

GEEN PROEFTBORINGEN ATOOMAFVAL NEE

PPR

AktieKrant

uitgave

Stichting Radikalenkrant
verschijnt
elke twee weken

direktie

Jan Heytel, Gidi van Dongen,
Louis Vuurboom

redaktieraad

Erik Akkermans, Gerard de Oude,
Kees van Twist

redaktie

Hans Berrevoets, Stéphanie Brokerhof,
Harm Lamberts, Wil Merkies,
Walter van Opzeeland (eindredakteur)
Kees Waagmeester

produktie

Brouwer Offset b.v.,
Utrecht/Delft

redaktie-adres

Walter van Opzeeland,
Rapenburgerplein 67,
1011 VH Amsterdam, tel. 020-254434

kopij

naar het redaktie-adres
getypt met redelijke marge
blad aan één kant gebruikt

abonnementen

à f 22,- per jaar
Buro Politieke Partij Radikalen
Singel 277, Amsterdam
Telefoon 020-227342

kontributiebetalingen

Penningmeester PPR,
postgiro 1575600 te Amsterdam

advertenties

uitsluitend: Jan Heytel,
Schreveliusstraat 68, Haarlem
Telefoon overdag 02505-791,
's avonds 023-314160

basis-layout

Joep Paulussen

Verkiezingsfonds in 1978

Op 31 oktober heb ik de boeken afgesloten van de campagne Raad en Staten 1978. De kaskommissie, bestaande uit Ton Rijkhof, heeft het geheel inmiddels goedgekeurd.

Het is voor u als gevers iedere keer weer wat leuker om een klein beetje ook te weten wat er zo binnenkomt.

In 1977 hadden we doordat we koste wat kost toch goed uit de bus wilden komen teveel uitgegeven voor de campagne. De partij heeft er toen nogal wat bij moeten doen. Daarom besloten de penningmeester van de partij en ondergetekende een gezamenlijke kerstactie te houden, waarvan de helft voor de partij en de andere helft voor het verkiezingsfonds zou zijn.

Deze kerstactie bracht f 86.751,82 op. De giften gingen door. We moesten u wel een tweede en derde kaart sturen. Tenslotte kreeg het fonds de beschikking over f 132.664,14 aan giften. Als je hier de helft van de kerstactie bijtelt is er plusminus f 175.000 door de leden opgebracht.

Een goed resultaat. En ik wil nogmaals iedereen bedanken die hieraan heeft meegedaan. Soms krijg ik een pakketje thuis met wel tweehonderd overschrijvingen. Het is ondoenlijk om dan bedankjes te sturen, maar u mag ervan verzekerd zijn dat we met iedere gift blij zijn.

Onder leiding van Henk Waltmans zijn alle rekeningen uitgepluisd. We hebben zeer zuinig aan gedaan en op de balans staat een overschot van de campagne van f 58.498,39.

Mededeling aan de aktiecentra

In de PPR-aktiekrant van 2 februari wordt de concepttekst gepubliceerd van het Europees program zoals dat zal worden behandeld op het kongres van 21 april. De aktiecentra kunnen tot 1 maart amendementen indienen op de tekst van de programpunten. Aangeraden wordt in de loop van februari een ledenvergadering van het aktiecentrum hierover uit te schrijven.

Het fonds start voor de Europese verkiezingen met f 30.000,—. De rest gaat terug naar de partij die in 1977 zo bijgesprongen is.

Rest me nog te vragen: help mee dat de campagne voor de Europese verkiezingen van 7 juni in elk geval financieel een basis heeft en vul de kaart in, die u met de Kerst kreeg.

Nogmaals hartelijk dank,
GUUS VROLIJK

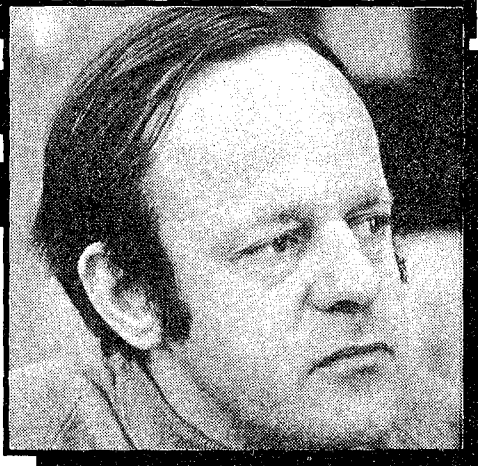
Start de PPR vol

... en dat betekent: denk aan het

PPR-VERKIEZINGSFONDS
giro 5 5 5 5 in Ommen.

Penningmeester Guus Vrolijk mag dankbaar zijn met wat er tot dusver is binnengekomen - genoeg is het uiteraard nog niet. De campagne voor de Europese verkiezingen gaat veel geld kosten. Daarom: wie nog geen automatische giro-machtiging tot een maandelijkse storting van pakweg een tientje of meer heeft uitgegeven, herstelle met bekwame spoed dit verzuim. Een goede start in het nieuwe jaar ...

OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT

Notities '79

Herman Verbeek

We zijn '79 al een eind in, al zit het parlement nog niet in de banken. Om enig politiek overzicht over de komende tijd te krijgen, maak ik in deze kleine column enkele notities.

1. Niemand zal het als PPR-lid volhouden, als je je niet realiseert tegen welke *overmacht* we moeten optoren. Het partijvoorzitterschap brengt me in contact met veel bewegingen. Mijn bewustzijn buit die contacten uit. Het zijn allemaal verzetsbewegingen: ANC, SWAPO, Iraanse studenten, ballingen uit Eritrea, Chilezen in Nederland. Een SWAPO-man schreef met met Nieuwjaar: „Jullie zitten onder het hoofdkwartier van het Westen, van de Eerste Wereld, het systeem van de withuiden. Daaronder zitten jullie gevangen, gevoed en tot aanpassing genoodzaakt. Jullie oorlog zal veel moeilijker op gang komen dan de onze.” Inderdaad, wij zijn in oorlog en daarom in verzet. Oorlog begint niet als de bommen vallen. Dat is het laatste bedrijf ervan. Oorlog begint waar de ene macht zich verheft en blijft verheffen boven de andere. En dat is nou precies de kern van ons systeem: van vrij ondernemen, concurrentie, marktverovering, competitie. Daarin geldt altijd het recht van de sterkste. En die kan zich alleen boven zijn tegenstanders uitwerken door groei. Dat is de fatale cirkel van ons denken.

2. In *West-Europa* staan we voor een historische stap: de eerste verkiezing

van het Europees Parlement. Gaat dat middels EEG en Nato de Westerse hegemonie vergroten? Of zal het vechten voor democratie, in Europa en in de Wereld-verhoudingen? Een echt Parlement maakt wetten. Die wetten verdelen rechten en geld. Zal dat de bevoegdheid van het Europees Parlement worden?

Op de tafel van het partijbestuur lag nog vlak voor Nieuwjaar het ontwerp „Europees Program”. Prima stuk. Het gaat nu de partij in. En we wachten op jullie amendementen. En op de opgaven voor kandidaten op de Europese lijst. Zojuist is Jacques Suurbier benoemd tot campagne-leider. Was gedeputeerde in Noord-Holland, een sterke doordouwer, politikus en organisator. Hij zal de campagne stevig op poten zetten. Lijsttrekker Leo Jansen werkt graag met hem. Zijn jullie in de actiecentra al met de voorbereiding bezig? Hebben we veel kans? De PPR heeft zeer bewuste kiezers. Hun voor-sprong in scholing (een elite-luxe die streng benut moet worden) doet ze ook gemiddeld meer weten over Europa. Toen Ien van den Heuvel me laatst uitdaagde door te zeggen: „Misschien haalt de PvdA wel 10 van de 25 zetels”, was mijn reactie even bar: „Ien, de helft van jouw kiezers weet nog niet waar Straatsburg ligt, ik zou maar niet te optimistisch zijn over de opkomst van jullie aanhang.”

3. We kunnen dat daar in de Tessel-schadestraat bij ons voorzittersoverleg best tegen elkaar zeggen. De sfeer van die gesprekken is goed. In

die ontmoetingen analyseren we ook de huidige *regering* en bespreken het toekomstig alternatief. Na één jaar is duidelijk wat we wel wisten: dat bij het CDA het program veel beter is dan de partij, de bewoording veel fraaier dan het bewind. In een tijd van crisis worden konservatieven behoudender en vernieuwers radikaler. Konservatief is: het houden bij de oplossingen die juist de crisis veroorzaken. Het CDA-VVD kabinet is het paard dat terugloopt in zijn brandende stal.

4. En dat CDA blijkt heel sterk, nog wel. Het heeft de dubbele zekering van de kerk. Het aantal miljoenen dat kerk en CDA gedachtenloos verbindt, is veel groter dan de groep kritiese christenen die feit voor feit probeert te meten met het richtsnoer van zijn pretenties. Dat bewijst bijvoorbeeld zonneklaar het massieve afwijzen van de Wereldraad, als die verzetsbewegingen een beetje steunt. Onze defensie mag wel omhoog, de neutronenbom moet er wel komen, de westerse ondernemingen en regeringen verkopen wel meer wapens aan de diktaturen.

5. Als er een *nieuw kabinet* komt, dan zal het CDA er weer in zitten. De PvdA wil dat. De sociaal-demokraten zetten zich nu zo sterk mogelijk af tegen het CDA, in het Bestek-gevecht, maar dat is om straks des te forsere voorwaarden te kunnen bedingen voor een program en een regering in een nieuwe coalitie.

(vervolg op pag. 4)

Leo Jansen opent Europese campagne in Gelderland

Tijdens de ledenvergadering van de PPR-Gelderland in Arnhem op zaterdag 10 februari zal de PPR-lijsttrekker Leo Jansen de Gelderse verkiezingscampagne voor Europa van start doen gaan. De provincie Gelderland, waaruit de lijsttrekker ook afkomstig is, gaat een intensieve reeks verkiezings-akties van PPR-zijde tegemoet, waarbij de nadruk zal liggen op grensoverschrijdende onderwerpen: het milieu, in het bijzonder de Rijn, Kalkar, Ahaus en Salmorth. Gelderland wil een poot leveren aan Leo's zetel in het Europese parlement, opdat het PPR-antwoord op het Europa van de grootschaligheid luid en duidelijk kan klinken.

Alle Gelderse leden worden langs deze weg opgeroepen om op de ledenvergadering van zaterdag 10 februari in het gebouw „De Coehoorn” (tegenover het station) in Arnhem aanwezig te

zijn. 's Morgens om half elf wordt de vergadering geopend door „zomaar een bestuurslid”, omdat het aktiecentrum Gelderland sinds enige maanden voorzitterloos is. Het is dan ook de bedoeling dat er een aantal nieuwe bestuursleden wordt gekozen, onder wie een voorzitter.

Aktiecentra uit Gelderland wordt met klem verzocht in eigen gelederen serieus te zoeken naar kandidaten voor een viertal bestuursfuncties. Gerard Gerritsen geeft gaarne inlichtingen over de te vervullen vakatures. Tot voor de aanvang van de vergadering kunnen kandidaten aangemeld worden bij onderstaanden. Laten we samen het door tussentijds aftreden van diverse ervaren mensen lelijk uitgedunde bestuur weer met voldoende kwaliteit aanvullen.

Het is erg belangrijk dat er een delegatie in Arnhem aanwezig is uit alle Gel-

derse Aktiecentra, opdat ook campagneafspraken gemaakt kunnen worden. Men brenge zelf brood mee; er zal een crèche zijn, zodat vaders en moeders aan de beraadslagingen kunnen deelnemen.

Behalve Leo Jansen, zullen ook Wouter van Dam, PPR-statenlid en, naar wij hopen, een of meer buitenlandse gasten het woord voeren op deze eerste Europa-happening. Het bestuur probeert tevens een en ander aan kampagnemateriaal te laten zien.

STRAATSBURG: LEO JANSEN IS IN AANTOCHT! 10 FEBRUARI, ARNHEM: DE AANLOOP BEGINT. Bert Schijf, Goudenregenstraat 15, Tiel, 03440-12608; Gerard Gerritsen, Laarstraat 27, Emst (Epe), 05787-203; Frans van Doesum, Kerkstraat 266, Gaanderen, 08350-5115.

Het gemeentelijk energiebeleid

De landelijke PPR-energiegroep, een werkgroep van de themagroep milieu, wil zich de komende maanden gaan bezighouden met het gemeentelijk energiebeleid.

In enkele steden is men begonnen met het opstellen van een gemeentelijk energiebeleid en in andere plaatsen zijn ook aktiecentra en energiewerkgroepen (o.a. in Groningen) bezig met het propageren van een dergelijk beleid gericht op energiebesparing.

De PPR-energiewerkgroep wil deze initiatieven graag steunen en andere aktiecentra stimuleren hetzelfde te doen. Daarom heeft de werkgroep een brief naar de aktiecentra gestuurd om

te informeren wat er gedaan wordt en welke informatie men nodig heeft. Het idee hier achter is te komen tot een soort „concept” of „model” voor een gemeentelijk energiebeleid, wat landelijk gebruikt kan worden.

Naar onze mening zijn er in vele plaatsen wel mensen die dit aanspreekt en hier werk van willen maken.

Verder worden er in de aktiecentra in de komende maanden thema-avonden georganiseerd, waarvan er één avond wellicht over energie gaat. De landelijke energiegroep stelt zich gaarne beschikbaar om informatie of diskussiemateriaal te leveren. Indien wense-

lijk kan er ook een lid van de werkgroep op de avond aanwezig zijn.

De PPR-energiegroep zoekt nog enkele aktieve leden, te meer daar wij buiten de bovengenoemde activiteiten nog aandacht willen geven aan de relatie tussen energieverbruik en werkgelegenheid en dergelijke onderwerpen.

De werkgroep vergadert één avond in de drie weken in Utrecht.

Wie wil meewerken kan zich opgeven bij:
Nico Bosman, Stieltjesstraat 38 te Leiden - Tel.: 071 - 124823.

(vervolg van pag. 3)

De PvdA zal daarbij elke progressieve zetel in de Kamer nodig hebben. Ze zal de PPR dus direkt vragen. De PvdA zal ons dan nodig hebben, spijs al haar „territoriumdrift”, van: wij zijn toch eigenlijk de progressieve volkspartij.

De PPR moet daar het gat maken om haar program in te duwen, in die nauwe opening van de politieke macht willen onze kiezers ons heb-

ben. Dat hebben zij ons keer op keer laten weten.

6. Intussen is het voor ons een kwestie van overwinteren. En dat betekent geen winterslaap. Het is begrijpelijk als sommige aktiecentra moe zijn als je je leden om je heen ziet verslapen. Des te bemoedigender zijn al die volhouders en doorbijters. Ik vind de term „buitenparlementair” ontmaskerend: alsof de eigenlijke politiek alleen in gemeenteraden, staten en de kamers plaat vindt, alsof

het andere er eigenlijk officieel niet bij hoort. Ik proefde zo iets bv. ook in de HP-serie over de PvdA, met name in interviews met parlementaristen als Den Uyl en Meijer. De PPR vraagt eens te meer elk van haar leden al het aktiewerk zeer gedegen als politieke strategie te behartigen.

De PPR is momenteel geen ijsbreker. Maar de vorst dezer wereld vertoont al grote scheuren en gaten. Een dappel jaar daarom.

LINKSAF EN OMHOOG

KEES WAAGMEESTER

PALESTIJNEN

Een compleet verwoest stadsdeel. Geheel uitgemoorde dorpen. Kilometers lange wegen waarlangs alle huizen zichtbaar onder vuur hebben gelegen. Overall militaire posten. Kampen waarin duizenden mensen al tientallen jaren provisorisch wonen. Jongens van tien die militair worden getraind. Mannen van 65 die zich niets anders kunnen herinneren dan oorlog en strijd. Huizen vol weduwen en wezen.

De stad is Beiroet, het land Libanon. De jongens en mannen vooral Palestijnen. Hopelijk heeft het kabinet inmiddels besloten troepen beschikbaar te stellen voor het VN-leger dat in het zuiden van Libanon gevechten probeert te voorkomen. Dat is wel de geringste bijdrage die Nederland kan leveren aan vrede in het Midden-Oosten.

Op uitnodiging van de Palestijnse Bevrijdingsorganisatie PLO brachten enkele Nederlanders een bezoek aan Libanon: Tweede Kamerlid Jan Pronk, voorzitter Annemarie Grewel van de Universiteitsraad van de Amsterdamse Universiteit en ik. In Libanon is het hoofdkantoor van de PLO gevestigd en van het land wordt wel gezegd, dat het hele conflict in het Midden-Oosten zich er op compacte wijze doet gelden.

We bezochten vluchtelingenkampen, een weeshuis, een ziekenhuis, PLO-werkplaatsen, militaire stellingen en we hadden gesprekken met talloze Palestijnen tot Yasser Arafat toe.

UITZICHT- LOOS

Natuurlijk zagen we de zaak van één kant, die van de Palestijnen. Maar kan het kwaad je oor eens te luisteren te leggen bij een

volk dat al tientallen jaren onderdrukt wordt? Dat zich niet moet ontworstelen aan een koloniale mogendheid, maar voor het grootste deel niet eens in eigen land leeft?

De toestand is vrij uitzichtloos. De onderhandelingen tussen Israël en Egypte worden door de Palestijnen uitermate gewantouwd. Sadat is in hun ogen een verrader, want de besprekingen gaan niet over de zaak waar het hele conflict om draait: de Palestijnen. En dan niet als vluchtelingen, maar als een volk dat geen centimeter land heeft. Het conflict vertoont alle uitzichtloze tekenen van een strijd tussen niet te verzoenen stellingen. En toch zijn er talrijke aanknopingspunten voor toenadering. Onder de Palestijnen vindt men geen anti-joods sentiment. Men haat het zionisme, de politiek van de exclusief joodse staat ten koste van de Palestijnen, maar kan zelfs met waardering spreken over de joden als volk en godsdienstige groep.

REGELING

Maar wat belangrijker is: de PLO is bepaald niet afkerig van een politieke regeling. Hoewel men het ideaal van één democratische staat Palestina, waarin moslims, joden en christenen vreedzaam samenleven niet opgeeft, wordt met zoveel woorden duidelijk gemaakt, dat ze te vinden zijn voor de oprichting van een zelfstandige Palestijnse staat op de Westelijke Jordaanoever en de Gazastrook. Maar dan moet die staat ook werkelijk onafhankelijk zijn en geen „nieuwe slavernij” betekenen, zoals Begin en Sadat naar Palestijnen zeggen hooguit met elkaar overeen kunnen komen.

Maar de vraag of men kiest voor een politieke dan wel een militaire oplossing kan niet worden beantwoord met een keus tussen een van beide. Veel regeringen respecteren alleen macht, sorry dat ik het zeggen moet, zei Arafat, ze respecteren geen rechtvaardigheidsbeginselen. Wanneer

we niet naar de wapens hadden gegrepen, waren we nu een totaal vergeten volk geweest, zo kan men van menig Palestijn horen.

GARANTIES

Dat is inderdaad het deprimerende van de hele toestand. De Palestijnen zijn van mening dat ze pas de wapens neer kunnen leggen als ze een zelfstandige staat hebben met voldoende garanties voor een voortbestaan. En machts-politiek gezien is dit helaas juist.

Het Amerikaanse congreslid dat Arafat de garantie vroeg, dat de Palestijnen hun wapens zullen neerleggen als ze een zelfstandige staat hebben, kreeg van hem het volgende antwoord: „Wie heeft het recht garanties te vragen? Israël? Van wie? Van een staat die nog niet eens bestaat? Wij zullen de eerste vijftien jaar nodig hebben om onze administratie te organiseren en scholen te bouwen. Ik heb garanties nodig. Van de Verenigde Naties, van Amerika, van de Sowjet-Unie. Israël is de agressor en niet wij. Waarom bent u zo geïnteresseerd in de veiligheid van Israël dat het op vijf na sterkste leger van de wereld heeft? Waarom praat u niet over de veiligheid van de Palestijnen en hun kinderen. Wat denkt u dat er met onze kinderen gebeurt als de Palestijnse revolutie niet voor hen strijdt?

Israël negeert de VN-resolutie van 1947 waarin de stichting van een joodse en van een Arabische staat wordt geregeld. Nu begrijpt u misschien, dat ik garanties nodig heb. En niemand kan ons ervan weerhouden die strijdmethode te kiezen, die past bij onze situatie. Ik heb maar weinig kaarten in handen. Die ik heb zal ik niet uit handen geven. De Verenigde Naties zullen voor een regeling hier onze handtekening nodig hebben en ik teken niets voor niets”.

GEWETEN

Israël wijst de vestiging van een zelfstandige Pales-

tijnse staat af. En de Palestijnen geven toe, dat de verwezenlijking van ook maar het begin van hun idealen ver weg is. Maar ze wijzen er ook op, dat onverwachte ontwikkelingen een plotselinge omslag in de krachtsverhoudingen teweeg kunnen brengen. „Niemand”, zegt Arafat, „kan de wereldgeschiedenis stoppen, vraag dat maar aan de sjah”. En wat de sjah overkomt kan ook heel makkelijk Sadat overkomen.

De Amerikanen, die in Palestijnse ogen Israël voor honderd procent financieren en dat uit eigen belang, staan er bij de Palestijnen slecht op. Ze zien hun strijd in het verlengde van die van Vietnam, Cuba, Algerije. Arafat noemt de zaak van de Palestijnen het geweten van de Arabieren en van alle vredelievende mensen in de wereld.

BUBER

In elk gewapend conflict kan elk van de partijen propagandastof te over vinden om de vijand zwart af te schilderen. De Israël's hebben talloze burgers gedood, de Palestijnen doen het ook op hun beurt. Aan weerskanten zijn uitspraken te citeren van extreme mensen, met wie nooit een regeling te treffen valt. De propaganda, de heldenverering, de verbittering, het ondraaglijke leed, het recht van de sterkste; het is oorlog en daar is niets humaan aan. Toch zal de geest van verdraagzaamheid en wederzijds respect het moeten winnen. Mijn stellige indruk is, dat de Palestijnen nu leiders hebben die daarnaar verlangen en daarop uit zijn. Voor de Israël's hoeft het niet moeilijk te zijn: de grote jood Martin Buber wees de weg van verzoening tussen Arabieren en Joden. Zijn bi-nationale staat waarin Joden en Arabieren samenleven heeft veel weg van het democratische Palestina, waarin Arabieren, Joden en christenen vreedzaam samenwonen, de droom van alle Palestijnen die ik ontmoette.

Binnenkort gaat de regering met de Tweede Kamer praten over opzet en organisatie van de *maatschappelijke discussie over kernenergie* die over een jaar van start moet gaan. In het noorden van het land, door de regering aangewezen als vuilnisbak voor radioactief afval, onder de grond in zoutkoepels hebben aktiegroepen zich tot de tanden bewapend voor hun

Van Aardenne-offensief dat regering en atoomlobby duidelijk moet maken dat men van hun plannen niet is gediend, dat men ook niet wenst te trappen in opzettelijke misleiding van de mensen wie een eerlijke voorlichting en inspraak wordt onthouden. Dit om de proefboringen voor de levensgevaarlijke opslag in de zoutkoepels er door te kunnen drukken.

Van Aardenne-offensief tegen opslag van kernafval in zoutkoepels

Op de VVD na, die naar het schijnt de solidariteit met haar partijgenoot minister Van Aardenne boven alles stelt, hebben Provinciale Staten van Groningen zich uitgesproken tegen de proefboringen en ook het ontbreken van een goede voorlichting aan de kaak gesteld. Ook de betrokken gemeentebesturen zijn onomwonden tegen en bij al deze tegenstand komen nog 26.500 handtekeningen, duizenden demonstranten in Onstwedde, een boortorenbezetting en diverse andere akties. Geheime rapporten die op de gekste plaatsen en momenten opduiken maken in ieder geval duidelijk dat minister van Aardenne de zaken zó probeert voor te stellen als deze het best in zijn kraam passen.

Terwijl er ook steeds meer verontrustende rapporten komen over de vraag of het wel mogelijk en verantwoord is kernafval op te slaan in zoutkoepels. Ook blijken kerncentrales minder vei-

lig dan men wilde aannemen. In het buitenland zijn betogingen tegen kernenergie af en toe in veldslagen uitgelopen. Of de *maatschappelijke discussie over kernenergie* zin heeft is nog een open vraag waar de aktiegroepen wel raad mee weten. De regering stelt zich er kennelijk iets anders van voor omdat zij de proefboringen *versneld* wil laten uitvoeren, wat betekent dat volgende maand al met het geohydrologisch onderzoek en de boringen in het zout wordt begonnen – waarbij procedures worden gevolgd die bij voorbaat al vragen oproepen over de doeltreffendheid van het onderzoek. Het heeft er alle schijn van dat de uitkomst bij voorbaat vast moet staan om het regeringsstandpunt bij de discussie meer gewicht te geven.

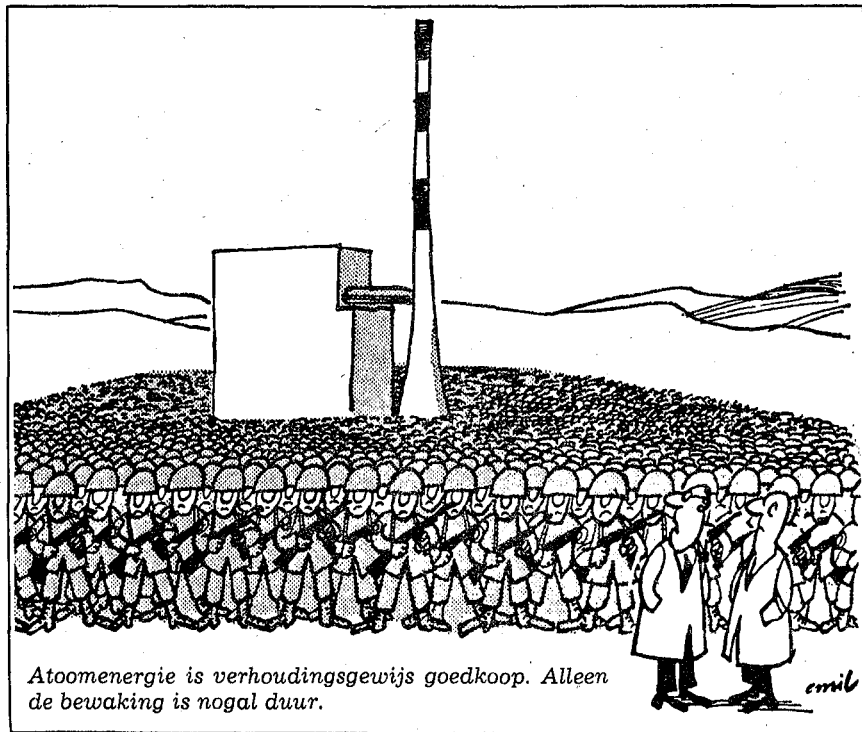
Na de aankondiging van de proefboringen, midden 1976, is het verzet ertegen op gang gekomen in de vorm van aktiegroepen, het verzamelen van de

26.500 handtekeningen, het stellen van vragen aan GS en regering enz. Gedeputeerde Staten van Groningen en Drente en de gemeenten waarin de zoutkoepels liggen (Gasselte-Drouwen, Schoonlo, Pieterburen, Onstwedde en Anloo) besloten op geen enkele wijze medewerking te verlenen aan de proefboringen – sterker nog: met alle legale middelen het onderzoek tegen te werken. Dit alles maakt in Den Haag blijkbaar geen indruk...

De aktiegroepen hebben een lange lijst bezwaren tegen de proefboringen. Zo beweert de regering dat de zoutkoepels al meer dan 200 miljoen jaar bestaan en er sinds die tijd niet of nauwelijks veranderingen in zijn opgetreden. Daarom zou het afval veilig kunnen worden gestort in zoutkoepels. Dat klopt echter niet... Zo'n 200 miljoen jaar geleden bestonden er nog geen zoutkoepels, waren er slechts op een 3000 meter onder de grond zoutlagen. Vanuit die lagen zijn zoutkoepels ontstaan en heel langzaam naar boven gekomen. De koepels bewegen nog steeds – of de regeringsgeleerden willen of niet – en hun toppen liggen nu ongeveer 250 meter onder de grond. Zeg dan maar dat zoutkoepels sinds hun ontstaan niet of nauwelijks zijn veranderd en dus veilig...

Een ander punt van kritiek van de aktiegroepen vormen de voorwaarden waaraan volgens een Haagse subkommissie een geschikte zoutkoepel moet voldoen; deze zijn vaag gesteld, in termen als *bij voorkeur, zo zuiver mogelijk en grote voorzichtigheid*, die nogal wat speelruimte laten.

Een en ander tegen de achtergrond van een vermenging van belangen: de uitvoerende instanties, het Energieonderzoekcentrum Nederland (ECN) en de Rijks Geologische Dienst (RGD) hebben ook een adviserende stem. De regering trekt zich niets aan van de steeds luider wordende protesten van de bevolking. Allerlei beloften over openheid en voorlichting worden niet

Atoomenergie is verhoudingsgewijs goedkoop. Alleen de bewaking is nogal duur.

nagekomen. De voorlichting aan de bevolking is ook niet georganiseerd door de regering, maar door de actiegroepen. Ook zijn via actiegroepen twee geheime rapporten uitgelekt waaruit blijkt dat men er al van overtuigd is dat het atoomafval veilig in zoutkoepels kan worden opgeslagen, maar ... *het moet alleen nog aanvaardbaar worden gemaakt voor de bevolking.*

Daar moeten de proefboringen kennelijk toe dienen. Alle kosten en Bestek '81 ten spijt. In antwoord op kamervragen in oktober heeft minister Van Aardenne verklaard dat hij wel wil praten over proefboringen maar dat deze gewoon doorgaan. Zelfs gaat hij nog een stapje verder door te stellen dat een - tijdelijke - bovengrondse opslag best aanvaardbaar is.

Onder het voorwendsel van de maatschappelijke discussie worden de proefboringen er doorgedrukt. Wat is de zin dan van de discussie? - zo vragen de actiegroepen zich af, die vast van plan zijn minister Van Aardenne warm te onthalen als deze binnenkort zijn bezoek aan Groningen brengt - op een voorhands nog geheim gehouden datum.

De actiegroepen, verenigd in de Alarmgroep Atoomplannen Gronin-

gen, hebben een eerste, zeer informatief nummer uitgebracht van een nieuw blad *Atoomalarm*, dat de discussie wil stimuleren en verbreiden. Het wil de bevolking argumenten in handen geven tegen de massale propaganda van de atoomlobby die de dis-

kussie over kernenergie en de ermee samenhangende energiepolitiek niet wenst te voeren. Een abonnement voor de eerste vijf nummers kost f 6,-, te storten op giro 40 94 755 t.n.v. Hans Muilerman, Van Stakenborghstraat 102, Groningen, o.v.v. *Atoomalarm*.

EEN RODE KAART

Het provinciaal bestuur van de PPR Groningen is een actie met rode kaarten tegen kernenergie en kernafval begonnen. Rode kaarten die in zo groot mogelijke hoeveelheden moeten worden gestuurd naar de minister van economische zaken en naar de Tweede Kamercommissie voor kernenergie.

De tekst luidt:

„de regering is van plan proefboringen te verrichten voor de opslag van kernafval. De problemen die gepaard gaan met opslag van dit radioactief afval (o.a. lange halveringstijd: 24.500 jaar; bewaking; transport; grondwaterbewegingen) gaan de menselijke mogelijkheden te boven en vormen een bedreiging voor mens, maatschappij en milieu.

De opslag van radioactief afval is daarom onaanvaardbaar

Gezien de onmogelijkheid om tot aanvaardbare oplossingen te komen in het probleem van het kernafval, ben ik van mening dat de invoering van kernenergie van de hand moet worden gewezen.

De regering dient een betere energiepolitiek te voeren en te zoeken naar veilige vormen van energievoorziening.”

De kaarten zijn te bestellen (aktiecentra ...) bij;

Henk Hindriks, Noorderdwaarsstraat 12, Groningen, tel. 050/71 44 68.

Eén kaart kost f 0,50 - bij afname van tien of meer f 0,30 per stuk, excl. porti. Daarnaast zijn er nog affiches verkrijgbaar à f 0,50 per stuk. Betalingen na ontvangst van acceptgirokaart.

Op uitnodiging van de Oostduitse CDU (een partij die uitsluitend de naam gemeenschappelijk heeft met de Westduitse CDU) bracht eind november een PPR-delegatie een bezoek aan de DDR. De delegatie stond onder leiding van partijvoorzitter Herman Verbeek. Verder maakten er deel van uit Klaas-Wybo van der Hoek, PPR-voorzitter in Groningen en Paul van de Hijden, lid van het landelijk partijbestuur. De PPR-delegatie sprak niet alleen met prominente CDU-funktionarissen, maar ook

met onder meer Kurt Nier, plaatsvervanger van de minister van buitenlandse zaken, met Hermann Kalb, plaatsvervanger van de Oostduitse staatssekretaris voor kerkelijke aangelegenheden, met Werner Schneider van het ministerie voor milieubescherming en waterhuishouding. Verder bezichtigde de delegatie een landbouw-coöperatie, een complex voor stadsvernieuwing en een nieuwbouwwijk. Aan het door Herman Verbeek samengestelde reisverslag is het volgende ontleend.

PPR praat in de DDR

Gesprek met Gerald Götting, sinds 1967 voorzitter van de CDU

De in 1945 opgerichte CDU is een partij van christenen, maar geen oude konfessionele partij zoals die in de Weimar-republiek. De CDU telt 115.000 leden, van wie 15% jonger dan 30 jaar, 35% jonger dan 40 jaar, 43% vrouwen, 10% arbeiders, 19% kollektieve boeren, 12% intellectuelen, 12% middenstanders, 38% ambtenaren, 9% huisvrouwen. De CDU wil ook geen golfbreker zijn voor het marxisme maar werkt met de Sozialistische Einheitspartei Deutschlands (SED) aan de opbouw van de socialistische staat. De SED telt 2,1 miljoen leden op 17.000.000 inwoners. De CDU wordt gewaardeerd als een solidaire partner, heeft 2.500 kaderleden, een eigen kaderschool, zes dagbladen, waarvan een landelijk en vijf regionaal. Gerald Götting wijst er op dat de DDR intern - niet expansief - wil groeien: woningen, onderwijs, welvaart, cultuur enz. President Honecker heeft met de andere Warschaupaktlanden de nieuwe ontwapeningsvoorstellen onderschreven. De DDR kent geen overproductie maar heeft een tekort aan 1,5 miljoen arbeiders. „Wij kunnen een perfect ziekenhuis bouwen, maar we hebben er niet de verpleegsters voor.”

PPR: Als staat heeft de DDR betere middelen tot regularisatie omdat men over de produktiemiddelen beschikt. Maar de DDR beschikt ook over de produktiemiddelen van het negatieve, gevaarlijke, schadelijke. Dat zijn bureaucratie, vertechnisering, bewapening, economische groei dwang enz. Het is mogelijk dat het „kapitalistische imperialisme” zo sterk is dat het ook de doelstellingen van de DDR verhindert, het systeem er korrumpert en de regering dwingt tot maatregelen die ze niet wil en die ook de DDR kunnen vernietigen. Met onze wederzijdse groei bieden we

tegen elkaar op en brengen we de Derde Wereld steeds verder in de knel. Wellicht zijn sommigen in het Westen al verder door te zoeken naar een economie die niet hoeft te groeien. Optimistisch zijn we in de PPR echter niet binnen ons systeem van vrij ondernemen. Want vrij ondernemen betekent concurrentie. En concurrentie wil zeggen: ik ben sterker dan jij. Door deze groei dwang komen er steeds meer verslagenen, steeds meer proletariaat.

CDU: De economische ontwikkelingen werken stabiliserend. Philips bijvoorbeeld helpt onze behoeften te bevredigen en steunt het politieke evenwicht. Wij moeten onze arbeiders uitleggen dat de revolutie daarmee is gediend.

PPR: Kapitalisme als groei bereikt nu zijn grenzen. Is er voor de DDR al een grens in zicht? Zijn in uw socialistisch systeem niet sterke oude „kapitalistische imperialistische” aspecten gebleven of teruggekeerd?

CDU: Wij moeten groeien. Er is bij ons nog te veel gebrek. Als er een grens is aan de groei dan heeft het socialisme in ieder geval de instrumenten om bij te sturen zelf in de hand.

PPR: Wellicht is het de historische taak van het socialisme in het Europese morgenland optimistisch te zijn. En de onze, in het Europese avondland, is het pessimistisch en zelf-kritisch te zijn. Maar die kritiek raakt ook uw systeem. De PPR is in vele opzichten in de oppositie tegen het eigen Westerse systeem en daarmee stelt ze ook vragen aan de eerder genoemde ontwikkelingen in de DDR.

Gesprek met Hermann Kalb, plv. staatssekretaris van kerkelijke aangelegenheden
De kerk is geen politiek instrument meer, maar wel een humanitair in-

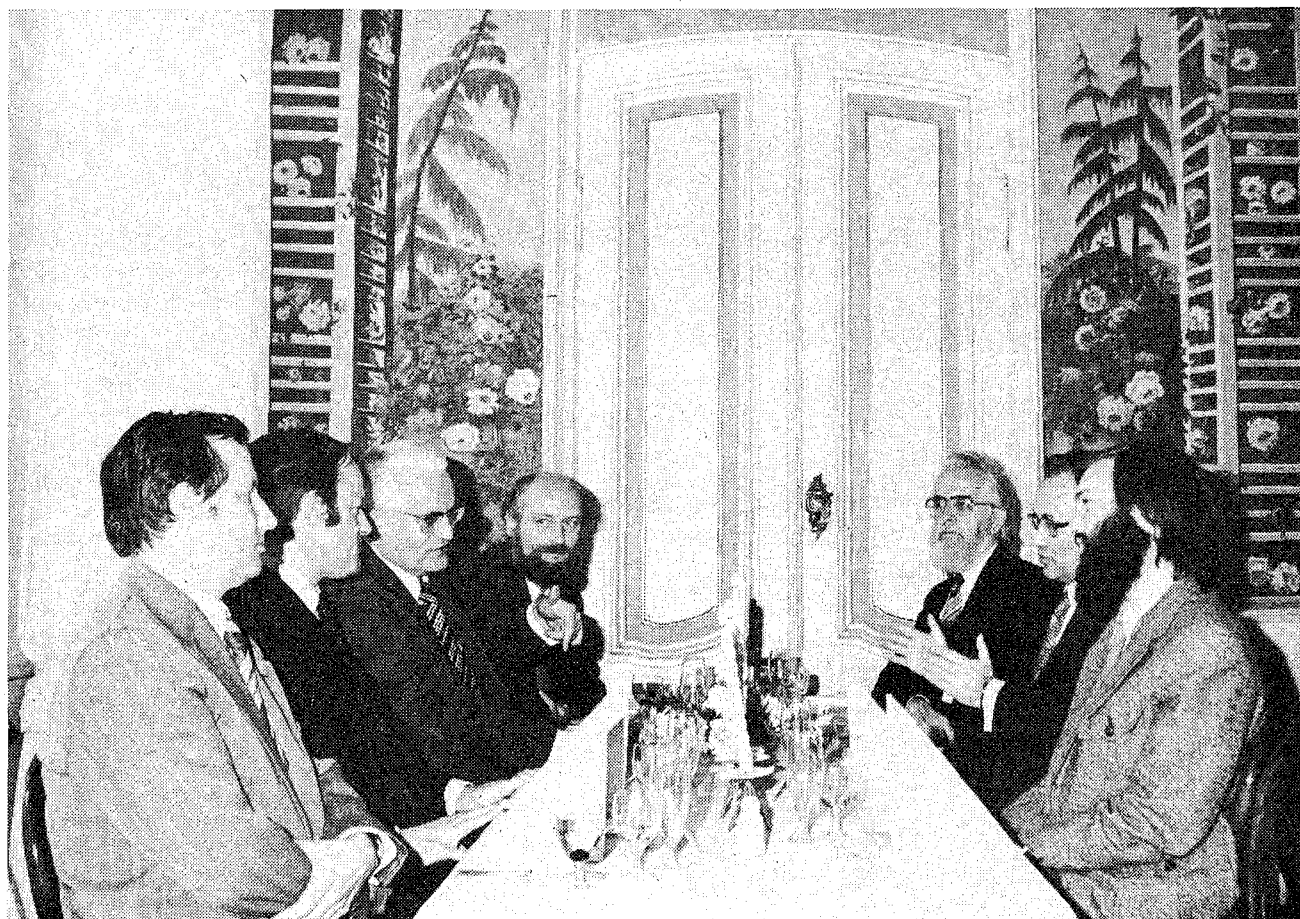
strument. De kerken waren de voorlopers van Helsinki. Socialisme is, officieel, atheïstisch en in filosofisch opzicht is er geen gesprek tussen kerk en staat. In de praktijk treffen we echter gezamenlijk alle nodige maatregelen. De bisschoppen in de DDR zijn minder vooruitstrevend dan de kerkelijke leiders van de Evangelische Kirche.

PPR: Ook bij u zijn de kerken belangrijk in het gesprek over ontwapening. Als u geen politiek instrument meer hebt, hebt u de kerken nog. Het socialisme kan worden uitgesteld of innerlijk geschaad door de opgedrongen noodzaak tot bewapening. De bewapening is ook voor het Westen een instrument om uw sociale en economische ontwikkeling te remmen. Zo kan het Westen proberen uw socialisme ongehoorzaam te maken voor uw eigen arbeiders. Ook u heeft dus alle belang bij ontspanning.

Kalb: Wij zijn niet zo pessimistisch over de bewapening. Niet alleen het Pentagon beslist daarover. Ook de mensen op straat in het Westen. Denk maar aan Vietnam, aan de neutronenbom. De concerns blijken niet almachtig.

PPR: Nu het in het Midden-Oosten wat rustiger wordt en Vietnam voorbij is kan het nu bij de Muur weer wat eskaleren? Denk in dit opzicht maar aan het anticommunisme, aan kwesties als de Berufsverbote, in de Bondsrepubliek.

Kalb: Het kapitalisme heeft zulke spanning nodig. Bondskanselier Schmidt is uiterst voorzichtig. Hij weet hoe hij aan de macht moet blijven. Hij zal niet schieten op zijn eigen investeringen. President Carter evenmin. Zij hebben evenwicht nodig, wij stabiliteit. Daarvoor willen wij graag economische kontrakten, ook met multinationals. Wij leggen onze arbeiders uit dat we onze bedrijven niet failliet moeten laten gaan.

PPR: De paradox is dus dat u het kapitalisme gebruikt en daardoor het in stand helpt houden.

Kalb: Wij moeten onze mensen arbeid, voedsel, huisvesting geven. En geen oorlog. Wij hebben arbeiders te weinig. Het kapitalisme heeft er teveel. Dat is niet ons probleem. Wij tonen aan dat een vredeseconomie echt mogelijk is, zonder werkloosheid. Het socialisme is zo sterk, op wetenschappelijke gronden, dat het een confrontatie met het kapitalisme aankan.

Maar een bewapeningswedloop is op den duur inderdaad niet de juiste weg. De wereld is zichzelf echter aan het herstrukturieren. Denk aan de Derde Wereld. Het imperialisme verliest vele strategische posities in Latijns-Amerika, Afrika, het Midden-Oosten. Maar het kapitalisme kan nog gekke dingen doen. De vraag is of de mensen op straat in het Westen die zullen accepteren.

Gesprek met Werner Schneider van het ministerie voor milieubescherming.

De DDR besteedt veel aandacht aan milieubescherming en de daartoe ook vereiste mentaliteit bij de bevolking. Maar kernenergie vindt de DDR een noodzaak voor haar levensstandaard. Zelf beschikt de DDR praktisch alleen

over bruinkool. Met de Sovjet-Unie wordt een kleine kernreactor gebouwd in Rheinsberg en een grote bij Kreiswald. Centraal-Europa heeft een ongunstig klimaat voor alternatieve energie van zon en wind.

PPR: Het atoomgevaar wordt steeds groter. Het betekent op den duur de politiestaat en bewapeningsgevaar. Het socialisme heeft veel vertrouwen in wetenschap en techniek. In principe vindt het alle problemen oplosbaar. Maar – zijn die oplossingen er al als wij ze nodig hebben? Het fascisme is niet uitsluitend een militair, psychologisch of politiek probleem. Er bestaat ook een technisch, wetenschappelijk, economisch fascisme. Er kan zo ook een socialistisch fascisme groeien, zowel naar binnen als naar buiten.

Schneider: Wij beheersen de productiemiddelen. Wij moeten wel over de grenzen samenwerken. In het Westen worden voor ons belangrijke technische oplossingen ontwikkeld.

PPR: Er heerst angst onder de mensen. Wij proberen hen te mobiliseren tot protest, verzet, alternatieve oplossingen.
Schneider: Bij ons is het volk niet bang. Wij informeren het goed over de kernenergie.

Gesprek met Kurt Nier, plaatsvervanger van de minister van buitenlandse zaken.

Nier: Wij zijn relatief optimistisch dat het gevaar van de neutronenbom nog kan worden bezworen.

PPR: Men kan voor zijn optimisme ter verantwoording worden geroepen. De PPR waardeert de terughoudendheid van de landen van het Warschaupakt en de zojuist in Moskou gedane nieuwe voorstellen voor ontwapeningsbesprekingen.

Nier: Als de neutronenbom wordt ingevoerd en geproduceerd kan dat niet onbeantwoord blijven. De actie „Stop de Neutronenbom” is een belangrijk politiek gegeven. Wij hebben zojuist een discussienota ontvangen van de Britse Labour-partij waarin wordt toegegeven dat het Westen steeds weer initiatieven neemt tot nieuwe wapens.

PPR: Uw suggereren van „een antwoord” op de neutronenbom vrezende wij als een zeer nabij gekomen uiterste grens, zoals Cuba dat was in 1962 in omgekeerde richting. Uw zelfvertrouwen is vanzelfsprekend, maar het kan ook eskalerend meewerken en een bedreiging versterken.

Minister van defensie Scholten heeft op verzoek van de Tweede Kamer maar ook onder druk van de groeiende verontrusting over kernwapens, vooral in kerkelijke kring, het regeringsbeleid inzake de kernbewapening uiteengezet in een Memorie van toelichting op zijn begroting.

In de inleiding prijst de minister de verontruste groeperingen voor hun motieven. Echt serieus nemen doet hij ze in feite niet want nergens in de nota gaat hij serieus in op hun argumenten. De minister beperkt zich tot eenrichtingsverkeer.

De regering stelt dat de mogelijke eigen Nederlandse bijdragen aan het terugdringen van de rol van de kernwapens gebonden is aan twee principiële voorwaarden:

a. het terugdringen van de rol van kernwapens is slechts mogelijk bij een conventioneel evenwicht;

b. géén eenzijdige stappen inzake de rol van kernwapens.

Op vele plaatsen wordt in de nota beklemtoond en verdedigd dat het opvoeren van de conventionele bewapening geschiedt om uiteindelijk de rol van de nucleaire bewapening terug te dringen. De regering biedt geen enkele zekerheid over vermindering van kernwapens terwijl de conventionele bewapening verder wordt versterkt. Wapensystemen zullen geschikt gemaakt worden voor zowel conventioneel als nucleair gebruik. (Dual capability)

De eerste discussieronde in de Tweede Kamer is afgerond. Daaruit kwam een verontruste CDA-fractie naar voren, maar vooral ook een onverzettelijke CDA-minister. We zijn erg benieuwd of de CDA-fractie de geuite verontrusting nu eens in daden omzet. 5 februari wordt de discussie voortgezet. - GJ

Nederland kán iets doen tegen de kernbewapening

De PPR-fractie voert de discussie over de kernbewapening in het kader van het veiligheidsbeleid vanuit de vraag: „Hoe vaak de mensheid een optimale overlevingskans worden geboden; hoe stellen wij de toekomst van de mensheid veilig?” Alle andere vragen van politieke, economische en maatschappelijke stelsels zijn, hoe belangrijk, daaraan ondergeschikt.

Kernwapens zijn massa-vernietingwapens. Het gebruik ervan is een schending van het Handvest van de Verenigde Naties en een misdaad tegen de mensheid. Waar de kernwapens de ruggegraat vormen van de afschrikingsstrategie moet deze strategie zelf als een misdaad tegen de mensheid worden verworpen.

Aldus Henk Waltmans tijdens de openbare commissievergadering van de Tweede Kamer over de nota „kernbewapening” van defensie-minister Scholten, „de weerslag van een verouderd, krampachtig veiligheidsdenken”, aldus Henk Waltmans. Een discussie over veiligheid moet gaan over de oorzaken en ontwikkelingen van de totale onveiligheid. Men mag zich niet blind staren op één veronderstelde oorzaak, de houding van de vijand. Wat nu ontbreekt is de vraag naar de aard van de historisch gebleken gedragingen van de mogelijke tegenstander – ook gezien vanuit zijn standpunt en intenties. Ook ontbreekt de vraag naar de veelheid van interne, binnen het systeem werkzame factoren die leiden tot bewapening en wapentechnologische ontwikkeling. De strategie van de afschrikking is een van de zelfstandige oorzaken hiervan.

De nota van minister Scholten gaat voorbij aan vragen over het bereiken van een evenwicht in conventionele wapens of over de mogelijkheid dat de NAVO eenzijdig beperkingen oplegt. Blinde trouw aan de NAVO wordt tot doel verheven: „De problematiek van de kernwapens wordt door de regering bezien met oogkleppen op, gefixeerd op de Oost-Westrelatie. Spanningen en conflicten die elders in de wereld kunnen ontstaan als gevolg van de voortdurende bewapening en het vasthouden aan kernwapens vallen buiten het gezichtsveld van de minister.”

Enkele problemen waaraan de minister voorbijgaat zijn:

a. De ingrijpende gevolgen van de technologische ontwikkeling voor de politieke en militaire situatie;

b. De enorme kosten van de ontwikkeling van nieuwe wapensystemen, die „dwingen” tot wapenexport en dan een ernstige verstoring kunnen zijn van regionale krachtsverhoudingen;

c. De verwevenheid van civiele en militaire technologie die vele landen binnenkort in staat zal stellen kernwapens te maken. Die verspreiding van kernwapens kan onmogelijk worden tegengehouden als wij zelf vast blijven houden aan de gedachte dat zonder nucleaire macht geen toereikende afschrikking mogelijk is;

d. De armoede in de wereld en de vraag hoe lang het nog zal duren voor de arme landen hun rechtmatige portie op komen eisen. De internationale economische structuur zal ingrijpend moeten worden veranderd om de arme landen hun recht te geven.

„Hoe geloofwaardig is het kernwapenbeleid naar de bevolking toe?”, vroeg Henk Waltmans zich af: „Vanaf het begin van de Nederlandse betrokkenheid bij de kernwapenstrategie van de NAVO hebben alle regeringen nagelaten het parlement – dat ook weinig behoefte toonde – en daarmee het publiek nauwkeurig, betrouwbaar en zo volledig mogelijk in te lichten, hoewel de regering zich daartoe wel heeft verplicht. De Nederlandse bevolking wordt echter niet of niet betrouwbaar ingelicht over aantallen en soorten kernwapens op ons grondgebied of over militaire oefeningen met deze wapens.

Terecht heeft het IKV gesteld – aldus Henk Waltmans – dat als de regering niet bereid is het beeld van de „vijand” (de mensen in Oost-Europa) te vermensenlijken geen werkelijk ontwapeningsbeleid kan worden gevoerd. De regering probeert niet eens argumenten op te sommen waarom er een Russische bewapening is.

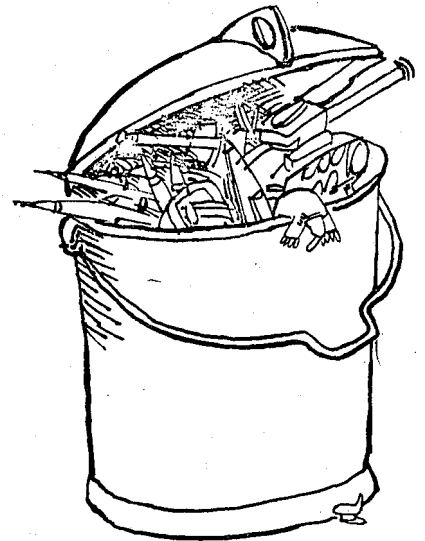
De rol van de kernwapens in het veiligheidsbeleid moet worden teruggedrongen. Het belangrijkste middel waarover Nederland beschikt om een discussie over de gangbare strategie op gang te brengen is in het geding brengen van de Nederlandse nucleaire taken en de opslag van kernwapens in Nederland. Dat dan andere bondgenoten de Nederlandse nucleaire taken zouden overnemen is niet zonder meer waarschijnlijk. Henk Waltmans herinnerde er aan dat de Bondsrepubliek alleen wilde meewerken aan de invoering van de neutronenbom als ook België en Nederland zouden meedoen.

Minister Scholten zwijgt in zijn nota in alle talen over een systeem van wereldrechtsoorde, een wereldomvattend veiligheidssysteem, hoewel zelfs de toenmalige minister Luns daar al in 1964 op zinspeelde. Ook zwijgt hij over de vraag of het menselijk lijden, veroorzaakt door eventueel gebruik van kernwapens, in enige verhouding staat tot het doel dat men ermee wil nastreven en dat „vrede” wordt genoemd: „Juist filosofisch onderstreept de nota-Scholten het échec van onze cultuur. Er is niet alleen een beschamend gebrek aan politieke en economische analyse van de bewapeningswedloop. Er is een abstract, absoluut vijandsbeeld, een fatalistisch taalgebruik en een tegen elkaar uitspelen van politieke en ethische verantwoordelijkheden.”

Aan het slot van zijn betoog diende Henk Waltmans vier moties in waarin de regering wordt verzocht:

1. geen nucleaire capaciteit toe te kennen aan de 155 mm houtwitsers als opvolgers van de Neptune;
2. in NAVO-verband stappen te ondernemen om de rol van kernwapens terug te dringen;
3. initiatieven te nemen om te komen tot een verbod van neutronenwapens;
4. alle kernwapens van Nederlands grondgebied te laten verwijderen en daar ook het vervoer van dit wapentuig verder te verbieden.

De volledige tekst van het betoog van Henk Waltmans is te verkrijgen bij de PPR-fractie, Tweede Kamer, Binnenhof 1a, Den Haag; tel. 070/614911, tst. 2277.

Minder kinderbijslag voor laagste inkomensgroepen

De ouders van 375.000 kinderen zullen volgend jaar merken dat ze een bijdrage moeten leveren aan de „ombuigingsoperatie” die nodig is voor de bestrijding van de werkloosheid. Ze merken dat via de door de regering voorgestelde verandering van de kinderbijslagwetten. Hierop heeft Leo Jansen gewezen tijdens het Kamerdebat over die wijziging. In de kleinere gezinnen varieert de bijdrage aan de „ombuigingsoperatie” van ongeveer f 1.600,- per kind per jaar voor modale en hogere inkomens tot ongeveer f 400 per kind per jaar voor de kinderen van ouders met minimum-inkomen.

De ouders tussen het minimum-inkomen en het modaal inkomen mogen daarna nog belasting betalen over de tegemoetkoming studiekosten, zodat de bijdrage die van mensen met een minimum-inkomen wordt gevraagd oploopt tot ongeveer f 650,-.

Gaat het om grotere gezinnen dan zou

je verwachten dat de verwachte bijdrage wat geringer zou zijn, maar het tegendeel is het geval. Voor grote gezinnen lopen de bijdragen op tot ongeveer f 2.300 voor de middel-inkomens en tot f 1.200 à f 1.300 bij de minimum-inkomens. Het is te hopen dat de mensen dat allemaal zullen begrijpen – aldus Leo Jansen.

Het is voorspelbaar dat een aantal ouders er niet toe zullen komen hun kind te motiveren verder onderwijs te volgen. Zelfs in het meest trieste geval dat een zeventienjarige wordt ingelijfd in het leger der werklozen is men financieel altijd nog f 1.200 per jaar beter af. Bij een zestienjarige maakt het allemaal niet zoveel meer uit. Terwijl iemand van zestien onder de huidige omstandigheden tussen de f 1.300 en f 1.700 beter uit is wanneer hij onderwijs volgt dan wanneer hij bij de jeugdwerklozen zou gaan horen.

De manier waarop de noodzakelijke ombuiging wordt gebruikt en de vraag waar de ombuiging moet worden gezocht deugen niet. Gezien de oorzaken van de werkloosheid en de economische problemen gelooft de PPR-fractie niet dat het stimuleren van de productie en de investeringen de oplossing kan brengen. Ombuigingen zijn nodig, aldus Leo Jansen, en nieuwe investeringen ook – maar deze moeten rekening houden met toekomstige milieu- en energieschaarsten. Het is een illusie dat er alleen door grotere productie werkgelegenheid kan komen. Over de vraag waar de ombuiging vandaan moet komen wees Leo Jansen er op dat de ruimte daarvoor gezocht

moet worden bij die groep mensen die met hun bestedingsmogelijkheden voor particuliere consumptie ver uit gaan boven wat Jan Modaal zich kan veroorloven. De regering durft dat kennelijk niet aan. Juist in deze situatie is voor de PPR-fractie een aantasting van de kinderbijslag voor de laagste inkomensgroepen onaanvaardbaar.

Ook uit een oogpunt van inkomenspolitiek zijn de voorstellen onaanvaardbaar omdat ze te weinig uitgaan van de noodzaak tot eerlijk delen. Bovendien zijn er alternatieven die een ombuiging mogelijk maken zodanig dat deze zowel uit een oogpunt van inkomenspolitiek als uit dat van onderwijsbeleid veel aanvaardbaarder is.

HBO-studenten

Met algemene stemmen werd een motie van Ria Beckers aangenomen ter verbetering van de rechtspositie van de HBO-student. De motie vraagt hiervoor een regeling te treffen in overleg met de betrokkenen, ook wat betreft het werken in studentenvakbonden, raden en commissies. Binnen de Wet op het voortgezet onderwijs zijn geen voorzieningen getroffen ter bescherming van de rechtspositie van de HBO-student en met name studenten die deelnemen aan het werk van studentenvakbonden, raden en commissies kunnen door het ontbreken van rechtspositie bescherming in moeilijkheden komen met hun studie.

DE ZAAK-AANTJES: het schimmenspel

CEES DE GROOT

In mijn vorige artikel (PPR-aktiekrant d.d. 22-12-78, p. 13) heb ik wel erg nadrukkelijk met de vinger gewezen naar Van Agt. Maar natuurlijk heeft iemand gelijk als hij mij zou verwijten dat ik insinueer als ik Van Agt hier zou doodverven als de grote boosdoener. Of de minister-president de verantwoordelijke persoon zou zijn voor de val van zijn fractieleider is ook iets wat niet – of misschien: nóg niet – bewezen kan worden. Voorlopig wijst het feitenmateriaal nog een andere richting uit en zal ook wel die richting blijven uitwijzen: namelijk naar zekere ultrarechtse kringen in Den Haag, bekend staande onder de naam, „Noenmaalgzelschap”, mogelijk gelieerd met de Bilderberggroep – dat clubje machtige zakenlieden waarvan ook prins Bernhard lid is geweest – waartoe o.a. lieden als mr. van Heyningen, de raadsman van Menten en ridder van Rappard, de geruchtmakende ex-burgemeester van Gorcum behoren. Wat ik hier ten aanzien van Van Agt heb gezegd kan eveneens gezegd worden van dit kwalijke groepje: toen Aantjes het te bont maakte moest hij weg. Tot dusver kan men dus zeggen dat de aanwijzingen tegen genoemde club, waarvan ook mr. Hes deel uitmaakt, dichter aan de oppervlakte liggen dan mogelijke aanwijzingen in de richting van Van Agt. Natuurlijk is het mogelijk dat er over en weer contacten bestaan maar dat zal waarschijnlijk wel nooit te bewijzen zijn. Maar er zijn wel een paar zaken die wat dichter bij huis liggen en die tot enig nadenken stemmen. Misschien ben ik niet helemaal volledig maar tenslotte moet ik mij ook beperken.

Allereerst de rol van Lou de Jong. Het moge bekend zijn dat deze man zijn onderzoek verricht met prijzenswaardige degelijkheid. Waarom dan dit rapport? Hier is maar één woord voor: knoeiwerk. En hier herhaal ik niet zo maar wat in de Kamer ook is gezegd.

Een voorbeeld: de kwestie van de loyaliteitsverklaring die door Aantjes in '42 geweigerd is. De Jong doet het voorkomen alsof die verklaring op dit tijdstip nog niet was ingevoerd maar uit zijn geschiedwerk en ook uit andere bronnen blijkt dat reeds in '41 een dergelijke verklaring van studenten werd gevraagd.

Blijkbaar moet dit rapport geïnterpreteerd worden als de stok om de hond te slaan. En het is bekend dat De Jong geen rapport fabriceert zonder opdracht, d.w.z. regeringsopdracht. Denkbaar is natuurlijk dat hij zijn aanwijzingen kreeg van mr. Hes, daarmee naar Van Agt ging en toen de opdracht kreeg dit in een rapport te verwerken. Maar waarom zocht Van Agt toen geen contact met Aantjes die hij toch regelmatig ontmoette? Waarom een en ander overlaten aan De Jong?

Dan de onzorgvuldigheid waarmee de regering, i.c. Van Agt de zaak-Aantjes heeft behandeld. In de Kamer zijn hier harde woorden over gezegd. Schoorvoetend erkende de premier dat de heer Vondeling wel wat eerder ingelicht had mogen worden. Op zichzelf belangrijk genoeg, maar Van Agt moest voor zijn goede fatsoen wel iets zeggen. Bekijkt men dit echter in het licht van het feit dat het rapport hem niet onverhoeds heeft overvallen dan krijgt dat alles wel een erg bedenkelijk accent. Dan geldt namelijk niet meer het excuus dat de regering over te weinig tijd beschikte. Dan zou dit eerder moeten wijzen op op zijn minst slapheid, maar gezien het bovenstaande lijkt het meer op kwade wil. En dan is Jan Terlouw met zijn eerder geuite beschuldiging dat de regering Aantjes liet vallen als een baksteen nog wel iets te mild geweest.

Last not least: het lek. Of Van Agt de bedoeling had de affaire-Aantjes in de doofpot te stoppen en hem in stilte de wenk te geven met stille trom te vertrekken bijvoorbeeld om „persoonlijke redenen”, wie zal het zeggen? Mo-

reel gesproken zou het in de lijn van de premier kunnen liggen. Evenwel kan de uitspraak ook hier niet anders luiden dan: vrijspraak wegens gebrek aan bewijs. Resteert dus alleen het „lek”. Aanwijzingen zijn er dat een zwager van De Jong hiervoor aansprakelijk zou zijn. Zeer wel mogelijk want voorzover men kan zien had de club uit Den Haag hier geen belang bij. Dit aangenomen, welk belang had die zwager om uit de school te klappen? Vermoedelijk geen enkel. Had De Jong er belang bij? Ondenkbaar. Dus wie? Iemand uit de regering? Gewaagde veronderstelling, ook onbewijsbaar zou je zeggen. Maar elimineer de onmogelijkheden en wat hou je over? Was de ontsteltenis van Van Agt dan voorgewend toen hij tot de ontdekking kwam dat de zaak publiek werd? Of had die ontsteltenis te maken met het feit dat hij nu tóch verplicht was Kamervoorzitter Vondeling in te lichten?

Een paar opmerkingen tot slot. Van der Spek en Wolff stelden een parlementaire enquête voor. Dit haalde het niet, niet in de laatste plaats door de tegenstand van Ruud Lubbers. De vraag is nu of het CDA van de ware aard van de feiten wel voldoende benul had. Zo niet dan moet dat als een verraad aan Aantjes worden betiteld want tegenover haar ex-voorzitter was de fractie wel verplicht een dergelijke enquête te steunen. Zo ja, dan geldt de beschuldiging dat de fractie een regering wilde dekken die op zijn minst de schijn al tegen zich had: een duidelijk geval van morele hyprocrisie. Het gaat hier niet alleen om Aantjes. Het gaat om de democratie, om de belangen van de zwakken, om ons aller welzijn. En Van Agt vormt hier een bedreiging voor.

Tenslotte: Aantjes zelf. Hij was onze vriend niet. Maar dit moet gezegd worden: hij heeft gedurende de tijd dat hij Kamerlid was getracht de openbare zaak naar eer en geweten te dienen en hij deed dat op zijn eigen, typische manier. Wat hem wél zwaar verweten moet worden is dat hij gedurende zijn CDA-fractievoorzitterschap te vaak de zweep kuste van hem die hem sloeg, te weten Van Agt. Voor de wijze waarop men hem behandeld heeft past maar één woord: schandelijk.

Exit Aantjes. Wie volgt? Van Agt?

„Kleine partijen en de linkse meerderheid”

Onder deze titel heeft het blad „PPR Informatiekrant Groningen” (PPRik) een thema-nummer uitgebracht. Interviews met o.a. Jacques Aarden (PPR), Wim Meijer

(PvdA), Cees Schelling (Voedingsbond FNV) en een discussiebijdrage van Klaas-Wybo van der Hoek, PPR-voorzitter van de provincie Groningen.

Te bestellen bij het Partijburo, Singel 277, Amsterdam. Prijs f 4,- plus verzendkosten.

XENO

De niet-kommerciële uitgeverij Xeno heeft twee belangrijke boeken uitgegeven: Uraniumroof in Namibië (hoe UCN-Almelo uranium uit Namibië gaat verwerken), door Ruurd Huisman. Prijs f 11,90.

Orde en rust in Chili, de toestand in Chili na 5 jaar, door Koos Koster. Prijs f 11,-. In de progressieve boekhandel.

BELANGENORGANISATIE REIZIGERS OPENBAAR VERVOER

ROVER, voluit Stichting Reizigers Openbaar Vervoer, is een landelijke belangenorganisatie die streeft naar een maximale verbetering van de kwaliteit van het openbaar vervoer en het stimuleren van het gebruik daar-

van. Helaas is ROVER nog steeds onvoldoende bekend bij de tallozen die gebruik (moeten) maken van het openbaar vervoer en die zich vaak terecht moeten ergeren aan zijn slechte kwaliteit - en daarbij denken wij niet

aan de begrijpelijke tekortkomingen als gevolg van barre weersomstandigheden, al zal de sticker „Laat ons niet in de kou staan" die ROVER uitgeeft juist nu velen aanspreken.

maak ROVER sterk

Tegenover de betrekkelijke onbekendheid van ROVER bij de reizigers, de „doelgroep", staat dat de vervoersbedrijven deze belangenorganisatie heel goed kennen door de vele suggesties en/of klachten die van ROVER afkomstig zijn. De toestand zou ideaal zijn als ROVER een massale organisatie zou zijn, in staat om een vuist te maken, maar zo ver is het nog niet. Van de mogelijkheden tot inspraak die op papier bestaan bij het openbaar vervoer komt vrijwel niets terecht. Op de NS na (die wel eens enquêtes houden onder reizigers) vinden de vervoersbedrijven die toestand best en gemakkelijk. Wat weer leidt tot klachten over de bedrijfsvoering, over de mentaliteit van bus- en trambestuurders en tot het afschepen van de klagers.

Het gaat het openbaar vervoer slechter dan ooit. De regering wil erop bezuinigen en wil meer geld besteden aan het opruimen van knelpunten in het rijkswegennet. Dat betekent: meer auto's, minder openbaar vervoer - een spiraal die zich voortzet. En de mensen die aangewezen zijn op openbaar vervoer - vaak de zwakkeren in onze samenleving - maar denken dat het niet anders kan ...

Het kán anders. De belangenorganisatie ROVER moet niet alleen bij openbaar vervoersbedrijven maar ook bij reizigers een begrip zijn. ROVER wil niets liever - dat ligt voor de hand. Maar even begrijpelijk is het dat ook hiervoor een prijs moet worden betaald.

Daarom: word lid: of beter gezegd, donateur van ROVER. Dat kost f 15,- per jaar. (Méér mag ook...) Die vijftien gulden kun je storten op giro 23 95 021 t.n.v. ROVER te Eindhoven en je krijgt er het minstens vier maal per jaar verschijnende periodiek De Reiziger voor in huis waaruit duidelijk blijkt hoe actief ROVER is voor de belangen van zijn reizigers en hoe dezen hun klach-

ten, op- of aanmerkingen op een zinnvolle manier kwijt kunnen. Reizigers per openbaar vervoer zijn minder machteloos dan ze denken. De stickers (of raambiljetten met de-

zelfde afbeelding) kosten f 1,50 per vier stuks en zijn te bestellen door het verschuldigde bedrag te storten op giro 15 73 331 t.n.v. R. C. Dijkshoorn-Veenman te Lelystad.

Wat doet ROVER?

ROVER kent als landelijke belangenorganisatie een aantal werkgroepen die zich met een bepaald deelonderwerp of met een bepaalde streek of plaats bezighouden. Daarnaast zijn er een aantal plaatselijke werkgroepen die weliswaar officieel geen deel uitmaken van ROVER maar er wel nauw mee samenwerken.

Zulke plaatselijke werkgroepen zijn er in Hilversum, Den Haag, Utrecht, Amsterdam (Stadsvervoerbelang), Groningen, Delft (WOVAD), Eindhoven (WOVAE), Amstelveen (WAVER), Wageningen e.o. en in de Gooi- en Vechtstreek, terwijl er ook een speciale werkgroep streekvervoer is.

De laatste tijd heeft ROVER zich onder meer ingezet voor een spoedige invoering van een algemene openbaar-vervoerskaart, voor het behoud van de nevenlijnen in Friesland en Groningen en de spoorlijn Santpoort-Noord - IJmuiden, voor de aanleg van auto-vrije bus- en trambanen, de Veenendaallijn en de Zuiderzeelijn en in het algemeen voor betere inspraakmogelijkheden voor de reizigers bij de vaststelling van dienstregelingen en dergelijke. Daarnaast maakte ROVER gebruik van diverse bestaande mogelijkheden tot inspraak, zoals het structuurschema Verkeer en Vervoer, streekplannen en de Commissie Vervoersvergunningen.

LAAT ONS NIET IN DE KOU STAAN

STICHTING REIZIGERS OPENBAAR VERVOER POSTBUS 93245 DEN HAAG

Principieel praten is wel mooi, maar je verandert er de samenleving niet mee..!

Miljoenen Nederlanders willen een andere samenleving. Een samenleving met vrede. En zonder discriminatie. Een samenleving met een schoner milieu. Met meer inspraak. Meer democratie. En met meer kansen voor iedereen.

Dat vraagt verandering. Daarvoor is idealisme nodig. En strijd. Maar vooral macht. De macht van het aantal. De macht van het kapitaal. Het is dus wel even belangrijk om na te gaan, aan wie u uw (spaar)geld toevertrouwt.

De Algemene Spaarbank voor Nederland (de ASN) is voortgekomen uit de kring van de moderne arbeidsbeweging. Opgericht met het doel een vinger te krijgen in de financiële pap. Een vinger die zou kunnen en moeten uitgroeien tot een vuist in de strijd voor een betere samenleving.

De ASN, opgericht door het NVV en de Centrale, verloochent haar afkomst niet. Zij belegt de haar toevertrouwde 180 miljoen gulden van zo'n 55.000 rekeninghouders binnen de daartoe voorgeschreven richtlijnen, waarbij haar voorkeur uitgaat naar projecten van algemeen en sociaal belang. De ASN geeft dus rente zonder bijmaak!

De ASN groeit gestaag. Maar om een vuist te kunnen maken is aanzienlijk meer nodig.

Wilt u meer weten over de ASN en haar vele spaarmogelijkheden? Stuur haar dan de hieronder afgedrukte bon ingevuld toe in een envelop met als adres:

Algemene Spaarbank voor Nederland,
Antwoordnummer 1188, 2500 WB Den Haag
(een postzegel is dan niet nodig!) Ook kunt u bellen: 070 - 47 01 81 (3 lijnen). Of bezoeken: Rijnstraat 28 in Den Haag (van 8.30 uur tot 17 uur).

Naam en voorletter(s): _____

Adres: _____

Code en woonplaats: _____

Wenst nadere inlichtingen over:

- * de ASN in het algemeen
- de ASN-spaarrekeningen, gekoppeld aan de postrekening
- wenst tevens een formulier om een postrekening te openen
- het giraal-sparen (= sparen zonder boekje)
- de VROEG-BIJ-rekening (een unieke regeling voor jeugdigen van 0 t/m 17 jaar)
- het jeugdsparen De Zilvervloot (een regeling voor jeugdigen van 15 t/m 20 jaar)
- het termijnsparen (met opzegtermijn)
- het depositosparen (met een vaste looptijd)
- spaardeposito-bewijzen (met een vaste looptijd)

*svp aankruisen hetgeen u wenst

**Algemene Spaarbank
voor Nederland**

Niet praten, maar doen... uit principe!

DE STEM DES VOLKS

Vietnam

In het nummer van 22 december las ik met verbazing het artikel „Vietnam verdient alle steun”. De titel suggereerde reeds wat ik vermoedde; geen pleidooi voor het werkelijke Vietnamese volk, maar voor het zich „socialistisch” noemende Vietnamese regiem.

Nu ben ik niet bepaald een voorstander van de onmenselijke imperialistische Amerikaanse politiek van de afgelopen decennia, laat ik dat even voorop stellen. Maar om daarom nu een pleidooi te gaan houden voor het onderdrukkende pro-Russische Vietnamese regiem, nee. Iedereen weet dat China en de USSR in Indo-China hun ideologische conflicten uitvechten: Cambodja pro-China en Vietnam pro-USSR. Het is de PPR (althans de mensen die sympathiseren met de Vietnamese regering) blijkbaar ontgaan dat er de laatste tijd honderden Vietnamezen in barre omstandigheden hun land zijn ontvlucht. Bij die vluchtelingen zitten vele Chinese Vietnamezen, die wegens hun Chinees-zijn gediscrimineerd worden! Ik dacht toch dat de PPR nu juist een partij was die opkwam voor de onderdrukte mens. Nu blijkt echter dat de PPR hier politiek belangrijker vindt dan mensenrechten. Jammer.

KEES SPRUYT,
APELDOORN.

Abortus I

De PPR-vrouwengroep eist in de PPR-aktiekrant van 22 december dat de partij net zo gaat denken over abortus als zij. Ik ben het daar niet mee eens. Naar mijn mening is de ongeboren vrucht levend – een mensenleven in wording. Het doden hiervan blijft moord.

Soms is moord te rechtvaardigen, ook als het een ongeboren mens betreft. Maar de moordenaar krijgt dan wel een symbolische straf of wordt ontslagen van rechtsvervolging. Moord op zichzelf mag nooit worden gelegaliseerd.

De vrouw die een kind verwacht is daarom niet de eigenares van dat kind. Zij mag het een poosje beheren en later eventueel opvoeden. Daarna gaat het zijn eigen weg. **Zij** is het niet die over leven of dood van die persoon mag beschikken. Het gaat mij te ver dat de PPR-vrouwen eisen dat ik er als PPR-lid precies zo over moet

DE STEM DES VOLKS

denken als zij. Of moet ik dan maar als lid bedanken? De dames zeggen het maar.

J. VAN BOVEN
SCHIERMONNIKOOG

Abortus II

„Hoe zal de PPR zich nu gaan opstellen tegenover het komende wetsontwerp?“, lees ik in het kerstnummer van de PPR-aktiekrant. Met andere woorden: de PPR heeft inzake abortus nog steeds geen eensluidend standpunt ingenomen. Welnu ik ben er blij om. Het geeft voor mij aan, dat ook binnen een politieke partij mensen hun eigen mening kunnen hebben en uitdragen. Had de PPR dit wil gedaan, dan was zij bij de jongste verkiezingen mijns inziens helemaal van het politiek toneel verdwenen, doordat ook de kern versnipperd zou zijn. Ik zal trachten mijn mening kort te omschrijven. In het verleden bleek, dat over de politieke stellingname omtrent abortus provocatus de meningen dusdanig verschillend waren, dat er binnen de partij geen eindconclusie te trekken viel. Daarbij kwam het respect op dit punt voor de persoonlijke mening, zelfs van de gekozen kamerleden, duidelijk naar voren. Het onderwerp was dusdanig ingrijpend in het intellectueel, emotioneel en religieus leven van de PPR-leden, dat we vonden dat niemand tot stellingname gedwongen of gedrongen kan worden.

De publikaties van o.a. „Wij vrouwen eisen” in het decembernummer van de PPR-aktiekrant, komt wel op een bijzonder vreemd moment mijn brievenbus binnenvallen. De dag na Kerstmis. De dag na de mondiale herdenking van de geboorte van Jezus Christus.

Enige dagen geleden sprak ik nog met een vriend over het moment van bezieling van de mens. We kwamen tot dezelfde vraag „Wanneer wordt een mens MENS?” Het is makkelijk om stelling te nemen op grond van meetbare gegevens en theorieën, maar de echte kennis over het moment van Menswording hebben wij in 1978 met al onze wetenschap, filosofie, antropologie en ga maar verder, nog minder, dan men 2000 jaar geleden over de huidige venussondes wist. Het abortusvraagstuk is mijns inziens niet een zaak, die de vrouw alléén aangaat, een kwestie die de

DE STEM DES VOLKS

artsen alléén aangaat, een kwestie die de kerken alléén aangaat, een kwestie die de politiek aangaat, het is een zaak die de Mensheid en de Godheid aangaat, en daarvan maken ook de ongeboren mensen deel uit.

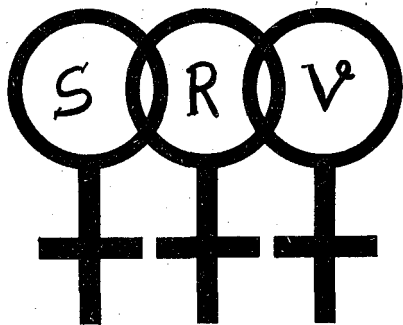
Hoe kan een politiek idee overeind blijven en geloofwaardig zijn, wanneer we inzake kernenergie NEE zeggen en inzake abortus, wat even diep – misschien wel dieper – in het menszijn ingrijpt, JA. Abortus is nog steeds niet vergelijkbaar met het wegnemen van een blinde darm of het trekken van een rotte kies. Vrije abortus is de weg van de minste weerstand – het welvaartsdenken. Maar welzijn? Wanneer wij met z'n allen eens wat energie, die nu in acties en werkgroepen – vóór legalisering van abortus – wordt gestoken, zouden steken in het begeeliden van mensen die om welke reden dan ook worden geconfronteerd met „ongewenste” zwangerschappen en kinderen die hieruit geboren worden, dan zou het abortusprobleem mijns inziens al voor 98% opgevangen worden. Dat er desondanks situaties voorkomen, waarbij dan nog abortus provocatus noodzakelijk zal zijn, wil ik niet ontkennen. Met de mate van „bewustzijn” die we nu anno 1978 hebben vind ik niet, dat legaliseren van abortus, zoals door „welke politieke partij” in ons land ook, tot nu toe is voorgesteld, prioriteit verdient. Als ik deze mening binnen de PPR mag hebben en als mensen die over dit onderwerp een andere mening hebben, ook bij die PPR blijven, dan kunnen we steeds opnieuw met elkaar van gedachten wisselen en onze motivaties verdiepen.

Er zal leven in de brouwerij blijven.

JO BROUWERS,
St. GEERTRUID

Venceremos

Venceremos, de Nederlandse Vereniging voor solidariteit met Cuba, organiseert 27 januari vanaf 14 uur in Paradiso in Amsterdam een manifestatie ter viering van het feit dat twintig jaar geleden de Cubaanse revolutie begon. 's Middags is er een cultureel programma en 's avonds zullen diverse sprekers en muziekgroepen voor een feestelijk besluit zorgen.

Samen met het Vormingscentrum „De Born” in Bennekom organiseert de SRV twee weekends voor PPR-vrouwen op 25-27 mei en 28-30 september. Deze weekends zijn bestemd voor vrouwen, die al bezig zijn binnen een PPR-vrouwengroep. De bedoeling is hen te helpen hun groep effectief te ondersteunen om hun ideeën over de rol en positie van vrouwen in deze maatschappij, politiek te vertalen. (Met politiek bedoelen we niet alleen partijpolitiek, maar ook allerlei vormen van vrouwenstrijd; of het nu gaat om meer en betere crèches of om een vrouwencafé,

SRV-weekends voor vrouwen

beide beschouwen we als politiek.) Er is door enkele vrouwen een (voorlopig!) programma gemaakt, dat er als volgt uitziet:

Vrijdagavond: ontvangst en kennismaking, programma afspreken voor de rest van het weekend;
Zaterdagochtend: in kleine groepjes praten over je eigen positie, hoe die tijdens je leven misschien is veranderd;

Zaterdagmiddag: Hoe is de maatschappelijke positie van vrouwen nu? (Onder het kabinet van Van Agt, b.v.), naar aanleiding van een krantartikel van Selma Sevenhuijsen. Discussie(spel) daarna.
Zaterdagavond: Praktijkproblemen van vrouwengroepen bespreken of spelen, met behulp van video, plus bespreking.

Zondagochtend: Positie/invloed van de vrouw binnen de PPR.

Zondagmiddag: Hoen gaan we het volgend weekend verder? Evaluatie.

Nevenstaand programma ziet er kant en klaar uit. Wij zijn uitgegaan van de wensen, die uit de behoeftenpeiling voortkwamen, die we hebben gehouden. Dit betekent echter niet, dat voor wensen tijdens de weekends geen ruimte zal zijn!

Meld je snel aan, de groep zal ongeveer 15 deelnemers tellen.

Een voorwaarde is wel, dat de vrouwen die meedoen, na afloop van de training actief deel blijven (gaan) nemen aan de vrouwengroep in hun woonplaats of regio. Kosten voor deelnemers f 27,- per weekend, te voldoen ter plaatse.

Voor verdere informatie kun je terecht bij:

Margot Wingen, tel. 072 - 117834

Alice de Gier, tel. 070 - 873585

Opgave uitsluitend bij: Corni de Mos, Bornweg 12, Bennekom. Tel. 08389-4131.

Argentijnse politieke gevangenen

Het Solidariteits Komité Argentinië-Nederland (SKAN) wil een aktie starten om te bereiken dat Nederland visa geeft aan politieke

gevangenen in Argentinië. Als dezen een Nederlands visum hebben is de kans groot dat zij vrij komen en het land mogen verlaten. Van Nederlandse zijde is op visum-aanvragen tot dusver niet gereageerd. De aktie

van het SKAN beoogt hierin verandering te brengen.

Daarom worden alle aktiecentra van de PPR en alle leden opgeroepen via een briefkaart aan het SKAN hun solidariteit met de komende aktie te betuigen. Het

SKAN wil later aan regering en parlement een petitie aanbieden, vergezeld van alle adhesieverklaringen.

Briefkaarten graag naar:

SKAN

Minahassastraat 1
1094 RS Amsterdam.

DE TIJDGEEST EN NOG WAT . . .

HENK WALTMANS

Brandpunt heeft in 1978 tweemaal laten onderzoeken hoe de Nederlandse samenleving aankijkt tegen het kabinet-Van Agt en de oppositie van Den Uyl. Het eerste onderzoek werd verricht in april - dus voordat de maatregelen van Bestek '81 bekend waren - en het Tweede in november - toen de maatregelen bekend waren en in de Tweede Kamer besproken waren. Het onderzoek werd verricht door het Instituut voor toegepast marktonderzoek, Intomart, in Hilversum. Tweemaal werden ruim 1100 Nederlanders mondeling ondervraagd.

Welke zijn de belangrijkste conclusies:

- *Het vertrouwen in het kabinet-Van Agt daalde van 41% tot 38%; diegenen, die weinig of geen vertrouwen hadden, namen toe: van 58% naar 61%;*

- *Men ervaart het beleid van Van Agt als anders;*

op de vraag of men het beleid van het kabinet-Van Agt zag als een voortzetting van het beleid van het kabinet-Den Uyl (met de PPR erin), antwoordde nu slechts 10% (was 17%) ja; neen, gaf nu 58% ten antwoord (was 40%); de overigen wisten het nog niet;

- *Van Agt behield zijn sympathie; op de vraag, wie er minister-president moest worden, antwoordde 43% Van Agt (was 43%) en 50% Den Uyl (was 49%);*

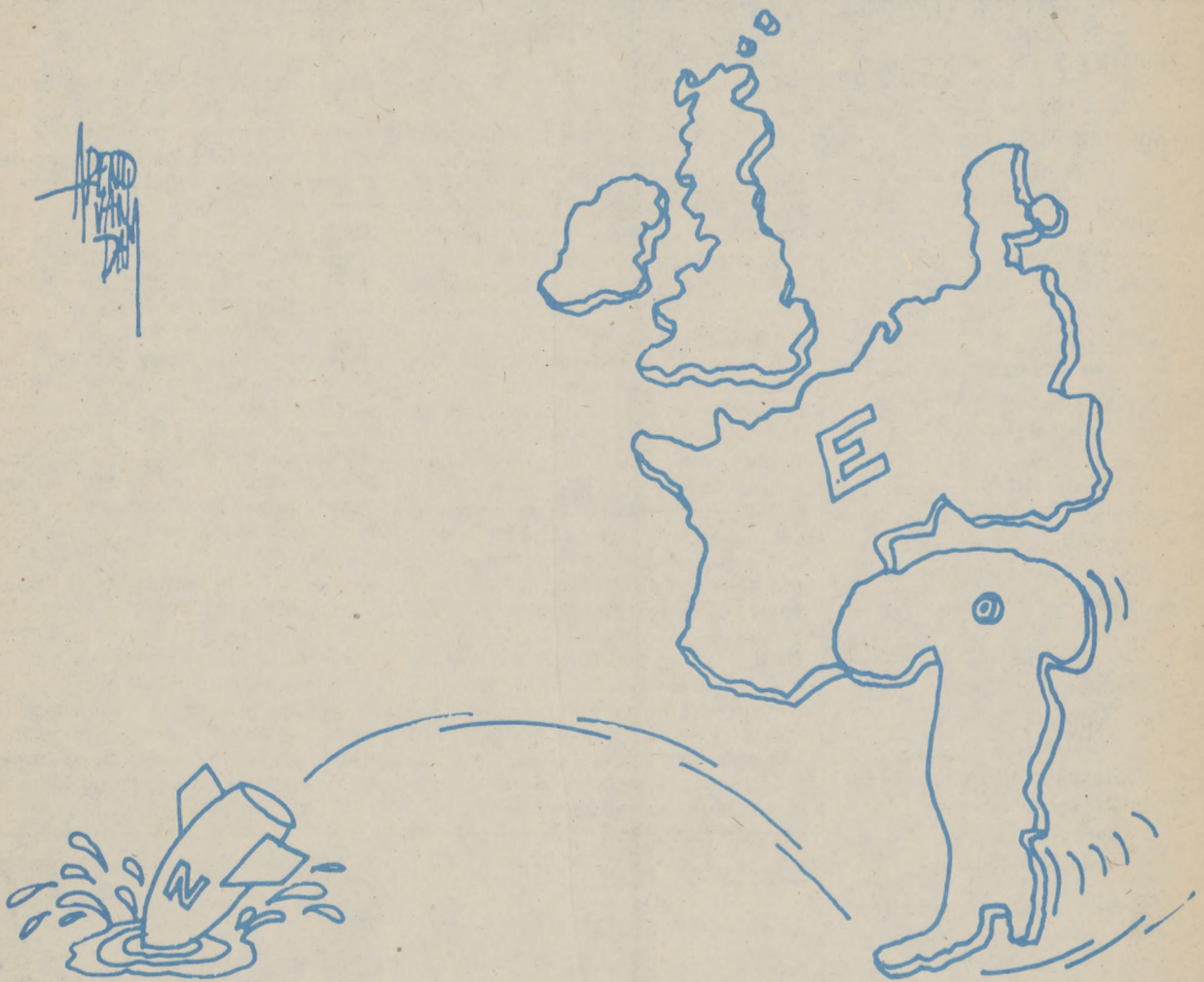
- *De voorkeur voor een andere regeringskombinatie veranderde nauwelijks;*

de vraag naar welke regeringskombinatie de voorkeur uitging, werd als volgt beantwoord:

	april	november
CDA/VVD	33	33
CDA/PvdA	55	53
PvdA/VVD	11	13
geen mening	1	1
	100	100

STOP de neutronen BOM

ONTWERP

EUROPEES PROGRAM

van de PPR

voor de verkiezingen op 7 juni

van het Europees parlement PAG. 6-24

PPR

Aktie Krant

uitgave

Stichting Radikalenkrant
verschijnt
elke twee weken

directie

Jan Heytel, Gidi van Dongen,
Louis Vuurboom

redaktieraad

Erik Akkermans, Gerard de Oude,
Kees van Twist

redactie

Hans Berrevoets, Stéphanie Brokerhof,
Harm Lamberts, Wil Merkies,
Walter van Opzeeland (eindredacteur)
Kees Waagmeester

productie

Brouwer Offset b.v.,
Utrecht / Delft

redactie-adres

Walter van Opzeeland,
Rapenburgerplein 67,
1011 VH Amsterdam, tel. 020-254434

kopij

naar het redactie-adres
getypt met redelijke marge
blad aan één kant gebruikt

abonnements

à f 22,- per jaar
Buro Politieke Partij Radikalen
Singel 277, Amsterdam
Telefoon 020-227342

kontributiebetalingen

Penningmeester PPR,
postgiro 1575600 te Amsterdam

advertenties

uitsluitend: Jan Heytel,
Schreveliusstraat 68, Haarlem
Telefoon overdag 02505-791,
's avonds 023-314160

basis-layout

Joep Paulussen

Studiekonferentie over KERNBEWAPENING

ZATERDAG 7 APRIL 1979,
AMSTERDAM
GEBOUW VRIJE UNIVERSITEIT
DE BOELELAAN 1013
AANVANG 10.00 UUR

Het Overlegorgaan tegen de kernbewapening (waarin officieel samenwerken PvdA, CDA, D'66, PPR, CPN, PSP, Interkerkelijk Vredesberaad, Pax Christi, Stop de N-bom en FNV) organiseert op zaterdag 7 april een grote studiekonferentie in Amsterdam. In samenwerking met de werkgroep polemologie van de Vrije Universiteit is een programma opgesteld rond een aantal hoofdpunten van de kernwapenproblematiek. Zo zullen aan de orde komen:

1. De **ernst** van de kernwapenproblematiek
2. De positie en verantwoordelijkheid van de Nederlandse overheid
3. De invloed en rol van **parlement** en **publieke opinie**
4. **Bedrijfsleven** en kernbewapening

De dag begint (om 10 uur 's morgens) met groepsgewijze discussies rond elk van de vier genoemde onderwerpen, met en tegenover panels bestaande uit vertegenwoordigers van diverse maatschappelijke organisaties en politieke kleur. Daarop aansluitend zullen

een aantal kernvragen worden voorgelegd aan een eindpanel van vooraanstaande Nederlanders.

De aan het Overlegorgaan deelnemende organisaties zijn elk in het bezit gesteld van 100 toegangskaarten. Wie belangstelling heeft om aan deze studiedag deel te nemen, make zo spoedig mogelijk f 7,50 over op giro 3143470 tnv. Partijburo PPR te Amsterdam, onder vermelding van „STUDIEKONFERENTIE KERNBEWAPENING“; tevens kan men een voorkeur opgeven voor een van de discussieonderwerpen. Voor deze f 7,50 ontvangt men op de studiedag een lunchpakket en tijdig daarvoor een informatiemap met achtergrondinformatie, korte commentaren van de panelleden en standpuntbepalingen van de organisaties die aan het Overlegorgaan deelnemen.

Telefonische inlichtingen: Partijburo PPR, (020) 227342.

De PPR levert de voorzitter van het overlegorgaan (tevens voorzitter van de studiekonferentie): vice-voorzitter Egbert Boeker. Zie zijn stukje hiernaast. Verder zal men in de documentatiemap verschillende bijdragen uit PPR-kring tegenkomen.

Studiedag voor raads- en statenleden

Zaterdag 17 februari wordt in het Congrescentrum te Utrecht een studiedag georganiseerd voor raads- en statenleden, van 's morgens 10.30 uur tot ongeveer 4 uur 's middags.

Ook anderen die betrokken zijn bij het raads- en statenwerk zijn van harte welkom.

Frans van de Ven en Eize Calck zullen inleidingen houden over de inspraakprocedures en de decentralisatie van de besluitvorming op het gebied van de Ruimtelijke Ordening. Daarna gelegenheid tot vragen stellen en discussie.

Opgeven bij Jan Driessen, lid van de werkgroep Studie en Vorming van de Stuurgroep. Adres: Beukenlaan 31 9702 PA Appingedam, telefoon 05960 - 24372. Hij stuurt u dan de informatiemap toe met uitvoerige inlichtingen en documentatie. Zie ook de Gemeentepaper van februari.

Stort de PPR vol

... en dat betekent: denk aan het

PPR-VERKIEZINGSFONDS
giro 5 5 5 in Ommen.

OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT

DE LANGE WEG NAAR DE VREDE

EGBERT BOEKER
vice-voorzitter
voorzitter overlegorgaan
tegen kernbewapening

Het samenwerkingsverband „Stop de Neutronenbom – Stop de kernwapenwedloop”, waarin ook de PPR deelneemt, heeft de afgelopen maanden twee belangrijke evenementen georganiseerd. In december was er een internationaal symposium met ex-generaals uit Italië en Rusland en een ex-CIA-man uit Amerika, allen tegen de N-bom. In januari was er een manifestatie waar zeer veel Nederlandse en buitenlandse kunstenaars uitdrukking gaven aan hun afschuw van kernwapens. Vooral deze laatste dag was een groot succes. Ondanks de betrekkelijk hoge toegangsprijs van f 15,- stroomde het RAI Congressentrum vol met veelal jonge mensen. Dit laat zien, dat de beweging tegen kernwapens in Nederland nog steeds aan invloed wint.

Een teken hiervan is het ontstaan van een overlegorgaan tegen kernbewapening, waarin uiteenlopende organisaties als CPN en CDA officieel vertegenwoordigd zijn. De naam van het orgaan: „tegen kernbewapening” is misschien slecht Nederlands maar drukt goed uit wat de bedoeling is. Een partij als de VVD wenst dan ook niet mee te doen. Het orgaan is veel breder opgezet dan de akties tegen de N-bom. Deelnemers zijn hoofdbestuursleden van de aangesloten organisaties met rui-

me bevoegdheden en het is zo in de regel mogelijk om snel tot beslissingen te komen over gemeenschappelijke akties. Het werk konsentreert zich momenteel op het voorbereiden van een studiedag over kernwapens op 7 april aan de Vrije Universiteit (zie pag. 2). Het wordt mij daarbij steeds duidelijker dat we letterlijk op een doodlopende weg zijn.

Wat is er aan de hand? Reeds gedurende de Tweede Wereldoorlog beschouwde men het bondgenootschap met Rusland als een tijdelijke zaak en ging het erom de Russische invloedssfeer zoveel mogelijk te beperken. Na die oorlog kwam Amerika uit de strijd met een sterk leger, een machtige industrie en atombommen en was Rusland met 20 miljoen oorlogsslachtoffers in een grotendeels vernietigd land ernstig verzwakt. Churchill wilde in die tijd Rusland met atombommen tot politieke konsessies dwingen. Dit werd (gelukkig) niet uitgevoerd en er ontstond een wapenwedloop tussen Oost en West.

Er is een tijd geweest dat de strategische denkers spekulcerden over een afschrikkingsevenwicht. Elk der grootmachten was in staat om na een kernaanval van de tegenstander nog zoveel eigen wapens over te houden dat hij de aanvaller nog een flinke klap kon toebrengen. Dat zou elk van de grootmachten ervan weerhouden een kernoorlog te beginnen. Als er al ooit een afschrikkingsevenwicht is geweest, dan nu niet meer.

Er wordt in Amerikaanse kring al gesproken over „slagveld Europa” waar de grootmachten buiten schot blijven. Kleine kernwapens zoals neutronenbommen zouden in Europa worden ingezet. Daarnaast probeert men met name in Amerika een systeem te ontwikkelen waarmee men de tegenstander in één klap vrijwel volledig kan uitschakelen. Als dat lukt is de kans dat bij politieke spanning ook één der supermachten wordt vernietigd wel bijzonder groot.

Hoe kunnen gewone mensen zich te weer stellen tegen deze militair-technologische ontwikkeling? Op de kernwapendag is dit één van de centrale vragen. PPR-mensen in de panelen en in de zalen betogen dan dat dit kan door een nieuwe manier van spreken over andere volken: als medemens en niet als potentiële tegenstanders. Dat kan ook door de politieke realiteit van twee onderdrukkende machtsblokken te begrijpen en door te weigeren langer op deze manier te denken.

Als we vanuit zulk een vernieuwd perspectief kijken naar Europa, dan zien we een verleden van imperialisme en bloedige oorlogen, die uitmondten in de laatste Wereldoorlog. We moeten dan in Nederland en in Europa medestanders zien te vinden voor Europese vredesinitiatieven om dit verleden uit te wissen en om te bouwen in een toekomst van positieve vrede. Dan is de strijd tegen kernwapens slechts het begin van een lange weg naar vrede.

OMDAT HET OM MENSEN GAAT

EUROPA-PROJEKT PPR

Voor de eerste keer worden er op donderdag 7 juni 1979 rechtstreekse verkiezingen gehouden voor het Europees Parlement.

Het Nationaal Comité Rechtstreekse Verkiezingen Europees Parlement subsidieert in dit kader een aantal vormingsprojecten van de politieke partijen, waaronder de PPR.

Met ingang van 1 januari 1979 is dan ook een Europa-project gestart door de Werkgroep Europa in samenwerking met de Stichting Radikalen Vorming, met de bedoeling om binnen de PPR een vormings- en scholingsproject op te zetten voor de Europese verkiezingen. Ondergetekenden zijn de hiervoor aangetrokken part-time medewerkers.

Onze bedoeling is tot aan de datum van de verkiezingen:

- een discussienota over de Europese Gemeenschap en de Europese verkiezingen te schrijven,
- aan de hand van deze nota discussiedagen/avonden te organiseren in de actiecentra.

Het partijbestuur van de PPR zoekt in verband met de Europese verkiezingen een

KAMPAGNE – MEDEWERK(ST)ER

die de verkiezingscampagne organisatorisch ondersteunt door het uitvoeren en coördineren van een aantal administratieve taken.

Gedacht wordt aan iemand die actief lid van de partij is, de noodzakelijke contacten in korte tijd kan opbouwen, kan organiseren en beschikt over administratieve ervaring.

Het gaat om een tijdelijke baan op basis van 5 dagdelen per week. Het salaris bedraagt f 1100 per maand. Spoedige indienstreding is gewenst.

Sollicitaties kunnen tot 10 februari a.s. worden gestuurd aan de campagneleider Jacques Zuurbier, Valckenhoeflaan 65, Santpoort-Noord, bij wie ook inlichtingen kunnen worden gevraagd (tel. 023 - 374644).

De actiecentra zullen binnenkort door ons hierover individueel benaderd worden. Het is mogelijk dat er ook discussiedagen/avonden gehouden zullen worden met een aantal actiecentra. Wij zijn op de volgende manier bereikbaar:

Europa-project PPR
Singel 277
Amsterdam
020-227342 toestel 5
Rob Hallegraef
Jan-Peter de Valk

Stichting Jongerenwerk vraagt bestuursleden

Voor het bestuur van de Stichting Jongerenwerk in de PPR wordt gezocht:

- een voorzitter
- een bestuurslid

Kandidaten voor het voorzitterschap moeten beschikken over de volgende

eigenschappen:

- bestuurlijke ervaring
- goede bekendheid met de partij
- zich betrokken voelen bij jongerenwerk

Het voorzitterschap kost twee dagdelen per week.

Van kandidaten voor het bestuurslid-

maatschap wordt verwacht dat zij

- contacten hebben buiten de partij
- zich 1 à 2 dagdelen per week kunnen vrijmaken

Kandidaten voor bovenstaande functies kunnen tot uiterlijk 14 februari a.s. worden ingediend bij het partijbestuur, Singel 277 te Amsterdam.

DE STEM DES VOLKS

DE STEM DES VOLKS

DE STEM DES VOLKS

PPR en homofilie

De PPR-leden noemen zichzelf mensen, die door middel van mentaliteitsverandering een menswaardiger maatschappij nastreven. Dat sommige leden zo druk bezig zijn de mentaliteit van anderen te veranderen dat zij die van zichzelf vergeten, lijkt een trieste waarheid.

- We zijn vóór emancipatie van de vrouw, maar ook in onze kringen hoor je soms rare opmerkingen over het „zwakke” geslacht.

- Dat homofielen in de PPR worden getolereerd, wil nog niet zeggen dat daarmee ook de vooroordelen ten aanzien van flikkers en potten verdwenen zijn. Een aantal PPR-leden

verdragen homoseksuelen in hun omgeving c.q. milieu, maar blijven steken in de vooroordelen die hun door de maatschappij zijn aangepraat.

We hebben gelukkig al een PPR-vrouwengroep die vecht voor gelijkgeschakeling van de vrouw aan de man (zeg ik dat goed?). Iets waar ook binnen de PPR nog hard aan gewerkt moet worden, als je weet dat er PPR-mannen zijn die beweren dat vrouwen nooit achtergesteld zijn.

En verder zouden we misschien kunnen komen tot een PPR-werkgroep homofilie. Een groep mensen die in de eerste plaats gaan werken aan een mentaliteitsverandering binnen de PPR, ten aanzien van homofilie. Naar schatting zijn er ca. 700

homofielen lid van de PPR, waarvan er ca. 70 tot 80 er rond voor uit komen. Met een beetje goede wil moet zo'n groepje toch te vormen zijn.

Nou wil ik niet te ver vooruit lopen op wat zo'n werkgroep allemaal zou kunnen doen, maar om te beginnen zouden we een uitgebreider partijstandpunt kunnen formuleren. Ook zouden we PPR-gemeenteraadsleden kunnen adviseren, welk standpunt zij in moeten nemen als een plaatselijke COC-afd. een verzoek om subsidie indient. Ik zou zeggen; mogelijkheden te over. In ieder geval wacht ik graag af wie er allemaal reageren.

Reaksies naar:

Jan Akkermans,
Postbus 264,
tel.: 04132-65545; Uden N.Br.

LINKSAF R EN OMHOOG

KEES WAAGMEESTER

Unifil

De klungelachtigheid die ten toon wordt gespreid na het kabinetsbesluit Nederlandse militairen naar Libanon te zenden voor de VN-vredesmacht, Unifil, is onthullend voor het denken over vrede en internationale veiligheid.

De mond altijd vol over Navo-verplichtingen die moeten worden nagekomen, over de noodzaak het defensiebudget met drie procent te verhogen, over de slechte geoefendheid van de Nederlandse militair en het gebrek aan discipline. Maar als er een paar troepen moeten worden ingezet voor de enige militaire actie die moreel te rechtvaardigen is, raakt Nederland in volstrekte paniek.

Bij grote Navo-oefeningen wordt uitgetest in hoeveel uur onze jongens aan de oostgrens kunnen staan, maar nu heeft men voor de mobilisatie van 700 parate troepen twee maanden nodig.

Schandelijk. Een aanfluiting.

Het aanzien van Nederland, zo waarschuwden enkele militairen en commentatoren, zou kunnen worden geschaad als de uitzending van het detachement teveel discussie zou losmaken. Maar dat aanzien is allang geschaad door de knulligheid van de politieke en militaire leiding van ons leger.

WIT

De voertuigen van het aan de VN ter beschikking staande bataljon moeten in allerijl wit worden geschilderd. Dat is wel illustratief. Waarom zijn ze niet wit en schildert men ze groen wanneer de Navo ze nodig mocht hebben?

De militairen zelf blijken ook totaal onvoorbereid te zijn. Als een donderslag bij heldere hemel komt het bericht, dat ze inderdaad ingezet zullen worden, terwijl iedereen weet, dat VN-troepen in Libanon actief zijn. De inzet van het VN-detachement moest honderd maal waarschijnlijker worden geacht, dan de inzet van onze troepen in Navo-verband.

Maar waar praat men over in het leger? Waar praat men over in een bataljon dat ter beschikking van de VN staat en daartoe zelfs blauwe koorden of iets dergelijks op de jas draagt? Blijkbaar niet over de VN en het nut en de functie van een VN-vredesmacht.

LINKSAF R EN OMHOOG

Men schijnt de motivatie van de militairen op enkele uren bangmakerij voor de Russen na, volledig onbelangrijk te vinden. Dat slaat terug op de maatschappij waaruit die militairen voortkomen. We kunnen hiervan de militaire leiding niet eenzijdig de schuld geven.

„De best getrainde troepen waarover de VN straks in Libanon kan beschikken”, pochte een commandant. Daaruit blijkt de eenzijdige lading van het woordje training. Dat het materieel in orde is, is mooi. Maar hoe men een mentaal onvoorbereid stel militairen, dat in politiek uiterst moeilijke omstandigheden zijn werk moet verrichten, goed getraind kan noemen is mij een volslagen raadsel.

VN-LEGER

Tekenend is het wel. Het werk van de Verenigde Naties en de vredesmacht die deze organisatie beschikbaar moet hebben, wordt

op rampzalige wijze onderschat. Het besef, dat er maar één leger ter wereld is, dat moreel en politiek te rechtvaardigen is, namelijk een VN-leger, leeft schijnbaar totaal niet. Het besef, dat alleen via de Verenigde Naties een internationale rechtsorde kan worden geschapen en dat daaraan, ondanks de vele tegenslagen, hard moet worden gewerkt, lijkt wel dood te zijn.

Juist een klein land als Nederland zou enorm verdienstelijk kunnen zijn op dit gebied. Het zou zijn buitenlandse politiek geheel moeten richten op de totstandkoming van een rechtvaardige internationale orde. Daarvoor zou wel nodig zijn, dat we ons onafhankelijker zouden opstellen dan we nu doen. We zouden moeten ophouden de Amerikaanse buitenlandse politiek slaafs te volgen. Uittreding uit de Navo is daarvoor nog niet eens een voorwaarde. Een waarlijk kritisch lidmaatschap van deze organisatie zou al een geloofwaardig begin kunnen zijn.

ZINLOOS

Het sturen van enkele honderden militairen voor de VN-vredesmacht in het Midden-Oosten moet niet gezien worden als een belangrijke bijdrage aan de vrede in dat gebied. Het is een uiterst, maar dan ook uiterst geringe bijdrage aan die vrede, en wanneer deze geste niet gevolgd wordt door een andere politiek, is ze zinloos. Maar de uitzending kan een begin zijn van een andere politiek.

Nederland zal aan den lijve gaan ondervinden, dat het conflict in het Midden-Oosten niet kan worden opgelost buiten de Palestijnen om. Het ijveren voor een eigen staat voor de Palestijnen, dat gepaard zal moeten gaan aan het garanderen van veilige grenzen voor de staat Israël, zou de Nederlandse buitenlandse politiek sieren. De rol die de VN daarbij moet spelen, moet worden vergroot. Amerika zou er

verstandig aan doen de oplossing van het conflict in het Midden-Oosten niet eenzijdig te benaderen. Zonder dat de Sowjet-Unie voor een regeling in het Midden-Oosten medeverantwoordelijkheid draagt, zonder dat de rol van de VN wordt vergroot, zal elke regeling tussen Egypte en Israël nieuwe conflictstof aan de toch al precaire situatie in het Midden-Oosten toevoegen.

De Amerikaanse buitenlandse politiek moeten we met gepast wantrouwen tegemoet treden. Dat geldt trouwens voor elke mogendheid, zeker voor een grote. Maar in het geval van de Amerikaanse buitenlandse politiek is in allerlei gebieden van de wereld steeds weer zonneklaar gebleken, dat het eigen belang en dan nog dat van de korte termijn, voorop staat. Of we nu met Nixon of Carter, met Kissinger of Vance te maken hebben.

RECHT

Eigen belang is een slechte basis voor een stabiele samenleving. Zowel de Palestijnen als de Israëli's moeten vertrouwen kunnen krijgen in de Verenigde Naties. Daarvoor is nodig, dat rechten van volken worden erkend en beschermd. Die bescherming kan alleen gewaarborgd zijn, als de internationale volkerengemeenschap er in haar volle gewicht achter gaat staan. Struikelblokken op deze weg moeten worden opgeruimd. Wie de Verenigde Naties wil versterken, moet er in geloven. En wie het recht zijn loop niet wil laten gaan, moet rekenen op het geweer.

Alleen in dit licht mogen we de Nederlandse bijdrage aan Unifil toejuichen.

LINKSAF R EN OMHOOG

Op zaterdag 21 april wordt in gebouw „De Vereeniging” in Nijmegen het voorjaarskongres van de PPR gehouden. Het kongres staat in het teken van de Europese verkiezingen en zal de volgende onderwerpen behandelen:

- Europees programma;
- kandidatenlijst Europese verkiezingen.

Lijsttrekker Leo Jansen zal een rede houden, er worden buitenlandse sprekers verwacht en waarschijnlijk zullen er artiesten optreden.

De kandidaatstelling voor de Europese lijst sloot op 1 februari. In dit nummer van de PPR-aktiekrant

staat het ontwerp Europees program. De aktiecentra kunnen amendementen indienen op de vetgedrukte stellingen. De rest van de tekst vormt de toelichting en zal worden aangepast aan de definitieve formulering van de stellingen.

Amendementen kunnen tot uiterlijk 1 maart worden ingediend. Begin februari zal het partijbureau amendementsformulieren aan de aktiecentra sturen, evenals formulieren voor het opgeven van kongresdeelnemers.

Het kongresboek verschijnt begin april.

ONTWERP EUROPEES PROGRAM

van de PPR

voor de verkiezingen op 7 juni

van het Europees parlement

Inleiding

Het is voor een progressieve partij verleidelijk om Europa te negeren. De Europese Gemeenschap streeft immers naar centralisme, schaalvergroting en een sociaal-ekonomische politiek afgeleid van de „vrije, ondernemingsgewijze produktie”. We moeten echter niet de fout maken, zoals die in de jaren vijftig werd begaan, toen de progressieven Europa lieten voor wat het inmiddels is geworden.

Er worden in Europees verband hoe dan ook beslissingen genomen, waarvan het belang over de grenzen heenreikt. Als die beslissingen buiten het verband van de Europese Gemeenschap worden genomen is het wel zeker dat wij daarop geen invloed kunnen uitoefenen. Als we politiek willen bedrijven, willen sturen en ordenen

om iets van onze ideeën te verwerkelijken, dan moeten we in Europa niet langszij gaan staan.

De PPR wil voor de wereldbevolking als geheel overlevingskansen en voor ieder mens de kans zich te ontplooiën in de samenleving. Dit moet bevochten worden door een vooruitstrevend beleid, ook in Europa.

Het Nederlandse beleid, als het gaat om sociale verhoudingen, het milieu, de energie, of de relatie met arme landen wordt ingeperkt door internationale ekonomische beslissingen waarop democratische controle ontbreekt. Het Europees parlement biedt de mogelijkheid tot die controle, zij het op een nog lange weg. Daarbij houdt het nationale parlement zoveel bevoegdheden als mogelijk is bij de noodzaak van radikale veranderingen over de grenzen heen. Allereerst het recht om

te beslissen welke bevoegdheden aan het Europees Parlement worden afgestaan. De verschillende aspecten van welzijn (onderwijs, wetenschappen, kultuur en justitie) blijven de verantwoordelijkheid van de nationale staten en in de toekomst wellicht van de regio's.

In dit program wordt vooral aandacht besteed aan die onderwerpen, die op Europees niveau moeten worden geregeld. Vandaar, dat men hier achtereenvolgens aantreft hoofdstukken over de instellingen van de Europese Gemeenschap (EG), het sociaal-ekonomisch beleid, milieu en energie, de landbouw en visserij, „Europa en de wereld” zowel in Oost-West-als Noord-Zuid-verband. Niettemin wordt ook enige aandacht gewijd aan de hierboven genoemde welzijnsaspecten.

Instellingen van de Europese Gemeenschap

1. De regionale autonomie vormt de basis van een waarlijk democratische gemeenschap, als tegenwicht tegen een te sterk Europees centralisme. De regio's zijn de dragers van de soevereiniteit; als zodanig bezitten zij alle bevoegdheden die niet bij verdrag aan de Europese instellingen zijn toegekend. Op de korte termijn zullen de grenzen van de regio's samenvallen met die van de nationale staten. Op de langere termijn zijn andere begrenzings van de regio's denkbaar en wenselijk.

2. De Europese volksvertegenwoordiging wordt uitgebouwd tot hoogste orgaan van de gemeenschap; vanaf 1984 wordt deze volgens een algemeen geldend evenredig kiesstelsel verkozen. De bevoegdheden van het Europees Parlement worden uitgebreid op het gebied van wetgeving, begroting en controle. Naast de vertegenwoordiging van de burgers van de Europese gemeenschap zal er eveneens een kamer komen met vertegenwoordigers van de regio's.

3. De Europese Commissie wordt een politiek college, benoemd door en verantwoording verschuldigd aan het Europees Parlement.

Uitgangspunten

De Europese Gemeenschap ontwikkelt zich steeds meer tot een samenwerkingsverband van staten, waarin de grootste en machtigste het voor het zeggen hebben. Van de kleine staten komt de bevolking te weinig aan bod. Dat geldt ook voor de nationale minderheden binnen de verschillende staten. Daarom zal een werkelijk democratische structuur gebaseerd zijn op een indeling in regio's.

De bestuurlijke vormgeving van de EG blijft ten achter bij de economische eenwording. Daarom is een inhaalprogramma op bestuurlijk gebied noodzakelijk. Overdracht van bevoegdheden aan EG-instellingen wordt dan afhankelijk van de mate waarin en de snelheid waarmee dit inhaalprogramma wordt verwezenlijkt.

De machtsverhoudingen tussen EG-instellingen zijn scheefgegroeid. De positie van de Raad van Ministers is te sterk. Die van Europees Parlement en Europese Commissie daarentegen te zwak. Het functioneren van een „Europese Raad” van regeringsleiders buiten EG-verband bevestigt het ontbreken van een EG-demokratie. Derhalve is een stelselmatige ombuiging van deze verhoudingen nodig. Het gaat ons niet alleen om de parlementaire democratie. We streven ook naar nieuwe vormen van democratisering en medezeggenschap, zoals de bedrijfsdemocratisering.

Regio's

De regionale autonomie zal de basis moeten vormen van een echt democratische Gemeenschap. Een gezonde regionale democratie kan immers tegenwicht vormen tegen een te sterk Europees centralisme. (Bovendien wordt een overdreven soevereiniteitsbewustzijn van de nationale staat binnen de Gemeenschap daardoor gerelativeerd.) Op de korte termijn zullen de nationale staten, binnen de huidige grenzen, die functie nog vervullen. Op de langere termijn zijn echter andere begrenzings van de regio's denkbaar en wenselijk.

Het is aan de Europese Commissie een plan te ontwikkelen tot indeling van de Gemeenschap in regionale eenheden op grond van historische, culturele en geografische criteria, hierbij regio's over de bestaande grenzen heen niet uitgesloten. De regio's zijn de dragers van de soevereiniteit en bezitten als zodanig alle bevoegdheden die niet bij verdrag aan de Europese organen zijn toegekend.

Volksvertegenwoordiging

De Europese volksvertegenwoordiging wordt uitgebouwd tot het hoogste orgaan van de gemeenschap. De rechtstreekse verkiezingen voor het Europees Parlement zijn daartoe een beperkte, maar wel noodzakelijke stap. Vanaf 1984 moet dit Parlement gekozen worden volgens een algemeen geldend evenredig kiesstelsel. Een dubbel lidmaatschap van Europees en nationaal parlement wordt afgewezen.

De bevoegdheden van het Europees Parlement worden uitgebreid. Dat betekent:

op wetgevingsgebied: Het Parlement krijgt het recht van initiatief. Het veto-recht van de Raad van Ministers op amendementen die door het Parlement zijn aanvaard vervalt. Het Parlement beslist mee over alle besluiten die de gemeenschap aangaan; op het terrein van budget: het Parlement krijgt het recht de volledige begroting van de Gemeenschap vast te stellen;

op controlegebied: de controle van het Parlement op de beleidsvoerende organen wordt versterkt. Indien de Raad zich niet stoort aan afkeuring van een besluit door het Parlement worden de nationale parlementen daarvan uitdrukkelijk op de hoogte gesteld. De leden van de Europese Commissie zijn voor hun beleid tegenover de volksvertegenwoordiging zowel individueel als collectief verantwoordelijk.

De PPR is in Europees verband voorstander van een tweekamer-systeem. Dit in verband met het federatieve karakter, dat de Europese Gemeenschap zal blijven behouden. *De vertegenwoordiging van de burgers van de Europese Gemeenschap wordt dan ook aangevuld met een kamer van regionale vertegenwoordigers met de gebruikelijke parlementaire bevoegdheden (senaat der regio's). Voor de komende parlementaire periode wordt – vooruitlopend op de instelling van die senaat – vast een inspraakprocedure voor de regio's ontwikkeld.*

Europese Commissie

De Europese Commissie wordt een politiek college, benoemd door en verantwoordelijk, tegenover het Europees Parlement.

Tot dat zo geregeld is doet het Parlement aan de Raad een voordracht tot benoeming van de voorzitter van de Commissie. De leden van de Commissie worden in nauw overleg met de

4. De Raad van Ministers wordt ontwikkeld tot algemeen stimulerende en oriënterende instelling. De invloed van de Raad wordt niet nog verder versterkt.

Zolang deze ontwikkeling nog niet heeft plaatsgevonden, neemt de Raad zijn beslissingen bij eenparigheid van stemmen.

In een latere fase wordt besluitvorming bij meerderheid van stemmen mogelijk, tenzij bij Verdrag anders bepaald is.

De Europese Raad van regeringsleiders wordt ingepast in de democratische controle van de Gemeenschap en de lidstaten.

5. Burgers worden in de gelegenheid gesteld om EG-maatregelen ter toetsing aan het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, zonder voorbehoud, aan een rechterlijke instantie voor te leggen.

6. De Europese Gemeenschap staat open voor alle landen in Europa, die een democratische samenleving bevorderen en in stand houden en die de Europese Conventie voor de Rechten van de Mens eerbiedigen.

voorzitter aangewezen. De nieuw benoemde Commissie zal eerst het vertrouwen van het Europees Parlement moeten verkrijgen.

De Raad

De Raad van Ministers wordt ontwikkeld tot een algemene stimulerende en oriënterende instelling. Zijn invloed wordt niet nog verder versterkt. Uiteindelijk dient hij zich te beperken tot bewaking van de door het Verdrag getrokken grenzen. Binnen de Raad mag geen direktorium ontstaan.

De parlementaire controle op het werk van de Raad wordt zowel op Europees als op nationaal niveau versterkt. Zolang deze ontwikkeling nog niet heeft plaatsgevonden, neemt de Raad zijn beslissingen bij eenparigheid van stemmen. In een latere fase wordt besluitvorming bij meerderheid van stemmen mogelijk, tenzij bij Verdrag anders bepaald is.

De Raad van regeringsleiders

De Europese Raad van regeringsleiders van de verschillende lidstaten, funktioneert op dit moment praktisch ongecontroleerd en belemmert daardoor zowel de democratische besluitvorming van de Gemeenschap als die van de lidstaten. Derhalve wordt de Raad ingepast in de democratische controle van de Gemeenschap en de lidstaten.

Het Hof van Justitie

Het Hof van Justitie waarborgt de ontwikkeling en instandhouding van

een rechtsorde binnen de gemeenschap. De bevoegdheden van het Hof worden daartoe uitgebreid.

In het Europees verdrag ter bescherming van de rechten van de mens is een aantal grondrechten opgenomen. De instantie die hierover oordeelt is het Europese Hof voor de rechten van de mens in Straatsburg. In de EG-verdragen zijn geen grondrechten opgenomen. Met name in art. 173 EEG en in andere verdragen, is geregeld hoe men beroep in kan stellen tegen beslissingen van de EG-organen. Deze regeling is echter tamelijk beperkt. In de Europese verdragen moeten waarborgen geschapen worden ter garantie van de grondrechten in Europa.

Met betrekking tot EG-maatregelen zullen burgers in de gelegenheid worden gesteld om deze aan een rechterlijke instantie voor te leggen, zonder voorbehoud, ter toetsing aan het Europese mensenrechtenverdrag.

Voor de EG zal het Europees mensenrechtenverdrag een integraal onderdeel van het gemeenschapsrecht worden. Een parlementaire democratie zonder grondrechtgaranties is niet denkbaar.

Uitbreiding van de Gemeenschap

De EG staat open voor alle landen. Het bevorderen en instandhouden van een democratische samenleving alsmede het eerbiedigen van de Europese Conventie voor de rechten van de mens is een vereiste voor het verkrijgen en behoud van het EG-lidmaatschap. In voorkomende gevallen beslist de Raad van Ministers.

Sociaal-ekonomisch beleid

Uitgangspunten

De landen van de Europese Gemeenschap ontmoeten een groot aantal problemen op sociaal en ekonomisch gebied. De enorme werkloosheid en de hoge infaltie baren elke regering zorgen. Een nieuwe energiecrisis wordt door velen gevreesd en een verdere aantasting van het milieu wordt door weinigen aanvaardbaar geacht. De ekonomische groei na de Tweede Wereldoorlog heeft de ongelijkheid tussen de mensen niet weggenomen. De welvaartsverschillen tussen regio's van de Gemeenschap zijn alleen maar groter geworden evenals de verschillen tussen de Gemeenschap en de Derde Wereld. De ekonomische groei is vaak ten koste gegaan van woon- en werkomstandigheden, met name van buitenlandse werknemers en van het milieu. De voortgaande ekonomische groei put in snel tempo de schaarse grondstoffen uit zoals fossiele energie, en vele metalen.

De Europese integratie heeft tot nu toe tot doel gehad de ongebreidelde ekonomische groei te bevorderen omdat de EG deze tot doelstelling verhief.

De mogelijkheden voor de Gemeenschap meer greep te krijgen op de ondernemingen (haar investeringsbeleid, haar inkomensbeleid) zijn door de integratie verminderd.

Selektieve ekonomische ontwikkeling

Om bovenstaande problemen aan te pakken streeft de PPR naar een selektieve ekonomische ontwikkeling. Twee kernpunten daarbij zijn:

- *demokratisering van het ekonomisch beslissingsproces*
- *het betrekken van maatschappelijke doeleinden in het ekonomische beslissingsproces, zoals de effecten op het milieu, verstandig gebruik van de grondstoffenvoorraden, eerlijke verdeling van welvaart en arbeid in Europa en de Derde Wereld in verbetering van arbeidsomstandigheden.*

Selektieve ekonomische ontwikkeling betekent dat in de meeste sectoren (landbouw en visserij, delfstoffenwinning, industrie, kommerciële en niet-kommerciële dienstverlening) niet meer wordt gestreefd naar groei van de totale produktie, in de betekenis die de gangbare ekonomische methode aan dit begrip geeft.

Sommige bedrijfstakken stagneren nu al zonder dat iemand daar iets aan schijnt te kunnen (of te willen) doen. Bij selektieve ekonomische ontwikke-

ling wordt in enkele sectoren gestreefd naar groei, zoals in de reparatiesektor; in andere wordt gestreefd naar afname, zoals bij de produktie van personenauto's. In de meeste takken wordt gestreefd naar ontwikkeling van die onderdelen die ook kunnen blijven functioneren, als mechanisatie en automatisering slechts onder strenge voorwaarden worden toegepast. Die voorwaarden zijn: behoud van milieu en natuur, zuinig mgebruik van energie en grondstoffen, spreiding van macht en zinvolle vervangende werkgelegenheid. Produktie van maatschappelijk nuttige goederen en diensten moet duidelijk voorrang hebben boven die van nutteloze, duurzame goederen boven wegwerpartikelen; milieuvriendelijke en weinig energie kostende goederen en diensten boven vervuilende en energie verslindende.

Demokratisering van de ekonomische orde

De Europese integratie heeft geleid tot een vergroting van de afzetmogelijkheden van de ondernemingen en heeft het vrije verkeer van goederen, diensten en personen vergroot. De handelsbelemmeringen tussen de landen werden (grotendeels) opgeheven. Kapitaal kan binnen de Gemeenschap zonder veel belemmeringen over de grenzen heen geïnvesteerd worden.

Deze ekonomische vrijhandel heeft onder andere geleid tot de bovengenoemde nadelen. Deze nadelen worden door politieke maatregelen op de volgende manieren terug gedrongen:

- *demokratisering van de ondernemingen. Zeggenschap van de werknemers in belangrijke beslissingen. Vormen van internationale ondernemingsraden, met als doel te verhinderen dat werknemers van multinationale ondernemingen tegen elkaar worden uitgespeeld;*

- *opstellen van regionale, nationale en Europese ekonomische plannen met het doel de investering meer af te stemmen op maatschappelijke doeleinden.* Bovengenoemde plannen worden allereerst op regionaal niveau opgesteld. Daarbij worden werknemers, werkgevers, milieu- en konsumentenorganisaties betrokken. Vervolgens worden deze plannen door het nationale en Europese parlement getoetst op die onderdelen die van bovenregionaal belang zijn.

De verantwoordelijkheid van de uitvoering wordt op een zo laag mogelijk niveau gelegd:

7. De PPR streeft naar een selektieve ekonomische ontwikkeling. Twee kernpunten daarbij zijn:

- **demokratisering van het ekonomisch beslissingsproces.**
- **het betrekken van maatschappelijke doeleinden - zoals effecten op het milieu, verstandig gebruik van de grondstoffenvoorraden, eerlijke verdeling van de welvaart in Europa en de wereld en verbetering van de arbeidsomstandigheden - in het ekonomisch beslissingsproces.**

8. De nadelen van ekonomische vrijhandel worden door de volgende politieke maatregelen teruggedrongen:

- **demokratisering van de ondernemingen**
- **het bieden van zeggenschap aan werknemers in belangrijke beslissingen**
- **het tot stand doen komen van internationale ondernemingsraden**
- **het opstellen van regionale, nationale en Europese ekonomische structuurplannen.**

9. Van bepaalde investeringen wordt verplicht gesteld dat de effecten op het milieu worden berekend en bekend gemaakt. De Gemeenschap zal het mogelijk maken en bevorderen dat de nationale heffingen- en belastingpolitiek er toe leidt dat productieprocessen zoveel mogelijk milieu en energie sparen.

10. De PPR wil aanpassing van het Verdrag van Rome, met name door wijziging van artikel 2, in die zin dat de Gemeenschap zich gaat richten op een selectieve economische ontwikkeling in plaats van toenemende economische groei.

11. Het mededingingsbeleid van de Gemeenschap wordt ondergeschikt gemaakt aan het streven naar een selectieve economische ontwikkeling. De concurrentie mag niet ten koste gaan van arbeidsomstandigheden, milieu en energiebeleid.

- openbaarheid van informatie, noodzakelijk voor werkelijke zeggenschap van werknemers en consumenten in het economisch beslissingsproces;

- *het betrekken van maatschappelijke doeleinden in economische beslissingen.*

De huidige economische groei gaat in veel gevallen ten koste van milieu, schaarse grondstoffen, de arbeids- en woonomstandigheden van de mensen en de welvaart van de ontwikkelingslanden.

Bovendien zijn deze nadelen ongelijk verdeeld.

Om meer maatschappelijke doeleinden in het economisch proces op te nemen wordt een milieu-effekt rapportage van bepaalde investeringen verplicht gesteld. De milieu-effekt rapportage moet niet alleen de milieu- en energiegevolgen van een investering aangeven, maar ook de gevolgen van het gebruik van het produkt.

De Gemeenschap zal het mogelijk maken en bevorderen dat de nationale heffingen- en belastingpolitiek er op gericht is dat het productieproces op milieu en energie-vriendelijke wijze geschiedt. en dat de produkten aan hoogwaardige eisen voldoen ten aanzien van energieverbruik en milieubescherming.

Welke gevolgen bovenstaande uitgangspunten hebben voor onze opstelling ten aanzien van het Verdrag van Rome en onderdelen van het huidige beleid van de Gemeenschap volgt hieronder.

I Verdrag van Rome

De Europese Economische Gemeenschap is gegrondvest op het in 1958 in werking getreden Verdrag van Rome. In artikel 2 van dit verdrag werd de belangrijkste doelstelling van de Gemeenschap vastgelegd:

„De Gemeenschap heeft tot taak, door het instellen van een gemeenschappelijke markt en door het geleidelijk nader tot elkaar brengen van het economisch beleid van de lidstaten te bevorderen de harmonische ontwikkeling van de economische activiteit (economische groei) binnen de Gemeenschap, een gestadige en evenwichtige expansie, een grotere stabiliteit, een toenemende verbetering van de levensstandaard en nauwere betrekkingen tussen de in de Gemeenschap verenigde staten”.

Economische groei was in de periode van oprichting van de Gemeenschap een logische doelstelling. Maar de laatste jaren is zij steeds meer ten koste gegaan van het welzijn en de schaarse grondstoffen en het milieu. De PPR streeft daarom naar aanpassing van het Verdrag van Rome, in die zin dat de Gemeenschap zich gaat richten op een selectieve economische ontwikkeling.

II Industrie en mededingingsbeleid

Het Europese industriebeleid is gebaseerd op het Verdrag van Rome, en heeft tot doel de economische groei te bevorderen door:

vergroten van de markt, het tot stand brengen van vrij verkeer van kapitaal en arbeid, het stimuleren van technische vernieuwing en van de onderlinge concurrentie. Om dit laatste tot stand te brengen voert de Gemeenschap een mededingingsbeleid.

A. Mededingingsbeleid

Het door de Gemeenschap gevoerde mededingingsbeleid wordt gevoerd door tegenstrijdigheid. Om maximale groei te bereiken wil men de concurrentie stimuleren. Anderzijds streeft men naar bedrijfsconcentratie en daarmee tot een vermindering van de concurrentie binnen de Gemeenschap. Men kan dan beter concurreren met de Verenigde Staten en Japan.

Door het wegvallen van de mededinging, vooral daar waar de multinationale ondernemingen de overhand hebben, is de inflatie aangewakkerd en raken maatschappelijke doeleinden en bedrijfsdoeleinden steeds verder van elkaar verwijderd.

Voor de PPR moet het mededingingsbeleid van de Gemeenschap ondergeschikt zijn aan het streven naar een selectieve economische ontwikkeling. De concurrentie mag niet ten koste gaan van milieu-, energie- en arbeidsomstandighedenbeleid.

Daar waar door bedrijfsconcentratie de onderlinge concurrentie is weggevoerd zal de Gemeenschap deze concentratie doorbreken door grote ondernemingen in zelfstandige eenheden op te doen splitsen. Wanneer dit in bepaalde gevallen niet kan zullen demokratisering van de ondernemingen en maatschappelijke toetsing van de investeringen er voor moeten zorgen dat de bedrijfsdoelstellingen beter worden afgestemd op de maatschappelijke doeleinden.

B. Industriebeleid

Het Verdrag van Rome geeft de Gemeenschap een zeer grote invloed in de landbouwsector en in de sectoren energie, vervoer en kolen en staal. Welke beleid de PPR in deze sectoren voorstaat wordt in de milieuparagraaf nader uitgewerkt.

Over het algemene Europese industriebeleid het volgende:

Wanneer een bedrijfstak of sektor in problemen verkeert – zoals de kolen en staalindustrie – zorgt de Gemeenschap via het sociale fonds voor her-, om-, en bijscholing van de werknemers. Aan

12. Er komt een democratisch gecontroleerd Europees industriebeleid, afgestemd op de door de regio's opgestelde economische plannen die door het nationale en Europese parlement worden goetst.

13. Gebieden met een relatief hoog werkloosheidspercentage zullen prioriteit hebben in een op selectieve ontwikkeling gebaseerd beleid.

14. Een verdere monetaire en economische integratie komt pas tot stand wanneer aan twee voorwaarden is voldaan:

- demokratisering van de Europese bestuurlijke instellingen
- demokratisering van de economische orde.

15. De werkloosheid wordt aangepakt door:

a. eerlijke verdeling van het beschikbare werk. Dit valt te realiseren door:

- invoeren van arbeidstijdverkorting

- invoeren edukatief verlof

b. het scheppen van werk door een selectieve economische ontwikkeling. Door het voeren van een selectief beleid zoals de PPR dat voorstaat zullen veel banen in de landbouw, de woningbouw en dienstensektor, die nu dreigen te worden vernietigd, worden gehandhaafd en zal nieuw werk in deze sektoren worden geschapen. Immers een energiebesparingsbeleid leidt tot meer werk in de woningbouw en bepaalde takken van de industrie. Het maken van duurzame produkten leidt tot vergroting van de werkgelegenheid in de dienstensektor. Een milieuvriendelijk landbouwbeleid leidt tot méér werk dan het huidige beleid.

zwakke regio's kan de Gemeenschap via het Europese Regionale Fonds nog extra steun geven.

Bovenstaand beleid kon in de periode van sterke economische groei zonder al te veel tegenstand worden gevoerd. Al zijn veel zwakke regio's zoals bijvoorbeeld Zuid-Limburg en Wallonië door snelle afbouw van de kolenmijnbouw in grote problemen gekomen. Nu de economische ontwikkeling hapt, en ook doordat er gelukkig een begin wordt gemaakt met herverdeling van de welvaart in de wereld, krijgen steeds meer sektoren (textiel, scheepsbouw, schoenenindustrie enz.) het moeilijk.

De PPR wil daarom een democratisch gecontroleerd Europees industriebeleid, afgestemd op door regio's opgestelde economische plannen die door het nationale en Europese parlement wordt goetst.

Voor zulke plannen zijn de volgende stappen nodig:

- verplichte meldingen van investeringsplannen als het Europees parlement daarom vraagt;

- slechts bedrijven die meewerken aan het opstellen en uitvoeren van een herstruktureringplan hebben recht op steun en stimuleringsregelingen;

- nauw overleg met nationale en internationale vakbonden in geval van herstrukturering;

- in geval van herstrukturering worden nieuwe maatschappelijke doelstellingen meer in de afwegingen betrokken.

III Regionaal Beleid

De geleidelijke vrijmaking van het handels- en personenverkeer binnen de Gemeenschap heeft niet geleid tot een betere spreiding van de economische activiteiten. Integendeel, de integratie heeft geleid tot het versterken van de al industrieel ontwikkelde gebieden en verdere verzwakking van de achtergebleven regio's.

Gebieden met een relatief hoog werkloosheidspercentage zullen prioriteit hebben in een op selectieve ontwikkeling gebaseerd beleid.

Om een werkelijke verdeling van de welvaart in de EG tot stand te brengen is politieke wil noodzakelijk. Er komt een gedemocratiseerd industriebeleid, waarin men bijvoorbeeld multinationale ondernemingen kan verplichten een gedeelte van hun kapitaal in de regio's met een hoog werkloosheidspercentage te investeren.

IV. Monetaire en economische integratie

(overdracht van bevoegdheden aan Europese instellingen)

De PPR is pas voor een verdere monetaire en economische integratie wan-

neer aan twee voorwaarden wordt voldaan:

- demokratisering van de Europese bestuurlijke instellingen;

- demokratisering van de economische orde.

De PPR komt tot deze voorwaarden niet omdat zij het nationale belang boven het Europese stelt, maar omdat zij verdere integratie niet als doel op zichzelf ziet.

Slechts integratie die samengaat met een demokratisering van de Europese instellingen en van de economische orde kan enige kans geven op verwerkelijking van onze doeleinden.

Zoals het nu gaat kunnen we verdere monetaire integratie niet steunen daar zij slechts beperkte voordelen biedt die vooral ten goede komen aan de grote bedrijven. Het grote nadeel van verdere monetaire integratie op dit moment is dat zij de macht van het nationale parlement beperkt op onder andere de volgende gebieden:

- begrotingsbeleid;

- konjunktuurbeleid;

- inkomensbeleid en prijsbeleid;

- belastingpolitiek;

terwijl het Europese parlement op dit gebied geen bevoegdheden bezit en deze ook niet in het vooruitzicht worden gesteld.

V Werkgelegenheid

De werkloosheid (de oneerlijke verdeling van het betaalde werk) is een van de grootste problemen binnen de Gemeenschap. Met name de grote werkloosheid onder jongeren is schrijnend. *De PPR wil de werkloosheid op de volgende manieren aanpakken:*

1. Eerlijke verdeling van het beschikbare werk;

2. Werk scheppen door selectieve economische ontwikkeling.

Ad 1 Eerlijke verdeling van het werk wil de PPR bereiken door bijvoorbeeld:

- invoeren van arbeidstijdverkorting;

- invoeren van edukatief verlof.

Ad 2 De PPR gaat er van uit dat de huidige opgerichte economische groei ten koste gaat van de schaarse grondstoffenvoorraad, het milieu, de ruimtelijke ordening, de arbeidsomstandigheden en de ontwikkelingslanden. Daarom pleit zij voor selectieve economische ontwikkeling waarbij deze nadelen zoveel mogelijk worden beperkt.

Door het voeren van een selectief beleid kunnen veel banen in de landbouwsektor, de woningbouw- en de dienstsektor, die nu dreigen te worden vernietigd, worden gehandhaafd. Er kunnen zelfs nieuwe banen bijkomen. Het isoleren van woningen bijvoorbeeld levert in Nederland duizenden arbeidsplaatsen op. Het produceren van duurzame

produkten leidt tot een vergroting van de werkgelegenheid in de reparatiesector. Een milieuvriendelijk landbouwbeleid leidt tot meer werk dan het huidige beleid.

Om dit beleid tot stand te brengen is een inkomens-, prijs-, en belastingheffingspolitiek noodzakelijk die ondernemers tot beslissingen brengt die nu eens niet de uitstoot van arbeid tot gevolg hebben uit de maatschappelijk nuttige sectoren.

Door een selectieve economische ontwikkeling komt er meer werk in de verschillende sectoren dan bij voortzetting van het huidige beleid. Deze keuze leidt tot een verbetering van de arbeidsomstandigheden en van de kwaliteit van de produkten. Door zo'n beleid wordt de noodzaak beperkt om extra werk te scheppen in de „kwartaire” (niet-kommerciële) dienstensektor of om arbeidstijdverkorting door te voeren.

De Europese Gemeenschap bezit geen afgerond werkgelegenheidsbeleid. Zij legt de eerste verantwoordelijkheid bij de nationale regeringen. Zij heeft slechts twee konkrete instrumenten tot haar beschikking, namelijk:

- Het Europese Sociale Fonds, bedoeld voor bij- en omscholingssubsidies

- Het Europese Fonds voor regionale ontwikkeling, dat ten doel heeft achtergebleven regio's te steunen.

De PPR wil de gelden van het Sociale Fonds ook gebruiken voor het verlenen van betaald edukatief verlof en voor het stimuleren van part-time banen.

De PPR bepleit dat de EG een prijs- en heffingspolitiek gaat voeren waardoor een selectieve groei wordt bevorderd. Zolang dat niet gebeurt moet de Gemeenschap een fonds stichten (selectief groei fonds) dat milieuvriendelijke, energiebesparende en arbeidsomstandigheden verbeterende investeringen stimuleert. Dit fonds kan onder andere gevoed worden uit de gelden die nu naar Eurotom gaan.

VI Beleid ten aanzien van de multinationale ondernemingen

Om de macht van de multinationale ondernemingen te beperken en er zo-doende voor te zorgen dat deze bedrijven hun investeringen meer afstemmen op maatschappelijke doeleinden streeft de PPR naar interne democratisering van de multinationale ondernemingen en wil de PPR verplichte openbaarmaking van gegevens aan werknemers, organisaties en de overheid.

Om dat te bereiken is het nodig dat de Europese Commissie de volgende initiatieven neemt:

Concernrecht

Om er voor te zorgen dat de werknemers en andere belanghebbenden meer invloed krijgen op het beleid van de multinationals, streeft de Europese Commissie naar gelijkenschakeling van het nationale ondernemingsrecht op de volgende gebieden:

- de vertegenwoordiging van de werknemers op concernniveau, die het de werknemers en vakbonden mogelijk moet maken reële invloed uit te oefenen op de doelstellingen en het beleid van het concern;

- het opstellen en publiceren van jaarcijfers waarin een totaal beeld van het concern wordt gegeven. (De zevende richtlijn inzake de concern-jaarrekening van de Europese Commissie dient hiertoe als eerste stap ten spoedigste door de Raad te worden goedgekeurd).

- concentratie van ondernemingen wordt niet alleen getoetst aan haar gevolgen voor de mededinging, ook andere maatschappelijke gevolgen worden bij het al dan niet aanvaarden van concentratie in ogenschouw genomen. (zie mededingingsbeleid)

- het op elkaar afstemmen van de belastingstelsels, waardoor belastingverschuiving naar landen met gunstiger belastingtarieven niet meer aantrekkelijk wordt. Het bevorderen van een gelijkkluidende regeling voor prijzen die de concernonderdelen elkaar berekenen voor de levering van goederen en diensten.

Openbaarheid van informatie

Om de openbaarheid van informatie te bevorderen richt de Commissie een Europees informatie- en consultatiecentrum op. Dit centrum verzamelt en rangschikt gegevens die de multinationale ondernemingen verplicht zijn te verstrekken op onder andere de volgende gebieden: prijzen en prijsdiskriminatieoverdrachtprijzen, omzetwinst, winstbestemming en investeringsbeleid. Deze gegevens dienen in een zodanige vorm te worden verstrekt dat uitsplitsing naar sectoren mogelijk is. Ze moeten bruikbaar zijn voor werknemersvertegenwoordigers van tot het concern behorende ondernemingen en voor konsumentenorganisaties, en nationale overheden. De banken en multinationale ondernemingen worden verplicht kapitaalbewegingen aan de centrale bank van het land van vestiging te melden.

VII Beleid ten aanzien van de vakbeweging

Door het internationaal worden van de ondernemingen is de onderhandelingspositie van de werknemers en

16. Om de macht van de multinationale ondernemingen te beperken werkt de EG mee aan interne democratisering van deze ondernemingen en aan het verplicht stellen van het openbaar maken van gegevens aan werknemers- en konsumentenorganisaties en aan de overheid.

17. Teneinde de positie van de vakbonden te versterken wordt het statuut van een Europese naamloze vennootschap van kracht, daardoor komt een uniform rechtskader tot stand waarbij de werknemers van de betrokken ondernemingen in staat worden gesteld hun medezeggenschapsrechten over de nationale grenzen heen uit te oefenen.

18. Nieuwe lidstaten mogen geen vazaalstaten van de rijke landen worden; zij worden door middel van kapitaaloverdrachten en door gemeenschappelijke controle over directe investeringen in staat gesteld een verscheiden en democratische gekontroleerde produktiestructuur op te bouwen die aansluit op de aanwezige produktiefactoren en voor de toekomst voldoende groei van de levensstandaard en werkgelegenheid waarborgt.

19. De PPR pleit voor een Europese ontwikkelingspolitiek, die er op gericht is de werkgelegenheid in de landen van herkomst van de werknemers te bevorderen. De werknemers en hun gezinsleden van buiten de Gemeenschap, die in de Gemeenschap werken en wonen moeten een gelijke behandeling krijgen als de werknemers uit de Gemeenschap.

hun vakbonden verslechterd. Juridisch gezien kunnen de vakbonden alleen op nationaal niveau onderhandelen, terwijl de beslissingen van een concern wel over de grenzen gaan. Om de positie van de vakbonden te versterken worden de volgende initiatieven genomen:

1. Het statuut van een Europese naamloze vennootschap wordt spoedig van kracht zodat een uniform rechtskader tot stand komt en de werknemers van de betrokken ondernemingen in staat worden gesteld hun medezeggenschapsrechten over de nationale grenzen heen uit te oefenen.

2. De medezeggenschapsrechten van de werknemer zullen vooral van toepassing zijn op de voorbereiding en de uitvoering van het investeringsbeleid van de concerndirectie.

3. Internationale vakbondsvertegenwoordigers zullen als contractuele partner kunnen optreden bij onderhandelingen over de arbeidsvoorwaarden van de in het concern werkzame leden.

VIII Uitbreiding van de Gemeenschap

Toetreding van Griekenland, Spanje en Portugal voegt aan het economisch gebied van de Gemeenschap landen toe met lage lonen. Voor de betrokken landen bestaat het gevaar, dat zij steeds verder in de marge komen ten opzichte van de hooggeïndustrialiseerde lidstaten. Bedrijven uit het centrum maken immers gebruik van goedkope arbeid. Zij stichten in die landen vestigingen maar de uitstralings effecten op de economische structuur van die landen is minimaal. Jonge geschoolde arbeidskrachten worden door de hogere lonen en betere werkgelegenheid naar de rijke landen getrokken. In de lidstaten zullen met name de arbeidsintensieve bedrijven het (nog) moeilijker krijgen.

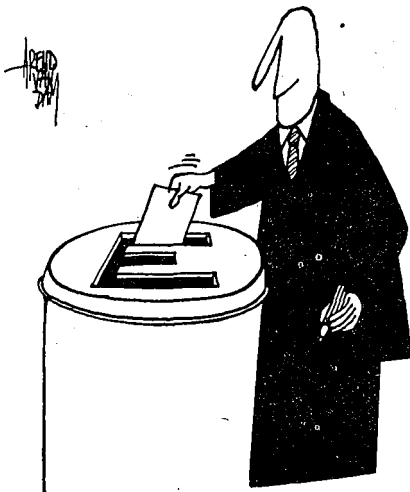
Naar de mening van de PPR mogen nieuwe lidstaten geen vazaalstaten van de rijke landen worden; zij moeten door middel van kapitaaloverdrachten vanuit de rijke landen en door gemeenschappelijke controle op directe investeringen in staat worden gesteld een produktiestructuur op te bouwen die aansluit bij de aanwezige produktiefactoren en die voor de toekomst voldoende groei van de levensstandaard en werkgelegenheid waarborgt. Zo een produktiestructuur moet gevarieerd zijn en de mogelijkheid van democratische controle kennen.

De landen buiten de Gemeenschap mogen niet de dupe worden van de uitbreiding van de Gemeenschap. Dit gevaar is vooral aanwezig voor die landen die gelijksoortige landbouw- en industrieproducten voortbrengen als de nieuwe leden; de toegang van hun producten mag niet moeilijker gemaakt worden als gevolg van de uitbreiding. De omvangrijke kapitaaloverdrachten die de nieuwe lidstaten zullen ontvangen kunnen een verminderende druk betekenen op de omvang van de fondsen voor ontwikkelingshulp. De bedragen voor ontwikkelingshulp mogen echter om deze reden niet worden verminderd.

IX Beleid ten aanzien van werknemers van buiten de Gemeenschap

Er werken in de Gemeenschap op dit moment ruim 4 miljoen werknemers die uit landen van buiten de Gemeenschap komen. Dit is ruim 5% van de beroepsbevolking. De positie van deze buitenlandse werknemers is uitermate kwetsbaar. Geen van allen hebben ze volledige politieke rechten in de Gemeenschap. Vaak zijn zij als ongeschoolden gedwongen de slechtst betaalde, gevaarlijkste of meest saaie betrekkingen te aanvaarden en moeten ze genoeg nemen met tweederangs huisvesting en onderwijsvoorzieningen. Hoewel de welvaart in de Gemeenschap voor een groot deel van hun werk afhangt worden zij als tweederangs burgers behandeld.

Om bovenstaande problemen op te lossen pleit de PPR voor een Europese ontwikkelingspolitiek die er op gericht is de werkgelegenheid in de landen van herkomst van de werknemers te bevorderen. (zie ook „Europa in de wereld”) De werknemers en hun gezinsleden die hier werken en wonen moeten een gelijke behandeling krijgen als de werknemers uit de Gemeenschap met name op het gebied van levens- en arbeidsomstandigheden, op het gebied van de lonen en de economische, burgerlijke, politieke en vakbondsrechten.

Milieu en energie

Stand van zaken

Geleidelijk aan is de milieuaantasting zo groot geworden dat wij onze milieuproblemen proberen te verplaatsen naar het grondgebied van andere landen. Natuurlijk roept dat weer tegenreacties op en daardoor verplaatst de aantasting zich geleidelijk naar die landen die zich moeilijk kunnen verweren of naar gebieden die geen eigenaar hebben, zoals de zeeën en de oceanen. Daardoor is de zorg voor het milieu uitgegroeid tot een internationaal en tot een wereldomvattend probleem.

De verplaatsing van milieuaantasting zien we op verschillende terreinen, zoals:

a) de luchtvervuiling. Door hoge schoorstenen wordt de uitstoot van schadelijke gassen verplaatst tot over de grenzen. Zo is de zwaveluitwerp in Nederland, Engeland en West-Duitsland van invloed op de Skandinavische wateren. Dit probleem is alleen oplosbaar door internationale regelingen.

b) de waterverontreiniging. Via de grote rivieren gaat de nationale vervuiling van land tot land. Zo doorspoelt het Franse en Duitse vuil onze Nederlandse wateren die grotendeels gevoed worden door de Rijn. Aan het eind van de vervuilingketen komt tenslotte het overgrote deel terecht in de Noordzee en de Waddenzee en veroorzaakt daar een toenemende milieuverloeding die steeds dreigender vormen aanneemt. Ook is hier een situatie ontstaan die schreeuwt om internationale afspraken.

c) uitputting van flora en fauna. In de Europese landen wordt steeds meer bodemoppervlak in beslag genomen door bebouwing en wegen. Het slinkende bestand aan niet bebouwde grond wordt steeds intensiever gebruikt door de zogenaamde intensieve landbouw en veeteelt. Dat intensieve gebruik veroorzaakt een achteruitgang van het natuurlijk bodemleven maar legt ook steeds meer beslag op vruchtbare bodem in andere landen. Naarmate immers het aantal koeien, varkens of kippen per oppervlakte-eenheid hier gaat toenemen, is er meer grond buiten onze grenzen nodig om het benodigde krachtvoer te leveren. Terwijl onze eigen natuurlijke gebieden worden aangewend voor de landbouw en veeteelt, worden tegelijkertijd elders op de wereld natuurgebied en vruchtbare gronden opgeofferd voor de produktie van goedkoop krachtvoer.

Voor het behoud van het milieu zal met alle kracht gestreefd worden naar internationale afspraken en een Europese wetgeving op het gebied van de uitstoot van schadelijke stoffen in de lucht, de lozingen in het water, het gebruik van landbouwgronden en het bewaren van natuurlijke gebieden.

Milieu-wetgeving

Om milieuaantasting en milieuontwrichting het hoofd te bieden wordt onder meer de internationale wetgeving aangepast.

De PPR wil:

a) *verbod op lozingen van stoffen waarvan het milieu-effekt onbekend is en van die stoffen die niet afbreekbaar en bovendien schadelijk zijn;*

b) *vaststelling van maximale lozingen per hoofd en per jaar voor alle andere schadelijke stoffen;*

c) *vaststelling van maximale concentraties in zwaarbelaste gebieden en in gebieden die als natuurgebieden worden gewaarmerkt. In dit verband zal het Waddengebied als Europees natuurgebied gelden en zullen er voor de Rijn en de Maas bijzondere lozingsnormen worden vastgesteld.*

De hier bepleite milieuwetgeving internationaal verband is vooral gericht op beperking van schadelijke effecten en minder op het wegnemen van de drijvende kracht in het proces van een voortgaande exploitatie van het milieu.

Een toenemende bevolking, een beperkte omvang van de aarde en een toenemend verbruik per hoofd veroorzaken een uitputtingsproces waarvan de gevolgen beter nu eerlijk gedeeld kunnen worden dan dat ze voortdurend verschoven worden in ruimte en tijd. Maar uiteindelijk moet de uitputting zelf verminderen.

Produktie

Het hoge energieverbruik loopt vrijwel parallel aan de toenemende uitbuiting van het milieu en de ongerichte economische ontwikkeling. Wij menen dat er sprake is van een ongerichte economische ontwikkeling omdat de voordelen en de wenselijkheid van steeds meer geproduceerde goederen niet meer opwegen tegen de daardoor veroorzaakte risico's: verarming van het milieu en kans op milieu-ontwrichting, alsmede de toenemende kans op rampen bij het uit de hand lopen van de schaalvergroting. Op zeker moment zal deze technisch, economisch en so-

20. Om milieuaantasting en milieuontwrichting het hoofd te bieden wordt onder meer de internationale wetgeving aangepast. De PPR wil:

a) **een verbod op lozingen van stoffen waarvan het milieu-effekt onbekend is en van die stoffen die niet afbreekbaar en bovendien schadelijk zijn;**

b) **vaststelling van maximale lozingen per hoofd en per jaar voor alle andere schadelijke stoffen;**

c) **vaststelling van maximale concentraties al naar gelang de aard van het gebied, maar met name in zwaarbelaste gebieden en in gebieden die als natuurgebieden worden gewaarmerkt. In dit verband zal het Waddengebied als Europees natuurgebied gelden en zullen er voor de Rijn en de Maas bijzondere lozingsnormen worden vastgesteld.**

21. De PPR kiest voor een verminderde produktie-uitbreiding om ruimte te scheppen voor andere doeleinden. Dit betekent:

- a) beperking van de produkten die naar verhouding een te zwaar beslag leggen op schaarse goederen zoals grondstoffen, water, bodem en ruimte;
- b) belastingheffing op het gebruik van deze schaarse goederen;
- c) het doorberekenen van maatschappelijke kosten in de produktieprijzen;
- d) sterke steun voor ontwikkeling en introductie van hergebruik-systemen, bijvoorbeeld door risikogaranties en kredietverlening aan de producent.

22. De PPR wil in Europees verband een internationale wetgeving gericht op het tot stand komen van een betere onderlinge aansluiting van de internationale vervoerssystemen met een sterk accent op de vervoersmiddelen trein en schip.

23. De PPR verzet zich tegen een verder gebruik van de bekende vormen van kernenergie. Voor nieuwe vormen ligt de bewijslast voor de vermeende veiligheid bij de toepassing en wordt over de akseptatie van de eventuele overblijvende risico's beslist via werkelijk democratische procedures. Een wijziging van het Euratom-Verdrag in deze zin wordt nagestreefd.

24. Het beschikbaar zijn en blijven van voldoende energie vraagt om verschuivingen. Ten behoeve van komende generaties in de gehele wereld draagt de Europese Gemeenschap zorg voor die verschuivingen in de vraag, zowel als in het aanbod van energie.

Wat de vraag naar energie betreft kan dit door het energieverbruik te beperken tot de meer noodzakelijke toepassingen. In de tweede plaats door het rendement van de produktie te verbeteren. En in de derde plaats door gebouwen beter te isoleren.

Aan de aanbodzijde kan dit door over te gaan op niet-eindigende energiebronnen (zon, wind, aardwarmte) en op methaanproduktie uit organisch materiaal.

In tien jaar tijd wordt de stijgende lijn in het verbruik van fossiele brandstoffen (delfstoffen als steenkool en aardgas) omgebogen in een dalende.

ciaal niet meer beheersbaar en bestuurbaar blijken.

De weg terug naar een menselijke schaal, een grotere persoonlijke betrokkenheid en een betere beheersbaarheid gaat samen met een ombuiging van het verbruik van milieu, grondstof en energie.

Een kernpunt in het beleid van de PPR is dus dat wij niet willen volstaan met een vermindering van de gevolgen van verdere economische groei, maar dat wij de groei-gedachte zelf uit het Verdrag van Rome willen bestrijden.

De PPR kiest voor een verminderde produktie-uitbreiding om ruimte te scheppen voor andere doeleinden. Konkreet betekent dit:

- a) beperking van produkten die naar verhouding een te zwaar beslag leggen op schaarse goederen zoals grondstoffen, water, bodem en ruimte;
- b) belastingheffing op het gebruik van deze schaarse goederen;
- c) het doorberekenen van maatschappelijke kosten in de produktieprijzen;
- d) sterke steun voor ontwikkeling en introductie van hergebruik-systemen, bijvoorbeeld door risikogaranties en kredietverlening aan de producent.

Vervoer

Een milieuvriendelijk vervoer kenmerkt zich door een gering gebruik van kapitaal-ruimte en grondstof, weinig hinder en geringe vervuiling.

Het ontbreken van een geïntegreerd internationaal vervoerssysteem waarbij op nationaal gebied aansluiting gevonden wordt op een werkelijk perfect gestructureerd openbaar vervoerssysteem staat deze mogelijkheid voorlopig in de weg. Hinderpalen van nationale aard alsmede een te sterke nationale bevoordeling van het autoverkeer werken de ons inziens foutieve en ongewenste ontwikkeling in de richting van auto en vliegtuig sterk in de hand.

De PPR wil in Europees verband een internationale wetgeving gericht op het tot stand komen van een betere onderlinge aansluiting van de internationale vervoerssystemen met een sterk accent op de vervoersmiddelen trein en schip.

Energie

Het Euratom-Verdrag geeft aan dat de Europese staten zich richten op een toenemend gebruik van kernenergie. Er is aan deze energievorm een aantal bezwaren verbonden:

- het gevaar dat een staat in de staat ontstaat;
- het transport en het opbergen van radioactief afval en het gevaar van straling;

- de relatie tussen kernbrandstof en het maken van kernwapens.

Zoals de zaken er thans voor staan zijn deze risico's van kernenergie onvermijdelijk.

De PPR verzet zich tegen een verder gebruik van de bekende vormen van kernenergie. Voor nieuwe vormen ligt de bewijslast voor de vermeende veiligheid bij de toepassing en wordt over de akseptatie van de eventuele overblijvende risico's beslist via werkelijk democratische procedures. Een wijziging van het Euratom-Verdrag in deze zin wordt nagestreefd.

Het beschikbaar zijn en blijven van voldoende energie vraagt om verschuivingen. Ten behoeve van komende generaties in de gehele wereld draagt de Europese Gemeenschap zorg voor die verschuivingen in de vraag, zowel als in het aanbod van energie.

Wat de vraag naar energie betreft kan dit door het energieverbruik te beperken tot de meer noodzakelijke toepassingen. In de tweede plaats door het rendement van de produktie te verbeteren. En in de derde plaats door gebouwen beter te isoleren.

Aan de aanbodzijde kan dit door over te gaan op niet-eindigende energiebronnen (zon, wind, aardwarmte) en op methaanproduktie uit organisch materiaal.

In tien jaar tijd wordt de stijgende lijn in het verbruik van fossiele brandstoffen (delfstoffen als steenkool en aardgas) omgebogen in een dalende.

Door verandering van de wetgeving wordt de invloed van de overheid op energieproduktie, -distributie en -verbruik vergroot.

In internationaal verband wordt gestreefd naar:

- a) vermindering volgens plan van het gebruik van fossiele brandstof; een Europees brandstofplan is hiertoe nodig;
- b) wettelijke mogelijkheden tot beïnvloeding van de energieprijzen;
- c) strenge lozingsnormen voor de bij de verbranding, transport en opslag vrijkomende schadelijke stoffen;
- d) planologische richtlijnen ten behoeve van een zo groot mogelijke inzet van duurzame energiebronnen;
- e) decentralisatie van de energieproduktie; vermindering van het verlies bij de energieomzetten;
- f) sterke bevordering van het openbaar vervoer;
- g) wegnemen van het investeringsrisiko voor energie-arme produkten en produktietechnieken, alsmede voor produkten ten behoeve van een doelmatig gebruik en een doelmatige opwekking van energie;
- h) stimulering van het onderzoek gericht op vermindering van energiegebruik en het onderzoek naar de relatie tussen milieu, energie en economie.

Landbouw en visserij

Landbouw

Het gemiddelde inkomen in de land- en tuinbouw ligt al jarenlang ver onder het gemiddelde inkomen in andere sectoren. Binnen de land- en tuinbouw bestaan thans aanzienlijke inkomensverschillen. Vooral in de gemengde en de melkveebedrijven is de inkomensituatie slecht. Een belangrijke oorzaak hiervan vormen de sterk stijgende kosten waar geen overeenkomstige stijging van de opbrengst tegenover staat.

In de land- en tuinbouw komen lange werktijden voor: een werkweek van 70 uur is geen uitzonderlijk verschijnsel. Het huidige landbouwbeleid leidt bij de landbouwende bevolking tot veel onzekerheden en een grote geestelijke belasting.

De PPR is van mening dat via prijsontwikkeling van de produkten een behoorlijk inkomen kan worden bereikt. Het is dan noodzakelijk de omvang van de landbouwproductie te regelen. Kostenstijgingen worden opgevangen door prijsverhogingen die boer en tuinder rechtstreeks ten goede komen. Dit alles legt de Europese Gemeenschap verplichtingen op bij de prijsvaststelling van de produkten en bij monetaire maatregelen.

In gevallen waar via prijsvorming niet voldoende inkomen wordt behaald vindt in beginsel een aanvulling middels inkomstenstoelagen plaats. Hierbij wordt in elk geval uitgegaan van een gegarandeerd minimumloon. De PPR wijst de medeverantwoordelijkheidsheffing op melk binnen de Europese Gemeenschap af.

Ook inkomensbeleid

Het Europese landbouwbeleid is, in de visie van de PPR, tevens een inkomensbeleid ten behoeve van de ondernemers en werknemers in de land- en tuinbouw.

Redelijke arbeidstijden en aanvaardbare werkomstandigheden moeten ook voor deze groep mogelijk blijken.

Bij de huidige stand van zaken is de boer gedwongen steeds meer te produceren om, bij relatief lage prijzen, door een hogere produktie per arbeidskracht het inkomen zoveel mogelijk op peil te houden. Vandaar de schaalvergroting, de zg. „intensieve” methodes, de mechanisatie, specialisatie (ontwikkeling van de bio-industrie bijvoorbeeld), de grote investeringen (waardoor de boeren grote schulden moeten maken) en de ingrijpende cultuurtechnische werken zoals ruilver-

kaveling. De offers die daar tegenover staan zijn: vervuiling, aantasting van natuur en landschap, kwaliteitsvermindering van voedsel en grondstoffen, diermishandelende produktie, een hoog energieverbruik, en vooral ook: werkloosheid.

Voor degenen die de landbouw moeten verlaten is, omdat er ook in andere sectoren werkloosheid heerst en wegens aanpassingsproblemen, het vinden van ander werk buitengewoon moeilijk. De gebondenheid aan het platteland en het boerenbedrijf speelt bovendien een grote rol. Voorspellingen geven niettemin aan dat, op basis van het huidige landbouwbeleid, het aantal arbeidsplaatsen in de landbouw tot 1990 met 60.000 zal dalen.

Behoud van de werkgelegenheid in de land- en tuinbouw vormt eveneens een uitgangspunt van beleid. Ook om die reden is het streven om steeds per arbeidskracht tot meer produktie te komen niet langer aanvaardbaar.

Tot nu toe is ondanks alle boven geschetste nadelen het landbouwbeleid vooral gericht op de ontwikkeling van grotere bedrijven. De opbrengst van de boeren wordt daardoor gedrukt, maar de grondprijzen zijn wel enorm gestegen. Het overnemen van een landbouwbedrijf door partikulieren is daardoor onaantrekkelijk geworden.

Wij willen al deze ontwikkelingen afremmen. In het door ons voorgestelde beleid wordt de kostprijsontwikkeling juist gericht op de midden- en kleinere bedrijven. We doelen daarmee op bedrijven met een produktieomvang tussen ongeveer zeventig en honderdzigst standaardbedrijfsseenheden (dit is de rekeneenheid om koeien, varkens, schapen en suikerbieten voor het bepalen van de bedrijfsomvang met elkaar te kunnen vergelijken.) Ook worden beperkingen gesteld aan de bedrijfsgrootte in de landbouw.

Alvorens ingrijpende cultuurtechnische werken aan te pakken worden de maatschappelijke kosten en baten in ogenschouw genomen.

Regelingen voor bedrijfsaanpassing worden vooral gericht op de midden- en kleinere bedrijven.

Ingrijpende cultuurtechnische werken, zoals ruilverkaveling, worden, waar mogelijk, voorkomen.

Er worden maatregelen ontworpen om het overnemen van een bedrijf beter mogelijk te maken.

Door kleinere produktie-eenheden, betere werktijden en een rem op de industrialisatie van de land- en tuinbouw, tezamen met een gericht inkomens- en prijsbeleid, is het mogelijk de

25. Het Europese landbouwbeleid is, in de visie van de PPR, tevens een inkomensbeleid ten behoeve van de ondernemers en werknemers in de land- en tuinbouw. Redelijke arbeidstijden en aanvaardbare werkomstandigheden moeten ook voor deze groep mogelijk blijken.

26. Behoud van de werkgelegenheid in de land- en tuinbouw vormt eveneens een uitgangspunt van beleid. Ook om die reden is het streven om steeds per arbeidskracht tot meer produktie te komen niet langer aanvaardbaar.

27. Regelingen voor bedrijfsaanpassing worden vooral gericht op de midden- en kleinere bedrijven. Ingrijpende cultuurtechnische werken, zoals ruilverkaveling worden, waar mogelijk, voorkomen.

28. De PPR is er op tegen dat een groot deel van de land- en tuinbouwstand wordt weggesaneerd. In tegenstelling tot wat de laatste jaren gebruikelijk is moet de oppervlakte aan landbouwgrond zoveel mogelijk in cultuur worden gehouden. Ook dan zal het mogelijk blijken om, zoals wij willen, de overschotten in de landbouwproducten te voorkomen.

29. Het Europese landbouwbeleid gaat de invloed van industrie en banken op de land- en tuinbouw terugdringen. Het richt zich op verbetering van voedsel en grondstoffen. Het gebruik van schadelijke stoffen binnen de land- en tuinbouw wordt beperkt; daarentegen worden biologische en mechanische middelen gestimuleerd. De bio-industrie wordt zoveel mogelijk tegengegaan.

30. Het gebruik van fossiele energie (dat is : uit delfstoffen) wordt beperking opgelegd. Het gebruik van kunstmest wordt, zo veel als mogelijk is, afgeremd.

31. Land- en tuinbouw is produktie (voedsel en grondstoffen) én beheer (natuur en landschap). Die twee vormen behoren zodanig te worden uitgeoefend dat het boerenbedrijf en het natuur- en landschapsbehoud zoveel mogelijk op elkaar zijn afgestemd.

32. Op lange termijn wordt er naar gestreefd dat de Europese Gemeenschap zelf haar eigen voedsel produceert. Een zelfde streven van de kant van de ontwikkelingslanden wordt krachtig ondersteund.

werkgelegenheid te behouden. Een ander winstpunt van zo'n beleid is dat het kan bijdragen aan vermindering van de grote voedseloverschotten. Thans slokt het produceren en vervolgens weer wegwerken van die overschotten een groot deel van de begroting van de Europese Gemeenschap op. Steeds nijpender wordt het probleem van de marktverzadiging. Vaak worden overschotten tegen veel te lage prijzen op de wereldmarkt geëxporteerd waardoor economisch zwakke landen worden getroffen.

Om hieraan een einde te maken zal het gemeenschappelijk landbouwbeleid, terwijl de landbouwgronden zoveel mogelijk in cultuur worden gehouden, een ongewenste uitbreiding van de produktie tegengaan. Hiertoe is het regelen van de produktieomvang noodzakelijk. Te denken valt aan „kontigentering" en aan lagere prijzen bij een grotere produktie. Voorzover er sprake blijft van overschotten, wordt voorkomen dat hoogwaardig voedsel voor verkeerde doeleinden wordt aangewend. (Bijvoorbeeld het verwerken van melkpoeder in veevoer).

Niet wegsaneren

De PPR is er op tegen dat een groot deel van de land- en tuinbouwstand wordt weggesaneerd. In tegenstelling tot wat de laatste jaren gebruikelijk is moet de oppervlakte aan landbouwgrond zoveel mogelijk in cultuur worden gehouden. Ook dan zal het mogelijk blijken om, zoals wij willen, de overschotten in de landbouwproducten te voorkomen.

Boer en tuinder worden thans steeds meer afhankelijk van industrie en banken. De huidige landbouwontwikkeling noopt tot grote investeringen en daarmee tot het maken van grote schulden. Door de lage inkomens is een beperkte reserveringsruimte aanwezig. Er moet steeds meer vreemd vermogen worden opgenomen.

De invloed van industrie en banken op de land- en tuinbouw wordt daarom teruggedrongen.

Een beleid gericht op kleinere en middenbedrijven zal de noodzaak tot omvangrijke investeringen doen verminderen.

De noodzaak, die op dit moment aanwezig is, steeds meer per arbeidskracht te produceren, veroorzaakt meer vervuiling, kwaliteitsvermindering van produkten en meer schadelijke en giftige stoffen in voedsel en grondstoffen. In het door de PPR voorgestane beleid wordt de kwaliteit van voedsel en grondstoffen verbeterd. Men wordt verplicht toevoeging van smaak-, kleur- en bewaarestoffen te vermijden. Ook komt het tot verplich-

te publikatie van resultaten van controles op stoffen die bij de landbouwproduktie worden gebruikt. De vermelding van produktiedatum en uiterste verkoopdatum wordt eveneens wettelijk verplicht. Het gebruik van giftige stoffen bij de produktie van voedsel en grondstoffen wordt verboden. Vormen van alternatieve landbouw zijn een mogelijkheid om landbouw te bedrijven met een minimaal gebruik aan bestrijdingmiddelen, kunstmest en fossiele energie. Vormen van alternatieve landbouw worden daarom gestimuleerd. Een wettelijke regeling wordt ontworpen voor de levensomstandigheden van landbouwhuisdieren.

Het gebruik van schadelijke stoffen binnen de land- en tuinbouw wordt beperkt; daarentegen worden biologische en mechanische middelen gestimuleerd.

De bio-industrie wordt zoveel mogelijk tegengegaan.

Het gebruik van fossiele energie (dat is: uit delfstoffen) wordt beperking opgelegd. Het gebruik van kunstmest wordt, zo veel als mogelijk is, afgeremd.

Wanneer men landbouwgronden uit de cultuur neemt om daarmee over te gaan tot de vorming van natuur- en landschapsreservaten levert men, zeker als de huidige landbouwontwikkeling doorgaat, slechts een beperkte bijdrage aan het natuur- en landschapsbehoud. Juist handhaving van bestaande landbouwbedrijven kan heel wel met natuur- en landschapsbehoud samengaan.

Land- en tuinbouw is produktie (voedsel en grondstoffen) én beheer (natuur en landschap). Die twee vormen behoren zodanig te worden uitgeoefend dat het boerenbedrijf en het natuur- en landschapsbehoud zoveel mogelijk op elkaar zijn afgestemd.

Bij het huidige landbouwbeleid is er nauwelijks meer sprake van een relatie tussen producent en konsument. Integendeel, een groot deel van de produkten wordt over grote afstanden aangevoerd. Bij de schaarse en duurder wordende energie vormt dat een probleem. Een ander belangrijk bezwaar is dat een bevolking soms het eigen voedsel wordt onthouden, omdat de export meer geld opbrengt.

Op lange termijn wordt er naar gestreefd dat de Europese Gemeenschap zelf haar eigen voedsel produceert. Een zelfde streven van de kant van de ontwikkelingslanden wordt krachtig ondersteund.

Een ander landbouwbeleid, zoals we dat hier hebben aangegeven, is mogelijk. Maar het is vooral bitter noodzakelijk, gelet op de situatie in de landbouw op dit moment. Het is noodzakelijk vanwege de overproduktie, de werkloosheid, de hoge kosten die het

33. Het gemeenschappelijk landbouwbeleid wordt ingepast in internationale overeenkomsten om de wereldmarkten voor landbouwprodukten tot rust en tot evenwicht te brengen.

34. De Europese Gemeenschap tracht de oorzaken van overbevissing tegen te gaan. De regulering die hiervoor nodig is hoeft geen grote beperking in te houden van de hoeveelheid vis die de konsumenten thans wordt aangeboden.

Het beleid van de Gemeenschap wordt gericht op een redelijk inkomen voor vissers.

35. Geen van de bij de Europese Gemeenschap aan te sluiten leden mag er een uitgebreide walvisvaart op nahouden.

huidige beleid met zich meebrengt, de aantasting van natuur en landschap en de toenemende vervuiling.

Een ander beleid is mogelijk doordat we geld sparen met het wegwerken van de overschotten, doordat we geld overhouden door op het verbruik van energie en grondstoffen te besparen en doordat er minder omvangrijke investeringen in machines, grond en gebouwen nodig zullen zijn.

Maar allereerst is een ander landbouwbeleid noodzakelijk omdat we met het huidige beleid de ontwikkelingslanden zo zeer in de wielen rijden. *Het gemeenschappelijk landbouwbeleid wordt ingepast in internationale overeenkomsten om de wereldmarkten voor landbouwprodukten tot rust en tot evenwicht te brengen.*

Visserij

De sterke uitbreiding van de vangstcapaciteit van de Europese vissersvloot bedreigt de visstand. Om

uitputting te voorkomen zijn internationale afspraken noodzakelijk. *De Europese Gemeenschap tracht de oorzaken van de overbevissing tegen te gaan. Dat is te bereiken door een systeem van regulering van de omvang van de vangsten die op gemeenschapsniveau wordt vastgesteld. Zo'n regulering hoeft niet noodzakelijk een grote beperking in te houden van de hoeveelheid vis die de konsumenten thans wordt aangeboden.*

Het beleid van de Gemeenschap wordt gericht op een redelijk inkomen voor vissers. Wanneer vissers van de Gemeenschap naar andere visgronden uitwijken mag dit niet ten koste gaan van de visserij en de voedselvoorziening in de ontwikkelingslanden.

De konsumentenvoorlichting over de kwaliteit van de vis wordt verbeterd. De meetgegevens van verontreiniging in de vis worden beter toegankelijk gemaakt. *Aan de bij de Europese Gemeenschap aan te sluiten leden wordt als voorwaarde gesteld dat zij er geen uitgebreide walvisvaart op nahouden.*

Europa in de wereld

Toelichting

De Europese Gemeenschap is steeds meer een faktor van wereldpolitieke betekenis geworden. Een erg aantrekkelijk beleid wordt tot nu toe niet gevoerd. Ook de coördinatie komt slechts moeizaam van de grond.

Op lange termijn echter is het onontkoombaar binnen de Gemeenschap te werken aan de ombouw van de West-europese samenleving in progressieve richting en dit vervolgens uit te dragen in de betrekkingen met de rest van de wereld.

Integratie van het buitenlandse beleid van de negen landen van de Europese Gemeenschap mag alleen tot stand komen als een actieve vredespolitiek gevoerd wordt, getoetst aan twee voorwaarden:

a. de achtergestelde situatie van de armste landen krijgt de eerste aandacht;

b. het is uitgesloten, dat de Europese Gemeenschap een eigen kernmacht ontwikkelt.

Het scheppen van een wereldsamenleving die voor de wereldbevolking als geheel overlevingskansen biedt en ieder mens de kans geeft zich zoveel mogelijk te ontplooiën, is het uiteindelijke doel.

Dat betekent, dat in de noord-zuid-verhoudingen de Europese Gemeenschap haar grote gewicht inzet voor het streven naar een meer rechtvaardige en vreedzame samenwerking tus-

sen arme en rijke landen. Deze samenwerking dient de afhankelijkheid van de ontwikkelingslanden te verminderen en bij te dragen aan het op gang brengen van ontwikkelingsprocessen die op de eerste plaats aan de armste groepen in de Derde Wereld ten goede komen.

De problemen waar de Gemeenschap mee kampt (werkloosheid en overproductie, milieuvervuiling, bedreiging van de aanvoer van grondstoffen en energie) dienen opgelost te worden vanuit het besef dat de oorzaken dikwijls mondiaal van aard zijn en dat mogelijke oplossingen meestal belangrijke gevolgen voor andere landen hebben. Om de problemen in de wereld, en ook onze eigen Europese problemen, fundamenteel te kunnen aanpakken, is een selektieve economische ontwikkeling in de geïndustrialiseerde landen noodzaak.

Het eigenbelang wordt ondergeschikt gemaakt. Het afwentelen van de economische problemen van het Westen op de arme landen is onaanvaardbaar. In de ook door de Verenigde Naties nagestreefde Nieuwe Internationale Orde staan de belangen van de arme landen terecht voorop.

De steeds scherper wordende tegenstelling tussen rijk en arm is daarnaast ook een veiligheidsprobleem van de eerste orde. De slagvelden hebben zich na de Tweede Wereldoorlog naar de Derde Wereld verplaatst. Oost en West staan daar veel dreigender tegenover

36. Integratie van het buitenlandse beleid van de Europese Gemeenschap mag alleen tot stand komen als een actieve vredespolitiek gevoerd wordt, getoetst aan twee voorwaarden:

a. de achtergestelde situatie van de armste landen krijgt de eerste aandacht;

b. het is uitgesloten dat de Europese Gemeenschap een eigen kernmacht ontwikkelt.

37. De negen landen van de Europese Gemeenschap ondertekenen een gezamenlijke verklaring, waarin afstand wordt gedaan van de wens tot een federale Europese kernmacht. De bestaande Britse en Franse kernbepapening mag op geen enkele wijze een functie hebben voor de Europese veiligheid; beide dienen te worden afgebouwd; er worden geen nieuwe nationale kernmachten ontwikkeld. Op hun eigen gebied en daarbuiten zet de Europese Gemeenschap zich in voor het overeenkomen van kernwapenvrije zones. Het einddoel hierbij blijft de verwijdering van alle kernwapens uit Europa.

38. De negen landen van de Europese Gemeenschap nemen gecoördineerde maatregelen om de wapenexport af te bouwen. Standaardisatie of ontwikkeling van wapens mag niet de motor zijn voor een verdere economische en politieke eenwording in Europa.

39. Ter vervanging van de huidige oost-west afschrikking wordt gestreefd naar de vorming van een kollektief veiligheidssysteem in Europa, waaraan alle ondertekenaars van de Slotakte van Helsinki deelnemen. Op weg naar dit systeem komt er een permanent orgaan van overleg en samenwerking tussen regeringen en parlementen uit deze landen.

elkaar dan in Europa. Een bemiddelende taak voor de Gemeenschap is in deze situatie denkbaar en gewenst. Maar dan moet wel aan de rol van de bepapening in het proces van de Europese integratie een halt worden toegeeroepen. De Europese Gemeenschap mag zich niet ontwikkelen tot een derde militaire supermacht in de wereld. Zolang andere landen van de Gemeenschap niet bereid zijn deze uitgangspunten van noord-zuid- en oost-westbeleid te aanvaarden, dient de Nederlandse regering haar eigen buitenlandse beleid in deze richting te formuleren en uit te voeren, in overleg en in samenwerking met gelijkgezinden binnen zowel als buiten de Gemeenschap.

OOST-WEST Ontwapening

Acht van de negen EG-landen zijn lid van de NAVO. Daarom kan de houding van de Gemeenschap ten opzichte van Oost-Europa niet los worden gezien van de Atlantische samenwerking. De EG is op deze wijze gekoppeld aan de supermacht VS en kan tegelijkertijd bedreigend zijn voor de verhouding tussen Amerika en Rusland. De beide machtsblokken NAVO en Pakt van Warschau staan alleen door hun bestaan al het bewerkstelligen van een duurzame vrede en veiligheid in Europa in de weg. Het lidmaatschap van de NAVO kan dan ook geen hoeksteen zijn van een werkelijk veiligheidsbeleid.

Op weg naar de opheffing van beide blokken kan de Gemeenschap in ieder geval binnen haar eigen bereik een wezenlijke bijdrage leveren.

De negen landen van de Europese Gemeenschap ondertekenen een gezamenlijke verklaring waarbij afstand wordt gedaan van de optie op een federale Europese kernmacht. De bestaande Britse en Franse kernbepapening mag op geen enkele wijze een functie hebben voor de Europese veiligheid; beide dienen te worden afgeschaft; er worden geen nieuwe nationale kernmachten ontwikkeld.

Op hun eigen gebied zetten de negen landen van de Europese Gemeenschap zich in voor het overeenkomen van kernwapenvrije zones. Einddoel hierbij blijft de verwijdering van alle kernwapens uit Europa.

De 'bevrozing' en daarop volgende afschaffing van de bestaande kernwapens past logisch in dit beleid. Militair gezien moet het uitgangspunt voor Europa liggen in een defensieve houding gericht op crisisbeheersing. In dit concept is geen plaats voor atoomwapens.

Alle gedachten aan een EG-interventiemacht worden afgewezen. Voor zover nodig, is dit een taak voor de Verenigde Naties.

Tallose gewapende konflikten in de derde wereld zijn mede een gevolg van de toenemende wapenproductie in de geïndustrialiseerde landen, die veelal onmisbaar dreigt te worden voor de zieke economieën in de verschillende landen. De wereldvrede wordt hier direct door bedreigd. De opbouw van een eigen Europese militaire industrie is lijnrecht in strijd met het door ons gewenste vredesbeleid.

De negen landen van de Europese Gemeenschap nemen gecoördineerde maatregelen om de wapenexport te beëindigen.

Standaardisatie of ontwikkeling van wapens mag niet de motor worden voor een verdere economische en politieke eenwording binnen West-Europa.

Het externe beleid richt zich er tevens op met andere wapenexporteurs tot overeenstemming te komen over het stopzetten van wapenuitvoer.

Ontspanning

Al deze en andere maatregelen zijn gericht op het actief bevorderen van de ontspanning. In Europa is dat proces ingezet met de ondertekening van de Slotakte van de Conferentie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (Helsinki 1975). De negen landen van de Europese Gemeenschap dienen zich ten volle in te spannen om het in de Akte overeengekomene daadwerkelijk uit te voeren en het ontspanningsproces wezenlijk te verdiepen.

Het doel hierbij is de ontbinding van NAVO en Warschaupakt om zo de afschrikkinggedachte te kunnen verlaten. Een flexibele houding van de betrokken landen in het MFBR-overleg kan hiertoe een eerste positieve aanzet zijn.

Ter vervanging van de huidige oost-west afschrikking wordt gestreefd naar de vorming van een kollektief veiligheidssysteem in Europa, waaraan alle ondertekenaars van de Helsinki-Slotakte deelnemen.

Op weg naar dit systeem komt er een permanent orgaan van overleg en samenwerking tussen regeringen en parlementen uit deze landen.

Binnen dit orgaan worden afspraken gemaakt om geschillen vreedzaam op te lossen en om alle mogelijke vormen van samenwerking van de grond te krijgen. Zo moet de wederzijdse uitwisseling van personen, ideeën en informatie drastisch worden uitgebreid, opdat zo veel mogelijk mensen vanuit verschillende achtergrond aan het ontspanningsproces een bijdrage kunnen leveren.

Ook problemen die de grenzen van de

40 a. Lidmaatschap van de Europese Gemeenschap mag niet verhinderen dat individuele landen vredesinitiatieven nemen. Het ligt op de weg van Nederland om daarmee een begin te maken.

De campagne tegen de neutronenbom en andere nieuwe kernwapens wordt internationaal uitgebreid.

40 b. Het gezamenlijk optreden in de VN mag niet ten koste gaan van een duidelijk beleid dat op ontwapening en rechtvaardige economische verhoudingen is gericht.

Steun aan de bevrijdingsbewegingen in onder meer Zuidelijk Afrika is noodzakelijk voor een geloofwaardig vredesbeleid; tevens wordt gestreefd naar een economische boycot van Zuid-Afrika door de Gemeenschap.

41. Eveneens mag een oriëntatie van de buitenlandse politiek op samenwerking in de Gemeenschap geen belemmering vormen voor het versterken van de samenwerking met landen die geen lid zijn, zoals de andere leden van de Raad van Europa.

42. Door de ontwikkelingslanden meer aan de internationale handel te laten deelnemen, draagt de Europese Gemeenschap bij aan het doorbreken van de traditionele afhankelijkheidsrelaties en maakt zij het mogelijk dat die landen zich in zelfstandigheid ontwikkelen.

43. Het beleid van de Europese Gemeenschap hoort erop gericht te zijn tot een internationale en doeltreffende controle te komen op het doen en laten van multinationale ondernemingen.

Europese Gemeenschap te buiten gaan, zoals die op het gebied van milieu, transport en energie, worden in een zo breed mogelijk Europees verband besproken.

Het aan de orde stellen van de bescherming van de Rechten van de mens vormt een wezenlijke bijdrage aan de ontspanning, mits gekoppeld aan de aspecten van veiligheid en samenwerking. Economische, sociale en culturele rechten zijn hierbij gelijkwaardig aan civiele en politieke rechten.

Samenwerking

Het lidmaatschap van de Europese Gemeenschap mag niet verhinderen dat individuele landen vredesinitiatieven nemen. Het ligt op de weg van Nederland om daarmee een begin te maken.

De campagne tegen de neutronenbom en andere nieuwe kernwapens moet internationaal worden uitgebreid.

Het gezamenlijk optreden in de VN mag niet ten koste gaan van een duidelijk beleid dat op ontwapening en rechtvaardige economische verhoudingen is gericht.

Steun aan de bevrijdingsbewegingen in onder meer Zuidelijk Afrika is noodzakelijk voor een geloofwaardig vredesbeleid; een economische boycot van Zuid Afrika door de Europese Gemeenschap zal de bevrijding en de vrede dichterbij brengen.

Tot nu toe heeft de Gemeenschap geen vredesrol in Zuidelijk Afrika en in het Midden-Oosten kunnen spelen. Toch kan een gezamenlijke inspanning van grote betekenis zijn voor het doven van deze crisishaarden die een voortdurende bedreiging vormen voor de wereldvrede.

Om aan een dergelijk beleid in breder verband gestalte te geven wordt gewerkt aan de uitbouw van de Verenigde Naties. Op deze manier kan het kader worden ontwikkeld waarbinnen in de toekomst problemen op wereldschaal via een wereldomvattende besluitvorming kunnen worden opgelost. Want integratie houdt niet op bij de grenzen van de Europese Gemeenschap.

Het buitenlandse beleid van de Europese Gemeenschap moet naar alle kanten openheid tonen om te voorkomen dat het beleid uitsluitend op de problemen van de Gemeenschap wordt gericht.

Verschillende landen in Europa zijn geen lid van de Europese Gemeenschap, bijvoorbeeld vanwege hun neutrale status. De Raad van Europa biedt een goed kader voor de samenwerking met dit soort landen, maar dan moeten de negen landen van de Europese Gemeenschap wel als leden van de Raad

bereid zijn hieraan inhoud van betekenis te geven.

De oriëntatie van de buitenlandse politiek op de samenwerking in de Gemeenschap, mag geen belemmering vormen voor het versterken van de samenwerking met landen die geen lid zijn, zoals de andere leden van de Raad van Europa. De politieke samenwerking met de leden van de Groep van ongebonden landen wordt versterkt.

Het noord-zuid-beleid wordt aan de ontwikkeling van deze politieke samenwerking gekoppeld. Op deze manier kan de EG-samenwerking werkelijk in dienst worden gesteld van het bestrijden van ongelijkheid in de wereld.

NOORD-ZUID

De handelspolitiek van de Europese Gemeenschap neemt de eigen industrie zwaar in bescherming. Dat is juist bij die industrieproducten het geval waarvan ook de ontwikkelingslanden leveranciers kunnen zijn. Hiermee wentelt de Europese Gemeenschap haar werkgelegenheidsproblemen gedeeltelijk af op de Derde Wereld.

Door de ontwikkelingslanden meer aan de internationale handel te laten deelnemen draagt de Europese Gemeenschap bij aan het doorbreken van de traditionele afhankelijkheidsrelaties en maakt zij het mogelijk dat die landen zich in zelfstandigheid ontwikkelen.

We moeten voorkomen dat het opheffen van die beschermende handelspolitiek leidt tot uitbuiting van landen met lage lonen door de multinationale ondernemingen. Als bepaalde bedrijfstakken in de Gemeenschap in moeilijkheden komen dan zal de gehele samenleving de gevolgen daarvan moeten opvangen.

Het beleid van de Europese Gemeenschap hoort er op gericht te zijn:

- het de betrokken ontwikkelingslanden mogelijk te maken dat ze zodanige vestigingseisen stellen dat de voordelen van vestiging van een multinationale onderneming vooral het betrokken land zelf ten goede komen;
- tot internationale en doeltreffende controle te komen op het doen en laten van multinationale ondernemingen.

Ook het landbouwbeleid van de Europese Gemeenschap heeft nu nog een nadelige invloed op de ontwikkelingsmogelijkheden van de Derde Wereld. De eigen producten worden zwaar beschermd en overschotten worden tegen veel te lage prijs op de wereldmarkt gegooid. („Dumping”).

Wat ons betreft wordt het gemeenschappelijk landbouwbeleid ingepast in internationale overeenkomsten die de wereldmarkten voor landbouwproducten tot rust en tot evenwicht

44. Elk volk hoort zelfstandig over de eigen natuurlijke hulpbronnen te kunnen beschikken. Dat is het uitgangspunt van het grondstoffenbeleid van de Europese Gemeenschap. Dit beleid houdt er rekening mee dat de hulpbronnen kwetsbaar of aan uitputting onderhevig kunnen zijn. En dat de grondstoffen voor veel ontwikkelingslanden de belangrijkste bron van deviezeninkomsten vormen.

45. Dit is de PPR-visie op het beleid van ontwikkelingssamenwerking:
 – ontwikkelingshulp is bestemd voor alle ontwikkelingslanden;
 – ontwikkelingshulp is allereerst gericht op de bevrijding en lotsverbetering van de armste groepen in de Derde Wereld;
 – ontwikkelingshulp komt vooral ten goede aan die landen die zich inzetten voor verwezenlijking van de mensenrechten: bevrediging van de basisbehoeften en eerbiediging van de fundamentele menselijke vrijheden.

kunnen brengen. Dat heeft dan ondermeer deze voordelen:

- er kan niet langer sprake zijn van „dumping” van overschotten op de wereldmarkt;
- het zal noodzakelijk blijken greep te krijgen op de ontwikkeling van de landbouwproductie binnen de Europese Gemeenschap;
- de voedselhulp kan worden gekombineerd met een beleid dat er op gericht is de voedselproductie in de Derde Wereld op te voeren.

Elk volk hoort zelfstandig over de eigen natuurlijke hulpbronnen te kunnen beschikken. Dat is het uitgangspunt van het grondstoffenbeleid van de Europese Gemeenschap. Dit beleid houdt er rekening mee dat de hulpbronnen kwetsbaar of aan uitputting onderhevig kunnen zijn en dat grondstoffen voor veel ontwikkelingslanden de belangrijkste bron van deviezeninkomsten vormen.

Op het gebied van de grondstoffen is overleg op wereldniveau noodzakelijk. In dat overleg helpt de Europese Gemeenschap mee aan het tot stand komen van stabiele prijzen en aan het afspreken van zodanige hoeveelheden dat een lonende produktie van de betrokken grondstof mogelijk is zonder dat dit tot snelle uitputting van de grondstof of tot economische eenzijdigheid van het land („monocultures”) leidt.

De ontwikkelingshulp van de Europese Gemeenschap schiet ernstig tekort. Het beleid is sterk gericht op één werelddeel (Afrika), terwijl in een ander deel (Azië) nog veel méér armoede problemen bestaan. De uitzonderingspositie van de Afrikaanse landen (waarvan er een aantal met de EG is „geassocieerd”) maakt hen kwetsbaar

ten opzichte van de Europese Gemeenschap. (Deze kan bijvoorbeeld eisen stellen betreffende toelating en bescherming van multinationale ondernemingen of de aanvoer van grondstoffen). Ook vermindert daardoor de onderhandelingskracht van de Derde Wereld als geheel.

De PPR-visie op het beleid van ontwikkelingssamenwerking:

- *ontwikkelingshulp is bestemd voor alle ontwikkelingslanden;* zondig kan de uitbreiding van het beleid naar alle minst ontwikkelde landen in fasen plaatsvinden. (Wij staan uitbreiding over de gehele wereld van de zgn. „Stabex-regeling” voor);
- *ontwikkelingshulp is allereerst gericht op de bevrijding en lotsverbetering van de armste groepen in de Derde Wereld;* dit betekent dat de hulp wordt losgekoppeld van stimulering van export uit Europa en van de behartiging van andere economische belangen;
- *ontwikkelingshulp komt vooral ten goede aan die landen die zich inzetten voor verwezenlijking van de mensenrechten, in brede zin:* bevrediging van basisbehoeften en eerbiediging van de fundamentele menselijke vrijheden. Deze doelstellingen van de ontwikkelingssamenwerking staan voor ons voorop. Niet eerder mag integratie van het beleid van de afzonderlijke lidstaten plaatsvinden dan wanneer dit duidelijk positief blijkt bij te dragen aan deze ontwikkelingssamenwerking.

Zoals de zaken er op dit moment voor staan betekent integratie van het ontwikkelingsbeleid in feite: de behartiging van de economische en andere belangen van de Europese Gemeenschap en het verkrijgen van steeds meer internationale machtsmiddelen.

Welzijn

Onderwijs

Het is voor de culturele verscheidenheid van Europa en voor de leefbaarheid van dit werelddeel van uitermate groot belang, dat een bevolking eigen welzijnsvoorzieningen kent. Zij moet via democratische procedures de gelegenheid hebben de inhoud en de werkwijze van de voorzieningen te bepalen. Er zullen in de praktijk altijd wel financieel sterke en financieel minder sterke gebieden en regio's blijven bestaan. Een geldstroom van sterke naar zwakke regio's vereist dan wel een centrale besturing. Dat behoeft echter geen of slechts weinig centrale bemoeienis met de voorzieningen met zich mee te brengen.

Bij het onderwijs dient evenwicht gezocht te worden tussen het bijbrengen van de nationale identiteit en zelfbewustzijn en de liefde voor de eigen cultuur aan de ene kant en anderzijds het besef, dat men met andere volken binnen en buiten Europa vreedzaam dient samen te leven. De Europese Gemeenschap schrijft geen inhoudelijke onderwijsprogramma's voor. Wel bevoordert zij, dat door uitwisselingsprogramma's de waardering voor elkaars cultuur groeit. Een Europese Universiteit zal het begrip tussen de volken bevorderen. Daarbij moet men wel

bedenken, dat de Europese cultuur een geschiedenis kent van bloedig geweld en imperialisme zowel naar binnen als naar buiten. Aan de oorzaken daarvan wordt de nodige aandacht besteed.

Bij uitwisselingsprogramma's wordt er op gelet, dat de bezoekers een eerlijk beeld krijgen van de cultuur van het land, dat men bezoekt: er wordt ook aandacht besteed aan de sociale problemen in de verschillende landen. Bij het samenstellen van de groepen wordt er op gelet, dat ook sociaal zwakkere groepen aan de uitwisseling meedoen.

Het Europese onderwijs houdt de ver-

Principieel praten is wel mooi, maar je verandert er de samenleving niet mee..!

Miljoenen Nederlanders willen een andere samenleving. Een samenleving met vrede. En zonder discriminatie. Een samenleving met een schoner milieu. Met meer inspraak. Meer democratie. En met meer kansen voor iedereen.

Dat vraagt verandering. Daarvoor is idealisme nodig. En strijd. Maar vooral macht. De macht van het aantal. De macht van het kapitaal. Het is dus wel even belangrijk om na te gaan, aan wie u uw (spaar)geld toevertrouwt.

De Algemene Spaarbank voor Nederland (de ASN) is voortgekomen uit de kring van de moderne arbeidsbeweging. Opgericht met het doel een vinger te krijgen in de financiële pap. Een vinger die zou kunnen en moeten uitgroeien tot een vuist in de strijd voor een betere samenleving.

De ASN, opgericht door het NVV en de Centrale, verloochent haar afkomst niet. Zij belegt de haar toevertrouwde 180 miljoen gulden van zo'n 55.000 rekeninghouders binnen de daartoe voorgeschreven richtlijnen, waarbij haar voorkeur uitgaat naar projecten van algemeen en sociaal belang. De ASN geeft dus rente zonder bijsmaak!

Algemene Spaarbank voor Nederland

Niet praten, maar doen... uit principe!

De ASN groeit gestaag. Maar om een vuist te kunnen maken is aanzienlijk meer nodig.

Wilt u meer weten over de ASN en haar vele spaarmogelijkheden? Stuur haar dan de hieronder afgedrukte bon ingevuld toe in een envelop met als adres:

Algemene Spaarbank voor Nederland,
Antwoordnummer 1188, 2500 WB Den Haag
(een postzegel is dan niet nodig!) Ook kunt u
bellen: 070 - 47 01 81 (3 lijnen). Of bezoeken:
Rijnstraat 28 in Den Haag (van 8.30 uur tot
17 uur).

Naam en voorletter(s): _____

Adres: _____

Code en woonplaats: _____

Wenst nadere inlichtingen over:

- * de ASN in het algemeen
- de ASN-spaarrekeningen, gekoppeld aan de postrekening
- wenst tevens een formulier om een postrekening te openen
- het giraal-sparen (= sparen zonder boekje)
- de VROEG-BIJ-rekening (een unieke regeling voor jeugdigen van 0 t/m 17 jaar)
- het jeugdsparen De Zilvervloot (een regeling voor jeugdigen van 15 t/m 20 jaar)
- het termijnsparen (met opzegtermijn)
- het depositosparen (met een vaste looptijd)
- spaardeposito-bewijzen (met een vaste looptijd)

*svp aankruisen hetgeen u wenst

scheidenheid van de Europese cultuur in stand en bevordert het begrip tussen de volken. Uitwisselingsprogramma's en een Europese Universiteit zijn gericht op de maatschappelijke realiteit.

Wetenschapsbeoefening

Nu al bestaat er een Europese samenwerking op vele gebieden van wetenschap. Dat zijn niet alleen wetenschappelijke contacten. Dikwijls zijn wetenschappelijke instellingen zo duur, dat gemeenschappelijke financiering nodig is. Daarnaast wordt centraal onderzoek gestimuleerd, dat in het Europese economische beleid past. Echter: *Europese wetenschapsbeoefening mag zich niet concentreren op dure grootschalige gemeenschappelijke projecten. Het informatiesysteem wordt evenzeer toegankelijk voor wetenschappelijke aanpak van kleinschalige problemen. Grote geconcentreerde aandacht wordt besteed aan het vinden van een weg om van militair georiënteerd, mensvijandig onderzoek naar civiele mensvriendelijke wetenschapsbeoefening over te gaan.*

Dit laatste vereist veel wetenschappelijke creativiteit. De ervaring leert, dat de helft van alle onderzoek militair is georiënteerd. De overige wetenschapsbeoefening kent eveneens veel militaire toepassingen. Wapenbeheersing wordt steeds moeilijker. Een vreedzaam Europa, dat afziet van een eigen kernmacht en van een eigen gigantisch leger heeft de mogelijkheden en de plicht de wegen naar vrede te zoeken. Ook de wetenschapsbeoefening als zodanig wordt hiertoe kritisch bekeken.

Kultuur en kunst

In een Europa van de regio's past geen van bovenaf geregeld cultuurbeleid. Wel stimuleert de Europese Gemeenschap het samenwerken en samendenken op het terrein van de cultuur. Zij bevordert dat tegenover het eeuwenlange machtsdenken en de inmiddels achterhaalde groei-filosofie een nieuwe cultuurfilosofie wordt uitgewerkt.

Er worden, in een zeer verscheiden patroon culturele uitwisselingen georganiseerd. Dit niet alleen binnen Europa: ook het meer dan oppervlakkig kennis nemen van andere dan de Europese culturen wordt bevorderd. Culturele en kunstzinnige producten zijn door de toegenomen kosten in een kleinschalige maatschappij naar verhouding veel duurder en ondervinden daardoor hevige concurrentie vanuit het grotere buitenland (denk aan Nederlandse tv- of film-producties in vergelijking met Amerikaanse). De Europese Gemeenschap ontwerpt

daarom een beleid dat de culturele overheersing moet helpen tegengaan die nu wordt uitgeoefend door enkele grote landen over de andere naties in en buiten Europa.

Het Europa van de toekomst zal het minder van een uiterlijke en meer van een innerlijke beschaving moeten hebben. Mede daarom is het Europese samenwerkingsbeleid gericht op grotere deelname van onderscheiden bevolkingsgroepen aan de cultuur en de kunst en op bevordering van de amateuristische kunstbeoefening. Kunstbeleid hoort een sociaal beleid te zijn zowel ten opzichte van de burgers als van de kunstenaars.

Het Europees cultuurbeleid is er op gericht verbetering aan te brengen in de veelal achtergestelde sociale beroepspositie van de kunstenaars. Er komt een internationale, degelijke regeling tot stand ter bescherming van de rechten van auteurs en andere scheppende kunstenaars op hun producten.

Het Europees cultuurbeleid is vooral een samenwerkingsbeleid. De Europese Gemeenschap bevordert dat vanuit het vredesdenken en de grenzen-aan-de-groei-gedachte een nieuwe cultuurfilosofie wordt uitgewerkt. Het beleid is gericht op bevordering van internationale culturele uitwisseling, op het voorkomen van culturele overheersing door enkele landen en op het stimuleren van een groot en verscheiden gebruik van het cultureel aanbod en actieve kunstbeoefening. De Gemeenschap werkt aan de verbetering van de beroepspositie van de kunstenaars in Europa, onder meer door een degelijke regeling van het auteurs- en beeldrecht.

Justitie

Onder het hoofdstuk Instellingen werden reeds voorstellen gedaan ten aanzien van de institutionele vorm, waarin de mensenrechten in de Gemeenschap kunnen worden beschermd.

Er zijn echter op dit moment ontwikkelingen die aanleiding geven tot grote zorg. Zeer ernstig is de Europese Conventie tot bestrijding van het terrorisme, waarin politiemachten bevoegdheden krijgen om over de grenzen heen te opereren. Zeker als men dit in verband brengt met een streven naar een centraal Europees computersysteem, waarin alle burgers met politiek verdachte opvattingen zouden worden ondergebracht. Een ontwikkeling, die nog versterkt wordt door een grootscheepse uitbreiding van de Europese kernenergie-industrie.

Grote aandacht wordt besteed aan de rechtsbescherming van de bevolking in de lidstaten. Tegen internationale overeenkomsten of grensoverschrij-

46. De verantwoordelijkheid voor de welzijnsvoorzieningen berust bij de nationale staten en later wellicht bij de regio's. Aan zwakke regio's wordt door herverdeling van middelen financiële hulp verstrekt. Hieraan worden geen inhoudelijke voorwaarden gesteld.

47. Het Europese onderwijs houdt de verscheidenheid van de Europese cultuur in stand en bevordert het begrip tussen de volken. Uitwisselingsprogramma's en een Europese Universiteit zijn gericht op de maatschappelijke realiteit.

48. Europese wetenschapsbeoefening mag zich niet concentreren op dure grootschalige gemeenschappelijke projecten. Het informatiesysteem wordt evenzeer toegankelijk voor wetenschappelijke aanpak van kleinschalige problemen. Grote geconcentreerde aandacht wordt besteed aan het vinden van een weg om van militair georiënteerd, mensvijandig onderzoek naar civiele mensvriendelijke wetenschapsbeoefening over te gaan.

49. Het Europees cultuurbeleid is vooral een samenwerkingsbeleid. De Europese Gemeenschap bevordert, dat vanuit het vredesdenken en de grenzen-aan-de-groei-gedachte een nieuwe cultuurfilosofie wordt uitgewerkt. Het beleid is gericht op bevordering van internationale culturele uitwisseling, op het voorkomen van culturele overheersing door enkele landen en op het stimuleren van een groot en verscheiden gebruik van het cultureel aanbod en actieve kunstbeoefening. De Gemeenschap werkt aan de verbetering van de beroepspositie van de kunstenaars in Europa, onder meer door een degelijke regeling van het auteurs- en beeldrecht.

50. Grote aandacht wordt besteed aan de rechtsbescherming van de bevolking in de lidstaten. Tegen internationale overeenkomsten of grensoverschrijdende justitiële activiteiten die een duidelijk repressief karakter dragen en de rechtsstaat ontcrachten wordt met kracht stelling genomen.

dende justitiële activiteiten die een duidelijk repressief karakter dragen en de rechtsstaat ontcrachten dient met kracht stelling te worden genomen.

Via een afdoende regeling zal moeten worden voorkomen, dat de staat met de meeste aandacht voor wat men noemt „terrorisme” haar ideeën daarover naar andere landen, zoals Nederland, exporteert. Dat kan betekenen, dat de maatschappelijke oorzaken, die in één land onderdrukking en verzet

teweeg brengen op andere landen worden afgewenteld. Dit neemt niet weg, dat er op Europees niveau naar gestreefd moet worden de oorzaken van terrorisme weg te nemen.

De Europese Gemeenschap zal tot een duidelijke regeling moeten komen voor het probleem van de vele duizenden statenloze zigeuners, die op dit moment in alle landen geen enkele rechtsbescherming genieten.

Demonstratie huurrecht

Bij de Tweede Kamer is een wetsontwerp ingediend, waarin een nieuwe regeling van de huurbescherming wordt voorgesteld. Dit wetsontwerp betekent voor huurders in het geliberaliseerde gebied een geringe maar onvoldoende verbetering. Voor huurders in de Randstad en de grote steden, die nu nog een stevige huurbescherming van de daar geldende Huurwet genieten, betekenen de voorstellen een regelrechte ramp.

Leo Jansen heeft er in zijn inbreng bij het voorlopig verslag over dit wetsontwerp op gewezen, dat de vooronderstelling van het wetsontwerp niet deugt. Deze vooronderstelling houdt in, dat de woningnood in Nederland is opgelost. In de grote steden is het aantal woningzoekenden echter stijgende. Terwijl in het hele land een kwalitatieve woningnood, voor juist de zwakste

groepen, te signaleren is. In de vrij uitvoerige bijdrage wijst de PPR-fractie er op, dat de in het ontwerp voorgestelde vrije belangenafweging van de belangen van verhuurder en huurder door de kantonrechter nauwelijks rechtszekerheid biedt. Vraagtekens worden geplaatst bij het recht van een woningeigenaar om voor eigen gebruik of dat van familieleden een huurder op straat te zetten. Verder bestaan er ernstige bezwaren tegen de rechtsongelijkheid van gehuwden en ongehuwd samenwonenden.

In het hele land zijn actiecomités tegen deze plannen opgericht. In deze comités wordt door PPR-mensen hard gewerkt, samen met mensen van andere partijen (soms zelfs van het CDA) en mensen die al jarenlang actie voeren tegen horizontale verkoop en speculatie en voor huisvesting van jongeren en

buitenlandse werknemers. Het handhaven en verbeteren van de huurbescherming is van direct belang bij het bestrijden van al die problemen.

Door de bijdrage in de Tweede Kamer en de inzet in de aktie heeft de PPR bewezen de strijd tegen de aantasting van het huurrecht serieus te nemen. Daarom ook in de PPR Aktie Krant deze oproep om deel te nemen aan de landelijke demonstratie op zaterdag 10 februari in Amsterdam. De demonstratie vertrekt om 13 uur van het Museumplein naar het Beursplein, waar een afsluitende meeting zal worden gehouden. De leus luidt: HÄNDHAAF EN VERBETER DE HUURBESCHERMING!

Aktiecentra die meer willen weten, kunnen kontakt opnemen met Rien van Hoeve, telefoon 020-866864.

EUROOPA

VORMINGS- EN SCHOLINGSAKTIVITEITEN SRV EN SJW

Belangstellende PPR-leden kunnen zich nog opgeven voor de volgende vormings- en scholingsactiviteiten:

- Gespreksleiderskursussen; 24 februari en 3 maart in Utrecht;
- Studiedag „Vakbeweging en politiek”; 24 maart in Utrecht;
- Studieweekend „Kerk en politiek”; 6/7 april in Bunnik;
- Studiedag „Studentenbeweging en politiek”; 28 april in Utrecht;

Voor nadere inlichtingen:

PPR-aktiekrant van 29 september;
of een briefje naar SRV/SJW, Singel 277, Amsterdam;
of een telefoontje naar: 020/256046 of 020/228461.

Leo Jansen spreekt in Arnhem

Zoals eerder gemeld vindt op 10 februari in Arnhem een Gelderse ledenvergadering plaats. Om 10.30 uur worden de leden verwacht in De Coehoorn, tegenover het Arnhemse station. Naast jaarverslag en financiële verantwoording zal worden gesproken over de Europese verkiezingen o.a. door Leo Jansen. Er zal een crèche zijn.

KAMPAGNE VAN START

PAG. 6-7

E—U—R—O—P—A

VOORZICHTIG MET PIJNSTILLERS

PAG. 13

SCHENDING MENSENRECHTEN IN ULSTER

PAG. 10-11

PPR

AktieKrant

uitgave

Stichting Radikalenkrant
verschijnt
elke twee weken

direkte

Jan Heytel, Gidi van Dongen,
Louis Vuurboom

redaktieraad

Erik Akkermans, Gerard de Oude,
Kees van Twist

redaktie

Hans Berrevoets, Stéphanie Brokerhof,
Harm Lamberts, Wil Merkies,
Walter van Opzeeland (eindredacteur)
Kees Waagmeester

produktie

Brouwer Offset b.v.,
Utrecht / Delft

redaktie-adres

Walter van Opzeeland,
Rapenburgerplein 67,
1011 VH Amsterdam, tel. 020-254434

kopij

naar het redaktie-adres
getypt met redelijke marge
blad aan één kant gebruikt

abonnementen

à f 22,- per jaar
Buro Politieke Partij Radikalen
Singel 277, Amsterdam
Telefoon 020-227342

kontributiebetalingen

Penningmeester PPR,
postgiro 1575600 te Amsterdam

advertenties

uitsluitend: Jan Heytel,
Schreveliusstraat 68, Haarlem
Telefoon overdag 02505-791,
's avonds 023-314160

basis-layout

Joep Paulussen

Oproep voor 'kresj-krachten'

Tot nu toe werd op PPR-kongressen de „kresj” door vrijwilligers verzorgd. Het kongrespresidium heeft hierover klachten gehad: Het werk kwam altijd op een of twee mensen neer. Dat is veel te weinig en iedereen kent wel de verwijfelde oproepen om hulp vanachter de tafel. Uit reacties van ouders is ons gebleken, dat de kinderen daar de dupe van werden. Daarom willen we het in het vervolg anders aanpakken. Voor het kongres in Nijmegen op 21

april 1979 zoeken wij vier mensen, bijvoorbeeld onderwijzend personeel van het kleuter- of basisonderwijs, om deze taak op zich te nemen. Wij zijn bereid deze mensen een redelijke vergoeding te betalen, maar verwachten dan ook, dat ze de „kresj” optimaal leiden.

Aanmeldingen hiervoor graag voor 15 maart bij Coos van Heuven, Nachtegaallaan 15, Baarn, tel. 02154 - 15112. Het kongrespresidium

Vrouwenweekends op „De Born”

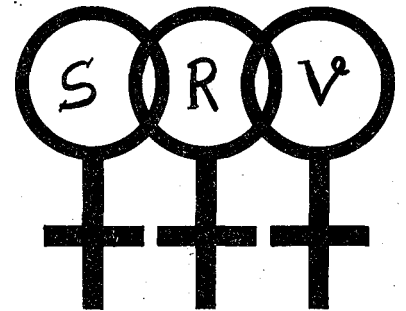
Wie meer wil weten over de twee weekends voor vrouwen in het Vormingscentrum „De Born” in Bennekom, georganiseerd door de SRV op 25-27 mei en 28-30 september kan terecht bij:

Margot Wingen, tel. 072/117834;

Alice de Gier, tel. 070/873585.

Opgave bij:

Corni de Mos, tel. 08389/4131. Zoals gemeld zijn deze weekends bestemd voor vrouwen die al bezig zijn binnen een PPR-vrouwengroep. De bedoeling is hen te helpen hun groep doeltreffend te ondersteunen om hun ideeën over rol en positie van vrouwen in de maatschappij politiek te vertalen. Met politiek bedoelen we niet al-

leen de partijpolitiek maar ook alle vormen van vrouwenstrijd, of het nu gaat om meer en betere crèches („kresjes”) of om een vrouwencafé.

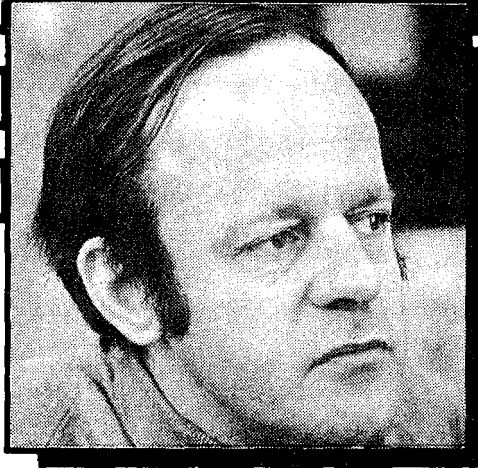
FOTO OMSLAG

Slechts gehuld in dekens - zoals hun zonen, broers of mannen in de gevangenis - protesteren vrouwen tegen de mishandeling van gevangenen in Noord-Ierland. Lees over deze schendingen van de mensenrechten.

Stort de PPR vol

... dat betekent: denk aan het PPR-VERKIEZINGSFONDS giro 5555 in Ommen. Penningmeester Guus Vrolijk kan nu al melden dat er eind januari aan giften f 41230,95 binnen was. Een mooie score, maar nog bij lange na niet genoeg. Daarom, schrijf uit die giro, liefst een machtiging tot automatische afschrijving. Het is hard nodig. Als PPR-lid weet je immers waarom?

OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT

Klein en toch de meerderheid

Herman Verbeek

De fijnste momenten in de PPR zijn voor mij de avonden in de aktie-centra. Daar komt het fundamentele denken aan de orde. En daar liggen de basisproblemen van de mensen op de tong en de tafel. Ik hoop dat in de campagne voor de Europese verkiezingen, die weldra begint, heel veel bijeenkomsten door onze 300 aktie-centra worden georganiseerd. Daarbij kunnen we dan direkt weer goed leden werven. We hebben er weliswaar 3000 meer dan de PSP (die bereikte onlangs haar rekord van 9000), maar het weefsel van de partij moet groeien, want er is enorm veel werk te verzetten. Om straks de 70-er jaren na te gaan, wil het partijbestuur de aktie-centra binnenkort vragen hun ervaringen op schrift te stellen, daar geven we dan een boek van uit, dat op het najaarskongres klaar zal zijn.

Frans van der Ven merkte al heel terecht op in het partijbestuur (prima team momenteel): die Europese verkiezingen moeten wel over de eigen problemen van de mensen gaan: hun werk, hun uitkering, woning, school, gezondheid, voeding. Hun angsten ook, voor kerncentrales, neutronenbommen, uitputting van de wereldvoorraden en vastlopen van onze produktie-systemen en markten.

De PPR moet dat *signaleren*, reageerde lijsttrekker Leo Jansen. Juist dit *signaleren* zal de taak van de kleine groep radikale partijen in het Europees parlement dienen te zijn. De socialisten zouden volgens een eerste peiling 40% kunnen halen, tot grote schrik van de liberalen, konservatieven en christen-demokraten.

Er zijn best kansen voor een progressiever Europa, al is dat een lang en zwaar gevecht. Veel PPR-aanhang blijkt positief over Europa te denken. Onze campagne moet dan ook helder en overtuigend de kiezers een alternatief bieden voor het CDA, dat nu veel aanhang ontzettend teleurstelt, voor de PvdA, die rechtser is geworden (Vondeling als lijsttrekker...).

Terug in de trein, na het partijbestuur, reis ik woensdags dikwijls met Ben ter Veer, voorzitter van het IKV. We komen dan 's nachts om een uur aan, praten heel wat af, bekaf. Hij wees me dezer dagen op de geheime NIPO-peiling van Defensie, dat eerst al 54% en nu zelfs 58% van de Nederlandse bevolking achter het streven van het IKV staat: „Help de kernwapens de wereld uit, om te beginnen uit Nederland”. Zo zie je dat op een beslissend politiek punt een kleine partij de meerderheid van de bevolking kan vertegenwoordigen.

En niet de grote. Den Uyl zou vlak voor het defensie-debat in de Kamer zijn fractie bijeengeroepen hebben, omdat er nogal wat IKV-aanhang inzit, dat werd te link.

De PPR bestaat noodzakelijk, anders zou ze niet bestaan. De kiezers moeten dus op onze inzet kunnen rekenen. Aktiecentra: „de winter is vergangen”.

Wat wordt daar nu weer bekend, bij het afsluiten van deze column: de Europese Beweging houdt een groot internationaal kongres over „de regio”, op 16 en 17 februari in Groningen. Daar spreken Ien van den Heuvel, Beumer en Berkhouwer. En drie Duitse lijsttrekkers: Klinkenborg (SPD), Jahn (CDU) en Bangemann (FDP). De PPR is niet gevraagd. En zij formuleerde toch als eerste ver-gaande ideeën over het Europa van de regio's. Wij organiseren een *ne-ven-kongres*, op zaterdag 17 februari, van 10 tot 1 uur, in een belendende zaal in het Martinihal-Centrum in Groningen. Henk Waltmans en ondergetekende zullen er spreken. De kerngroep excusere ons die dag.

PPR-leden in Groningen, Friesland, Drente en Overijssel: al is de aankondiging laat, *kom de 17e naar Groningen*.

OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT

Olie-embargo voor Zuid-Afrika

Michiel van de Kasteelen internationaal sekretaris

Het lijkt zo langzamerhand onmogelijk over Zuidelijk Afrika nog iets nieuws te zeggen. De illegale bezethouding van Namibië, het Apartheidssysteem in Zuid Afrika, het Smith-regiem in Zimbabwe, het is allemaal bekend. Natuurlijk zijn er van tijd tot tijd nieuwe ontwikkelingen te melden, soms zelfs belangrijke, maar de fundamentele doorbraak is nog niet gekomen.

Naast de strijd, die in de landen zelf gevoerd wordt door de bevrijdingsbewegingen, blijft druk van de internationale gemeenschap een bijzonder belangrijke mogelijkheid een bijdrage te leveren aan die doorbraak. De Verenigde Naties hebben inmiddels een verplicht wapen-embargo tegen Zuid Afrika ingesteld bij een besluit van de Veiligheidsraad. Een goede zaak op zichzelf, maar te laat en daardoor op dit moment weinig effectief. Een volgende stap zou dan ook moeten zijn dit embargo uit te breiden met olie en olieprodukten. Daarmee zijn een aantal doelstellingen tegelijkertijd te realiseren. In de eerste plaats wordt aan Zuid-Afrika daarmee een strategisch zeer belangrijk goed onthouden. In de tweede plaats wordt op die wijze het lek in het embargo tegen Rhodesië gedicht.

Het is voor de instelling van een dergelijk embargo op de levering van olie en olieprodukten, dat het Comité Zuidelijk Afrika en de Werkgroep Kairos een actie zijn gestart. De drie eisen, die zij stellen zijn door de PPR onderschreven, te weten:

1. *De Nederlandse regering dient daadwerkelijke initiatieven te nemen om te komen tot een effectief olie-embargo tegen Zuid-Afrika.*

Stappen dienen met name gericht te worden op de westerse landen die dit embargo tot nu toe tegen houden.

Ter naleving van het olie-embargo (ook door de oliemultinationals) dient de Nederlandse regering een sluitende sanctiewetgeving plus een effectief controleapparaat in het leven te roepen.

2. *De Nederlandse regering dient bij wijze van voorbeeld een verbod in te stellen op de uitvoer van olieprodukten naar Zuid-Afrika.*

Hoewel het uitvoerverbod vooral een symbolische waarde heeft zal hiermee de Nederlandse opstelling t.a.v. het olie-embargo duidelijker worden.

3. *De Nederlands/Engelse multinational Shell dient zich uit Zuid-Afrika terug te trekken, en vervolgens alle vormen van samenwerking met haar vroegere dochterondernemingen te verbreken.*

De olie-boycot biedt een nieuw handvat om de aktie tegen de situatie in Zuidelijk Afrika te intensiveren. Het partijbestuur wil derhalve alle aktiecentra en individuele leden van de PPR oproepen daadwerkelijk aan die aktie deel te nemen. Naast een aantal landelijke activiteiten, worden provinciaal, regionaal en plaatselijk akties georganiseerd. Hieronder volgt een

lijst van regionale bijeenkomsten, waar materiaal aanwezig en waar afspraken gemaakt kunnen worden. Laten zoveel mogelijk PPR-mensen namens hun aktiecentrum of eigener beweging naar die bijeenkomsten toe gaan. Het is belangrijk, dat de strijd wordt voortgezet.

Groningen, 28 februari 19.30 uur bij PvdA, Kleine Kromme Elleboog 9;
Leeuwarden, 26 februari 19.30 uur, Oranjehotel, Stationsweg 4;
Zwolle, 19 februari 19.30 uur, hotel Geitenbeek bij station;
Hengelo, 20 februari 19.30 uur, COST, Anninksweg 31;
Eindhoven, 21 februari 19.45 uur, Dommelstraat 9;
Maastricht, 21 februari 19.45 uur, St. Martinus, Hogebrugstraat 42;
Breda, 17 februari 11.00 uur, KWJ-pand, Goorstraat 31;
Goes, 16 februari 19.30 uur, hotel Terminus bij station;
Rotterdam, 20 februari 20.00 uur, Trefcentrum Veemarktstraat 135;
Leiden, 13 februari 20.00 uur, Vrijtijdscentrum, Breestraat 66;
IJmond, 17 februari 10.30 uur, Zwane-nest;
Amsterdam, 27 februari 19.30 uur, plaats niet bekend;
Utrecht, 22 februari 19.45 uur, De Kargadoor, Oudegracht 36;
Bergen, 28 februari 19.30 uur, Meerwijklaan 4;
Apeldoorn, 14 februari 19.30 uur, hotel Suisse bij station;
Nijmegen, nog niet bekend.
(voor nadere informatie: Komitee Zuidelijk Afrika, 020-183598)

Ons woon ook hier

VORMINGS- EN SCHOLINGSAKTIVITEITEN SRV EN SJW

Belangstellende PPR-leden kunnen zich nog opgeven voor de volgende vormings- en scholingsactiviteiten:

- Studiedag „Vakbeweging en politiek”; 24 maart in Utrecht;
 - Studieweekend „Kerk en politiek”; 6/7 april in Bunnik;
 - Studiedag „Studentenbeweging en politiek”; 28 april in Utrecht;
- (Gespreksleiderskursussen geannuleerd)

Voor nadere inlichtingen:
PPR-aktiekrant van 29 september;
of een briefje naar SRV/SJW, Singel 277, Amsterdam;
of een telefoontje naar: 020/256046 of 020/228461.

LINKSAF EN OMHOOG

KEES WAAGMEESTER

RAI

De autofabrikanten en auto-importeurs (Rai) en de garagebedrijven (Bovag) hebben een nieuwe campagne aangekondigd, vergelijkbaar met „Blij dat ik rij”, voor verdere uitbreiding van het wegennet. Het steeds in een file moeten staan is discriminatie, zo menen de organisatoren. Wie de wereld uitsluitend bekijkt door de voorruit van een auto – wat gelukkig maar een klein deel van de automobilisten doet – wordt er niet ruimder op. De commerciële organisatie Rai en Bovag zullen er dan ook naar streven, „dat de automobilisten durven opkomen voor hun belangen”. Een nieuwe groep „zwakken” in de samenleving... En daar zitten we in de kern van de zaak. De hoeveelheid geld die neergegeld wordt voor de auto

stijgt omgekeerd evenredig aan het aantal klaagzangen over de economie. Vorig jaar werd een nieuw record gevestigd in de verkoop van nieuwe auto's: bijna 600.000.

WITTE MUIS

Het is het bekende verhaal van Holle Bolle Gijs. De auto krijgt ruim baan en zijn gulzigheid zal nimmer kunnen worden bevredigd. Auto's schijnen zich als witte muizen te vermenigvuldigen. Of wij er maar even voor willen zorgen, dat ze Lebensraum en voer te over hebben. Toch zijn de meeste automobilisten zo langzamerhand ook degenen die de nadelen van het autosysteem gaan ondervinden: Vaders en moeders van kinderen die geen speelruimte meer overhouden en met de zenuwen in hun lijf hun spruiten elke dag aan de jungle van het verkeer toevertrouwen, flatbewoners die van de herrie niet kunnen slapen, laat staan 's zomers op hun bescheiden balkon kunnen plaatsnemen, recreanten die uren in hun blik moeten zitten voordat ze een

enigszins ongerept landschap kunnen aanschouwen, vrienden van verkeersslachtoffers, mensen kortom wier vrijheid wordt beperkt door hun eigen vrijheid om in een auto plaats te nemen. Als de fanatici onder de automobilisten (onder wie we niet theoretisch, maar wel praktisch de meeste leden van parlement en regering moeten scharen) hun zin krijgen, zal op den duur elke volwassen Nederlander over een auto gaan beschikken. Want die situatie zal worden bereikt zolang we weigeren de talloze mechanismen te veranderen, die het massale autobezit en autogebruik bevorderen. In het Structuurschema Verkeer en Vervoer worden de nadelige gevolgen van het massale autobezit onderkend, maar wordt tevens als doelstelling van beleid opgevoerd, dat er niet meer geld aan het openbaar vervoer mag worden besteed. Dat is net zoets als wanneer een minister van gezondheid zegt de kankerbestrijding grondig te zullen aanpakken zonder er een cent meer voor op tafel te willen leggen.

INDIVIDU

De auto hoort bij een soort samenleving, waarin de vrijheid van het individu de voorrang heeft boven het welzijn van de gemeenschap. Vertaald in economische politiek betekent dit, dat de collectieve uitgaven, waaruit een goed openbaar vervoer moet worden gefinancierd, het afleggen tegen de particuliere uitgaven, die het autosysteem financieren. Vertaald in milieupolitiek betekent dit, dat de kwaliteit van de leefwereld van mens, dier en plant het aflegt tegen het relatieve genot van de automobilist.

Een maatschappij die een gepast gebruik van de auto maakt – want het is mits met wijsheid gebruikt een nuttig ding – en die er verder voor zorgt, dat iedereen, dus ook degenen die niet altijd of nooit over een auto kunnen beschikken, zich binnen een redelijke tijd kan verplaatsen, behoeft geen enkele autoweg meer aan te leggen. Het enige wat die maatschappij moet doen is het openbare en langzame vervoer inrijpend verbeteren.

TIEN STELLINGEN VOOR HET KIND

Leo Jansen

In het kader van het Jaar van het Kind deze tien stellingen voor de „OPEN WERELD”-DAG.

1. Geborgenheid, bescherming en ontplooiingsmogelijkheden zijn minimum eisen voor een gezond kindleven. De VN-rechten van het kind vormen daarvoor een minimum programma.
2. De verbeterde politiek van Europese regeringen gericht op economische groei en meer inkomen, bedreigt een gezond kindleven zowel in de derde wereld als in de welvarende industriële wereld.
3. In de Derde Wereld is de vorm van deze bedreiging gebrek aan goed voedsel, basis gezondheidszorg en kansen voor de toekomst.
4. In de welvarende industriële wereld bv. West-Duitsland zien we dat 25% van de kinderen hoewel „ze krij-

gen wat ze nodig hebben” gedragsstoornissen vertonen. Bovendien is er de permanente bedreiging door verkeer, verontreiniging en de kans op rampen met grootschalige industriële installaties.

5. Voor verbetering van het lot van de kinderen zijn politieke keuzen nodig over de inzet van mensen en materiaal zoals:

„meer blote-voeten-dokters in plaats van zeer dure geavanceerde ziekenhuis-apparatuur”

„meer aandacht voor vorming en scholing tot weerbaarheid van de minst ontwikkelden in de derde wereld en hier in plaats van dure opleidingen om geavanceerde technologie een stapje verder te brengen”.

6. De opvoering van de bewapeningswedloop vreet menselijke creativiteit en materialen en vormt een steeds grotere bedreiging voor een veilig en vredig bestaan van de kinderen.

7. Inzet van de Europese regeringen

voor een ontspannen, vredig en veilig Europa met eerlijk werk voor ieder die werken wil, biedt betere kansen voor de kinderen.

8. De oorzaak van de bedreiging van de kinderen in de samenleving van nu ligt zowel in de structuur van de economie als in de mentaliteit gericht op het eigen belang op korte termijn.

9. Voor een andere politiek is nodig dat nu gedaan wordt wat gedaan kan worden en dat in de vorming van de kinderen een ruime plaats wordt ingeruimd voor:

– oefenen in delen van bezit en zeggenschap

– ontwikkelen van respect voor de leefomgeving

– inzicht in samenhang tussen de keuzen en beslissingen die in de samenleving genomen worden

– leren leven in plaats van leren werken en presteren

10. Moge een keuze voor meer ruimte voor kinderen ook betekenen meer ruimte voor het kind in elke mens.

Achter de Europese schermen

Jan-Peter de Valk

Van 24 tot 26 januari vond in Luxemburg de eenentachtigste studiekonferentie plaats voor genodigden, betrokken bij de Europese Verkiezingen. Deze studiekonferenties maken deel uit van de voorlichtingscampagne, die door de voorlichtingsorganen van het Europees Parlement (EP) gestart werd met de eerste conferentie op 1 maart 1977.

Deze keer waren de genodigden samengesteld uit vertegenwoordigers van de Nederlandse politieke partijen, waaronder zich onder andere campagneleiders en lijsttrekkers bevonden.

De meeste partijen, waaronder PPR* kwamen met een afvaardiging van rond de drie mensen. Alleen het CDA vond dat niet voldoende en liet elk van haar drie bloedgroepen met twee man opdraven, zes in totaal dus. De PvdA deed het weer anders, ze vonden dit soort bijeenkomsten niet belangrijk genoeg om ook maar één persoon naar af te vaardigen.

Het programma was flink gevuld met toespraken, discussiefora en panels. Dit belooft een goede gelegenheid te worden eens wat kritische vragen over de EG te stellen.

Al jaren zijn de rechtstreekse verkiezingen van het EP uitgesteld, terwijl de discussie erover zich in een vicieuze cirkel bevond. Dat zat zo in elkaar: moest eerst het EP meer bevoegdheden krijgen en dan rechtstreeks worden verkozen, of eerst rechtstreeks worden verkozen en dan hopen maar, dat die bevoegdheden wel zouden komen?

Na de opmerking van de secretaris-generaal van het EP, dat de wetgevende bevoegdheid van dat parlement formeel nog zwak is, lag de vraag voor de hand: waarom de vicieuze cirkel nu doorbroken met het uitschrijven van rechtstreekse verkiezingen? Het ant-

woord is misschien wel kenmerkend voor de veel te optimistische en irrealistische verwachtingen bij de huidige EG-ers in Brussel, Luxemburg en Straatsburg:** „De parlementaire historie leert immers, dat nationale parlementen op de vorsten steeds meer bevoegdheden veroverd hebben, terwijl ze met praktisch niets begonnen?” Vergeten (of verdoezeld?) wordt wel, dat de situatie internationaal (d.w.z. binnen de EG) niet zomaar vergeleken kan worden met de nationale situatie in het verleden.

Voortdurend zijn er botsingen tussen nationale en internationale belangen. Een illustratie daarvan is de veelvuldig voorgekomen Franse dwarsliggerij, die uiteindelijk bij het akkoord van Luxemburg culmineerde in de totstandkoming van het vetorecht in de Raad van Ministers. Een grote stap terug in de democratisering van Europa!

Als we bedenken, dat de totstandkoming van de douane-unie in de EG, dé hoofddoelstelling van de Economische Gemeenschap meer dan tien jaar geduurd heeft, hoe moet dan zo'n spontane uitbreiding van bevoegdheden van het EP, die bovendien nergens als hoofddoelstelling geformuleerd is, in afzienbare tijd plaatsvinden?

De verdeeldheid tussen de landen bleek ook wel uit het gepriegel over de woorden konfederatie en federatie, waar de lidstaten het maar moeilijk mee hebben.

Hegemonie

Toen de opmerking gemaakt werd vanuit de genodigden, dat er wel gewaakt moest worden voor de totstandkoming van een hegemonie in de EG, waar de tandem Giscard-Schmidt nu al ook iets mee te maken zou kunnen hebben, werd dit als „spoken zien” snel onder tafel gewerkt.

Er was gelegenheid met een panel van

vertegenwoordigers van de Europese fracties in het EP van gedachten te wisselen. Twee van de vier panelleden Duitsers, dat is hopelijk toeval geweest?! De Europese liberalen hebben een eigen Europees programma, evenals de christendemocraten. Alleen de socialisten konden niet tot een overeenkomst komen.

Commentaar op de vraag of Europese partijvorming niet vervlakkend werkt (denk aan verschil PvdA-Duitse SPD): „Natuurlijk krijg je een grootste gemene deler, maar er is heel goed samen te werken”. Mijn vraag is dan: wat gooi je weg, en is wat je overhoudt niet een „kleinste” gemene deler? Vooral voor kleinere, maar zeer bewuste partijen als de PPR is die vergrijzing niet zomaar te aanvaarden, al lijken grote eenheidsvorsten nog zo acceptabel.

Heel wat kritiek bleek er van de Nederlandse partijvertegenwoordigers te zijn op de advertenties van het Nationaal Comité (Kom op voor Europa). Hopelijk gebeurt daar dan nog wat aan, want Europa is toch niet zomaar als een kilo sinaasappels aan te prijzen en te verkopen aan de kiezer. Het gaat ook om kwaliteit en prijs ervan, en om de vraag of ze wel houdbaar zijn.

De mentaliteit van voorlichters en (te) veel aanwezigen kwam te vaak neer op hoe een D'66 vertegenwoordiger zijn partij karakteriseerde: „Europees en democratisch”. Mijn vraag: Europees in wat voor Europa?; democratie, wanneer?, met de huidige bevoegdheden van Europese organen?

* De PPR-delegatie bestond uit Ad Melkert, voorzitter werkgroep Europa, Jan-Peter de Valk, medewerker Europaproject en Jac Zuurbier, campagneleider.

** De Europese Commissie, het dagelijks bestuur van de EG, zit in Brussel met het erbij horende ambtenarenapparaat; in Luxemburg zit de voorlichtingsdienst van het Europees Parlement en tevens het Europees Hof van Justitie. Het Europees Parlement zelf reist op en neer (jawel, hoogst efficiënt!) tussen Luxemburg en Straatsburg, terwijl commissievergaderingen van het EP in Brussel plaatsvinden.

Neven-kongres van PPR in Martinihal

Op 16 en 17 februari werd in de Groninger Martinihal een groot kongres gehouden voor de Europese verkiezingen, speciaal over het Europa van de regio's, bijvoorbeeld de regio's tussen de Bondsrepubliek en Nederland. De provinciale besturen van de PPR van Groningen en Drente zijn zeer verbaasd, dat de organisatoren geen PPR-spreker hebben uitgenodigd. De

Europese Beweging, die dit kongres met gemeenschaps-subsidie kan houden, weet hoe de PPR al heel vroeg nieuwe ideeën geformuleerd heeft, tot in Staatsburg toe, over de regio's.

Ook in het Europees Verkiezingsprogramma van de PPR neemt dit hoofdstuk een belangrijke plaats in. Toch wordt op dit kongres weer alleen het woord gegund aan de drie grote partijen.

Daarom houdt de PPR een gelijktijdig kongres in een nevenzaal in het Martinihal-Centrum, op zaterdag 17 februari, van 10 tot 1 uur. Daar zullen spreken: PPR-Kamerlid Henk Waltmans en PPR-voorzitter Herman Verbeek. PPR-leden uit Groningen, Friesland, Drente en Overijssel en anderen: kom naar dit kongres. Heel de Europese Pers zal er zijn.

E—U—R—O—P—A

De PPR en de Europa-kampagne

Erik Akkermans

Met het publiceren van het ontwerp-verkiezingsprogramma is de voorbereiding van de campagne voor de Europese verkiezingen een nieuwe fase ingegaan. Tijdens het april-kongres zal de tekst van vijftig programapunten worden vastgelegd waarna de kiezers ons programma voor Europa kan worden voorgelegd. Ook de meer praktische aspecten van de campagne beginnen nu concrete aandacht te krijgen. Daarnaast bezinnen we ons op de vraag hoe we dat uitvoerige verkiezingsprogramma heel kernachtig over het voetlicht kunnen brengen.

Kernthema's

De PPR zal het aksent sterk leggen op een selectieve economische ontwikkeling. Juist in Europees verband moet – terwille van ons welzijn, een genietbare leefomgeving, een verstandig gebruik van grondstoffen en de belangen van de Derde Wereld – de ongerichte industriële uitbreiding een einde nemen.

Niet „geen groei”, maar een bewuste gestuurde economische ontwikkeling is ons uitgangspunt. Het spreekt vanzelf dat de werkgelegenheid ook in Europees verband ons tot zorg is. Alternatieve voorstellen op dit terrein kunnen we putten uit een rijk PPR-arsenaal waartoe „Het Beter Werk” behoort.

Onze ideeën over democratisering doen ons niet juichen over samenbal-

ling van macht in Brusselse technocratieën of onduidelijke ministerskonferenties. De PPR bepleit grote bevoegdheden te leggen bij de regio's.

Kernenergie krijgt, bij de huidige stand van zaken, bij de PPR al het meest uitdrukkelijke veto bij vreedzame toepassing. Om het dus over toepassing in de bewapeningswedloop maar niet te hebben.

De PPR heeft twijfels aan de Europese eenwording zoals die nu gestalte krijgt. Maar juist om onze ideeën over een vreedzaam, gezond en veilig Europa kwijt te kunnen willen we zetels in het Europese Parlement.

Kampagne-informatie

Zoals gezegd begint ook in praktisch opzicht de campagne wat meer gestalte te krijgen. Het Permanent Kampagne Beraad vergadert daartoe eens in de twee weken. Jacques Zuurbier is bereid gevonden hiervan de coördinatie op zich te nemen. Jacques (lid van het partijbestuur en voormalig PPR-ge-deputeerde in Noord-Holland) is bereikbaar via het partijburo of thuis: Valckenhoeflaan 6, Santpoort-Noord tel. 023-374644.

Een ander ex-provinciaal bestuurder Bob Beets gaat in praktisch en technisch opzicht de campagne ondersteunen. Riet van Kleef treedt op als sprekerscoördinator. Wie Leo Jansen of een andere spreker wil uitnodigen moet naar niemand anders dan Riet schrijven of bellen: via het partijburo

of thuis: Jisperveldstraat 170, Amsterdam 020-361353.

Er zal alles aan worden gedaan om het aprilkongres de affiches en verkiezingskranten aan de aktiecentra te kunnen distribueren. De aktiecentra zal worden verzocht op of rond 2 mei (PPR-televisie-uitzending) die verkiezingskranten in grote oplages te verspreiden. Tot instemming van sommigen en gegrom van anderen worden ook de PPR-stickers weer bijgedrukt. Selectief plakken is ons verzoek.

Zo snel mogelijk na het kongres verschijnt het verkiezingsprogramma in druk.

Eenheid in verscheidenheid

Het Permanent Kampagne Beraad doet een beroep op de aktiecentra om eigen publiciteits- en campagne-activiteiten zo veel mogelijk af te stemmen op de „huisstijl” en op de campagne-strategie van de PPR-landelijk. Wees zo verstandig om uitdrukkelijke afwijkingen van te voren te overleggen. Omwille van de uniformiteit zullen via het partijburo beschikbaar zijn: foto's van lijsttrekker Leo Jansen, een persverhaal over zijn levensloop, een perssamenvatting van het ontwerp-verkiezingsprogramma en het PPR-logo(vignet). Er is bovendien een nieuw ontwerp gemaakt voor PPR-briefpapier en enveloppen. Aktiecentra kunnen dit bestellen en er hun eigen gegevens op indrukken of stempelen.

E—U—R—O—P—A

Omroepen benadelen politieke partijen

Stéphanie Brokerhof

De omroepen zijn samen met de NOS bezig een nieuw radiouitzendingschema te maken voor na 1 april. Op die datum gaat de zenderkleuring in op onze vaderlandse radio. De omroepen en de NOS zijn al maanden bezig voorstellen te bespreken, en op korte termijn valt de beslissing. Voor de zendtijd politieke partijen is verzonnen dat ze kunnen uitzenden op Hilversum 2 van 18.50 tot 19.00 uur. Als Nederland naar de TV kijkt dus.

Op het laatste moment kregen de politieke partijen daarvan bericht. Gelukkig hebben de meeste partijen in een brief daartegen heftig protest aangekend. En gelukkig hebben zes partijvoorzitters gezamenlijk een protest telegram verzonden aan voorzitter Jurgens van de NOS. De zes partijvoorzitters (van PvdA, CDA, D'66, VVD, PPR en PSP) stellen, dat het late tijdstip voor hen onaanvaardbaar is. De PPR zegt in haar eigen brief: „Wij proberen in die zendtijd democratisch verantwoording af te leggen. Het heeft

volgens ons geen zin om met dit werk serieus door te blijven gaan, als wij door voorstellen als die van U een onmogelijke tijd krijgen toegeschoven.” Laten we hopen dat alle protesten en de gegeven argumenten helpen en dat er een beter voorstel komt. Voorlopig kunt u nog naar onze PPR-radio luisteren van 18.19 tot 18.29 uur op Hilversum 1 op de dinsdagavonden: 27 februari, 13 en 27 maart, 10 en 24 april.

Op de televisie zijn we te zien op 21 februari en 2 mei om kwart voor acht.

E—U—R—O—P—A

HARM LAMBERTS

Dr. Erik Andriessen, wetenschappelijk hoofdmedewerker voor bedrijfs- en organisatiepsychologie aan de VU, promoveerde op een proefschrift over veiligheid en veiligheidsmotivatie. Hij legde er daarin de nadruk op dat veiligheid op het werk niet alleen een kwestie is van technische voorzieningen, maar ook van de aard van het werk, het beleid, de samenwerking, de manier van leiding geven. Ook is

Erik Andriessen secretaris van de werkgroep Kairos, destijds opgericht om het werk van het Zuid-afrikaanse Christelijk Instituut van Beyers Naudé te steunen. Deze werkgroep richt zich nog altijd voornamelijk op de kerken om daar het bewustzijn aan te wakkeren dat strijden tegen apartheid meer betekend dan alleen maar hulp bieden aan de slachtoffers er van. Welke ontwikkeling hij en andere mensen van Kairos doorgemaakt hebben, vertelt Erik Andriessen in het hiernavolgende interview.

ERIK ANDRIESSEN over de PPR, Kairos en kerken:**„Wij kunnen bulldozers van richting doen veranderen”**

„De oude ds. Ntoane van de zwarte Nederduits gereformeerde kerk van Zuid-Afrika vertelde eens toen hij bij ons op bezoek was dat hij welkom was bij zijn collega van de blanke NG-kerk, maar dat hij dan wel door de achterdeur moest, zo onopgemerkt mogelijk. De burens, weet u. En hij kreeg wel een kop koffie maar uit een heel wat minder mooi kopje dan de gastheer en zijn vrouw. Kijk, dat is ook apartheid en als je zo'n oude predikant zo'n verhaal hoort vertellen, raak je er emotioneel bij betrokken. Door dit soort ontmoetingen ben ik actief geworden in de werkgroep Kairos.

In 1968 was er de groep „Synoodkreet”, die de synode van de gereformeerde kerken hinderlijk volgde over zaken als oorlog en vrede, racisme, de houding tegenover homoseksuelen en ik hield me toen speciaal bezig met het racisme.

Toen ontmoette ik mensen die lid waren van het in oprichting zijnde Kairos (een Grieks woord dat zoveel betekent als nu is het de hoogste tijd). Die mensen waren met hetzelfde bezig als ik en zochten iemand die er tijd in wilde steken.

De mensen van Kairos hadden contact met ds. Beyers Naudé van het Christelijk Instituut in Zuid-Afrika. Tot dan had Beyers steeds contact met individuen: prof. Verkuyl, ds. R. J. van de Veen van de Nederlandse Zendingraad, de journalisten, Henk Biersteker, Ben van Kaam, om er enkelen te noemen.

Kairos werd nu het coördinatiepunt van mensen die zich bezighielden met het werk van het christelijk instituut. In de loop der jaren hebben we in Kairos een ontwikkeling doorgemaakt, we zijn geradicaliseerd. We hebben altijd

veel vluchtelingen in huis gehad. Daar kwamen we vaak mee in contact via ds. Auke Hofman, predikant voor niet-Europese studenten. Toen we ons ruime huis in Badhoevedorp kregen zeiden we tegen elkaar: dat hebben we niet alleen voor onszelf nodig en we lieten Auke Hofman weten dat als hij ruimte voor mensen zocht, hij er bij ons wel een paar kwijt kon.

In het begin denk je, als je met die mensen praat, als je een man als ds. Ntoane hoort praten, wat is dat erg. Maar hoe meer je er bij betrokken raakt, hoe duidelijker het wordt, dat je naar de wortels van het maatschappelijk systeem moet dat dit soort dingen mensen aandoet en dan zie je dat jouw eigen maatschappij tot dat systeem hoort.

Daarom ben ik ook in 1972 lid geworden van de PPR. In zo'n actiegroep als Kairos word je politiek bewust. Ook in Kairos ontdekten we spoedig dat je niet kon volstaan met het steunen van het christelijk instituut en met het helpen van de slachtoffers van apartheid. Een grondige analyse van de apartheid, het proberen door te dringen tot de wortels van dat kwaad, brengt je op het spoor van fundamentele fouten in de eigen samenleving.

De economische relaties tussen West-Europa, Amerika en Zuid-Afrika hebben alles te maken met het standhouden van het apartheidssysteem terwijl nagenoeg de hele wereld dit zegt te verfoeien. Daarom beperkte Kairos zijn activiteiten niet alleen tot steun aan slachtoffers van dat systeem, maar deed het actief mee aan acties tegen banken en multi-nationale ondernemingen die in apartheid investeren.

En of die acties helpen? In Zuid-Afrika is het er zeker nog niet beter op gewor-

den, maar Kairos heeft wel degelijk een bijdrage geleverd aan het bewust maken van kerkelijke organisaties – en dus kerkmensen – van grote tekortkomingen in onze eigen maatschappij en van onze medeverantwoordelijkheid voor het voortbestaan van apartheid.

Kairos werkt samen met andere groepen die de apartheid bestrijden, maar rekent het zich tot taak vooral aandacht te besteden aan de meningsvorming in de kerken. Als een van de resultaten kan genoemd worden de recente oproep van de Raad van Kerken aan het bedrijfsleven niet meer in Zuid-Afrika te investeren en zelfs investeringen terug te trekken.

Het spreekt van zelf dat er dan in de kerken polarisatie optreedt. Er moet gekozen worden. Er voltrekt zich langzaam maar zeker een scheiding der geesten. Dat proces heeft zich in Zuid-Afrika voltrokken, dat zal zich ook in ons land voltrekken. Het lijkt wel of er in de kerken sprake is van een zekere reactie, maar ik ben toch optimistisch. De grote middengroep in de kerken moet nu kleur bekennen. Er zullen ongetwijfeld meer conflicten komen, maar dat zal de duidelijkheid bevorderen. Niemand vaart er wel bij als om der lieve vrede wille de overgrote meerderheid van de kerkleden tot het grijze midden behoort dat zich nergens over uitsprekt. En voorlopig zie ik nog voldoende centra in de kerken van waaruit goede ontwikkelingen in gang kunnen worden gezet.

Zo'n tien jaar geleden stonden de zaken er slechter voor. Zeker, er zou zoveel meer kunnen gebeuren. Wat hebben de kerken niet voor een boodschap en wat komt er weinig van terecht. Toch is er reden voor hoop, er

Middengroep in kerken moet kleur bekennen

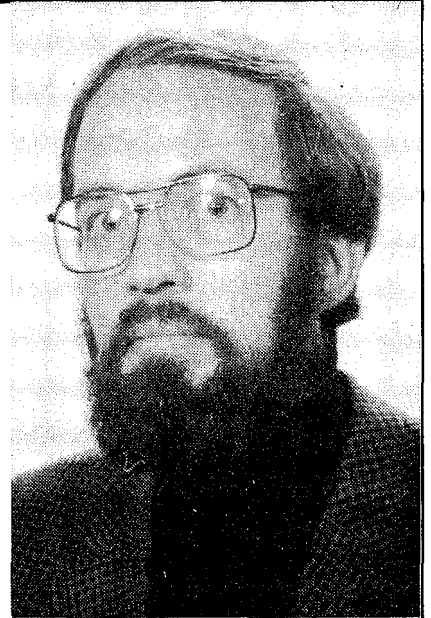
zijn lichtpunten, kiemen voor iets nieuws.

Wat de wereldraad van kerken doet, is ook een van die duidelijke hoopvolle tekenen. De kerken hebben geen schone handen. Erg veel kerken hebben aan de kant van de machthebbers, het establishment, gestaan en staan daar nog. Vooral de grote gevestigde kerken, de anglikaanse, de rooms-katholieke, de Evangelische Kirche in Duitsland. De Wereldraad ontworstelt zich daaraan, gestimuleerd door leden uit de ontwikkelingslanden. Met zo'n gift aan het Patriottisch Front uit het fonds voor de bestrijding van het racisme toont de wereldraad solidariteit met de onderdrukten.

Je voert niet van de ene op de andere dag een volledig nieuw systeem in. Ik vind het onvruchtbaar je volledig tegenover het bestaande systeem op te stellen. Dat ervaar ik ook in mijn werk. Al zo'n twintig jaar is een strijdpunt in de arbeids- en organisatiepsychologie (vroeger bedrijfspsychologie) of bedrijfspsychologen geen mensen zijn die het systeem gesmeerder moeten laten lopen door knelpunten weg te werken. Is het niet beter je tegenover de bestaande maatschappij op te stellen. Ik heb gekozen voor een realisti-

Erik en Eefje Andriessen hebben zelf twee kinderen, maar ook nog een pleegzoon die uit Kameroen komt. Hij is nu vijftien jaar en zit op het atheneum. Zijn vader werkt als arts in dat land en hij heeft zijn zoon Michael destijds hier naar toe gehaald toen hij in Nederland zijn studie in de tropische chirurgie afrondde, die hij in Moskou was begonnen. Toen hij terugging naar Kameroen was Michael al vier jaar in Nederland. In Kameroen zou hij naar een kostschool moeten waar Frans de voertaal was. Hij is toen bij de Andriessens gebleven. Zij hebben hem niet geadopteerd want het is de bedoeling dat hij na zijn studie teruggaat. Om niet van zijn vaderland te vervreemden is hij in december vorig jaar met zijn pleegouders voor enkele weken naar Kameroen geweest.

Erik: „We hebben de kerstdagen doorgebracht in zijn geboortedorp, diep in de jungle. Een schitterende ervaring. Michael vond het natuurlijk ook prachtig. Nu waren wij blanken eens in een uitzonderingspositie en was de meerderheid net als hij zwart. Hier in Badhoevedorp heeft hij geen last van discriminatie, maar toch voelt hij, dat hij alleen zwart is. Na enkele weken in Kameroen wilde hij graag weer naar Nederland. Toch ervaart hij Kameroen als zijn land. Kijk, als hij straks als landbouwkundige of arts teruggaat, zal het heel anders zijn dan nu.

Ja, wij willen ook graag dat hij teruggaat, want we willen niet meewerken aan de braindrain van Afrika.”

Erik Andriessen is gereformeerd en lid van de PPR. Over zijn idealen, zijn visies en zijn hoop hebben we twee keer met hem gesproken. Hij praat met het gemak van een docent die gewend is dingen al pratend op een rij te zetten. Een enkele aanduiding is voldoende om hem zijn verhaal te laten vertellen.

sche benadering. Uitgangspunt is: hoe kun je in bedrijven de situatie zo veranderen, dat mondige mensen er hun plaats kunnen innemen. Daarom houden we ons op het instituut nu bezig met demokratiseringsprocessen. Het is volstrekt onvoldoende alleen maar symptomen te bestrijden door bijvoorbeeld muziek op de werkplaats te laten spelen. Er is verandering van het economisch systeem nodig. Zo ben ik zeer geïnteresseerd in productie-coöperaties. Het zijn eilandjes in een kapitalistische oceaan. Net zoals de PPR. Ook de PPR heeft de macht niet in pacht, maar ze kan wel als een kiem werken. Het kapitalisme is zeer flexibel gebleken, maar je kunt wel degelijk wat doen. Net als met die veiligheid. Er wordt vaak gezegd: de een is nu eenmaal nonchalant en dom en de ander slim. Dat heb ik in mijn proefschrift bestreden. Veiligheid heeft maar zeer ten dele te maken met eigenschappen van mensen. Je kunt er wel degelijk iets aan doen.

Toen ik terugkwam uit Afrika, vroeg iemand: kunnen Afrikanen die moderne maatschappij eigenlijk wel aan? Zijn ze er wel geschikt voor? Gaan de veranderingen niet te snel? In Kameroen leefden mensen op een

kruispunt van karavaanwegen. Daardoor kwamen ze in aanraking met tal van andere werelden. De kansen die de mensen daardoor kregen hebben ze benut en nu zitten ze in het zakenleven, ze studeren in het buitenland, ze leiden fabrieken. Als mensen de kans maar krijgen. In Kameroen worden de traditionele verhoudingen afgebroken en er zijn eigenlijk nog geen nieuwe voor. Daardoor ontstaat een vacuüm en dat wordt inderdaad vaak opgevuld door mensen die alleen uit zijn op eigen voordeel. Maar er zijn ook voorbeelden van mensen die zich inzetten voor de anderen. Michaels vader is er een voorbeeld van. Die heeft er voor gezorgd dat in de streek waar hij arts is een brug gebouwd is, dat er wegen aangelegd zijn en dat er een waterproject kwam.

Het is algemeen menselijk om egoïst te zijn en om misbruik te maken van ideologieën, of dat nu marxisme of christendom is. Dat er dan toch mensen en groepen naar voren komen, in Afrika en hier in de kerken bijvoorbeeld, die zich aan dat egoïsme weten te ontworstelen, is een reden voor hoop. Die groepen doen wat de PPR doet in de politiek: bulldozers van richting laten veranderen.”

amandla

maandblad over zuidelijk afrika

tel. 83 14 04 (020)

JAARABONNEMENT FL. 12.50

door overschrijving op één van de volgende gironummers:

BOYCOT OUTSPAN AKTIE: 2648800

KOMITEE ZUIDELIJK AFRIKA: 600857

WERKGROEP KAIROS: 632686

nu ook verkrijgbaar in de betere tijdschriften handel

SCHENDING VAN DE MENSENRECHTEN IN NOORD-IERLAND

Rouke Broersma

Er wordt gemarteld in Noordierse gevangnissen onder verantwoordelijkheid van de Britse regering. Dat is de belangrijkste konklusie van een Amnesty-rapport. Enkele kranten, ook in Nederland, reageerden min of meer geschrokken, temeer omdat de aartsbisschop van Ierland voor het eerst openlijk en duidelijk stelling nam:

„Nadat ik de hele zondag in de gevangenis had doorgebracht, was ik geschokt door de onmenselijke omstandigheden die heersen in de H-blocks 3, 4 en 5, waar meer dan 300 gevangenen zijn ondergebracht. Men zou een dier nauwelijks toestaan in zulke omstandigheden te leven, laat staan een mens. Van alles wat ik heb gezien, leek het nog het meest op de aanblik van honderden woningloze mensen levend in rioolbuizen in de achterbuurten van Calcutta. De stank en het vuil in sommige cellen, de resten van rottend voedsel, de met menselijke uitwerpselen besmeurde

muren, was bijna ondraaglijk. In twee ervan was ik niet in staat te spreken uit angst te moeten overgeven”.

Toch kan men moeilijk spreken van een duidelijk en algemeen protest in Europa. De publieke opinie schijnt nauwelijks te mobiliseren als het om Noord-Ierland gaat. En dat is begrijpelijk, gezien het beeld dat over dat deel van Europa in Nederland bestaat: burgeroorlog, godsdiensttwisten, een verscheurd landje waar vaders hun dochters verkrachten (Ja, daar ging een aktie over!), de pil niet bestaat, waar priesters aanstaande moeders en rugby-ploegen coachen en dominee Paisley hel en verdoemenis predikt. Kortom, de duistere Middeleeuwen.

Deze voorstelling van zaken staat verandering in de weg. Binnenslands veroorzaakt ze moedeloosheid en gelatenheid bij de grote massa, leidt ze tot alcoholisme, bij jongeren ook tot vormen van verzet die vaak een a-politiek karakter dragen, gekompenseerd door

heldenverering en de romantiek van het geweld. En het buitenland zwijgt, verbijsterd door iets dat even grillig en onbegrijpelijk is als een natuurramp.

Brits imperialisme

Voor wie zich verdiept in de historische feiten, ontstaat een geheel ander, duidelijker beeld, een beeld dat weinig vleiend is voor onze NAVO- en EG-partner Engeland: Noord-Ierland als het laatste restje Brits imperialisme, waar protestantse en katholieke arbeidersgezinnen tegen elkaar worden opgezet om de belangen van de economisch en politiek machtigen (Brits-Iers kapitaal in Belfast) veilig te stellen en dus buiten de Ierse Vrijstaat (nu: de republiek Ierland) te houden.

Daarvoor was het nodig de katholieke minderheid buiten spel te zetten. Dat lukte via een aantal handige manoeuvres:

1. De drie in grote meerderheid katholieke graafschappen van de provin-

STUUR EEN KAART NAAR DE GEVANGENIS

Stuur de komende weken een aantal malen een of meer kaarten, al of niet voorzien van een solidariteitsverklaring naar: een van de gevangenen (namen volgen hieronder)

H 5 Block (of een ander bloknummer)

Long Kesh

Co. Antrim

N. Ireland

naam	leeftijd	straf tijd	bloknummer
Liam Carlin	21	8 jaar	H 5
Denis Nelis	20	16	H3
Patrick Mc Court	21	5	H5
Denis Hutton	20	14	H5
Gerald Moore	19	levenslang	H3
Brian Mc Cool	21	15	H3
Charles Mc Intyre	20	12	H3
Danny Harkin	21	10	H3
Marcus Mc Chrystal	20	10	H3
John Cassidy	22	12	H5
Peter Whelan	19	levenslang	H3
Liam Whelan	18	12	H3
Liam Hogan	19	19	H3
Patrick Coyle	19	10	H3
Edward Kelly	19	10	H3
Eamon O' Donnel	20	12	H3
Conolly Brady	22	5	H5
Seamus Ferguson	19	15	H2

Op dringend verzoek van het Relatives Active Committee (organisatie van familieleden en politieke gevangenen: vermeld als afzender alleen je voornaam, noem geen adres.

Deze oproep verscheen al eerder in de PPR-Drente-Krant. De getroffen families toonden zich diep ontroerd over dit teken van solidariteit uit Nederland en vroegen mij allen die al reageerden hartelijk te bedanken.

cie Ulster bleven buiten het Britse Noord-Ierland.

2. Door de combinatie van een ingewikkeld distriktenstelsel en een soort censuskiesrecht bleven zelfs in het katholieke Derry (70%) tot 1969 de loyalistische partijen (voor aansluiting bij Engeland) aan de macht.

3. Katholieken werden buiten het paramilitaire politiecrops RUC gehouden.

De Civil Rights Movement van 1969, mede geïnspireerd door wat zich in de zestiger jaren in Amsterdam, Berlijn en Parijs afspeelde, gaf aan het verzet een politieke verdieping. Niet langer nationalistische sentimenten, maar opvattingen over socialisme, over zelfbestuur in fabriek en wijk, over eenheid van het volk en individuele vrijheid, beheersen de discussies binnen republikeinse groeperingen.

Na '69 is het Paisley-volk opnieuw gemobiliseerd tegen het katholieke gevaar: het grotere geboorteoverschot en enkele successen van de Civil Rights Movement. Daarbij koos de politie zo duidelijk partij dat de Engelsen troepen stuurden. Blijkens commentaren van gedeserteerde Engelse soldaten werden deze aanvankelijk met open armen ontvangen in de geterroriseerde katholieke wijken. Toen echter eenmaal duidelijk werd dat het leger kwam om de bestaande orde (met inbegrip van de bestaande machtsverhoudingen, gesanctioneerd door een diskriminerende wetgeving) te handhaven, richtte het verzet zich meer en meer tegen de Britse troepen. De IRA beschouwt zichzelf in oorlog met Engeland.

Politieke gevangenen

Noord-Ierland telt tussen de twee- en drieduizend politieke gevangenen (op een bevolking van 1,5 miljoen). Tot '75 werden ze ook als zodanig behandeld. Nadien werden en worden ze gekriminaliseerd. Een groot aantal gevangenen in Long Kesh weigert de nieuwe situatie te aksepteren, ook niet de facto: zo weigeren ze gevangenis kleding te dragen en gevangeniswerk te verrichten. De gevolgen blijken uit het taat hierboven. Enkelen van de jongens verkeren nu al zo'n twee jaar in de beschreven omstandigheden. Kleding wordt hen geweigerd, evenals lectuur en recreatie. Mishandeling, isolatie van gevangenen, maar ook intimidatie van bezoekende familieleden – het zijn

vaststaande feiten, bevestigd door Amnesty.

Tijdens mijn laatste bezoek aan Derry sprak ik met een aantal wanhopige ouders. De gezondheidstoestand van enkele gevangenen is zeer kritiek, maar hun demonstratie gaat door. De PPR kan iets doen.

Fractie en bestuur beraden zich op dit moment. Als partijleden kunnen we de gevangenen en hun ouders steunen door kaarten te sturen. En laat het niet bij één keer, maar houd het aantal weken vol: er staan mensenlevens op het spel.

Aanbevolen literatuur: *Ierland-Bulletin*, postbus 11618 Amsterdam
Michael Farrel, *Northern Ireland: the Orange State*, Londen 1976 (Pluto Press)

DE TIJDGEEST EN NOG WAT...

HENK WALTMANS

de NIPO-enquête over Europa, die in opdracht van de NOS werd uitgevoerd, is voor de PPR interessant. Dat 62% van de ondervraagde Nederlanders zich voor de EG uitspreken, zal wel niemand verwonderen. Belangrijker is de konstatering, dat met name aanhangers van de PPR en D'66 relatief vaak van zichzelf zeggen over veel kennis op het gebied van de Europese besluitvorming te beschikken, maar dat juist aanhangers van die partijen vaker het „naïeve” idee hebben, dat het Europese Parlement verregaande bevoegdheden tegenover de Europese ministers heeft.

De vraag, moet er wat aan de bevoegdheden van de parlementen veranderd worden om hun meer invloed te geven tegenover de Raad van Ministers”, werd als volgt beantwoord: ja: 52%, nee: 18%, geen mening: 31%.

Het blijkt dat PvdA-aanhangers er méér voor zijn te veranderen dan PPR-aanhangers en D'66-aanhangers, die er op hun beurt weer méér voor zijn dan CDA-aanhangers, en die weer méér dan VVD-aanhangers. Zij die zichzelf naar politiek zelfbeeld „links” noemen, zijn het meest voor veranderen. Ook hier lijkt een algemene trend werkzaam; hoe „progressiever”, hoe meer voor verandering.

De vraag, of de bevoegdheden naar het Europees Parlement of naar de nationale parlementen moeten gaan, levert een interessant verschil op doordat in scherpe tegenstelling tot de PPR, de PvdA-aanhangers de bevoegdheden meer naar de nationale parlementen willen toespelen.

H. Th. Wentholt van de NOS-dienst Televisie Programma konkludeert, dat bij de meeste Nederlanders, voor zover zij een mening hebben, de algemene houding ten opzichte van de Eu-

ropese eenwording positief is. Zoals we zagen wordt deze houding overigens door weinig concrete kennis over de Europese eenwording gesteund. Deze algemene houding lijkt positief samen te hangen met de graad van algemene ontwikkeling/het opleidingsniveau dat men heeft, de algemene politieke belangstelling die men heeft. Meer kennis van Europa of de idee van mensen er kennis van te hebben (en dat zal ten aanzien van veel zaken ook wel een korrekt idee zijn), gaat samen met een positievere opstelling ten aanzien van Europa. Naar politieke voorkeur is de tendens minder duidelijk, al lijkt het politieke midden en het politieke rechts qua algemene houding wat vaker positief te staan dan het politieke links. „Waarbij overigens aangekend moet worden dat vooral onder PPR- en D'66-aanhangers relatief veel Europa-idealistten gezocht moeten worden”, aldus Wentholt.

Vrijwilligerswerk verdient stimulans

Tijdens het kamerdebat over de begroting van Cultuur, recreatie en maatschappelijk werk heeft Ria Beckers een motie ingediend waarin de regering wordt gevraagd vóór 1 januari 1980 te komen met een beleidsnotitie over het vrijwilligerswerk.

De motie stelt dat het vrijwilligerswerk in vele sectoren van de maatschappij een belangrijke plaats inneemt en derhalve raakt aan het beleid van verschillende departementen. Het stimuleren van vrijwilligerswerk kan gevolgen hebben voor andere beleids-terreinen, zoals werkgelegenheidspolitiek, beleid ten aanzien van sociale uitkeringen en volwassenen-educatie. De regering heeft echter, zo constateert de motie, nog geen concrete voorstellen gedaan voor een breed opgezet stimuleringsbeleid waarin onder meer de condities en voorzieningen voor het vrijwilligersbeleid zijn vastgelegd.

Ria Beckers verwijt de minister gebrek aan samenhangende visie op een aantal afzonderlijke problemen waar onze verzorgingsstaat mee te maken krijgt: schaalvergroting, vervreemding, professionalisering, verschui-

vingen in traditionele rolverdelingen en culturele minderheden. Dit klemmt te meer omdat in dit opzicht belangrijke veranderingen in onze samenleving aan de gang zijn of verwacht mogen worden.

Via decentralisatie willen de bewindslieden de mensen dichter bij het welzijnsbeleid brengen, maar spontane initiatieven van burgers moeten het bijvoorbeeld bij gebrek aan financiële ruimte afleggen tegen de eisen van de gevestigde instellingen. Een demokratisering van die instellingen wil niet van de grond komen. Dit geldt ook voor de nagestreefde prioriteit voor samenhangende welzijnsvoorzieningen dicht bij de burger. Dit zou bijvoorbeeld betekenen dat geld van Justitie dat vrijkomt door het sluiten van kinderschermingsinternaten naar CRM gaat voor niet-justitiële hulpverlening. Maar juist door het gebrek aan andere vormen van hulpverlening valt er een toename te constateren van het aantal onder-toezichtstellingen. De kanalen tussen Justitie en CRM zijn verstopt en vooral kansarme jongeren zijn daarvan het slachtoffer.

Ria Beckers pleitte ook voor bescherming van de privacy van bejaarden: „Mijn fractie is uitermate geschrokken van de wijze waarop mensen hier tot object van procedures kunnen worden gemaakt, zonder dat zij er zelf op enig moment aan te pas komen, zonder dat zij zich kunnen verweren tegen informatie die derden over hen verstrekken en zonder dat hun gegevens op een behoorlijke wijze worden beschermd.”

Want de culturele minderheden ontbreekt nog steeds een goede coördinatie tussen de verschillende departementen en „waarom nog steeds die koudwatervrees om Molukkers als gesprekspartners te erkennen?” Ook wil de regering niet ingaan op voorstellen tot integratie van gehandicapten in de samenleving. Wat de emancipatie van de vrouw betreft: „hoe is het mogelijk dat voor 1979 zo'n 20% minder wordt uitgetrokken voor kinderdagverblijven, terwijl ze toch zegt positief te staan tegenover het bevorderen van deeltijdarbeid en de mogelijkheden voor gehuwde vrouwen om overdag onderwijs te volgen sterk zijn toegenomen?”

Algemene wet milieuhygiëne

Leo Jansen heeft tijdens de Kamerdebatten over de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne – die volgens de minister moet worden uitgebouwd tot een milieukaderwet – er op gewezen dat in deze wet de afweging moet zijn gedaan tussen:

– het algemeen belang van verbeteren van de kwaliteit van natuur en leefmilieu en

– het algemeen belang bij de omvang en de aard van de economische produktie.

Bij de uitvoering van wetten, bij het

verlenen van vergunningen mag deze belangenafweging geen rol spelen. Zaken als coördinatie, harmonisatie en efficiënte, snelle procedures moeten worden nagestreefd voor zover ze een bijdrage leveren aan de doelstellingen van milieubeheer en milieubescherming. Bij strijdigheid moet de prioriteit liggen bij de doelstellingen en niet bij de vlotte procedure.

Het is, aldus Leo Jansen, misschien beter te zoeken naar het vastleggen van een algemeen toetsingscriterium voor natuur- en miliewetten omdat een al-

gemene beginselenwet zo vaag zal zijn en zo weinig doeltreffend in de uitvoering. Daarom zou moeten worden onderzocht of fundamentele beginselen van natuur- en milieubeheer in de grondwet moeten worden vastgelegd. De voorgestelde wet regelt de machtspositie van de burger, via inspraak en mogelijkheden in beroep te gaan, nog niet voldoende, aldus Leo Jansen. Zo kan het geheimhoudingsrecht van aanvragers voor een ontheffing deze positie schaden.

Vulkanische resten onder de Wadden

Leo Jansen heeft de Minister van Economische Zaken de volgende vragen gesteld naar aanleiding van een artikel in het Nieuwsblad van het Noorden van 27 januari:

1. Was het de interdepartementale commissie voor de kernenergie subcommissie radioactieve afvalstoffen, bekend dat zich onder het waddengebied resten van vulkanische activiteit bevinden?

2. Zo ja, waarom is daarvan dan nooit melding gemaakt?

3. Hoe is de aanwezigheid van resten van vulkanische activiteit te rijmen met de opvatting dat de zoutkoepels die voor het opbergen van radioactief afval zouden moeten worden onderzocht, voldoen aan het criterium:

„Tectonische werking in of rondom de zoutkoepel dient afwezig te zijn?”

4. Hoe is een en ander te rijmen met de opvatting dat Noord-Nederland als een geologisch rustig gebied kan worden beschouwd?

5. Op welke wijze kunnen de gegevens

van Petroland en de Rijks Geologische Dienst over boringen in het betrokken gebied publiek worden gemaakt zodat ze in de discussie over het opbergen van radioactief afval de Noord-Nederlandse zoutkoepels een rol kunnen spelen?

6. Wilt u nader geologisch onderzoek laten verrichten opdat het inzicht ontstaat welke betekenis aan de aanwezigheid van vulkanische resten in Noord-Nederland moet worden toegekend?

VOORZICHTIG MET PIJNSTILLERS

Op vragen van Ria Beckers heeft de staatssecretaris van volksgezondheid en milieuhygiëne, mevrouw Veder-Smit, geantwoord dat zij geen maatregelen wil nemen tegen de vrije verkoop - zonder doktersrecept - van pijnstillende middelen die fenacetine bevatten. Uit het antwoord blijkt dat de staatssecretaris afwijkt van het advies van de Geneesmiddelencommissie die fenacetine uiterlijk 1 januari 1980 op recept wil stellen, maar paracetamol - ook een voor pijnstillers gebruikte stof - in de vrije verkoop wil handhaven.

Eind vorig jaar had de staatssecretaris al op eerdere vragen van Ria Beckers geantwoord dat pijnstillers, zoals Chefarine 4, die fenacetine bevatten inderdaad kankerverwekkend zijn indien ze in grote hoeveelheid gedurende lange tijd worden gebruikt. Maar: „Er is geen aanleiding te veronderstellen dat door een normaal gebruik, d.w.z. volgens het voorschrift, van fenacetine-bevattende middelen het ontstaan van kanker zou worden bevorderd.” In tegenstelling tot Ria Beckers vond de staatssecretaris de waarschuwing bij deze pijnstillers destijds voldoende.

Nu belooft mevrouw Veder-Smit echter dat met ingang van 1 januari 1980 nieuwe teksten komen voor pijnstillers die fenacetine, paracetamol of acetosal bevatten met een duidelijker waarschuwing.

De staatssecretaris is het met Ria Beckers eens dat de gebruiker het recht heeft de risico's zo nauwkeurig mogelijk te kennen via een duidelijke tekst op verpakking of bijsluiters. Er wordt gewerkt aan nieuwe teksten, „welke naar mag worden aangenomen in belangrijke mate tegemoet zullen komen aan het in deze vragen beoogde”.

Grote behoefte

In haar uitvoerige antwoord voert de staatssecretaris ter verklaring van haar niet-opvolgen van het advies van de Geneesmiddelencommissie aan dat alle vrij verkrijgbare pijnstillers voor zelfmedicatie schadelijke bijwerkingen hebben („zoals praktisch elk geneesmiddel bij normaal of abnormaal gebruik”), terwijl zij ook een vrij grote behoefte aan pijnstillende middelen voor zelfmedicatie constateert. Daarom wil mevrouw Veder-Smit dat bepaalde pijnstillers zonder medisch voorschrift (recept) beschikbaar blijven. Als bijvoorbeeld een middel dat fenacetine bevat uit de vrije verkoop

wordt genomen, dan treedt er een verschuiving op naar andere middelen die nog wel zonder recept verkrijgbaar zijn. Middelen, die nog veel gevaarlijker zijn. In Engeland is gebleken dat men dan meer pijnstillers met paracetamol gaat gebruiken met het risico van ernstige leververgiftiging. Een verschuiving van kwaad naar erger wil mevrouw Veder-Smit klaarblijkelijk tegengaan. Ze wijst er op dat de risico's van pijnstillers met acetosal of fenacetine verband houden met een gebruik dat niet in overeenstemming is met het gebruiksvoorschrift. Maar ze is wel bereid te bevorderen dat de consument zo goed mogelijk wordt voorgelicht over de risico's. Overwogen

wordt de verpakkingsgrootte van paracetamol te beperken tot maximaal 5 gram per verpakking.

Drie stoffen

Uit het antwoord van de staatssecretaris blijkt in ieder geval dat met de pijnstillers in de vrije verkoop de uiterste voorzichtigheid geboden is. Een citaat:

„De pijnstillende middelen bestemd voor zelfmedicatie bevatten praktisch alle één of meer van de drie navolgende stoffen: acetosal, fenacetine en paracetamol.

De bijwerking en risico's verbonden aan het gebruiken van deze middelen zijn van geheel verschillende aard.

Acetosal heeft naar het oordeel van deskundigen als voornaamste bezwaar dat, ook bij normaal gebruik, het bij een zeer klein deel van de gebruikers een maagbloeding kan doen ontstaan. Deze bijwerking is niet zozeer gebonden aan de hoeveelheid ingenomen acetosal en zou men dit risico willen voorkomen dan zou het gebruik van dit middel dus geheel moeten worden vermeden. Hier en ook in andere landen is

men van oordeel dat, mede gezien het risico verbonden aan andere pijnstillers en er van uitgaande dat er nu eenmaal een grote behoefte is aan pijnstillende middelen voor zelfmedicatie, acetosal wel vrij verkrijgbaar moet blijven.

Fenacetine heeft ernstige bijwerkingen t.w.: nierbeschadiging en zelfs nierbekkenkanker. Beide effecten zijn waargenomen na zeer langdurig gebruik (misbruik) en wel na het innemen van meer dan 1000 tabletten van een fenacetine bevattende pijnstiller per jaar gedurende 10 jaar of meer. Er is overigens geen enkele aanwijzing dat het normale gebruik overeenkomstig het voorschrift: „Niet meer dan de aangegeven dosering (5 tabletten per dag) en niet langer dan 10 dagen achtereenvolgend gebruiken zonder een arts te raadplegen” enig risico ten aanzien van de genoemde ernstige bijwerkingen met zich brengt. Tenslotte is overigens reeds lang bekend dat fenacetine een opwekkende (euforiserende) werking heeft tegen afhankelijk en chronisch gebruik zou kunnen bevorderen.

Paracetamol tenslotte is een middel dat nog slechts ongeveer 10 jaar op grote schaal wordt gebruikt en waaromtrent dus ook minder bekendheid is omtrent schadelijke effecten bij zeer langdurig gebruik (misbruik). Bij dit middel doet zich evenwel een ander probleem voor en wel de acute schadelijkheid (leverbeschadiging) bij overschrijding van de aangegeven dosering. Ernstige vergiftigingen, zelfs met dodelijke afloop, zijn (ook in Nederland) voorgekomen en wel na het in één keer innemen van ongeveer 10 gram (d.w.z. 20 tabletten van 0,5 gram). Door de risico's van accidentele of intentionele vergiftiging met mogelijk dodelijke afloop bij overdosering achten vele deskundigen paracetamol een onveilig middel.”

De uit dit antwoord blijkende passieve houding van de staatssecretaris vindt Ria Beckers onbevredigend. De overheid zou de farmaceutische industrie onder druk moeten zetten om te zoeken naar verantwoorde pijnstillers, in plaats van te berusten in de gegeven gevaarlijke situatie. De mogelijkheden voor die pressie zijn er. De industrie heeft belang bij een vrije verkoop van pijnstillers. In verband met een ander heeft Ria Beckers overleg aangevraagd met de staatssecretaris in de Vaste Kamercommissie voor de Volksgezondheid.

Principieel praten is wel mooi, maar je verandert er de samenleving niet mee..!

Miljoenen Nederlanders willen een andere samenleving. Een samenleving met vrede. En zonder discriminatie. Een samenleving met een schoner milieu. Met meer inspraak. Meer democratie. En met meer kansen voor iedereen.

Dat vraagt verandering. Daarvoor is idealisme nodig. En strijd. Maar vooral macht. De macht van het aantal. De macht van het kapitaal. Het is dus wel even belangrijk om na te gaan, aan wie u uw (spaar)geld toevertrouwt.

De Algemene Spaarbank voor Nederland (de ASN) is voortgekomen uit de kring van de moderne arbeidsbeweging. Opgericht met het doel een vinger te krijgen in de financiële pap. Een vinger die zou kunnen en moeten uitgroeien tot een vuist in de strijd voor een betere samenleving.

De ASN, opgericht door het NVV en de Centrale, verloochent haar afkomst niet. Zij belegt de haar toevertrouwde 180 miljoen gulden van zo'n 55.000 rekeninghouders binnen de daartoe voorgeschreven richtlijnen, waarbij haar voorkeur uitgaat naar projecten van algemeen en sociaal belang. De ASN geeft dus rente zonder bijmaak!

**Algemene Spaarbank
voor Nederland**

Niet praten, maar doen... uit principe!

De ASN groeit gestaag. Maar om een vuist te kunnen maken is aanzienlijk meer nodig.

Wilt u meer weten over de ASN en haar vele spaarmogelijkheden? Stuur haar dan de hieronder afgedrukte bon ingevuld toe in een envelop met als adres:

Algemene Spaarbank voor Nederland,
Antwoordnummer 1188, 2500 WB Den Haag
(een postzegel is dan niet nodig!) Ook kunt u
bellen: 070 - 47 01 81 (3 lijnen). Of bezoeken:
Rijnstraat 28 in Den Haag (van 8.30 uur tot
17 uur).

Naam en voorletter(s): _____

Adres: _____

Code en woonplaats: _____

Wenst nadere inlichtingen over:

- * de ASN in het algemeen.
- de ASN-spaarrekeningen, gekoppeld aan de postrekening
- wenst tevens een formulier om een postrekening te openen
- het giraal-sparen (= sparen zonder boekje)
- de VROEG-BIJ-rekening (een unieke regeling voor jeugdigen van 0 t/m 17 jaar)
- het jeugdsparen De Zilvervloot (een regeling voor jeugdigen van 15 t/m 20 jaar)
- het termijnsparen (met opzegtermijn)
- het depositosparen (met een vaste looptijd)
- spaardeposito-bewijzen (met een vaste looptijd)

*svp aankruisen hetgeen u wenst

DE STEM DES VOLKS**DE STEM DES VOLKS****DE STEM DES VOLKS****NS-kaart**

Ik wil graag enige kanttekeningen plaatsen bij het artikel in de PPRAK van 22 december over een PPR-alternatief voor de NS-jaarkaart. Enkele tekortkomingen van de jaarkaart zijn of worden opgeheven. Ongehuwden die samenwonen krijgen dezelfde rechten als gehuwden. Dit houdt in dat wanneer iemand een jaarkaart koopt, de inwonende vriend of vriendin tegen een gering bedrag f 10,- per maand) ook een jaarkaart kan krijgen, precies als de echtgenoot of echtgenote wanneer het om een gehuwd paar gaat. In de tweede plaats zal in het voorjaar van 1979 een algemene openbaar vervoerkaart worden ingevoerd, een kaart dus die geldig is voor alle openbaar vervoer.

Onze Tweede Kamerfractie heeft nog iets anders willen doen, namelijk een systeem bedenken dat tegemoet komt aan het bezwaar dat de tweede persoon wel voor erg weinig geld met het openbaar vervoer kan reizen. Dat lijkt voor een partij die „gratis” openbaar vervoer bepleit, een merkwaardig argument, maar de bedoeling is om tegemoet te komen aan een zekere mate van discriminatie van alleenstaanden ten opzichte van gehuwden en samenwonenden. De fractie stelt voor om voor de tweede persoon een reductiekaart in te voeren (in plaats van de thans geldende regeling) met recht op reizen voor half geld. Die reductiekaart zou overigens niet persoonsgebonden moeten zijn. Ik waardeer de goede bedoelingen van het fractie-voorstel maar heb er toch een aantal bezwaren tegen:

1. Wil het openbaar vervoer concurreren met de auto, dan moet het openbaar vervoer een regeling kun-

nen bieden, die het reizen in b.v. gezinsverband op vergelijkbare wijze aantrekkelijk maakt, want een auto kost ook geen cent per km meer als je er met meer mensen in gaat zitten.

2. De NS-regeling maakt voor alle deelnemers aan de regeling het kopen van kaartjes overbodig. Dat is een heel belangrijk voordeel: niemand hoeft meer in de rij te staan voor loketten, de buschauffeur kan vlotter van de haltes weggrijpen. Een geheel van voordelen dus voor zowel de werkers in het openbaar vervoer als voor de klanten. Het voor een deel overboord gooien van dit voordeel in het fractie-voorstel vind ik pertinent onaanvaardbaar. De NS-regeling (en straks de algemene jaarkaart) scheppen een situatie die veel meer lijkt op wat de PPR zich met 'gratis' openbaar vervoer voorstelt. Bedenk ook dat een kaart met vast tarief veel makkelijker past in een systeem met bijzondere tarieven voor studenten, werkers in bepaalde bedrijven, etc. en bij een sturend beleid d.m.v. een matiging en verlaging van de tarieven.

Wanneer het er om gaat de discriminatie van alleenstaanden tegen te gaan dan kan dat op veel eenvoudiger wijze, n.l. door de kaart voor de eerste persoon goedkoper te maken en voor de tweede wat duurder. Dus meer prijsverschil tussen de eerste en tweede jaarkaart. Een simpele regeling waarbij alle voordelen van het huidige NS-systeem behouden blijven, en de kaart voor alleenstaanden aantrekkelijker wordt.

Hein Hoestra
Wageningen

Palestijnen

Naar aanleiding van het stuk van Kees Waagmeester (Linksaf en Omhoog in de PPR-Aktiekrant van 19

januari) wil ik mijn twijfels over het uitzenden van Nederlanders naar Libanon uiten. In tegenstelling tot Kees Waagmeester geloof ik niet dat het sturen van Nederlanders naar Libanon het minste is wat Nederland kan doen om vrede te krijgen in het Midden-Oosten.

Als eerste aanzet tot deze vrede zouden wij het zelfbeschikkingsrecht van de Palestijnen kunnen (of misschien moeten?) erkennen. Wij erkennen dat de PLO (hoewel ze soms verkeerde middelen gebruikt) de organisatie is die opkomt voor dit recht van de Palestijnen. Daarnaast zouden we Israël vriendelijk doch dringend kunnen verzoeken zich te verwijderen uit de Westelijke Jordaanoever en de Gazastrook. Hier zou dan een onafhankelijke Palestijnse staat gesticht kunnen worden.

Misschien lijkt dit lichtelijk utopisch en lijkt datgene wat Kees Waagmeester vraagt inderdaad het minste. Echter, ik geloof dat erkenning van de Palestijnen en de PLO meer bijdragen tot vrede dan een tot de tanden gewapend leger dat (bij mijn weten) moeilijk vrede kan gaan maken.

Malville

Hartelijk dank aan alle lezers van de PPR-aktiekrant die hebben bijgedragen aan het Fonds Slachtoffers Malville (PPR-aktiekrant no. 128). Het fonds is eind 1978 opgeheven nadat voor de tweede maal een bedrag naar Frankrijk kon worden overgemaakt; ditmaal f 2060,94 (inkl. rente). In totaal hebben wij f 9628,44 overgemaakt.

Lot Schouten-Escher
Bennekom
Mieke Boskman
Eindhoven

**aktie
VOER**

Martinikoerier in het rood

Voor wie in Groningen op de hoogte wil blijven van, of betrokken is bij het aktiege-

beuren, bestaat al enige jaren de MARTINKOERIER, informatiekrant voor en door aktiegroepen, buurtkomitee's e.a.

Iedereen die geïnteresseerd is, zou zich moeten abonneren op dit maandblad omdat we anders in de rode cijfers dreigen te komen.

Lees in het januarinumnummer o.a. over „Binnenstad-oost en de schouwburg,” de nieuwe opzet van de rechtswinkel, het einde van het Gronings Spelcentrum, en

de nieuwe muurkrant KAKAU.

Voor slechts vijf gulden krijgt U een proefabonnement voor de eerstvolgende vijf nummers.

Een jaarabonnement kost een tientje.

Overmaken op giro 3715604 t.n.v. Stichting Martini Aktie (Postbus 1261) te Groningen.

Marokkaanse vrouwen

Het Steunkomitee Marok-

kaanse Vrouwen, dat o.m. lessen geeft aan Marokkaanse vrouwen in Amsterdam, zoekt enkele vrouwen die 1 dag (of te wel 2 dagdelen) in de week mee willen helpen bij secretariaatswerk, naallessen en gezondheidsvoorlichting.

Inlichtingen: S.M.V.,
Andreas Bonnstraat 20,
tel: 020-944158, vragen
naar Annelies de Kleyn
of Hannie Menkhorst.

Vraagtekens bij EG-advertentie

Rob Hallegraef
Jan-Peter de Valk

De in de kranten verschenen advertentie van de hand van het Nationaal Comité Rechtstreekse Verkiezingen Europees Parlement geeft alle aanleiding enige vragen te stellen. Een paar daarvan volgen hieronder.

Letterlijk aangehaalde tekst

1. De EG: „Daarin wonen bij elkaar 260 miljoen mensen. Méér dan in Amerika. Méér dan in de Sovjet-Unie.”
2. „Eenheid in Europa betekent vrede in Europa.”
3. „Kort na de oorlog werden Duitsland en Frankrijk samengebracht op het gebied van de kolen en staalindustrie: basis van de wapenproductie.”
4. „Er kan meer en goedkoper worden geproduceerd.”
5. Kop: „Meer welvaart”
6. „De sterkste handelseenheid ter wereld. Europa telt.”
7. „U bent beter beschermd tegen slechte producten en handelspraktijken...”
8. „Er is een „miljardenpot” voor de bestrijding van problemen in bepaalde gebieden.”
9. „De EG geeft bijna 60 landen in de Derde Wereld belangrijke financiële hulp. Daarvoor is 10 miljard gulden beschikbaar voor 5 jaar.”
10. „Samen proberen we de landbouw gezond te houden en de boeren een redelijk inkomen te garanderen.”
11. „De uiteindelijke beslissingen worden genomen door de Raad van Ministers.”
12. „De 198 leden van (het Europees Parlement) nu adviseren en controleren wel, maar hebben niet de macht en invloed van bv. onze Tweede kamer.” „Dat wordt nu anders.”
13. „We gaan een nieuw Europees Parlement kiezen van 410 mensen.” „Een echte volksvertegenwoordiging, waar de Raad van Ministers wel naar moet luisteren.”
14. „U krijgt een stem in de toekomst van Europa.”
15. „Op weg naar een echt Verenigd Europa. Een grote en sterke democratische samenleving.” „Stemmen dus.”

Vragen

- Waarom moet de EG expliciet vergeleken worden met deze supermachten?
Is dit een begin op weg naar een eigen Europese supermacht?
- Vrede op militair gebied of ook sociaal en economisch?
Vrede door macht(sblok)?
- Waarom deze vermelding van het woord wapenproductie? (Feit is dat naast een economische reden voor samenwerking het ook de bedoeling was te voorkomen dat de Duitse oorlogsindustrie weer zou opbloeien.)
- Wat is het nut van die hogere produktie en voor wie?
- Wie gaat profiteren van die verhoogde welvaart? Houdt deze grotere welvaart ook meer *welzijn* in?
- Waarom ligt de nadruk op economie en prestige?
Wie heeft daar baat bij?
Hoe belangrijk is het sociale beleid?
- Hoe wordt dat gegarandeerd?
Wordt niet juist het omgekeerde door ongecontroleerde economische groei in de hand gewerkt?
- Is dat niet erg weinig op een landenverbond van 260 miljoen inwoners?
Zijn met subsidies alléén zomaar de verschillen tussen bv. Ruhrgebied en Zuid-Italië weg te werken?
- Is dat wel *hulp* te noemen als er allerlei regels en voorwaarden m.b.t. grondstoffenlevering aan en productieafzet uit de EG aan verbonden zijn?
Waarom deze selectie van 60 terwijl er veel meer voor echte hulp in aanmerking komen?
- Worden kleine boeren niet door de grote weggeconcentreerd?
Is een gezonde landbouw te vergelijken met een „gezonde” economie, die berust op in hoofdzaak multinationals?
- Gaan er wezenlijke dingen veranderen aan dit ondemokratische instituut, waarin elke minister vetorecht heeft?
- Wat wordt er dan anders? Alleen het feit dat er rechtstreeks gekozen wordt?
- Wie garandeert de uitbreiding van bevoegdheden van het Europees Parlement? Wat gebeurt er als de Raad van Ministers nu gewoon niet luistert?
- Hoe zwaar weegt die stem (nu en straks)? Wie bepaalt die toekomst, het Europees Parlement?
- Echter en verenigder dan wat? Vreemd dat het woord democratie pas op het eind van de advertentie opduikt, is dat verdoezelingstactiek? Moet niet alles juist om democratie draaien? Stemmen, dus zonder verder na te denken?

PPR AktieKrant

VERSCHIJNT MINSTENS ZESTIEN MAAL PER JAAR

2 MAART 1979, NUMMER 136

E—U—R—O—P—A

pag. 7, 8, 9

PPR

Aktie Krant

uitgave

Stichting Radikalenkrant
verschijnt
elke twee weken

directie

Jan Heytel, Gidi van Dongen,
Louis Vuurboom

redaktieraad

Erik Akkermans, Gerard de Oude,
Kees van Twist

redactie

Hans Berrevoets, Stéphanie Brokerhof,
Harm Lamberts, Wil Merkies,
Walter van Opzeeland (eindredakteur)
Kees Waagmeester

productie

Brouwer Offset b.v.,
Utrecht / Delft

redactie-adres

Walter van Opzeeland,
Rapenburgplein 67,
1011 VH Amsterdam, tel. 020-254434

kopij

naar het redactie-adres
getypt met redelijke marge
blad aan één kant gebruikt

abonnements

à f 22,- per jaar
Buro Politieke Partij Radikalen
Singel 277, Amsterdam
Telefoon 020-227342

kontributiebetalingen

Peningmeester PPR,
postgiro 1575600 te Amsterdam

advertenties

uitsluitend: Jan Heytel,
Schreveliusstraat 68, Haarlem
Telefoon overdag 02505-791,
's avonds 023-314160

basis-layout

Joep Paulussen

Studiedag Vakbeweging en politiek

Zaterdag 24 maart organiseren SJW en SRV in gebouw Cunera, Nieuwe Gracht 32 te Utrecht, van 10 tot 17 uur een studiedag over Vakbeweging en Politiek.

Deze studiedag wil de verhouding vakbeweging-politiek binnen de PPR weer aan de orde stellen. De volgende onderwerpen zullen worden besproken:

- basisinkomen/inkomensbeleid;
- selectieve groei/ontwikkeling;
- verdeling van werk;

- kwartaire en huishoudelijke sector.

Begin maart verschijnt een studiemap over deze onderwerpen. Herman Verbeek zal de dag openen en sluiten. Leo Jansen en Cees Schelling houden inleidingen en Ben Princen fungeert als voorzitter.

Alle belangstellenden zijn welkom. Voor verdere informatie: SRV/SJW, Singel 277, 1012 WG Amsterdam, tel. 020/256046/228461.

PPR op Hilversum 3

STÉPHANIE BROKERHOF

De gezamenlijke protesten van de zes politieke partijen (PvdA, CDA, VVD, D'66, PSP en PPR) hebben vruchten afgeworpen. In een gesprek met de NOS hebben de partijen een compromievoorstel gedaan dat inhield: vanaf 1 april komt de radiozendtijd voor politieke partijen gedurende tien weken op Hilversum 3, van 18.03 tot 18.13. Dan na de Europese verkiezingen de rest van juni, en in de maand september gaan we akkoord met de slechte tijd die de NOS verzonnen had, n.l. Hilversum 2 van 18.50 tot 19.00 uur. Dit compromis is door de NOS en de omroepen aanvaard. Dat betekent niet dat de politieke partijen, voor de nieuwe indeling die er moet komen voor de periode na 1 oktober, ook akkoord

gaan met een slechte tijd. Dat lieten de zes partijen per brief weten aan de NOS. Ze schreven o.a. „Uw idee om de politieke uitzendingen vanaf 1 oktober te plaatsen op Hilversum 2 van 18.10 tot 18.20 (direkt na het nieuwsbulletin) is voor ons allen een goed voorstel en hopelijk komt u op dat voorstel niet meer terug. Mocht dat wel het geval zijn dan vertrouwen wij erop vroegtijdig voor een gesprek uitgenodigd te zullen worden.” Zo zie je dat het zeer zinvol is om bij een aanval uit omroep-land de handen ineen te slaan en gezamenlijk op te trekken bij het protesteren. Het heeft een redelijk resultaat opgeleverd en daar kunnen wij blij om zijn. De PPR is op Hilversum 3 te horen op: 10 en 24 april, 8 en 22 mei en 5 juni.

Vacature in Dagelijks Bestuur van SRV

De Stichting Radikalenvorming (SRV) heeft binnen de PPR de opdracht om vormingswerk voor leden van de partij te organiseren. Naast algemeen inleidende en verdiepingskursussen, vinden er onder auspiciën van de SRV ook studiedagen plaats over o.a. kerk, vakbeweging en studentenbeweging. Onlangs werd ook besloten het PPR-vrouwen-vormingswerk te steunen.

Binnenkort ontstaat in het dagelijks bestuur, dat bestaat uit 5 mensen, een **vacature**. Bij de vervulling daarvan gaat de voorkeur uit naar:

- een vrouw
- uit de regio Amsterdam
- die over enige bestuurservaring beschikt.

Wie zichzelf of een ander kandidaat wil stellen kan zich voor informatie wenden tot: Frederike Kroon (020 - 710629) of Eddy Dijkstra (020 - 928375 (p) of 020 - 5484526 (w)).

LEO JANSEN 27 maart in Delft

Dinsdagavond 27 maart spreekt Eurolijsttrekker Leo Jansen op de provinciale ledenvergadering Zuid-Holland, die vanaf acht uur wordt gehou-

den in „De Koophandel” aan de Beestenmarkt in Delft. Meer informatie in een bulletin dat naar de actiecentra gaat.

OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT

Europa van de toekomst

RIA BECKERS

De voorbereidingen voor de Europese verkiezingen komen op gang. Programma's verschijnen. Lijsttrekkers worden aangewezen. Kampagnecommissies broeden plannen uit. De eerste spreekbeurten zijn gehouden, de eerste interviews gemaakt.

De PPR-Tweede-Kamerfractie buigt zich over de taakverdeling voor de komende maanden. Hoe kun je met drie mensen Kamer- en campagne-werk zo combineren dat de partij er het meest baat bij heeft? Eenvoudig zal dat niet zijn. Maar we zijn vastbesloten en vol goede moed.

De PPR houdt zich goed staande. Dat is de indruk die zij allerwegen wekt. En dat zal vroeg of laat ook de basis zijn voor een stijgend vertrouwen van nieuwe kiezers.

Dat is één realiteit van waaruit wij werken aan de Europese verkiezingen. De tweede is het besef dat de PPR een zó eigen kijk heeft op het Europa van de toekomst, dat het de moeite waard is om voor dat geluid steun te vragen én te krijgen. Denk aan ons antwoord op de economische groei- en schaalvergrotingsproblemen, waar ook landbouw en energiebeleid mee samenhangen. Denk aan de voorwaarden die wij stellen van sterke decentralisatie van het beleid naar de regio's. Denk aan onze opstelling op het gebied van vrede en veiligheid, met name de kernbepaling.

De derde realiteit, van waaruit het kongres koos voor meedoen aan deze verkiezingen, is de toenemende druk

in de richting van een politiek driestromenland. Wie goede ogen heeft kan dit overal om zich heen waarnemen. In de media overheerst de neiging slechts informatie te geven over de bijdrage van de drie grote partijen aan belangrijke kamerdebatten. In het kader van de Europese verkiezingen wordt veelal alleen gesproken over de partijen die „zeker” zetels halen. In een huisbezoek-enquête van buro Interview – in opdracht van de Partij van de Arbeid – wordt eerst omstandig uit de doeken gedaan dat slechts grote partijen van belang zijn op 7 juni, en daarna wordt de vraag voorgelegd of men nog van plan is klakkeloos en zonder nadenken op een kleinere partij te stemmen. En zo kunnen we doorgaan. Voorbeelden genoeg. Met name op het laatste punt zal men in de campagne keihard zijn, en zullen de kleinere partijen zich even keihard te weer moeten stellen. Een politiek Nederland bestaande uit drie grote partijen moet kost wat kost worden voorkomen. De kleinere linkse partijen zijn onmisbaar voor de democratie. West-Duitsland bewijst dat. Sociaal-demokraten, die slechts aangewezen zijn op liberalen en christendemokraten bij het verdelen van de macht, zijn niet meer in staat tot een progressief beleid. Zij komen zelfs tot *Berufsverbote*. De opvatting dat de Partij van de Arbeid in staat zou zijn heel progressief Nederland te vertegenwoordigen is daarom niet alleen arrogant maar ook gevaarlijk.

Het is die drievoudige realiteit die de PPR – en anderen – gebiedt zich met al hun kracht voor de Europese verkiezingen in te zetten. Wij hebben

geen overspannen verwachtingen. Maar wij hebben wél de steun van elk lid, van elke stemmer nodig. En wij zullen alles op alles zetten om die zetel te halen.

Bij de Tweede-Kamerverkiezingen van 1977 hebben nogal wat trouwe PPR-stemmers gemeend op de Partij van de Arbeid te moeten stemmen. Dat leek begrijpelijk, gezien de „buitenspel-positie” die de eigen partij toen innam. Men dacht daarmee te bereiken dat in elk geval de PvdA – en niet de VVD – met het CDA zou gaan regeren. Maar het pakte anders uit. De stemmen waren verloren. Ook voor de PPR, die met 1,6% net drie zetels in de Kamer haalde.

Het is te hopen dat deze ervaring velen van ons geleerd heeft dat een ondubbelzinnige keuze voor de PPR-ideeën – ook formeel in het stemhokje – noodzakelijk is. Wij kunnen ons niet meer veroorloven aan bijgedachten toe te geven bij het uitbrengen van onze stem. Voor de PPR is het de komende jaren: erop of eronder! En omdat alles draait om de ene kernvraag: „Wat willen we met onze samenleving?”, is die keuze zo duidelijk als wat.

Nu weet ik wel dat die neiging van 1977 bij de Europese Verkiezingen in juni nauwelijks aanwezig zal zijn. Nu stemmen op de Partij van de Arbeid – of liever: op de Europese sociaal-demokraten – is voor PPR-mensen nauwelijks te motiveren. Ook niet als er onverhoopt geen lijstverbinding tot stand zou komen. Zó naïef zijn wij nu ook weer niet, hoor ik u zeggen.

(Zie verder pagina 10)

In de PPR-radio-uitzending van 12 februari sprak Herman Verbeek over abortus. Hij bereidde zich op dit programma voor door een langdurig gesprek met dokter Gerrit Bosma, arts van de NVSH-kliniek

in Zwolle. Stéphanie Brokerhof stelde de partij-voorzitter drie vragen, uit zijn aantekeningen schreef hij later de gegeven antwoorden op.

Herman Verbeek over ABORTUS

– Hoe is momenteel de abortus-praktijk in ons land?

Het aantal vrouwen dat voor abortus naar een kliniek gaat, is gedaald tot pm. 15.000. Daar zijn de vrouwen van buitenlandse arbeiders bij inbegrepen. Voorts komen er jaarlijks ongeveer 45.000 vrouwen uit het buitenland, voornamelijk uit de Bondsrepubliek.

Er zijn in Nederland 3 miljoen vruchtbare vrouwen tussen 15 en 49 jaar. Daarvan worden er in een jaar 150.000 zwanger. 10% vraagt om een abortus provocatus, 10% overkomt een natuurlijke abortus, een miskraam.

Die getallen zijn verhoudingsgewijs zeer laag. De voorbehoedmiddelen worden steeds beter gebruikt. Ze zijn ook steeds zekerder geworden. Men kan wel stellen dat de spiraal 98% veiligheid garandeert.

Ook de abortus-ingreep kan veilig worden genoemd. In al die jaren kwam er in ons land één vrouw te overlijden; in 1974 werd een Belgische vrouw, bij wie plotseling complicaties optraden, door een Amsterdams ziekenhuis geweigerd. De klinieken (15 in Nederland) moeten zeer

zorgvuldig zijn, niet alleen om normale medische redenen, maar ook omdat tegenstanders met grote argwaan toezien.

– Wat acht je het belangrijkste bij een betere wetgeving?

Het ergst vind ik, dat er nog steeds mensen zijn die willen uitmaken wat goed is voor anderen. Daar dienen we allereerst tegen te vechten. Of het nu gaat om de vraag of het zwembad in je dorp open mag op zondag of om kwesties die dieper ingrijpen in je persoonlijk leven. Naarmate het sterker jezelf aangaat, moet je ook meer zeggenschap hebben.

Vroeger was abortus geen politiek probleem. Want alle geslachtsgemeenschap was gericht op voortplanting. Nu kan het gezin slechts klein zijn. De voorbehoedmiddelen zijn gekomen. De pil werd het eerst verstrekt in de grote steden, toen in het Noorden en nu pas schoorvoetend in het Zuiden. Ik ken nog een arts die een gescheiden vrouw de pil weigerde.

Waar het om gaat is dit: wij zijn langzamerhand zover, dat we mensen stimuleren zelf te kiezen. Dat is een

deugd en een noodzaak. Veel mensen mochten nooit zelf beslissingen nemen. Allereerst de vrouw heeft daar nu in onze beschaving recht op. Precies waar het beslissen zozeer haar eigen verantwoordelijkheid raakt, wil men opnieuw hevig bevoogden. Als de vrouw nog enigszins twijfelt, trekt die „men” aan de weegschaal van haar afwegingen. Wie geeft je dat recht? Een arts met wie ik sprak, zei: „Een paar jaar geleden deed ik dat ook nog; ik zei: zou je nog niet eens een weekje bedenktijd nemen, zou je het toch niet leuk vinden, zo'n kneutertje in de wieg? Na een week kwamen al die vrouwen terug: ze hadden allang beslist.”

Verreweg de meeste vrouwen weten ook heel precies dat acht weken de beste tijd is. Dan hebben ze er ook vier weken over kunnen nadenken.

– Wat is het standpunt van de PPR?

Hoe het wetsontwerp er ook precies uitziet, de PPR heeft als kongresstandpunt: de vrouw beslist, abortus uit het wetboek van strafrecht en in het ziekenfonds.

EERSTE REAKTIE OP WETSONTWERP

Als eerste reactie op het wetsontwerp afbreking zwangerschap hebben Ria Beckers en Herman Verbeek namens de Tweede Kamerfractie en het partijbestuur van de PPR de volgende verklaring uitgegeven:

Het wetsontwerp draagt teveel de sporen van het politiek compromis en de camouflage naar de eigen achterban. De PPR deelt de bezwaren van de Raad van State tegen de vijf dagen bedenktijd en de drie maanden-grens. Hier is niet voldaan aan de eisen van een zorgvuldige en toepasbare wetgeving.

Abortus hoort niet thuis in het strafrecht.

Door de huidige praktijk is het aantal abortussen in Nederland in tien jaar teruggebracht tot ca. 50.000 per jaar – illegaal en letterlijk levensgevaarlijk – tot ca. 12.000 behandelingen praktisch zonder risico.

Het is deze praktijk, die abortus ziet als een laatste uitweg in een afnemend aantal noodsituaties, waarmee de wet in overeenstemming moet worden gebracht.

De beslissing komt toe aan de vrouw.

De enige die de ongeboren vrucht uiteindelijk kan beschermen is de moeder. Als zij echt niet kan en niet wil, houdt alles op. De samenleving kan die taak niet van haar overnemen, ook niet via de arts. Zij kan haar alleen zo gunstig mogelijke voorwaarden bieden. Juist aan die voorwaarden ontbreekt nog veel. In die situatie mag een samenleving normen die zij zelf niet wenst te hanteren tegenover levende mensen (bewapening, kernenergie, verkeer) zeker niet opleggen aan een vrouw in nood met betrekking tot een ongeboren vrucht.

Vijf dagen verplichte bedenktijd na het eerste bezoek aan de kliniek zijn

overbodig en onnodig vernederend voor de vrouw, want overhaast besluiten tot abortus komt nauwelijks voor.

Het betekent tijdverlies en verhoogt de kans op complicaties. De besluitvorming wordt er niet beter op, vooral ook omdat de huisarts door deze procedure buiten spel wordt gezet.

Er is alles voor te zeggen ook abortus boven de drie maanden in abortusklinieken te laten plaatsvinden.

Dit wegens de grote veiligheid en de ervaren artsen: de sterfte aan complicaties is in Nederland het laagst ter wereld. Dit ook vanwege de aandacht, goede begeleiding en advisering m.b.t. anti-conceptie, die in een ziekenhuis vaak niet kan. Veertig maal zoveel vrouwen sterven bij bevallingen. Toch zal niemand verdedigen bevallen in een ziekenhuis verplicht te stellen. Het is bovendien veel duurder.

LINKSAF EN OMHOOG

KEES WAAGMEESTER

STAPELGEK

„Toen president Eisenhower het plan voor zich kreeg voor een raketmacht van 400 Minutemanraketten (toen nog elk met één kernbom) was zijn reactie: „Waarom worden we niet stapelkrankzinnig en plannen er tienduizend?“ (Het aantal strategische bommen is in de VS inmiddels de elfduizend gepasseerd). Hoewel steeds wordt gezegd, dat een kernoorlog alleen verliezers zal kennen, is de drang te winnen kennelijk onweerstaanbaar”. Dit zijn enkele zinnen uit een schets over de kernwapening, gemaakt door de hervormde raad voor overheid en samenleving. Deze schets zal via de hervormde synode de plaatselijke gemeentes ingaan en over een jaar zal de synode gevraagd worden het stuk vast te stellen: Een uitspraak die zou betekenen, dat niet alleen het gebruik van kernwapens moet worden veroordeeld (uitspraak van de hervormde synode van 1962), maar ook het bezit ervan. De nu gepubliceerde schets laat aan duidelijkheid niets te wensen over. Zelden heb ik zo'n vernietigend oordeel over kernwapens gezien, vernietigend omdat het niet bij een paar kreten blijft maar elke rechtvaardiging van het huidige afschrikkingssysteem compleet ondergraaft.

RADICAAL NEE

Een dergelijke synode-uitspraak zou van zeer groot belang zijn, niet alleen

trouwens voor degenen die in de strijd tegen de kernwapens verwickeld zijn, maar ook voor de geloofwaardigheid van de kerk. Het radicale nee van de synode in 1962 heeft veel effect gehad. Tallozen, zeker ook buiten de hervormde kerk, hebben zich eraan opgetrokken. De schets relateert trouwens zelf het fenomeen van een synode-uitspraak: De Nederlandse bisschoppen brengen weinig veelzeggends naar voren, omdat iedereen het ermee eens moet zijn. De gereformeerden doen geen uitspraken, want die nemen het spreken van de kerk serieus. De hervormden doen radicale uitspraken, want niemand stoort zich er aan... Maar in 1962 kon nog beweerd worden, dat de uitspraak door de synode was gejaagd door een briljant verdediger ervan die alle registers van bijbelkennis en welsprekendheid opentrok, zodat zelfs de meest behoudende synodeleden door de knieën gingen. Men kon toen ook nog een persoonlijke beslissing om aan het satanische vernietigingssysteem mee te doen uitstellen, totdat het fatale gebruik van kernwapens aan de orde zou zijn. Dit alles gaat nu niet meer op. Ten eerste zullen de leden van de hervormde kerk zich een jaar lang met hun volle verstand kunnen buigen over alle consequenties van een radicaal nee tegen ook het bezit van kernwapens en ten tweede zal een eenmaal uitgesproken nee onmiddellijk consequenties moeten hebben voor alle kerkleden. Voor de militair, maar niet minder voor de burger die in ons systeem uiteindelijk aangeeft hoe wij ons willen „verdedigen”. Via een democratische discussie krijgt een synode-uitspraak pas echte betekenis. Dan is het geen van bovenaf opgelegd decreet, hoe goed van inhoud misschien ook, maar een stellingname van miljoenen mensen tegen de collectieve waanzin van „het almachtig geworden afschrikkingssysteem, dat ons volstrekt in zijn greep heeft”, om met de schets te spreken.

HITLER

Het is de vrees voor een tweede Hitler die het in

discussies over de wapenwedloop vaak wint van mensen die tegen het afschrikkingssysteem pleiten. Maar, zegt het rapport, de tweede Hitler is er al, het is de wapening zelf die de grootste bedreiging vormt.

In 1962 sprak de hervormde synode uit, dat het bezit van kernwapens voorlopig niet gemist kon worden, maar dat de pauze van de gewapende vrede gebruikt moest worden om tot een veiligheidssysteem te komen zonder massavernietigingswapens.

Het rapport schrijft nu, dat de voorspelde negatieve ontwikkelingen zijn uitgekomen, dat de ontspanning die inderdaad intrad geen invloed heeft gehad op matiging van de wapening. Integendeel zelfs.

Enkele passages uit het verdienstelijke rapport tot slot: Waarschijnlijk bezit de wereld meer dan 50.000 kernwapens. De VS is bezig met het meest ambitieuze kernwapenprogramma sinds twintig jaar. Zo zal de Trident II van de nieuwe generatie onderzeeërs een bereik hebben van ongeveer de halve aardbol. De boot zal 24 raketten aan boord hebben met elk 17 kernkoppen die afzonderlijk richtbaar en manoeuvreerbaar zijn en die over een afstand van duizenden kilometers hun doel met een precisie van meters kunnen raken. Een onderzeebootkapitein heeft dan het bevel over een vernietigingsmacht waarmee 408 steden of doelen kunnen worden verwoest met bommen van vijf keer Hiroshima.

OORLOGEN

Dankzij de kernwapens hebben we al dertig jaar vrede, zegt men. Dat geldt inderdaad voor het grondgebied van de grootmachten en hun Europese bondgenoten. Maar aan de rand van het afschrikkingssysteem wordt de machtsstrijd tussen Oost en West uitgevochten. Sinds de tweede wereldoorlog zijn in 150 oorlogen vijftig miljoen doden gevallen, een aantal dat vergelijkbaar is met dat uit de tweede wereldoorlog zelf. In het afschrikkingssysteem wordt de ethiek dienstbaar gemaakt aan militaire strategieën. De

politiek heeft haar greep op de wapenrace reeds lang verloren. De logica is als was in de handen van wie er mee omgaan. De geesten zijn aangepast. Overlevenden van Hiroshima en Nagasaki, die het einde hebben gezien, en hun gezondheid, werk en familie en alles wat met de toekomst te maken heeft verloren hebben, zien de zin van het leven niet meer. In het almachtig geworden afschrikkingssysteem hebben leugen en bedrog vrij spel. De voorlichting is droevig. De minister weet dat hij liegt en z'n toehoorders willen dat hij liegt. Want de waarheid is te schokkend. De herhaling van de waarheid dat het allemaal waanzin is, is ook voor politici een vast ritueel.

HOPELOOS

Er is geen uitzicht. De situatie is hopeloos. En iedereen weet het. Steeds meer deskundigen zeggen nu, dat een kernoorlog deze eeuw onvermijdelijk is. Niet om politieke redenen, maar omdat het door mensen opgebouwde systeem niet langer door mensen gecontroleerd kan worden. Het heil wordt slechts nog verwacht van het massale vertrouwen op dood en terreur. En wie daartegen protesteert, ondermijnt de afschrikking. Elke voorstander van het afschrikkingssysteem verklaart, dat het systeem ethisch ambivalent is. Die ethische kanttekening hoort erbij en wordt met liturgische regelmaat herhaald. Wezenlijke invloed gaat er niet van uit. Kerkelijke uitspraken op dit gebied onderscheiden zich meestal nauwelijks van die van politici, diplomaten en militaire strategen. Dat geldt ook voor het Vaticaan en de Wereldraad van Kerken. Westeuropese kerken doen uitspraken die meestal hoogstens marginaal afwijken van het beleid van hun regeringen. Ze doen op dit gebied in conformisme weinig onder voor hun oosteuropese zusterkerken. Tot zover enkele summieri grepen uit de schets. En nu maar hopen, dat de hervormde kerk de schets niet afzwakt, zodat de laatste passages niet zullen opgaan in Nederland.

De plannen voor proefboringen in de zoutformaties in het Noorden stuiten op een ongekend hevig verzet. Aanwijzingen voor bedenkelijke KEMA-praktijken roepen een golf van achterdocht op. Medewerkers van elektriciteitsbedrijven zullen zich wellicht over deze emoties verbazen. Zij – en ook de overheid – kunnen zich kennelijk niet indenken waar die achterdocht vandaan komt. Wij verbazen ons niet: een reputatie van betrouwbaarheid kan

immers alleen zijn gebaseerd op de gebleken juistheid van uitspraken uit het verleden. Het zou een goede zaak zijn, wanneer ook de overheid deze maatstaf hanteerde. Waarschijnlijk zou dan de polarisatie in de energiediscussie snel verminderen. Dat die polarisatie en achterdocht nu nog steeds de boventoon voeren, blijkt ook weer uit de nieuwste aflevering van de KEMA-story.

Deining rond KEMA

Hugo Röder
Themagroep Milieu

In de maand december 1978 bereikten de golven van verzet tegen het bolwerk van de Nederlandse elektriciteitsproducenten, gesitueerd in het Arnhemse complex dat sedert 1927 onder de naam KEMA (Keuringsinstituut van Elektrische Materialen, Arnhem) bekend is, een grote hoogte. Aanleiding hiertoe was een aanvraag op grond van de kernenergiewet, ingediend op 17 juli 1978, waarbij vergunning gevraagd werd voor diverse toekomstige activiteiten op het gebied van de kernenergie. Interessant is het te vermelden dat KEMA tot deze aanvraag genoopt was omdat de lopende vergunning door de Kroon was vernietigd; dit op grond van een uitspraak van de Raad van State in een bezwaarprocedure die door de landelijke Vereniging Milieudefensie in 1973 tegen de toenmalige KEMA-vergunningsaanvraag voor de „suspensie-testreactor” aanhangig gemaakt was. De molens van de Raad van State werken langzaam, maar na vijf jaren (!) werd Milieudefensie dan toch in het gelijk gesteld.

Maar nu: december 1978. Daar ging een voorspel aan vooraf door een publicatie in de Nieuw Krant (Arnhem) op 2 november 1978. Hierin werd opnieuw de aandacht gevestigd op het feit dat KEMA van 1957 tot ca. 1972 radioactieve stoffen heeft begraven op zijn terrein. Op 22 oktober werd de nieuwe vergunningsaanvraag in Arnhem en 13 omliggende gemeenten ter visie gelegd. Op 14 december werd in Arnhem een hoorzitting gehouden namens de ministers van Economische Zaken, Volksgezondheid en Milieuhygiëne en Sociale Zaken.

In de weken vóór 14 december heeft zich een toenemende ongerustheid bij de bevolking van Arnhem en omgeving over de plannen van KEMA gemanifesteerd. In Arnhem en drie omliggende gemeenten werden door commissies uit de gemeenteraad zittingen georganiseerd over de problematiek, waarop de gemeenten Arn-

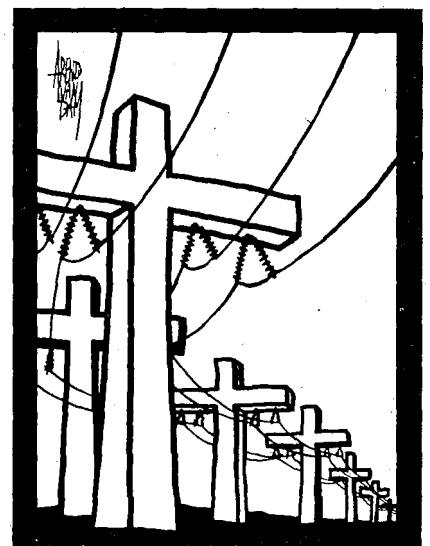
hem, Rheden en Westervoort bezwaarschriften indienden. Ook de provincie Gelderland tekende bezwaar aan. Door de burgerij werden ca. 600 bezwaarschriften (uniform) ingediend plus ca. 6000 handtekeningen van personen die bezwaar maakten tegen verlening van de vergunning. Op 2 december werd een protestoptocht gehouden door de actiegroep „KEMA-AFKEUR” waarbij ongeveer 1000 mensen naar het KEMA-terrein trokken. En tenslotte dan de hoorzitting op 14 december, van 16 tot 18 en van 19.30 tot 22 uur in het Provinciehuis. Felle bezwaren werden hier tegen de KEMA-plannen naar voren gebracht, o.a. door de kerngroep Arnhem van de Vereniging Milieudefensie, de actiegroep KEMA-AFKEUR, de Gelderse Milieufederatie, de Socialistische Partij, een aantal individuele bezwaarden en een predikant van de Hervormde kerk.

In alle bezwaarschriften werd afkeuring uitgesproken tegen de KEMA-plannen op grond van de gevaren van lozing van radioactieve stoffen in de lucht en in het water van de Rijn voor de inwoners van Arnhem en omgeving. Felle kritiek werd voorts geuit op het ontbreken van adequate bewakings-, opslag- en veiligheidsmaatregelen op het KEMA-terrein. Ook had men ernstige bezwaren tegen de aard van de radioactieve stoffen en de hoeveelheden daarvan; daarnaast tegen het feit dat KEMA onder het mom van een demonstratie-unit zich praktisch tot een productiebedrijf voor de voorbereiding van radioactieve splijtstoffen voor kerncentrales schijnt te willen ontwikkelen. Wanneer een vergunning voor onbepaalde tijd gevraagd wordt voor hoeveelheden radioactief materiaal tot 50 à 60.000 kg per jaar, dan overschrijdt dit verre de grenzen van het werk van een „kernlaboratorium”. Tenslotte werd allereergemerkt dat behandeling van deze vergunning zou betekenen, dat vooruitgelopen wordt op de brede maatschappelijke discussie over energievoorziening, die juist eerst moet plaatsvinden.

Vat men het resultaat op van de – op momenten vrij turbulente – hoorzitting die 4½ uur in beslag heeft genomen, samen, dan kan vastgesteld worden dat met de gezamenlijke stormloop van milieugroeperingen en progressieve gemeenteraadsleden (inclusief PPR uiteraard) een geduchte weerstand tegen de opzet van de elektriciteitslobby en hun kernenergiebevorderingsplannen is ingezet, dat de hoorcommissie hier zichtbaar van onder de indruk was, en dat de vertegenwoordigers van KEMA aan het eind van de avond met de staart tussen de benen afdropen.

De volgende fase wordt nu: het antwoord uit Den Haag!

(Zoals bekend heeft Leo Jansen begin november over deze kwestie een reeks van vijftien vragen gesteld aan minister Ginjaar van Volksgezondheid en Milieuhygiëne. In de Tweede Kamer kwam het op 9 november tot een gedachtenwisselen over deze kwestie. De minister beloofde toen een analyse te laten maken over de voor- en nadelen van het alsnog overbrengen van het radio-actief afval naar het ECN in Petten en deze analyse aan de Kamer te doen toekomen.)

KERNENERGIE.....

DE EEG EN ZUID-AFRIKA

„Het westen doet het ene boven de tafel, maar doet het andere onder de tafel” (1)

AD MELKERT

Eind januari vond in Dublin een internationale conferentie plaats over de relatie tussen de EEG en Zuid Afrika. Aanwezig waren vertegenwoordigers van bevrijdingsbewegingen, de Europese Commissie, de VN, de Ierse regering en talrijke Europese solidariteitsorganisaties. De PPR was vertegenwoordigd door Ad Melkert.

Het was voor de eerste maal dat de betrekkingen tussen EEG en Zuid-Afrika onderwerp waren van een dergelijke brede konferentie. Het besef dringt nu overal door dat de strijd tegen de apartheid niet alleen in eigen land gevoerd kan worden, maar dat het er om gaat juist landen als West-Duitsland, Engeland en Frankrijk onder druk te zetten. Daarom was het geen toeval dat de konferentie door de Anti-Apartheidsbeweging Ierland was georganiseerd. De Ieren voelen zich door hun eigen strijd tegen de Engelse overheersing meer dan andere Europeanen verbonden met de Afrikaanse bevrijdingsstrijd. Bovendien zijn de Ierse betrekkingen met Zuid-Afrika tamelijk beperkt. Men moet zich dus wel richten tot anderen om iets te kunnen bereiken. Het geeft de Ierse regering wel enige ruimte, die bijvoorbeeld in de VN benut wordt door een in vergelijking met de EG-partners redelijk progressief stemgedrag. Minister van buitenlandse zaken O'Kennedy wees op de eigen taak die kleine landen hebben om de grotere partners in de goede richting te trekken. Hij noemde daarbij ook Denemarken, maar zweeg over Nederland. Ook in het buitenland is het doorgedrongen dat de Klaauw bot is geworden en dat er van Den Haag (nog) minder dan voorheen te verwachten valt. Het progressieve sausje van de EG wordt nu alleen verzorgd door juist die landen die de minste belangen in Zuid-Afrika hebben.

Ekonomische banden

In een uitstekend document (2) werden de economische betrekkingen tussen de EEG-landen en Zuid Afrika haarscherp op een rijtje gezet: – in 1977 ging 45% van de Zuidafri-

kaanse export naar EEG-landen (een toename van 300% ten opzichte van 1971!)

– in hetzelfde jaar zorgden de EEG-landen voor 48% van de Zuidafrikaanse invoer

– de Negen droegen in 1976 zorg voor 57% van de investeringen in Zuid Afrika (tegen Noord- en Zuid-Amerika „slechts” 24%).

En zo kunnen we nog wel even doorgaan.

In ieder geval wordt duidelijk dat een economische boycot door de Gemeenschap aanzienlijke gevolgen zou hebben voor de Zuidafrikaanse economie. Deze is bovendien kwetsbaarder dan ooit nu de Iraanse olieleveranties (waarvan het land voor naar schatting 90% afhankelijk was) worden stopgezet. Pretoria is nu gedwongen alternatieve energiebronnen te zoeken, wat alleen maar mogelijk is met technologische hulp vanuit het westen.

Duitsland en Engeland koplopers

Bijna alle lidstaten van de EEG hebben een aanzienlijke vinger in de Zuidafrikaanse pap. Uitgesplitst per land krijgen we het volgende beeld:

Uitvoer uit Zuid-Afrika naar:	
Engeland	1330
VS	1080
Japan	646
West-Duitsland	529
Frankrijk	228
België	183
Italië	152
Nederland	146
Ierland	70
Denemarken	15

Invoer in Zuid Afrika vanuit:	
(N-Amerika	1086)
West-Duitsland	930
Engeland	843
(Japan	626)
Frankrijk	240
Italië	212
Nederland	115
België	101
Denemarken	20
Ierland	11

Gezamenlijk beleid

De meest opmerkelijke gemeenschappelijke bijdrage van de Negen was de vaststelling van de zogeheten „gedragscode” voor het westerse bedrijfsleven met investeringen in Zuid-Afrika. Het oordeel van de bevrijdingsbewegingen over deze code is echter vernietigend: „De EEG-code heeft bewezen het papier waarop het geschreven is niet waard te zijn. Hoe kunnen we praten over een gedragscode als de kogels die onze kinderen in Soweto doodden in Europa zijn gemaakt?”, zo vatte John Gaetsewe van het Zuidafrikaans Congres van vakbonden (SACTU) het kernachtig samen.

De code vraagt westerse bedrijven om hun werknemers het recht van organisatie te verlenen en om de loon- en arbeidsvoorwaarden op een dusdanig peil te brengen dat de zwarte arbeiders in hun basisbehoeften kunnen voorzien. Maar hij is op geen enkele wijze juridisch bindend, en de medewerking van de werkgevers is uiteraard te verwaarlozen. Nog onlangs heeft Van der Klaauw een ondeugend briefje naar de betrokken Nederlandse bedrijven gestuurd met het verzoek om over de voortgang van de uitvoering te rapporteren: een gebaar van (gewilde) machteloosheid.

NAVO

De Gemeenschapsbelangen bij het handhaven van de huidige situatie in Zuidelijk Afrika zijn echter niet alleen economisch, maar ook militair bepaald. Nobelprijswinnaar Sean McBride, inmiddels een levende Ierse legende, legde nog eens de nadruk op de zeer nauwe formele en informele banden tussen de NAVO en Zuid Afrika. Voor een Ier is dat des te pijnlijker omdat Ierland het enige EG-lid is dat geen onderdeel uitmaakt van de NAVO. „We moeten er voor zorgen dat het NAVO-beleid geen invloed uitoefent op de EEG-besluiten, sprak McBride ter gelegenheid van zijn 75e verjaardag. Tevens wees hij met bezorgdheid op de betrekkingen tussen de Bonds-

(Zie verder pagina 8 en 9)

E—U—R—O—P—A

ROB HALLEGRAEFF

De komende maanden zal er tot de Europese verkiezingen van 7 juni een informatie-golf over Neder-

land vloeien, die bol zal staan van vakjargon over de Europese Gemeenschap. Ik zal proberen vanuit de PPR-visie licht te werpen op een aantal belangrijke begrippen die hier deel van uitmaken.

Het vakjargon van Europa: EMU, EMS, EEG, douane-unie...

De Europese Economische Gemeenschap (EEG) werd in 1957 opgericht door middel van het Verdrag van Rome. Deze EEG had als belangrijkste doelstelling het bereiken van een douane-unie. De douane-unie die in 1968 werd voltooid houdt een verlaging in van de douane-tarieven voor de handel tussen de lidstaten van de EEG. Daarbij komt een gemeenschappelijk buiten-tarief voor geïmporteerde goederen uit landen buiten de EEG.

In 1967 kwamen de Europese Gemeenschappen (de EG) tot stand door een samenvoeging van het EEG-verdrag, het EGKS-verdrag (Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal) en het Euratom-verdrag (verdrag tot vreedzame toepassing van kernenergie). (1) Europese Gemeenschappen wordt doorgaans afgekort als EG.

Na het bereiken van de douane-unie werd het voorstel geopperd in de EG te komen tot een Europese Monetaire Unie. De toenmalige premier van België, L. Tindemans, kreeg de opdracht van de Europese Raad (2) deze gedachte verder uit te werken. Drie belangrijke onderdelen zijn volgens hem:

1. de Gemeenschap stelt zich naar buiten toe verenigd op;
2. er wordt een gemeenschappelijk beleid gevoerd op economisch en monetair gebied om „de welvaart te beheren”;
3. het regionale beleid moet de ongelijkheid in ontwikkeling tussen de re-

gio's herstellen en het sociale beleid moet de ongelijkheid op inkomensgebied matigen.

Deze discussie leidde tot een scala van rapporten over de Europese Monetaire Unie, afgekort EMU. Een belangrijk kenmerk van al deze voorstellen is de wens de economische groei in de lidstaten verder te bevorderen en te coördineren door middel van een grotere overdracht van nationale bevoegdheden naar EG-nivo. Het regionale en het sociale beleid van de Europese Commissie (het dagelijks bestuur van de EG) moet dan de ergste nadelen van die bepleite groei-bevordering opvangen en zoveel mogelijk verzachten. Deze nadelen zijn vooral de grotere regionale en sociale verschillen tussen en binnen de regio's.

Zo'n Europese Monetaire Unie moet dan ook door de PPR afgewezen worden wegens het alleen maar gericht zijn op een economische groei-bevordering, en wegens de parlementaire onkontroleerbaarheid.

Deze discussie over de EMU verstomde (gelukkig) gelijktijdig met de opkomst van de werkloosheids- en inflatieproblematiek in de EG. Vóór na 1975, toen er gemiddeld 5 à 6 miljoen werklozen geregistreerd werden in de EG, werd de bestrijding van de hoge werkloosheid de belangrijkste doelstelling van de Europese Commissie. De individuele lidstaten proberen ieder voor zich de problemen te lijf te

gaan. Het belangrijkste wat de EG deed en nog steeds doet is:

– het blijven beklemtonen van de noodzaak van een hogere economische groei; m.a.w. trachten de inflatie- en economische-groei-percentages op elkaar af te laten stemmen.

– een marginaal sociaal en regionaal beleid door middel van een Sociaal en Regionaal Fonds.

Vanaf het begin van de hoge werkloosheid in de EG blijkt juist te meer dat de EG zich heeft ontwikkeld tot een statenbond, een intergouvernementeel samenwerkingsverband van staten, en niet tot een supra-nationaal orgaan, zoals de verwachting was in de jaren vijftig en zestig.

Dit is vanuit de PPR-visie geen ramp. Integendeel. Als essentiële voorwaarde voor een (verdere) overdracht van nationale bevoegdheden naar EG-organen moet worden gesteld dat het Europees Parlement meer bevoegdheden dient te bezitten dan nu het geval is. Op korte en waarschijnlijk middellange termijn is dit laatste niet te verwachten, zodat er dan ook zolang geen nationale bevoegdheden overgedragen moeten worden naar EG-niveau.

Hoe is nu de huidige situatie? Zijn er al nationale bevoegdheden overgedragen? Op een aantal gebieden wel: vooral op kolen- en staalgebied, in de landbouw en ten dele het ontwikkelingsbeleid. In de andere sectoren

(Vervolg van pagina 7)

republiek en Zuid Afrika. Beide landen zijn er in innige samenwerking in geslaagd om tegen de geest van bestaande verdragen (3) er voor te zorgen dat ze nu beide kernwapenmogendheid zijn geworden. De betrekkingen tussen de Gemeenschap en Zuid-Afrika vormen dan ook een directe bedreiging voor de wereldvrede.

Hoewel het niet erg uit de verf is gekomen was het mede de bedoeling van de Dublin-konferentie om tot een Europese bundeling van krachten te komen. De zeer verschillende nationale politieke verhoudingen maken het nog

moeilijk, maar in de komende jaren zal er meer en meer aandacht aan besteed moeten worden als aktievoerders (en politieke partijen) niet voortdurend achter de feiten aan willen lopen.

Hoe kunnen nu de betrekkingen tussen de EG en Zuid Afrika bij de Europese verkiezingen aan de orde worden gesteld?

Er zitten – om het ingewikkeld te houden – twee kanten aan de zaak. In de eerste plaats is er het beleid van de Europese Gemeenschap als zodanig. Een hoge ambtenaar van de Europese Commissie (het dagelijks bestuur) bevestigde dat via de Lomé-overeenkomst

toch maar prachtig veel geld aan omringende staten in moeilijkheden wordt gegeven (zoals Botswana, Zambia, Lesotho, Swaziland en Mozambique). Ten behoeve van economische ondersteuning en vluchtelingen hulp gaat het hier om een bedrag van ca. 2 miljard gulden over vijf jaar.

Ook uit Brussel komt het Euratom-beleid. En dit orgaan is op basis van het Euratom-verdrag in principe in staat om alle uranium-kontrakten met Zuid Afrika en Namibië te blokkeren, op grond van de mogelijkheid bepaalde regio's uit te sluiten van transakties (4). Tot nu toe gebeurt dat niet.

E—U—R—O—P—A

vindt een intergouvernementele samenwerking plaats. De globale economische politiek die de EG hierbij voert kan men, zoals we al gezien hebben, samenvatten in:

- Het harmoniseren van de economische politiek van de negen lidstaten. Dit houdt in het op elkaar afstemmen van de inflatie- en economische-groei-percentages.

- Een marginale sociale en regionale politiek, die een kwantitatieve aanvulling is van het sociale en regionale beleid van de lidstaten door middel van het Sociaal en Regionaal Fonds.

Dit leidt tot de konklusie dat in de EG een verdergaande economische samenwerking plaats vindt door middel van het coördineren van de economische politiek. Daarbij wordt het sociale en regionale beleid aan de nationale lidstaten overgelaten. Daar moeten dan de nadelen worden opgevangen van een economisch beleid in de EG waar alleen de groei-cijfers gelden.

Deze situatie zal uiteindelijk leiden tot grotere politieke spanningen in de EG, wanneer de Europese vakbeweging elke mogelijkheid ontzegt blijft om enige invloed uit te oefenen op de gang van zaken.

Monetair stelsel

Deze situatie zal voorlopig niet veranderen, vooral, wanneer het Europees Monetair Stelsel in praktijk wordt gebracht. Dit stelsel is een geheel van afspraken op monetair (geld-) gebied om de wisselkoersen te stabiliseren. Frankrijk en West-Duitsland hebben dit voorstel vorig jaar gelanceerd. Eerst zou dit stelsel op 1 januari 1979 in werking treden. Er rezen echter opeens grote moeilijkheden over de uitwerkingen van dit stelsel op de landbouwpolitiek. De verwachting is dat de Europese Raad van april aanstaande deze problemen zal oplossen, zodat het monetair stelsel dan in werking zal kunnen treden.

In de tweede plaats komt het belangrijkste deel van de EG-bemoeienis met Zuid Afrika tot stand buiten het EEG-Verdrag om. Het betreft hier de Europese Politieke Samenwerking (EPS) waarin men tracht het beleid van de negen landen te coördineren zonder dat dit enige bindende kracht heeft. Het optreden in de VN en bijvoorbeeld de gedragscode zijn in dit kader tot stand gekomen. Voor controle moet men dus bij de nationale parlementen zijn, die er echter (ook in Nederland) nauwelijks aandacht aan besteden: Europeanen onder elkaar, nietwaar. De situatie is dus eigenlijk zo: waar de

De korte inhoud van dit Europees Monetair stelsel (afgekort EMS), is als volgt:

a. de wisselkoersen van de nationale munten krijgen een vaste waarde (met een kleine ruimte naar boven en beneden);

b. er komt een Europese bank, het Europees Monetair Fonds, waaraan alle lidstaten geld geven. Deze bank leent dit geld weer uit aan lidstaten die hun munt moeten ondersteunen wanneer de waarde ervan boven of beneden een vastgestelde grens stijgt of daalt.

Erg belangrijk is dus dat wanneer bijvoorbeeld de waarde van de Nederlandse gulden stijgt of daalt boven of beneden de vastgestelde waarden, de Nederlandse staat moet ingrijpen. Deze ondersteuningsactiviteiten hebben dan weer gevolgen voor het al of niet beschikbaar kunnen stellen van meer geld om bijvoorbeeld een uitgebreidere sociale politiek te voeren (belangrijk voor de sociale voorzieningen) of een ander onderwijsbeleid.

De achtergrond van dit EMS is:

- door een stabilisatie van de wisselkoersen de handel tussen de lidstaten te bevorderen. De investeringen zullen dan toenemen en de werkloosheid zal dan, hopen de ontwerpers, dalen. Bij deze oorzaak-gevolg relatie moeten veel vraagtekens gesteld worden; in de praktijk blijkt vaak het tegendeel;

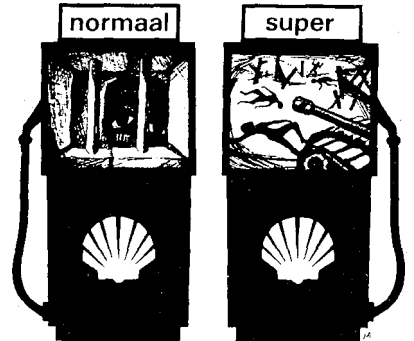
- door een Europese monetaire unite scheppen wordt de EG onafhankelijker van de economische politiek van de VS (vooral wat betreft de dollar). Dit stelsel moet mijns inziens door de PPR worden afgewezen, omdat het twee grote nadelen bevat: men kiest namelijk onmiskenbaar voor een verdergaande economische integratie en niet voor een samengaan van zowel economische als sociale integratie. Het tweede grote nadeel is dat het gebruik van de mogelijkheden, die de nationale lidstaten bezitten om een bepaalde economische politiek te voeren, wordt

Europese Commissie besluit om vluchtelingen hulp te geven, stimuleren de negen landen de investeringen van hun bedrijven, als het maar door de beugel van de gedragscode kan. Zuid Afrika wordt dus gesteund in haar apartheidbeleid, waardoor weer meer mensen wegluchten en de Commissie weer vluchtelingen hulp kan geven. Enzovoorts.

Het ene orgaan dekt het andere, land X verschuilt zich achter land Y. De controle is zoek, om over vooruitgang in het beleid maar te zwijgen.

De Europese Verkiezingen brengen die controle niet automatisch bij de

(S)hell

IN ZUIDELIJK AFRIKA

gelijkgeschakeld, waardoor andere beleidsmogelijkheden dan de gemeenschappelijke niet kunnen worden verwezenlijkt. Als bijvoorbeeld alleen Nederland een selectieve economische groei voorstaat en wil verwezenlijken, en de andere acht lidstaten niet, dan is een selectieve economische groei niet mogelijk.

Kort samengevat: verdere economische integratie moet onvoorwaardelijk samengaan met sociale integratie (door middel van een versterkt sociaal en regionaal beleid); verdere sociale en economische integratie kan pas plaats vinden wanneer het Europees Parlement de gang van zaken in de EG metterdaad kan controleren.

1. zie hiervoor de recente PPR-diskussienota „Europa ja, maar dan wel anders”, uitgegeven in het kader van het Europaprojekt van de PPR.

2. de Europese Raad van Staats- en Regeringsleiders is een periodieke bijeenkomst van de minister-presidenten van de lidstaten van de EG.

burger. Maar het is wel nodig en mogelijk om meer duidelijkheid te krijgen over wie wat nu eigenlijk beslist, om vervolgens de druk op Zuid Afrika te kunnen vergroten.

Noten

(1) Bisschop James Kauluma van Damaraland, aangehaald door Sean MacBride.

(2) Rafique Mottiar, Anti-Apartheidsbeweging Ierland.

(3) Het Verdrag van Brussel 1948 (waarop later de Westeuropese Unie is gebaseerd) en het Non-proliferatie Verdrag 1968.

(4) Ruurd Huisman: „Uraniumroof in Namibië, Xenon 1978.

E—U—R—O—P—A

URENCO-debat: CDA-struisvogelpolitiek

Hoe het CDA de neiging heeft weg te kruipen voor zijn verantwoordelijkheid blijkt eens te meer uit de volgende dialoog tijdens het Kamerdebat over de URENCO-kwestie; ontleend aan de Handelingen van de Tweede Kamer:

De heer Van Houwelingen (CDA): „Mijnheer de Voorzitter! Ik wil de bewindslieden danken voor hun antwoorden. Er zijn nog wel enige vragen niet beantwoord, maar dat zal wel komen door de beperkte tijd. Ik wil niet zeggen dat ik met alle antwoorden even gelukkig ben, maar in ieder geval ben ik het met één uitspraak van de minister van Economische Zaken eens, namelijk dat wij zeker bij URENCO te maken hebben met een dynamisch proces, zelfs zo dynamisch dat afspraken nu eens verdwijnen en dan weer wel functioneren. Misschien gebeurt dat ook met moties die door het parlement zijn aangenomen.* Erg veel vrouwen heb ik er echter niet in en daarom zien wij niet zoveel in het opnieuw indienen van moties.”

De heer Jansen (PPR): „Is dat nu om uw eigen onmacht te verbergen?”

De heer Van Houwelingen (CDA):

„Dat heeft niets met onmacht te maken, dat heeft iets te maken met dat dynamische proces.

De heer Jansen (PPR): „Ik denk dat als bijvoorbeeld een motie Jansen nu wéér wordt aangenomen, hetgeen volstrekt in de lijn der verwachtingen behoort te liggen, een minister zal gaan zeggen dat zij onuitvoerbaar is en dat het er dan op aankomt, hoe het parlement zich tegenover de regering opstelt. Dan wordt duidelijk, hoe de kaarten liggen.”

De heer van Houwelingen (CDA): „Ik denk dat er het komende jaar nog voldoende gelegenheid voor het parlement zal bestaan, in te spreken en mede te beslissen over de verdere ontwikkelingen.”

De heer Jansen (PPR): „Ik denk dat het illusie is, te denken dat de zaken die nu worden weggegeven, over een half jaar teruggekregen kunnen worden. De heer Van Houwelingen, staat nu tegenover zijn eigen verantwoordelijkheid. Die moet hij nu nemen.”

De heer Van Houwelingen (CDA): „Ik denk dat wij daarover verschillend denken.”

De heer Jansen (PPR): „Dat zal nog wel een hele tijd voortduren.”

De heer Van Houwelingen (CDA): „Oké, daarover zijn wij het dan eens.”
Mijnheer de Voorzitter! Ik vind nog steeds het allermoeilijkste punt dat de verlenging van het Verdrag van Almelo wordt gekoppeld aan onderhandelingen over het exportbeleid. Eigenlijk is en blijft dat wat merkwaardig. Wij gaan tenslotte investeren in drie fabrieken, met vraagtekens ten aanzien van de rentabiliteit, terwijl ook nog onzeker blijft, wie nu precies de eigenaar zal zijn. Ik geloof toch dat de koppeling van de uitbreiding van Almelo aan het feitelijk bouwen van een fabriek, zoals die voorkwam in de motie van januari, het meest juist is.”

* Hij doelt hier op een motie-Jansen, die de minister niet wil uitvoeren – Red.

Eenzijdig lesmateriaal over energie

Ria Beckers en Leo Jansen hebben de volgende vragen gesteld aan de Ministers van Onderwijs en Wetenschappen en van Economische Zaken:

„1. Heeft u kennis genomen van het lesmateriaal dat door VEEN, VEGIN, en Gasunie bij de basisscholen wordt verspreid onder de titel „energie in en om ons huis”?

2. Hoeveel geld is er gemoeid met het tot stand komen en het verspreiden van dit materiaal en hoe wordt dat uiteindelijk in de energieprijzen verwerkt?

3. Is het juist te stellen dat uiteindelijk de energieconsument dit materiaal betaalt?

4. Is het u ook opgevallen dat in het lesmateriaal nog al wat beweringen

voorkomen dan wel suggesties worden gewekt die op z'n zachtst gezegd omstreden zijn?¹⁾

5. Bent u bereid uw invloed aan te wenden om er voor te zorgen dat dit lesmateriaal niet wordt gebruikt dan wel dat het wordt ingetrokken tot de eenzijdigheden er uit verwijderd zijn?

6. Bent u bereid om fondsen van voldoende omvang ter beschikking te stellen opdat andere voorlichters op basis van Energie, anders de informatie-stroom naar de kinderen op een verantwoord en evenwichtig niveau kunnen brengen?²⁾

Toelichting:

¹⁾ enkele grepen uit de tekst, bijvoorbeeld voor de zesde klas:

– „Telesietoestel geeft meer

radioactieve straling dan een kerncentrale;

– tegenstanders van kernenergie moeten zuinig zijn met energie. (en de voorstanders dan?)

– Onthoud: zon en wind leveren vóór het jaar 2000 geen belangrijke bijdrage.

– Gebruik van electriciteit draagt bij tot een schoon milieu.

– Kernafval kan het best in zoutmijnen opgeslagen worden.

– Hoeveelheid radioactief afval is maar klein.

(met heel-weinig cyaankali kan je ook veel vergiften?)

²⁾ Daarbij kan gedacht worden aan initiatiefnemers buiten de wereld van de energieproducenten, die bij u subsidie vragen voor voorlichtingsactiviteiten met betrekking tot de energievoorziening.”

(Vervolg van pagina 3)

Maar zou het in wezen niet even naïef zijn als PPR-mensen, die om welke reden ook de Europese verkiezingen niet zo zien zitten, daarmee ook de kans voorbij laten gaan ande-

ren te winnen voor de PPR en de PPR-ideeën? Dat is – gezien het voorgaande – niet alleen een kwestie van onderlinge solidariteit. De partij houdt zich goed staande. Alle reden om samen deze campagne

uit te buiten en op zijn minst te zorgen dat het zo blijft. 1972 was mogelijk dank zij het feit dat zovelen zich in 1970 en 1971 niet uit het veld lieten slaan door een slechte verkiezingsuitslag!

Buitenlandse Zaken

Henk Waltmans heeft er tijdens het begrotingsdebat over Buitenlandse Zaken in de Kamer opnieuw op gewezen dat het regeringsbeleid ook hier mank gaat aan innerlijke spanningen en tegenstrijdigheden. Dit verzwakt de mogelijkheden tot het ontplooiën van eigen initiatieven, bijvoorbeeld op het gebied van de gestadige voortgang van de bewapeningswedloop en de wapenexport. Aan haar liggende verantwoordelijkheden in dezen kan de Nederlandse regering zich niet onttrekken – aldus Henk Waltmans – „door haar in mijn ogen wat kinderlijke opvatting van trouw aan de NAVO, dat wil zeggen een volstreekte onderschikking aan het Amerikaanse imperiale wereldbeleid, welke haar spiegelbeeld vindt in de volstreekte onderschikking van de buitenlandspolitieke aspiraties van wat hier zo vaak satellietlanden wordt genoemd aan het Russische imperiale beleid.”

Over het Midden-Oosten merkte Henk Waltmans op dat daar een algehele vredesregeling onmogelijk is zonder de medewerking van de Palestijnen: zonder erkenning van het recht op een Palestijnse staat is een oplossing ondenkbaar. Maar de akkoorden van Camp David willen het zelfbeschikkingsrecht van de Palestijnen slechts beperken tot die Palestijnen die binnen Israëlisch grondgebied wonen en negeren aldus het recht op onafhankelijkheid van het Palestijnse volk. De Amerikaans-Chinese verzoening kan niet bijdragen tot een ontspanning in de wereld als de basis ervan anti-Russisch is. De PPR-fractie is vóór be-

tere economische en andere relaties met China, maar tégen iedere militaire relatie van China met de NAVO of de EG-landen – ter wille van het behoud van de wereldvrede.

Om de verkrampde situatie in Zuid-Afrika los te weken zijn sanctie maatregelen nodig: een olieboycot en een economische boycot. Dit is de onvermijdelijke laatste methode om tot een vreedzame verandering te komen.

Mensenrechten

Wat de kwestie van de mensenrechten betreft signaleerde Henk Waltmans de nodige selectieve verontwaardiging: „Ik heb er altijd moeite mee als dezelfde mensen die zich nooit hebben verzet tegen de wandaden in hun naam in de koloniën gepleegd, plotseling de kampioen van de mensenrechten in een ander land worden. Dan mag je toch wel de vraag stellen of de totale uitroeiing van een ras, de Indianen, in de Verenigde Staten en de langzame uitmoording van Indianen in Zuid-Amerika, zonder enig noemenswaardig protest van de westerse regeringen en partijen, dan minder aandacht verdienen dan de kwestie van de vrije emigratie van Russische Joden naar Israël.

Men behoeft er geen twijfel over te hebben dat mijn fractie de zes voorwaarden onderschrijft die de Russische joden aan hun vrije emigratie hebben verbonden. Maar de vraag blijft iedere keer opnieuw, of de toestand van de taal en de cultuur in Estland meer of minder aandacht verdient dan de feitelijke uitroeiing van

het Welsh in Groot-Brittannië, van het Bretons in Frankrijk of het Nederlands in Brussel.

Wie protesteert als de mensenrechten waar ook worden geschonden heeft daartoe alleen het morele recht verworven als hij óók protesteert tegen de aantasting van de mensenrechten in zijn eigen land, in de landen die met zijn land bevriend zijn. Zijn drijfveer mag niet zijn een wonderlijke mengeling van ideologie, propaganda, partijdigheid en eigenbelang. Zijn drijfveer behoort te zijn de humaniteit.”

Moties

Aan het begin van zijn bijdrage tot de discussie diende Henk Waltmans een motie in die de regering uitnodigt het initiatief te nemen in VN-verband te komen tot overeenkomsten die leiden tot een volledig verbod van alle vernietigingswapens in de ruimte. Ook wijzigde Henk Waltmans een door hem in december ingediende motie in die zin dat deze thans vraagt om een *verdrag* tot het verbieden van het in productie nemen en de invoering van neutronwapens.

Defensie

In het afgelopen jaar is het steeds duidelijker geworden dat de regeringsvisie inzake het defensiebeleid en de visie van de PPR op dit terrein hemelsbreed van elkaar verschillen: onder andere ten aanzien van het opvoeren van de defensieuitgaven, de NAVO, de neutronbom en het kernwapenbeleid.

Aldus Ria Beckers tijdens het debat over de begroting van defensie in de Tweede Kamer waar zij het woord voerde namens een zieke Henk Waltmans. Het belangrijkste punt van kritiek van de PPR-fractie op het dienstplichtbeleid was en is het ontbreken van een samenhangend beleid dat is gericht op vermindering van de onevenredige lastenverdeling. Hoewel de Kamer al begin vorig jaar duidelijk een aantal hoofdlijnen heeft aangege-

ven wat betreft het vrijstellingsbeleid is er sindsdien weinig veranderd.

De konklusie van de PPR-fractie is dat de regering het vraagstuk van de dienstplicht enkel als een technisch probleem beschouwt betreffende de bemanning van de krijgsmacht. Dat het vooral om een politieke keuze gaat wordt niet onderkend. Als enige vrijstellingsgrond ziet de PPR-fractie sociale of medische indicatie, onmisbaarheid in eigen bedrijf of dat van een derde en in het algemeen een maatschappelijk belang van overwegende aard. Daarom wijst de PPR „Vredelinguwelingen” af omdat kostwinnenschap geen rechtvaardiging kan zijn voor vrijstelling van eerste oefening.

Ook blijft de fractie tegen vrijstelling wegens geestelijk ambt.

Verder vroeg Ria Beckers hoe het staat met de bepleite wijziging van het militair straf- en tuchtrecht en met het door de VVDM gevraagde bonnensysteem voor maaltijden in kazernes.

Libanon

Tijdens het debat over UNIFIL, de uitzending van Nederlandse VN-militairen naar Libanon, zei Ria Beckers dat er onder de huidige omstandigheden geen mensen moeten worden uitgezonden die niet gemotiveerd zijn en die dus niet echt willen. De PPR-fractie is echter tegen een afzien van deelneming aan UNIFIL. Zij is juist principieel vóór Nederlandse deelname aan VN-vredesoperaties, maar vindt ook dat de regering in deze kwestie al te gemakzuchtig heeft gehandeld.

Maarten van Langen, Hans Levelt, Henk Schut en Maarten Verberk, alle vier leden van het PPR-actiecentrum Heemstede, hebben gezamenlijk een eigen

visie ontwikkeld over de vraag of en hoe de automatisering een juiste plaats in onze samenleving kan krijgen. Zie hier het resultaat van hun denkwerk.

AUTOMATISERING EN WERKGELEGENHEID

Hoe geven we de automatisering, tegenwoordig vooral in de vorm van de elektronische chip of microprocessor, een juiste plaats in onze samenleving? Niet alleen vakbonden, bedrijven en (sinds 4 december 1978) de ministeriële adviesgroep Maatschappelijke Gevolgen Microelektronica denken hierover na, ook PPR-leden ontwikkelen een visie. In het volgende gaat het om de invloed van de automatisering op de aard en de omvang van het werk in Nederland, het is een *richtlijn* voor gevallen dat men overweegt om een taak van een mens aan een microprocessor te geven.

Er zijn ook toepassingen van microprocessoren die geen werkgelegenheid kosten of zelfs werkgelegenheid opleveren, maar die vallen buiten het kader van deze richtlijn.

De uitgangspunten en het voorstel kunnen – met enkele aanpassingen – ook gebruikt worden voor andere gevallen van bedreiging van de werkgelegenheid, zoals fusies van bedrijven. Deze notitie is de neerslag van een eerste gedachtenvorming; er zal nog aan geschaafd moeten worden, graag Uw commentaar.

Uitgangspunt

Bij bedreiging en uitbreiding van arbeidsplaatsen spelen vier aspecten een wezenlijke rol. Kort gezegd: *arbeid moet zinvol, bevredigend, efficiënt en eerlijk verdeeld zijn.*

1. Arbeid moet *zinvol* zijn, d.w.z. nodig voor de levensbehoeften en het welzijn van *anderen*. Zinloos vinden wij bijv. het produceren van het zoveelste merk barbecue-saus, automobielen, oogschaduw en voetbalschoenen en bijv. het knippen van treinkaartjes bij de in- en uitgang van een perron of het trainen van topsporters.

Een beoordeling van de maatschappelijke behoefte aan het product van de arbeid (goederen en diensten) is moeilijk. Het gebeurt te weinig en te onduidelijk. Het vrije-marktmechanisme met zijn gemanipuleerde behoefte (reclame) en prijsvorming geeft een verkeerd beeld. Er is zeker meer behoefte aan goederen als woonruimte en diensten als onderwijs en hulp voor bejaarden, zieken, eenzamen en men-

sen met problemen; er is zeker minder behoefte aan de huidige variëteit van materiële producten. We komen hier nog op terug.

2. Arbeid moet *bevredigend* zijn. Het gaat immers om mensen. Het betekent niet alleen de voldoening iets te produceren, te organiseren of problemen op te lossen, maar ook de waarde van contacten met anderen in het werk. De beoordeling van de bevrediging die een bepaalde bezigheid geeft, kan het beste door de werker *zelf* gebeuren.

3. Arbeid moet *efficiënt* zijn. Bij een bepaald arbeidsproces moet de inzet aan tijd en energie niet té groot zijn ten opzichte van andere processen die hetzelfde resultaat opleveren. Niet efficiënt is bijv. een fietsenmaker die alle fietsen zelf fabriceert of een cassière die steeds uit het hoofd de prijzen van alle artikelen optelt. Uit de omschrijving blijkt al dat efficiëntie een relatief begrip is. Bestaande taken kunnen door de beschikbaarheid van nieuwe, slimme technieken – bijv. microprocessoren – inefficiënt worden. De efficiëntie wordt beoordeeld door degene die zorg heeft voor het rendement: dat is nu meestal de werkgever.

4. Arbeid moet *eerlijk verdeeld* zijn. Dit punt, dat niet de arbeidstaak zelf betreft, gaat spelen als er veel meer arbeidspotentieel dan arbeid is. Dan dreigt een splitsing in aktieven en niet-aktieven. In de universele verklaring van de rechten van de mens (art. 23) staat: ieder heeft recht op arbeid... Gezien het voorgaande is een eerlijke verdeling van de beschikbare arbeid de logische consequentie.

Bij de bedreiging of verandering van een bepaalde arbeidstaak door de microprocessor moeten de oude en de nieuwe situaties vergeleken worden op alle vier bovengenoemde punten. Men bedenke dat ze elkaar onderling beïnvloeden. Een zeer inefficiënt arbeidsproces werkt ontmoedigend, een super-efficiënte vol-automatische uitvoering door één persoon werkt vreemdend; beide uitersten doen afbreuk aan de arbeidsbevrediging. Zinloze arbeid hoeft als regel niet behouden te blijven, ook als die bevredigend en efficiënt is. Er is namelijk ruim

voldoende onvervulde behoefte aan zinvolle arbeid die ook bevredigend kan zijn. Zinvolle taken die meestal weinig bevrediging geven, bijv. schoonmaakwerkzaamheden, kunnen hopelijk door automatisering in omvang verminderd worden.

Arbeid in zinvolle taken die door de toepassing van de microprocessor inefficiënt geworden zijn (bijv. dag in dag uit herhalen van zeer eenvoudig administratief werk) en die vaak weinig bevrediging geven, kan o.i. verminderen en langzamerhand verdwijnen.

Hindernissen

Het grote probleem dat zo'n afweging op alle vier punten bemoelijkert, is dat de beslissing tot automatisering doorgaans bij de bedrijfsleiding ligt en niet bij de werknemers, de bevolking of de overheid (behalve in gevallen waarin de laatste zelf gaat automatiseren). Daarentegen moeten de nadelige gevolgen van de automatisering – vaak ontslag – wél door de werknemers en de gemeenschap opgevangen worden. Zij hebben dus alle recht om mee te beslissen over de eventuele invoering daarvan. Daarop is de volgende richtlijn gebaseerd. Vrijwel elk bedrijf zal de komende jaren aanbiedingen voorgeschoteld krijgen om arbeidsbesparende automatiseringstechnieken in te voeren. Die invoering kan zo geleidelijk gaan dat het geschikte moment van de afweging door de betrokkenen – al of niet opzettelijk – passeert en de werknemers voor een voldongen feit (ontslag) komen te staan.

Automatisering

Daarom moet voor elk bedrijf verplicht worden om regelmatig, bijv. elk jaar, een Automatiseringsplan voor de komende jaren te maken. Dit plan moet met de Ondernemingsraad of de werknemers worden besproken. Het zou uitstekend ingepast kunnen worden in een investeringsplan, waartoe de ondernemer verplicht gaat worden volgens het wetsontwerp op de Ondernemingsraden.

In het Automatiseringsplan moet staan:

A De plannen die de bedrijfsleiding heeft m.b.t. de automatisering;

B De gevolgen die dit kan hebben voor het personeel en wel:

1. de verwachte vermindering van taken;
2. de verwachte uitbreiding van taken;
3. de voorgestelde verschuivingen (t.g.v. 1 en 2) van werknemers naar andere taken. Daarbij zullen alle mogelijkheden van her- en bijscholing bekeken moeten zijn. Met name zal de mogelijkheid van opschuiven naar meer verantwoordelijke en hogere posities onderzocht moeten zijn. (Dit laatste om te bevorderen dat de taak en de last van betrekkelijk weinige - en daardoor vaak overbelaste - topfunctionarissen gespreid wordt over een grotere groep personen. Dit kan ook bijdragen aan de spreiding van macht.
4. Indien er ondanks de mogelijkheden genoemd onder 3. toch nog een teveel aan arbeidspotentieel voorzien wordt, dan moeten voorstellen gedaan worden om dit teveel, voor zover mogelijk, op te vangen door vermindering van de werktijd per persoon. Deze vermindering zal zo evenwichtig mogelijk over het gehele personeel, inclusief directie, verdeeld moeten worden.
5. Indien er ondanks de mogelijkheden genoemd onder 3. en 4. toch voor een aantal werknemers geen taak in het bedrijf meer kan zijn, dan is voor hen ontslag waarschijnlijk onontkoombaar. In dat geval moet het bedrijf er naar streven om dan een gelijk aantal nieuwe werknemers in dienst te nemen, voor wie wel een taak in het bedrijf is of gemaakt kan worden. Als daardoor een overcapaciteit ontstaat,

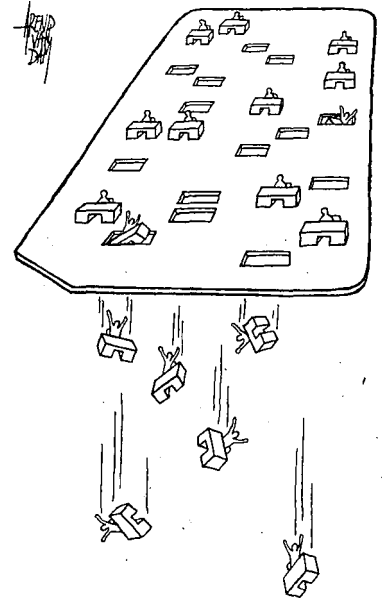
moet die opgevangen worden door een vermindering van de werktijd per persoon, wederom zo evenwichtig mogelijk verdeeld.

Slotopmerkingen

Het hele plan is gericht op verbetering van de kwaliteit en het behoud van het aantal arbeidsplaatsen, zo nodig met verkorting van werktijd.

De automatisering heeft zo vele en gespreide toepassingsmogelijkheden, dat het onmogelijk en ook ongewenst is om haar komst vanuit een centraal (overheids-)orgaan te controleren. Door een Automatiseringsplan aan elk bedrijf op te dragen, wordt de controle gedecentraliseerd, komt binnen de invloedssfeer van de direkt betrokken werknemers, die door hun direkte belang en hun nabijheid, meer inzicht in de gevolgen hebben en meer gemotiveerd zijn om de zaak in de gaten te houden. Bij het beoordelen van het Automatiseringsplan kunnen de werknemers zich laten leiden door de vier onderdelen van ons uitgangspunt. Er dient ook tussen bedrijven overleg gevoerd te worden dat uitmondt in een Automatiseringsstrategie per bedrijfstak. Dit om het concurrentieprobleem onder controle te houden.

Bij vermindering van de individuele werktijd t.g.v. automatisering zal het individuele inkomen niet of nauwelijks hoeven te verminderen: weliswaar kost automatisering enig geld, maar de totale productie blijft immers gelijk of wordt zelfs groter. Nauwverwante en belangrijke onderwerpen die we hier niet bespreken, zijn o.a. gevolgen voor de privacy, het

milieu, energie en grondstoffen en in-verteeffekten door het besparen op werkloosheidsuitkeringen. Het lijkt ons dat het Automatiseringsplan de instemming van de werknemers behoeft, maar dit hangt zozeer samen met de gehele positie van de Ondernemingsraad, dat dit aspect beter apart bezien kan worden.

Met deze notitie hopen wij bij te dragen aan een zinvolle inpassing van de automatisering in onze samenleving.

MAARTEN VAN LANGEN
HANS LEVELT
HENK SCHUT
MAARTEN VERBERK (rapporteur)

aktie VOER

Biologische voeding

Bij De Kleine Aarde in Boxtel (postbus 151, tel. 04116/76901) is verschenen: Eten wat de grond schaft - Biologische voeding in theorie en praktijk, door Arnold Robbè. Een boekje van vierenzestig pagina's, ruim geïllustreerd door Theo van Gerwen, dat antwoord geeft op tal van vragen en afrekent met voor-

oordelen. Nuttige informatie voor slechts f 13,50, inkl. verzendkosten, over te maken op giro 52730 t.n.v. De Kleine Aarde-uitgeverij, Boxtel, o.v.v. Biologische Voeding.

Inspraakbegeleiding

Het Nederlands Centrum voor Democratische Burgerschapsvorming heeft een handzaam boekje „Richtlijnen voor Inspraakbegeleiding” uitgegeven. Als inspraak een duidelijke plaats heeft in de planning en als er vooraf goede procedureafspraken worden gemaakt hoeft inspraak niet vertragend te werken. Het boekje geeft daarvoor duidelijke wenken. Het is te bestellen bij NCDB, Singel 311, Amsterdam, tel. 020/245265. Prijs drie gulden (excl. porto).

Oost Europa Verkenningen

Zes maal per jaar verschijnt Oost Europa Verkenningen, een uitgave van de werkgroep Oost Europa Projecten in Utrecht. Het blad levert met zijn informatie een goede bijdrage tot een oost-westdialoog en is daarom voor geïnteresseerden onmisbare lectuur. Redaktieadres: Parkstraat 9, Utrecht, tel. 030 - 31 43 81. Een jaarabonnement kost f 25,-. Losse nummers: f 7,70.

ZEK

De Zuidnederlandse Energiekrant is een uitgave van het Gezamenlijk Energie Comité Zuid-Nederland, die ongeveer vijftien maal per jaar verschijnt. Een abon-

nement kost f 5,- p.p. per jaar. Sekretariaat en redactie: Nieuwlandstraat 39, Tilburg.

De Vogelvrije Fietser

Om de twee maanden verschijnt het blad De Vogel Vrije Fietser, orgaan van de ENWB, de eerste enige echte Nederlandse wielrijdersbond, die thans drie jaar bestaat, ruim 15.000 leden telt, georganiseerd in veertig afdelingen. De ENWB wil voorrang voor die vormen van vervoer die veilig zijn en het milieu sparen. De fiets is in dit opzicht uiteraard onmisbaar. De contributie bedraagt minimaal f 15,- per jaar. Voor informatie: tel. 033/25 150 of ENWB, postbus 2000, 3800 AA Amersfoort.

(Advertentie)

Principieel praten is wel mooi, maar je verandert er de samenleving niet mee..!

Miljoenen Nederlanders willen een andere samenleving. Een samenleving met vrede. En zonder discriminatie. Een samenleving met een schoner milieu. Met meer inspraak. Meer democratie. En met meer kansen voor iedereen.

Dat vraagt verandering. Daarvoor is idealisme nodig. En strijd. Maar vooral macht. De macht van het aantal. De macht van het kapitaal. Het is dus wel even belangrijk om na te gaan, aan wie u uw (spaar)geld toevertrouwt.

De Algemene Spaarbank voor Nederland (de ASN) is voortgekomen uit de kring van de moderne arbeidsbeweging. Opgericht met het doel een vinger te krijgen in de financiële pap. Een vinger die zou kunnen en moeten uitgroeien tot een vuist in de strijd voor een betere samenleving.

De ASN, opgericht door het NVV en de Centrale, verloochent haar afkomst niet. Zij belegt de haar toevertrouwde 180 miljoen gulden van zo'n 55.000 rekeninghouders binnen de daartoe voorgeschreven richtlijnen, waarbij haar voorkeur uitgaat naar projecten van algemeen en sociaal belang. De ASN geeft dus rente zonder bijmaak!

**Algemene Spaarbank
voor Nederland**

Niet praten, maar doen... uit principe!

De ASN groeit gestaag. Maar om een vuist te kunnen maken is aanzienlijk meer nodig.

Wilt u meer weten over de ASN en haar vele spaarmogelijkheden? Stuur haar dan de hieronder afgedrukte bon ingevuld toe in een envelop met als adres:

Algemene Spaarbank voor Nederland,
Antwoordnummer 1188, 2500 WB Den Haag
(een postzegel is dan niet nodig!) Ook kunt u
bellen: 070 - 47 01 81 (3 lijnen). Of bezoeken:
Rijnstraat 28 in Den Haag (van 8.30 uur tot
17 uur).

Naam en voorletter(s): _____

Adres: _____

Code en woonplaats: _____

Wenst nadere inlichtingen over:

- * de ASN in het algemeen
- de ASN-spaarrekeningen, gekoppeld aan de postrekening
- wenst tevens een formulier om een postrekening te openen
- het giraal-sparen (= sparen zonder boekje)
- de VROEG-BIJ-rekening (een unieke regeling voor jeugdigen van 0 t/m 17 jaar)
- het jeugdsparen De Zilvervloot (een regeling voor jeugdigen van 15 t/m 20 jaar)
- het termijnsparen (met opzegtermijn)
- het depositosparen (met een vaste looptijd)
- spaardeposito-bewijzen (met een vaste looptijd)

*svp aankruisen hetgeen u wenst

DE TIJDGEEST EN NOG WAT

België

Henk Waltmans

Het Interuniversitair Instituut voor Advies inzake Opiniepeilingen in België heeft een onderzoek verricht naar de motivatie van de Belgische kiezer voor de verkiezingen van 17 december j.l. Deze leidden tot een nederlaag voor de Volksunie (die op het terrein van defensie, kernwapens, kernenergie en ontwikkelingsamenwerking, regionaal en kleinschalig beleid soortgelijke ideeën vertolkt als de PPR in het noorden), die de nationalistische en conservatieve vleugel zag afsplitsen.

Aan de kiezers werd gevraagd, welke programmapunten zij eigenlijk belangrijk vonden bij de partij van hun voorkeur: de economische problemen, de sociale problemen, de werkgelegenheid, de problemen rondom de Waals-Vlaamse verhouding dan wel de belastingproblemen.

Uit de uitslag blijkt, dat in Vlaanderen aan de werkgelegenheid het meeste belang wordt toegekend en daarna aan de economische problemen (respectievelijk 82 en 80 procent).

Aan de communautaire (Waals-Vlaamse) problemen wordt slechts door 38 procent belang gehecht. De communautaire problemen scoorden slechts bij één partij boven de 50 procent, en wel bij de Volksunie (79 procent).

Opmerkelijk was, dat de 18-20-jarigen de werkgelegenheid op de eerste plaats zetten (80 procent), terwijl de 20-29-jarigen de werkgelegenheid en de economische problemen (met respectievelijk 84 en 85 procent) boven aan de lijst hadden staan.

Voorts is nog van belang op te merken, dat de meerderheid kiest voor de eenheid van de Belgische staat (Vlaanderen 53 procent, Wallonië 75 procent en Brussel 68 procent), maar dat er maar één partij is, die in overgrote meerderheid voorstandster is (in Vlaanderen) van een opdeling van België en wel de Volksunie met 92 procent. De afsplitsing van de Volksunie, het Vlaams Blok, blijkt toch iets meer conservatief dan Vlaams-progressief te reageren, getuige het feit, dat zijn aanhangers voor 40 procent de Belgische eenheidsstaat willen behouden.

In „De Nederlandse Gemeente” van 10 november 1978 las ik het volgende:

„Nederland mag 25 van de 410 leden van het Europese Parlement kiezen. Waarschijnlijk zullen bij ons zeven partijen of combinaties aan de verkiezingen meedoen: PvdA, CDA, VVD, D'66, SGP + GPV, CPN en PPR. Of ze allemaal een zetel zullen halen is zeer de vraag. Bij 25 zetels is de kiesdeler 4%. Als op één van de lijsten minder dan 4% van het totaal aantal uitgebrachte stemmen wordt uitgebracht, wordt geen zetel toegewezen. Zoals het nu lijkt, is die drempel van 4% waarschijnlijk te hoog voor PPR en CPN en wellicht ook voor een combinatie SGP/GPV. Maar er kan in negen maanden veel gebeuren.”

(Advertentie)

S W B W

De Stichting Welzijn Buitenlandse Werknemers te Amsterdam roept sollicitanten op voor de functie van

MEDEWERK(STER) HUISVESTING (40 uur)

Taken

- opsporen van tekorten in de huisvestingssituatie van de in Amsterdam woonachtige buitenlanders en in nauwe samenwerking met belangengroeperingen werken aan opheffing van die tekorten;
- het kritisch volgen en mede-beïnvloeden van het beleid van gemeentelijke en landelijke overheid t.a.v. huisvesting en ruimtelijke ordening;
- in overleg en samenwerking met collega's ontwikkelen van een huisvestingsbeleid van de Stichting en uitvoeren ervan.

Vereisten

- gedegen kennis van volkshuisvesting en ruimtelijke ordening in Nederland en Amsterdam in het bijzonder;
- ruime opbouwwerkervaring op dit gebied en waar mogelijk met etnische minderheden;
- vermogen tot het leggen en onderhouden van goede contacten alsmede tot het functioneren in overlegvormen op met name gemeentelijk niveau;
- bereidheid tot het verrichten van avondwerk.

Wij denken aan iemand met een H.B.O.-opleiding (bij voorkeur met V.O.) of een daarmee gelijk te stellen kennisniveau, of een jurist.

Salaris: maximaal f 3.596,42 (schaal 33), excl. 8% vakantietoeslag.

Uitvoerige sollicitaties met referenties te richten aan S.W.B.W., Weteringschans 20, t.a.v. Henk de Kruijk (tevens voor informatie), tel. 254535 (020).

DE STEM DES VOLKS

Akties

Soms lijkt het alsof akties steeds minder resultaat boeken, hoewel er nog steeds aktiegroepen als paddestoelen de grond uit schieten.

Daarom vraag ik me af:

– hoe zou het komen dat de resultaten van sommige akties zo tegenvallen? (denk aan een miljoen handtekeningen tegen de neutronenbom, de kerk-Marokkanen, Bestek '81, zuiniger met energie enz.);

– hoe bereik je een zo goed mogelijk resultaat met akties? (kringlooppapier lijkt in te burgeren, Amnesty International boekt resultaten, enz.)

Theorie is niet wat ik zoek – wel praktijkervaringen. Daarom graag reacties naar:

Jan Nieuwpoort
Hoogstraat 33,
6701 BL Wageningen.

DE STEM DES VOLKS

aktie VOER

Zwaarden of Ploegijzers?

Op zaterdag 17 maart wordt in Amersfoort een landelijke bijeenkomst gehouden van de aktiegroep Zwaarden of ploegijzers? in restaurant De Oude Tram naast het station. De besprekingen zijn van 11-13 uur en van 14-16 uur. Zwaarden of ploegijzers? geeft een om de twee maanden verschijnend aktieblad uit dat zich vooral ook richt tot de niet-overtuigden van de zin van vredesgroepen. Voor informatie: D. Prins, Meeuwstraat 18 Tiel, tel. 03440/13797.

Esperanto

Een forumdiskussie over Europa staat centraal tijdens het 58ste jaarlijkse congres van de Bond van Arbeiders-Esperantisten F.L.E. dat op 17 en 18 maart zal worden gehouden in het Koos Vorrink-huis te Lage Vuursche. Er zal vooral aandacht worden geschonken aan de betekenis van Europese samenwerking voor de gewone burger. Verder zal de taalpolitiek binnen de EEG aan de orde komen. Aan dit forum zullen deelnemen vertegenwoordigers van verschillende progressieve politieke partijen: voor de PPR lijsttrekker Leo Jansen. De forumdiskussie vindt plaats op zaterdagmiddag 17 maart van 16.00 uur tot 17.30 uur. Voor verdere informatie: tel. 05490 - 63780.

Leerdagen voor vrouwen

Van 19 tot en met 21 maart worden op de Volkshogeschool Drakenburgh in Baarn leerdagen voor vrouwen gehouden naar aanleiding van het verschijnen van de socialistisch-feministische teksten I en II

bij uitgeverij Sara. Doel van de leerdagen is meer inzicht te krijgen in de eigen praktijk, de werk- en thuissituatie. Voor informatie: tel. 035/853045 (Drakenburgh Baarn).

Berufsverbote

Van 19 tot 24 maart organiseert het Gustav-Stresemann-Institut in Bergisch Gladbach bij Keulen in samenwerking met het Nederlandse Europahuis een Duits-Nederlands seminar over recente ontwikkelingen in de praktijk van de Berufsverbote in de BRD, ook in vergelijking met de Nederlandse situatie. Voor informatie: tel. 04407/1546 (Europahuis Bemelen).

EG en ontwikkelingsbeleid

De Volkshogeschool Europahuis in Bemelen (ZL) organiseert in de week van 11 tot en met 16 maart een seminar over „De Europese Gemeenschap en haar ontwikkelingsbeleid: verloren kansen?“ Een onderwerp dat des te aktueller is nu er onderhandeld wordt over een vernieuwing van het Verdrag van Lomé. Voor informatie: tel. 04407/1546 (Europahuis Bemelen).

Majdanekproces

Onder uiterst moeilijke omstandigheden staan in het Majdanek-proces in de Duitse Bondsrepubliek ex-gevangenen van het gelijknamige concentratiekamp als getuigen voor hun voormalige beulen. Ze worden blootgesteld aan neo-nazistische propaganda, aan beledigingen en verdachtmakingen. Een Nederlands Comité wil via een handtekeningactie deze getuigen moreel steunen. Voor nadere informatie: Mevrouw I. Toetenel, Anthonie Heinsiusstraat 37 Den Haag; tel. 070/50 32 40.

Manifestatie Waddenzee

Zaterdag 10 maart wordt in het Jaarbeursgebouw in Utrecht een landelijke manifestatie gehouden, georganiseerd door de Vereni-

ging tot behoud van de Waddenzee. De manifestatie begint om elf uur 's morgens met een inleiding door Jan Terlouw. Er zal worden gediscussieerd over de landbouw-, recreatie-, werkgelegenheids- en energie-aspecten van de Waddenzee, terwijl er ook een welvoorzien informatie-markt is. De toegang is gratis, een informatiepakket inbegrepen. Voor informatie: Postbus 10 Harlingen.

Affiches uit Sittard

„Het resultaat van onze welvaart: met zestien werkloos“. Aldus de tekst van het nieuwste affiche van de Duitse graficus Klaus Staeck, in Nederland uitgebracht door Buro Pinkpop, het produktieburo van de Stichting Sociaal Culturele Producties te Sittard. Eerder verschenen daar al de bekende affiches „Nostalgie is nog geen reden om CDA te stemmen“, „De rijken moeten nog rijker worden – stem VVD“ en „De lucht is van ons allen“ – ook van Klaus Staeck, die met zijn „Plakatkunst“ de mensen aan het denken zet over de maatschappelijke structuren. Daarnaast brengt Pinkpop ook een herdruk uit van het affiche met de beeldenaar van Wiegell en de tekst „... is gehak(t) soms niet goed genoeg voor julie...?“ en een pikant driedelig affiche (in totaal 50 x 210 cm) van de Heerlense schilder Frans Malschaert: „Nederland bevrijd?“. Het affiche „Met zestien werkloos“ kost f 3,— plus f 2,50 verzendkosten, te storten op giro 37.39.527 tnv Stichting Sociaal Culturele Producties te Sittard; voor nadere inlichtingen: Pinkpop, postbus 207 Sittard, telefoon 04490/18804.

Wegwezen

De nieuwe „Wegwezen“, kampgids van het Landelijk Centrum voor Gereformeerd Jeugdwerk is uit. Nieuw voor dit jaar zijn kampen in Schotland en Renesse. Voor het eerst zijn er ook een muziekkamp en

een wandelkamp maar ook de oude, bekende vakantiebestemmingen zijn er weer. De „Wegwezen“ kun je aanvragen bij het LCGJ, afd. Kampwerk, Postbus 99, 3970 AB Driebergen; tel. 03438/6341.

Atoomenergie?

De Vereniging Milieudefensie en de Toneelgroep Sater hebben samen als bijdrage tot de „brede maatschappelijke discussie over (kern) energie“ een boekje uitgegeven „Atoomenergie? Nee bedankt“. Alle argumenten vóór en tegen worden op een rijtje gezet voordat men konkludeert dat atoomenergie werkelijk niet nodig is. Het boekje is te bestellen door f 6,50 over te maken op giro 10.2000 tnv Vereniging Milieudefensie Amsterdam. De prijs is inkl. porto.

Noodfonds voor vluchtelingen

Jaarlijks komen er enkele honderden vluchtelingen naar ons land. Een van de organisaties die hen sociale en juridische begeleiding geeft is de Vereniging Voor Vluchtelingen waarin vrijwilligers werken, verspreid in opvanggroepen over het hele land. De vereniging heeft een Noodfonds, dat thans dringend geld nodig heeft. Giften graag op giro 40 19 126 t.n.v. Noodfonds Vluchtelingen, Amsterdam.

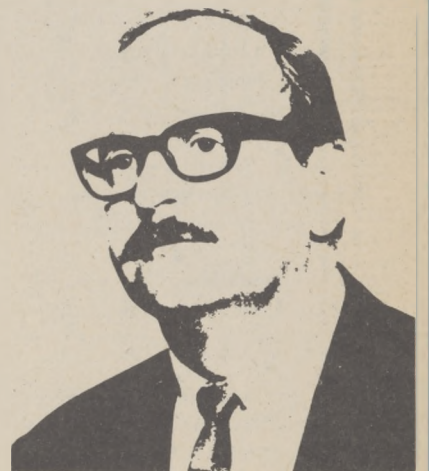
Start de PPR vol

... en dat betekent: denk aan het

PPR-VERKIEZINGSFONDS
giro 5 5 5 5 in Ommen.

E—U—R—O—P—A

**Henry Faas:
Als ergens een PPR
nodig is,
dan op Europees vlak**

E—U—R—O—P—A

Waddinxveen: Europese PPRimeur

pag. 6 en 7

Pleidooi voor de onbetaalde sektor

pag. 10 en 11

**Heilloze wetsontwerpen voor VAD
maar PPR-motie over Helsinki
door Tweede Kamer aangenomen**

pag. 12 en 13

PPR

Aktie Krant

uitgave

Stichting Radikalenkrant
verschijnt
elke twee weken

directie

Jan Heytei, Gidi van Dongen,
Louis Vuurboom

redaktieraad

Erik Akkermans, Gerard de Oude,
Kees van Twist

redactie

Hans Berrevoets, Stéphanie Brokerhof,
Harm Lamberts, Wil Merkies,
Walter van Opzeeland (eindredacteur)
Kees Waagmeester

productie

Brouwer Offset b.v.,
Utrecht / Delft

redactie-adres

Walter van Opzeeland,
Rapenburgerplein 67,
1011 VH Amsterdam, tel. 020-254434

kopij

naar het redactie-adres
getypt met redelijke marge
blad aan één kant gebruikt

abonnementen

à f 22,- per jaar
Buro Politieke Partij Radikalen
Singel 277, Amsterdam
Telefoon 020-227342

kontributiebetalingen

Penningmeester PPR,
postgiro 1575600 te Amsterdam

advertenties

uitsluitend: Jan Heytel,
Schreveliusstraat 68, Haarlem
Telefoon overdag 02505-791,
's avonds 023-314160

basis-layout

Joep Paulussen

Rode kaart tegen opslag van kernafval in Groningen

Het gaat naar wens met de Rode Kaarten-actie tegen kernenergie en kernafval die het provinciaal bestuur van de PPR Groningen voert. Rode kaarten, die in zo groot mogelijke hoeveelheden moeten worden gestuurd naar de minister van economische zaken en naar de Tweede Kamercommissie voor kernenergie.

Toch hebben nog een groot aantal actiecentra niet gereageerd. Waarom niet???... Daarom, actiecentra, haal je verzuim in, om geen misverstanden te wekken, en bestel de kaarten bij: Henk Hindriks, Noorderwarsstraat 12, Groningen, tel. 070 - 71 44 68.

Eén kaart kost f 0,50 – bij afname van tien of meer f 0,30 per stuk, excl. porto. Betaling na ontvangst van accept-girokaart. Makkelijk dus...

De tekst van de kaart luidt als volgt:
„De regering is van plan proefboringen te verrichten voor de opslag van kern-

afval. De problemen die gepaard gaan met opslag van dit radioactief afval (o.a. lange halveringstijd: 24.500 jaar; bewaking; transport; grondwaterbewegingen) gaan de menselijke mogelijkheden te boven en vormen een bedreiging voor de mens, maatschappij en milieu.

De opslag van radioactief afval is daarom onaanvaardbaar

Gezien de onmogelijkheid om tot aanvaardbare oplossingen te komen in het probleem van het kernafval, ben ik van mening dat de invoering van kernenergie van de hand moet worden gewezen.

De regering dient een betere energiepolitiek te voeren en te zoeken naar veilige vormen van energievoorziening.”

STUDIEDAG VAKBEWEGING EN POLITIEK

Willen degenen die deel gaan nemen aan de Studiedag Vakbeweging en Politiek op zaterdag 24 maart in gebouw Cunera, Nieuwe Gracht 32 te

Utrecht, zich i.v.m. de beschikbare ruimte alsnog opgeven bij de SRV/SJW, Singel 277, 1012 WG Amsterdam, tel. 020-256046/228461.

PPR-NOORDHOLLAND

De PPR-Noordholland houdt op zaterdag 31 maart a.s. een ledenvergadering.

Plaats: Roothaanhuis, Rozengracht 133, Amsterdam. Te bereiken vanaf CS met tram lijn 13 of bus lijn 33. Vanaf station Sloterdijk ook bus 33. Aanvangstijd: 10.00 uur.

OPROEP: slaapplaatsen voorjaarskongres

Het voorjaarskongres in Nijmegen moet i.v.m. de agenda al op vrijdag 20 april beginnen. Wie slaapplaatsen aan wil bieden kan dit doen bij Annemiek Zoontjes, tel. 080-237581, of bij Henk Prievisk, tel. 080-552508. Wie wil overnachten kan zich tot 14 april opgeven bij Coos van Heuven, Nachtegaallaan 15 Baarn, tel. 02154-15112.

Studiekonferentie over KERNBEWAPENING

Op zaterdag 7 april wordt, zoals gemeld, de studiekonferentie over kernbewapening gehouden in het gebouw van de Vrije Universiteit, De Boelelaan 1013, Amsterdam, aanvang 10.00 uur. Deze studiekonferentie wordt georganiseerd namens het Overlegorgaan tegen de kernbewapening waarvan PPR-vicevoorzitter

Stort de PPR vol

... dus: denk aan PPR-VERKIEZINGSFONDS giro 5 5 5 5 in Ommen.

En dat is dringend nodig. Het gaat duidelijk minder hard dan de vorige jaren. Er zijn nog wat extra vaste-gevers nodig. Je weet wel: mensen die via een automatische giroaafschrijving maandelijks een bepaald bedrag storten.

Egbert Boeker de voorzitter is. Voor verdere bijzonderheden: PPRak 134, pag. 2 en 3.

OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT

7 juni is wel even beslissend

HERMAN VERBEEK

Er zouden aktiecentra zijn in de PPR, die de Europese Verkiezingen maar het liefst willen overslaan. Dat begrijp ik niet goed. Natuurlijk, je moet onmogelijk veel politiek werk verzetten in je eigen wijk, gemeente, provincie. Hoe dichterbij huis, hoe heviger de inzet, terecht. We moeten de politiek nog veel meer naar ons-zelf toehalen. Daarom kun je ook tegen Europese Verkiezingen zijn, tegen het centralisme van Brussel en Straatsburg. De beslissingen over jouw regio worden steeds verder weg genomen. Maar je moet wel in de hoofdkwartieren binnendringen om die machts-gezwollen open te snijden. Als je je niet in het Catshuis vecht, in het NAVO-hoofdkwartier, in het gebouw van de EG, in het Europees Parlement, dan zet je jezelf buiten spel, dan verraad je je program. Want of je het wilt of niet, de politieke beslissingen gaan daar wel door.

Je zult niets meer bereiken voor je eigen straat, je wijkcentrum, je school, je ziekenhuis, je bedrijf, je natuurgebied, als je toelaat dat je partij afbrokkelt. En, daarover wordt

wel even op 7 juni beslist... Het gevaar bestaat dat bij de verkiezingsuitslag niemand nog vraagt: wat zijn je ideeën? – maar: heeft de PPR de 3% gehaald, of 5%? Er zitten verschrikkelijk veel onzekere factoren in deze verkiezingen, maar de uitslag is er niet minder onverbiddelijk om. Een aktiecentrum dat zich slapende houdt of dat zich beperkt tot plaatselijke akties, dat zich dus niet tot het uiterste geeft voor de campagne, laat zichzelf in de steek. Als de PPR er niet meer zou zijn, wie moet dan instaan voor het program van de PPR? Lever je dat dan uit aan de PvdA? Ik niet. De PvdA is onze belangrijkste bondgenoot. Als machtsdrager is de PvdA ook beslissend voor wat wij politiek willen bereiken. Maar links van de PvdA kun je veel meer dan binnen de PvdA. Daar zou je overspoeld worden door het soort sociaal-demokratie dat zich sinds jaar en dag vereenzelvigd heeft met kultuur, ekonomie, defensie enz. van de Eerste Wereld. De oprichters van de PPR kozen elf jaar geleden niet voor de PvdA. Ze hadden gelijk. Ons program had binnen het sociaal-demokratisch bolwerk nooit dit gezicht kunnen krijgen. Die sociaal-demokratie bracht de verzorgingsstaat in plaats van een verantwoordelijke samenleving die zichzelf draagt in al

haar geledingen. Ze probeert privé-bezit der produktie-middelen te zeer te vervangen door staatsburokratie. Ze bleek te arm als geestelijke beweging om de enorme goudmijnen aan menselijk bewustzijn te mobiliseren. De PPR wortelt in een zeer radikale crisis. Dat kun je aan haar leden zien. Zij wijzen de overheersende maatschappelijke ontwikkelingen in de Westerse maatschappij dikwijls heel grondig af, theoretisch, politiek en ook persoonlijk. De PPR is ook een andere manier van leven. Daar spreek ik vaak over in de aktiecentra. De PPR bundelt een heel fundamenteel verzet tot politieke kracht. Het is een valse en onverantwoorde bescheidenheid als we niet met grote overtuiging minstens 20% van Nederland voor onze kritiek en onze alternatieven willen winnen. Dat is de lange weg die we hebben te gaan. En elke verkiezing is beslissend voor de vraag of we door kunnen gaan.

– Gelukkig hebben onze aktiecentra zeer veel amendementen op het ontwerp Europees Program ingestuurd. Ze maken er dus serieus werk van.
– Het kongres op 21 april in Nijmegen wordt een stevig karwei, maar ook een groot feest en een manifestatie van krachtig zelfbesef. Iedereen komt toch?

OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT

EGBERT BOEKER

In 1978/1979 is er regelmatig aanleiding om tien jaar terug te kijken naar de gebeurtenissen die volgden op de roerige dagen van mei '68. De oprichting van de PPR en de Praagse lente zijn daarvan twee voorbeel-

CHRISTELIJK ONDERWIJS

Nu, honderd jaar later, treft men op de eeuwfeesten voor een groot deel dezelfde mensen aan, een illustratie van het feit, dat de relatie tussen de vier genoemde historische gebeurtenissen in het nageslacht nog steeds aanwezig is. De Unie „School en Evangelie” heeft de PPR voor haar festiviteiten uitgenodigd en ons gevraagd haar gedenkboek „In het honderdste jaar” te bespreken. Dat geeft aanleiding om onze houding tegenover het protestantse en katholieke onderwijs nog eens te bepalen. Vast staat, dat democratisering en decentralisatie centrale uitgangspunten van het PPR-denken zijn. Daarin past dus een onderwijssysteem waar de leerlingen zelf een grote stem hebben in het vaststellen van de doelstellingen van het onderwijs en de middelen om die doelen te bereiken. Het ligt dan voor de hand niet alleen de leerlingen, maar ook hun sociale omgeving, hun ouders, daarin te betrekken. Dit lijkt dus al veel op een „school voor de ouders”. In het verlengde hiervan ligt het idee, dat in niet al te kleine plaatsen diverse scholen naast elkaar bestaan, die elk hun eigen karakter hebben. Ouders en kinderen kiezen dan een school die aansluit bij hun eigen denkbeelden en zullen in een democratische structuur ook hun eigen ideeën in het bestuur van de school inbrengen. Het is dan niet beslist noodzakelijk om de scholen zich te laten onderscheiden in religieuze oriëntatie. Evenzeer politieke of algemeen-maatschappelijke kenmerken zouden scholen kunnen onderscheiden. In de onderwijswereld hoort men steeds meer dat iedere school zijn eigen identiteit moet op-

den. In bepaalde kringen kijkt men momenteel ook regelmatig honderd jaar terug. In 1878 organiseerden voorstanders van het Christelijk onderwijs het *volkspetitionnement aan Koning Willem III*, waarin ze opkwamen voor hun bijzonder onderwijs. In 1879 werd de Unie „School

en Evangelie” opgericht die een centrale rol binnen het protestants-christelijk onderwijs zou spelen. In 1879 werd ook het programma van de Anti Revolutionaire Partij gepubliceerd en werd de Vereniging opgericht, die een jaar later de Vrije Universiteit stichtte.

bouwen, een gedachte die wij graag onderschrijven.

De PPR zal dus niet op zichzelf bezwaar aantekenen tegen bijzonder onderwijs. Integendeel, de gedachte past in het PPR-denken. Wel kunnen

hebben met hun PPR-lidmaatschap of dat maar liever geheim houden. Dit karakter als „machtsblok” wordt nog steeds onderstreept door oudstaatssecretaris Schelfhout, die in het Unie-gedenkboek schrijft dat in de afgelopen honderd jaar inhoud-

Honderd jaar „School en Evangelie”

we constateren dat er nogal wat gebreken kleven aan het bijzonder onderwijs zoals dat in de loop van meer dan honderd jaar gegroeid is. Het siert de Unie „School en Evangelie” dat ze ook critici in haar gedenkboek ruimte heeft gegeven om hun bezwaren onder woorden te brengen. Wat ons betreft de volgende kritische kanttekeningen. In de eerste plaats werd „de school voor de ouders” dikwijls een „school voor de grootouders”. Schoolbesturen, bestaande uit oude of zeer oude mensen, missen vaak doorstroming en democratische controle. Bij stichtingen, zoals die vaak in de katholieke onderwijswereld voorkomen is dat zeker het geval. Maar zelfs bij schoolverenigingen is de invloed van ouders gering. Het blijkt trouwens ook razend moeilijk de ouders op de jaarvergaderingen te krijgen. Zelfs bij schoolverenigingen is die inspraak dus vaak moeilijk te organiseren. Met alle respect voor de schoolbesturen, die reëel uit zijn op ouderparticipatie, moet het toch worden gezegd dat het protestants-christelijk en katholiek onderwijs zijn gegroeid tot een machtsblok met een sterk CDA-karakter. Wij kennen docenten bij dat onderwijs die het moeilijk

lijke discussies tussen protestants-christelijk en katholiek onderwijs over het doel van hun onderwijs achterwege zijn gebleven. Jammer; en onthullend.

Als PPR vragen we van al het onderwijs, dat de inbreng van ouders en leerlingen op het onderwijs zo groot mogelijk is. Bij het bijzonder onderwijs dienen de wettelijke mogelijkheden tot het uiterste benut te worden. Stichtingen dienen omgebouwd te worden tot verenigingen. Een grote verleiding voor het bijzonder onderwijs is de politieke diskriminatie van onderwijzend personeel. Aangezien dit ongeveer 70% van de onderwijsbegroting opsoupeert en sterk CDA is georiënteerd rust daar een grote verleiding (en in sommige gevallen helaas een realiteit). We zijn nu in de omgekeerde situatie van honderd jaar geleden toen geen belastingen stroomden naar het onderwijs van een belangrijk deel van de bevolking. Nu gaat er teveel heen – zou je haast zeggen. Dit kan ook slechts veranderen door sterke decentralisatie en democratisering van het bijzonder onderwijs. Als dit inderdaad plaatsvindt, dan, en alleen dan, wensen wij dat onderwijs alle goeds.

STUDIEWEEKEND KERK EN POLITIEK

Het studieweekend Kerk en Politiek wordt gehouden op vrijdag 6 én zaterdag 7 april in Bunnik met als thema: „Kerk in perspectief?” Hierbij gaat het om het ontwikkelen van inzicht in de maatschappelijke functie van de kerken, en van visies op de mogelijkheden

tot handelen voor linkse christenen binnen de kerken. Inleiders: Herman Meijer en Eduard Pijlman. Medio maart wordt een studiemap over dit thema gepubliceerd. De bijdrage per deelnemer is f 35,-.

Wie mee wil doen schrijft even een briefje naar: SRV, Singel 277, 1012 WG Amsterdam; een telefoontje kan ook: 020-256046. Informatie over het studieweekend is te vinden in de PPR-aktiekrant van 29 september 1978. (Graag vermelden of je een lakenzak wilt huren, i.v.b. met overnachting).

LINKSAF EN OMHOOG

KEES WAAGMEESTER

LUNS

De arrogantie van de macht. Zo moet het optreden van het kabinet-Van Agt en met name van de premier worden gekenschetst. Ook als Luns logen heeft over zijn NSB-lidmaatschap van voor de oorlog, mag hij wat het kabinet betreft rustig secretaris-generaal van de Navo blijven. De Kamer was stom verbaasd over dit nieuwe hoofdstuk in het boek van de verloeder dat Van Agt schrijft. Maar de machteloze CDA-fractie, zonder moedig en consequent leiderschap, komt niet verder dan verbazing, en volgt gedwee alle absurditeiten van de premier.

Verloeder is het enige woord dat ik kan verzinnen. Het volk wordt opgeroepen z'n belasting eerlijk te betalen, niet in een inderdaad afstotende etalage met pornografie te kijken en netjes op de zebra te lopen, maar de autoriteiten houden elkaar in volstrekte ongeloofwaardigheid de hand boven het hoofd. Het is alsof oude tijden herleven.

Moet Luns aftreden als secretaris-generaal van de Navo? Hij had nooit benoemd moeten worden. Het is niet de eerste keer dat hij de publieke opinie in de maling neemt en hij heeft dat herhaaldelijk bij veel ernstiger zaken gedaan. Hij heeft bij veel ernstiger zaken de Tweede Kamer gewoon in het ootje genomen. Hij klaagt ook nu weer over de volstrekte onverdraagzaamheid van het Nederlandse volk. Gelukkig dat hij het zo typeert. Zijn handelwijze is inderdaad niet te verdragen. Alles wat hem kritiseert krijgt van hem de volle

laag van de tegenaanval met verdachtmakingen die de meest oprechte mensen in een kwaad daglicht moeten stellen. Ook Van Agt heeft hier een handje van. Dit is een vorm van machtsuitoefening die wij niet scherp genoeg kunnen ontmaskeren, omdat het de politiek tot een stinkend zaakje maakt. Het legt de basis voor ongeïnteresseerdheid, voor de mentaliteit van of je nu door de hond of door de kat gebeten wordt: de ware ondermijning van de democratie. Het is onbegrijpelijk, maar ook veelbetekenend dat het CDA dit steeds maar laat passeren.

CDA

Het CDA fuseert. Dat staat nu vast. Het verzet tegen de grijze middenpartij die het CDA zal worden heeft zich door een slechte organisatie en door politieke naïviteit laten inpakken. De bezwaarde ARP-ers hebben misschien hun geweten schoongewassen, een politieke factor zijn ze niet meer. Wie kaart en daarbij onmiddellijk de troeven uit handen geeft, heeft verloren. Men kan het betreuren, maar een politieke partij, als organisatie van macht, is ongevoelig voor prachtige preken. Wie zo'n preek houdt, maar verzuimt een achterban te organiseren of een machtsmiddel achter de hand te houden heeft zich bij voorbaat gewonnen gegeven. De ARP-loyalisten hebben zich al gewonnen gegeven

toen zij toestemden in de totstandkoming van het kabinet Van Agt-Wiegel. Toen was het duidelijk, dat zij als machtsfactor binnen het CDA geen rol meer zouden spelen. Wilden ze af en toe een succesje boeken, dan moesten ze andere kwesties toegeven aan de meerderheid van de fractie. En één ding stond voorop: Het kabinet zou niet mogen vallen. Progressieve woordvoerders worden gebruikt ter rechtvaardiging van een conservatief beleid.

STROHALM

Daar komt bij, dat de ARP wel kritische geesten bevat, maar in meerderheid zich goed kan vinden in het beleid van het kabinet-Van Agt. Dat de opstandelingen geen achterban wilden organiseren kwam niet alleen door hun loyaliteit, die groepsvorming niet toestaat, maar ook door het feit, dat er maar weinig progressieve achterban in het CDA zit. Steenkamp en Van Agt worden vaak afgeschilderd als politieke naïvelingen, maar zij kennen hun pappenheimers beter dan menig verontrust ARP-er. De inhoudelijke discussie waar de meer progressieve ARP-ers zich aan vastklampen is een strohalm. Er staat geen enkele sanctie op als die discussie niet op bevredigende wijze wordt gevoerd en elk CDA-opperhoofd kan er nogal gemakkelijk mee instemmen: een partij waar geen inhoudelijke discussie

plaatsvindt is geen knip voor de neus waard. Een inhoudelijke discussie hoeft je trouwens niet op je knieën af te smeken, die ga je aan. Maar zelfs daarvoor ontbreekt het de meer progressieve CDA-ers aan moed.

PvdA

En dan de PvdA. Snerende commentaren kunnen worden gehoord op de beleidsnota van het partijbestuur van de PvdA, die een coalitie met het CDA in de toekomst niet wil uitsluiten en een afstemmen van de koers op een progressieve meerderheid vooralsnog niet realistisch acht. Men kan hier lang en breed over discussiëren en met allerlei stellingen die men betreft nog gelijk hebben ook. Maar een theorie van de progressieve meerderheidsregering is gauw gemaakt. Maar zeker een massapartij als de PvdA mag de praktijk niet uit het oog verliezen. En als die praktijk bij de volgende verkiezingen inderdaad een progressieve meerderheid zou opleveren is geen zinnig PvdA-er afkerig van een progressief kabinet. Die meerderheid brengt men naar mijn mening niet dichterbij door een theorie aan de kiezers aan te bieden, maar door in veelkleurige verscheidenheid zoveel mogelijk aanhang te mobiliseren. Dat de PvdA daarbij huiverig is voor een partij als de PSP, is logisch. Er moet een fundamentele bereidheid tot meeregeren en compromissen sluiten aanwezig zijn, anders is een progressief kabinet een te riskante onderneming, zeker voor de kiezers.

De PPR ontwikkelt zich meer en meer tot een partij waarvoor het meest radicale niet goed genoeg is en waarmee afspraken te maken zijn die haar doelstellingen dan wel niet in één klap realiseerbaar maken, maar wel dichterbij brengen. Een uitstekende en betrouwbare bouwsteen voor een progressieve meerderheid in Nederland.

JAN-PETER DE VALK

De eerste lading van onze Europa-vormingsnota hebben wij woensdagavond 21 februari gepresenteerd in Waddinxveen, waar de aktiecentra

Waddinxveen en Boskoop bijegekomen waren. Door het informatiepakket nog heet van de pers, had nog niemand zich kunnen heenworstelen, omdat er geen tijd geweest was de nota van te voren ter lezing (en voorberei-

ding) op te sturen naar onze leden. Rob Hallegraeff en ik hielden allebei een inleiding, waarna er voldoende losgemaakt was over Europa om een interessante en leerzame discussie te doen ontstaan.

WADDINXVEEN: Europese PPRimeur

Vragen

In dit korte verslag, zullen de belangrijkste vragen naar voren komen. Het is niet altijd even gemakkelijk om elke vraag (en zeker volledig) te beantwoorden, daar ligt dan ook een taak voor elk individueel PPR-lid in besloten.

Meedoen

De eerste vraag die opkwam ligt ook nogal voor de hand. Hoe gaat de PPR deze Europese verkiezingen in, wat is de teneur in de partij, en wat is het motto. Daarbij kwamen we eigenlijk meteen weer in een oude kwestie terecht: Moeten we wel meedoen aan de-

ze verkiezingen, als er ten eerste zeer veel kritiek is op de huidige EG en het functioneren ervan, en ten tweede, als de kans op een zetel, gezien de kiesdeler van 4% (direkt af te leiden uit 25 voor Nederland beschikbare zetels) vrij klein is.

Motto

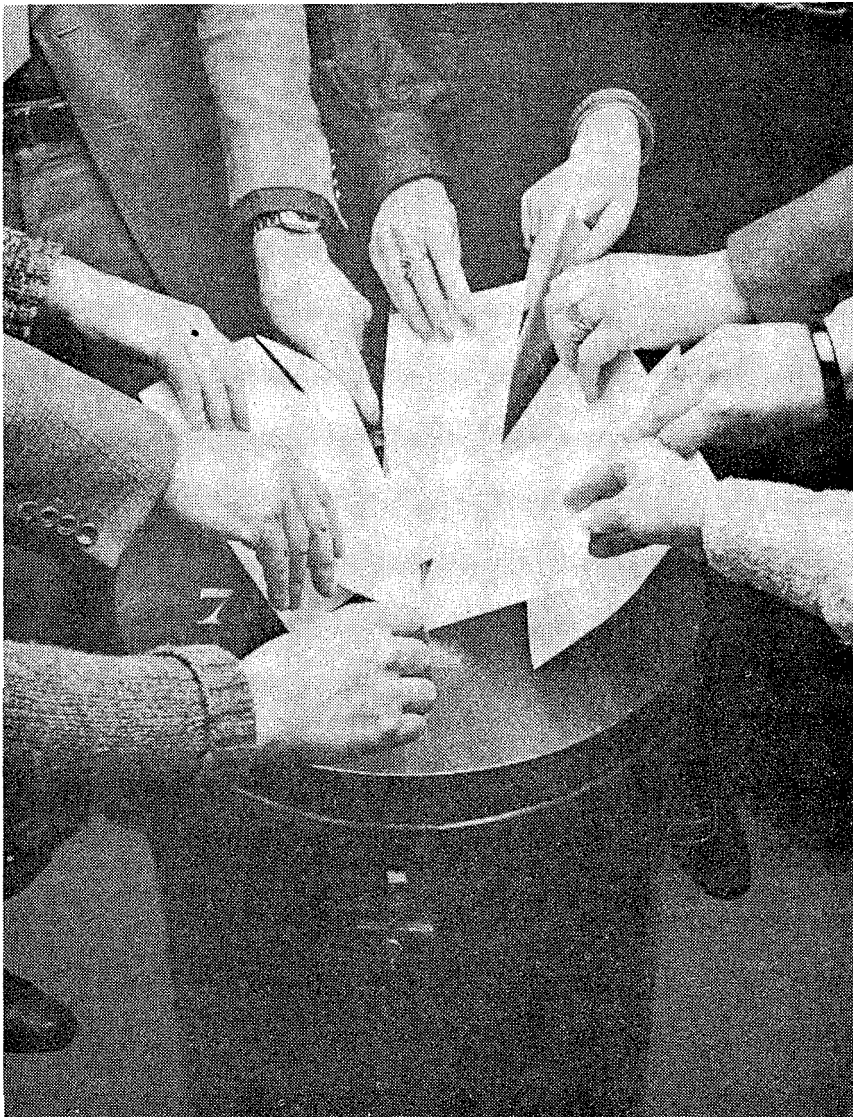
Voor het antwoord is het goed te verwijzen naar het motto voor ons vormingsproject, met de achterliggende nota.

Europa ja, maar ... Inderdaad nú meedoen; je kans en Europa links laten liggen, dat kun je je ook als kleine partij nu niet meer veroorloven. De PPR mag geen gevaar lopen dood te bloeden op nationaal vlak, omdat de mensen denken: De PPR doet niet mee, is zeker opgeheven. Of: de PPR boycot weer een keer, is weer eens tégen, wat gaat er weinig opbouwends van die partij uit.

Maar ... wél anders! Je kan als PPR een voorhoedefunctie in het Europees Parlement vervullen, zoals Henk Waltmans indertijd heeft gedaan tijdens zijn zittingsperiode. Dat *anders* moeten we inhoud geven, wij moeten als PPR-lid op de hoogte zijn van wan-toestanden en er voortdurend op wijzen.

Kontakten en invloed

Volgende kwestie: Hoe zit het nu met de verhouding tot de andere Nederlandse linkse politieke partijen? Ook dat is een oude discussie. Uiteindelijk is besloten alleen de verkiezingen in te gaan, als PPR. Daar zijn een heleboel redenen voor geweest, maar we moeten ons nu op de toekomstmogelijkheden richten. Er zijn immers nog meer radicale groeperingen in Europa (in Italië bijvoorbeeld en in Frankrijk) en ondanks altijd bestaande opvattingverschillen zullen er legio mogelijkheden zijn, om zelf of via anderen invloed uit te oefenen. Als we maar laten zien dat we bestaan en voor een ánder Eu-

E—U—K—O—P—A

Eerste lading vormingsnota over Europa

ropa op willen komen. Je zou het een soort tienjarenplan kunnen noemen: is het er niet nú, dan zorgen we er in elk geval voor dat het er ooit zal zijn.

Wat zijn nu de internationale contacten van de PPR met bijvoorbeeld gelijkgezinde Europese groeperingen, kernenergieactiegroepen in Europa of de vakbeweging?

Er zijn vrij veel van dergelijke contacten, van uiterst vaag tot uiterst stevig. Een inventarisatie daarvan is op komst. Misschien is het zinvol deze inventarisatie naar de actiecentra op te sturen. We doen ons best, in samenwerking met Michiel van de Kasteelen, de internationaal sekretaris.

Sleutelwoorden

Wat zijn nu de sleutelwoorden voor de PPR voor de verkiezingen? Kort gezegd: selectieve economische ontwikkeling, d.w.z. geen onbegrensde groei meer, zoals nu voortvloeit uit het liberale Verdrag van Rome, maar nadruk op de regio's in Europa: de zwakken eens omhoog trekken ten koste van de sterken. Voor de meer geïnteresseerden is er natuurlijk altijd het PPR-Europees verkiezingsprogramma en de nota van toelichting.

Lomé

Wat is de houding van de PPR ten opzichte van de Europese ontwikkelingsamenwerking? Het huidige stelsel, zoals dat is gegroeid (Verdrag van Lomé met voor het merendeel Franse ex-kolonien in Afrika) komt simpel gesteld neer op het veiligstellen van de grondstoffenaanvoer naar en produktiefzet uit het EG-produktieapparaat. Dat daar een andere basis voor moet ontstaan is heel duidelijk.

Liberale EG

Hoe zit het nu met de sterkte van de Europese vakbeweging? En de boerenbeweging. De vakbeweging is er wel op Europees niveau, maar treffend is dat de werkgeversorganisatie in Europa veel sterker is. Dit is ook wel verklaarbaar uit de verschillen die er per lidstaat zijn wat betreft de vakbonden, terwijl de ondernemers één doel nastreven: meer winst.

De boerenbeweging is sterk, ook gezien het feit dat het landbouwbeleid een van de meest intensieve Europese beleidsgebieden is op dit moment. Maar deze beweging bestaat steeds meer uit grote en rijke boeren, die de armere in de vrije markteconomie gewoon weggekonkurreerd hebben. Iets om snel wat aan te doen! Het Europa van nu is gewoon: de sterken bepalen wat de zwakken doen, zo niet, dan verdwijnen de zwakken gewoon. Dit is de „economische vrijheid”. We zien dat zowel op landelijk niveau (in de Bondsrepubliek Duitsland of in Italië) als op organisatie-niveau (multinationals) en vele andere gebieden.

Suggesties

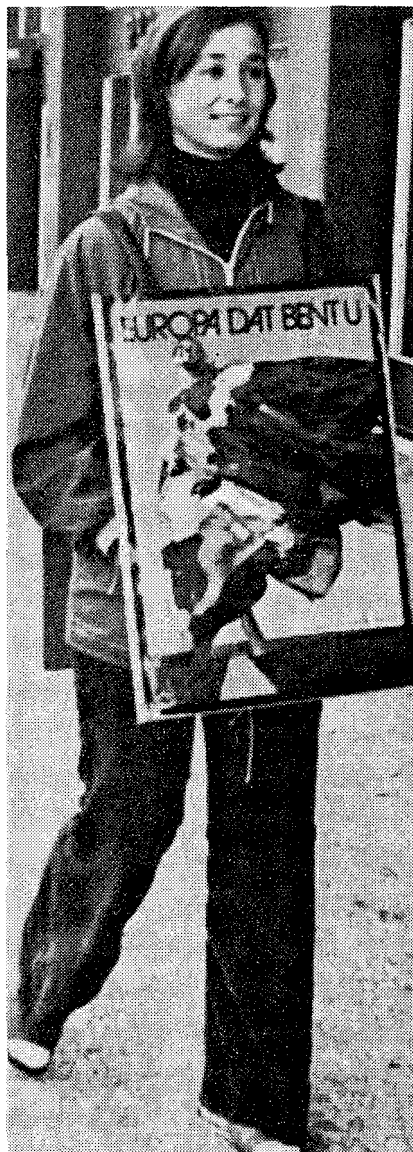
Tenslotte kwamen er nog wat opmerkingen en concrete suggesties van de aanwezigen van de actiecentra.

Of er (nog) geen PPR-motto was. De nota-titel „Europa ja, maar wel anders” sprak iedereen aan, en werd voorzien van het voorstel daar overal plaatselijk met een aktueel submotto op in te haken. Bijvoorbeeld in IJmuiden een submotto op het gebied van het staalbeleid, in Groningen iets in verband met de proefboringen op kernenergie-gebied, enz.

Wellicht is het mogelijk te komen tot een landelijk affiche met centraal overkoepelend thema, waarop ruimte is voor het zelf invullen van een plaatselijk motto. Tenslotte is het landelijke de warming-up en het plaatselijke de eigenlijke actiebasis. Dit komt precies overeen met de PPR-ideeën over regio-belang.

Follow-up

Rob Hallegraef en ik hopen in andere actiecentra net zo aan de gang te kunnen gaan als hier; lees de toegezonden nota goed door, probeer vragen, kritiek en aantekeningen te formuleren, pak desnoods de vragenlijst achterop de PPRak nr. 135 erbij en het ontwerp

Europees verkiezingsprogramma en ga aan de gang. Meer nota's zijn altijd aan te vragen; hopelijk komt het in de PPR tot een brede discussie over de EG.

Boskoop en Waddinxveen: sterkte.

PUBLIKATIES VAN DE STUDIESTICHTING

De Studiestichting heeft een reeks van publikaties over uiteenlopende onderwerpen. Met het oog op de Europese verkiezingen noemen we de twee rapporten: „Europa, links laten liggen?” (f 3,-) en „Het bankroet van Europa” (f 3,50).

Als vanouds zal de Studiestichting met al haar publikaties aanwezig zijn op het komende kongres op 21 april. Actiecentra kunnen dan daarvandaan weer

materiaal meenemen. Bestellingen kunnen van tevoren worden aangevraagd.

De boekjes in de Wereldvensterreeks zijn vanaf heden in prijs verlaagd. „Barsten in de groei” kost nu f 2,50, „Menselijke Maat” en „Politieke Fragmenten” kosten nu f 5,- per stuk.

Bestellingen, telefonisch (020-226018) of schriftelijk naar de PPR-Studiestichting, Singel 277 te Amsterdam (giro 2144633).

E—U—R—O—P—A

STÉPHANIE BROKERHOF

Natuurlijk had de trein weer vertraging, maar toch was er nog tijd voldoende om op zoek te gaan naar het „Lange Voorhout”. Sombere straten en hoge huizen – dit is Den Haag. Ik sta stil voor nummer 29, een gewoon hoog huis met een bordje „Voorlichtingsdienst Europese Gemeenschap”. De telefonis-

te, Sabine, belt naar boven dat ik er ben, nog even wachten in de leeskamer zegt ze mij vriendelijk. Dat duurt niet lang en als ik boven kom, stapt de man waarmee ik de afspraak heb me al in de gang tegemoet. Hartelijk, wilde haren, een kleine snor en een gezellige trui: HENRY FAAS.

Henry Faas is nu voorlichter van de Europese Gemeenschap en hij is PPR'er

van het eerste uur. Ik kom in een grote, rustige kamer, zo rustig dat ik er wat nerveus van word. De koffie wordt gebracht en daar zit een groot stuk taart bij. Ja, zegt Henri „dat is omdat ik besloten heb dat de winter afgelopen is”. We praten nog een tijdje over alles en nog wat, dan zet ik m'n mikrofoon aan, we moesten maar eens ter zake komen.

HENRY FAAS, PPR'ER VAN HET EERSTE UUR:**„Als ergens een PPR nodig is, dan is het op Europees vlak”**

Op weg naar de eerste Europese verkiezingen, is dat een belangrijke tijd voor je?

Henry Faas: „Ja, dat is natuurlijk een uitermate belangrijke tijd, hoewel we hebben het zolang zien aankomen, dat al het voorbereidende werk al is gedaan.”

Is het een belangrijke gebeurtenis op 7 juni? Europese politiek, Europese macht, Europese eenwording, vind je dat belangrijk?

Henry Faas: „Ik vind het erg belangrijk. Niet omdat de macht van het Europese parlement duidelijk omschreven is, ook niet omdat ik een opstand van het volk zie, maar omdat mijn opvattingen over democratie gegrondvest zijn op een zeer eenvoudige principe namelijk dat machthebbers nooit te vertrouwen zijn, omdat ze hun macht uit de hand kunnen laten lopen. Zij zijn behalve machthebbers ook mensen. En mensen hebben er een verschrikkelijke hekel aan om voor aap te staan. En de democratie zorgt ervoor dat alle gelegenheden om mensen voor aap te laten staan ook kunnen worden aangegrepen. Ik geloof dat het goed is als ze voortdurend aan die kritiek bloot staan; althans dat machthebbers worden gedwongen voortdurend na te denken over wat ze eigenlijk aan het doen zijn.

En ik ben van mening dat een Europees parlement, rechtstreeks gekozen, daar veel aan kan doen. Om eens een voorbeeld te noemen: in Amerika hebben ze een einde gemaakt aan de

oorlog in Vietnam, aan meneer Nixon als president ook, en zijn ze nog steeds bezig een einde te maken aan allerlei Watergateachtige toestanden; niet omdat dat in de Amerikaanse grondwet zo keurig geregeld was, maar gewoon omdat gekozen volksvertegenwoordigers, duidelijk gesteund door de publiciteit, en dat zal in Europa ook moeten, er in zijn geslaagd dusdanig kabaal te maken dat de machthebbers zich daaraan hebben moeten aanpassen. Als het Europees parlement dat straks ook gaat doen, en door de verkiezingen kunnen ze de zelfverzekerdheid hebben dat te gaan doen, dan geloof ik dat ze veel kunnen bereiken. Ze zullen bijvoorbeeld hoorzittingen moeten gaan houden. Ook zullen ze de multinationals eens tegen het licht moeten gaan houden. Ze zullen de sociale misstanden in Europa goed moeten bekijken. Ik verwacht veel van dat Europese parlement, maar het moet wel de kansen krijgen zich waar te maken. Die kansen worden voornamelijk door buitengebeurens geleverd, door de omstandigheden.

Iets wat mij trouwens wel opgevallen is, sinds ik in dit apparaat zit, is dat je veel meer merkt hoe groot de invloed is van de openbaarheid. Zelfs in zo'n niet gekozen parlement, dat we nu hebben, met een zeer beperkte macht, als daar een vraag wordt gesteld, kan niet schelen van wie die is, al is het een groot onbenul, dan zie je toch een hele hoop nagelbijtende figuren door het gebouw lopen, uit vrees dat ze te kijk worden gezet. Daar gaat een zeer heilzame werking van uit. De volgende keer denken ze twee keer na voordat ze

een flater begaan.”

Europese machtsconcentratie lijken me een beetje eng, omdat een klein land als Nederland makkelijk kan worden overspeeld door bijvoorbeeld Duitsland of Frankrijk. Zie jij daar geen gevaren in?

Henry Faas: „Macht is altijd griezelig. En die macht bestaat eigenlijk al, alleen wordt die nu onkontroleerbaar uitgeoefend. Ik geloof niet dat je kunt zeggen dat de invloed van de kleine landen, in een democratisch Europa kleiner zou zijn dan in een establishment-Europa. Je beslist democratisch en dan ga je dus met de Franse of Italiaanse „ekologen” praten om samen iets te bereiken.”

Gaat het direkt gekozen parlement zelf zijn bevoegdheden uitbreiden?

Henry Faas: „Dat is natuurlijk de grote vraag. Wat zal het gekozen parlement waar kunnen maken. Het zit natuurlijk altijd met regeringen die nee kunnen zeggen tegen besluiten en wat eigenlijk nog veel erger is dan regeringen dat zijn de nationale bestuursapparaten, de ambtenaren, die eeuwenlang gewend zijn alles in het eigen landje op te lossen, en weigerachtig zijn ook maar iets af te staan. Op het moment dat de bevolking, de publieke opinie iets óók ziet als een evidente zaak, op zo'n moment moet je proberen de bevoegdheden te vergroten. Het moet absurd worden dat een nationale regering iets tegen kan houden, dat Europees behoort te worden opgelost.”

E—U—R—O—P—A

FLAUWEKUL?...

Een greep uit een ironisch stukje van Henry Faas, wie gevraagd was of hij niet een handjevol argumenten in voorraad had om aan te tonen dat de Europese eenwording flauwekul is en het geen zin heeft op 7 juni mee te doen aan de Europese verkiezingen. Oordeel zelf:

Wanneer er over de grote economische en politieke zaken gesproken wordt, staan ze in Washington, Peking en Moskou te sidderen als er een telex uit Den Haag binnenkomt. We hebben de rest van Europa niet nodig als het gaat om zulke kleinigheden als het behoud van de wereldvrede of het tegengaan van de moordende concurrentie.

Dat probleem van de werkloosheid regelen we ook zelf wel. We zorgen gewoon dat alle bestellingen bij ons binnenkomen. We zijn handig en we hebben nog enige tijd aardgas om onze prijzen te drukken. Laten ze in Italië maar werkloos worden.

Ze beweren, dat zonder de Europese Gemeenschap andere landen hun grenzen zouden kunnen sluiten voor onze boter, onze kaas, onze industrieproducten, onze schepen, onze vrachtwagens. Wie gelooft dat nou? Dat doen ze niet. Wij zijn zeer geliefd overal. Ze zullen ons nooit dwarszitten.

Schieten ze in Italië vogeltjes dood, die wij lief vinden? Vechten ze op de

Noordzee om de laatste uitstervende vis? Gooien ze honderden kilometers verderop troep in de Rijn, waar wij last van hebben? Zetten ze vlak over onze grens fabrieken, die bij ons de boel vervuilen? En zouden daarom Europese afspraken nodig zijn? Sentimenteel gedoe. We vinden wel iets om ze terug te pesten.

Het is in Europa zo, dat één land een Europese wet kan tegenhouden. Het is alsof in Nederland – nadat het parlement een wet heeft goedgekeurd – Amsterdam of Groesbeek nog zou kunnen zeggen: „Het gaat niet door”. Wat dan nog? Het is misschien vervelend voor de Tweede Kamer, maar uitstekend voor Amsterdam of Groesbeek.

hebben gedemonstreerd. Het is niets anders dan een andere manier van evalueren. Het is voor mij zeker geen principe-kwestie of zo. Waar ik wel bij moet zeggen dat ik meer, als oude PPR-er, toch de nadruk blijf leggen op een samenwerkingsverband van linkse krachten. Links is voor mij voorlopig belangrijker dan onze inbreng in links.”

Je haalde net bij je motivering ook de laatste opiniepeilingen aan. Ik moet zeggen dat ik daar niet meer zo in geloof, ook niet in de manier waarop ze gehouden worden, maar goed. De PPR doet nu wel mee, wat nu, doe jij ook mee?

Henry Faas: „Natuurlijk, ik blijf PPR-er. Ik zal vanzelfsprekend mijn partij trouw blijven. Maar voor mij hangt ook veel af van wat er gebeurt met lijstverbindingen.”

Er is een uur voorbij als ik mijn Uher weer afzet. We praten nog wat door over het lijstverbindingprobleem. Ik hoop maar dat daar snel duidelijkheid over komt, want de PPR kan natuurlijk geen stem missen. Henry Faas brengt me helemaal naar de deur. Als ik buiten in het druilrige Den Haag op weg ga naar de Tweede Kamer moet ik nog verder denken over een man die zo goed weet wat Europa zou moeten zijn, die zo goed op een rijtje heeft hoe Europese macht gebruikt moet worden. Ik ben ervan onder de indruk en het heeft in ieder geval mij een wat duidelijker beeld gebracht over een Europa waar ik eigenlijk bang voor was. Ik denk terug aan het besluit dat Henry die ochtend nam, het besluit dat de winter voorbij is, ik overweeg om ook een besluit te nemen, en als ik onder het portje bij de Tweede Kamer doorloop doe ik het, ik besluit: Die zetel voor de PPR, die komt er!

Een belangrijke taak voor het Europese parlement is dus: toezicht houden, controleren. Waarom vond je dan dat de PPR, toch een partij met een eigen gezicht en een eigen geluid, dat die niet moet proberen in dat Europese parlement te komen. Jij vond dat de PPR maar niet moest meedoen met de komende verkiezingen.

Henry Faas: „Ik vind, laat ik dat eerst en heel duidelijk zeggen, dat als ergens een PPR nodig is, dat juist op Europees vlak is. De PPR stelt zich zeer Europees op en volgens mij terecht. Milieuvraagstukken bijvoorbeeld zijn natuurlijk niet op te lossen alleen in Nederland. Als ze in België tien kilometer over de grens een vervuilende fabriek zetten, dan hebben wij er hier de nadelen van.

Een ander punt wat ons zeer aangaat is de hulp aan de onderontwikkelde gebieden. Wat zijn wij Nederlanders voor die onderontwikkelde gebieden als markt, nauwelijks interessant met zijn 14 miljoen. De 260 miljoen Europeanen zijn dat echter wel. Los van het feit dat wij door onze voortrekkersfunctie, om die rotterm nog maar eens een keer te gebruiken, andere landen kunnen meetrokken naar meer openheid en meer hulp voor die onderontwikkelde gebieden. Een Europese PPR zou mij dus zeer aanspreken. Ik ben gewoon om praktische redenen tegen meedoen aan de verkiezingen omdat ik alleen bang was dat we die zetel niet zouden halen. En dat zo iets een terugslag zou hebben op de nationale situatie bij de volgende verkiezingen. Volgens de laatste opiniepeiling zou links een meerderheid kunnen krijgen. Je ziet dat ik een nationaal element in de Europese verkiezingen breng, maar ik denk, dat zou toch wel gebeuren, en bovendien vind ik dat niet zo verschrikkelijk rampzalig.”

Ik zeg dan: er is niets verloren voordat je het hebt geprobeerd en bovendien denk ik dat een kleine partij zich niet kan veroorloven om uit het gezichtsveld van de kiezer te verdwijnen, door niet mee te doen en niet voor te komen in die kampanjetijd. Het is al heel belangrijk voor de PPR ervoor te zorgen dat haar percentage omhoog gaat, het beeld overblijft: de PPR groeit weer.

Henry Faas: „Het is gewoon een kwestie van aan welke schatting hecht je het meest. Ik schat het anders in dan jij. Ik geloof niet dat we uit het gezichtsveld waren verdwenen als we met de PvdA tot een akkoord hadden kunnen komen. Dan zouden we ons duidelijk

MEERTEN TER BORG MAURITS HENKEMANS

Joop den Uyl heeft in zijn onlangs verschenen opstellenbundel „Inzicht en Uitzicht” een interessant opstel over de grenzen-aan-de-groei-problematiek opgenomen onder de titel „De toekomst onder ogen zien” (blz. 23 e.v.). De teneur daarvan is, dat de tijd van toenemende welvaart (materiële groei) voorgoed voorbij is. We staan nu voor de keuze „tussen het op ons af laten

komen van ontwikkelingen, die dan noodlottig blijken, omdat ze leiden tot frustratie, verzet en harde conflicten of voor een sturen van de ontwikkeling naar een ander samenlevingspatroon, waarin arbeid meer kansen tot zelfverwerkelijking biedt en zelfbestuur een overheersend kenmerk van maatschappelijke organisatie is geworden.” Het is volstrekt overbodig te vermelden wat de keus van Den Uyl én van de PPR is in deze. Als het om deze zeer principiële keuze gaat, zijn we het

eens. En dan blijkt ook het hemelsbrede verschil tussen progressieven en liberalen.

VVD-leider Rietkerk schreef in de NRC van 3 februari 1979 een kritiek op Den Uyls opstel. Typerend voor de teneur van zijn kritiek is, dat tegenstand tegen ongebreidelde materiële groei „kultuurpessimisme” wordt genoemd. Cultuur reikt voor Rietkerk kennelijk niet verder dan materiële groei.

Pleidooi voor de onbetaalde sektor

De kontroverse

Kritiek op de ongebreidelde materiële groei heeft twee soorten tegenkritiek opgeroepen, die elkaar schitterend aanvullen. Enerzijds kan je zeggen dat de waarschuwingen over de grenzen aan de groei schromelijk zijn overdreven en dat die grenzen nog lang niet bereikt zijn, anderzijds valt te zeggen, dat groei noodzakelijk is om de problemen van werkloosheid, energieschaarste, milieuvervuiling en ongelijkheid op te lossen.

Zij die in deze argumenten geloven, zien geen enkele noodzaak tot het veranderen van maatschappelijke structuren. Zij zien de aandrang daartoe als fanatiek gedram, dat de werkgelegenheid etc. in gevaar brengt.

Het is een bekend verhaal. We kunnen het vinden in rapporten van de OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling van de rijke landen) en het zal niemand verbazen dat ook Rietkerk er nog eens mee komt in zijn kritiek op Den Uyl. Nog altijd is voor Rietkerk de groei het tovermiddel waarmee alle problemen, waar onze maatschappij mee worstelt, moeten worden opgelost. Serieuze weerleggingen door Den Uyl, dat materiële groei geen oplossingen biedt, ziet hij over het hoofd.

De socialistische oplossing

Wij wijzen Rietkerks kritiek op de analyse van Den Uyl zonder meer af. Anders ligt het echter waar het gaat om Rietkerks kritiek op de oplossingen die Den Uyl aandraagt. Daar kunnen we begrip voor hebben. Hoe krakemikkig en omslachtig Rietkerk zijn kritiek ook formuleert, hij maakt ons

toch bewust van het belangrijke verschil tussen de PvdA en de PPR, waar het gaat om de oplossingen voor de huidige moeilijkheden.

Den Uyl meent dat groei moet worden verlegd van de productie naar de dienstverlening. Daarmee zijn we het eens. Maar bij het kreëren van werk in die dienstensektor kent hij een grote rol toe aan de overheid. Hoe groot, is niet duidelijk. Den Uyl is hier vaag en dus nogal ongrijpbaar. Het is op dit punt waar het gaat om een te groot vertrouwen in de overheid, dat wij Rietkerks kritiek delen.

Wij hebben in de publieke sektor (de overheid) al even weinig vertrouwen als in de particuliere en we worden hierin bijvoorbeeld gesterkt doordat het met de democratisering in de staatsbedrijven al net zo beroerd gesteld is als in de particuliere bedrijven en dat hetzelfde geldt voor de aard van de investeringen, de aandacht voor de kwaliteit van de arbeid en de uitstoot van de arbeid. Wij staan huiverig tegenover het idee van Den Uyl om grote hoeveelheden werk te kreëren in de kwartaire sektor (door de overheid geleverde diensten). Wanneer op die manier de werkloosheidsproblemen moeten worden opgelost, betekent dat volgens het WRR-rapport „Maken wij er werk van?” bijna 700.000 banen extra bij de overheid in het jaar 1990.

Dat wil zeggen een toename van de werkgelegenheid bij de overheid van 70%. Dat zal volgens ons leiden tot verbuokrativering en verambtelijking en mogelijke onvrijheid in onze samenleving.

Mensen die de analyse ten aanzien van de grenzen aan de groei serieus nemen, wijzen vaak op de wenselijkheid van het uitbreiden van de dienstensektor. Dit is inderdaad een manier om de groei om te buigen in een richting die

de samenleving minder bedreigt. Het is een ombuiging die zowel via de particuliere, als via de publieke sektor plaats vindt.

Beide wegen vinden we ongewenst, omdat in beide sectoren een toenemende afhankelijkheid zal plaats vinden van „deskundigen”. Naast deze afhankelijkheid komt dan nog de kilheid van de deskundige, die zoveel problemen te verwerken krijgt dat hij niet anders kan dan de problemen langs zijn koude kleren te laten afglijden. De huidige kritiek op de gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening bevestigen deze stelling. Tenslotte worden grote dienstverlenende organisaties of die nu in de publieke of privésektor opereren snel ondoorzichtig en bureaucratische organisaties.

Een alternatief in wording

Die kritiek kan natuurlijk terecht zijn, maar welke oplossing staat ons dan wel voor ogen? Het afremmen van de materiële groei brengt twee problemen met zich mee.

Hoe moet de werkloosheid worden aangepakt; en: hoe moet worden omgebogen naar de kulturele en dienstensektor?

Het werkloosheidsprobleem willen we vooral oplossen door werk te handhaven in de landbouw, woningbouw en reparatiesektor. Dit is noodzakelijk om de kwaliteit van de productie en de arbeidsomstandigheden in deze sectoren te verbeteren. Daarnaast leggen we de nadruk op een eerlijke verdeling van het betaalde werk tussen de mensen die willen werken. Dit kan door invoering van arbeidstijdverkorting en het kreëren van parttime-banen (*). De voordelen van zulke maatregelen

DE TIJDGEEST EN NOG WAT...

HENK WALTMANS

De jongste NIPO/Rooie Haan-enquête (periode januari 1979) is niet gunstig voor de PPR: ze zakte in vergelijking met de periode oktober-november 1978 van 1,5 naar 1,3 en bleef daarmee op 2 Kamerzetels steken. Er moet kennelijk nog heel wat actie worden gevoerd om over het dode punt heen te komen.

Toch is het algemene beeld gunstig voor de progressieven:

	okt./nov. '78	jan. '79
PvdA	35,0	35,7
D'66	8,0	8,8
PPR	1,5	1,3
	44,5	45,8

Voor links in zijn geheel komt er een meerderheid in de Tweede Kamer in zicht:

	okt./nov. '78	jan. '79
Progr.	44,5	45,8
CPN	2,2	2,7
PSP	2,2	1,7
	48,9	50,2

De verdeling der Tweede Kamerzetels wordt als volgt opgegeven:

Reg.-partijen	okt./nov. '78	jan. '79
CDA	48	47
VVD	24	23
	72	70
SGP	3	3
GPV	1	1
BP	0	0
DS'70	0	0
Progressieven:		
PvdA	54	55
D'66	12	13
PPR	2	2
CPN	3	4
PSP	3	2

zijn legio. Den Uyl en Rietkerk onderkennen deze voordelen echter nauwelijks wegens hun oude indeling van de economie in een marktsektor en een publieksektor, waarbij de liberalen de marktsektor en de socialistische de publieke sektor verdedigen.

Wat zijn dan wel die voordelen? Dat er veel vrije tijd beschikbaar komt, waarin de mensen onbetaald vele zinvolle dingen kunnen doen. Bij de PPR-Studiestichting wordt nu al ruim een jaar gedacht over de konsekwenties van het invoeren van een derde sektor, zoals de Delftse professor Priemus die in Nederland heeft

De laatste opiniepeiling van de Europese Commissie wijst uit, dat slechts 52 procent van de stemgerechtigden van de Gemeenschap nu al zeker weet in juni a.s. te gaan stemmen. In Nederland ligt de score het hoogst, op 71 %.

In Nederland is het aantal mensen dat de EEG een goede zaak vindt tussen 1973 en 1983 gegroeid van 63 naar 83 procent.

Op de vraag, of deze verkiezingen van groot belang zijn en de politieke eenwording van de EEG zullen versnellen, antwoordde 48 procent „ja,” 32 procent was negatief en 20 procent onthield zich van een oordeel.

De laatste Euro-barometer van herfst 1978, gewijd aan de verkiezingen voor het Europees Parlement laat zien, dat in de gehele Gemeenschap nauwelijks verschil is gekomen sinds voorjaar 1978 in de waardering dezer verkiezingen:

	VOOR		TEGEN	
	voorjaar-herfst	voorjaar-herfst	voorjaar-herfst	voorjaar-herfst
EG	71	70	11	11
Nederland	80	82	9	8

Driekwart der ondervraagden vindt de Europese verkiezingen noodzakelijk om te beslissen welk soort Europa we willen.

Men verwacht, dat 21% bij de verkiezingen in juni 1979 zal thuisblijven, 17% onzeker zal zijn en 62% waarschijnlijk zal gaan stemmen. Voor Nederland rekent men op 13% thuisblijvers, 16% onzeker en 71% opkomst (het hoogste percentage van alle lidstaten).

De vraag, of het lidmaatschap van de EG voor Nederland een goede zaak is, werd in de afgelopen jaren door Nederlandse ondervraagden als volgt beantwoord:

	JA
herfst 1973	63%
herfst 1974	70%
herfst 1975	67%
herfst 1976	74%
herfst 1977	74%
voorjaar 1978	74%
herfst 1978	83%

De genoemde Euro-barometer gaat vergezeld van uitkomsten van onderzoeken over het sociaal-politieke klimaat in de negen lid-staten van de Europese Gemeenschap. „Is men tevreden of niet tevreden over het leven dat men leidt en over het functioneren van de democratie?” De volgende staat geeft het antwoord weer zoals dat gegeven is in Nederland, met daarnaast een percentage (gewogen gemiddelde) zoals dat voor de Gemeenschap als zodanig kan gelden:

Het leven dat men leidt	Nederland	EG
- tevreden:		
voorjaar 1977	92	75
voorjaar 1978	93	77
herfst 1978	92	79

- niet tevreden:		
voorjaar 1977	7	24
voorjaar 1978	7	22
herfst 1978	7	20

Funktionering democratie	Nederland	EG
- tevreden:		
voorjaar 1977	67	51
voorjaar 1978	69	55
herfst 1978	53	49

- niet tevreden:		
voorjaar 1977	29	44
voorjaar 1978	27	39
herfst 1978	43	44

Terwijl men tevreden is met het leven dat men leidt, is het percentage van diegenen, die niet tevreden zijn over de funktionering van de democratie in Nederland, opvallend gestegen: in een half jaar tijd van 27 naar 43%. Mij dunkt, dat de PPR met haar tienjarige diepgaande aandacht voor demokratisering, die ontwikkeling met aandacht volgt.

geïntroduceerd: de huishoudelijke of zoals wij het liever noemen de onbetaalde sektor. In deze sektor valt het huishoudelijk werk, de doe-het-zelf activiteiten, het vrijwilligerswerk, de zelfhulpgroepen. Dit is economisch gezien een uiterst belangrijke sektor. De produktie in deze sektor, die wordt berekend door de hoeveelheid tijd, besteed aan onbetaald werk, te vermenigvuldigen met het minimum uurloon, wordt geschat op 40% van het nationale inkomen.

Deze sektor moet worden vergroot en versterkt.

Willen we zoals Den Uyl de werkgelegenheid verleggen en de konsumptie

van diensten en kultuurgoederen vergroten, maar zijn we, zoals Rietkerk, bevreemd voor een te grote macht van de overheid, dan zullen we ons moeten concentreren op een versterking van deze sektor. Dat kan o.a. door het vergroten van de vrije tijd. Dat brengt nog wel de nodige problemen met zich mee, dat onderkennen wij. Toch ligt hier naar onze overtuiging de enige mogelijkheid om de kwaliteit van het bestaan te verbeteren.

(*) Een uitgebreide weergave van hoe de PPR de werkloosheid wil aanpakken staat in de nota „Het betere werk”, uitgave van de PPR-Studiestichting, Singel 277 te Amsterdam (tel.: 020 - 226018).

Wetsontwerpen VAD: heilloos

JAAP RÜELL
medewerker PPR-
fractie Tweede Kamer

De fracties in de Tweede Kamer hebben 21 februari schriftelijk commentaar geleverd op de twee wetsontwerpen over de vermogensaanwasdeling. De PPR-fractie heeft zich daarbij niet onbetuigd gelaten. Op goede gronden werden de twee VAD-wetsontwerpen die het kabinet-van Agt heeft ingediend, de grond ingeboord.

Voorgeschiedenis

Tijdens de algemene beschouwingen in oktober 1974 heeft het kabinet-den Uyl de toezegging gedaan een wettelijke regeling inzake de vermogensaanwasdeling te ontwerpen. Vooral de vakbeweging heeft daar in het verleden op aangedrongen. In de Interimnota inkomensbeleid (mei 1975) werden de hoofdlijnen van een regeling inzake de vermogensaanwasdeling uiteengezet. Daarbij werd ervan uitgegaan dat de wettelijke regeling nog van toepassing zou zijn op de in 1975 gerealiseerde vermogensaanwas. Inmiddels is dit 1978 geworden, maar ook dat zal niet gehaald worden zodat de regeling op zijn vroegst van toepassing zal worden op de in 1979 behaalde overwinst.

De vermogensaanwasdeling was ook bedoeld om het probleem op te lossen van de extra-winsten die sterkere bedrijven maken bij een algehele inkomensmatiging terwille van de werkgelegenheid in de zwakkere bedrijven. Ook is er het probleem dat werknemers in sterke bedrijven er beter van afkomen dan werknemers in zwakke bedrijven die hetzelfde werk doen. De bereidheid tot matiging levert dan voordelen op aan de aandeelhouders. Dit is onaanvaardbaar. In de doelstellingen van de vermogensaanwasdeling is dit uitgangspunt terug te vinden. Deze doelstelling is de werknemers te laten delen in de overwinst en daarmee in het groeiende produktievermogen van de maatschappij. Bij het laten delen werd in de Interimnota nadrukkelijk gesteld dat dit dient te geschieden in de vorm van vermogenstitels (aandelen, certificaten van aandelen) en dus niet in geld. Daarmee werd voorkomen, dat de betrokken ondernemingen de voor de investeringen benodigde middelen van derden (banken bv.) zouden moeten aantrekken of in liquiditeitsmoeilijkheden zouden geraken.

De regeling omtrent de vermogensaanwasdeling heeft altijd twee verschillende componenten gehad. Een *individueel deel* (toedeling van de vermogensaanwas van de werknemers van de VAD-plichtige ondernemingen hetgeen lang niet alle ondernemingen zijn) en een *collectief deel* (toedeling aan een fonds dat beheerd zou worden door vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties).

De verdeling van de overwinst zou in de praktijk voor ongeveer $\frac{1}{3}$ deel naar de werknemers van de betrokken ondernemingen gaan en voor $\frac{2}{3}$ deel naar het collectieve fonds. De gelden van het fonds zouden aangewend worden ten behoeve van alle in Nederland werkzame werknemers. Dit zou gerealiseerd worden door het groeiende fondsvermogen te bestemmen voor een zeer wenselijke aanvulling van de ouderdagvoorzieningen van de werknemers.

Eerste wetsontwerp

Op 22 juni 1976 werd het wetsontwerp op de vermogensaanwasdeling ingediend. Beide componenten van het wetsontwerp waren toen nog in één wet verenigd. De reacties waren weinig positief. Met name van werkgeverszijde werd zwaar geschut in stelling gebracht. Van Veen (voorzitter van het Verbond van Nederlandse Ondernemingen) stelde tijdens de openbare hoorzitting over het wetsontwerp (23 sept. '76) dat „... de argumenten van de regering vóór vermogensaanwasdeling niet valide zijn en met elkaar in tegenspraak. Eveneens bestaat er strijdigheid tussen de door de regering aangevoerde doelstellingen en de uitwerking van het wetsontwerp. De opzet van de regeling is verder in strijd met de door de regering beklemtoonde spreiding van macht en vermogen. Geen rekening wordt gehouden met de werkelijkheid in de onderneming, terwijl de constructie die wordt gekozen om de pensioenbestemming te realiseren, zonder diepgaande verduidelijking volstrekt onbegrijpelijk is”.

Standpunt PPR-fractie

Ook de PPR-fractie had op dit wetsontwerp kritiek, maar dan wel vanuit

een geheel andere invalshoek. De fractie liet in het voorlopig verslag (2 november) weten, dat zij zwaar tilde aan de toezegging van de regering aan de vakbeweging om met een VAD-regeling te komen. Daarom voelde de fractie zich in november '76 verplicht aan de totstandkoming van de wet mee te werken en de eigen visie zoveel mogelijk langs de weg van amendement tot gelding te brengen. Bijvoorbeeld geen individuele toedeling maar alles naar het fonds en tenminste 50% van de overwinst zou onder de VAD-regeling moeten vallen en niet een percentage dat tot maximaal 20 (in 1980) zou kunnen oplopen.

De eigen visie van de PPR-fractie op de problematiek van de vermogensaanwasdeling, komt op het volgende neer. Aandeelhouders dient niet meer dan een vergoeding voor het verschaffen van risicodragend kapitaal aan de onderneming te worden toegerekend. Zij dienen ook geen zeggenschap over het interne bedrijfsbeleid te ontlenen aan het bezit van aandelen. Aan de hand van dit uitgangspunt kan een relatief eenvoudig wetsontwerp

worden opgezet. De PPR-fractie pleitte voor een overwinstbelasting* en beslissingsbevoegdheid voor de ondernemingsraad met betrekking tot de winstbestemming.

Tweede wetsontwerp

De van vele zijden ingebrachte kritiek op het wetsontwerp heeft de regering ertoe gebracht op 25 januari 1977 een gewijzigd ontwerp van wet in te dienen. Deze nieuwe voorstellen maakten het voor de PPR-fractie wel erg moeilijk zich nog positief over het wetsontwerp uit te laten. Kort gezegd concentreerde deze kritiek zich op het feit dat voor het eerst uitbetaling van de VAD-afdracht aan de betrokken werknemers (individuele deel) in de vorm van contanten mogelijk werd waardoor het VAD-wetsontwerp een duidelijk kosten-aspect voor de ondernemingen kreeg en tevens afstand werd genomen van het principe dat de VAD-regeling ertoe strekte om de werknemers te laten delen in het produktieve vermogen van de ondernemingen. Dat kon nu worden „afgekocht” door de werknemers geld toe te stoppen. Dit geld moest echter wel een vaste termijn worden gespaard voordat de betrokken werknemers er aan konden komen. Als beheerders van deze gelden werden spaarinstellingen (zeg maar banken) ingeschakeld. Aan deze instellingen werden geen nadere regels gesteld met betrekking tot de belegging en de aanwending van dit vermogen. Daarnaast werden een aantal meer technische wijzigingen opgenomen welke tot gevolg had dat de onderneming minder overwinst zou behoeven af te dragen. Ook de afdracht aan het collectieve fonds kon nu in principe in contanten plaats vinden, waardoor het fonds een soort incasso-bureau werd.

Derde wetsontwerp

De verdere behandeling van het tweede wetsontwerp inzake de vermogensaanwasdeling werd gestaakt op het moment dat het kabinet-den Uyl viel (maart '77). In de regeringsverklaring van het kabinet-van Agt (16 jan. '78) werd toegezegd dat het kabinet uiterlijk 1 april '78 een voorstel over de vermogensaanwasdeling zou indienen. Het werd 27 april wat het individuele deel van de regeling betreft en 5 oktober '78 voor het collectieve deel.

Behalve deze scheiding van één wetsontwerp in twee ontwerpen – waarvoor het voor de VVD makkelijker wordt vóór het individuele deel en tegen het collectieve deel te stemmen – zijn er nu zoveel volstrekt onaanvaardbare bepalingen in beide wetsontwerpen opgenomen dat er geen enkele twijfel behoefte te bestaan over het felle verzet van de PPR-fractie tegen het van kracht worden van beide wetsontwerpen.

De oorspronkelijke doelstellingen van de vermogensaanwasdeling zijn volstrekt zoekgeraakt. Het uitgangspunt van de VAD – afdracht van vermogen in de vorm van vermogenstitels waarbij het in het bedrijf gevormde vermogen binnen de onderneming werkzaam blijft – is geheel verlaten. Het individuele deel is niet meer dan een wettelijk verplichte winstdeling bij matiging blijft volstrekt onopgelost... Nu het oogmerk van de regering is het opzetten van een wettelijk verplichte winstdelingsregeling is het de PPR-

PPR-motie over Helsinki aangenomen

De Tweede Kamer heeft op 13 februari met algemene stemmen een motie aangenomen, die door Henk Waltmans werd voorgesteld in de openbare commissievergadering van 28 augustus 1979 over het Verslag betreffende de uitwerking en toepassing van de Verdragen tot oprichting van de EEG en Euratom over het jaar 1977.

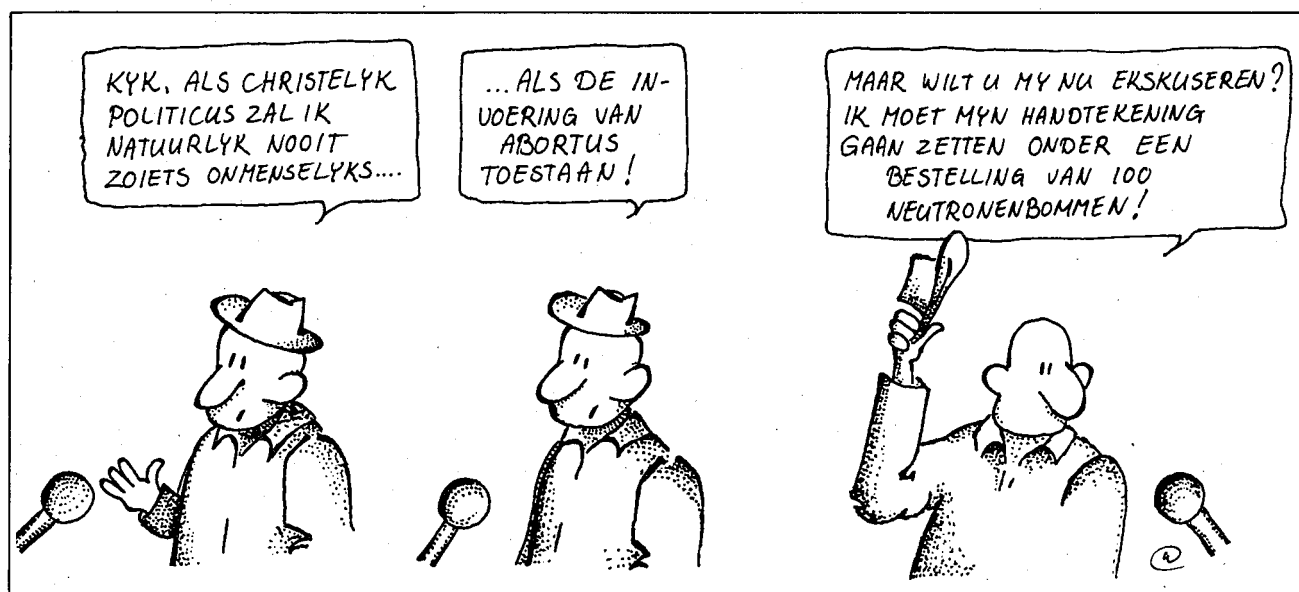
De motie nodigt de Nederlandse regering uit de Kamer een overzicht te verstrekken van de sedert de sluiting op 1 augustus 1975 in Helsinki van het Slotakkoord van de Conferentie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa bereikte resultaten op het gebied van samenwerking met de landen met staatshandel, vooral met betrekking tot:

- het scheppen, respectievelijk handhaven van een wederkerigheid, die over het geheel genomen een evenwichtige verdeling van voordelen en verplichtingen in de handelsbetrekkingen mogelijk maakt;
- de mogelijkheden van samenwerking en coördinatie op het gebied van ontwikkelingshulp;
- de maatregelen met het oog op samenwerking in de organisaties van de VN en in het kader van de Noord-Zuid dialoog bij de oplossing van internationale economische problemen, met name voedselvoorziening, energie- en grondstoffenvoorziening.

Ook heeft dr. Waltmans bij de behandeling van de begroting van Buiten-

landse Zaken in zijn bijdrage tot de debatten op 7 februari erop gewezen dat door de Hongaarse delegatie op de Vervolgconferentie te Belgrado een aantal voorstellen is gedaan tot steun aan relatief weinig verspreide en bestudeerde talen en tot steun aan de cultuur van nationale minderheidsgroepen.

Hij heeft de minister van Buitenlandse Zaken gevraagd op de Vervolgconferentie te Madrid aandacht aan deze aspecten te besteden. De minister heeft tijdens het debat toegezegd, dat hij bereid is over deze kwestie bilateraal overleg te plegen met de Hongaarse regering.

fractie niet duidelijk waarom dan niet gekozen is voor een simpele verlaging van de loon- en inkomstenbelasting. Het grote voordeel van een dergelijke maatregel is, in vergelijking met het individuele deel van de VAD-regeling, dat iedere loontrekker en inkomensgenieter daarvan profiteert en niet alleen werknemers die toevallig een dienstverband hebben met een onderneming die VAD-plichtig is. Het collectieve deel is niets anders dan een belasting waarvan de gelden voor een verplicht doel worden aangewend, nl. de vrijwillige vervroegde pensioering en verbetering van de ouderdomsvoorziening van werknemers.

Daarvoor hoeft je geen fonds te creëren en een fondsbestuur te installeren waarin de vertegenwoordigers van de werknemers voor spek en bonen zitten zullen hebben. De FNV heeft dan ook terecht bij voorbaat voor de eer bedankt. Gedeeltelijke overdracht van

zeggenschap over het Nederlands productief vermogen naar de vakbeweging, is niet meer aan de orde nu de afdracht aan het fonds alleen in contanten kan plaatsvinden (belasting) en van een maatschappij-hervormend voorstel kan al helemaal geen sprake zijn aangezien het wetsontwerp o.a. de aanwending van de gelden tot twee mogelijkheden beperkt, het wetsontwerp een strikt interimkarakter heeft gekregen (t/m 1980) en niet alle werkenden van de aanwending van het fondsvermogen zullen profiteren (de agrariër of middenstander valt er geheel buiten).

Tenslotte

Niet alleen de PPR-fractie heeft kritiek op de wetsontwerpen. Van alle zijden (werkgevers- en werknemersorganisaties, alle politieke partijen, de één meer dan de andere) worden de voorstellen gekraakt. De kop van een

artikel in het weekblad „Onderneming” van het VNO (5 jan. '79) „VAD-voorstellen regering ontmoeten veel kritiek” is in dit verband bijna als een „understatement” te beschouwen. In de zeer uitvoerige bijdrage van de PPR-fractie aan de schriftelijke behandeling van beide wetsontwerpen, wordt geconcludeerd dat de VAD-voorstellen zover afwijken van de oorspronkelijke bedoelingen die aan de VAD-regeling ten grondslag lagen en tevens dat deze ontwerpen in hun uitwerking zo gecompliceerd zijn, dat van de PPR-fractie geen medewerking mag worden verwacht deze voorstellen tot wet te verheffen.

* De overwinstbelasting kan bv. worden gegoten in de vorm van een variabel percentage van de vennootschapsbelasting: hoe hoger de overwinst, hoe hoger het percentage, met een maximum, voor de vennootschapsbelasting. Een andere manier is het invoeren van een aparte belasting; overwinstbelasting. De aan de hand van een aantal criteria vastgestelde overwinst, zouden dan voor 100% kunnen worden wegbelast.

(Advertentie)

Principieel praten is wel mooi, maar je verandert er de samenleving niet mee..!

Miljoenen Nederlanders willen een andere samenleving. Een samenleving met vrede. En zonder discriminatie. Een samenleving met een schoner milieu. Met meer inspraak. Meer democratie. En met meer kansen voor iedereen.

Dat vraagt verandering. Daarvoor is idealisme nodig. En strijd. Maar vooral macht. De macht van het aantal. De macht van het kapitaal. Het is dus wel even belangrijk om na te gaan, aan wie u uw (spaar)geld toevertrouwt.

De Algemene Spaarbank voor Nederland (de ASN) is voortgekomen uit de kring van de moderne arbeidsbeweging. Opgericht met het doel een vinger te krijgen in de financiële pap. Een vinger die zou kunnen en moeten uitgroeien tot een vuist in de strijd voor een betere samenleving.

De ASN, opgericht door het NVV en de Centrale, verloochent haar afkomst niet. Zij belegt de haar toevertrouwde 180 miljoen gulden van zo'n 55.000 rekeninghouders binnen de daartoe voorgeschreven richtlijnen, waarbij haar voorkeur uitgaat naar projecten van algemeen en sociaal belang. De ASN geeft dus rente zonder bijmaak!

**Algemene Spaarbank
voor Nederland**

Niet praten, maar doen... uit principe!

De ASN groeit gestaag. Maar om een vuist te kunnen maken is aanzienlijk meer nodig.

Wilt u meer weten over de ASN en haar vele spaarmogelijkheden? Stuur haar dan de hieronder afgedrukte bon ingevuld toe in een envelop met als adres:

Algemene Spaarbank voor Nederland,
Antwoordnummer 1188, 2500 WB Den Haag
(een postzegel is dan niet nodig!) Ook kunt u bellen: 070 - 47 01 81 (3 lijnen). Of bezoeken: Rijnstraat 28 in Den Haag (van 8.30 uur tot 17 uur).

Naam en voorletter(s): _____

Adres: _____

Code en woonplaats: _____

Wenst nadere inlichtingen over:

- * de ASN in het algemeen
- de ASN-spaarrekeningen, gekoppeld aan de postrekening
- wenst tevens een formulier om een postrekening te openen
- het giraal-sparen (= sparen zonder boekje)
- de VROEG-BIJ-rekening (een unieke regeling voor jeugdigen van 0 t/m 17 jaar)
- het jeugdsparen De Zilvervloot (een regeling voor jeugdigen van 15 t/m 20 jaar)
- het termijnsparen (met opzegtermijn)
- het depositosparen (met een vaste looptijd)
- spaardeposito-bewijzen (met een vaste looptijd)

*svp aankruisen hetgeen u wenst

Vietnam-informatie

Vietnam is de laatste tijd weer in het (slechte) wereldnieuws, door onder meer de Chinese inval in het land, de Vietnamese betrokkenheid bij het gewapende conflict in Cambodja, Russische dreigementen, de ernstige voedselsituatie en niet in de laatste plaats de ellende van de bootvluchtelingen.

Juist bij wie zich betrokken voelt bij hulpverlening op humanitair vlak aan Vietnam bestaat door dit alles behoefte aan ruimere informatie. Daartoe kunnen twee recente brochures dienen. Het Derde Wereld

Dokumentatiecentrum in Groningen heeft een groot aantal knipsels uit vrijwel de gehele Nederlandse pers gebundeld en biedt daarmee de mogelijkheid althans inzicht te krijgen in hoe diverse mensen en groepen de actuele ontwikkelingen beoordelen. De andere brochure is samengesteld door het Komitee Wetenschap en Techniek voor Vietnam (in samenwerking met anderen) en bevat eveneens veel informatie. Zo wordt de samenhang belicht tussen de economische problemen van Vietnam en de stroom vluchtelingen. Ook wordt ingegaan op de berichten over Vietnamese in herop-

voedingskampen en op het conflict met Cambodja – een en ander kan een in Nederland min of meer dreigende eenzijdigheid in de beeldvorming compenseren.

Beide brochures vullen elkaar in sommige opzichten aan en zijn zeker ook interessant voor wie zich niet (meer) met Vietnam bezig houdt.

De brochure van het Derde Wereld Dokumentatiecentrum is te bestellen door f 3,50 (brochure) plus f 2,10 (porto) over te maken op giro 3609670 tnv Stichting Wereldwinkel Groningen o.v.v. „Vietnam”. De brochure van het Komitee Wetenschap en Techniek voor

(advertentie)

MEDISCH COMITE NEDERLAND-VIETNAM

Vanaf de bevrijding in 1975 werkt Viet Nam aan het herstel van het land. **Onderwijs en gezondheidszorg**, die iedereen bereiken, is kosteloos. De regering werkt krachtig aan een **eerlijke verdeling** van het beschikbare voedsel tegen voor ieder betaalbare prijzen.

De zware overstromingen van najaar 1978 hebben tot grote voedseltekorten geleid. Het Medisch Comité stuurde extra voedselzendingen: **1.000 ton rijst, 300 ton bloem, 200 ton suiker en 175 ton melkpoeder**. De **kinderafdeling** van het Nederlandse ziekenhuis in Dong Ha is met **80 bedden** uitgebreid. De zendingen medicijnen ter bestrijding van malaria en tuberculose gaan door.

Viet Nam verkeert nu in een **akute noodsituatie**. Viet Nam zit te springen om **medicijnen**. Steun Viet Nam tegen de stroom in. Laat de bevolking nu niet in de steek.

Draag een **extra steentje** bij. Postgiro **10 90 400**. Medisch Comité Nederland-Viet Nam, Postbus 5701, 1007 AS Amsterdam.

BLIJF VIETNAM HELPEN 1090400

DE STEM DES VOLKS

DE STEM DES VOLKS

DE STEM DES VOLKS

PPR-homogroep

Naar aanleiding van mijn eerste stukje over dit onderwerp (zie PPRak 134) hebben zich inmiddels 16 mensen aangemeld voor de PPR-homogroep. Het zou

echter erg fijn zijn als dat er meer werden.

Vooraf de vrouwen zijn – met slechts één reactie – sterk ondervertegenwoordigd.

Ook van de zijde van de PSP-flikkers is een reactie binnen gekomen. Er is een

stenciltje gemaakt, dat iedereen die zich heeft aangemeld krijgt toegestuurd. In dat stenciltje zijn o.a. allerlei suggesties opgenomen die door verschillende mensen zijn gedaan. Het is in ieder geval de bedoeling dat de hele groep eens bij

aktie VOER

Vietnam is te bestellen door storting van f 4,50 op giro 2592592 tnv genoemd Komitee te Amsterdam o.v.v. „Vietnam”.

Gijzen en homosexualiteit

Op 14 april wordt in Roermond een demonstratie gehouden tegen de uitspraken en de houding van bisschop Gijzen inzake homosexualiteit. De Limburgse afdeling van het COC hoopt op zoveel mogelijk bijvalsbetuingen voor dit protest. Het PPR-actiecentrum Maastricht heeft reeds zijn adhesie betuigd aan het COC en roept individuele PPR-leden op hun solidariteit te betuigen door handtekeningen te verzamelen, de actie financieel te steunen (giro 3505804 tnv K. Peters, Maastricht) en mee te demonstreren op 14 april. Coördinatiecentrum van deze actie: Kruisstraat 8, Venlo, tel. 04780/5197.

Stort de PPR vol

elkaar komt om kennis te maken, en om te kijken wat we gaan doen. De datum voor die bijeenkomst is voorlopig vastgesteld op 7 april, te Utrecht. (Alvast noteren!) Reacties naar: Jan Akkermans, Postbus 264, tel: 04132-65545, Uden.

WIE WIL IN SJW-BESTUUR?

Voor het bestuur van de Stichting Jongerenwerk in de PPR (SJW) worden gezocht:

- een voorzitter en
- een bestuurslid

Kandidaten voor het voorzitterschap moeten beschikken over bestuurlijke ervaring, goed bekend zijn met de par-

tij en zich aangetrokken voelen tot jongerenwerk.

Het voorzitterschap kost twee dagdelen per week.

Van kandidaten voor het bestuurslidmaatschap wordt verwacht dat zij contacten hebben buiten de partij en één à

twee dagdelen per week kunnen vrijmaken. Voor verdere informatie:

- Elies van Muyden, tel. 020-231289 of
- Margot Wingen, tel. 070-117834.

Kandidaatstelling is mogelijk tot 27 maart bij het partijbestuur, Singel 277, 1012 WG Amsterdam.

aktie VOER

In dienst? een gewetens- vraag

Het Vredesburo van de Doopsgezinde Vredesgroep en Kerk en Vrede heeft onder het motto „In dienst? Een gewetensvraag” een folder uitgegeven die

dienstplichtigen er op wil wijzen dat in militaire dienst gaan geen vanzelfsprekende zaak is - dat men daar goed over na moet denken. De folder geeft daartoe de nodige informatie en wijst ook op de mogelijkheden tot begeleiding van gewetensbezwaarden bij de procedure die dezen moeten doorlopen om als zodanig te worden erkend. De folder is te verkrijgen o.m. bij Doopsgezinde Vredesgroep, Harry Pals, Oostenstraat 13, 8011 GM Zwolle; of Kerk en Vrede, Utrechtseweg 159, 3818 ED Amersfoort, tel. 033/32133.

Natuur en milieu

Ruilverkavelingen kosten de gemeenschap handen vol geld, natuur en landschap. Tot nu toe is het altijd zo voorgesteld als zouden dit offers zijn die nu eenmaal moeten worden gebracht ter wille van een moderne, economisch verantwoorde landbouwproductie. In werkelijkheid blijkt daar niets van te kloppen. De samenleving lijdt verlies en zelfs de gesubsidieerde boeren worden er nauwelijks wijzer van. Toch kunnen zij moeilijk nee zeggen, want zij staan onder druk van

een machtig apparaat, dat zelfs intimidatie niet schuwt.

Dit konkludeert Douwe Bartstra, ex-wethouder van Berkhout, in een nabeschouwing over de besluitvorming rond de ruilverkaveling „Westerkogge” in het februarinummer van „Natuur en milieu”. De landbouw, grootste verwoester van natuur en landschap in Nederland, staat in dit nummer centraal.

„Natuur en milieu” is het maandblad van de Stichting Natuur en Milieu, Noorderende 60, 's-Graveland.

NIEUW BOEK VAN BAS DE GAAY FORTMAN

SPECTRUM-PAPERBACK

SPECTRUM-PAPERBACK

Het reilen en zeilen van de Nederlandse politici is menigeen een raadsel. Voor de gewone, in de politiek geïnteresseerde burger is het 'spel' dat op het Binnenhof wordt gespeeld vaak onduidelijk en ondoorgrondelijk.

Hoe kon het gebeuren dat de grootste politieke partij, regeringsbekwaam en gesteund door een overtuigende verkiezingsoverwinning, na een zeer langdurige en verwarrende kabinetsformatie in de oppositiebanken werd gedrukt?

Ook op kleinere schaal, binnen de partijen of zelfs onderdelen daarvan, Tweede- en Eerste-Kamerfractie, partijbestuur, partijraad, congres, zijn er regelmatig ontwikkelingen die de 'gewone' beschouwer niet kan volgen of onbegrijpelijk voorkomen. Waarom eindigen progressieve partijcongressen zo vaak in opperste verwarring?

Waarom stemmen kamerleden soms tegen moties waarmee ze het eigenlijk helemaal eens zijn? Hoe maak je een verkiezingssucces en waardoor kun je de kiezersgunst weer verspelen?

Dit boek biedt een fascinerende blik in de keuken van het politieke bedrijf. De auteur, Bas de Gaay Fortman, heeft zes jaar lang een prominente rol in de Nederlandse politiek gespeeld. Voor hem is politiek een kunst, net als ivoordraaien. Daarmee vergelijkt hij het politieke ambacht liever dan met het schaakspel. En hij sluit aan bij de uitspraak van oud-senator Van Riel: 'je hebt goeie en slechte ivoordraaiers'.

Bas de Gaay Fortman nam steeds al een opvallend onafhankelijke plaats in aan de linkerzijde van de Nederlandse politiek. Nu hij lid is van de Eerste Kamer en enige afstand heeft genomen van het actuele politieke gebeuren, acht hij de tijd rijp voor een kritische analyse van strategie en optreden van vooral de progressieve partijen en politici.

Dit boek laat zien dat politiek meer vraagt dan alleen het innemen van standpunten. Met die standpunten (het kostbare ivoor) moet gewerkt worden. Voor wie iets wil leren over het politieke ambacht, is dit een onmisbaar boek.

De kunst van het ivoordraaien Bas de Gaay Fortman

De kunst van het Ivoor draaien

Handleiding voor het politieke ambacht
Bas de Gaay Fortman

Bestuursadvies Europese Lijst

Het bestuur stelt het kongres van 21 april de volgende kandidatenlijst voor de Europese verkiezingen van 7 juni voor:

1. Leo Jansen, Velp;
2. Ad Melkert, Amsterdam;
3. Dilia van der Heem, Rotterdam;
4. Constant van Waterschoot, Oostburg;
5. Wouter van Doorn, Ede;
6. Henk Waltmans, Oosterhout;
7. Tine Jager, Heerlen;
8. Gerritjan van Oven, Amsterdam;
9. Maurits Henkemans, Amsterdam;
10. Jaap de Jong, Den Haag;
11. Herman Verbeek, Groningen;
12. Bas de Gaay Fortman, Ermelo;
13. Michel van de Kasteelen, Leiden;
14. Ko Sterken, Alkmaar;
15. Thea Janssens-Quant, Wormer;
16. Egbert Boeker, Amsterdam;
17. Eric-Jan Tuininga, Leusden;
18. Theo Potma, Voorschoten;
19. Marlies ter Borg, Haarlem;
20. Boy Trip, Laren-NH;
21. Grietie Pasma, Groningen;
22. Karel van Kesteren, Den Haag;
23. Jacques Zuurbier, Santpoort;
24. Henk Tiema, Rotterdam;
25. Willy van der Vlist, Deventer;
26. Dik van Kleef, Amsterdam;
27. Cobi Schoondergang Horikx, Santpoort;
28. Erik Akkermans, Amsterdam;
29. Gidi van Dongen, Gouda;
30. Bas van der Bent, Alkmaar;
31. Fokke Goudswaard, Gouda;
32. Stéphanie Brokerhof, Zeist;
33. Jack Verduyn Lunel, Den Haag;
34. Bob Beets, Achlum;
35. Emmy van Noord, Nederhorst-den-Berg;
36. Bert Willemsen, Weesp;
37. Louis Vuurboom, Alkmaar;
38. Jaap de Zeeuw, Rotterdam;
39. Kees Waagmeester, Alphen-aan-den-Rijn;
40. Erik Jurgens, Amsterdam.

PPR

AktieKrant

uitgave

Stichting Radikalenkrant
verschijnt
elke twee weken

direktie

Jan Heytel, Gidi van Dongen,
Louis Vuurboom

redaktieraad

Erik Akkermans, Gerard de Oude,
Kees van Twist

redactie

Hans Berrevoets, Stéphanie Brokerhof,
Harm Lamberts, Wil Merkies,
Walter van Opzeeland (eindredacteur)
Kees Waagmeester

productie

Brouwer Offset b.v.,
Utrecht / Delft

redactie-adres

Walter van Opzeeland,
Rapenburgerplein 67,
1011 VH Amsterdam, tel. 020-254434

kopij

naar het redactie-adres
getypt met redelijke marge
blad aan één kant gebruikt

abonnements

à f 22,- per jaar
Buro Politieke Partij Radikalen
Singel 277, Amsterdam
Telefoon 020-227342

kontributiebetalingen

Penningmeester PPR,
postgiro 1575600 te Amsterdam

advertenties

uitsluitend: Jan Heytel,
Schreveliusstraat 68, Haarlem
Telefoon overdag 02505-791,
's avonds 023-314160

basis-layout

Joep Paulussen

AGENDA

Leo Jansen:

31 maart – Amsterdam, Roothaanhuis,
10 u.; prov. ledenverg. Noordholland;
5 april – Enschede, Kokerjuffrouw, 20
u.; tegen proefboringen;
6 april – Driebergen, milieudag Ned.
Inst. Preventieve Geneeskunde;
7 april – Den Haag, 11 u.; politiek kongres
Europese Beweging;

Ria Beckers:

5 april – Rotterdam, Hilton, 14 u.;
vrouwenverenigingen;
7 april – Rotterdam; eeuwfeest ARP;
11 april – Roermond, 20 u.; politiek café;

Henk Waltmans:

4 april – Geldrop, 20 u.; PPR-actiecentrum;
5 april – Purmerend, werkbezoek;
7 april – Zeist, 14 u.; prov. ledenverg.
Utrecht;
10 april – Den Haag, 10.30 u.; bezoek
van school uit Oss;
11 april – Lelystad e.o.; werkbezoek;

Bas de Gaay Fortman:

5 april – Leiden, universiteit, forum
ontwikkelingssamenwerking;
9 april – Ermelo, 's avonds, fietsgroep
tegen proefboringen;

Werkgroep Mediabeleid opnieuw gestart

De werkgroep mediabeleid is erg actief geweest, vooral ten tijde van het voorjaarskongres '77 toen het onderwerp mediabeleid door de partij werd besproken. Daarna is die werkgroep een wat slaperig bestaan gaan leiden. Enkele leden hebben nu de werkgroep weer wakker geschud en een actieplan opgesteld voor de komende maanden. Er wordt maar een keer of zes per jaar vergaderd maar in de tussenliggende tijd worden de leden van de werkgroep wel verondersteld hun „huiswerk” te maken.

Wie wil meedoen kan zich opgeven bij Leo Janson, Noolseweg 16, 1251 GP Laren Nh., telefoon 02153-86713.

Herman Verbeek:

6 april – Wehe Den Hoorn (nw. v. Groningen), 20 u.; inleiding Europa;
13 april – Groningen, Galerie; Europa en de Derde Wereld;

Egbert Boeker:

31 maart – Zwolle; discussie kernenergie;
7 april – Amsterdam, Vrije Universiteit, De Boelelaan 1013, 10 u.; voorzitter studiekonferentie over kernbewa-
pening.

de PPR heeft inhoud

... en daarom doet de PPR ook mee aan de Europese verkiezingen. Dat die verkiezingscampagne waar zo veel PPR'ers zo energiek aan werken ook nog geld kost – dat is een bijkomstigheid. En een „gegeven” ... Maar dan óók in die zin dat zo veel mogelijk goedgeefse PPR'ers hun bijdrage storten op giro 5 5 5 5 in Ommen van

PPR-VERKIEZINGSFONDS

Liefst (maar trouwe lezers van dit blad weten dat immers...) via een automatische giro-betalingsmachtiging.

Gratis verkrijgbaar bij uw postkantoor. „Goed” invullen. Wat denkt u van een tientje per maand? Of kan het vijftientig gulden lijden? Bekijk het maar. Maak van die kostenfactor een „gegeven”. Doen ...

OMDAT HET OM MENSEN GAAT
OMDAT HET OM MENSEN GAAT
OMDAT HET OM MENSEN GAAT

Samenwerking van links

RIA BECKERS

„Men maakt zich niet schuldig aan het onthullen van goed bewaarde geheimen wanneer men vaststelt dat de progressieve samenwerking, vooral de laatste twee jaar, aan een behoorlijk slijtageproces onderhevig is geweest”. Aldus het Bestuur van de Partij van de Arbeid in haar pas verschenen beleidsnota.

Wie zou verwachten dat deze nota vervolgens perspectieven biedt voor een nieuwe bundeling van progressief Nederland, zal na lezing alleen maar teleurgesteld zijn. Geen woord over wat er in ons land en in de wereld aan de hand is, over de noodzaak om gezamenlijk te zoeken naar nieuwe antwoorden. Men borduurt slechts verder op het thema van de partijpolitieke strategie en de tactische afspraken, terwijl een kind weet dat de samenwerking juist daarop is stukgelopen. D'66 wilde zich niet meer binden. De PSP had niet het vertrouwen dat dergelijke afspraken zouden werken. De PPR bleef. De feiten hebben D'66 en de PSP gelijk gegeven. De PPR werd een illusie

armer. Haar zal het nog lang heugen dat alle gemaakte afspraken – zelfs een programovereenkomst – niet uitsluiten, dat de grote partij als het er op aankomt eenzijdig van tactiek verandert.

In die situatie de samenwerking van de progressieven opnieuw bij voorrang richten op tactische afspraken – samen regeren of samen in de oppositie – lijkt de goden verzoeken. Zo kan de bestaande impasse niet worden doorbroken. Zo zou het de Partij van de Arbeid, gebonden aan een steeds meer rechtse kiezers trekkend D'66, ook al te gemakkelijk worden gemaakt.

Het zou beter zijn nog eens terug te gaan naar de vraag waarom de samenwerking van links ook weer zo noodzakelijk is. Ook te realiseren dat het gaat om een gezamenlijk antwoord op problemen die zich de laatste jaren enorm hebben toegespitst, – ik denk aan de bewapeningswedloop, aan de economische groei met zijn inmiddels berekende gevolgen. . . Wij zouden onze energie allereerst daarvoor moeten gebruiken. Wij zouden daar zoveel mogelijk

mensen, in en buiten de partijen, bij moeten betrekken. Zodat progressief Nederland straks een alternatief heeft dat aanspreekt.

Het PPR-partijbestuur heeft de Partij van de Arbeid geruime tijd geleden een voorstel gedaan om los van alle partijpolitiek een aantal mensen die progressief denken hieraan te laten beginnen, waarna de partijen met de resultaten verder zouden kunnen. Het is de hoogste tijd dat een en ander nu ook van de grond komt. Om de inhoud gaat het. En als de inhoud er is, komen de tactische afspraken er wel.

Waarom moeten we ons overigens het hoofd breken over de vraag of een progressieve meerderheid in '81 haalbaar of onhaalbaar is? Het antwoord erop komt immers pas bij de verkiezingen. Als dán zou blijken dat het vertrouwen nog onvoldoende is, is er de noodzaak van een compromis. Eerder niet. Nu kan slechts de vraag aan de orde zijn: willen we een progressief program maken dat de moeite waard is en daarvoor samen het vertrouwen van de kiezers winnen?

OMDAT HET OM MENSEN GAAT
OMDAT HET OM MENSEN GAAT

Ria Beckers over „De kunst van het ivoordraaien”

VERNIEUWING EIST VERSCHIEDENHEID

RIA BECKERS

Enkele dagen nadat ik onder meer voor deze PPR-aktiekrant een reactie heb gegeven op de nogal eenzijdige en voorbarige voorstellen van het partijbestuur van de Partij van de Arbeid voor de progressieve samenwerking, houdt Jaap Burger een nieuw boekje van Bas de Gaay Fortman ten doop: „De kunst van het ivoor draaien”, met als ondertitel: „Handleiding voor het politieke ambacht”.

Het kostbare ivoor dat de politicus bij zich heeft, zijn de beginselen, de maatschappijvisie en het program waarmee hij mag werken. Dat ivoor mag hij niet verknoeien, aldus Bas. Zijn taak als ivoordraaier is het materiaal te gebruiken om kunstwerken af te leveren.

Dat laatste – vindt hij – is samenwerkend links tot nu toe niet erg gelukt. Er is geknoeid met kostbaar ivoor. Links mist de handigheid van rechts om te werken met zijn politieke standpunten en kan daartoe best enige scholing gebruiken. Dit pamflet is dan ook bedoeld om de feiten van de progressieve samenwerking – vóór, tijdens en na het kabinet-Den Uyl – op een rij te zetten en de gemaakte fouten onder ogen te zien, om daarvan voor de toekomst te leren. Daarbij spaart de schrijver de PPR en zichzelf niet. Best een eerlijk en leerzaam boekje dus, dat zeker PPR-mensen zouden moeten lezen.

Een boekje dat ook discussie uitlokt. Bas de Gaay Fortman komt tot een nogal vergaand voorstel voor een progressief alternatief bij de eerstvolgende Kamerverkiezingen.

Vragen

De ideeën van Bas over politiek leiderschap zijn sterk geënt op zijn persoon. Het gaat ook in dit boekje om persoonlijke overtuigingskracht, die wordt aangetast naarmate men zich „leert te schikken in de wijze van werken” van onder meer een partij en een fractie. Het gaat daarnaast om het vermogen én de vrijheid bin-

nenskamers slim te kunnen manoeuvreren, waardoor de leider van zijn achterban een delegatie van verantwoordelijkheden eist die zeer ver gaat. In het verlengde daarvan wordt politiek vooral gezien als het ambacht van een kleine selekte groep politieke leiders, en niet zozeer als een gezamenlijk bedrijf van een politieke partij en van groepen mensen die door hun actie op die partij betrokken zijn.

Misschien zijn een uitzonderlijke mate van eigen initiatief en persoonlijke overtuigingskracht niet zo gemakkelijk in één persoon te verenigen met de kunst om een werkelijk gezamenlijke politieke verantwoordelijkheid in de praktijk vorm te geven. Dat laatste is ook een enorme opgave. Maar de vraag is of het bedrijven van politiek als een gezamenlijke arbeid van een hele partij, gesteund door haar achterban in de samenleving, voor de PPR én voor links niet een noodzaak is. De vraag is ook of linkse politici juist op het punt van delen van die verantwoordelijkheid niet vaak te kort schieten. Dit aspect komt in het boekje te weinig naar voren. Het wordt ook niet onderkend bij verschillende konkrete „onredelijke” gebeurtenissen in de PPR die worden besproken, waar het in mijn herinnering aanwijsbaar heeft mee gespeeld.

Enkele voorbeelden:

– De uitspraak van de Kerngroep dat de PPR-ministers moesten opstappen zodra het kabinet definitief zou besluiten tot uitbreiding van de UCN, was niet tegen te houden omdat betrokken politici bij Kerngroep- en partijbestuursleden al vóór de bewuste vergadering twijfel hadden doen rijzen aan hun vasthoudendheid. De royementsmotie – ook naar mijn mening een dieptepunt van politiek inzicht – had dezelfde achtergrond.

– Op het Kongres dat de PPR-„onderhandelaars” naar Breukelen stuurde met de 10-6 formule, was door het partijbestuur volstrekt niet duidelijk gemaakt hoe het had geopereerd en waarom, en wat nog mogelijk was. Laat staan dat het

kongres begreep dat er in feite van onderhandelen geen sprake meer kon zijn.

– Toen in april '77 op grond van de gemaakte afspraken met de Partij van de Arbeid door het kongres werd uitgesproken, dat het CDA – door het kabinet te laten vallen op de grondpolitiek – samenwerking voor de komende periode onmogelijk had gemaakt, speelde mede een rol dat de opstellers van het kongresstuk slimmer hadden willen zijn dan het kongres. In de voorgelegde tekst bleek een belangrijke passage voor meer dan één uitleg vatbaar. Enkelen hebben tevergeefs geprobeerd de zin nog tijdens de vergadering te laten schrappen, wat tegen de procedures was en daarom niet meer mogelijk.

Samenspel

Met dit alles wil ik niet zeggen dat kongressen en kerngroepen niet soms onhandig bezig zijn geweest. En dat vorming en scholing van partijtleden niet hard nodig is. Dit boekje kan daar ook een goede bijdrage aan leveren. Maar het samenspel van partijgangers en partijleiding heeft twee kanten.

Ik ga ervan uit dat redelijke mensen, door hun vertegenwoordigers tegevoetgetreden met redelijke voorstellen en argumenten, en duidelijke informatie, geen onredelijke besluiten nemen. Controle mag dan ook niet worden verward met wantrouwen. Partijorganen hebben hun eigen verantwoordelijkheid. Als zij dit ten volle zouden erkennen, hebben politici vaak meer ruimte dan zij willen toegeven om uitspraken van hun partij in het politieke spel te gebruiken.

In het laatste hoofdstuk („Als links niet in de oppositie wil blijven”) worden konklusies getrokken. Deze liggen voor een deel geheel in de lijn die door partijbestuur en Tweede Kamer-fractie sinds november 1977 wordt gevolgd. Ook Bas heeft aan ingewikkelde strategiediskussies nu geen behoefte. Hij vindt dat de progressieven zich zodanig moeten versterken, dat CDA en VVD van hun meerderheid worden beroofd. Daarvoor moet zo snel mogelijk een geloofwaardig beleidsalternatief wor-

LINKSAF EN OMHOOG

Vrede

KEES WAAGMEESTER

Het sluiten van het vredesverdrag tussen Israël en Egypte is een uiterst riskante onderneming. Het wordt door de betrokkenen steeds de hoeksteen genoemd van een allesomvattende regeling. Maar alles wat na dit vredesverdrag tot stand moet komen hangt volstrekt in de lucht. Het betreft zaken die Amerika, Israël en Egypte niet in de hand hebben of niet anders willen aanpakken dan tot nu toe.

Het is misleidend wanneer staatslieden alles wat ze met elkaar willen regelen inderdaad regelen en dan zeggen, dat die regeling het begin is. Zo is het vredesverdrag geen hoeksteen, maar een steen des aanstoots.

Geen van de drie betrokken partijen toont wezenlijke interesse voor een

echte regeling van het Palestijnse vraagstuk. Geen wonder, dat over die zaak, waar tenslotte toch alles om draait, totaal niets is geregeld. Ja, men regelt dat binnen een maand na ratificatie onderhandelingen beginnen die binnen een jaar moeten zijn voltooid. Een kind ziet de leegheid daarvan in.

Op zichzelf is een vrede tussen Israël en Egypte nooit weg. Maar als hij meer spanning oproept dan wegneemt is hij niet gewenst. Het is eigenlijk verwonderlijk, dat Amerika niet eerder in staat is geweest de huidige regeling tot stand te brengen. Want zowel Israël als Egypte zijn in hoge mate van de Verenigde Staten afhankelijk.

Op zijn manier heeft Sadat steeds voor de Palestijnen op de bres gestaan, maar zijn eigen belangen hebben de doorslag gegeven. Hij heeft zich volledig vreemd van de Palestijnen en een groot aantal Arabische landen en heeft daarmee de spanning in het Midden-Oosten aanzienlijk verhoogd.

In het aanhangsel dat over de Palestijnen gaat, wordt de PLO niet genoemd, hoewel niemand kan ont-

kennen, dat de PLO niet inderdaad de enig reële vertegenwoordiger van het Palestijnse volk is. Ook de Palestijnse gezagsdragers in de door Israël bezette gebieden, met wie men dan het komende jaar zal moeten spreken, denken er zo over. Het aanhangsel spreekt verder over een „zelfbesturende autoriteit” die de inwoners volledige autonomie zal geven. Maar de interpretatie die Israël er aan geeft (het zelfbestuur betreft alleen de inwoners, niet het land) wijst op het schier onoplosbare probleem dat is blijven liggen.

LINKSAF EN OMHOOG

Banden

De buitenlandse politiek van Amerika wordt gekenmerkt door eigenbelang, niet door inzicht. Vooral na het wegvallen van de sjah zoekt Amerika naar versterking van de banden met de landen die

LINKSAF EN OMHOOG

de VS welgezend zijn. Dat zulke banden ook kunnen gaan knellen, kunnen zowel Egypte als Israël wel eens spoedig gaan onder vinden. Het hebben van een sterke vriend, die je veiligheid wil garanderen lijkt aantrekkelijk, maar hij moet wel betrouwbaar zijn en hij moet zijn kracht niet tegen je gaan gebruiken. Zodra de Amerikanen het eigenbelang van hun vriendschappen niet meer inzien, laten ze hun vrienden rustig vallen als een baksteen (generaal Ki, de sjah, Taiwan).

De buitenlandse politiek van de VS, die gebaseerd is op de noodzaak olie te importeren en wapens te exporteren, kan alleen maar slachtoffers maken. Die politiek brengt geen wezenlijke vrede. Nu niet voor de Palestijnen, en daarom op den duur niet voor Israël en Egypte.

den ontwikkeld. En dat vraagt meer dan het snel in elkaar schuiven van wat notities van kamerspecialisten. Mensen als Bob Goudswaard en andere niet PPR- of PvdA-gebonden met bruikbare ideeën en politieke ervaring zouden bij dit werk betrokken moeten worden.

Een en ander past in het voorstel dat het partijbestuur al geruime tijd geleden bij de PvdA op tafel heeft gelegd: laat een groep progressieve mensen, deskundig op verschillende terreinen, los van de dagelijkse partijpolitiek, het voorwerk doen voor een brede discussie over een nieuw progressief program. Als daar een goed alternatief uit komt, zal dat nieuw enthousiasme betekenen voor de samenwerking van links, en tegelijk het klimaat scheppen waarin nieuwe praktische afspraken mogelijk zijn.

Hieraan beginnen betekent wel dat de progressieven beseffen, dat zij – gezien de ongeveer gelijke krachtsverhouding tussen CDA en PvdA – op elkaar zijn aangewezen. Maar, zoals Burger zei, deze voor de hand liggende konklusie wordt ten on-

rechte niet aanvaard: linkse strategen rekenen nog steeds op het CDA en de wil om progressief te regeren wint het nog niet van de angst om buiten het kabinet te blijven. De PvdA lijkt dan ook niet erg enthousiast voor dit voorstel van het PPR-partijbestuur. Progressief regeren straks kan echter alleen lukken als links nu van elkaar op aap kan. De PPR is bereid haar aandeel daarin te leveren. Zij zal opnieuw een beroep doen op de Partij van de Arbeid om nu alle aandacht te geven aan het ontwikkelen van een nieuw beleid. Maar zij moet, lijkt mij, niet zover gaan als het laatste idee dat Bas lanceert: met een voorstel komen om één lijst te vormen „voor alles wat progressief is en zich richt op regeren”. De bedoeling is duidelijk dezelfde als die van het partijbestuur: de partijpolitieke verstarring doorbreken en tegelijk een opening maken naar progressieven, die geen lid zijn van een progressieve partij. Maar nog afgezien van de vraag of D'66 hiervoor in de huidige situatie enig enthousiasme zal kunnen opbrengen, klopt deze gedachte niet

met eerdere pleidooien voor de eigen identiteit van de samenwerkende partijen en evenmin met de overtuiging dat D'66 zijn nauwe binding aan de PvdA bijna met de dood moest bekopen.

Eén lijst? . . .

Eén lijst betekent één Kamerfractie, betekent ook dat de aanhang van de verschillende partijen (en mogelijke groepen en individuen) niet langer meetbaar is. Wat heeft dat voor konsekwenties? En aanvaarden wij die? Ook Burger duidde hierop, toen hij zei: „Bas wil van de progressieve partijen een soort links CDA maken. Voor partijen die gericht zijn op behoud en verdedigen van het oude kan dat een goede zaak zijn. Maar links is gericht op vernieuwing en vernieuwing voltrekt zich niet zonder diversiteit”. Burger schreef dan ook vóór in mijn boekje: „Met beste wensen voor de PPR.”

„De kunst van het ivoor draaien, handleiding voor het politieke ambacht”, door Bas de Gaay Fortman. Uitgeverij Spectrum; paperback 51; 1979.

Vlak voor de Europese verkiezingen van 7 juni zal Ecoropa, de Europese Ecologische Beweging, in de grote dagbladen van een aantal Europese landen advertenties plaatsen met een oproep tot actieve

stellingname aan de kiezers. De tekst van deze advertentie zal de volgende „Verklaring voor Een Ander Europa” zijn, die het partijbestuur gaarne onderschrijft.

Verklaring voor Een Ander Europa

De eerste directe verkiezingen voor het Europese Parlement vinden plaats in juni van dit jaar. Dit parlement wordt gekozen door de stemmen van miljoenen Europeanen, maar het zal desondanks nauwelijks enige wetgevende bevoegdheid krijgen. Dit parlement kan de huidige politieke impasse in Europa bestendigen, maar ook een begin zijn van een creatief veranderingsproces ten goede.

De noodzaak van een andere Europese identiteit

Gedurende de laatste decennia is het patroon van de West-Europese samenleving voor een groot deel gevormd door conservatieve en liberale, socialistische en communistische partijen. Ondanks de verschillen in hun politieke uitgangspunten hebben de leidinggevende krachten in deze partijen gemeen dat zij geloven in alsmaar doorgaande economische groei en technische vooruitgang. Zij zien de wereld als één groot handelscentrum, waarin het leven bepaald wordt door produktie en consumptie. Zij zien de maatschappij vooral materialistisch en gericht op gewin en industriële groei en hebben slechts verschil van mening over vragen als: wie de beslissingen neemt, naar wie de winst gaat en hoe hoog die mag of kan zijn. Miljoenen Europeanen zijn tot de slotsom gekomen dat zo'n benadering uit de tijd is. Zij vinden dat het huidige politieke gekrakeel niet de kern raakt, zien dit zelfs als een rookgordijn dat de werkelijke problemen versluiert voor de kiezer en soms voor de politici zelf. Vandaar het ontstaan van duizenden actie-groepen en milieu-organisaties in heel Europa als gevolg van een groeiend besef van verantwoordelijkheid bij de burgerij, gekoppeld aan een groeiend gevoel van ongenoegen over de gangbare politiek.

De fouten van de industriële groeimaaatschappij

Te ver doorvoeren van industriële groei, zoals we die hebben leren

kennen, gaat onvermijdelijk gepaard met vernietiging van natuur en verspilling van schaarse hulpbronnen.

Deze groei leidt tot vervuiling van het milieu en tot een verarmingsproces dat op de ene plaats de vorm heeft van bodemerrosie of verlies van wilde planten en dieren en op de andere plaats van stedelijke betonwoestijnen. Verdere industriële groei vernietigt de samenhang in de menselijke relaties en versterkt, ja veroorzaakt zelfs maatschappelijk geweld. Verdere industriële groei bedreigt de generaties die na ons komen en verkleint de hoop van de Derde Wereld op een eerlijk deel van de aardse koek: hoe meer hulpbronnen worden verbruikt om hier en nu onnodige consumptiegoederen te produceren, des te minder er beschikbaar zijn voor essentiële behoeften later en elders. Het beleid om het natuurlijke, culturele en geestelijke erfgoed op te offeren aan de productiegroei spoelt op het geloof dat groot gelijk is aan mooi, welvarend en efficiënt. Dit geloof wordt versterkt door het geloof dat nieuwe technieken steeds weer een oplossing zullen bieden voor alle maatschappelijke gebreken. De technische vernieuwing staat echter nauwer in verband met het maken van winst en met maatschappelijke en militaire machtsvorming dan met vooruitgang op het menselijke vlak. De problemen van de samenleving worden daarmee slechts verschoven, zonder echte oplossingen.

Met uitzondering van de na-oorlogse herstelperiode wordt de industriële groeimaaatschappij gekenmerkt door werkeloosheid en inflatie, toenemende mentale en lichamelijke klachten en groeiende criminaliteit. We raken zelfs gewend aan de dagelijkse doden in het verkeer. Het ziet ernaar uit dat de gemiddelde leeftijd van de Europeanen, die vele jaren is gestegen, nu begint te dalen.

De noodzaak om de technocratie af te schaffen

Technische overwegingen die onder-

geschikt behoren te zijn aan de menselijke waarden, komen tegenwoordig op de eerste plaats: dit noemen we technocratie. Eén van de gevolgen is, dat de macht in handen komt van degenen, die de technocratische kennis en het industriële apparaat bezitten. Zij stellen zich ten doel om het welzijn van de gewone burger aan te passen aan hun eigen normen en waarden. Zij preken de zin en de noodzaak van de steeds grotere materiële consumptie en pogen diegenen die een tegengestelde mening hebben in de verdachtenbank te zetten. In sommige landen van Europa is het resultaat dat grondwettelijke rechten van vrije meningsuiting en vrijheid van vergadering stap voor stap worden aangetast.

De slachtoffers van de technocratie zouden we de „nieuwe armen” kunnen noemen: diegenen, wier werk geen betekenis meer heeft; de ambachtslieden en de boeren die gedwongen worden hun bedrijf te staken; de eenzamen en geïsoleerden in anonieme grote steden en tenslotte diegenen die een door mensen veroorzaakte ziekte krijgen: het grootste percentage aan kankergevallen wordt tegenwoordig toegeschreven aan de slechte toestand van het milieu.

De noodzaak om de huidige crisis te begrijpen

De veronderstelling wordt veel gehoord dat deze crisis kan worden aangepakt met dezelfde middelen als waardoor hij wordt veroorzaakt. Het besef dringt echter door dat het geluk van mensen, noch de maatschappelijke stabiliteit afhangt van de hoeveelheid verbruikte goederen of energie. De gevaren die de mensheid bedreigen zijn eerder het gevolg van een teveel aan techniek en commercie, van de ongelijkheid in de verdeling van consumptiegoederen en van de negatieve gevolgen van hun produktie en verbruik.

De werkelijke oorzaak is een culturele en spirituele mislukking. Aan de ene kant hebben we de controle verloren over onze eigen verlangens,

E—U—R—O—P—A

aan de andere kant over het openbaar bestuur dat uitgroeit tot een overheerser.

De toekomst is onze zaak

Als we aangewezen blijven op politieke partijen die werken met de technocratische benadering, dan zal aan de huidige gang van zaken waarschijnlijk niets veranderen. De heerschappij van de bureaucratie, de dwang van de technologie en van de winsteconomie zullen voortduren. De nationale overheden zullen volhouden dat alleen zij macht mogen bezitten en uitoefenen. Daarmee zullen zowel Europese- als wereldinstellingen aan de ene, en regionale en lokale lichamen aan de andere kant buiten de beslissingen blijven staan die juist hen aangaan.

Miljoenen mensen zijn van mening dat hieraan een eind moet komen. Velen van hen doen pogingen om de publieke opinie wakker te schudden en om politici tot verantwoorde actie te dwingen. Samen vormen zij de nieuwe politieke stroming van de milieu-, de emancipatie-, en de vredebeweging. Deze beweging wil een nieuwe samenleving: een federatie van gemeenschappen op regionaal niveau. Tenslotte moet dit uitmonden in een Ecologische Democratie op Europees niveau.

De Ecologische Democratie

De Ecologische Democratie is gebaseerd op het bondgenootschap tussen mens en natuur en de erkenning van de mens als individu. Dit impliceert een verandering van de bestaande prioriteiten en waarden: zelfvoorziening van individu en groep in plaats van het delegeren van controle en zorg naar de „deskundige”; gemeenschappen op gemeentelijke maat in plaats van de huidige grootschaligheid, of het nu om steden, scholen of ziekenhuizen gaat; sociale integratie van mensen in plaats van scheiding in categorieën: bejaarden, vrouwen, jongeren, zieken, gezonden, arbeiders, bazen, werklozen...

Ecologische Democratie betekent dat niets wordt gedaan op nationaal niveau dat ook kan worden gedaan op regionaal of lokaal niveau. Dit impliceert een eerlijke verdeling van nuttige en zinvolle werkgelegenheid binnen kleine creatieve productie-eenheden in plaats van een steeds groeiende productie in vervreemdende en geautomatiseerde industriecomplexen. Het houdt de erkenning in dat respect voor de natuur een elementair beginsel is voor een als geheel stabiele, maar inwendig toch dynamische samenleving. Ener-

giebesparing, zuinigheid met hulpbronnen, een definitief Nee tegen destructieve technieken, vooral van atoomenergie en kernwapens, zijn sleutelbegrippen in de Ecologische Democratie.

De overgang naar een ander Europa

Wanneer we de rampen overzien waartoe de huidige wegen ons leiden, dan moeten we dringend van koers veranderen om zowel een terugval als een vooruitgang in de verkeerde richting te vermijden. Veel praktijken en structuren van de industriële groeimaatschappij brokkelen af. Maar het is beslist niet zeker dat het nieuwe Europa een ecologische democratie zal worden; integendeel, er zijn eerder aanwijzingen dat het techno-totalitair zal zijn. Het is onze plicht om ervoor te zorgen dat de ontwikkeling in de goede richting gaat – en dat vereist opleiding van – en steun voor een nieuw soort politici, in nauwe samenwerking met de bevolking. Aangezien geen enkele land een dergelijke overgang alleen kan volbrengen, is actie vereist op een andere schaal: die van heel Europa.

Tijd om te handelen

De komende Europese verkiezingen bieden een kans om onze afwijzing van de industriële groeimaatschappij en van haar leiders te demonstreren. Wij roepen onze Europese medeburgers op om in deze – en andere – verkiezingen alleen die lijsten en kandidaten te steunen, die zich voor het beginsel van de ecologische democratie uitspreken.

Waar een dergelijke kandidaat niet aanwezig is, raden wij u dringend aan om grote druk uit te oefenen op de andere kandidaten om hun stellingname te herzien. De doelstellingen van de ecologie-gezinde kandidaten moeten een verandering inhouden van het Verdrag van Rome, dat oproept tot economische groei als fundamenteel uitgangspunt voor de Europese Gemeenschap.

Indien het nieuwe Europese parlement niet een aantal ecologisch gezinde leden bevat, dan zullen miljoenen Europeanen niet vertegenwoordigd zijn. De vraagstukken waarover dat parlement zich zal buigen, zullen alleen graduele verschillen betreffen: of Europa 100 of 50 nieuwe kerncentrales zal bouwen; of de „modernisering” van de landbouw vier miljoen landbouwers van het land zal verdrijven of slechts twee miljoen. Essentiële zaken als natuurbescherming, ontwapening, decentralisatie

van het bestuur, zelfvoorziening, een andere economische orde en bevrijding van bureaucratische overheersing zullen worden genegeerd; hoogstens zal men er enige lippendienst aan bewijzen.

De Europese verkiezingen bieden natuurlijk niet de enige gelegenheid voor electorale acties. Dezelfde vragen spelen bij regionale en lokale verkiezingen. In landen die nog niet vertegenwoordigd zijn in het Europese parlement kunnen nieuwe democratische initiatieven van groot belang zijn. De bevolking van die landen zou zich moeten realiseren dat het lidmaatschap van de Gemeenschappelijke Markt tot een ramp kan leiden voor hun land, zolang het Verdrag van Rome niet is veranderd en zolang de concentratie van politieke en economische macht in sommige landen en multinationale ondernemingen geen tegenwicht heeft gevonden.

Veranderingen kunnen niet alleen door parlementaire actie tot stand komen, het is nuttig om ook dat te beseffen.

Bij hen die het vertrouwen in de politiek verloren hebben dringen wij erop aan om lid te worden van actiegroepen en alternatieve organisaties om daarvoor geld bijeen te brengen, om te lobbyën bij politici en industriëlen, brieven te schrijven naar de kranten, om duidelijk te maken dat er een ander Europa moet komen omdat velen dat wensen. Laat niet verstek gaan!

Wanneer wij geen actie ondernemen en op de verkeerde partij – of zelfs helemaal niet – stemmen, dan wordt de toch al kleine kans op een positieve verandering alweer verminderd.

De tijd is rijp. Wij mogen niet meer tijd verloren laten gaan.

Ik ben het eens met de strekking van de Ecoropa-verklaring

Naam: _____

Adres: _____

Functie/titel: _____

Ik heb f.... overgemaakt op giro 2420400 van de Stichting Aarde te Zaanand (minimaal f 25,—). Ik sta u wel/niet toe mijn naam af te drukken bij officiële publikatie in de Nederlandse pers op 9 mei 1979.

Handtekening

Opsturen in open enveloppe naar Stichting Aarde, Oudegracht 42 Utrecht.

ROB HALLEGRAEFF

In de Europese Gemeenschap (de EG) zijn er op het ogenblik ongeveer zes miljoen werklozen. Sinds de Tweede

Wereldoorlog is dit getal nog nooit zo hoog geweest. In het kader van de Europese verkiezingen is het goed om eens na te gaan wat de EG doet om de grote werkloosheid te bestrijden. Ook

zal ik in grote lijnen proberen te schetsen wat de oorzaken zijn van het geheel of gedeeltelijk falen van het werkgelegenheidsbeleid van de EG.

De Europese werkgelegenheid (I)

De grote werkgelegenheidsproblemen waar de EG voor staat hangen nauw samen met andere belangrijke economische vraagstukken:

– de herstructurering: veel Multinationale Ondernemingen brengen die delen van het productieproces waar veel arbeiders voor nodig zijn over naar ontwikkelingslanden, waar de lonen laag zijn. Dit vindt o.a. plaats in de textielindustrie.

– concentratie van kapitaal: kapitaalintensieve Multinationale ondernemingen, die hoofdzakelijk op wereldniveau opereren, (b.v. de computerindustrie) breiden zich sterk uit: hierbij zijn echter relatief weinig arbeidsplaatsen betrokken.

– binnen de EG bestaan grote regionale verschillen. Het lijkt er op dat de verschillen tussen de sterke en zwakke regio's groter worden. Ook bestaat er een groot verschil tussen sterke en zwakke economische sectoren: b.v. de textiel- en de kolen- en staalsektor enerzijds, en de elektronika en chemie anderzijds.

Wat zijn nu de instrumenten die de Europese Commissie (het dagelijks bestuur van de EG) en de Raad van Ministers bezitten om deze werkgelegenheidsproblemen te lijf te gaan?

Sociaal Fonds

Tot het begin van de zeventiger jaren was het Europees Sociaal Fonds het enige middel van de Europese Commissie om zich bezig te houden met werkgelegenheidsvraagstukken. Dit Fonds was bestemd om veranderingen die zich in de jaren zestig voordeden op werkgelegenheidsgebied op te vangen. Een van deze belangrijkste veranderingen was een overloop van werknemers uit de landbouw naar de industrie- en de dienstensektor. Het Sociaal Fonds begeleidde dan ook vooral de omscholing van werkloos geworden landbouwers naar de industrie- en de dienstensektor.

In het begin van de zeventiger jaren werden de activiteiten van het Fonds uitgebreid, waardoor het zich ook kon bezig houden met structurele werkloosheid, de opleiding van hooggekwalificeerde arbeidskrachten en het weer in het productieproces laten opnemen van gehandicapten, oudere werknemers, vrouwen en jongeren. Tot nu toe heeft het Fonds zich voor het overgrote deel bezig gehouden met om-, her- en bijscholing, waarbij het Fonds aanvullend werkt t.o.v. het beleid van de nationale lidstaten: het geld dat de nationale lidstaten uitgeven op het gebied van om-, her- en bijscholing wordt aangevuld met geld van het Sociaal Fonds.

Regionaal fonds

Sinds 1975 bestaat er ook een Regionaal Fonds, met de lange naam Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling. Dit Fonds richt zich hoofdzakelijk op agrarische en industriële gebieden in de EG waar de werkgelegenheid daalt of erg laag is. Er wordt EG-geld verdeeld tussen de negen lidstaten volgens een bepaalde verdeelsleutel: Italië krijgt b.v. 40% van het geld, Engeland 28%, etc. Ook hier geldt dat het Regionaal Fonds aanvullend werkt t.o.v. het beleid van de nationale lidstaten.

Driepartijenkonferenties

Ook vanaf 1975 worden er elk jaar zgn. Driepartijenkonferenties gehouden, een overleg tussen de sociale partners (werkgevers, werknemers), de Europese Commissie en de Nationale regeringen. Op 9 november 1978 werd deze conferentie geheel gewijd aan de werkloosheid. Het Europees Verbond van Vakverenigingen, het EVV, formuleerde als belangrijkste voorstellen ter bestrijding van de werkloosheid: – een arbeidstijdverkorting van 10%, te bereiken over drie of vier jaar;

– een economische groei die gericht moet zijn op het scheppen van werkgelegenheid ondermeer in de dienstensektor;

– industriële en economische planning op Europees niveau. In alle belangrijke bedrijfstakken zijn comités nodig, waarin werkgevers en werknemers overleggen over het te voeren beleid.

De werkgeversorganisaties waren vóór een opvoering van de economische groei, vóór minder belemmeringen voor de ondernemers en erg tegen arbeidstijdverkorting vanwege de hiermee gepaard gaande verhoging van de arbeidskosten.

Zij zijn uiteindelijk slechts akkoord gegaan met een studieopdracht aan de Europese Commissie over arbeidstijdverkorting. De werkgevers hebben eigenlijk ook niet zo'n grote behoefte aan zulke Driepartijenkonferenties en dus aan afspraken over een Europees werkgelegenheidsbeleid. Het ontvangen van nationale steunmaatregelen en nationale overheidsopdrachten enerzijds, en anderzijds een bevordering van de handel door middel van eenzijdige economische integratie is voor hen aantrekkelijker dan een Europees werkgelegenheidsbeleid waarbij de Europese Commissie minder toeschietelijk zal optreden om steunmaatregelen uit te vaardigen, dan de nationale lidstaten op dit moment doen.

De regeringen van de nationale lidstaten waren over het algemeen niet erg enthousiast over deze Driepartijenkonferentie. Dit wordt veroorzaakt door het feit dat zij er niets voor voelen hun nationale bevoegdheden over te dragen voor een gemeenschappelijk beleid. Zij voelen daar niets voor omdat zij uitgaan van de visie: meer economische groei, meer vrijheid voor de ondernemers en een krachtige bestrijding van de inflatie, waarbij het marktmechanisme wel de rest zal

E—U—R—O—P—A

Politieke onwil of onmacht?

doen. In zo'n beleid is dan ook geen noodzaak aanwezig voor een Europees werkgelegenheidsbeleid en voor „sociale grapjes”, waaronder dan alles valt wat de concurrentiekracht van de ondernemingen kan aantasten, zoals b.v. arbeidstijdverkorting en verdeling van de arbeid. Ook wordt het bij een Europees werkgelegenheidsbeleid moeilijker om de eigen nationale industrieën te blijven steunen.

Deze Driepartijenkonferentie is een mislukking geworden, omdat:

- de werkgevers negatief stonden tegenover elk voorstel van de vakbonden tot herverdeling van de beschikbare arbeid;

- de regeringen van de negen lidstaten geen pogingen hebben gedaan om een beter resultaat te bewerkstelligen.

Het beleid van de Europese Commissie en de Raad van Ministers ter bestrijding van de werkloosheid is niet effectief, omdat er geen sociaal-economische politiek gevoerd kan worden zoals de nationale lidstaten dat kunnen. De activiteiten van het Sociaal Fonds en Regionaal Fonds zijn slechts aanvullende activiteiten; ook is het beschikbare geld veel te laag om de problemen echt op te lossen.

Oorzaken

Wat zijn nu de oorzaken van het feit dat het werkgelegenheidsbeleid van de EG een marginaal beleid is? Veelal wordt gezegd dat het ligt aan de politieke onwil van de nationale lidstaten om bevoegdheden over te dragen naar Europees nivo. Ik zal proberen deze „onwil” verder te onderzoeken.

In West-Europa kan men waarnemen dat het bedrijfsleven zich zowel nationaal georganiseerd heeft, als internationaal in de vorm van Multinationale Ondernemingen die op de wereldmarkt opereren. In de EG is het bedrijfsleven dat niet op de wereldmarkt opereert (dus geen MNO's zijn) zich hoofdzakelijk nationaal blijven organiseren. De handel tussen de lidstaten vindt voornamelijk plaats door middel van directe investeringen en door middel van het vestigen van dochterondernemingen waarbij het moederconcern haar nationale basis in stand houdt. Dit komt duidelijk naar voren vanaf het begin van de economische crisis: de nationale bedrijfslevens worden ondersteund en bijgestaan door de nationale staten door middel

van een versterkt beleid voor wat betreft regionale steun, investeringspremies, premies bij indienstneming van jongeren, etc. Dit heeft ook geleid tot een grotere mate van protektionisme. Elke lidstaat ondersteund zijn eigen industrieën.

Sinds het begin van de hoge werkloosheid is de invloed en de rol van de nationale lidstaat in de EG dan ook gestegen. Dit gaat ten koste van de mogelijkheden om te komen tot een effectief Europees werkgelegenheidsbeleid.

Wat is de opstelling van de werkgevers en de werknemers tegenover deze versterkte rol van de nationale lidstaat? Tussen de verschillende werkgevers moeten we een klein onderscheid maken. Het bedrijfsleven dat in de EG zich hoofdzakelijk nationaal is blijven organiseren bestaat grotendeels uit het midden- en kleinbedrijf en de middelgrote bedrijven die direct investeren in andere EG-lidstaten. De werkgevers van deze bedrijven profiteren het meest van de huidige situatie: op nationaal nivo worden zij ondersteund door de nationale staat, en door middel van een eenzijdige economische integratie in de EG wordt hun handel bevorderd.

De Multinationale Ondernemingen zijn minder afhankelijk van nationale ondersteuningsactiviteiten, omdat hun rendementspositie beter is en omdat zij op de wereldmarkt opereren. Het Europees Verbond van Vakverenigingen (het EEV) is voorstander van een Europees werkgelegenheidsbeleid omdat de hoge werkloosheid niet meer nationaal opgelost kan worden. Een meer planmatige aanpak staan zij voor. Het grote probleem voor de Europese vakbeweging is het feit dat zij eigenlijk in de EG erg weinig invloed kan uitoefenen. Het enige wat er gebeurt is regelmatig, veelal

vrijblijvend, overleg voeren met de Europese Commissie in verschillende overlegorganen (b.v. Driepartijenkonferenties). Ook is het zo dat er verschillen van mening bestaan over deelaspekten van de werkgelegenheidsproblematiek tussen de verschillende nationale vakbonden (b.v. wat betreft het overwerk). De vakbeweging opereert hierdoor vooral nationaal. Zij streeft wel naar een effectief Europees werkgelegenheidsbeleid, maar dit moet dan samengaan met een verdere politieke integratie (vergroting bevoegdheden Europees Parlement).

Het werkgelegenheidsbeleid van de EG is een marginaal beleid, omdat de EG geen sociaal-economische politiek kan voeren zoals de nationale lidstaten dat kunnen. De nationale staat is in de EG een grote rol blijven spelen, doordat het bedrijfsleven in Europa zich vooral nationaal is blijven organiseren. Vooral sinds het begin van de economische crisis is de nationale staat meer gaan ingrijpen in de economie om de eigen nationale industrieën te ondersteunen. Dit komt tegemoet aan zowel de verlangens van de vakbeweging als van de werkgevers. De werkgevers hebben het meeste baat bij alleen eenzijdige economische integratie (b.v. het Europees Monetair Stelsel) samen met een economische ondersteuning door de nationale staat. De vakbeweging heeft op nationaal nivo nog de meeste invloed: zij streeft wel naar een Europees werkgelegenheidsbeleid, maar dit moet dan samengaan met een verdere politieke integratie.

Wat nu de verschillende toekomstige beleidsmogelijkheden zijn om te komen tot een Europees werkgelegenheidsbeleid, hoop ik in de volgende PPR-aktiekrant uit te werken.

E—U—R—O—P—A

Het partijbestuur wil in de volgende verklaring over politieke samenwerking reageren op de beleidsnota van de Partij van de Arbeid. Na eerdere negatieve ervaringen constateert het partijbestuur bij de PvdA een verlangen naar progressieve samenwerking. De PPR gaat er daarbij van uit dat die samenwerking niet uitsluitend afhankelijk wordt gemaakt van de opstelling van D'66.

Het PPR-partijbestuur rekent op een progressieve meerderheid; er zal dan een „tweestromenland”

ontstaan, bestaande uit pluriforme blokken. Zich nú uitspreken over een nieuwe coalitie met het CDA vindt de PPR voorbarig. De progressieve krachten in ons land moeten er alles aan doen het huidige kabinet te laten verdwijnen. Het partijbestuur twijfelt aan sommige nu gehanteerde oppositietactieken die te weinig een beroep op de kiezers doen om mee te denken.

De positie van de PPR kan – aldus het partijbestuur – niet in verband worden gebracht met de nostalgie van de jaren zestig,

maar veeleer met de noodzakelijke veranderingen in de jaren tachtig. Veel van wat de PPR in de afgelopen tien jaar voorstond is nog steeds de moeite van het bevechten waard. Daarom wint de PPR aan betekenis.

Het partijbestuur roept in zijn verklaring de politieke partijen op tot een veel meer politiek-inhoudelijke dialoog. Politieke keuzes moeten duidelijk zijn. Maar daarbij past een waarschuwing voor een nieuwe „verzuiling”.

Regeren mét de PPR is progressiever

Het partijbestuur van de PPR heeft kennis genomen van de beleidsnota van het partijbestuur van de PvdA en met name van het onderdeel Partijpolitieke Strategie.

Wij nemen met plezier kennis van het daarin neergelegde streven naar politieke samenwerking en het is met het oog op die samenwerking, dat wij ons commentaar willen leveren.

Onze ervaring met de samenwerkingsgezindheid van de PvdA in de afgelopen twee jaar is niet overwegend positief. De onderhandelingen over een mogelijke gemeenschappelijke lijst voor de Europese verkiezingen kunnen dat illustreren. Het is daarom verheugend dat het partijbestuur van de PvdA voornemens is de contacten te intensiveren met de andere progressieve partijen, in het bijzonder D'66 en PPR. Wij zien dit als een zekere koerswending, tenminste als dit streven zo moet worden opgevat dat de PvdA samenwerking met anderen zoekt, óók wanneer D'66 deze zou blijven afwijzen.

Tweestromenland

Onze voorkeur gaat uit naar een progressieve meerderheid. Deze lijkt dichtbij te liggen, zeker wanneer PvdA, D'66 en PPR er in slagen een overtuigend beroep te doen op consequente christenen in het CDA en vooruitstrevende liberalen in de VVD. Op den langen duur zal er niet meer sprake zijn van het zogenaamd „Driestromenland”, maar van twee stromen: een conservatieve bundeling van VVD en CDA en een veelkleurig progressief blok (van CPN via PPR tot D'66).

De konklusie van het PvdA-bestuur dat het realistisch is op kortere termijn rekening te houden met de noodzakelijkheid van een hernieuwde coalitie met het behoudzuchtige, machtsgeoriënteerde en vooral onuitsgesproken CDA, is niet onbegrijpelijk.

De val van het Kabinet Den Uyl heeft bittere herinneringen achtergelaten, maar ook wij sluiten die mogelijkheid niet bij voorbaat uit. Uiteraard hangt alles echter af van het stemgedrag van de kiezers en de mate waarin het na de verkiezin-

gen mogelijk zal blijken, programmapunten te verwezenlijken. Nu al spekuleren op die afloop is niet zinvol. We mikken op een progressieve regering; en een kabinet met PPR is progressiever dan een kabinet zonder PPR.

Het komt er nu op aan zo spoedig mogelijk een einde te maken aan dit visieloze kabinet Van Agt/Wiegel. Want terwijl deze regeringskombinatie ten onrechte de kabinetszetels bezet houdt nemen de spanningen in de maatschappij toe. Het is noodzakelijk een harde maar zakelijke oppositie te voeren. Nog steeds wil de PPR het daarbij liever zoeken in het tonen van creatieve alternatieven, dan in versimpelende en op de persoon gespeelde oppositie-tactieken. Zo veel mogelijk moet het politieke bedrijf er op gericht zijn de kiezers méé aan het denken te zetten in plaats van ze tot passieve toeschouwers in de politieke arena te maken: („kijk ons eens”)

Het kán anders!

De PPR wil vooral alternatieven presenteren, goed doordacht en op termijn haalbaar, die vooral een consequente uitwerking moeten vormen van onze uitgangspunten. Óók als die consequenties onszelf onplezierig voorkomen.

Zoals in het verleden blijft de PPR op samenwerking met andere, in het bijzonder progressieve partijen gericht. Wij stellen daaraan slechts één duidelijke voorwaarde: in elk samenwerkingsverband moet de pluriformiteit binnen de eensgezindheid duidelijk kunnen blijven. De getalsverhoudingen in het parlement kunnen daarom nooit recht evenredig binnen zo'n samenwerkingsverband worden doorgetrokken. Respekt voor het feit dat partners hun eigen gezicht willen tonen is voor samenwerking essentieel.

Met het oog op de door PvdA en PPR begeerde samenwerking en ook in het vooruitzicht van zo spoedig mogelijk te bewerkstelligen volgende kamerverkiezingen willen wij de positie van de PPR nog eens nader proberen aan te geven.

Wie de politieke omstandigheden van tien jaar geleden en nu vergelijkt komt, ondanks alle veranderingen, tot de konklusie

sie dat de nostalgie van de jaren zestig en de uitdaging van de jaren tachtig elkaar nog op zeer veel punten raken.

De PPR toen, vormde een teken van protest tegen de op macht beluste konfessionelen die wel bijbelse teksten in de mond namen, maar politieke keuzes uit de weg gingen. Dat protest is nu niet minder hard nodig dan toen. De PPR maakt zich sterk voor democratisering van de samenleving in al haar geledingen (onderwijs, bedrijfsleven enz.) maar de resultaten die daarbij werden geboekt zijn, naar onze zin, nog zeer onvoldoende, tot nog toe.

De PPR heeft zich in sterke mate geïdentificeerd met de milieubewegingen en ze deels ook opgeroepen, en ofschoon velen de zorg voor het milieu thans met de mond belijden blijft een radikale keuze voor de bescherming van onze leefomgeving uit. Zie bijvoorbeeld de aarzelende houding van ook progressieve politici op het punt van de kernenergie of rond vraagstukken van groeibeleid.

De PPR viel kort na haar oprichting de NAVO aan om haar niet op vrede, maar op bewapening gerichte beleid en om haar hanteren van kernwapens. Van nostalgie kan geen sprake zijn: zelfs Luns is niet van het toneel verdwenen. Misschien valt op het terrein van het welzijn – één van de vier thema's van de PPR – nog het meest een ommekeer te signaleren. Aan de uitbouw van het welzijnswerk is hard gewerkt. Zozeer zelfs dat we ons nu moeten afvragen of de professionalisering van de welzijnzorg niet tot een onverantwoord afschuifstelsel en tot gebrek aan medeverantwoordelijkheid bij de burgers heeft geleid (men zie het probleem van de heroïne-verslaving).

Duidelijke functie

In de elf jaar van de PPR horen de bevindingen thuis van de club van Rome en de politieke discussie om tot vaststelling van de feiten rond de 'grenzen aan de groei' te komen.

Nostalgie is: de somberheid waarmee werd gekonstateerd dat de grondstoffen en het inkassingsvermogen van mens en milieu van de aarde eindig zijn. Aktueel is: de prikkelende uitdaging om de economische ontwikkeling nu zelf te beheersen in plaats van ons er door te laten meesleuren. Pas nu de produkttoename – in zeker opzicht – stagneert komt er energie vrij om veel doordachter de samenleving in te richten.

En juist hier heeft de PPR, eerder méér dan minder een duidelijke functie, vooral gelet op deze twee uitgangspunten van onze partij:

– politiek moet geen symptoombestrijding zijn, maar moet radikale veranderingen durven aanbrengen om het positie-

ve dat onze samenleving heeft bereikt in stand te kunnen houden;

– voor politieke veranderingen is niet alleen politieke macht, maar vooral politieke wil, een verandering van mentaliteit nodig.

Het kan niet anders dan dat de PPR haar betekenis in het politieke bestel zal versterken.

De VVD glijdt steeds verder af van haar liberale beginselen. Voor overtuigde christenen kan het CDA geen werkelijk politiek tehuis bieden. Voor hen zal een pluriforme progressieve stroming een alternatief moeten vormen.

Binnen die stroming onderscheidt de PPR zich van D'66 doordat wij minder de 'redelijkheid' en de pragmatiek zoeken dan dat we onszelf en anderen willen overtuigen van de praktische consequenties van het progressieve denken.

Anders dan de beleidsnota van het PvdA-bestuur suggereert ziet ons partijbestuur de PPR liever gekenschetst als 'rr gekenschetst als 'progressief' en 'radikaal' dan als 'links van de PvdA'.

Wat ons – met alle respect voor de aanhang die de socialisten onder een groot deel van de bevolking hebben weten te verwerven – in de PvdA soms tegen staat is het streven naar macht om van bovenaf het goede te kunnen doen.

In onze visie moet macht juist worden gedeeld. Zowel in het politieke bestuur als binnen het bedrijfsleven moet meer en meer de beslissingsmacht worden gelegd bij regionale en lokale zelfstandige eenheden. Particulier initiatief en vrij ondernemerschap hebben, binnen de spelregels van een zich democratiserende samenleving, naar onze mening dikwijls juist meer stimulans dan beperkingen nodig.

Vruchtbare dialoog

We constateren voorts, dat het in de PvdA mensen meer moeite kost afstand te nemen van het geloof in noodzakelijke economische groei. Er zijn méér verschillen. Maar er is zeer veel wat PvdA en PPR kan binden. Wij rekenen dan ook op een vruchtbare politieke dialoog. Op aandacht voor politieke inhoud méér nog dan voor politieke strategie. Op dialoog ook met anderen, met niet-progressieven.

Politieke keuzes moeten duidelijk zijn. Maar we moeten een nieuwe verzuiling voorkomen. Want dat zou nu wel eens een belemmering kunnen zijn op de weg naar de nieuwe maatschappij die we voorstaan. Een maatschappij waarin macht, middelen en kansen eerlijk worden gedeeld en waarin de kwaliteit van het bestaan belangrijker wordt geacht dan materiële overvloed.

Herindeling Zuid-Limburg

De PPR-fractie reageert als volgt op de herindelingsplannen voor Zuid-Limburg:

Het wetsontwerp gemeentelijke herindeling Zuid-Limburg lijkt een verlate karnavalsbijdrage van minister Wiegel.

De PPR wijst zijn plannen volstrekt af. Ze zijn ver beneden de maat.

– Wij hebben geen bezwaar tegen herindeling. Maar eerste uitgangspunt moet zijn: wat wil de bevolking zelf? Dat is hier niet gebeurd.

– Wiegel zegt zelf: 10.000 inwoners is het minimum. Waarom moeten dan Beek, Hoensbroek, Schaesberg, Ubach over Worms en Nieuwenhagen het loodje leggen? Wij gaan overigens

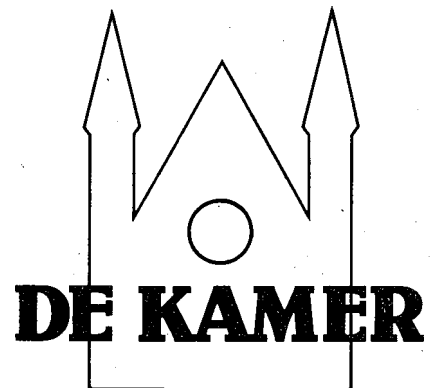
uit van een minimum van 6000 inwoners. Heel wat meer gemeenten kunnen dan zelfstandig blijven.

– De sociaal-economische situatie in de Oostelijke mijnstreek is al rampzalig. Deze schaalvergroting in die omstandigheden is onverantwoord. Het zal de toestand alleen maar erger maken.

– De positie van tientallen ambtenaren en burgemeesters komt op de tocht te staan.

Deze slachting onder de Zuidlimburgse gemeenten kan alleen nog voorkomen worden door een fel protest van de bevolking bij de eigen politieke partijen en de eigen fracties in de Tweede Kamer.

De PPR-fractie zal op korte termijn

een tegenplan maken en op basis daarvan wijzigingsvoorstellen indienen. Zij zal dat doen in nauw overleg met PPR-Limburg en haar actiecentra in Zuid-Limburg.

Geen hulp voor generaalsbewind in Indonesië

Het PPR-partijbestuur ondersteunt de volgende verklaring van het Komitee Indonesië (Minahassastraat 1 Amsterdam, tel. 020/925050 tst. 37):

„Van 2 tot en met 5 april zal voor de 22ste keer een IGGI-konferentie (Intergouvernementele Groep voor Indonesië) worden gehouden. De IGGI-konferentie stelt vast hoe groot de financiële hulp van de donorlanden (o.a. Verenigde Staten, West-Duitsland, Japan, Nederland, Wereldbank, IMF) aan het Indonesische generaalsbewind zal zijn.

Sinds de oprichting van de IGGI vervult Nederland als ex-koloniale machthebber over Indonesië het voorzitterschap van de IGGI. De huidige voorzitter, minister De Koning, van Ontwikkelingssamenwerking, heeft onlangs verklaard de Nederlandse bijdrage in het kader van de IGGI-hulp met 15 miljoen gulden te zullen verhogen tot een rekordbedrag van 150 miljoen gulden.

Sinds de staatsgreep van 1965 oefenen de generaals onder leiding van Suharto in Indonesië een militaire diktatuur uit, die gekenmerkt wordt door terreur, onderdrukking en het stelselmatig schenden van de mensenrechten. Sindsdien is Indonesië, zoals ook in de koloniale periode, weer geheel ondergeschikt gemaakt aan de buitenlandse kapitaalsbelangen.

De economische en de financiële hulp zijn niet ten goede gekomen aan de bevolking; alleen een kleine bovenlaag en de bevoorrechte militaire kaste hebben ervan geprofiteerd. Dank zij deze „ontwikkelingshulp” zijn de natuurlijke rijkdommen van het land

weer ten prooi gevallen aan de macht van het buitenlandse kapitaal.

Het levenspeil van de Indonesische bevolking is sinds de machtsvername van de generaals voortdurend gedaald. Er is een massale verpaupering opgetreden, die gepaard gaat met een grote schare daklozen in de steden, grote hongersnoden wisselend optredend door geheel Indonesië, en een voortdurende daling van de werkgelegenheid, zowel in de steden als op het platteland.

Nog steeds worden duizenden Indonesische democraten – de meesten nu al bijna 14 jaar lang – zonder enige vorm van proces vastgehouden in gevangnissen en concentratiekampen. Onder druk van de publieke opinie in het buitenland zijn er dan wel sinds 1977 „vrijlatingen” geweest van „kontingenten” politieke gevangenen, maar wat dit in werkelijkheid betekent, blijkt uit het lot dat ex-politieke gevangenen beschoren is: beperking van bewegingsvrijheid (huisarrest, meldingsplicht, reisverbod), voortdurende intimidatie en een minimale kans op werk. Onlangs is gebweken dat buitenlandse en Nederlandse psychologen de Indonesische veiligheidsdienst hebben geholpen bij het samenstellen van een vragenlijst die toegepast wordt op politieke gevangenen om hun loyaliteit met het huidige regime te testen.

In 1975 werd het nabuurland Oost-Timor door Indonesische troepen met een grootscheeps offensief binnengevallen. Het Indonesische leger richtte massale slachtingen aan en maakte ge-

bruik van ontbladeringsmiddelen, napalm en ander door het buitenland geleverd wapentuig. Deze oorlog woedt nog steeds voort. Desondanks heeft de Nederlandse regering, in strijd met haar eigen officiële uitgangspunten, een exportvergunning toegezegd aan de Indonesische generaals voor de levering van drie ultramoderne oorlogsschepen (korvetten). Als deze levering doorgaat, maakt Nederland zich medeplichtig aan de genocide die het Indonesische regime op Oost-Timor pleegt.

Sinds het bestaan van het Suharto-regime heeft de corruptie een enorme vlucht genomen. Volgens de meest recente gegevens is het „lek” in de Indonesische schatkist gegroeid tot een bedrag van ongeveer 5 miljard gulden (dat is ruim 30 procent van de begroting). Dit bedrag is ongeveer even groot als het totaalbedrag aan hulp die de IGGI dit jaar aan Indonesië zal verstrekken.

Wij nemen krachtig stelling tegen de enorme geldstroom vanuit de IGGI-landen naar de generaals in Indonesië.

Wij eisen:

- GEEN IGGI-HULP AAN SUHARTO
- GEEN KORVETTEN VOOR SUHARTO
- VRIJLATING VAN ALLE POLITIEKE GEVANGENEN
- HERSTEL VAN DE DEMOKRATISCHE RECHTEN VAN DE INDOONESISCHE BEVOLKING
- STOP DE AGRESSIE-OORLOG TEGEN OOST-TIMOR.”

Frans van de Ven: BOUWEN VOOR DE STAD

Frans van de Ven, oud-raadslid in Amsterdam en lid van het partijbestuur, heeft een handzaam boekje open gedaan over „Bouwen voor de stad”. Hij schetst er zijn (PPR-)opvattingen in over zaken als stadsvernieuwing, organisatie van ambtelijke diensten en een eensgezind college van B & W, over de vraag voor wie er wordt ge-

bouwd en andere knelpunten om te komen tot zijn uitgangspunten voor een radikaal-nieuwe stedenbouw.

„Door die opzet, die wij voorstellen” – belooft Frans van de Ven – „zal een leefgemeenschap ontstaan, die zich kenmerkt door een grote levendigheid in de straten, een goed te belopen centrum, uitstekend bereikbaar voor bus,

fiets, ambulance, goederenvervoer en ander noodzakelijk verkeer, maar veilig voor massale autostromen.”

Het boekje kost f 7,50. Toegestuurd (inkl. f 1,70 porto) komt het op f 9,20, te storten op postgiro 13.500 t.n.v. Gemeentegiro Amsterdam o.v.v. 0713 t.n.v. „De Oude Stad”, O.Z. Voorburgwal 80 Amsterdam.

Vrede met kernwapens? Onmogelijk!!!

De PPR-informatiekrant Groningen heeft een boekje „Geen vrede met Kernwapens” uitgegeven, bedoeld om aandacht te vestigen op de publieke verontrusting over de bewapening en als bijdrage tot discussie en actie. Nederlanders geloven niet langer in vrede door kernwapens, dat heeft de Neutronenbomactie overduidelijk bewezen. De groeiende verontrusting hoeft niemand te verwonderen. Het afschrikkingsevenwicht is steeds minder aan de orde, nu men er op uit is dat evenwicht juist te verstoren door opbouw van „first-strike capability”. Nu men kernwapens steeds beter geschikt maakt voor gebruik op het slagveld – „slagveld Europa” zoals de Amerikanen het noemen. Delen de politici op het Binnenhof de verontrusting van de bevolking, kunnen en willen zij die gevaarlijke wapentechnologische ontwikkeling het hoofd bieden en een geloofwaardig ontwapeningsbeleid ontwikkelen? Dit staat centraal in het boekje „Geen vrede met kernwapens”. Een vijftal

mensen uit politiek, wetenschap en vredesbeweging komt erover aan het woord: oud-Defensie-ministers Stermerdink (PvdA) en Kruisinga (CDA), IKV-voorzitter en PvdA-lid Ben ter Veer, polemoloog Hylke Tromp en VD-medewerker Tijmen van 't Foort. De meningen over de rol van de publieke opinie lopen uiteen, zelfs tussen partijgenoten. Zo ziet Ter Veer de publieke opinie als het enige tegengif tegen de internationale onwil om te ontwapenen. Geheel anders oordeelt Stermerdink, volgens wie de publieke opinie het moet hebben van „toevallige lekken in het Pentagon” en daarom altijd achteraan hobbelt. Ze laat zich stukdraaien op iets „uit de oude doos” zoals de Neutronenbom en speelt niet in op veel angstwekkender ontwikkelingen. Stermerdinks motto is „sturing van de technologische ontwikkeling” en in zijn ogen betekent dat voor links: regeren. De PvdA wil naar één atoomtaak (Lance) toe voor Nederland. Het IKV zou ze alle willen afstoten. Kruisinga relativiseert de Neutronen-

bom allerminst, althans getuige zijn bewogen betoog over de uitwerking van een N-bom-explosie op het menselijk lichaam. Maar toch ontpopt hij zich niet als een beter vredesstrijder dan minister Scholten, ook hij verkiesst de Nederlandse Navo-verplichtingen boven wat de Nederlanders-zelf willen.

Territoriale en sociale verdediging winnen terrein bij links. De PPR is er sterk voorstander van. Ter Veer is er positief over, maar Stermerdink vindt ze irrelevant. Dit onderwerp komt uitvoerig aan de orde in een bijdrage van de Groninger PPR-werkgroep Vrede en in de vraaggesprekken met Tromp en Van 't Foort.

Het boekje kost f 5,- afgehaald bij Piet Iedema, De Hoogte 5, Groningen, of Klaas Wybo van den Hoek, Oude Boteringestraat 31a, Groningen; per post: f 7,- door overmaking van dit bedrag op giro 1292669 van Wim Reinders te Post Sappemeer o.v.v. „Geen vrede met kernwapens”.

PROCES TEGEN KALKAR: giro 77992

JOS VAN DEN EYNDE

Eind 1979 volgden de berichten over Kalkar, de snelle kweekreaktor over de grens bij Nijmegen, elkaar snel op. Eind oktober bleek dat de deelstaatsminister van de FDP in Noordrijnland-Westfalen geen bouwvergunning voor de volgende uitbreiding van Kalkar wilde geven, tenzij er van Kalkar een „Plutoniumvernietiger” gemaakt zou worden.

Begin november werden de spanningen in de deelstaat opgelost door de beslissing dat de Bondsdag moest bepalen of Kalkar al dan niet door zou gaan.

Nadat het FDP-partijkongres onder druk was gezet om deze gang van zaken te aksepteren – het grootste deel van het kongres was het eens met de deelstaatsminister dat Kalkar er niet mocht komen – werden ook nog de FDP-afgevaardigden in de Bondsdag onder zware druk gezet om een positieve beslissing inzake Kalkar in de Bondsdag erdoor te krijgen. De CDU/CSU stemden uit taktische redenen tegen. Half december sprak de Bondsdag zich uit voor de voltooiing van Kalkar, waarbij de inbedrijfstelling aan een aantal voorwaarden werd verbonden, en eind december verleende de FDP-minister de bouwvergunning.

Intussen kwam begin december een belangrijke uitspraak van de rechter in Karlsruhe. Hij luidde dat de bouw van Kalkar niet in strijd was met de grondwet; er was onvoldoende verband tussen het ontstaan van een Plutonium-economie en de bouw van de eksperimentele kweekreaktor.

Nog niet verloren . . .

Al met al een hele waslijst van gebeurtenissen.

We hebben gemerkt dat veel mensen denken dat het proces, of liever de processen hiermee verloren zijn en dat Kalkar gewoon afgemaakt wordt. Dat is echter geheel onjuist.

Het feit dat de FDP nu tegen Kalkar is is een enorme vooruitgang. En het proces tegen Kalkar begint nu eigenlijk pas!

In feite is de zaak terugverwezen naar de rechtbank waar de zaak diende, in Münster. En daar gaat nu beslist worden of Kalkar wel veilig is voor boer Maas, die er vlak naast woont.

Volgens ons is dat zeer zeker niet het geval. De kans op een ongeval is niet verwaarloosbaar klein. We laten hierover wetenschappelijk werk doen door Dr. Webb een gewezen directeur van een kerncentrale. De gevolgen van een ongeval zijn onvoorstelbaar.

Brochure

Over alle gebeurtenissen rond Kalkar hebben we een brochure gemaakt. Deze is te bestellen bij het Landelijke Energiekomitee, 2de Weteringplantsoen 9 te Amsterdam. Groepen kunnen hem bestellen bij Aktie Strohalm Oudegracht 42, Utrecht, tel. 030 - 314314. Hij kost f 2,50.

In de brochure komen allereerst de zaken rond het proces aan de orde: een historisch overzicht, een interview met boer Maas, die het proces „draagt” en tenslotte een financieel overzicht. Verder is er een artikel dat de verschillende gevaren van de plutonium-economie op een rijtje zet en leren we een slachtoffer van de atoomstaat kennen: dr. Traube, gewezen koördinator van het kweekreaktorproject bij Interatom.

Het verzet tegen Kalkar in Oost-Gelderland krijgt speciale aandacht in „Dinxperlo, een groot succes”. Tenslotte volgt een oproep om onze aktie financieel en daadwerkelijk te ondersteunen.

Want: Wat we hard nodig hebben om de proceskosten te kunnen opbrengen, het wetenschappelijk werk te betalen, enz. is geld. U kunt meehelpen bij het proces tegen Kalkar door een bijdrage te storten op giro 77992 t.n.v. Stichting Kalkarproces, Amsterdam.

(Advertentie)

Principieel praten is wel mooi, maar je verandert er de samenleving niet mee..!

Miljoenen Nederlanders willen een andere samenleving. Een samenleving met vrede. En zonder discriminatie. Een samenleving met een schoner milieu. Met meer inspraak. Meer democratie. En met meer kansen voor iedereen.

Dat vraagt verandering. Daarvoor is idealisme nodig. En strijd. Maar vooral macht. De macht van het aantal. De macht van het kapitaal. Het is dus wel even belangrijk om na te gaan, aan wie u uw (spaar)geld toevertrouwt.

De Algemene Spaarbank voor Nederland (de ASN) is voortgekomen uit de kring van de moderne arbeidsbeweging. Opgericht met het doel een vinger te krijgen in de financiële pap. Een vinger die zou kunnen en moeten uitgroeien tot een vuist in de strijd voor een betere samenleving.

De ASN, opgericht door het NVV en de Centrale, verloochent haar afkomst niet. Zij belegt de haar toevertrouwde 180 miljoen gulden van zo'n 55.000 rekeninghouders binnen de daartoe voorgeschreven richtlijnen, waarbij haar voorkeur uitgaat naar projecten van algemeen en sociaal belang. De ASN geeft dus rente zonder bijsmaak!

**Algemene Spaarbank
voor Nederland**

Niet praten, maar doen... uit principe!

De ASN groeit gestaag. Maar om een vuist te kunnen maken is aanzienlijk meer nodig.

Wilt u meer weten over de ASN en haar vele spaarmogelijkheden? Stuur haar dan de hieronder afgedrukte bon ingevuld toe in een envelop met als adres:

Algemene Spaarbank voor Nederland,
Antwoordnummer 1188, 2500 WB Den Haag
(een postzegel is dan niet nodig!) Ook kunt u
bellen: 070 - 47 01 81 (3 lijnen). Of bezoeken:
Rijnstraat 28 in Den Haag (van 8.30 uur tot
17 uur).

Naam en voorletter(s): _____

Adres: _____

Code en woonplaats: _____

Wenst nadere inlichtingen over:

- * de ASN in het algemeen
- de ASN-spaarrekeningen, gekoppeld aan de postrekening
- wenst tevens een formulier om een postrekening te openen
- het giraal-sparen (= sparen zonder boekje)
- de VROEG-BIJ-rekening (een unieke regeling voor jeugdigen van 0 t/m 17 jaar)
- het jeugdsparen De Zilvervloot (een regeling voor jeugdigen van 15 t/m 20 jaar)
- het termijnsparen (met opzegtermijn)
- het depositosparen (met een vaste looptijd)
- spaardeposito-bewijzen (met een vaste looptijd)

*svp aankruisen hetgeen u wenst

Ter viering van het feit dat tien jaar geleden in Nederland de eerste Wereldwinkels werden opgericht organiseert de Landelijke vereniging van Wereldwinkels op zaterdag 14 april in de Expo-hal in Hilversum een grote, demonstratieve manifestatie onder het motto: *Maak een begin met echte ontwikkelingshulp*. Sprekers zijn: Sam Nujoma, president van Swapo-Namibië, Anibal Palma, ex-minister

van onderwijs van Chili, Hans Beerends, landelijk voorzitter van de Vereniging van Wereldwinkels, Piet Reckman, prof. dr. H. A. M. Fiolet en een nog anonieme medewerkster van een plaatselijke wereldwinkel. Daarnaast zullen toneel, cabaret, muziek, films, een actiebeurs en tentoonstellingen de manifestatie opluisteren.

TIEN JAAR WERELDWINKELS

Op het ogenblik zijn er in ons land tussen de 150 en 160 wereldwinkels, die door 10 tot 40 vrijwilligers worden gedreven. De ontstaansgeschiedenis van de wereldwinkels – die via informatie en actie protesteren en politiek stelling nemen ten aanzien van maatschappelijke misstanden, plaatselijk, nationaal of internationaal – begint in 1968 na UNCTAD II. In Nederland zijn het groepen als de Rietsuikeractie, Sjaloom en vredeswerkgroepen geweest die het initiatief namen.

Het model „winkel” is gekozen om zoveel mogelijk mensen te bereiken. De bedoeling is uiteraard niet zoveel mogelijk goederen uit de Derde Wereld te verkopen, maar om via die verkoop informatie te geven over de problemen daar, over kwesties als de oorzaken van de onderontwikkeling. Ook kan de winkel dienst doen als vergaderruimte, als plaats waar acties worden voorbereid of als tentoonstellingsruimte voor scholen en andere groepen.

Doel

De landelijke vereniging formuleert het doel van een wereldwinkel aldus: – door actie en informatie meer bekendheid te geven aan de feitelijke – namelijk de structurele – oorzaken van de onderontwikkeling in de Derde Wereld en van de vele maatschappelijke problemen in de Westerse landen (milieu, woningnood, onderwijs, werkloosheid e.d.). Tevens wordt getracht de onderlinge samenhang van deze zaken aan te tonen;

– het ontmaskeren en bestrijden van die groepen, instellingen en personen in de maatschappij die de huidige onrechtvaardige situatie in stand houden.

In 1970 komt de landelijke vereniging van Wereldwinkels tot stand. In dat jaar zijn er al zestig – het jaar daarop verdubbelt dit aantal en komen er ook in de ons omringende landen, België, West-Duitsland, Frankrijk, Zwitserland, Oostenrijk, Engeland en Zweden wereldwinkels. Vanaf 1975 kunnen er in Nederland, dank zij een subsidie van de NCO,

negen veldwerk(st)ers worden aangenomen.

De plaatselijke wereldwinkelgroepen in Nederland zijn autonoom; samen vormen zij de landelijke vereniging. Landelijk is er overleg in de landelijke Ledenraad, een vergadering (minstens twee keer per jaar), waar vertegenwoordigers van plaatselijke Wereldwinkels komen. De Ledenraad is de hoogste macht in de Vereniging. Het bestuur van de Landelijke Vereniging wordt gekozen door de Ledenraad en bestaat voornamelijk uit mensen, die actief zijn in de plaatselijke groepen.

Samen met de medewerkers van het landelijk sekretariaat behandelt het Bestuur de dagelijkse werkzaamheden.

Bij de komst van negen veldwerkers (Gewestelijk Medewerker – GM) in 1975, werd het land ingedeeld in negen gewesten. In elk gewest opereren zo'n 15 à 20 Wereldwinkels. De GM die in een gewest werkt wordt bijgestaan door een Steungroep; een groep die bestaat uit mensen van de plaatselijke Wereldwinkels uit het gewest.

Gezamenlijk bespreken zij het noodzakelijke werk voor het gewest. Het beleid van de Landelijke Vereniging is er op gericht zoveel mogelijk te decentraliseren. Vanaf '76/'77 zijn er naast de Landelijke Ledenraden, Gewestelijke Ledenraden.

Werkzaamheden die centraal geregeld kunnen worden, hetzij gewestelijk, hetzij landelijk, worden zoveel mogelijk uitgevoerd door werkgroepen bestaande uit mensen van de plaatselijke Wereldwinkels.

Wat verkoopt de Wereldwinkel?

De producten die de wereldwinkel verkoopt kan men indelen in drie groepen, te weten:

a. politiek-illustratieve producten: Dat zijn die producten, aan de hand waarvan iets verteld kan worden over bepaalde aspecten van de uitbuiting van de bevolking van de ontwikkelingslanden. Enkele voorbeelden: Rietsuiker als protest tegen de EEG-landbouwpolitiek, welke na-

delig is zowel voor de kleine boeren in de ontwikkelingslanden als voor de kleine en middelgrote boeren in West-Europa. In tegenstelling tot de beginjaren, zien de Wereldwinkels een vergroting van de rietsuikerimport niet meer als een goede oplossing.

Teveel speculanten en grootgrondbezitters zouden als eersten en meestal als enigen profiteren van een hogere rietsuikerprijs. Rietsuikerkoop is thans een protest tegen de internationale chaos in de voedselverouwing en distributie.

Koffie en poederkoffie-protest tegen de hoge invoerrechten naarmate de koffie in het land van herkomst verwerkt is. Protest ook tegen de speculatie door Westerse multinationals. De meeste koffie in de Wereldwinkels komt uit Tanzania, een land waarin een begin wordt gemaakt met een betere verdeling van macht en inkomen.

Thee-protest tegen westerse dominantie van de internationale thee-handel-verwijzing naar grootgrondbezit-speculatie.

Deze producten worden i.s.m. andere zoveel mogelijk geïmporteerd door coöperaties uit de derde wereld, vakbonden en progressieve organisaties.

b. Informatieve producten: Boeken, tijdschriften, posters, grammofonplaten e.d., handelend over ontwikkelingsstrategie, bevrijdingsbewegingen, imperialisme, milieu.

c. Handwerkproducten: Deze producten worden veelal geïmporteerd door ideële organisaties, zoals de SOS in Kerkrade. Verkoop van deze producten bevordert weliswaar enige werkgelegenheid in de derde wereldlanden; een echte oplossing voor de problematiek is het in de meeste gevallen niet. Door de productenwerkgroep van de Landelijke Vereniging wordt geprobeerd vooral die handwerkproducten te verkopen, die afkomstig zijn van groepen, die streven naar politieke veranderingen.

Voor verdere informatie: Landelijke vereniging van Wereldwinkels, Westerkade 18, Utrecht; tel. 030/316312.

PPR-Vrouwen: introductievergadering op 7 april

De landelijke werkgroep PPR-Vrouwen houdt op zaterdag 7 april in Utrecht een introductievergadering voor nieuwe leden. Tijdens deze bijeenkomst wordt bekeken hoe men verder kan werken als PPR-Vrouwen en hoe de ideeën kunnen worden uitgewerkt van de studiedag die op 21 oktober werd gehouden door PPR-Vrouwen in samenwerking met de Studiestichting.

Van het aantal deelneemsters hangt het af waar in Utrecht de introductievergadering wordt gehouden. Daarom: wie mee wil doen, geve zich zo spoedig mogelijk op bij Inge Verkuijlen, Rheezerveenseweg 57a, Hardenberg; tel. 05230/8223 (bgg 020/720290). Vrouwen die belangstelling hebben om mee te werken met PPR-Vrouwen en vrouwen uit al bestaande plaatselijke en regionale groepen die hierover mee willen praten zijn van harte welkom.

Ter discussie staan:

- hoe werken we nu als PPR-Vrouwen?
- wat zouden we moeten doen en hoe?
- welke prioriteiten stellen we?

- hoe geven we vorm aan de suggestie van de studiedag?

- hoe kunnen de verschillende groepen hier het best aan samenwerken?

Studiedag

Op de studiedag van 21 oktober - die ook door de grote opkomst: meer dan honderdvijftig vrouwen, een succes was - stond als thema centraal de *verdeling van arbeid en inkomen*. Verder kwamen aan de orde: *feminisme en de PPR*, en *het gezin* - alles naar aanleiding van artikelen in het PPR-Studieblad.

Wensen, die uit de discussie in verschillende groepen naar voren kwamen:

Werktijdverkorting voor iedereen, gekoppeld aan een betere verdeling van het huishoudelijk werk. Voor iedereen persoonlijk een basisinkomen. Het vuile en/of geestdodende werk zal verdeeld moeten worden. Grote inkomensverschillen moeten worden opgeheven, bijvoorbeeld door arbeidstijdverkorting in te voeren met behoud van loon voor de laagste inkomens. De hoogste inkomens zouden er het meest

voor in moeten leveren.

Wat de konsekwenties van een en ander zijn, zal verder moeten worden uitgediept. Over veel zaken blijven nog vraagtekens: Wat zijn voors en tegens van vrijwilligerswerk? In hoeverre komen mensen vrijwillig tot deeltijdwerk en huishoudelijk werk, moet de overheid hier een rol bij spelen? Basisinkomen of huisvrouwloon?

Verder gaan

Uit een enquête die aan het eind van de dag werd gehouden bleek dat veel vrouwen met de onderwerpen van de studiedag verder wilden gaan, bijvoorbeeld op nieuwe studiedagen. Een aantal regionale PPR-vrouwen-groepen houden zich momenteel ook bezig met verdeling van arbeid en inkomen. Hieruit zouden beleidslijnen ontwikkeld moeten worden voor de partij.

In de enquête werden nog veel meer suggesties gedaan om verder mee te gaan werken. Er zijn nieuwe PPR-vrouwen-groepen gestart en vrouwen hebben zich opgegeven voor reeds bestaande groepen.

EUROPAPROJEKT: STAND VAN ZAKEN

Voor trouwe lezers heeft het Europaprojekt al geen magische en onbekende klank meer. Inmiddels hebben alle PPR-aktiecentra in het land een exemplaar van onze nota: Europa ja, maar wel anders ontvangen en ruimschoots de tijd gehad deze door te werken.

Al snel na de ontvangst mochten wij aanvragen voor meerdere exemplaren ontvangen, zodat we bijna door de oplage van 750 stuks heen zijn. Een nieuwe oplage staat op stapel; de nota kan dus nog steeds worden aangevraagd; hierbij nog even de vermelding, dat bijdragen op ons projektgiro-nummer geenszins overbodig zijn.

Bedoeling

Nog even iets over de bedoeling van het projekt: het voorlichten en bewustmaken over en met betrekking tot de Europese (verkiezings)problematiek. Daarom (en zie in dit verband ook de nota-inleiding) is het geen overbodige aktiviteit in de actiecentra een discussie aan de hand van de nota te starten (mogelijk zelfs een hele middag of dag). We zijn als projektmedewerkers graag bereid aan zo'n discussie, liefst door onze aanwezigheid, mee te werken.

Aktiecentra

Al eerder is het idee geopperd, meer actiecentra regionaal te laten samenwer-

ken en tot een gekombineerde voorlichting te komen. Het is in eerste instantie aan de actiecentra zelf stappen in die richting te ondernemen. Natuurlijk zullen wij zelf, zoals beloofd, nog nader contact opnemen, maar het zou handig zijn, dan al wat georganiseerd aan te treffen.

Rol campagne

Het is niet helemaal de bedoeling forum-diskussies met andere partijen of iets dergelijks in het kader van het projekt te houden; dat ligt meer op de weg van de campagne, zie daarvoor nog eens PPR-aktiekrant 135, blz. 7. Het aantal mensen op een voorlichtingsavond ligt

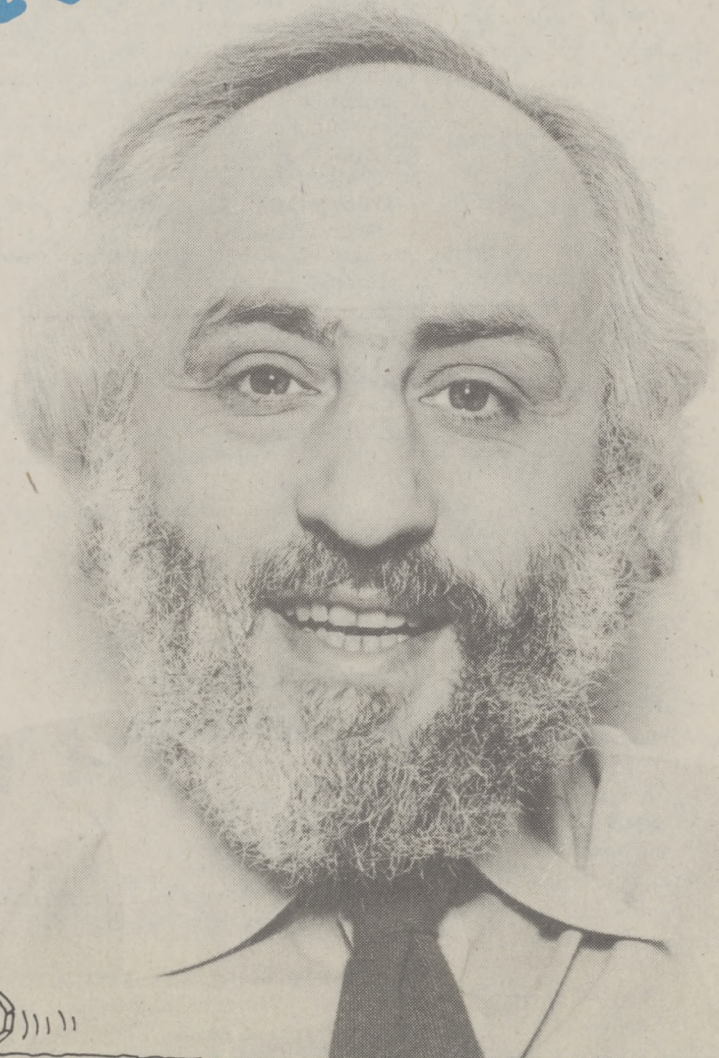
in het ideale geval tussen de 10 en 30, het is misschien een richtlijn voor eventuele combinatie?

Nu of nooit

Het kan geen kwaad er nog eens bij stil te staan hoe dicht bij 7 juni is, en zeker niet hoe belangrijk deze verkiezingen voor de PPR kunnen zijn. Geen tijd meer voor ongeïnteresseerdheid; vóór of tegen, nu handelen. Gelukkig hebben er al zo'n dozijn actiecentra (waarbij combinaties als één gerekend) gereageerd. Het rondreisprogramma begint dan ook al vorm te krijgen. Probeer er als actiecentrum ook tijdig een plaatsje in te krijgen!

E—U—K—O—P—A

Leo Jansen
moet naar
Straatsburg....

STRAATSBURG

PPR

AktieKrant

uitgave

Stichting Radikalenkrant
verschijnt
elke twee weken

directie

Jan Heytel, Gidi van Dongen,
Louis Vuurboom

redaktieraad

Erik Akkermans, Gerard de Oude,
Kees van Twist

redactie

Hans Berrevoets, Stéphanie Brokerhof,
Harm Lamberts, Wil Merkies,
Walter van Opzeeland (eindredakteur)
Kees Waagmeester

productie

Brouwer Offset b.v.,
Utrecht / Delft

redactie-adres

Walter van Opzeeland,
Rapenburgerplein 67,
1011 VH Amsterdam, tel. 020-254434

kopij

naar het redactie-adres
getypt met redelijke marge
blad aan één kant gebruikt

abonnementen

à f 22,- per jaar
Buro Politieke Partij Radikalen
Singel 277, Amsterdam
Telefoon 020-227342

kontributiebetalingen

Penningmeester PPR,
postgiro 1575600 te Amsterdam

advertenties

uitsluitend: Jan Heytel,
Schreveliusstraat 68, Haarlem
Telefoon overdag 02505-791,
's avonds 023-314160

basis-layout

Joep Paulussen

EUROPA-KONGRES 20-21 april

Het PPR-Europa-kongres wordt, zoals bekend, vrijdagavond 20 april en zaterdag 21 april gehouden in Nijmegen. Vrijdagavond vanaf 19.00 uur in het Kolpinghuis, Smetiusstraat 1. Na een openingstoespraak door Ria Beckers wordt een begin gemaakt met de besprekingen van het Europees program.

Zaterdag gaat het kongres vanaf 10.00 uur door in De Vereeniging, Oranjesingel 1. De agenda vermeldt o.m. be-

spreking van de resterende punten van het Europees program, verkiezing van de kandidaten voor de Europese lijst, een toespraak door Leo Jansen en wellicht door buitenlandse gasten: gehoopt wordt op André Görz, hoofdredakteur van de Nouvel Observateur en Max Winkler, namens de Aktionsgemeinschaft unabhängiger Deutscher; ook treedt het kabaret van Jaap van der Merve op en Herman Verbeek houdt de slottoespraak.

Studentenbeweging en de PPR

Zaterdag 28 april organiseert de SJW een studiedag „Studentenbeweging en politiek”. Er wordt aandacht besteed aan de volgende vragen:

- wat houdt de koerswijziging van de studentenvakbonden precies in?
- wat betekenen de herstructureringsplannen van Pais voor de kwaliteit en de democratisering van het hoger onderwijs (op weg naar een elite-universiteit?)
- wat is het belang van de studentenstrijd voor de strijd in andere maatschappelijke sectoren (vakbeweging, vrouwenbeweging, politieke partijen)?
- wat is het belang van vrouwenstudies aan de universiteiten?

- wat betekent de ontwikkeling van het wetenschappelijk socialisme en het eurokommunisme voor de studentenbeweging en het wetenschappelijk onderwijs?
datum 28 april 1979;
plaats Cunera, Nieuwe Gracht 32, Utrecht;
tijd 10-17 uur;
inleidingen van Eddie Korlaar en Fred Crone;
opgave bij Stichting Jongerenwerk in de PPR (SJW), Singel 277, 1012 WG Amsterdam. tel. 020-228461; wie zich opgeeft ontvangt een gratis studiemap.

AGENDA

Leo Jansen:

25 april - werkbezoek Vlagtwedde, proefboringen;
26 april - werkbezoek en avondvergadering Rotterdam;
27 april - Provinciale ledenvergadering Overijssel.

Herman Verbeek:

27 april - Forum Harlingen.

Henk Waltmans:

25 april - Vrouwenraad Oosterhout, 20.00 u.

Ad Melkert:

24 april - Rotterdam, JOVD, 20.00 u.;
27 april - Nieuwegein, actiecentrum, forum Europa en bewapening, 20.00 u.

Bas de Gaay Fortman:

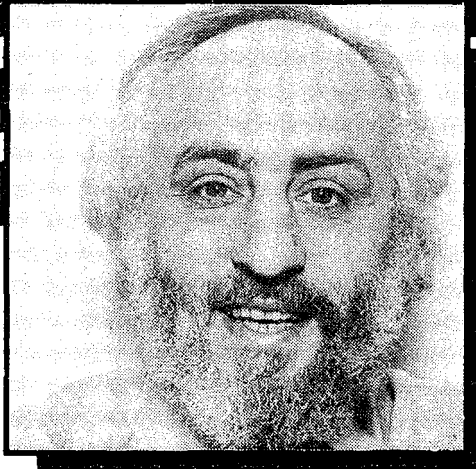
27 april - Utrecht, kongres democratie, discussie, 14.00 u.

de PPR
heeft
inhoud

... en daarom doet de PPR ook mee aan de Europese verkiezingen. Dat die verkiezingskampagne waar zo veel PPR'ers zo energiek aan werken ook nog geld kost - dat is een bijkomstigheid. En een „gegeven” ... Maar dan óók in die zin dat zo veel mogelijk goedgeefse PPR'ers hun bijdrage storten op giro 5 5 5 in Ommen van

PPR-VERKIEZINGSFONDS

OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT

Het kán en moet anders met Europa

LEO JANSEN

Het werk in Den Haag slokt kamerleden op. Debatten, nota's, wetsvoorstellen en begrotingshoofdstukken eisen voortdurend de aandacht. Omdat ze belangrijk zijn. Ook voor PPR-kamerleden. Ondanks alle goede voornemens en alle serieuze pogingen zit je teveel aan Den Haag vast gekluisterd en zie je te weinig mensen in het land.

Met de verkiezingskampagne worden de kluisters verbroken. Mensen in de partij zien kans om met veel inzet en tijd, werkbezoeken te organiseren. Mensen spreken; je mag luisteren. Europa wordt grondig besproken. Waarom we meedoen als PPR. Wat er in Europa gebeuren moet. Wie er aan de touwtjes trekken.

Leerzaam zijn die werkbezoeken, onthullend ook. Gesprekken met de politie-inspectrice van het drugteam, met de coördinator van het JAC over druggebruik en werkloosheid in Heerlen. Vreselijk te ervaren dat er hele straten zijn waar jonge mensen in hun directe omgeving nauwelijks mensen/meemaken die geregeld werk hebben, met alle gevolgen van dien. De schrik van mensen in Schinveld voor de Boeing 707's die over het dorp zullen gaan razen. De wethouders uit de IJmond-gemeenten die het leefmilieu bedreigd zien

door Hoogoven-uitbreiding en voorhaven-plannen. In Rotterdam praten met vrijwilligerswerkers over de waardering voor arbeid, het gevaar dat vrijwilligers misbruikt worden om bezuinigen door te drukken, het gebrek aan waardering voor dienstbaarheid, de weigering van de samenleving om de moeite te doen voor mensen die niet voor 100% gezond zijn, het werk aan de mensen aan te passen en niet mensen te laten vallen als ze niet aan de eisen van het werk voldoen. Toepassingen van Total Energy bij een tuinderij in Schipluiden en een zwembad in Delft laten zien dat ook andere wegen dan kernenergie mogelijk zijn. Zuinig en beter energie gebruiken.

De avonden met spreekbeurten, de studiedagen laten je niet los. Mijn Europa-verhaal wordt steeds opnieuw opgebouwd, aangepast, ingevuld met reacties van PPR-mensen bij mijn rondgang langs de provinciale actiecentra. Telkens een hartelijke ontvangst, een goede discussie. Dat geeft moed en ik voel me er lekker bij. PPR-mensen staan in een harde wereld. Al te graag en al te makkelijk wordt vergeten dat we zeer concrete alternatieven hebben die wel werken als het gaat om werkgelegenheid en milieu, energie en Derde Wereld, als het gaat om de bewapeningswedloop

te doorbreken. Als het gaat om mensen in de Europese regio's. Konkrete oplossingen uit de PPR worden pas jaren later erkend. Eerst plaatst men er liever tien problemen tegenover en vergeet men gemakshalve dat de oude oplossingen schijnoplossingen bleken.

„Jullie waren toch altijd zo voor mensen”, vraagt in Amsterdam een student, „en nu gaat het over de economie, de betalingsbalans, de bedrijfssectoren?”

Het gaat ons nog steeds om mensen. Eerder meer dan minder. Maar solidariteit roepen is niet genoeg. Solidariteit moet hard gemaakt worden in inkomenspolitiek, belastingvoorstellen en milieuwetten en ga zo maar door. Meer dan tien jaar heeft de PPR nu aan die konkrete invulling gewerkt. Met succes. Er liggende sluitende programma's.

De PPR leeft tot in zijn vezels in de actiecentra. De schok van 1977 hebben we doorstaan. De dreumes laat zich in driestromenland niet verpletteren.

Het werk in de actiecentra, van de Europa-werkgroep, in de Studietoetsing, in het kampaneteam, bij de kamerfractie – al dat werken laat nu al zien dat ik terecht bij mijn keuze tot lijsttrekker aan het Kongres heb gezegd: „Mensen, ik vraag jullie steun niet, ik reken er op”.

OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT

Ria Beckers op Kerngroep:

LEO JANSEN

MOET NAAR STRAATSBURG

„Realiseer je goed, dat de PPR geen stem kan missen bij de Europese verkiezingen van 7 juni. Realiseer je, zonder overspannen verwachtingen te hebben, dat het meedoen aan een campagne – ook afgezien van Europa – belangrijk is. Misschien wel zó belangrijk dat het daarvan mee af kan hangen of ieder van ons zijn PPR-werk, in de wijken, in de gemeenteraden, in actiegroepen of waar ook, op een vruchtbare manier kan voortzetten. Een campagne immers is een extra-kans om te worden gezien en gehoord.”

Aldus Ria Beckers in haar toespraak tot de op 31 maart in Arnhem gehouden Kerngroepvergadering, waarin ze – onder meer – één ding heel duidelijk maakte: LEO JANSEN MOET NAAR STRAATSBURG. Want, aldus Ria Beckers, „Realiseer je ook – en maak dat anderen duidelijk – dat er reden is om bij de Europese verkiezingen op de PPR te stemmen. En niet op de PvdA, of op D'66. Wij hebben een eigen kijk op Europa. En dat niet alleen. Het oppervlakkige milieubeleid van PvdA of D'66 durft bijvoorbeeld niet de consequenties aan van de economische groei. Kernwapens worden door hen aanvaard en kernenergie niet afgewezen.

Daarom: PPR!...

Wie PvdA stemt, stemt ook op de Westduitse SPD, stemt op de Europese Sociaaldemokraten, zoals wie CDA stemt óók op de Westduitse CDU stemt. Dat de PvdA in die Europese sociaaldemocratie een voortrekkersrol zou kunnen vervullen lijkt – gezien de lijsttrekker die ze heeft aangewezen – uitgesloten. Ook daarom: JANSEN

MOET NAAR STRAATSBURG. Probeer hem met ons allen dat duwtje te geven dat hij nodig heeft. En vraag die mensen, die met onze ideeën sympathiseren maar ook zeggen: ik stem liever op een grote partij, of ze bij de Kamerverkiezingen van '77 nog geen leergeld genoeg hebben betaald. Wat ze met hun stem wilden bereiken, een regering PvdA/CDA, kregen ze niet... Maar ze werden wel medeverantwoordelijk voor de grote teruggang van de PPR.

Overigens”, zo vervolgde Ria Beckers, „u moet het hebben gemerkt: in de laatste weken is de komende Nederlandse verkiezingsstrijd al weer begonnen. Nu de AR is gereduceerd tot enkele klontjes in de grijze pap van het CDA – als je goed roert verdwijnen ze vanzelf ... – discussieert het CDA al weer over zijn lijsttrekker bij de volgende Kamerverkiezingen. Dat is een goed teken. Het kabinet maakt het niet lang meer.

Je zou verwachten dat dit voor de progressieven aanleiding zou zijn zich samen te beraden over wat zij de kiezers zullen bieden. Maar niets van dit alles... De PvdA heeft kennelijk de illusie dat een afspraak met de kleinere progressieven – samen uit, samen thuis/samen regeren of samen in de oppositie – voldoende is. Voor de PvdA zelf is dat natuurlijk een heel aantrekkelijke gedachte. Voor óns echter wat al te mager, én wat al te snel. Zo'n afspraak zal de kiezer een zorg zijn... De kiezer zal het op de eerste plaats een zorg zijn wat die club wil, wat ze gaan dóen.

Progressieven samen

Daarom hoop ik dat de progressieven

gezamenlijk kunnen komen met een goed, betrouwbaar en vooral inspirerend alternatief voor de onheilsplannen van het kabinet-van Agt. Ik vind echt dat we alles op alles moeten zetten om dat op tafel te krijgen. En dan zo, dat het niets afdoet aan de eigen identiteit die de afzonderlijke partijen terecht graag willen bewaren. Want samenwerken hoeft niet ten koste te gaan van die eigen identiteit.

We hebben ons in dit verband zorgen te maken over D'66. Die zeggen nu een echte politieke partij te zijn en groot te willen worden en zelfstandig mee te willen spelen in het politieke spel, én te willen regeren. D'66 zegt: wél vlak voor de verkiezingen duidelijk te willen maken waar ze staan – maar nu nog niet. Het waarom ligt er dik boven op: D'66 krijgt een toeloop van VVD-kiezers en die mogen niet worden afgeschrikt. Dat riekt naar kiezersbedrog. Dat riekt naar het opportunisme van het CDA. D'66 balanceert op de rand van het politieke fatsoen dat het zelf altijd gepredikt.

Die D'66-uitspraak lijkt bovendien een blunder als je zo graag wilt regeren. Want, ofwel die progressieve meerderheid zit erin en dan kan óók voor D'66 een tijdige en duidelijke stellingname voor links geen kwaad. Ofwel, dat lukt niet met die progressieve meerderheid en dan komt er een compromis tussen PvdA en CDA. Maar ook dan zal alleen een duidelijk partijgekozen-hebben voor links D'66 in staat stellen mee te regeren.

Beste mensen”, zo besloot Ria Beckers haar toespraak, „onthoudt van dit verhaal één ding: LEO JANSEN MOET NAAR STRAATSBURG.”

KERNGROEP-MOTIE TEGEN KERNENERGIE

De Kerngroep van 31 maart heeft in een met algemene stemmen aangenomen motie zich solidair verklaard met de die dag in Hannover gehouden demonstratie tegen het bouwen van een opwerkingsfabriek en installaties voor de opslag van kernafval bij en onder Gorleben aan de grens tussen de Bondsrepubliek en de DDR.

In de motie wordt voorts opgeroepen deel te nemen aan de demonstratieve vijfdaagse voettocht van Groningen naar Den Haag tegen kernafval-dumping en aan de internationale manifestaties die op 2 en 3 juni overal in Europa worden gehouden. Voor Nederland gaat het daarbij vooral om de volgende demonstraties:

– 2 juni: Doel, bij Antwerpen; tegen het bouwen van kerncentrales aldaar;

– 2 juni: Gasselte, tegen proefboringen voor opslag van kernafval in zoutlagen;

– 3 juni: Kalkar, tegen de bouw van de snelle kweekreaktor.

LINKSAF EN OMHOOG DOODGE- PRAAT

KEES WAAGMEESTER

Wie wil er nog wat over Harrisburg horen? Die hele zaak is immers doodgepraat en vooral doodgeschreven?

Dat is inderdaad een groot gevaar. Zo is het mogelijk, dat één van de redenen van het grote verkiezingsverlies van de PPR in 1977 gelegen was in het feit, dat we maar over die kernenergie zeurden.

Het is nu eenmaal niet prettig steeds aan iets bijzonder onprettigs te worden herinnerd. Gevluchte inwoners van Harrisburg, die op de eerste berichten dat de toestand in de kerncentrale was verbeterd, terugkwamen, werden ondervraagd door journalisten. Of ze nu tegenstanders van kernenergie waren geworden. Hun antwoord was nee en hun argumenten waren precies dezelfde als een week tevoren, toen er nog geen vuilte aan de lucht was.

Een incident, een constructiefout. Zo wordt de ramp van Three Mile Island afgedaan. In Amerika heet het, dat het type reactor extra veilig gemaakt zal moeten worden en in Nederland en Rusland wordt de ramp behalve aan het type reactor, ook geweten aan het feit, dat de elektriciteitsproductie in de Verenigde Staten in handen van particuliere bedrijven is. Dat werkt grote nauwgezetheid inderdaad niet in de hand, aan de andere kant is Amerika een land van meer openheid en controle dan ons land. Over de Sowjet-Unie kunnen we slechts zwijgen, maar hoopvol hoeven we niet te zijn.

VOORLICHTING

Er is een grapje in omloop

over een defecte kernreactor waaruit radio-actief water stroomt. Zegt de ene operator tegen de andere: „Dit is een urgente situatie, we moeten koste wat het kost lekken in de voorlichting voorkomen”.

Dit is de eerste grote les die de kernenergielobby uit Harrisburg zal hebben getrokken. De publieke opinie wordt een zo belangrijke factor in de slag om de kernenergie, dat het in de logica der dingen ligt, dat de voorstanders van kernenergie meer louches methodes zullen bedenken dan voorlichtingsecretaris Rhodium van de Zuidafrikaanse regering. Hier staan zulke miljarden belangen op het spel, dat er dingen zullen gebeuren waarbij de dood van Karen Silkwood zal verbleken.

Het is dus niet het moment minder over kernenergie te gaan praten. Het is meer dan ooit tijd, alle levensbeschouwelijke, politieke en wetenschappelijke argumenten die er zijn in de strijd te brengen. Geruzie over de mate van veiligheid van type zus of zo van fabriek A of B leidt de aandacht alleen maar af en heeft onverschilligheid tot gevolg onder de massa van de mensen die de ontwikkeling naar een plutoniummaatschappij uiteindelijk zal moeten keren. Keihard is bijvoorbeeld een gegeven, dat de ontwerpers van de centrale van Harrisburg nooit met de mogelijkheid van de fatale gasbel hadden gerekend. Zo komen de onzinnige kansberekeningen, die alleen slaan op het gevaar voor een ramp en niets zeggen over het maatschappelijke onheil van de kernenergie, wel helemaal in een merkwaardig daglicht te staan.

Ook berichten over specialisten die zich meer en meer afvragen of de gevaren van geringe radio-actieve straling niet sterker onderschat zijn, illustreren, hoe nonchalant de wetenschappelijke priesterkaste te werk gaat. Decennia lang werden mensen kennelijk de kanker dood inge-

sturd, omdat de bewijslast in onze samenleving nog altijd aan de verkeerde kant ligt. Laten kernenergievoorstanders vooral hun gang gaan, als ze onomstotelijk hebben aangetoond, dat de kans op ongelukken en op radio-actieve besmetting nul komma nul is.

STRIJD

Ondanks de harde klap die Harrisburg voor de voorstanders van kernenergie betekent, moeten wij ons voorbereiden op een verbeterde strijd. Want de argumenten tegen kernenergie zijn met het ongeluk niet veranderd. Wel hebben de voorstanders de kans hun lessen te trekken. En wel is het zo, dat de hete adem van de olieproducerende landen in de nek van de westerse landen vooralsnog bij de autoriteiten de neiging doet ontstaan al hun kaarten maar op kernenergie te zetten. Ook dat wordt elke dag doorgeprikt. Tenslotte kunnen we geen auto's op kernenergie laten rijden en zal elektriciteit maar voor een deel van de energievoorziening kunnen worden gebruikt. Een land als Amerika, dat volop in de olieproblemen zit en er zijn buitenlandse politiek door laat bepalen, is intussen wat de elektriciteitsvoorziening betreft al voor dertien procent afhankelijk van kernenergie. Sommige steden en staten leunen voor meer dan de helft op kernenergie wat hun elektriciteit betreft. Naast de 72 kerncentrales die (met vallen en opstaan) functioneren, zijn er 125 in aanbouw of besteld. In West-Duitsland zijn die cijfers zestien en elf. Kortom, dit zijn landen die hun hoofd al zover in de strop hebben gestoken, dat het de vraag is of ze er nog uit zullen komen.

SOLIDAIR

Voor Nederland is dat anders, al nodigt de sociaaldemocraat Schmidt ook ons land uit zich in het verhangen solidair te tonen. Wij hebben nog de kans die heel andere weg in te slaan, die een veilige en meer menselijke samen-

leving zal opleveren. In die termen moet men spreken. Want zo ingrijpend is een maatschappelijk systeem, dat met de kernenergie ook de economische groei in huis haalt en daarmee de voortgaande aanslag op natuur en milieu, een systeem dat over de methodes van een politiestaat zal moeten kunnen beschikken om de burgers in toom te houden die de zich ophopende „welvaart” niet door hun strot geduwd willen hebben.

Wij hebben nog de kans de vele alternatieven, waarvan energiebesparing maar een klein beginnetje is, te benutten. Andere, duurzame energiebronnen, besparende technieken en vooral een selectief groeiende economie. Dit is een deugdelijk antwoord op Schmidt. Maar het is een antwoord, dat de huidige regering niet kan geven, omdat ze niet doortrokken is van het verlangen naar de andere maatschappij.

VOOROP

Nederland heeft nog de kans voorop te lopen in het oplossen van het energievraagstuk, dat ook een economisch en welzijnsvraagstuk is. De kans voorop te lopen, omdat we kunnen kiezen voor een fundamenteel andere weg, die, hoe groter het energietekort wordt en hoe omvangrijker de werkloosheid, de enig begaanbare weg wordt en hoe omvangrijker de werkloosheid, de enig begaanbare weg zal blijken te zijn, ook voor landen als Amerika en West-Duitsland. Een weg die ruimte geeft aan de derde wereld, die een ontspannen samenleving tot gevolg heeft, die de noodzaak ons lot aan een defensie met kernwapens te verbinden, teniet doet. Het energievraagstuk is de spits van vele samenlevingsvraagstukken. Het raakt de waarde van de westerse samenleving in het hart. Het „Denk aan Harrisburg” is meer dan een noodkreet van ecologisten. Het is de noodkreet van iedereen die verlangt naar een leefbare toekomst.

De Europese werkgelegenheid (II)

ROB HALLEGRAEFF

De voornaamste oorzaak van het feit dat het werkgelegenheidsbeleid van de EG zo'n ondergeschikt beleid is ligt (zoals we in de vorige PPR-aktiekrant hebben gezien) in het ontbreken van mogelijkheden voor de EG een doeltreffende sociaal-ekonomische politiek te voeren. De nationale lidstaten hebben die mogelijkheden wél.

Het ontbreken van een Europese sociaal-ekonomische politiek wordt veroorzaakt door de versterking van de positie van de nationale lidstaat in de EG. Dit komt weer voort uit het feit dat:

- binnen de EG het kapitaal zich hoofdzakelijk nationaal is blijven organiseren;
- sinds het begin van de werkgelegenheidsproblematiek de nationale staat meer is gaan ingrijpen in de ekonomische sektor om de eigen nationale industrieën te ondersteunen;
- de grote verschillen tussen de regio's, sectoren en in sociale omstandigheden tussen en binnen de lidstaten ingrijpen van de nationale staat noodzakelijk maakten.

Ook de Europese vakbeweging en de Nederlandse werkgevers zijn op korte termijn weinig geneigd nationale sociaal-ekonomische bevoegdheden over te dragen aan de EG.

Nu rijst de vraag: wat zijn de verschillende toekomstige beleidsmogelijkheden?

Volgens mij zijn er drie alternatieven:

1. het bevorderen van de ekonomische integratie met het doel de handel te bevorderen, de ekonomische groei te laten stijgen en de werkloosheid te laten dalen. Deze weg is nu helaas ingeslagen door middel van het Europees Monetair Stelsel.

2. de nationale en (toekomstige) Europese staat een grotere rol te laten spelen door middel van het overplanten van de regelingen die gelden in de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal op de andere sectoren binnen de EG. Dit zal uiteindelijk leiden tot een door de staat gedirigeerd kapitalisme waarbij verdergaande ekonomische groei de algemene doelstelling blijft.

3. een beleid van een selectieve ekonomische groei. Deze weg biedt de mogelijkheid als tegenwicht voor een eenzijdige ekonomische integratie ook te komen tot een sociaal-ekonomische integratie. Dit gebeurt via het onder-

geschikt maken van de ekonomische groei aan het bereiken van maatschappelijke doeleinden.

Het Europees Monetair Stelsel *

De bedoeling van het Europees Monetair stelsel is een ekonomische stabilisatiepolitiek te voeren. Sanering van de ekonomische structuur en herstel van de concurrentiepositie moeten dan de „positie van Europa in de wereld verbeteren”.

De achtergrond van dit voorstel is:

- een stabilisatie van de wisselkoersen zal de handel tussen de lidstaten evenwichtiger maken en stimuleren; de investeringen zullen toenemen en de werkloosheid zal, dat hopen de ontwerpers, hierdoor dalen.

- door een Europese monetaire zône te scheppen wordt de EG onafhankelijker van de ekonomische politiek van de Verenigde Staten (vooral wat betreft de dollar).

Dit monetair stelsel heeft twee belangrijke nadelige konsekwenties:

1. men kiest duidelijk voor een verdere ekonomische integratie en niet voor een samengaan van zowel ekonomische als sociale integratie (onder dit laatste valt dan het werkgelegenheidsbeleid) zoals het beleidsvoornemen van de Europese Raad van 1972.

2. de mogelijkheden die de nationale lidstaten bezitten om een bepaalde ekonomische politiek te voeren, worden gelijkgeschakeld. Dit schakelt de mogelijkheden van een ander beleid uit. Bijvoorbeeld: als alleen Nederland een selectieve ekonomische groei voorstaat, en de andere acht lidstaten niet, dan is dit niet mogelijk.

Door de staat gedirigeerd kapitalisme

Velen, waaronder de vakbonden, stellen voor de regelingen, die voor de kolen- en staalsektor gelden in het kader van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (de EGKS) over te planten naar andere sectoren van de EG. Dit vooral vanwege de daar geldende investeringsmeldingsplicht- en controle. De Europese staat kan dan beslissen of en ook waar de bedrijven kunnen investeren. Dit houdt dan ook in, dat de ondernemers veel meer openheid van zaken moeten geven

over hun bedrijf aan de Europese overheid.

Het probleem ligt hierin, dat er dan een systeem komt waarin de bedrijfsekonomische beslissingen niet meer door de bedrijven worden genomen, maar door de nationale staat en/of Europese staat. Alleen de instantie die de besluiten moet nemen verandert. Niet de kontekst waarin die besluiten moeten worden genomen (handhaving en vergroting van de concurrentiekracht en de exportpositie van de Europese bedrijven ten opzichte van Japan en de Verenigde Staten, sanering en afbouw van bepaalde bedrijfstakken, etc.)

Wel bestaat er de mogelijkheid maatschappelijke en sociale criteria te betrekken bij de overwegingen van de nationale en de Europese staat om bepaalde investeringen wel of niet toe te staan. Deze mogelijkheid is echter tamelijk gering wanneer het Verdrag van Rome het uitgangspunt blijft vormen van de EG. Dit Verdrag is gebaseerd op de traditionele ekonomische groeifilosofie en laat weinig ruimte voor andersoortige overwegingen.

Wanneer het Europees Parlement wel volledige bevoegdheden zal bezitten, het Verdrag van Rome niet zal worden gewijzigd en de nationale en de Europese staat een steeds grotere rol zullen gaan spelen in de ekonomische sektor, dan kan men in de EG spreken van een door de staat gedirigeerd kapitalisme. Ekonomische groei blijft de algemene doelstelling zowel om uit deze problemen te komen als ook om hierna weer op de oude ekonomische voet door te gaan. Ons ekonomisch groeimodel zal dan met hernieuwde kracht overgeplant blijven worden naar de landen van de Derde Wereld.

Kort samengevat, keur ik dit door de staat gedirigeerd kapitalisme af, zowel wat betreft de vorm als wat betreft de inhoud, wegens:

- de grote (ongecontroleerde) macht die komt te liggen bij de nationale en (toekomstige) Europese staat; deze grote bureaucrativering en centralisering van macht vernietigt de betrokkenheid van de mensen met de problemen waarom het gaat;
- het feit dat het Verdrag van Rome gebaseerd zal blijven op de ekonomische groeifilosofie; deze houdt geen rekening met o.a. de uitputting van de

(vervolg op pag. 10)

RAMP IN HARRISBURG...EN HIER???

Constant van Waterschoot, lid van de PPR-fractie in de Eerste Kamer, heeft namens de PPR-Zeeland en de werkgroep kernenergie de volgende verklaring uitgegeven naar aanleiding van de ramp in Harrisburg:

„De zeer ernstige problemen die zich momenteel voordoen in de defecte Kerncentrale te Harrisburg in de VS moeten op korte termijn leiden tot een volledige herbezinning op het gebruik en de opwekking van kernenergie in ons land.

Centrale vraag daarbij moet zijn of de bestaande activiteiten nog kunnen worden voortgezet.

De PPR-Zeeland stelt voorop dat zij hoopt dat men er alsnog in zal slagen een ramp in Harrisburg te voorkomen. Wel is echter duidelijk geworden dat – ondanks alle voorzorgsmaatregelen – ongelukken met kerncentrales zeer wel mogelijk blijven. En het is juist die

kans, hoe klein ook die in het geval van kernenergie niet te overziene gevolgen heeft.

Gevolgen voor het leven van de bevolking binnen een straal van een dertigtal kilometers rond de centrale en in mindere mate binnen een straal van 2 à 300 kilometer.

De PPR heeft in de afgelopen jaren onophoudelijk gewezen op de gevaren van kernenergie en op de morele onaanvaardbaarheid daarvan.

Eerste vraag is dan ook: Wie nu (nog) de verantwoordelijkheid hiervoor wil dragen. Gezien de gevolgen voor miljoenen mensen moet kunnen worden aangetoond dat de risikofactor bij het opwekken van kernenergie praktisch nul moet zijn. Voor de Zeeuwse situatie moet duidelijk gemaakt worden wat de ligging van Borssele (en in feite ook van het kerncentrale-complex te

Doel bij Antwerpen) voor de bevolking in dit gebied betekent.

Een straal van 32 kilometer rond deze centrales overlapt Zuidwest-Nederland en een deel van België.

De totale gevarezone loopt tot in West-Duitsland en Noord-Frankrijk.

Tweede vraag is dan ook: Wat met de vele tientallen miljoenen mensen zal gebeuren als zich in één van de kerncentrales te Borssele of Doel een situatie voordoet gelijk aan die te Harrisburg.

Konklusie: De PPR-Zeeland ziet gelet de al jaren durende discussie en het nog steeds niet bereikt hebben van afdoende oplossingen of garanties, niet in dat de produktie van kernenergie nog langer kan worden voortgezet zonder dat op het punt van de risikofactor volstrekt waterdichte garanties aan de bevolking kunnen worden geboden.”

Boy Trip: Konsekwentie van bezorgdheid aanvaarden

„Wat zich thans afspeelt in de Verenigde Staten wil ik niet onnodig dramatiseren en ik zou niet graag door wat daar gebeurt of nog zal gebeuren het gelijk aan mijn kant krijgen. Maar wel staat vast en heeft voor mij altijd vast gestaan dat er geen plaats in Nederland is te bedenken waar de bevolgingsconcentratie niet zodanig groot is dat kerncentrales een onaanvaardbaar groot risico opleveren.”

Dit zei Boy Trip in de Eerste Kamer tijdens de behandeling van de Wet Uitvoering Internationaal Energieprogramma naar aanleiding van de gebeurtenissen in Harrisburg. In verband met de Westduitse verwijten aan Nederland over de aarzelingen hier om

op kernenergie over te schakelen wees hij op de Nederlandse export van aardgas, waardoor ons land bijdraagt aan de energievoorziening van Europa – heel in het bijzonder van die van Duitsland. „Tegen deze achtergrond van onze min of meer vrijwillige export van aardgas komen de, in welke vorm ook gemaakte, opmerkingen over onze laksheid om op kernenergie over te schakelen toch wel in een zeer merkwaardig licht te staan. Want”, aldus Boy Trip, „ook wat betreft het invoeren van kernenergie neemt ons land een bijzondere plaats in. Ik bedoel daarmee dat wij – als het dichtst bevolkte land van Europa – extra voorzichtigheid in acht mogen en moeten

nemen.

Politici van vrijwel alle partijen hebben hun bezorgdheid getoond over wat zich in Harrisburg afspeelt. Over die bezorgdheid op zichzelf kan ik mij verheugen. Maar belangrijker zou zijn als wij gezamenlijk eindelijk eens de konsekwentie van die bezorgdheid zouden aanvaarden en een streep zouden zetten onder verdere kernenergieplannen in Nederland.

Aan de regering vraag ik”, zo besloot Boy Trip, „of zij met mij van mening is dat de bijzondere positie van Nederland een element is dat bij aanvullende EEG-afspraken met kracht in het geding moet worden gebracht.”

GEKLEURDE EUROPAFILM

JAN-PETER DE VALK

De Rijksvoorlichtingsdienst stelt met het oog op de steeds dichterbijkomende Europese Verkiezingen op aanvraag een film ter beschikking met als titel (en onderwerp): „Een Parlement voor Europa”.

Het is niet overbodig de ervaring van de Europagroep onder de aandacht te brengen, die deze film gezien heeft.

De film is een sterk staaltje propaganda, waarin de EG en de democratie binnen de organen ervan veel positiever worden voorgesteld dan

in werkelijkheid het geval is.

De film is daarom voorzien van commentaar, en met eventuele begeleiding, verkrijgbaar via de Europaprojektmedewerkers op het partijburo, voor (na dit verhaal overgebleven) belangstellenden. Een exemplaar is kontinu gereserveerd voor PPR-gebruik vóór de verkiezingen (gratis).

E—U—R—O—P—A

JONGEREN IN EUROPA

Verkiezingen worden altijd gehouden met het oog op (een betere?) toekomst. Dus ook de naderende Europese verkiezingen op 7 juni. Een spreekwoord zegt:

De jeugd heeft de toekomst...

De vraag is natuurlijk, welke toekomst?

Een antwoord daarop is niet zomaar te geven, dat zou in koffiedik kijken vereisen.

Jan-Peter de Valk, medewerker aan het Europaprojekt, sprak over de jeugd en de toekomst met Paul Tamminga en Ad Melkert, respectievelijk staflid en bestuurslid van de Stichting Jongeren Werk. Ad Melkert is door het PPR-bestuur voorgesteld als tweede Europees kandidaat na Leo Jansen.

Interview met Ad Melkert en Paul Tamminga van de SJW

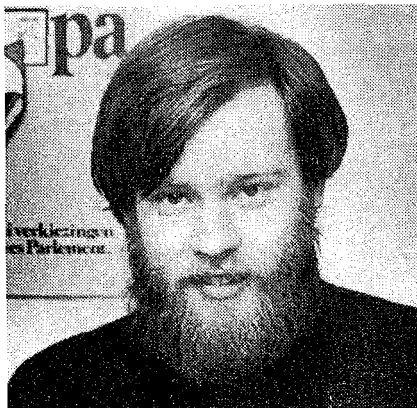
JAN-PETER DE VALK

J.P.: Zijn er eigenlijk heel duidelijke onderwerpen op te noemen, die met name voor jongeren belangrijk zijn in verband met Europa?

Paul: Het meest eruit springt het werkloosheidsprobleem. Het is namelijk zo dat de SJW zich op allerlei fronten met die problematiek bezighoudt. Je hoeft maar te denken aan de gemeentelijke krant erover, het meedoen aan de landelijke demonstratie in Den Haag en aan de contacten die er momenteel zijn met progressieve jongeren in Groningen.

J.P.: Wat betekent de Europese Gemeenschap op dit gebied?

Ad: Bij werkloosheidsproblemen heb je natuurlijk al gauw met internationale problemen te maken, denk maar aan de staalindustrie, en alle moeilijkheden die je daar op het moment in Frankrijk ziet.

Het Europees beleid komt nu méér neer op het stoppen van het ene gat met het andere, dan op het werkelijk oplossen van de moeilijkheden.

Als weer een aantal schoolverlaters aan een baan geholpen zijn, staat de volgende lichter al werkloos op straat. Het EG-beleid is te veel een ad-hoc beleid.

Paul: Je zou de maatregelen ten gunste van jongeren in Europa kunnen vergelijken met een druppel, die vóór het bereiken van de roodgloeiende plaat al verdampt is. Er is misschien wel goede wil, maar dat is lang niet voldoende.

Ad: Als je eens naar het EG-budget kijkt, waarvan zo'n 75 procent door landbouw wordt uitgemaakt, wordt het duidelijk dat er veel te weinig geld in de werkloosheidsbestrijding wordt gestoken.

Bovendien moet je dan nog goed in de gaten houden, dat het EG-budget wat betreft orde van grootte van bedragen nog lang niet vergelijkbaar is met wat er in nationale EG-lidstaten omgaat, zelfs in Luxemburg.

J.P.: Jongeren kunnen werken, werkloos, maar ook schoolgaand of studierend zijn. Hoe zit het met het onderwijs in Europa?

Ad: Eigenlijk moet je onderwijs niet los zien van de begrippen werk en werkloosheid.

Verbreiding van wat onder het begrip arbeid verstaan wordt, stimuleert het onderwijs.

Op die manier geef je schoolverlaters

Jan-Peter de Valk

meer kansen. Laten we nog eens zoeken naar andere oplossingen voor het werkloosheidsprobleem.

Paul: Er worden door jongeren ook zelf oplossingen aangedragen. Daarbij denk ik bijvoorbeeld aan het Plan van de Werkende Jeugd CNV ter bestrijding van jeugdwerkloosheid, waarover in Trouw van 19 mei 1976 een artikel heeft gestaan. (titel: Laat twee het werk van één doen).

Ad: Naast zo'n parttime-werk oplossing zijn er natuurlijk ook de middelen: arbeidstijdverkorting, en het betalen van vrijwilligerswerk, dat heel veel jongeren in diverse sectoren doen.

Ik vind overigens dat de overgang school-maatschappij zo soepel mogelijk moet verlopen: dat moet een van de beleidsdoeleinden zijn.

Het werkgeversargument tegen arbeidstijdverkorting is, dat als je als Nederland de eerste bent die dat invoert, je je positie (wat betreft concurrentie) verzwakt tegenover andere EG-lidstaten.

Paul: Het NVV-jongerencontact heeft op 4 juli 1978 een plan voor de jeugdarbeid „Het Plan” opgesteld. Daarin staan veel nuttige zaken in verband met de jeugdwerkloosheid.

J.P.: Ik geloof dat naast werk ook toekomst een sleutelwoord is bij de houding van jongeren tegenover Europa.

Paul: Zeker, en als jongere moet je zelf aan die toekomst werken. De ouderen

E—U—R—O—P—A

PPR-jongeren bereid tot eerlijk delen

hebben de huidige wereld dan wel „gemaakt”, maar tenslotte leven zij er straks niet meer in. Een heel groot probleem is vaak de niet erg rooskleurige visie van ouderen op deze wereld. Dat kan erg demotiverend voor jongeren werken. Je ziet ook een toename van jeugdcriminaliteit door die demotivatie, en ook wel door het gebrek aan medebeslissingsrecht van jongeren.

Ad: Juist dat medebeslissingsrecht op EG-nivo is heel belangrijk. Het oplossen van problemen zonder democratische zeggenschap brengt ons geen stap verder. De gewone EG-burger én jongere moet weten wat er gebeurt, en er wat aan kunnen doen.

J.P.: Je doelt daar met democratie ongetwijfeld zowel op politiek (besluitvorming) als op economie. Op dat laatste terrein vooral moet wat veranderen om de werkeloosheid in te tomen.

Paul: Soms moet je wel centraal beslissingen nemen, anders gaan nationale staten allerlei tegenstrijdige dingen doen, die nooit een gemeenschappelijke werkeloosheidsbestrijding ondersteunen.

Ad: Kijk nog maar eens naar de cijfers, nu 6.000.000 werklozen, waarvan 40% jongeren in de EG en binnen 10 jaar meer dan 15.000.000.

J.P.: Voor de PPR zijn onderwerpen als kernenergiebeleid en milieu in Europa erg belangrijk. Hoe denken jongeren daarover?

Paul: Ze zien het eigenlijk zo, dat zij de troep moeten opruimen, die ouderen voor hen achter(ge)laten (hebben). Ze blijven zitten met een continue erfenis. Daar moet je natuurlijk altijd wat aan doen, zolang het nog kan. Denk bijvoorbeeld aan de kalimijnen in Frankrijk waardoor we echt voor onoplosbare toekomstige problemen gesteld kunnen worden.

J.P.: Hoe zit het met integratiepogingen bij de jongeren intern? Een sterke jongerengroep kan veel meer invloed hebben, ook op Europees vlak. Ik heb sterk de indruk dat ouderen zulke groepen als studenten aan WO, HBO, werkende en werkeloze jongeren gescheiden (proberen te) houden, vooral als je kijkt naar het verschillende voorzieningenbeleid.

Paul: In de woningbouw zie je een veel te grote gerichtheid op het gezin, waardoor alleenstaande jongeren er vaak naast zitten. Dat is belachelijk. Maar daarom moeten jongeren voor zichzelf opkomen. Anders gebeurt er echt niets; filantropie bestaat niet.

Ad: Wat betreft die integratie is het interessant naar Groningen en Limburg te kijken, waar PPR-jongeren nogal geïnteresseerd zijn in de Europese zaak. Hoe zou het met de rest van het

Ad Melkert

land zijn? Hopelijk zijn die twee grensprovincies een uitdaging. Het feit, dat grensprovincies zich betrokken voelen, toont mijns inziens aan, dat de PPR met zijn regio-politiek op het goede spoor zit.

Paul: Misschien zijn vooral in de grote steden de problemen voor de jongeren te groot, zodat ze geen tijd voor andere zaken overhouden. Maar alle jongeren samen moeten zeker wat doen, hun stem laten horen, ook en zeker in Europa. Anders verandert er toch niets aan de toekomst?

Ad: Zeker PPR-Jongeren zijn zich bewust van toenemende (wereld) problemen. En ze zijn daarom bereid tot eerlijk delen. In hun eigen omgeving, maar ook met de Derde Wereld!

SJW krijgt beraadsgroep en vraagt kandidaat-bestuursleden

De Stichting Jongerenwerk in de PPR (SJW/PPR-jongeren) gaat, inspelend op behoeften in verschillende regio's, in de komende maanden een beraadsgroep formeren. Deze beraadsgroep zal moeten gaan bestaan uit vertegenwoordigers van regio's en actiecentra. In principe zullen de door het partijbestuur gehanteerde regio's als uitgangspunt worden genomen. De beraadsgroep kan dan zelf zorgen voor een beperkt sneeuwbaaleffect door jongeren in te schakelen, waar en wanneer dat nodig is en duidelijk gericht op concrete activiteiten. Meer hierover in de notitie „Over de verdere ontwikkeling van de SJW”, aan te vragen bij SJW/PPR-jongeren, tel. 020-256046.

Paul Tamminga

Ook bestaan er nog twee vakatures in het SJW-bestuur: voorzitter en bestuurslid. Kandidaten voor het voorzitterschap moeten beschikken over bestuurlijke ervaring; goed bekend zijn met de partij en zich aangetrokken voelen tot jongerenwerk. Het voorzitterschap kost twee dagdelen per week. Van kandidaten voor het bestuurslidmaatschap wordt verwacht, dat zij contacten hebben buiten de partij en één à twee dagdelen per week kunnen vrijmaken. Kandidaatstelling is nog mogelijk tot 17 april bij het partijbestuur, Singel 277 te Amsterdam. Wie meer wil weten over de werkzaamheden van SJW-bestuursleden kan terecht bij: Elies van Muyden, tel. 020-231289, of Margot Wingen, tel. 072-117834.

Werkloosheid probleem nummer één

(vervolg van pagina 6)

grondstoffenvoorraden en de aantasting van het milieu.

Selektieve economische groei

Met selektieve economische groei bedoel ik een economische groei, die:

1. nieuwe maatschappelijke doeleinden betreft in het economische beslissingsproces, zoals milieubehoud, vermindering van de snelle uitputting van de grondstof- en energievoorraden, een eerlijke verdeling van arbeid en arbeidsomstandigheden in de EG als in de Derde Wereld;
2. samengaat met een democratisering van het economische en politieke besluitvormingsproces.

De democratisering van de economische en politieke sektor kan bereikt worden door middel van:

- democratisering van de ondernemingen: de werknemers moeten meer zeggenschap krijgen bij belangrijke beslissen.

- het opstellen van regionale, nationale en Europese plannen met het doel de economische ontwikkeling af te stemmen op het bereiken van maatschappelijke doeleinden. Deze plannen dienen door de regionale, nationale en Europese overheden op een democratische wijze tot stand te komen met inspraak op alle nivo's. De uitvoering dient niet centraal te verlopen waarbij voor de lagere overheden een grote mate van beleidsvrijheid wordt overgelaten. Als voorwaarde hierbij wil ik wel stellen dat het Europees Parlement volledige wetgevende en budgetaire bevoegdheden dient te bezitten.

Verder moeten deze plannen voldoen aan de volgende voorwaarden:

1. ook wat betreft de prioriteiten moet er samenhang zijn;
2. ze democratisch tot stand zijn gekomen;
3. van jaar tot jaar kunnen worden aangepast.

Deze plannen moeten samengaan met een uitgebreid informatiesysteem met gegevens over o.a.:

- de structuur van de markten en de bedrijven. Deze informatie zal moeten beyatten de redenen van concentratie in de verschillende sectoren; en nauwkeurige gegevens over het kapitaalverkeer via statistieken van de buitenlandse handel en van de in- en exporten van de multinationale ondernemingen.

- prijswijzigingen en gegevens over investeringsprojecten. Hierbij kunnen dan de EGKS-regelingen ingepast worden waarbij de investeringen kunnen worden getoetst aan maatschappelijke criteria (milieu-, grondstoffen- en werkgelegenheid).

Konklusies

De nationale lidstaten en de Europese Commissie moeten hun geloof in verdergaande economische groei opgeven. Ze moeten ruimte laten en initiatieven nemen voor een geplande selektieve groei; die rekening houdt met de omvang van de aanwezige grondstoffen, de aantasting van het milieu en een eerlijke verdeling van arbeid en arbeidsomstandigheden.

(advertentie)

Bas de Gaay Fortman
De kunst van het ivoordraaien

Handleiding voor het politieke ambacht

Hoe maak je een verkiezings-succes en waardoor verspeel je de kiezersgunst.
Een fascinerende blik in de keuken van het politieke bedrijf.

Paperback 14,50

De kunst van het Ivoordraaien

Handleiding voor het politieke ambacht
Bas de Gaay Fortman

Een en ander moet tot gevolg hebben het minder beklemtonen van twee kernelementen van het beleid van de Europese Commissie tot nu toe: het zoveel mogelijk handhaven van de vrije concurrentie en het bevorderen van de exportpositie van het Europees bedrijfsleven ten opzichte van de Verenigde Staten en Japan.

Wanneer dan het bovenstaande samengaat met:

1. meer geplande investeringen kunnen worden getoetst aan criteria als milieubehoud en werkgelegenheid en
2. het uitvoeren van verschillende andere mogelijkheden om de werkloosheid te verminderen en wel door vergroting van de werkgelegenheid in de dienstensektor, herverdeling van de beschikbare arbeid, edukatief verlof, verkorting van de arbeidsduur en vroegde pensionering; zal dit leiden tot een meer effectieve en rechtvaardige aanpak van de werkloosheid dan tot nu toe het geval is.

bij de boekhandel

Kleinschalige, arbeidsintensieve en regionale industrie- en landbouwprojecten dienen benadrukt te worden zowel ter bevordering van de werkgelegenheid als ter bevordering van de betrokkenheid bij het werk.

Een en ander moet tot gevolg hebben het minder beklemtonen van twee kernelementen van het beleid van de Europese Commissie tot nu toe: het zoveel mogelijk handhaven van de vrije concurrentie en het bevorderen van de exportpositie van het Europees bedrijfsleven ten opzichte van de Verenigde Staten en Japan.

Wanneer dan het bovenstaande samengaat met:

1. meer geplande investeringen kunnen worden getoetst aan criteria als milieubehoud en werkgelegenheid en
2. het uitvoeren van verschillende andere mogelijkheden om de werkloosheid te verminderen en wel door vergroting van de werkgelegenheid in de dienstensektor, herverdeling van de beschikbare arbeid, edukatief verlof, verkorting van de arbeidsduur en vroegde pensionering; zal dit leiden tot een meer effectieve en rechtvaardige aanpak van de werkloosheid dan tot nu toe het geval is.

* Voor de inhoud van dit monetair stelsel zie de PPR-aktiekrant van 2 maart j.l., blz 8 en 9.

Het draaiboek van een kunstcriticus

ED VAN THIJN
fraktievoorzitter
PvdA, Tweede Kamer

Politiek is geen kunst. Bij kunst telt alleen het eindprodukt. De wijze waarop dit tot stand komt zal ons wórst zijn. Mooi is mooi en dat is dat. Bij politiek gaat het om meer. Natuurlijk telt het resultaat. Maar zwaar weegt ook de wijze waarop het is bevochten. Het doel heiligt niet alle middelen. Politiek vereist grote vaardigheden. Het gebruik daarvan is echter gebonden aan ethische grenzen. Politici mogen best slim zijn maar niet slecht. Links in de zin van onhandig is betreurenswaardig, links in de zin van gemeen is onaanvaardbaar. Een democratie overleeft politici die fouten maken, zij gaat ten onder aan politici die „fout” zijn. Omdat Bas in zijn pas verschenen boek 'De kunst van het ivoordraaien' dit elementaire onderscheid over het hoofd ziet, is zijn beoordeling van het jongste verleden onvolledig en dus onjuist. Ik noem twee voorbeelden. Bas betreurt achteraf de meerderheidsresolutie van PvdA en PPR. Hij kapittelt daarmee zichzelf, toegevend dat hij iets bestrijdt wat hij eerst heeft verdedigd. Dat siert onze ivoordraaier. Toch voel ik er weinig voor in deze zelfkastijding betrokken te worden. De resolutie was gebaseerd op een gemeenschappelijk besluit van de besturen van PvdA en PPR. Ik heb daarvoor toen de ver-

antwoordelijkheid aanvaard. Ik ben dat blijven doen, ook toen in eigen kring de zeeën hoog gingen. Velen vonden dat de PvdA zich hiermee te afhankelijk maakte van de PPR. Onder het motto „afpraak is afspraak” heb ik geprobeerd het op-laaierend anti-PPR-sentiment te weerstaan. Bas beschrijft hoe ik hem na zijn bijdrage aan het resolutiedebat in de Kamer „verwelkomde met uitgestoken hand.” „De verdediging leek afdoende,” aldus Bas. Maar dat was niet de reden. Het was een demonstratie van verbondenheid, door velen in mijn eigen kring in het geding gebracht. Ik geef toe: geen toonbeeld van prachtig ivoordraaien, wél een voorbeeld van rechtlijnig

REAKTIES OP ,DE KUNST VAN HET IVOORDRAAIEN'

politiek bedrijven. En dan de kabinetsformatie waarin de linkse politici het kostbare materiaal dat hen was toevertrouwd zo grondig zouden hebben verprutst. Ook hier ziet Bas een elementair beginsel van politiek bedrijven over het hoofd. Natuurlijk heeft links fouten gemaakt, situaties verkeerd beoor-

deeld, de eigen positie overschat. Niettemin is er een volledig akkoord bereikt. Het royale gebaar van 7-7-2, dat Bas zo pijnlijk heeft gemist, is gemaakt. In de nacht van 24 oktober, tijdens het zgn. conclaaf werden Van Agt en ik het over alles eens. In mijn „Dagboek van een Onderhandelaar” beschrijf ik hoe dat ging: „We gaan staan en geven elkaar een hand. „Een historisch moment,” zeg ik. „Kan ik ervan op aan dat je ervoor gaat staan,” vraagt Dries. „Daar kun je van op aan,” zeg ik. Dat zal al snel blijken.” (p. 243).

De volgende dag weiger ik mij door de Partijraad naar de onderhandelingsstafel te laten terugsturen. Den Uyl wordt formateur. Hij ontvangt Van Agt. Deze noemt zijn kandidaten voor het nieuwe kabinet. In strijd met de tijdens het conclaaf gemaakte afspraken komt hij met Kruisinga. Die week kapseist de formatie op de personele samenstelling.

Bij het maken van afspraken kunnen fouten worden gemaakt. Maar het schenden van afspraken is „fout” en in de politiek onacceptabel. Ik acht het een ernstig gemis dat begrippen als „trouw” en „ontrouw” in Bas' handleiding voor het politieke ambacht niet voorkomen. Toch zijn ook dit de dingen waar het om gaat. Politiek is geen kunst. Als alleen het resultaat telt valt er veel te bereiken in de politiek. Het is echter de vraag of dit de manier is waarop linkse politiek bedreven zou moeten worden.

Laat de leerlingen zich maar melden

BOY TRIP

Als je op wat latere leeftijd en ook een beetje bij toeval politicus bent geworden, dan heeft het nieuwste boek van Bas de Gaay Fortman een bijzondere betekenis. Al lezend kijk je terug op vier en een half jaar kabinet-den Uyl en op je eigen partij gedurende diezelfde periode. Je herkent jezelf in de beschreven situaties, je herinnert je de twijfels en de fouten, de goede en de kwade momenten, het succes en het falen. In die zin is het boekje ook een verantwoording achteraf van de politieke leider in die dagen, een verantwoording naar zijn eigen achterban toe. En de conclusie is dan duidelijk: we hebben met z'n allen heel wat kostbaar ivoor verknoeid, af en toe een bruikbaar werkstuk afgeleverd en in

ieder geval veel geleerd.

De echte beroeps politici zullen zich aan veel van wat Bas schrijft wel een beetje ergeren. Het boek is door z'n openhartigheid voor velen van hen te veel „potten kijken”, te veel onthulling van wat „onder ons” had moeten blijven. Maar zo'n openhartige weergave van het gebeurde past erg goed bij de PPR die op tal van terreinen radikaal te werk wil gaan, de taboes wil doorbreken. Dan immers draag je er toe bij dat het politieke handelen, hoezeer ook een kunst, een ambacht, doorzichtig en begrijpelijk wordt voor diegenen die het product van je arbeid het meeste aangaat: de kiezers.

Ik zou wensen dat velen in onze partij bereid blijven zich de kunst van het ivoor draaien eigen te maken. Dat is

trouwens een vóórwaarde voor een partij die getuigen én regeren wil.

Laat de leerlingen en de gezellen zich maar melden! Dan hoeven de politieke meesters ook niet te lang op hun stoel te blijven zitten!

En Bas zou Bas niet zijn als hij – in de laatste bladzijden van zijn boek – niet een politiek vliegertje opliet: de gedachte van een gezamenlijke politieke lijst van de progressieven. Men kan het eens zijn met de gedachte dat progressief Nederland een nieuwe impuls voor samenwerking nodig heeft, maar de kans op het tot stand komen van zo'n lijst is meer afhankelijk van anderen – bijvoorbeeld D'66 – dan van de PPR. Wij zullen bij de Europese verkiezingen eerst weer eens onze electorale aantrekkingskracht moeten wáár maken.

HANS VAN DER WILK

ERIK AKKERMANS

Hans van der Wilk, algemeen sekretaris in het PPR-bestuur en in het dagelijks leven directeur van de Stichting Pandora, heeft het met die laatste functie zo druk gekregen dat hij zijn bestuurslidmaatschap heeft moeten neerleggen.

Al enige maanden nam zijn werk voor de positie van (ex-)psychiatrische patiënten zoveel tijd in beslag dat hij nauwelijks zijn bestuurlijke taken kon waarmaken. Het partijbestuur heeft met spijt én met veel begrip kennis genomen van zijn besluit.

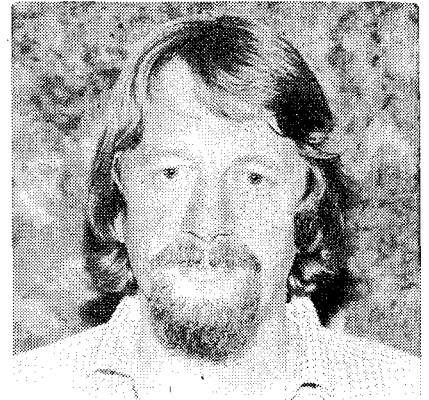
Met spijt, omdat Hans van der Wilk in ons eerste bestuursjaar een zeer actief en ervaren bestuurder bleek. Wij

merkten de afgelopen maanden dat wij zijn inbreng begonnen te missen.

Met begrip, omdat Hans vanuit de Stichting Pandora belangrijk werk doet voor een groep mensen die het in de samenleving veel moeilijker heeft dan nodig zou zijn.

Ook met begrip omdat we maar al te goed weten hoe moeilijk het is het vrijetijds-bestuurswerk te combineren met de dagelijkse werkkring.

We hebben Hans bedankt voor zijn vele werk, met name op organisatorisch gebied. Afsproken is dat de overige leden van het dagelijks bestuur tijdelijk de taken van de algemeen sekretaris opvangen. Inmiddels wordt gezocht naar kandidaatbestuursleden die opgewassen lijken te

gen de politieke en organisatorische plichten die de functie met zich meebrengt. In juni zal de kerngroep een nieuwe algemeen sekretaris kunnen kiezen.

KERNGROEP-MOTIE VOOR ABORTUSRECHT

De Kerngroep van 31 maart heeft met algemene stemmen een motie aangenomen waarin ze als haar mening geeft „dat een wettelijke regeling van de abortus moet voldoen aan de volgende voorwaarden:

- de vrouw beslist zelf;
- de abortus moet uit het Wetboek van Strafrecht verdwijnen.

Bovendien moet de abortus in het zie-

kenfondspakket worden opgenomen. De Kerngroep spreekt als haar mening uit dat het ingediende wetsontwerp in zijn huidige vorm moet worden afgevoerd, aangezien het niet aan de gestelde voorwaarden voldoet. Daarenboven heeft de Kerngroep onoverkomelijke bezwaren tegen de in het wetsontwerp genoemde verplichte bedenktijd en tegen de eisen die er aan de

ingreep worden gesteld als de zwangerschap meer dan drie maanden heeft geduurd.”

Aan het slot van deze, door Groningen ingediende motie spreekt de Kerngroep haar solidariteit uit met de diezelfde dag over heel de wereld gevoerde actie van de International Campaign for Abortion Rights.

Kankerbestrijding

Ria Beckers heeft er tijdens de debatten in de vaste Tweede Kamercommissie voor de Volksgezondheid over de regeringsnota Kankerbestrijding op gewezen dat naast milieufactoren ook voedings- en genotmiddelen een belangrijke rol spelen bij het ontstaan van kanker. Aan dit aspect is tot nu toe te weinig aandacht besteed bij onderzoek naar en behandeling van kanker. Daarom verzocht zij de regering via een (door PvdA en D'66 gesteunde) motie de Stichting Interdisciplinair Kankeronderzoek Nederland de noodzakelijke financiële steun te geven voor het voorgenomen onderzoek naar de mogelijkheden die de Moerman-methode biedt. Die steun komt neer op een bedrag van f 1,67 miljoen. In een tweede motie vroeg Ria Beckers de mogelijkheden van een brede voorlichting over ontstaan en bestrijding van kanker in het kader van gezondheidsvoorlichting en opvoeding uit te werken en in de begroting 1980 financieel te onderbouwen. Voorlichting over kankerbestrijding moet van meet

af aan worden ingepast in gezondheidsvoorlichting en opvoeding. Een derde motie van Ria Beckers vroeg - vooruitlopend op wettelijke regelingen in deze - bij de opzet van het kanker-registratiesysteem van meet af aan afdoende waarborgen te scheppen voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de patiënten en hun familie en de Kamer tijdig op de hoogte te brengen van die maatregelen. Het opnemen van persoonsgegevens in een systematische registratie van de kankergevallen en hun verloop is immers noodzakelijk voor het doen van epidemiologisch onderzoek, terwijl het advies van de Gezondheidsraad („Over de carcinogeniteit van chemische stoffen”) spreekt van een registratie op naam, die nodig is voor het koppelen van gegevens en bestanden.

In het algemeen pleitte Ria Beckers voor een nieuwe, totaal-menselijke benadering van de kankerbestrijding, waar thans bij onderzoek en behandeling te veel het accent ligt op de me-

disch-technologische kant. Dat betekent ook een open tegemoet treden van bestaande behandelingsmethodes die zich richten op de natuurlijke afweer van het menselijk lichaam tegen kanker door een bepaalde leef- en voedingswijze en daarom verdient de methode-Moerman nadere bestudering. Volgens een recent rapport van de Gezondheidsraad is misschien wel 80% van de kankergevallen het gevolg van chemische stoffen in milieu, voedings- en genotmiddelen. Dat vraagt van de regering zeer resoluut optreden, ook ten aanzien van alle nieuwe chemische stoffen die op de markt verschijnen. Dierproeven nemen wel twee à tweeënhalve jaar in beslag. Daarom zou het nodig zijn minder tijd vergende proeven te nemen en stoffen die daaruit als „verdacht” naar voren komen voorlopig niet toe te laten.

Interdisciplinair = verscheidene wetenschappen betreffend;
Epidemiologisch = de leer der besmettelijke ziekten betreffend;
Carcinogeniteit = het kankerverwekkend zijn.

Rechten voor psychiatrische patiënten

Ria Beckers heeft in haar interpellatie in de Tweede Kamer over de rechtspositie van psychiatrische patiënten er allereerst op gewezen dat in de komende nieuwe wetgeving inzake die rechten niet mag worden beperkt tot psychiatrische ziekenhuizen. Ook in universiteitsklinieken en andere instellingen zijn psychiatrische patiënten. De bevindingen van de door de regering ingestelde commissie-van Dijk zijn in deze en in andere opzichten zo alarmerend dat er zo spoedig mogelijk moet worden ingegrepen.

Uit het onderzoek blijkt al dat in vele gevallen de patiënten zelf niets te vertellen hadden omdat de directie van hun ziekenhuis daar niet voor voelde. In de patiëntenraden bijvoorbeeld hebben soms zelfs personeelsleden zitting en die raden vertegenwoordigen lang niet altijd alle afdelingen. De voorlichting van de patiënten over hun rechten, over de redenen, de werking én de mogelijke bijverschijnselen van de behandeling of over de mogelijkheden om te klagen noemt de commissie-van Dijk zelf „alarmerend”.

„Het gaat”, aldus Ria Beckers, „hier in vele gevallen om mensen met communicatiestoornissen, die de opname in een psychiatrisch ziekenhuis als één van de moeilijkste momenten in hun leven ervaren. Daarvoor blijkt volstrekt onvoldoende begrip te bestaan. Ik verwacht van de staatssekretaris concrete initiatieven, zodat deze patiënten de informatie krijgen waar ze recht op hebben en althans iets van hun onzekerheid wordt weggenomen.”

De bepalingen van de Krankzinnigenwet over dwangmiddelen blijken op verschillende plaatsen niet meer te worden nageleefd. Rechters behandelde patiënten – die in strijd met de wet in het gerechtsgebouw worden gehoord – veelal als onmondige kinde-

ren. Officieren van justitie onttrekken zich in vele gevallen aan hun wettelijke verplichting minstens eens per drie maanden alle onvrijwillig opgenomen patiënten te bezoeken.

Het toepassen van lichamelijke dwangmiddelen wordt beschouwd als een deel van de behandeling van de patiënt, zonder dat er duidelijke regels zijn, zelfs zonder dat de directie van het ziekenhuis ervan weet heeft. „Ik vraag me af”, aldus Ria Beckers, „op welke rechtsgronden een gedwongen behandeling kan berusten. Zowel in

1974 als in 1975 heeft de Hoge Raad uitgesproken dat een arts als regel niet gerechtigd is een patiënt een door hem niet gewenste behandeling te laten ondergaan en het ging toen om een neurochirurgische ingreep en een psychotherapeutische behandeling.” Naast een volledige registratie van dwangmiddelen is ook een goede controle noodzakelijk.

Onherroepelijk

Omdat de psychische gevolgen zo ernstig en zo onherstelbaar bleken worden sinds 1968 in inrichtingen voor

TBR (ter beschikking stelling van de regering van strafrechtelijk veroordeelden) geen onomkeerbare chirurgische ingrepen meer gedaan die het gedrag en de persoonlijkheid van mensen moeten veranderen: het wegnemen van geslachtsorganen of psycho-chirurgische ingrepen. Maar... in psychiatrische inrichtingen voert men dergelijke ingrepen nog uit, en wel bij wijze van voorbehoedmiddel. Daarbij komt dat er hersenoperaties worden uitgevoerd, die niet alleen ziektesymptomen wegnemen maar ook andere elementen en vaardigheden die een mens tot een bepaalde persoonlijkheid maken. „Heeft men ooit laten onderzoeken wat het resultaat én de mogelijke bij-effecten zijn van die operaties waarbij een deel van het centraal zenuwstelsel wordt vernietigd?”, zo Ria Beckers en ze verklaarde dat de PPR-fractie deze ingrepen onaanvaardbaar vindt zolang niet met duidelijke argumenten het tegendeel is aangetoond.

„Ook de mensen die in psychiatrische instellingen hun moeilijke werk doen”, aldus Ria Beckers, verdienen meer houvast, doordat de samenleving, doordat de politiek zich nu eindelijk eens druk gaat maken over deze zaken. Dat gaat niet zonder kritiek. Aan de rechtspositie van de psychiatrische patiënten mankeert nog ontzettend veel. Je zult als patiënt maar in een ziekenhuis komen waar de arts snel grijpt naar het middel van de elektroshock. Welk verweer heb je eigenlijk? Welk verweer heeft de familie als met een moeilijk hanteerbare patiënt de zaak echt uit de hand loopt? Wie durft officieel een klacht in te dienen en door te zetten, wat betekent zichzelf in een zo besloten gemeenschap in opspraak te brengen? En hoeveel wél ingediende klachten lopen op niets uit? Wat is allemaal goed te praten met de term „behandeling?”

Proefboringen zoutkoepels

Leo Jansen heeft de volgende vragen gesteld aan de ministers van Economische Zaken en van Volksgezondheid en Milieuhygiëne:

1. Is het waar, dat de regering besloten heeft proefboringen in zoutkoepels

voor het opslaan van radioactief afval twee jaar uit te stellen met het oog op de brede maatschappelijke discussie over kernenergie?

2. Zo ja, wilt u daarover dan op korte termijn de Kamer een verklaring stu-

ren met een motivering voor uw nieuwe standpunt?

3. Betekent een en ander, dat niet binnen twee jaar voldaan kan worden aan voorwaarden genoemd in de motie-Van Houwelingen/Lansink, of zijn er andere overwegingen?

Principieel praten is wel mooi, maar je verandert er de samenleving niet mee..!

Miljoenen Nederlanders willen een andere samenleving. Een samenleving met vrede. En zonder discriminatie. Een samenleving met een schoner milieu. Met meer inspraak. Meer democratie. En met meer kansen voor iedereen.

Dat vraagt verandering. Daarvoor is idealisme nodig. En strijd. Maar vooral macht. De macht van het aantal. De macht van het kapitaal. Het is dus wel even belangrijk om na te gaan, aan wie u uw (spaar)geld toevertrouwt.

De Algemene Spaarbank voor Nederland (de ASN) is voortgekomen uit de kring van de moderne arbeidsbeweging. Opgericht met het doel een vinger te krijgen in de financiële pap. Een vinger die zou kunnen en moeten uitgroeien tot een vuist in de strijd voor een betere samenleving.

De ASN, opgericht door het NVV en de Centrale, verloochent haar afkomst niet. Zij belegt de haar toevertrouwde 180 miljoen gulden van zo'n 55.000 rekeninghouders binnen de daartoe voorgeschreven richtlijnen, waarbij haar voorkeur uitgaat naar projecten van algemeen en sociaal belang. De ASN geeft dus rente zonder bijmaak!

Algemene Spaarbank voor Nederland

Niet praten, maar doen... uit principe!

De ASN groeit gestaag. Maar om een vuist te kunnen maken is aanzienlijk meer nodig.

Wilt u meer weten over de ASN en haar vele spaarmogelijkheden? Stuur haar dan de hieronder afgedrukte bon ingevuld toe in een envelop met als adres:

Algemene Spaarbank voor Nederland,
Antwoordnummer 1188, 2500 WB Den Haag
(een postzegel is dan niet nodig!) Ook kunt u
bellen: 070 - 47 01 81 (3 lijnen). Of bezoeken:
Rijnstraat 28 in Den Haag (van 8.30 uur tot
17 uur).

Naam en voorletter(s): _____

Adres: _____

Code en woonplaats: _____

Wenst nadere inlichtingen over:

- * de ASN in het algemeen
- de ASN-spaarrekeningen, gekoppeld aan de postrekening
- wenst tevens een formulier om een postrekening te openen
- het giraal-sparen (= sparen zonder boekje)
- de VROEG-BIJ-rekening (een unieke regeling voor jeugdigen van 0 t/m 17 jaar)
- het jeugdsparen De Zilvervloot (een regeling voor jeugdigen van 15 t/m 20 jaar)
- het termijnsparen (met opzegtermijn)
- het depositosparen (met een vaste looptijd)
- spaardeposito-bewijzen (met een vaste looptijd)

*svp aankruisen hetgeen u wenst

DE STEM DES VOLKS**DE STEM DES VOLKS****DE STEM DES VOLKS****DE STEM DES VOLKS****Onbetaalde sektor**

In de PPR-Aktiekrant nr 137 houden Meerten ter Borg en Maurits Henkemans een pleidooi voor werken in de onbetaalde sektor. Dit is alleen mogelijk, zo zeggen zij, door vergroting van de hoeveelheid vrije tijd, te bereiken door het handhaven en uitbreiden van kleinschalige bedrijven, gekoppeld aan een eerlijke verdeling van het betaalde werk tussen hen die willen werken. De vrijkomende tijd kan dan worden besteed aan het verrichten van onbetaald, maar zeer noodzakelijk werk. So far, so good. De auteurs eindigen echter met te stellen dat bovenstaande ideeën de enige mogelijkheid vormen om de kwaliteit van het bestaan te verbeteren. En dat gaat mij nu net iets te ver. Het zijn op zich goede gedachten die binnen het PPR-denken over deze problematiek passen, maar ze zijn niet alleenzalgmakend. Dat deze radikale theorieën *gekombineerd* met die van Den Uyl wel eens heel goed de sleutel tot een kwalitatief beter bestaan zouden kunnen vormen komt blijkbaar niet bij hen op. Het gemak en de vrij zwakke argumenten waarmee het kreëren van werk in de publieke sektor wordt afgedaan stellen mij dan ook teleur. Hun eerste argument, het

lage democratiseringspeil bij overheidsbedrijven, is in de huidige situatie reëel. Het is voornamelijk een gevolg van de vreemde overlegstructuur tussen werkgever en werknemersorganisaties, waarin er wel overleg is maar het bevoegd gezag uiteindelijk de beslissing dikteert. (Denk bijv. aan Wiegels afwijzing van een zo groot mogelijke differentiatie op de korting van de ambtenarensalarissen, een besluit dat hij nam tegen de wens van de meerderheid van zijn „overlegpartners” in). Het zou van minachting voor de bonden getuigen indien men van mening is dat hier niets ten goede zou kunnen veranderen. Zo heeft de ABVA-bondsraad op 13 maart jl. haar hoofdbestuur opgedragen voorstellen te ontwerpen voor nieuwe overlegvormen, waarbinnen ook de ambtenarenvakbeweging het recht op vrije onderhandelingen wordt gegarandeerd. Tevens horen we de laatste tijd geluiden die wijzen in de richting van het opnemen van ongeorganiseerden in overlegsituaties. De PPR zal moeten trachten contacten met de ambtenarenorganisatie te verkrijgen en uit te bouwen teneinde deze tendensen met haar denken te beïnvloeden, ik denk dan met name aan uitbreiding en verbetering van de rechten op medezeggenschap en medebeslissing op de laagste nivo's. Daartoe zal zij ook haar parlementaire in-

vloed moeten aanwenden. Het tweede argument van Ter Borg en Henkemans betreft de angst voor verburocratisering en verambtelijking en mogelijke onvrijheid in onze samenleving, bij meer werkgelegenheid in de publieke sektor. Dit lijkt opnieuw een redelijke grond om een afwijzende houding tegenover zo een uitbreiding aan te nemen. Deze angst zal zelfs werkelijkheid worden indien behalve de uitbreiding er verder niets verandert: Er moeten dus voorwaarden gecreëerd worden waardoor deze angst ten onrechte zal zijn. Het initiatief zal m.i. moeten komen van de progressieve partijen in samenspraak met de ambtenarenvakbonden. Een van de mogelijkheden lijkt mij het delegeren van meer bevoegdheden naar lagere overheden. Het laatste argument is de afhankelijkheid van kille deskundigen, die door de grote hoeveelheid van problemen niets anders kunnen doen dan deze langs zich te laten afglijden. Als voorbeeld noemen de auteurs de gezondheidszorg en de maatschappelijke dienstverlening. Andermaal is er sprake van een juiste konstatering; maar is het niet zo dat deze kille houding van functionarissen juist is ontstaan (uit zelfbehoud) door een essentieel tekort aan krachten op deze terreinen? Dit is geen argument tegen, maar vóór uitbreiding van werkgele-

genheid in de publieke sektor. Het is niet alleen vanuit de werkgelegenheidssituatie gewenst dat er meer werk bij de overheid komt, ook andere maatschappelijke situaties schreeuwen er om. Zoals aangegeven is meer werkgelegenheid in de gezondheidszorg geen overbodige luxe. Hetzelfde geldt voor de maatschappelijke dienstverlening. Op milieugebied valt nog heel wat te doen. Dit rijtje is makkelijk aan te vullen. Dat dit alles inpasbaar is in het PPR-denken geloof ik zeker: Juist in deze sfeer zijn parttime banen heel goed mogelijk, evenals kleinschaligheid. Denk aan het onderwijs waar tallozen staan te trappelen om als leerkracht aan het werk te komen. En wat zeer belangrijk is, bij al deze overheidstaken zijn ook legio mogelijkheden voor onbetaald werk, die bij uitbreiding van betaald werk in de publieke sfeer alleen maar zullen toenemen. Er zal aan heel wat voorwaarden moeten worden voldaan (er zal onder meer een progressieve regering moeten komen in de plaats van winkelopper/vernieler Van Agt c.s.) om de uitbreiding en herverdeling van werk bij de overheid op een zo juist mogelijke wijze te doen geschieden. Dat hier mogelijkheden liggen, daar ben ik van overtuigd.

TON LIJTEN,
UTRECHT

Studiestichting vraagt medewerk(st)ers

Wie zou de Studiestichting in de komende periode willen helpen bij het type-werk? In het kader van ons project over de „onbetaalde sektor” zoeken wij mensen, die bereid zijn af en toe, 't liefst onbetaald (over een eventuele betaling is te praten), wat type-werk te doen.

Werktijden in onderling overleg.

Voel je er wat voor en kun je een beetje

goed en snel typen, neem dan contact op met de Studiestichting, tel. 020-226018.

Rotterdam

Donderdagavond 26 april is er vanaf acht uur in gebouw Odeon, Gouvernestraat 64 in Rotterdam, een PPR-verkiezingsbijeenkomst. Leo Jansen

spreekt er over Europa en de regio. Daarnaast voeren het woord Th. Bakkers, gecommitteerde van het Openbaar Lichaam Rijnmond voor Economische Aangelegenheden, en R. de Boer, ambtenaar bij dit Openbaar Lichaam, over de regio Rijnmond in het bijzonder.

NIEUWS UIT DE aktie CENTRA

Woningbouw- verenigingen

Binnen niet al te lange tijd zal het huizenbestand van de gemeente Best overgaan naar de enige woningbouwvereniging die Best rijk is.

Deze transactie roept nogal wat discussie op, over de transactie zelf, maar ook over de structuur en het functioneren van de woningbouwvereniging.

Met een klein groepje PPR-mensen willen wij als aktiecentrum Best ons in deze zaken gaan verdiepen. Met name de vraag naar de regeling van de inspraak in de woningbouwvereniging staat centraal.

Wie informatie heeft over woningbouwverenigingen: werkwijze, statuten, huishoudelijk reglement, de „progressiefste” woningbouwvereniging e.d., zou het aktiecentrum Best een groot plezier doen door dat te sturen naar Ac Best, p/a Monnikenweg 7, 5682 PD Best.

Referendum over proefboringen?

De provinciale besturen van de PPR Drenthe en Groningen en de aktiecentra daar stellen voor op 7 juni tegelijk

met de Europese verkiezingen een referendum te houden in beide provincies over de proefboringen voor de opslag van kernafval. In ieder stemlokaal zou dan naast de Europese stembus ook een stembus voor dit referendum moeten staan.

Dit voorstel is verrat in een brief aan de politieke partijen, provinciale en plaatselijke aktiegroepen in Drenthe en Groningen. Zoals bekend wil de provincie Drenthe niet ingaan op een PPR-voorstel, in januari gedaan, om de mensen in die provincie zich via een referendum uit te laten spreken over de proefboringen. Daar staat tegenover dat een aantal gemeentebesturen wel positief heeft gereageerd. Op gemeentelijk nivo moet een referendum wel mogelijk zijn – zij het dat dit geen wettelijke status heeft maar als opiniepeiling kan gelden.

Twaalfjarige PPR'er doet uitvinding ter energiebesparing

STÉPHANIE BROKERHOF

Albert ter Hoeve heeft een uitvinding gedaan om energie te besparen en daar moet de PPR-aktiekrant natuurlijk het fijne van weten. Albert, 12 jaar, is een van de drie zoons van PPR'ster Mini ter Hoeve uit Driebergen.

Ik bel haar op om te vertellen dat ik met Albert wil praten voor de krant. Zij zal het er met haar zoon over hebben. Albert belt me terug dat het goed is en... of hij dan ook voor de radio komt. Nee, dat niet, leg ik uit, alleen voor de PPR-aktiekrant; maar, weet hij te vertellen: „mijn moeder zegt dat ik dan in je lulijzer moet praten”. Enige teleurstelling is wel te horen in zijn stem, maar we maken een afspraak.

Daar zitten we dan tegenover elkaar. Hij geeft mij eerst een foto, speciaal laten maken, en dan gaat hij er eens goed voor zitten. Als ik dan mijn „lulijzer” aanzet loopt hij toch wat rood aan.

Mijn eerste vraag:

Je hebt een uitvinding gedaan om energie te besparen, wat heb je uitgevonden?

Albert: „Het is voor stroom op te wekken. Bij Teleac heb ik eens een stroomopwekkertje voor een lampje gezien, als je dat ding groter maakt dan kun je meer stroom opwekken. Als ik dan dat stroomopwekkertje tussen een verfbusschudder zet, dan wekt die stroom op. En als ik dat dan vergroot kan ik zelf stroom opwekken”.

En wat kun je met die stroom dan doen, je huis verwarmen?

Albert: „Ja dat denk ik wel; ik weet het nog niet helemaal zeker, maar je kan dan thuis zelf stroom opwekken”.

Wat heb je gedaan, toen je dit bedacht had?

Albert: „Ik heb eerst met m'n moeder overlegd, en toen wilde ik een brief schrijven aan de minister en daar heeft mijn meester, meneer Wessels, mij bij geholpen. Nou en daar heb ik toen antwoord op gekregen. De minister schreef dat het te groot zou worden en dat ze al zo iets hadden uitgevonden, tribines noemen ze dat. Nou er zal dan wel niets meer van komen. Het kan wel, mijn idee, en ze hadden niet hetzelfde uitgevonden, ik heb het niet met tribines en die zullen ook wel te groot worden om zelf thuis stroom te maken. Ik denk wel dat mijn idee voor thuis beter is, maar ik heb het zelf thuis nog niet, want ik weet niet waar ik zo'n verfbusschudder moet krijgen. Een goede vriend van mij wil mij wel helpen om die machine te maken en dan maar kijken wat het oplevert. Een proefmodel.”

Ik vraag je dit allemaal voor de PPR-aktiekrant, weet je wat van de PPR en vind je dat energiebesparing hoort bij de PPR?

Albert: „Ja natuurlijk, het moet bij

iedere groep horen. En Ria Beckers is de leider van de PPR, dat weet ik wel, en over abortus enzo...”

Krijgen jullie de PPR-aktiekrant thuis en lees je die wel eens?

Albert: „Ja, maar er staat niet zo veel voor mij in, mijn moeder leest het wel”.

Dit jaar zijn er weer verkiezingen, weet je waarvoor die zijn?

Albert: „Ja, voor het Europese parlement. Dat hoor ik op school en in „Ren je Rot” enzo.”

Hoor je veel op school over verkiezingen en politieke partijen?

Albert: „Daar wordt wel weinig over gepraat...”

**PPR IDEEËN
OVER EUROOPA**

**BIJVOEGSEL PPR-AKTIEKRANT NO. 1
27 APRIL 1979**

PPR-STUDIEB

N

INLEIDING

De PPR wenst een ander Europa dan dat wat door de huidige machthebbers als ideaal wordt gezien. De noodzaak van een andere ontwikkeling zijn wij elf jaar geleden in Nederland gaan uitdragen. Dicht bij huis immers zijn radicale veranderingen een noodzaak. Maar wij hebben de beperkingen van de Nederlandse mogelijkheden ondervonden.

Wij leven in een land met een open economie (veel import en export) en zijn daardoor zeer afhankelijk van het buitenland. Ook door het lidmaatschap van de NAVO zijn wij in militair opzicht sterk gebonden aan de ontwikkelingen in de andere Europese landen.

Het programma van de PPR vraagt om veranderingen die niet alleen in Nederland kunnen en moeten worden gerealiseerd. Of het nu gaat om de controle op de multinationale ondernemingen, de aanpak van milieu- en energieproblemen, het bestrijden van de werkloosheid, de strijd tegen de bewapeningswedloop of de oneerlijke verdeling van de rijkdom tussen de ontwikkelde en ontwikkelingslanden.

In elk van de artikelen van dit Studieblad wordt een onderdeel van het Beleid van de Europese Gemeenschap geanalyseerd en bekritiseerd; daarna worden alternatieven geboden voor de huidige politiek. Wanneer je die alternatieven op een rijtje zet krijg je een Europa, dat er heel wat aantrekkelijker uit ziet, niet alleen voor ons zelf, maar vooral voor de volgende generaties en de mensen van de Derde Wereld.

Het radicale alternatief biedt geen gouden bergen, maar een eerlijke verdeling van de welvaart in Europa en de wereld. Wij bieden niet meer van het zelfde, maar betere kwaliteit. Wij streven niet naar een machtig Europa, maar naar een verzoenend Europa.

Deze ideeën moeten overal worden gehoord: niet alleen in gemeenteraden, provinciale besturen en in de Tweede en Eerste Kamer, maar vooral op Europees niveau. Dus, staat u achter onze ideeën, laat dat dan blijken bij de Europese verkiezingen!

De samenstellers:
Maurits Henkemaans
Ad Melkert

GRENZEN IN DE EUROPESE GEMEENSCHAP

DOOR LEO JANSEN

Bij het woord *grenzen* zijn we in de eerste plaats geneigd te denken aan staatkundige grenzen. In de Europese Gemeenschap spelen die een belangrijke rol. Maar er zijn ook andere grenzen, begrenzings, zou je kunnen zeggen. Het gaat dan om wat we plegen te noemen, de grenzen aan de groei. Grenzen aan de groei en staatkundige grenzen staan los van elkaar. Ze hebben veel met elkaar te maken. Daarmee raken we aan een nieuwe invulling van het woord grenzen, in de vorm van begrenzings van macht. Moet de macht van Europa onbegrensd zijn of begrensd worden en hoe zit het met de macht in Europa. Deze drie invalshoeken, de *grenzen van de groei*, de vraag van de *staatkundige grenzen* en de *begrenzings van de macht* vormen de hoofdmoot van het kader waarin ik een aantal problemen waarvoor Europa in de toekomst staat, wil benaderen.

I. De Groei

„De komende tien jaar zijn beslissend voor de toekomst van Europa”, zegt Aurelio Pecci, voorzitter van de Club van Rome op 1 maart 1979 te Bonn bij een bijeenkomst van het CDU. Hij hekelt daarbij de waan van de konstante groei en waarschuwt voor de automatisering en de micro-elektronica. Technologische vernieuwing biedt geen oplossing. Daarvoor is sociaal-culturele vernieuwing nodig.

Een blik in de verkiezingsprogramma's voor de Europese verkiezingen toont dat nagenoeg alle groeperingen wel inzien dat er ernstige problemen zijn. Werkloosheid, bedreiging van natuur en milieu, energieschaarste, of inkomensverschillen tussen rijke en arme regio's. Merkwaardig genoeg wordt in de meeste programma's verdere groei gezien als remedie. Het heet dan wel selectieve groei, etc., maar als er wordt onderzocht waar die groei gevonden moet worden en welke instrumenten in de financieel-ekonomische ontwikkeling worden gehanteerd, dan blijkt het toch weer gewoon om voortzetting van de exponentiële groei te gaan, zij het op een lager pitje.

De Europese liberaal-democraten waarbij de VVD zich aansluit, zeggen het onomwonden: „Economische groei is daarom overal ter wereld een volstrekte noodzaak wil men alle landen in staat stellen zich aan noodzakelijke veranderingen aan te passen zonder dat te hoge offers of verstoringen de interne, internationale en sociale vrede in gevaar kunnen brengen”.

D'66 noemt de technologische en industriële wildgroei één van de onheilspellende nevenverschijnselen van de industriële samenleving. Enkele alinea's verder ziet D'66 de verdere eenwording leiden tot: een impuls tot ekonomische opleving aangezien de voordelen van de gemeenschappelijke markt vollediger kan worden benut. Het soort van ekonomische opleving dat daarbij past is nu net hetzelfde als wat de wildgroei veroorzaakte. Maar wie daarop let is een kniesoor, natuurlijk.

Het Europees manifest van de socialistische partijen van de Europese Gemeenschap waarbij de PvdA zich thuis voelt, wil een evenwichtige ekonomische ontwikkeling bevorderen, zo staat in punt 1 van het manifest. Verder bladerend staat er dat geijverd wordt voor een ekonomisch beleid dat als eerst genoemde doel heeft: volledige werkgelegenheid. Nog wat verder komt ook de socialistische aap uit de mouw want socialisten zullen *dus* ijveren voor selectieve en evenwichtige groei wat betekent dat bij innovatie, gerichte investeringen, het scheppen van arbeidsplaatsen, rekening zal worden gehouden met de noodzaak van een evenwichtige maatschappij, in het bijzonder waar het het leefmilieu betreft. Wie de Westduitse ekonomie bestudeert, of dichter bij huis de Nota Selectieve Groei van Lubbers, kan op de vingers natellen dat dit niet anders betekent dan voortzetting van de groei op een lager pitje gelardeerd met symptoombestrijding.

De Europese Volkspartij (EVP), waar het CDA zich wel bij vindt, begint het hoofdstuk over ekonomisch beleid heel fraai: „Economische ontwikkeling is geen doel op zichzelf. Zij is ondergeschikt aan de mens. Zij moet erop gericht zijn de levensomstandigheden van iedereen en ook de kwaliteit van ieders natuurlijke en culturele omgeving te verbeteren”.

Mooier kan het niet zou je haast denken. In de volgende alinea gaat de EVP de bocht al in want haar democratisch geordende markteconomie maakt het mogelijk dat „groei, behoud van een gezond leefmilieu en de rationele aanwending van de schaarse grondstoffen op de beste wijze met elkaar samengaan”. Ja, ja, maar wat is nu „de beste wijze”? Even verder zien we dat volledige werkgelegenheid voldoende ekonomische groei vereist. Dan zien we weer een stuk verder bij het structuurbeleid, dat „communautaire instrumenten voor het nemen van initiatieven ter stimulering en bevordering van de ekonomische en technologische ontwikkeling” in het leven geroepen worden. En in het industrieel beleid moet de mededingingskracht van de Europese ekonomie worden verbeterd en moeten de werkgelegenheids-mogelijkheden worden ontwikkeld. De ekonomische en monetaire politiek hebben onder meer als doelstelling het scheppen van een gunstig investeringsklimaat. Zo zie je maar weer welke lading door de vlag gedekt wordt.

In de tien jaar die Aurelio Pecci nog ziet om de ontwikkeling om te buigen, bieden deze programma's geen oplossing. Op 26 februari signaleert minister van Aardenne in een interview in NRC-Handelsblad dat alleen de PPR het afzien van groei tot politiek beleid maakt. Ook in ons Europees Verkiezingsprogramma geven wij duidelijk aan wat de PPR verstaat onder selectieve ekonomische ontwikkeling: „niet meer streven naar groei van de totale produktie”.

In de voorbije jaren heeft de PPR en met name de Studiestichting deze stelling onderbouwd in studies over de ekonomie en over Europa. Oorzaken en gevol-

gen van groei zijn onderzocht, structuren voor een nieuw beleid zijn ontwikkeld en instrumenten zijn aangedragen om het beleid mogelijk te maken. Als men wil, als men bereid is de politieke keuze te maken, hoeven we ons niet door de problemen te laten beheersen in een eindeloze spiraal van steeds meer en steeds slechter.

Dezelfde patronen die moeten worden doorbroken vinden we steeds weer terug. In de landbouw, in het energiebeleid, in de industrie, in het verkeer en vervoer wordt alles steeds groter, maar gespecialiseerd, meer kwetsbaar (technisch en sociaal), meer kapitaalsintensief met uitstoot van menselijke arbeid in ruil vaak voor veel fossiele energie.

De gevolgen zijn steeds van dezelfde aard. Samenbalancing van macht, aantasting van natuur en milieu, uitputting van grondstoffen en energie en uitbuiting van de derde Wereld. Ook de oorzaken wijzen steeds naar dezelfde wortels. De doelstellingen van economische en produktie-organisaties zijn uiteindelijk uitsluitend gericht op het economisch sterker maken van de eigen organisatie. Alles wat daarbij van buiten komt aan eisen en voorwaarden is hinderlijk. Een tweede wortel van hetzelfde alles overwoekerende onkruid is de vrije mededinging die volgens de EVP (CDA) nodig is voor de „volledige ontplooiing van de Europese economische krachten”.

De Europese Liberaal-Democraten (VVD) zien de particuliere eigendom, de vrije onderneming en de winst als de belangrijkste instrumenten voor een maximale produktie.

Een programma dat tot de wortels gaat komt dan ook uit op aanpassing van de groeidoelelstelling van de Gemeenschap, het ondergeschikt maken van de mededinging aan de selektieve economische ontwikkeling, gebaseerd op democratisering van het economisch beslissingsproces en het betrekken van maatschappelijke doeleinden daarbij.

Hoe deze gemeenschappelijke lijnen in de verschillende beleidssectoren uitwerken zien we in de volgende hoofdstukken van dit studieblad.

II. Spreiding van Politieke Macht

De technologische ontwikkeling, gestuwd door economische doelstellingen hebben geleid tot schaalvergroting van technieken en van ondernemingen en specialisatie.

De gevolgen daarvan zijn letterlijk grensoverschrijdend. Dat geldt voor het milieu, voor de economische structuur en voor de ondernemingen.

Zonder dat daarvoor bewust wordt gekozen, gaat dit gepaard met een sluipende en diepgaande verandering van de economische en politieke ordening.

De economische ontwikkeling vergt een grensoverschrijdend politiek gezag, en concentratie van politieke macht. Dit proces is waarneembaar in alle industriële staten, ongeacht hun politiek-economische orde. In West-Europa, in de Europese Gemeenschap is de grote strijdvraag of die concentratie plaats vindt in de instellingen van de Gemeenschap, vooral bij de Europese Commissie of dat de concentratie van macht uiteindelijk zijn bedding vindt in dominantie van de grote en sterke staten, met de Bondsrepubliek Duitsland in het centrum.

De PPR maakt zich op om te vechten tegen welke concentratie van macht ook! Zij maakt zich sterk voor het Europa van de Regio's. Is dat een gevecht tegen de bierkaai? Neen, de PPR is weer nodig om aan te geven in welke richting oplossingen voor problemen gezocht moeten worden.

Regionale bewegingen in Europa zijn niet langer een

zaak van excentrische ethnische minderheden op zoek naar een culturele autonomie, zo signaleert Henk Waltmans.

Met name in de economische zwakke gebieden begrijpt men bliksemsgoed dat het om meer gaat dan om cultuur en taal. De regionale bewegingen stellen ook politieke en economische eisen. In de huidige structuur van de Europese Gemeenschap van Staten, groot en klein, sterke en zwakke, biedt het regionaal beleid geen oplossing voor de problemen van economische achterstand.

In Nederland maakt het parlement zich sterk tegenover de Minister van Economische Zaken en zijn departement voor *decentralisatie van economische bevoegdheden* tesamen met een toedeling van voldoende (geld)middelen om die bevoegdheden inhoud te geven. De vormgeving van het planologisch en milieu-beleid blijkt het best gedecentraliseerd plaats te kunnen vinden.

Gezien de samenhang tussen milieu en economie is het niet meer dan logisch dat dan ook de grenzen aan de economische ontwikkeling gedecentraliseerd worden aangegeven. Wil men de problemen van de werkgelegenheid werkelijk oplossen dan blijkt dat zelfs een nationaal bestuur zover van de reële mogelijkheden afstaat, dat geforceerd aandacht besteed wordt aan grootschalige projecten met hoge investeringen per arbeidsplaats; uiteindelijk druppels op de gloeiende plaat. Maar het toont wel en je doet tenminste wat. *Echte oplossingen zijn kleinschalig, sterk gespreid, arbeidsintensief, passen in en vloeien voort uit de regionale economische structuur.*

Wat kan energieschaarste in de iets verdere toekomst betekenen? Op zijn minst dat vervoer en transport veel duurder wordt. Bijna 12% van het Nederlands energieverbruik en 25% van het aardoliegebruik, zit in verkeer en vervoer. Het vervoer van goederen vergt pakweg 2/3 deel hiervan. Stijgende aardolieprijzen, stijgende energieprijzen zullen niet nalaten invloed te hebben op de economische produktiestructuur.

Een verschuiving met minder transport, meer geïntegreerde produktie-eenheden, minder specialisatie en meer regionaal gebonden produktie ligt voor de hand. De regio's in Europa stellen zich steeds meer geëmancipeerd op. De zwakke regio's ervaren dat in de staten de sterke regio's de dienst uitmaken. En dat via de staten deze dienst op dezelfde wijze in de Europese organen wordt „verricht”. Deze tweetraps structuur versterkt de sterken en verzwakt de zwakken. Ook daarin ligt een voedingsbodem en een verklaring voor een streven naar regionale autonomie dat niet langer kan worden afgedaan als rechts nationalistisch isolationisme.

Om een indruk te krijgen van de regio's in de Gemeenschap is het goed een blik te werpen op de gewestelijke en administratieve indeling die in de burelen te Brussel wordt gebruikt.

Een Europa van de regio's is dan veel dichterbij dan op het eerste gezicht lijkt. De hoofdlijnen van een staatkundige structuur die daarbij hoort en van de weg die daar heen voert zijn in ons verkiezingsprogramma getrokken. De PPR heeft geen blauwdruk hoe het precies moet maar zij zal luisteren naar wat mensen in de regio's beweegt om te kunnen werken aan meer zeggenschap over eigen wonen, leven en werken.

III Europa en macht

„De groei en de regio's” hangen zeer nauw met elkaar samen. Versterkte economische groei vereist centralisatie van politieke en economische macht. Wie groei onwenselijk en onrealistisch acht en andere oplossin-

gen zoekt voor werkgelegenheid en milieu en natuurbehoud komt terecht bij spreiding van politieke en economische macht.

Een machtig Europa, met een duidelijke plaats in de wereld lijkt het ideaal van veel politici in de Europese Gemeenschap. Waar die macht voor gebruikt moet worden en wie de prijs voor die macht betalen komt daarbij meestal op de tweede plaats.

Hoeveel macht heeft de Europese Gemeenschap nodig om een progressief beleid te kunnen voeren? Om de Derde Wereld recht te doen, om de bewapeningswedloop te doorbreken! Moet West-Europa daarvoor zonnig een wereldmacht zijn of moet men het in de Gemeenschap dichterbij huis zoeken, bij zichzelf om de noodzakelijke veranderingen tot stand te brengen. Kernwapens weg uit Europa, Europa geen slagveld is ook een mogelijkheid.

De macht van Europa en de macht in Europa hebben veel met elkaar te maken. Een sterke Europese Gemeenschap in de wereld vergt een sterk centraal gezag.

Een Gemeenschap die orde op eigen zaken stelt vergt gespreide macht. In elk geval is nodig dat de macht gecontroleerd wordt. In elk verkiezingsprogramma is dat terug te vinden. Versterking van de bevoegdheden van het Europees Parlement en andere wijzigingen in de verhoudingen tussen de Europese instellingen om parlementaire controle te verbeteren. Tegelijkertijd echter komt het bestuur steeds verder van de burger af. Communautair beleid ter wille van de economische ontwikkeling krijgt bij liberaal democraten, D'66 en de EVP voorrang voor de parlementaire controle. Soms met een gevoel van spijt zoals bij D'66, maar niettemin toch voorrang. Zet deze ontwikkeling door zoals met de invoering van het Europees Monetair Stelsel dan zal het steeds moeilijker zijn gedane zaken te keren. Het is een weg die de PPR niet wil gaan. Een andere weg zal begaanbaar gemaakt moeten worden. Dat begint met inzicht in wat mensen willen en waarom. Dit inzicht in wisselwerking met de politieke praktijk is een voorwaarde voor succesvol politiek optreden. Ook in de campagne voor de Europese Verkiezingen 1979.

EUROPA VAN DE STERKE OF DE ZWAKKE REGIO'S?

DOOR MAURITS HENKEMANS

In alle lidstaten van de Gemeenschap bestaan regionale verschillen in het economische ontwikkelingspeil. Als men de regio's binnen de Gemeenschap als geheel met elkaar vergelijkt, zijn de ongelijkheden nog veel groter. De armste gebieden komen voor in het zuiden van Italië en het westen van Ierland. De welvarendste streken van Europa liggen in de gebieden rond Londen, Rotterdam, Ruhrgebied, Parijs, Hamburg en Milaan.

De zwakke regio's vallen in twee categorieën uiteen: de onderontwikkelde plattelandsgebieden, die hoofdzakelijk op de landbouw zijn aangewezen en waar de inkomens laag en de werkloosheid hoog, de kollektieve voorzieningen ontoereikend zijn en waar de bevolking wegtrekt. Dan zijn er de gebieden, waarvan de vroegere welvaart berustte op industrieën die thans wegwijnen zoals de kolen- en staalindustrie, de scheepsbouw en de textielindustrie. Ze zijn te vinden in de oude industriegebieden. In Nederland en Twente en Zuid-Limburg, in Groot-Brittannië in Wales, in Frankrijk in de Elzas, waar nu grote problemen zijn en in België in Wallonië. Veel van de zwakke regio's liggen aan de randen van het nationale grondgebied en tevens van de Gemeenschap.

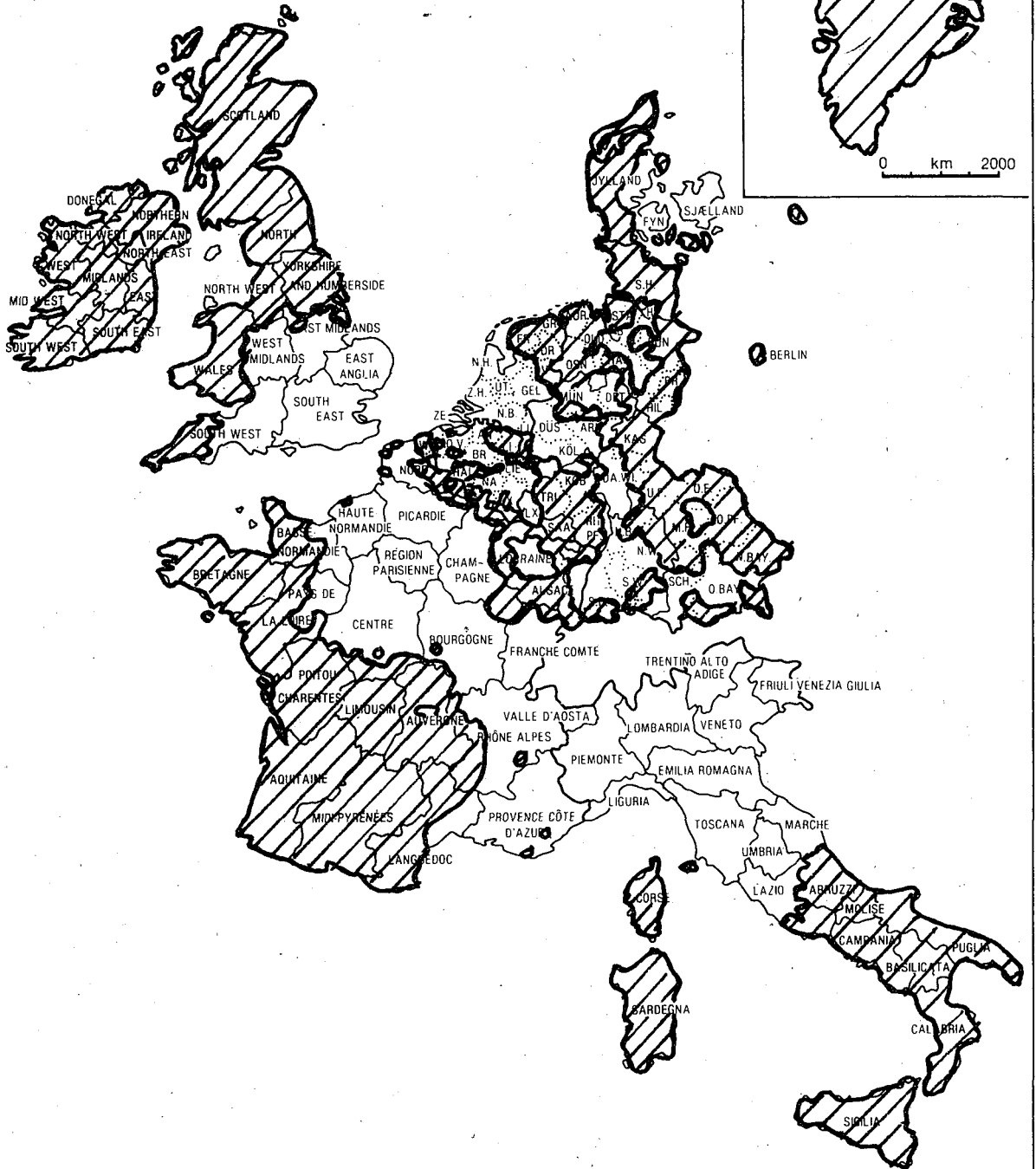
De economisch sterke regio's liggen meer in het centrum van de Gemeenschap. Er wordt dan ook wel gesproken van de tegenstelling tussen het centrum en de periferie. De verschillen tussen centrum- en periferie-regio's zijn niet alleen van economische aard. Er zijn ook verschillen in cultuur en politieke macht. Bij het achterblijven van de economische ontwikkeling van bepaalde regio's, een ontwikkeling die al vanaf het begin van de 17e eeuw in Europa op gang kwam, werd

de cultuur en met name de taal van economisch zwakkere gebieden als minderwaardig beschouwd door de bewoners van het rijke centrum. Dit had tot gevolg dat in veel landen het spreken van de taal uit de arme regio's niet op de scholen werd gedoceerd. De politiek in deze regio's werd en wordt vaak nog steeds bepaald door de nationale overheid en dus door het centrum (1). In dit artikel zal worden bekeken welke gevolgen de Europese integratie heeft gehad op de economische verschillen tussen centrum en periferie en wat er met name zou moeten gebeuren op economisch en politiek gebied om deze ongelijkheid te verminderen.

Gevolgen van de Europese integratie voor de regionale verschillen.

Bij de oprichting van de EEG heerste de overtuiging dat de uit de integratie resulterende economische groei de regionale welvaartsverschillen grotendeels zou elimineren, zodat slechts kleine correctiemaatregelen nodig zouden zijn om de nadelige invloed van het gemeenschappelijke beleid op het gebied van de landbouw, vervoer en vrij verkeer van werknemers te verzachten. Twintig jaar na het oprichten van de Europese Gemeenschap blijken deze veronderstellingen niet juist te zijn geweest. Zo blijkt de geleidelijke vrijmaking van het handels- en personenverkeer tussen de landen geen aanleiding te hebben gegeven tot een betere spreiding van de economische activiteit over de Gemeenschap, maar eerder tot een versterking van de concentratiezones. Met het vrijmaken van de markt kwamen de nieuwe investeringen voornamelijk tot stand in de reeds sterk ontwikkelde regio's wegens de bestaande schaalvoordelen op het gebied van de infra-

VOORNAAMSTE GEBIEDEN WAARAAN DE LID-STATEN VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAP STEUN HEBBEN VERLEEND

structuur, toeleveringsbedrijven en geschoolde arbeidskrachten.

Door deze tendens kreeg men in de EEG naast economische probleemgebieden ook overbelaste regio's (het Ruhrgebied, de Parijse regio, Rijnmond) met hun hoge graad van verstedelijking, overbevolking en verarmd leefmilieu.

Door bovengenoemde ontwikkeling nam het verschil in inkomen per hoofd tussen de rijke en arme regio's toe (ondanks twintig jaar regionaal beleid van de nationale staten en de Gemeenschap). Zo was in 1970 het bruto intern produkt per hoofd van de bevolking van Hamburg vijf maal zo groot als in West-Ierland; en in Parijs was het vier maal zo groot als in Zuid-Italië. In 1975 waren deze verschillen respectievelijk zes en vijf geworden. (2)

De arme regio's worden niet alleen geplaagd door een stagnerende economische ontwikkeling, ze worden de laatste tijd ook bedreigd door de plaatsing van industrieën die weinig werkgelegenheid verschaffen maar wel het milieu vernietigen.

Zo wordt Noord-Nederland opgescheept met een haven voor de overslag van vloeibaar aardgas. Bretagne wordt opgescheept met kerncentrales en Zuid-Italië met sterk vervuulende chemische industrie.

Al met al kan men stellen dat de integratie ten koste is gegaan van de zwakke regio's. In Nederland is dat het geval voor Zuid-Limburg en Noord-Nederland.

Hoe proberen de nationale overheden en de Gemeenschap regio's te helpen?

De Europese Gemeenschap heeft zich als doel gesteld de economische groei in de landen van de Gemeenschap te bevorderen. Dit moet gebeuren door de concurrentie tussen de ondernemingen te vergroten. Om die concurrentie zo eerlijk mogelijk te laten verlopen is staatssteun aan de ondernemingen volgens het Verdrag van Rome slechts in zeer bijzondere gevallen toegestaan. Toen bleek dat de situatie in de arme regio's niet verbeterde, werd het de staten toegestaan ondernemingen in die zwakke regio's te steunen. Dit gebeurde dan door het geven van subsidies of belastingvoordelen. Daarnaast werd de infrastructuur van de arme gebieden verbeterd door de aanleg van wegen en havens. De verantwoordelijkheid van het regionaal beleid ligt voor het grootste deel bij de nationale overheid. Toen deze maatregelen nog steeds geen resultaten opleverden werd in 1975 door de EEG het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling opgericht. Door middel van dit fonds kwam via de Gemeenschap meer geld voor de zwakke regio's beschikbaar. In de periode tussen 1975 en 1979 werd 1,3 miljard RE (reken-eenheden, 1 RE = 2,70 gulden) in dit fonds gestopt.

Wanneer men weet, dat de begroting van de Gemeenschap in 1978 ruim 12 miljard RE bedroeg, is dit bedrag voor een periode van 3 jaar nogal weinig. (3) Maar alvorens te vragen om meer geld voor dit fonds, moet eerst de vraag beantwoord worden waarom het huidige nationale en gemeenschappelijke regionale beleid niet werkt.

Waarom werkt het niet?

Stuart Holland, een Engelse econoom, stelt dat het regionaal beleid binnen de nationale staten noch binnen de EEG werkt, omdat de politici, die verantwoordelijk zijn voor het regionaal beleid ervan uitgaan, dat in de EEG een puur kapitalistische orde heerst. Kenmerkend voor het klassieke kapitalisme is het bestaan van vrije ondernemingswijze produktie. De ondernemingen concurreren met elkaar. Nieuwe onderne-

mingen kunnen zich zonder veel problemen vestigen. De ondernemingen zijn niet erg groot en er bestaan slechts nationale ondernemingen.

De werkelijkheid is echter anders dan deze theorie veronderstelt. Er bestaan in de Gemeenschap zeer grote multinationale ondernemingen, die zeer grote winsten kunnen maken door te investeren in landen met lage lonen en door de winsten te maken in landen waar de belasting laag is. De grote ondernemingen nemen een steeds groter deel van de nationale produktie voor hun rekening. Zo produceert 1% van de ondernemingen in Engeland 50% van de landsproduktie. Gelijke ontwikkelingen doen zich in de andere landen van de Gemeenschap voor. (3)

Deze grote ondernemingen laten zich door een subsidie van de overheid niet lokken naar de arme regio's. Daarvoor zijn de subsidies van 20% van de investeringen voor hen te laag. Zij investeren liever in de ontwikkelingslanden of in de sterke regio's. Voor de kleine bedrijven is een subsidie vaak wel aantrekkelijk, maar zij moeten met hun produkten vaak concurreren tegen de multinationals, die vaak de markt beheersen. Men kan dus stellen dat het geven van subsidies in de meeste gevallen niet werkt.

Dan is er nog het probleem dat de vertegenwoordigers van de regio's niet betrokken worden bij de ontwikkeling van hun eigen regio. De centrale overheid beslist direkt of door het verschaffen van subsidies welke bedrijven naar de regio's gaan. Bovengenoemde punten zijn er de oorzaak van dat er in de zwakke regio's geen grote investeringen plaats vinden of investeringen, die de regio zelf eigenlijk niet wil.

Hoe moet het dan wel op nationaal nivo?

Alvorens meer geld aan het regionale fonds te verschaffen moet de regionale politiek van de nationale overheid en daarna van de Gemeenschap veranderen. Uitgangspunt van de regionale politiek moet de regio zijn. Dat lijkt vanzelfsprekend, maar dat is het vaak niet. Vaak wordt de regionale politiek door de centrale overheid bepaald. Om de zwakke regio's te ontwikkelen moet vastgesteld worden welke hulpbronnen zij bezit en welke mogelijke ontwikkeling zij daarmee kan opzetten. Daarom is een eerste vereiste dat de regionale overheid een regionaal economisch plan opstelt. Daartoe wordt eerst een inventarisatie van de hulpbronnen en arbeidsaanbod gemaakt. Vervolgens wordt door de regionale overheid na overleg met de regionale werkgevers, werknemers en milieuorganisaties een regionaal plan vastgesteld. De regionale ontwikkelingsplannen worden op nationaal niveau aangepast wanneer het gaat om bovenregionale belangen. De regionale overheid krijgt van de nationale overheid en later van de Gemeenschap financiële middelen om de plannen uit te werken. Zij krijgt ook een groot aantal controlerende en uitvoerende bevoegdheden, die nodig zijn om de plannen goed uit te voeren. Omdat er veel arme regio's binnen de Gemeenschap zijn met ongeveer dezelfde problemen, bestaat het gevaar dat zij dezelfde activiteiten gaan ontplooiën en elkaar dus gaan bekonnurreren. Dat gebeurt nu al regelmatig bij het verkrijgen van buitenlandse investeringen, waarbij de ene zwakke regio de andere overtreft in het aanbieden van faciliteiten. Hoe die problemen moeten worden aangepakt komt nu aan de orde.

Hoe moet het op Gemeenschapsniveau?

De Gemeenschap stelt zoals wij eerder zagen geld beschikbaar aan de zwakke regio's via het regionale fonds. De gelden van het fonds worden als volgt ver-

deeld: Italië 40%, Groot-Brittannië 28%, Frankrijk 15%, Duitsland 6,4%, Ierland 6%, Nederland 1,7%, België 1,5%, Denemarken 1,3% en Luxemburg 0,1%. Het regionale fonds verstrekt de gelden uit het fonds niet aan de zwakke regio's zelf, maar aan de nationale overheden, wanneer deze zelf gelden beschikbaar hebben gesteld aan ondernemingen die in de zwakke regio's hebben geïnvesteerd of wanneer de overheid zelf investeringen heeft gedaan in bijvoorbeeld de infrastructuur. Men kan dan eigenlijk niet spreken van een gemeenschapsbeleid voor de regio's, maar een steunbeleid voor de nationale overheden. De aanvragen die de nationale overheid bij het fonds doet, worden beoordeeld door het regionale comité, dat is samengesteld uit vertegenwoordigers van de lidstaten (het centrum) en de commissie. De commissie heeft de uiteindelijke beslissingsmacht.

Om een werkelijke herverdeling van de welvaart in de Gemeenschap te krijgen moet er flink wat veranderen. Allereerst zou het beheer van het fonds onder controle moeten komen te staan van het Europees Parlement. Dit zou allereerst moeten vaststellen wat de zwakke regio's in Europa zijn en vervolgens deze regio's, die een ontwikkelingsplan hebben opgesteld, gelden ter beschikking stellen om het plan uit te voeren. Het Europees Parlement zou door een vergelijking van de verschillende regionale plannen er op moeten toe zien dat de zwakke regio's elkaar niet te veel belemmeren in elkaars ontwikkeling.

Zoals we eerder hebben gezien is het beschikbaar stellen van geld niet voldoende. De ontwikkeling van de sterke regio's zou moeten worden afgeremd en er zou controle moeten komen op de multinationale ondernemingen. Wat dat laatste betreft het volgende. Het Europees Parlement zou b.v. regels voor de multinationals in Europa kunnen opstellen, waarin deze worden gedwongen een gedeelte van hun investeringen in de Gemeenschap in de zwakke regio's te verrichten. De Engelse econoom Stuart Holland heeft dit idee in een van zijn geschriften verder uitgewerkt. (5)

Selektieve groei en de zwakke regio's.

Hoewel de noodzaak bestaat om de economische ontwikkeling in de zwakke regio's te stimuleren, is het niet de bedoeling dat alle regio's binnen de Gemeenschap overbelaste regio's worden, waar het woon-, leef- en werkmilieu net zo verpest raakt als in de overbelaste regio's. Wanneer men ervan uitgaat dat verdere materiële groei, dus de groei die een beroep doet op de schaarse grondstoffen, het milieu en de ruimtelijke or-

dening aantast, binnen Europa nog slechts beperkt zal zijn, betekent dat, dat er binnen Europa een verdeling plaats moet vinden, dat de economische groei in de sterke regio's moet worden afgeremd en in de zwakke regio's moet worden gestimuleerd.

De zwakke regio's moeten echter niet de zelfde fout maken als de sterke regio's en dus proberen bij hun economische ontwikkeling zoveel mogelijk rekening te houden met de toekomstige schaarste aan energie en grondstoffen. Wanneer zij dat doen bestaat de mogelijkheid dat zij op bepaalde gebieden zelfs een voor-sprong verkrijgen op het centrum. Het idee om de zwakke regio's maar economisch zwak te laten en gelden over te hevelen, wijzen wij af. Dit houdt de zwakke gebieden afhankelijk en leidt zoals we gezien hebben tot kulturele en ook politieke achterstelling.

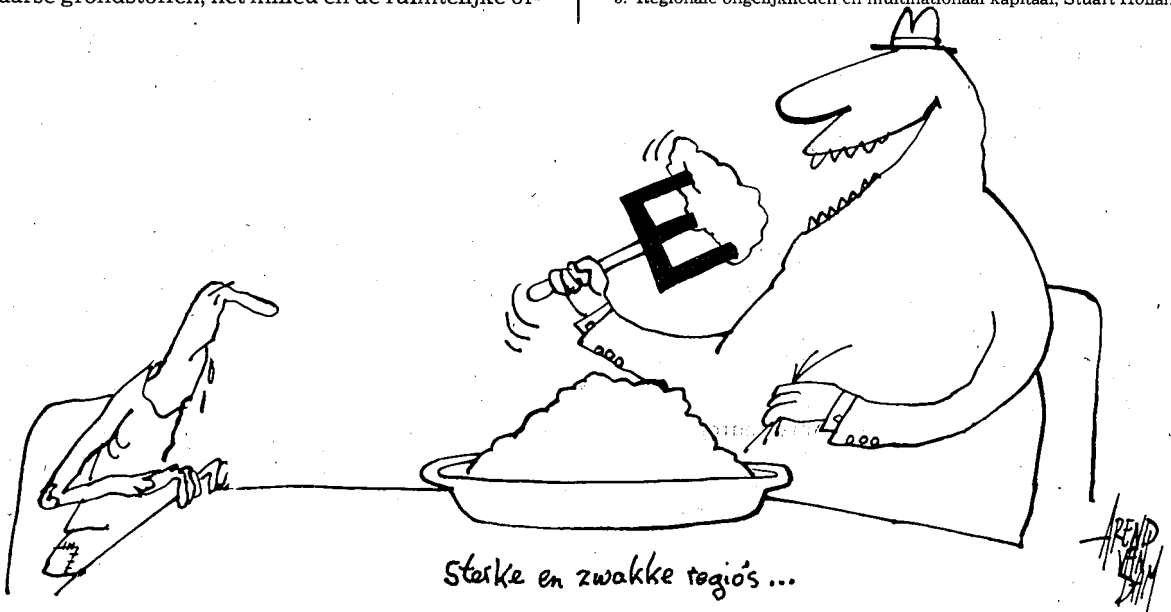
De te volgen politiek van de zwakke regio's.

De zwakke regio's in de Gemeenschap hebben niet geprofiteerd van de Europese integratie. Daaruit kan men verklaren dat veel bewoners uit deze regio's de Europese Gemeenschap niet positief beoordelen. Het probleem voor deze regio's is echter dat zij voor hun ontwikkeling voorlopig afhankelijk zijn van de sterke regio's. Zij hebben namelijk geld vanuit het centrum nodig voor hun ontwikkeling, zij moeten er voor zorgen, dat op Europees niveau de multinationale ondernemingen worden aangepakt, zodat zij in de zwakke regio's gaan investeren, zij moeten bevoegdheden van de nationale overheid naar hun regio's proberen te krijgen. Slechts wanneer de zwakke regio's de gemeenschappelijke belangen onder ogen zien, kunnen zij zorgen voor verschuiving van de welvaart van de overbelaste naar de zwakke regio's.

In het toekomstige Europese parlement en bij het voorbereiden van de daarop volgende verkiezingen van het parlement, die waarschijnlijk niet meer nationaal zijn, zal dit punt steeds meer gaan spelen en de PPR zal zich daarbij sterk maken voor de zwakke regio's. In het artikel over overdracht van bevoegdheden staat hoe bijvoorbeeld door het instellen van een kamer van regio's de belangen van deze regio's beter tot hun recht kunnen komen.

Literatuur:

1. Zie voor een analyse van de kulturele en politieke achterstelling van de zwakke regio's: The demands of the periphery, Riccardo Petrella.
2. Eerste Jaarverslag van de EFRO.
3. The malagae report, AGENOR nr. 64, blz. 26.
4. Regionalisering van het soc. economies beleid, uitgave van de PPR-Studiestichting.
5. Regionale ongelijkheden en multinationaal kapitaal, Stuart Holland.

OVERDRACHT VAN BEVOEGDHEDEN

DOOR GERRITJAN VAN OVEN

Uitgangspunten

Sedert de oprichting van de EGKS in 1951 hebben een aantal Westeuropese landen hun belangen in toenemende mate onder één noemer gebracht: de Europese Gemeenschappen. Die samenwerking, aanvankelijk op een aantal deelterreinen, vond haar voorlopig besluit, inhoudelijk gezien, in het Verdrag tot instelling van één Raad en één Commissie van de EG, het zogenaamde Fusieverdrag (1965). Binnen het kader van dat verdrag is de inhoudelijke overdracht, zij het in trager tempo dan daarvoor, verder uitgediept. De instellingen van de gemeenschappen hebben daardoor aan invloed gewonnen. Ook buiten het EG-kader is een steeds hechtere samenwerking ontstaan tussen de EG-landen, de Europese Politieke Samenwerking (EPS). De laatste jaren is de integratie-ontwikkeling binnen de gemeenschappen in zekere zin gestagneerd.

Nederland maakt vanaf de oprichting deel uit van de EG; ons land is daaruit om voor de hand liggende redenen ook niet goed meer weg te denken. Niet langer wordt serieus voorgesteld Nederland los te maken uit de EG. (1) Algemeen wordt kennelijk ingezien dat we bezig zijn aan een praktisch niet meer terug te draaien ontwikkeling.

De PPR is in de eerste plaats een politieke partij die streeft naar verwezenlijking van haar doeleinden door middel van machtsvorming. Sinds de oprichting is er voortdurend naar gestreefd aan parlementaire besluitvorming deel te nemen. Dat staat een actieve belangstelling voor andere vormen van democratie overigens allerminst in de weg.

De Europese verkiezingen vormen slechts een incident in het kader van de langdurige en veelomvattender ontwikkeling van de EG. Een niet heel belangrijk incident omdat de machtsverhoudingen binnen de EG er niet direct ingrijpend door zullen worden gewijzigd. Niet ónbelangrijk ook omdat het de aanzet kan zijn tot een democratisch gecontroleerde Europese besluitvorming. Maar dat staat geenszins vast (2).

Wel staat vast dat de verkiezingen een groter aantal burgers op indringender wijze dan voorheen met het bestaan van de EG konfronteert. En dat noodzaakt de politieke partijen dan weer over de Europese dimensie van hun idealen na te denken. Soms een verrassende ervaring. Maar toch: de betekenis van de Europese verkiezingen moet niet worden overschat.

Deelname aan die verkiezingen houdt wel in: een kleine bijdrage aan het proces van overdracht van soevereiniteit aan een Europese instelling. Zelfs voor die

*„The national states of Europe are in any case too big, in geographical terms in size of population, to be turned into relevant units for basic democracy. And they are one stage too small to control transnational economy.”
Uit: The greening of Marx, door Erich Kitzmueller.*

partijen die juist aarzelend of zelfs negatief tegenover een dergelijke overdracht staan. Ook die partijen weten immers dat het direct gekozen parlement straks, in meerderheid, tenminste zal proberen zich meer bevoegdheden te verwerven. In de eerste plaats door een groter aandeel op te eisen in de bestaande besluitvorming binnen de gemeenschap, maar daarnaast toch ook door het aan zich trekken van tot op dat moment nationaal-parlementaire bevoegdheden. Iedere deelnemende partij, hoe klein ook, draagt immers bij aan de verbreding van het draagvlak van het Europees Parlement en dus ook aan de kans op succes van de hierboven omschreven inspanningen. Deelnemende kritische partijen zien dat blijkbaar als onontkoombaar.

Overdracht van bevoegdheden van de nationale staat aan Europese instellingen; probleemstelling

Bij het nadenken over EG-ontwikkelingen kun je je afvragen of voorwaarden kunnen en mogen worden gesteld aan de overdracht van nationale bevoegdheden aan EG-organen. Formeel heeft iedere lid-staat uiteraard het recht zich op ieder moment af te vragen of de samenwerking in gemeenschapsverband verder moet worden verdiept. Die vraag zal telkens beantwoord worden in verband met de verwachtingen die men van overdracht heeft. Geen staat zal immers bevoegdheden overdragen alleen maar terwille van de verheven Europese federale gedachte. Zo die gedachte ooit werkelijk heeft bestaan, dan ligt die tijd toch ver achter ons. In het navolgende zal getracht worden hierover eerst een aantal algemene opmerkingen te maken en daarna een aantal ontwikkelingslijnen te schetsen waartegen de afweging kan worden afgezet.

Wezen van democratie is dat mensen die door een besluit worden beïnvloed, er de gevolgen van ondervinden, op dat besluit invloed moeten kunnen uitoefenen. Bij alle verschillen in kanalisering van besluitvorming blijft dát de achterliggende gedachte. In West-Europa vindt kanalisering traditioneel vrij algemeen plaats in de vorm van (parlementaire)-meerderheidsbesluitvorming. Het minst slechte systeem tot nu toe. Kritiek daarop is nodig en noodzakelijk, maar we schuiven het niet aan de kant, ook al verwelkomen we experimenten er naast. Die parlementaire meerderheidsbesluitvorming kent bepaalde essentialia (algemeen en gelijk kiesrecht, opperste macht van het parlement e.d.), evenzovele voorwaarden voor een behoorlijk functionerende democratie. Van het aanwezig zijn van die

essentialia hangt in de eerste plaats af of en in hoeverre bevoegdhedenoverdracht zou mogen plaatsvinden. Zijn zij niet in behoorlijke mate vervuld dan zal overdracht vaak in de praktijk neerkomen op uitholling van democratie. Uiteraard is het niet zo dat een parlementair-demokratische structuur een werkelijk democratische besluitvorming ook volledig garandeert. Daarvoor is namelijk ook nodig dat de mensen in staat en bereid zijn hun rechten daadwerkelijk uit te oefenen. Maar een democratisch kader is in ieder geval onontbeerlijk. Je zou het kunnen zien als een noodzakelijke maar niet voldoende voorwaarde. Is er wel aan voldaan dan kunnen er toch nog argumenten zijn die tegen overdracht pleiten.

Voor besluitvorming in groter verband dan voorheen is immers nodig dat er tussen de overdragers een bepaalde mate van eensgezindheid bestaat zowel „basaai” (een gemeenschappelijke besluitvorming van twee tegen elkaar oorlogvoerende landen is bijvoorbeeld niet goed denkbaar hoewel dat op het gebied van wapenaankoop en produktie heel efficiënt zou kunnen zijn) als in het bijzonder ook op het deelterrein met betrekking waartoe overdracht overwogen wordt.

Zelfs zou eengezindheid op een bepaald terrein als voorwaarde kunnen worden gesteld voor bevoegdhedenoverdracht op een heel ander terrein of zelfs voor bevoegdhedenoverdracht in het algemeen. Zo kan men bijvoorbeeld eensgezindheid over de vangst van één bepaalde vis tot voorwaarde stellen voor verdere integratie. Bij het formuleren van dergelijke voorwaarden moet je natuurlijk wel inkalkuleren dat dergelijke standpunten veelal soortgelijke reacties van andere landen uitlokken waardoor gemakkelijk iedere verdere bevoegdhedenoverdracht (ook op die terreinen waarop dat door de eerste voorwaardensteller wél nuttig en nodig geacht wordt) volstrekt gefrustreerd kan worden.

Met andere woorden: men moet van zo'n gemeenschappelijk beleid iets te verwachten hebben. Dat klempt te meer omdat overdracht van bevoegdheden maar heel moeilijk ongedaan gemaakt zal kunnen worden. Daarvoor is de integratie al snel te krachtig. De aanvaardbaarheid en haalbaarheid van bepaalde overdrachtsontwikkelingen in Europees verband spelen dus een grote rol. De neiging bestaat wel het te verwachten resultaat van overdracht (vaak een soort schrikbeeld) af te wegen tegen de bestaande situatie op nationaal gebied, waarbij dan vergeten wordt dat er ook zonder formele bevoegdhedenoverdracht zowel nationaal als internationaal ontwikkelingen plaatsvinden, waarbij aanzienlijk verlies aan invloed kan plaatsvinden. De afweging wint dan ook aan waarde wanneer de resultaten van deze alternatieve ontwikkelingen tegen elkaar worden afgezet.

De nationale staat Nederland

Vastgesteld kan worden dat de nationale staat Nederland steeds minder voldoet als democratisch besluitvormingskanaal. Steeds minder kan de nationale staat het steeds transnationaler wordende bedrijfsleven in haar greep houden. Steeds minder biedt de nationale staat een kader voor de oplossing van grensoverschrijdende problemen op het gebied van energie, milieu, vervoer, industrie en grondstoffen. Ook werkloosheid en inflatie zijn vraagstukken die niet meer nationaal oplosbaar zijn. De dimensie van al deze problemen gaat die van de nationale staat eenvoudig steeds meer te boven. (3)

En oplossingen komen er toch. Besluiten worden genomen. Maar dan buiten de democratische organen om: gedurende „praatjes bij de haard van de politieke

supertop” (4), of – nog erger – in onderonsjes van Schmidt en Giscard, of in de inner-circles van het transnationale bedrijfsleven. Het sanktioneren door de Nederlandse volksvertegenwoordiging van dát soort beslissingen achteraf is gevaarlijk, omdat daardoor de schijn wordt gewekt van democratisch genomen beslissingen, terwijl echt democratische controle juist niet heeft kunnen plaatsvinden.

Nederland is binnen de EG niet het meest onbeduidende lid maar heeft toch als lid-staat minder dan gemiddelde invloed. Ons land behoort tot de club van kleine landen. In een intergouvernementeel samenwerkingsverband zonder een duidelijk vastgelegd controle-systeem komen juist die kleine landen niet of nauwelijks aan de bak. Dan krijgen de dominante staten alle gelegenheid hun wil op te leggen; nu al een duidelijk waarneembare tendens. Niet voor niets circuleren in Brussel allerlei plannen voor een directoorium van enkele landen en een onderscheiding van eerste- en tweederangs lidstaten. Officieel zit nu zelfs al een Commissie van Drie Wijzen te studeren op een efficiëntere institutionele besluitvorming. Een veeg voorteken voor wie weet dat deze commissie op Frans initiatief is ingesteld! Na de toetreding van de drie nieuwe lidstaten zal deze tendens alleen maar sterker worden.

Als reactie hierop het intergratietempo vertragen werkt averechts: de Helmut and Valery-show goes on (5). Binnen of buiten het formele kader (6). Wanneer een klein land hiertegen een afweershouding aanneemt wordt daardoor in feite een valse schijn van zelfstandigheid gewekt. Een mooi voorbeeld daarvan is het verlangen van sommigen – ook uit kleine landen – het vetorecht in de Raad van Ministers te handhaven. Juist voor kleine landen een zuiver formele kwestie: het vetorecht wordt nu eenmaal nooit door kleine landen uitgeoefend (7).

Wat we meemaken is feitelijk een driedubbele uitholling van de democratische orde: uitholling van de nationale democratie door slecht controleerbare intergouvernementele besluitvorming; uitholling van de gemeenschapsdemocratie door de toenemende dominantie van de grote lidstaten en het verleggen van de besluitvorming naar informele clubs en uitholling van de economische democratie (voorzover in aanzet aanwezig) doordat het transnationale bedrijfsleven voor nationale overheden steeds minder beheersbaar is, terwijl Europese organen daartoe de bevoegdheden missen. Deze hele, misschien al nauwelijks meer te keren ontwikkeling houdt verband met het levend houden van de illusoire macht van de nationale staat. Natuurlijk zijn er ook andere factoren. Zo is tot voor kort door de andere Europese organen niet heel veel gedaan om de zaken recht te zetten. De Europese Commissie leek zich al bij de scheefgegroeide machtsverhoudingen te hebben neergelegd. Het feit dat commissievoorzitter Jenkins niet zelf protesteerde toen hij niet werd uitgenodigd voor één der zogenaamde wereldtopbijeenkomsten symboliseert wellicht de afwachende houding van de commissie. Ook institutioneel zou de commissie bepaalde ontwikkelingen veel krachtiger kunnen bevorderen.

Niets verhindert de commissie bijvoorbeeld na benoeming door de Raad voor het EP te verschijnen met een program aan de waardering waarvan zij dan haar lot zou kunnen verbinden. Een dergelijke procedure zou de Raad zelfs kunnen dwingen met een voor het EP aanvaardbare commissie te komen. Ook het EP zelf begint zich pas de laatste tijd – in het zicht van de verkiezingen? – te roeren. De budgetkwestie is daar een sprekend voorbeeld van.

De Basisdemocratie

Kritiek op het parlementair-democratische systeem is mogelijk en noodzakelijk. De onvrede met dat systeem is inmiddels al uitgekristalliseerd in pogingen die democratie van onder af om te bouwen (vanuit de wortel). Pogingen in die richting worden ook wel basisdemocratie genoemd. Juist van de kant van diegenen die dat propageren bestaan vele bezwaren tegen bevoegdheids-overdracht van het nog enigszins overzienbare nationale naar het nog grootschaliger, ondoorzichtiger Europese besluitvormingsniveau. Opmerkelijk daarbij is dat ook de aktiegroepen die ontstaan zijn uit onvrede met nationaal overheidsbeleid nu hun pijlen richten op het Europees nivo, daarbij diezelfde nationale staat huns ondanks omklemmend (8).

Daarmee wordt echter ook een fantastische kans tot bundeling van krachten van de in verschillende Europese landen opererende aktiegroepen gemist. (9) Juist een dergelijke bundeling van krachten zou de aanzet kunnen zijn voor politieke vernieuwing in basisdemocratische richting. De vormgeving van de EG is immers nog lang niet zo ver gefixeerd als die van de natiestaten tegen de repressieve druk waarvan vele basisgroepen zich verzetten (10).

Daarbij is ook van belang dat de traditionele politieke partijen moeite lijken te hebben op Europees vlak tot samenwerking te komen. De drie hoofdstromingen, christen-demokraten, liberalen en socialisten hebben geen van alle een werkelijk supranationale structuur kunnen vormen. Hun verkiezingsmanifesten staan bol van gemeenplaatsen en compromisformuleringen. De socialisten onderbraken hun pogingen om tot een gemeenschappelijk program te komen zelfs voortijdig om hun hoofdmannen de gelegenheid te geven een brede en daardoor ook weinigzeggende verklaring te formuleren. In ieder geval is wel gebleken dat veel inhoudelijke verschillen dwars door de politieke groeperingen heen lopen. De commentator van „The Economist” denkt dat dat komt omdat niet de huidige vraagstukken, maar negentiende-eeuwse politieke scheidslijnen de bundeling het meest hebben bepaald (11).

Een fraaie kans voor historisch onbelaste nieuwlichters!

De Europese Regio

In het PPR-ontwerpverkiezingsprogram wordt in de eerste zin al het belang van regionale zelfstandigheid beklemtoond. Een van de functies daarvan is – naast andere – het doorbreken van een structuur, waarbinnen de belangrijkste eenheden – de lidstaten – zo ongelijk zijn in hun mogelijkheden de besluitvorming te beïnvloeden. Een indeling die voornamelijk om politiek-psychologische redenen gehandhaafd wordt. (12). Een indeling in regio's die onderling tenminste vergelijkbaar moeten zijn in geografische omvang, bevolkingsaantal, economische mogelijkheden e.d. zou die onrechtvaardige structuur kunnen doorbreken.

Ook nu al worden vanuit de gemeenschap pogingen gedaan om een op regio's gericht beleid te ontwikkelen. Deze pogingen bestaan veelal uit programma's om zwakke regio's te steunen. Zo bijvoorbeeld het Regionaal Fonds. Handicap daarbij is dat de steunverlening nog steeds slechts met instemming van en onder uitvoering door de lidstaat, waarbinnen de betreffende regio is gelegen, moet geschieden. Van een rechtstreeks contact Gemeenschap/regio is nauwelijks sprake. Een betreurenswaardige situatie. Vanouds is de nationale staat immers de onderdrukker van elk streven naar regionale zelfstandigheid. Een eenheids-

staat is per definitie centralistisch. Zwakke – vrijwel altijd in de periferie gelegen – regio's hebben daarom van de nationale staat al heel weinig te verwachten (13). Wie regionale zelfstandigheid zal willen bevorderen zal dan ook afbreuk moeten doen aan bestaande nationale verbanden. De nationale staat zal dan ook dus bevoegdheden moeten overdragen. Deels aan de regio's en deels, namelijk daar waar een coördinatie in groter verband is vereist, aan Europese instellingen.

Een tweede konsekwentie van de „regionale gedachte” is overigens dat de toekomstige regio's van Europa zo min mogelijk met de huidige lidstaten mogen samenvallen. Ook niet voorlopig. Dan zouden immers bovengenoemde bezwaren tegen de nationale staat blijven bestaan. Bovendien kan van de grote lidstaten een konstruktieve opstelling nauwelijks worden verwacht ten aanzien van een regionale indeling wanneer de kleinere staten slechts bereid zouden zijn hun nationaal kader slechts formeel in een regionaal om te zetten. Daar komt nog bij dat er ook nu al regionale samenwerkingsverbanden bestaan die niet tot het grondgebied van één lidstaat beperkt zijn gebleven. Zogenaamde transnationale regio's. Betere doorbreking van de nationale staatsidee is al nauwelijks denkbaar, zodat dit soort kasplantjes wel heel zorgvuldige koestering verdienen. (14).

Kriteria

Vrijwel onmogelijk is het om sectoren van het overheidsbeleid aan te wijzen als zijnde in hun geheel geschikt voor bevoegdheids-overdracht. Telkens zal een afweging moeten worden gemaakt tussen de medeverantwoordelijkheid voor het resultaat en de invloed die men er op zal kunnen uitoefenen. Wel kan men trachten criteria te formuleren waaraan de beslissing zou kunnen worden getoetst. Daarbij valt bijvoorbeeld te denken aan het grensoverschrijdend effect van het te voeren beleid en aan de vraag of een bepaald onderwerp van meer dan regionaal belang is. Maar duidelijk moet zijn dat daar waar overdracht van bevoegdheden „tegen de stroom in” wordt tegengehouden uiteindelijk toch alleen sprake kan zijn van een zekere vertragung.

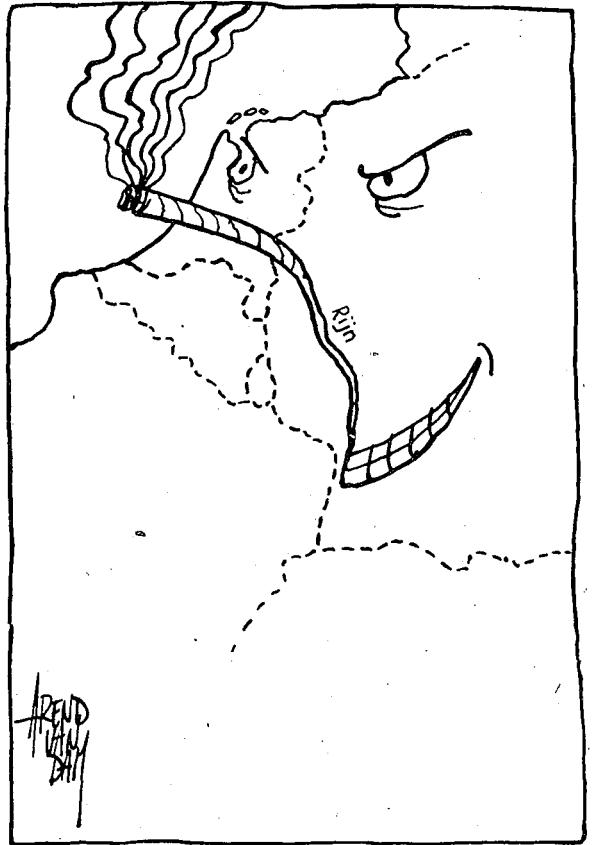
Samenvatting

Samenvattend kan gesteld worden dat in beginsel geen bezwaar bestaat tegen overdracht van nationale bevoegdheden aan Europese instellingen vanuit parlementair-democratisch oogpunt wanneer het functioneren van de EG formeel en in de praktijk aan democratische basisvoorwaarden voldoet. Ook voor het ontwikkelen van nieuwe vormen van democratie (basisdemocratie) kan overdracht van bevoegdheden aantrekkelijk zijn ook omdat de politieke scheidslijnen tussen de gevestigde politieke partijen in Europees verband verouderd lijken. Bij de beslissing over daadwerkelijke overdracht van bevoegdheden op een deel-terrein is een zekere eensgezindheid zowel in het algemeen als met betrekking tot het op dat deel-terrein te voeren beleid tussen de overdragers wel noodzakelijk. Temeer omdat het een vrijwel niet terugdraaibaar proces is. Het alternatief, het terughouden van bevoegdheden aan de nationale staat Nederland is echter slechts in schijn aantrekkelijk. Beslissingen worden toch steeds meer in transnationaal verband genomen. In verband met de relatief zwakke positie van de Nederlandse staat zal niet inbrengen vaak niet meedoen betekenen en dus verlies aan invloed; en uitholling van het democratische controlesysteem. Ook voor het bevorderen van regionale autonomie is het beter het na-

tionale staatsverband af te breken, waardoor bevoegdhedenoverdracht aan zowel regio als Europese instellingen kan bijdragen. Want de regio zal pas waarlijk kunnen bloeien op de puinhopen van de nationale staat.

Noten

1. Aldus nu toch ook de PPR in haar verkiezingsprogramma '77 en het ontwerpverkiezingsprogramma voor de Europese verkiezingen. Ook andere kritische groepen als de Italiaanse communisten vertalen hun onvrede met het konsumptiefkapitalistische Europa niet langer in de wens om uit de EG te treden;
2. Zie over de verschillende verwachtingen daaromtrent het twistgesprek van der Hek-Pathijn in de Haagse Post 3/2/'79;
3. Zie over de afnemende nationale beleidsautonomie bijvoorbeeld Voorhoeve: Internationale Nacht en Interne Autonomie – een verkenning van de Nederlandse situatie, WRR-Voorstudies en Achtergronden;
4. Zie artikel „Europa in de Wereld”.
5. Vgl. bijv. de besluitvorming rond de EMS. Welke discussie daarover in Nederland ook plaatsvindt, het EMS komt er toch.
6. Hierbij valt ook te denken aan de zogenaamde wereldtoppen. Naast de VS en Canada zijn de grote EG-landen daarbij tegenwoordig.
7. Zelfs Engeland blijkt zich een voortdurende uitoefening van het veto-recht nauwelijks te kunnen veroorloven. Frankrijk – zelf eens de grote animator van het vetoën – krijgt nu genoeg van de Engelse obstructie. Als nieuwe halfjaarlijkse EG-voorzitter zou de Franse min. van BZ Poncet nu van plan zijn meer besluitvorming aan de Raad van Ministers te onttrekken en meer buiten het formele EG-kader af te doen.
8. Bijvoorbeeld de 'aktiegroep waakzaamheid rechtsstaat, ontstaan uit angst voor inbreuk op de Nederlandse rechtsstaat, m.n. door bepaalde overheidsmaatregelen. De aktiegroep werkt nu met andere groepen samen in een aktie tegen bevoegdhedenoverdracht aan de EG.
9. Wat voor indruk zo'n gebundelde transnationale aktie wel kan maken is intussen gebleken uit de fietstocht langs de Rijn in de zomer van 1977.
10. Zie hierover vooral het laatste hoofdstuk van „The greening of Marx” door Erich Kitzmueller, uitgegeven als AGENOR-themanr. 71; Bij mij verkrijgbaar.
11. The Economist: hoofdartikel 31/12/'77.
12. De strijd voor Europa is de strijd tegen een overdreven soevereiniteitsbewustzijn”, aldus Waltmans in een rede voor het EP in september 1976.
13. Nog erger wordt het wanneer het komt tot samenwerking van verschillende staten om de zelfstandigheidsdrang van een transnationale regio of grensregio te beteugelen. Dat bewijst de gekombineerde aktie van de Spaanse en Franse regeringen tegen de Baskische separatisten, zoals beschreven in Die Zeit van 2/2/'79;
14. Hier en daar overschrijden deze zelfs de EG-grenzen. Zo bijv. het regionale samenwerkingsverband „Alpen-Adria”, een pakt tussen 11 provincies uit Italië, de BRD, Oostenrijk en Joegoslavië.

Nederland rookt Duitse afval...

EUROPA IN DE WERELD: ongekontroleerde samenwerking

DOOR AD MELKERT

De machteloosheid van tien parlementen in Europa (negen nationale en één Europese) komt wel heel schrijnend naar voren op het terrein van de gemeenschappelijke buitenlandse politiek van de EG-lidstaten.

Enerzijds is het buitenlandse beleid van de Gemeenschap ondergebracht in enkele portefeuilles van de Commissie (met name buitenlandse betrekkingen en ontwikkelingssamenwerking). De diverse Raden van ministers beraadslagen per vakgebied over de voorstellen van de Commissie. Het gaat hierbij alleen om

zaken die in het Verdrag van Rome uit 1958 geregeld zijn.

Maar het is uiteraard onmogelijk deze elementen van buitenlands beleid los te zien van het totale beleid dat de lidstaten zelf voeren. En daarnaast kan een verstrekte integratie van het economisch en sociaal beleid tot op zekere hoogte moeilijk zonder coördinatie van het buitenlandse beleid tot stand komen.

Zo gaf na vijf jaar van voorbereidingen – en dat is de tweede kant van de zaak – de topkonferentie van de Negen in Parijs 1974 het groene licht aan de zogenoem-

de Europese Politieke Samenwerking (EPS). Het doel was „geleidelijk gemeenschappelijke standpunten in te nemen en een gemeenschappelijke diplomatie te voeren op alle terreinen van de internationale politiek die raken aan de belangen van de Europese Gemeenschap”.

Nadien werden een aantal instellingen van de politieke samenwerking in het leven geroepen (die dus volledig buiten het Verdrag van Rome vallen):

1. de Europese Raad van regeringsleiders en staats-hoofden, die drie maal per jaar bijeenkomt;
2. de Conferentie van de ministers van buitenlandse zaken, tenminste vier maal per jaar;
3. het Politiek Comité van de negen directeuren-generaal politieke zaken, gemiddeld eens per maand;
4. werkgroepen van ambtenaren;
5. Europese correspondenten op ieder van de negen ministeries;
6. de ambassades.

De EPS is eigenlijk het initiatief geweest van Giscard en Schmidt die behoefte hadden aan „praatjes bij de haard”, ver weg van controlerende organen, of het nu de pers of de parlementen betrof. Maar het functioneren van de Europese Raad betekende in feite een verdere uitholling van de bevoegdheden die in het Gemeenschapsverdrag waren geregeld. Want zowel de regeringsleiders als de ministers van buitenlandse zaken zien er geen been in om zowel Verdragsaangelegenheden als de coördinatie van het buitenlands beleid op een en dezelfde bijeenkomst te regelen.

Hierdoor is de Commissie feitelijk tot sekretariaat van de Raad gedegradeerd en zijn de toch al zeer geringe controlemogelijkheden van het Europees Parlement nog verder teruggebracht.

De negen nationale parlementen zouden zo verstandig moeten zijn geweest om zelf die controle te regelen. Want het betreft tenslotte zaken die niet onder het Verdrag en dus onder de nationale zeggenschap vallen. Maar in ieder geval in Nederland is er vrijwel geen sprake van effectieve controle op het doen en laten van Van Agt en Van der Klaauw in de EPS. Dat kan ook nauwelijks omdat het EPS-overleg een strikt besloten karakter heeft. En zo wordt ook de vertrouwelijke informatieverschaffing aan het Europees Parlement (door het functionerende voorzittersland) tot een farce, want het Parlement kan op geen enkele wijze afdwingen dat eerlijke en concrete antwoorden worden gegeven op gestelde vragen. Een onaanvaardbare situatie omdat in deze besloten kring een gestage uitholling van de nationale zeggenschap plaatsvindt. Want er worden belangrijke zaken behandeld. Enkele concrete voorbeelden kunnen dat aantonen.

Veiligheid

Op de Conferentie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (CVSE) in Genève en Helsinki hebben de Negen een belangrijke rol gespeeld. Met de Sovjet-Unie vormden ze de motor van de conferentie, mede omdat Kissinger het belang van deze besprekingen niet erg kon inzien.

Toen Carter op de Toetsingsconferentie in Belgrado vorig jaar zijn delegatie een fors nummertje mensenrechten liet weggeven, traden de Negen minder op de voorgrond. Maar de interne samenwerking is in de loop van de onderhandelingen tot een ongekend niveau gekomen, waarmee de betrekkelijk weinig uiteenlopende belangen natuurlijk wel iets te maken hebben.

Midden-Oosten

Na de oliecrisis van 1973 vonden de Westeuropese landen dat een gemeenschappelijk energiebeleid hard nodig was, met name om de Amerikaanse betrokkenheid in het Midden-Oosten te omzeilen. Zo besloten de lidstaten eind '73 tot het aangaan van de „Euro-Arabische dialoog”, zonder directe deelname van de VS. De resultaten van deze dialoog zijn tot nog toe echter zeer mager omdat de Europese landen er niet voor voelden de besprekingen in het politieke vlak te trekken (Palestijnse kwestie!).

Omdat daarnaast alle EG-leden behalve Frankrijk in het Internationale Energiebureau onder sterke Amerikaanse invloed zijn gebleven op het gebied van het energiebeleid, lijkt de dialoog inmiddels op sterven na dood.

Zuidelijk Afrika

Een belangrijk deel van het gemeenschappelijk buitenlands beleid wordt in de Verenigde Naties gemaakt. Daar proberen de negen delegaties door middel van voortdurend overleg zo veel mogelijk op één lijn te komen in hun stemgedrag. Een van de meest controverste kwesties daarbij is Zuidelijk Afrika.

Een overzicht over het stemgedrag van de Negen van 1946 tot 1974 toont grote verschillen aan. De berekening is gemaakt aan de hand van een „index van anti-kolonialisme”, waarbij 1,0 punt wordt toegekend aan elke stem tegen apartheid en -0,1 punt aan elke stem voor apartheid (0,0 geeft dan een onthouding aan). De ranglijst over deze 28 jaar ziet er dan als volgt uit:

1. Ierland	0.67
2. Denemarken	0.49
3. Italië	0.36
4. West-Duitsland	0.24
5. Nederland	0.22
6. Luxemburg	0.14
7. België	0.08
8. Frankrijk	-0.16
9. Engeland	-0.20

In de laatste jaren is dit patroon grotendeels gehandhaafd. Alleen de Bondsrepubliek is wat meer naar de positie van de beide andere grote landen gezakt, die hardnekkig proberen met hun stemgedrag hun financiële en economische belangen in Zuid-Afrika te beschermen.

Toch heeft zich sinds 1974 een belangrijke ontwikkeling voorgedaan die duidelijk aangeeft hoe nationaal buitenlands beleid door deze intensieve samenwerking beïnvloed wordt. Was het voor 1974 gebruikelijk dat er in het stemgedrag van de negen landen „twee stappen” verschil te onderscheiden was (enige voorstemmen tegenover enige tegenstemmen); na dat jaar is dat verschil behoudens een enkele uitzondering teruggebracht tot „één stap” (dus voorstem tegenover onthouding of onthouding tegenover tegenstem).

De praktijk toont aldus aan dat de kleinere landen (meestal Denemarken en Ierland, soms Italië en Nederland) hun zelfstandige opstelling ten dele hebben opgegeven onder druk van de drie grote landen. De trots waarmee ook Van der Stoep het steeds gemeenschappelijker worden van het stemgedrag heeft gepresenteerd, lijkt dan ook lichtelijk misplaatst, als niet tegelijkertijd gekeken wordt naar de inhoudelijke gevolgen.

Waarschijnlijk niet dankzij Van der Klaauw, maar meer omdat de tekst van enkele resoluties scherper was gesteld dan in voorgaande jaren, heeft de afgelo-

pen zitting van de Algemene Vergadering van de VN een „terugslag” in de samenwerking te zien gegeven. De betrokkenheid van Engeland bij Rhodesië en van de drie grote landen bij de ontwikkelingen in Namibië heeft de kloof met de andere partners blijkbaar weer wat vergroot. Dat juist in Denemarken, Ierland en Nederland de akties tegen de apartheid de grootste omvang hebben aangenomen verhindert deze landen om al te zeer de grote broers te volgen.

Perspektieven

De hier genoemde voorbeelden vormen slechts een topje van de samenwerkingsijsberg. Het grootste deel voltrekt zich onder water, onzichtbaar op ambtelijk nivo. De samenwerking ontwikkelt zich steeds verder zonder dat enige effectieve controle is geregeld. Van der Klaauw en Van Agt keerden van de laatste bijeenkomst in Parijs terug met verschillende verklaringen over wat de bondskanselier gezegd zou hebben over het Nederlandse kernenergiebeleid. Het parlement mag raden wat er werkelijk is gebeurd.

In Atlantische kring is men al lange tijd ongerust over de reikwijdte van de samenwerking. De NAVO-konultaties worden voor de EG-leden (alleen Ierland is geen lid) minder aantrekkelijk. En men vraagt zich bezorgd af of Europa op de langere termijn ook op het gebied van veiligheid niet steeds zelfstandiger ten opzichte van de VS zal komen te staan.

Juist of niet juist, het staat vast dat nergens de grenzen van de politieke samenwerking zijn vastgelegd, zodat de Europese burgers na iedere Europese Raad maar weer moeten afwachten wat er nu weer bekostofd is. De EPS holt in feite het Verdrag uit omdat steeds vaker de Europese Raad knopen moet doorhakken die in de Raad van Ministers (b.v. van landbouw) niet ontward konden worden. Daardoor wordt het intergouvernementele karakter van de Gemeenschap (waar overigens ook de Raad zich niet aan kan onttrekken) nog verder benadrukt ten gunste van de grote landen die de enige effectieve stem bezitten. En hoe meer er door de lidstaten onderling wordt geregeld, des te minder houdt het Europees Parlement over van zijn toch al

niet florissante controlerende bevoegdheden.

En zelfs neemt de EPS al een voorschot op nationale parlementaire discussies. Na de moord op Aldo Moro is men overeengekomen het Gemeenschapsgebied tot „één juridisch gebied” te ontwikkelen, daarmee doelend op de wenselijkheid dat alle landen het anti-terrorisme-verdrag ondertekenen. Zonder voorbehoud, aldus ook de Nederlandse regering, die daarmee de Kamer zeer hinderlijk voor de voeten loopt. Want daar wordt uiteindelijk uitgemaakt of Nederland het verdrag ratificeert en of dat met of zonder voorbehoud zal gebeuren.

Konklusies

De EPS funktioneert op dit moment zowel nationaal als in de Gemeenschap volstrekt ongecontroleerd.

2. Een gemeenschappelijk buitenlands beleid zonder fundamentele en democratisch vastgestelde overeenstemming over de gewenste interne ontwikkeling van de EG is verwerpelijk, omdat het buitenlands beleid dan bij voorbaat al beperkingen stelt aan de mogelijkheden.

3. Op nationaal niveau moeten de betrokken ministers volledige en openbare verantwoording afleggen over de besprekingen in het kader van de EPS.

4. Zo snel mogelijk wordt de EPS ingepast in de procedures van de Gemeenschap, waarbij de bevoegdheden nauwkeurig zijn aangegeven en de democratische controle optimaal is gegarandeerd, zowel in het Europees parlement als in de nationale volksvertegenwoordigingen.

Bronnen:

K. Asmal: „The European community policies towards South Africa” Dublin 1979. Hierin genoemd de tabellen van Hurwitz: „The EEC and decolonization”, vol. XXIV Political studies 1976, p. 435.

B. R. Bot: „Waarheen met de Europese Politieke Samenwerking” in Internationale Spectator, december 1977.

Chr. Buijink, J. Christiaanse, M. Jansen, J. Lukáts, A. Melkert: „EPS en NAVO: politieke tegenwerking” in Internationale Spectator, augustus 1978.

Ad Melkert: „Het stemgedrag van Nederland in de Verenigde Naties met betrekking tot Zuidelijk Afrika-vraagstukken” in PPR-nota Zuidelijk Afrika, april 1977.

NRC/Handelsblad 26/01/79
Volkskrant 10/04/78.

EUROPESE GEMEENSCHAP: weldoener of neo-koloniaal?

DOOR GERRIT FABER

In dit artikel wil ik een beeld geven van het beleid dat de Europese Gemeenschap (EG) voert ten opzichte van de Derde Wereld. Meestal denkt men dan aan ontwikkelingshulp, maar daar wil ik het niet in de eerste plaats over hebben, omdat andere elementen van de betrekkingen tussen arme en rijke landen zeker zo belangrijk zijn: handel, investeringen en technologie.

Om niet op een te algemeen niveau te blijven steken zal veel aandacht besteed worden aan het meest bekende onderdeel van het gemeenschappelijk (dit is het EG-) beleid inzake ontwikkelingssamenwerking, namelijk het Verdrag van Lomé. Een aktuele zaak, want dit voorjaar wordt over de vernieuwing van dit Verdrag onderhandeld.

Na het kolonialisme

De meeste lid-staten van de EG zijn oud-koloniale mogendheden. De imperia van het Verenigd Koninkrijk (later ondergebracht in het Gemenebest), van Frankrijk, Nederland en in mindere mate van Italië en Duitsland bepaalden voor een belangrijk gedeelte de economische structuren van wat wij nu de ontwikkelingslanden noemen: afhankelijkheid van uitvoer van grondstoffen en van invoer van westerse produkten, kennis en techniek. Bij de oprichting van de EG was het niet de bedoeling dat de Gemeenschap het koloniale beleid (het was 1957) van de lid-staten zou overnemen. Hierop moest echter één uitzondering gemaakt

worden. De EG begon als douane-unie, dat wil zeggen dat de invoerrechten tussen de partners werden afgeschaft, en dat men ten opzichte van niet-lid-staten een gemeenschappelijk buitentarief invoerde. Dit tarief, het gemiddelde van de vroegere invoerrechten van de lid-staten, heeft een anti-verwerkingstendens, hetgeen betekent dat invoer meer belast wordt naarmate er meer bewerkingen aan hebben plaatsgevonden. Dit geldt vooral voor producten uit ontwikkelingslanden, en is nadelig voor de industriële uitvoer van deze landen.

Voor Frankrijk was deze opzet echter niet aanvaardbaar, omdat het buitentarief van de op te richten EG de bevoorrechte positie van de Franse koloniën als grondstoffenleveranciers zou aantasten. Frankrijk wenste bovendien dat de andere lid-staten in de hulp aan zijn koloniën zouden gaan bijdragen en eiste de associatie van deze gebieden met de Gemeenschap. De aanvaarding van deze eis legde de basis voor het huidige Verdrag van Lomé dat de Gemeenschap in 1975 sloot met 46 (inmiddels 56) ontwikkelingslanden.

De betekenis van de Gemeenschap voor de Derde Wereld gaat echter ver uit boven het Verdrag van Lomé. De hoogte van het buitentarief van de EG is van groot belang voor de uitvoer van de gehele Derde Wereld, omdat de Gemeenschap voor hen een van de belangrijkste afzetmarkten is. Van het gemeenschappelijke landbouwbeleid, dat met zijn overschotten sommige wereldmarkten helpt ontworpen, ondervinden zij meestal nadelige invloeden.

De rol van de EG in de Noord-Zuid-verhoudingen lijkt voortdurend groter te worden. Bij het internationale monetaire overleg, ook een zaak die de ontwikkelingslanden sterk raakt, zal de Gemeenschap met haar EMS zeker een veel gewichtiger rol gaan spelen. Naarmate de buitenlandse politiek meer gecoördineerd wordt in de Europese Politieke Samenwerking (EPS) zullen gemeenschappelijke standpunten in het multilaterale en bilaterale overleg het beleid van de individuele lid-staten gaan vervangen. Ook de uitbreiding van de Gemeenschap in zuidelijke richting zal zeker een neerslag op de ontwikkelingslanden hebben: niet alleen krijgt de EG nu een lage-lonen-gebied binnen de eigen grenzen, de nieuwe lid-staten concurreren in vele producten met ontwikkelingslanden die als buitenstaanders echter in een nadeliger positie verkeren.

Het Verdrag van Lomé

Het Verdrag van Lomé biedt de aangesloten ontwikkelingslanden (hoofdzakelijk de Afrikaanse landen ten Zuiden van de Sahara, verder nog enkele kleine landen in het Caraïbische gebied en de Stille Oceaan, kortweg de ACS-landen) een aantal directe voordelen.

Hun uitvoerproducten kunnen vrijwel geheel zonder invoerrechten de markt van de EG binnenkomen. De uitzonderingen betreffen landbouwproducten die ook in de EG voortgebracht worden. De Gemeenschap heeft de ACS-landen echter gewaarschuwd dat ook hun importbelemmeringen in de weg gelegd zullen worden als zij in deze sector een aanzienlijke uitvoer naar de EG zouden opbouwen. (1)

De veel geroemde Stabex-regeling stabiliseert de normaal nogal schommelende exportinkomsten van de ACS-landen. Het stelsel is echter beperkt tot forse inkomstendalingen uit een beperkt aantal grondstoffen. Bij een dramatische ineenstorting van alle grondstofmarkten zou de bodem van het Stabex-fonds al snel in zicht zijn.

In het Verdrag is het Europese Ontwikkelingsfonds (EOF) opgenomen, dat voor de looptijd van het Verdrag (1976-1980) een omvang heeft van ruim f 9 miljard,

waarvan ruim f 5,5 miljard in de vorm van schenkingen. Voor veel ACS-landen betekent dit een belangrijke bron van hulp.

Een laatste opvallend element van het Verdrag is de industriële samenwerking die ten doel heeft de industrialisatie van de ACS-landen te bevorderen door onder meer de overdracht en aanpassing van technologie, het bevorderen van industriële kontakten tussen beide groepen van landen en de stimulering van de deelneming van het bedrijfsleven van de Gemeenschap aan de industriële ontwikkeling van de ACS-landen.

De rol van de Multinationale onderneming

De huidige fase in de ontwikkeling van de internationale economische betrekkingen wordt onder meer gekenmerkt door de snelle groei van de multinationale ondernemingen (MNO's). Dochterondernemingen in het buitenland vervangen gedeeltelijk de traditionele handel. Deze dochters verkopen echter weer een gedeelte van hun productie naar de moederonderneming of naar dochterondernemingen in andere landen.

Deze handel binnen MNO's loopt niet via de wereldmarkt en onttrekt zich in belangrijke mate aan waarnemingen. De driehonderd grootste ondernemingen van de Verenigde Staten en hun 5200 buitenlandse vestigingen nemen ongeveer 30 procent van de wereldexport voor hun rekening. Ook het aandeel van deze ondernemingen in de wereldproductie neemt voortdurend toe, en zou zonder veranderingen in de huidige ontwikkelingen aan het einde van de jaren tachtig meer dan 40 procent bedragen.

In nauw verband hiermee staat de internationalisatie van de productie: de opsplitsing van productieprocessen in onderdelen, en de spreiding daarvan over verschillende delen van de wereld. De MNO kan dit volledig in eigen beheer uitvoeren, in een voortdurende poging de productie zo over de wereld te verdelen dat groei, winst en het voortbestaan van de onderneming optimaal gewaarborgd zijn. Groei van de MNO's en toenemende internationalisatie van de productie hangen dus nauw samen.

Hieruit resulteert een hiërarchische, internationale arbeidsverdeling: in enkele industriële kernen in de westerse landen vindt men de zenuwcentra van de MNO's waar de beslissingen genomen, en technologische vernieuwingen uitgebroed worden. Rond deze kernen vinden de geavanceerde en al iets langer bekende moderne productieprocessen plaats.

De meer routinematige en eenvoudige productieprocessen of delen daarvan, kunnen het goedkoopst in de Derde Wereld plaatsvinden, omdat de arbeidskosten in deze gevallen een doorslaggevende kostenfactor zijn geworden. Bovendien zou de Derde Wereld voor bepaalde van deze en masse geproduceerde goederen een goede afzetmarkt kunnen gaan vormen.

Het Verdrag van Lomé dient tegen deze achtergrond gezien te worden. MNO's van de Gemeenschap hebben behoefte aan ontwikkelingslanden waar de leidende groepen hen goed gezind zijn, en waar voor hen gunstige regelingen en omstandigheden voorhanden zijn. Dat het Derde Wereld-beleid van de EG zich zo sterk op Afrika richt, is in dit verband geen wonder. De Franse belangen in Afrika legden de grondslag voor het Verdrag van Lomé; bovendien zijn de machthebbende groepen in Afrika dikwijls sterk op West-Europa gericht en dus relatief gemakkelijk te beïnvloeden. Ontwikkelingslanden in andere werelddelen staan dikwijls al onder sterke invloed van andere grootmachten (Latijns-Amerika en de Verenigde Staten, Azië en Japan).

Hier komt bij dat de EG zeer afhankelijk is van de aanvoer van grondstoffen uit het buitenland. Als ruwe benadering kan gesteld worden dat de Gemeenschap ongeveer 75 procent van haar grondstoffen moet invoeren. Per grondstof verschilt de situatie natuurlijk aanzienlijk. Bepaalde grondstoffen moeten geheel uit het buitenland betrokken worden, andere (bijvoorbeeld bepaalde agrarische produkten) produceert de EG in meer of mindere mate zelf.

Afrika is voor bepaalde grondstoffen al een belangrijke leverancier, en zou in dit opzicht in de toekomst nog veel belangrijker kunnen worden. Niet alleen hebben de ACS-landen grote bewezen reserves aan bepaalde mineralen (bauxiet, kobalt, koper, uranium etc.), men vermoedt dat er nog enorme voorraden mineralen zijn, waaronder aardolie.

De ontwikkelingslanden blijven grondstoffeleveranciers

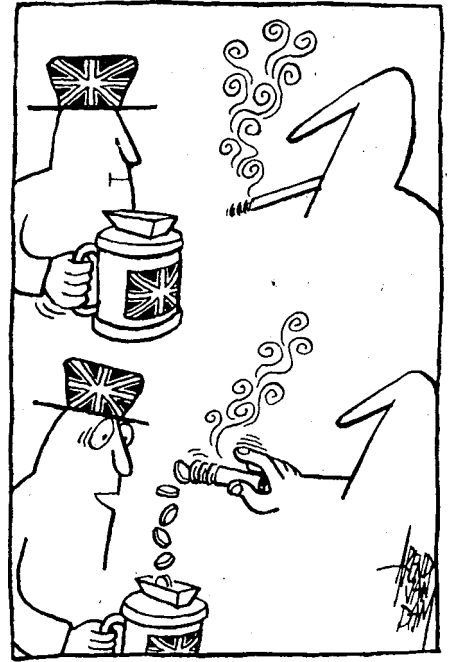
Het Verdrag van Lomé draagt bij tot de realisering van de hierboven aangeduide internationale arbeidsverdeling. De taak van de ACS-landen hierin is de produktie van grondstoffen en het verrichten van de arbeidsintensieve en eenvoudige (delen van) produktieprocessen. Een aantal onderdelen van het Verdrag van Lomé heeft direkt betrekking op dit punt.

De vrije toegang van de uitvoer van de ACS-landen tot de gemeenschappelijke markt is gebonden aan bepaalde regels. Een produkt wordt pas van oorsprong in een ACS-land geacht te zijn, als er in dat land (of in combinatie met andere ACS-landen) voldoende toegevoegde waarde in dat produkt is gestopt (dit is het bedrag aan lonen, renten, winsten, huren e.d.). De eerste toegevoegde waarde kan wel oplopen tot 70 procent van de totale waarde van het betrokken produkt. Deze regel vervalt echter indien het produkt is gemaakt uit halffabrikaten of onderdelen die uit de Gemeenschap geïmporteerd werden. Dit houdt in, dat in de ACS-landen MNO's uit de Gemeenschap voordeliger voor de gemeenschappelijke markt bepaalde fabriekswerkzaamheden kunnen (laten) verrichten, dan MNO's van buiten de EG. Bovendien behandelt de Gemeenschap de ACS-landen als één douane-gebied (land van oorsprong) zodat MNO's ook binnen de ACS-landen nog weer tot opsplitsing van produktieprocessen kunnen overgaan.

Het Europese Ontwikkelingsfonds kan een ondersteunende rol vervullen, door de uitvoer van projecten op het vlak van de infrastrukturele en energetische voorzieningen. Vanouds is dit een van de belangrijkste sectoren van het Ontwikkelingsfonds, waarin veel projecten uitgevoerd worden die de landen ontsluiten voor de internationale handel.

De industriële samenwerking is onder meer met zoveel woorden gericht op het bevorderen van de investeringen in ACS-landen door het bedrijfsleven van de Gemeenschap. De Europese Commissie meende zelfs dat dit de voornaamste taak van het Centrum voor industriële samenwerking zou moeten zijn. Een van de projecten van het Centrum is hulp bij de opzet van een industriële vrij-zone. Dit is een gebied dat in de regel dichtbij een vliegveld of haven ligt en waar in- en uitvoer volledig vrij zijn. Arbeiders van het ontwikkelingsland werken er, en daarmee zijn de voordelen voor het ontwikkelingsland wel bekeken.

Over de afhankelijkheid van de EG van de invoer van grondstoffen luidt de Europese Commissie al lange tijd de noodklok, daarin gesteund door mijnbouwondernemingen. Deze achten het investeringsklimaat in veel ontwikkelingslanden niet beschut genoeg. De grote investeringen die nodig zijn voor de exploratie en het

sterke en zwakke economieën...

produktierijp maken van minerale reserves zijn zeer groot, en moeten plaatsvinden lang voor er enige winst gemaakt kan worden. De laatste jaren schijnen de exploratie-uitgaven van mijnbouwondernemingen in Afrika zeer gering te zijn geweest.

Dit verklaart tot op zekere hoogte waarom bepaalde lid-staten bereid zijn zelfs met militair ingrijpen mijnbouwbelangen in Afrika (Zaire) te beschermen. Ook het nieuwe Verdrag van Lomé wil de Gemeenschap beter dienstbaar maken aan het bevorderen van de minerale grondstofproduktie in Afrika. Als nieuw onderdeel van dit Verdrag zou de bescherming van buitenlandse investeringen opgenomen dienen te worden, aldus de Gemeenschap bij de opening van de onderhandelingen.

Konklusies

Het Verdrag van Lomé is onderdeel van de verschuivende internationale arbeidsverdeling. In dit verband wordt de ACS-groep de rol van grondstoffenleverancier en van uitvoerder van eenvoudige produktieprocessen toebedeeld. (3). Dat wil zeggen dat de ontwikkeling van de ACS-landen dienstbaar wordt gemaakt aan die van de EG. Deze ontwikkeling is sterk extern gericht: uitvoer van grondstoffen en eenvoudige fabriekaten naar de EG en invoer van kennis en technische geavanceerde goederen uit de Gemeenschap. De verbetering van het lot van de grote massa in deze landen wordt hierdoor niet gediend, maar eerder tegengewerkt, omdat de exportsectoren meestal eilanden van relatieve welvaart in een zee van armoede blijven, en de technische kennis uit het Westen niet op de behoeften van de ACS-landen is afgestemd. Het Verdrag van Lomé is daarom meer neo-koloniaal dan gericht op het totstandbrengen van ontwikkeling voor de arme massa van de ACS-landen.

1. Tweede Jaarverslag van de ACS-EEG-Raad van Ministers (Brussel 14 maart 1978), blz. 12 en 13.

2. Naar Een Rechtvaardiger Internationale Orde (Amsterdam, 1976), blz. 40.

3. Om maar te zwijgen over de behoefte van de EG aan schoon water, open ruimte e.d. in de Derde Wereld, die de Europese Commissie signaleert.

DE LANDBOUWPOLITIEK VAN DE GEMEENSCHAP

DOOR JOHN LAMBERT

John Labert, lid van Agenor, een organisatie in Brussel die zich o.a. tot doel heeft gesteld de contacten tussen de linkse partijen en de milieugroepen in Europa te verstevigen bekijkt in dit artikel de landbouwpolitiek van de Europese gemeenschap.

De Nederlandse leden van het Europese landbouwpolitieke „establishment” hebben de publiciteit altijd aan de Fransen overgelaten. Over het algemeen worden deze Fransen gezien als tegelijkertijd de auteurs van de bestaande politiek én haar meest vastberaden verdedigers. In feite zijn de Nederlandse landbouwbelangen direct en door de inspanningen van een generatie van ministers en ambtenaren goed behartigd. Er wordt voor gezorgd dat de GLP (Gemeenschappelijke Landbouw Politiek) hun belangen dient. Net als de Fransen zijn die Nederlanders bereid tot het einde te vechten tegen elke poging haar te veranderen. De winsten op de strategische plaatsen (voor de zuivelindustrie, voor de vleesindustrie, voor Unilever, voor de fruit- en groentensektor) zijn groot en duren voort. De Nederlandse betalingsbalans heeft geprofiteerd van de landbouwpolitiek.

Tegen deze achtergrond wordt het stellen van vragen over de landbouwpolitiek in deze landen (anders dan door vrijblijvend protesteren tegen melkoverschotten of het wijzen op de hoge kosten) doorgaans als heilig-schennis beschouwd.

Toch zijn de negatieve kanten van de gemeenschappelijke landbouwpolitiek reëel genoeg. Het betreft dan niet zozeer de nadelen voor Nederland dan wel de feiten die ongerustheid opwekken voor iedere politiek-verantwoordelijke burger.

Het is het best deze punten op te sommen. Het staat iedereen vrij ze zelf naar belangrijkheid te rangschikken. Sommige nadelen, zoals de overschotten en de hoge kosten zijn al genoemd en worden erkend door GLP-verdedigers, maar worden ook opzij geschoven als een klein bedrag ter betaling voor zekere voedselvoorzieningen tegen stabiele prijzen. Andere nadelen kunnen alleen worden begrepen door de landbouwpolitiek te confronteren met andere belangrijke problemen van deze tijd zoals de problemen van de derde wereld, de problemen op het gebied van energie, werkgelegenheid en de gezondheidssituatie. Ook zijn er problemen die zelden worden verwoord; zij betreffen de rol van de landbouwpolitiek bij het stimuleren en het versnellen van huidige trends in het vergroten van de voedselproductie en vooral de groeiende overheersing van de agro-business (industrie die landbouwprodukten verwerkt en landbouwmachines levert) en de kredietleveranciers, die beide puur zijn gericht op winstvergroting.

Overschotten

De gemeenschappelijke landbouwpolitiek is direct verantwoordelijk voor de productie van overschotten,

vooral van zuivelprodukten (boter, magere melkpoeder) maar ook van tarwe, suiker, wijn en veel soorten fruit en groenten. Dit komt omdat het belangrijkste principe dat aan de GLP ten grondslag ligt is: te verzekeren dat wat de boer produceert ook opgekocht wordt, in de meeste gevallen tegen een prijs die van tevoren is vastgesteld. Dus het marktmechanisme van vraag en aanbod is totaal geëlimineerd als een faktor die de productie moet vaststellen en het is niet vervangen door (behalve bij suiker) een systeem van productiequota.

Voor de boer geldt het principe: hoe meer hij produceert, hoe meer hij verkoopt en hoe hoger zijn inkomen is. De winst die dit aan de kleine of inefficiënte boer oplevert is laag. Het zijn de grote, efficiënte boeren, de tarwe-boeren met 200 hektare, de veeteelt-boeren met 100 stuks vee of meer, vanwie de produktiviteit het grootst is en die in staat zijn met een kleine hoeveelheid meer input extra te produceren, zodat het maximale winst oplevert. Het zijn deze laatste (en niet de arme, kleine boeren, zoals in Brussel vaak beweerd wordt) die de overschotten produceren. Zij maken rentes of winsten die worden gefinancierd door de gemeenschap.

De manier waarop deze kunstmatig gestimuleerde overschotten, die worden opgekocht door de autoriteiten met gemeenschapsgeld, van de hand worden gedaan levert een van de „kleinere” schandalen van de GLP op: het verwerken van suiker tot lijm of het voeren aan varkens, het ongeschikt maken van tarwe voor de menselijke consumptie, het opslaan van boter in grote koelhuizen en dan het verkopen (soms aan Rusland, tot grote ontsteltenis van West-Europeanen met een kostbare exportsubsidie, het verwerken van wijn tot alcohol voor industrieel gebruik, het doordraaien van peren en perziken.

Een ander belangrijk resultaat van de politiek zijn de kosten: ruim 6 miljard rekeneenheden (1 RE = f 2,70), een bedrag dat gestaag blijft stijgen. Er wordt veel drukte gemaakt over dit bedrag b.v. in West-Duitsland (per hoofd van de bevolking is het bedrag, vergeleken met nationale subsidies voor de landbouw, of vergeleken met uitgaven voor wapenning, niet zo hoog). Wat wel schandalig is, is de manier waarop dit bedrag wordt uitgegeven. Het wordt niet uitgegeven om structurele veranderingen aan te brengen, zodat overproductie in de toekomst niet meer zal voorkomen. Het meeste geld gaat naar de grote boeren, die worden geholpen nog efficiënter te produceren, of het komt terecht in de zakken van de lieden van de agro-business.

Het helpt de kleine boeren nauwelijks en dezen zijn het

AGENOR

In een donker herenhuis in de Brusselse Hobbemastraat op een steenworp afstand van het Schumannplein – waar de EG-hoofdzetel is gevestigd – huist het coöperatief Agenor (Grieks voor: vader van Europa). Agenor werd in 1967 opgericht door een aantal bij de EG werkzame ambtenaren en enkele journalisten die als EG-correspondent in Brussel verbleven. Het was een groep van mensen met een niet-dogmatisch-linkse opstelling die vonden dat de ontwikkelingen binnen de EG de verkeerde kant opgingen en dat er vanuit de linker kant van het politieke spectrum te weinig tegenwicht geboden werd. Dat uitgangspunt geldt nog onverminderd.

Doelstelling van het coöperatief is dan ook een communicatiekanaal te vormen tussen die groepen personen in West-Europa die kritisch staan ten opzichte van de huidige ontwikkelingen binnen de Gemeenschap (het bevorderen van ongebreidelde economische groei, stimuleren van de kernenergie, ondoorzichtige en ondemokratische besluitvorming, geen solidariteit met Derde Wereld e.d.) en die zich actief voor verandering daarvan inzetten.

Agenor geeft acht keer per jaar een tijdschrift uit, waarin Europese onderwerpen aan de orde komen. Adres: 13 Hobbemastraat, 1040 Brussel; België.

alibi voor het steeds verhogen van de landbouwprijzen. De kleine bedragen die worden uitgegeven aan structurele aanpassingen door de gemeenschap, worden niet geördineerd met de ondersteuningspolitiek. Noch is er coördinatie in de grotere bedragen, die door de nationale overheid voor de landbouw worden uitgegeven, en die vaak gebruikt worden door de nationale overheden om hun eigen boeren te helpen steun te trekken van de Brusselse steunbetalingen. (b.v. de Franse steun aan hun zuivelindustrie).

Om het in een wat breder perspectief te plaatsen: de bedragen die door de gemeenschap worden uitgegeven voor de landbouw (meer dan 2/3 van de totale uitgaven) zijn buiten alle proporties in vergelijking met wat wordt uitgegeven om de sociale en regionale problemen op te lossen of wordt uitgegeven aan ontwikkelingshulp.

De landbouwuitgaven volgen automatisch uit prijsbeslissingen van de landbouw-ministers en de GLP-machinerie; de andere uitgaven zijn het gevolg van politieke beslissingen en zijn dus onderwerp van nationale gierigheid, waarbij de kosten van de GLP nog als alibi fungeren om niet meer geld uit te geven.

Het geld komt ten goede aan de rijken en machtigen

Wanneer je wat afstand neemt van de details van de landbouwpolitiek, is een duidelijk patroon waar te nemen, dat geen verbazing wekt wanneer je je realiseert hoe goed geschoolde en machtige lobbies (van boeren en de landbouwindustrie) die werken middels de nationale ministeries, dit hebben geschapen.

In sectoren waar de boeren rijk en machtig zijn en goed georganiseerd – b.v. in de graansektor – worden gemeenschapsgelden, die dienen om de overproductie op te kopen, direct aan de boeren zelf betaald. In de zuivelsektor daarentegen, waar miljoenen inefficiënte kleine boeren werken, wordt de subsidie niet aan de boeren maar aan de melkfabrieken betaald.

Het vaststellen van de melkprijs in Brussel betekent weinig; wat telt zijn de prijzen waartegen de boteroverschotten en magere melkpoeder worden gekocht van de melkfabrieken. Deze laatste betalen de boeren vaak een prijs die een stuk beneden de vastgestelde prijs ligt, waardoor de boeren niet verzekerd zijn van een redelijk inkomen.

Een tweede grote ongelijkheid die de GLP heeft veroorzaakt is dat haar politiek ten goede is gekomen aan de landbouw van de rijke Noordelijke landen en ten koste is gegaan van de Italiaanse landbouw. Dit werd veroorzaakt door de Franse, Nederlandse en Duitse landbouw-lobbies, die in tegenstelling tot de Italiaanse goed georganiseerd zijn. De Italiaanse regering was in een te zwakke positie om zijn boeren te steunen. Dit had tot gevolg dat Italië, oorspronkelijk een land met

een belangrijke landbouwsektor, nu moet vaststellen dat voedselimporten de één na belangrijkste oorzaak is (na energie) van haar betalingsbalans-tekorten. Italië importeert nu melk alhoewel het ongebruikte landbouwgronden bezit. Zelfs de markt van fruit en groenten is in veel gevallen ingepikt door de kapitaalintensieve Nederlandse en Duitse producenten, die ervoor zorgden dat de gemeenschapsregels zo werden vastgesteld, dat die hen ten goede kwamen. (b.v. door het vaststellen van kwaliteitsnormen die de Italiaanse producent nooit kon realiseren).

Diepvriespolitiek

De GLP wordt gezien voor diegenen die geloven in een federaal systeem voor West-Europa als het grootste succes van de gemeenschap tot nu toe; zij ontkennen de misstappen, zij juichten het feit toe dat de beslissingen op Europees nivo worden genomen. (dit is een illusie. De GLP bestaat in feite slechts alleen om de vrijhandel van agrarische produkten zeker te stellen, maar zij laat de nationale regeringen vrij hun eigen structuur- en subsidiepolitiek te voeren).

Wat belangrijk is van de gemeenschappelijke landbouwpolitiek is vooral haar speciale status als Europese politiek, wat tot gevolg heeft dat zij niet ter discussie staat en niet onderwerp is van druk voor verandering van buiten het agrarisch establishment. Daardoor is het geregeerd gebleven door de doeleinden en zorgen van de eind-zestigste jaren. Dat waren: hoe kunnen we meer produceren met minder mensen. Er worden geen pogingen gedaan de politiek af te stemmen op problemen van deze tijd. Er is een kleine start gemaakt om de gevolgen van de moderne intensieve technieken op het milieu wat af te remmen.

Niets wordt gedaan tegen het grote energieverbruik in de intensieve landbouw, evenmin wordt gekeken naar mogelijkheden energie te winnen uit bio-mass. Noch minder aandacht wordt besteed aan de relatie tussen het patroon van landbouwproductie en de „ziektes van de overvloed”, die een gevolg zijn van de consumptie van te veel vet en suiker.

Niet de onbelangrijkste kritiek is dat de belangen van de Europese lobbies er voor gezorgd hebben dat zij voorrang houden op de derde wereld producenten, wier afzetmogelijkheden door EG-maatregelen sterk worden beperkt (b.v. de Algerijnse wijn). De suikerpolitiek is cynies genoeg gebaseerd op het dumpen van gemeenschapssuiker op de wereldmarkt tot nadeel van de ontwikkelingslanden (vooral Cuba), die zeer afhankelijk zijn van een redelijke prijs voor dit produkt. Gemeenschaps voedselhulp is niets meer dan het afvoeren van grote overschotten.

Het speciale van de Europese landbouwpolitiek is dat

zij er voor gezorgd heeft te maskeren wat er gebeurd is in de landbouw in Europa. Met de drang naar opvoeren van de produktie en de noodzaak om de inflatie bij te houden, zijn de boeren uitgeknepen ten eerste door de industrie die hen voorziet van machines, gebouwen, kunstmest, voedsel, medikamenten etc. en door de bedrijven die hun produkten bewerkt en de banken die krediet leveren. Het gevolg is een gestage exodus van het land en een groeiende controle door het agro-business-komplex. Uiteindelijk is misschien de meest wezenlijke kritiek op de gemeenschappelijke landbouwpolitiek, dat zij deze trend heeft gestimuleerd door haar algemene en specifieke regels. Zij heeft het proces gestimuleerd waardoor de kleine boeren het onmogelijk is gemaakt te overleven en zij heeft de middelgrote boeren steeds gestimuleerd de produktiviteit op te voeren door meer kapitaal- en energiegebruik, waardoor zij steeds afhankelijker werden van de banken en de landbouwindustrie.

De toekomst voor de gemeenschappelijke landbouwpolitiek en voor de boeren in West-Europa is niet positief. De gemeenschappelijke landbouwpolitiek is een goed beschermd fort en een zichzelf in stand houdend systeem. Er is geen politieke samenwerking te verwachten, die veranderingen in deze koers en gevolgen zal bewerkstelligen. Een stoot tot verandering kan theoretisch van binnenuit komen nl. van de Commissie (uitvoerend orgaan van de EG). De eerste twee leden die verantwoordelijk waren voor de landbouwpolitiek waren oud-ministers Mansholt en Lardinois. De eerste zette de landbouwpolitiek op en kwam tot de ontdekking dat hij geen macht had om de problemen die erdoor veroorzaakt werden op te lossen. De tweede was een gewillig bondgenoot van de landbouwlobbies.

De Deen Finn Olav Gunderlach is begonnen de eerste misbruiken weg te werken, maar zijn beperkte succes

b.v. zijn poging het overschot van melk terug te dringen, is een vernieuwd bewijs van de onmogelijkheid van verandering. De gemeenschappelijke landbouwpolitiek schijnt gedoemd te zijn steeds grotere overschotten te produceren, vooral van melk, en lijkt steeds meer te gaan kosten, terwijl eerst de overgebleven kleine boeren geëlimineerd worden, dan de middelgrote boeren etc.

Wanneer de huidige ontwikkelingen in de landbouw doorzetten zullen de grote landbouwbedrijven en de agro-business, die gebaseerd zijn op ongezonde milieugevaarlijke intensieve produktie, de voedselproduktie totaal overnemen.

Enkele stappen naar een andere ontwikkeling

Om bovenstaande heilloze ontwikkeling te voorkomen moet de uitstoot van mensen uit de landbouw en de steeds toenemende produktiviteitsstijging (produktie per man) die leidt tot toenemend energiegebruik per eenheid produkt en tot aantasting van het milieu worden gestopt. Dit moet o.a. gebeuren door het verschaffen van een gegarandeerd inkomen voor de kleine boeren. Dat inkomen kan o.a. worden bekostigd door verhoging voedsel prijzen en in ieder geval een verhoging van de prijzen die de voedselindustrie betaalt aan de boeren. Daarnaast moeten de prijzen van de landbouw grond door overheidsmaatregel worden gestabiliseerd zodat jonge boeren weer in staat worden gesteld een landbouwbedrijf te beginnen.

De voedselindustrie moet daar naast door wettelijke maatregelen worden gedwongen tot het verbeteren van de kwaliteit van de voedselprodukten. De bovengenoemde punten zijn kleine stappen in de richting van een meer op de toekomst gerichte landbouw politiek, die Agenor in Europa hoogst noodzakelijk acht.

GEMEENSCHAPPELIJK ENERGIEBELEID EN HET VERZET ERTEGEN

DOOR WOUTER VAN DOORN EN FRANK VAN ZANEN

Wordt Europa een kontinent, bezaaid met kerncentrales met om die centrales een grote militaire en politiemacht? Of gaat Europa zich richten op zonne- en windenergie en op energiebesparing? Dat zal een van de belangrijkste kwesties zijn van deze Europese verkiezingen. Wouter van Doorn en Frank van Zaanen PPR leden en leden van WISE gaan in dit artikel in op de activiteiten die de Europese Commissie ontplooit om kernenergie te bevorderen en op de akties tegen kernenergie die in heel Europa met name rond de verkiezingen worden voorbereid.

Inleiding

Kernenergie levert zo'n 8,5% van de elektriciteitsproduktie in de EG. Volgens de plannen van de gemeen-

schap moet dat in 1985 ongeveer 30% zijn en in het jaar 2000 ruim 50%. Daarmee is de EG nog ambitieuzer dan de lidstaten samen.

De bovenstaande plannen vloeien voort uit de door regeringsleiders van de gemeenschap vastgestelde doelstelling: meer materiële produktie (economische groei). Voor die groei is een minstens evenredige toename van het aanbod van energie noodzakelijk. Als men naast de economische groei bovendien nog de afhankelijkheid van geïmporteerde energie wil beperken, dan is kernenergie volgens de Europese Commissie noodzakelijk.

Om de ontwikkeling van kernenergie te stimuleren in Europa heeft de Europese Commissie een aantal activiteiten ontwikkeld. Deze activiteiten liggen op het ge-

bied van onderzoek en financiering van kernenergieprojecten. Zo is voor de grote onderzoeksprojecten op het gebied van kernfusie, de ontwikkeling van de hogetemperatuur-reaktor en de snelle-kweekreaktor door de gemeenschap voor een bedrag van 65 miljard rekenenheden (Een RE=2.70) uitgetrokken.

Ook voor opwerkingsinstallaties (fabrieken waar radioactief materiaal wordt omgezet in plutonium of de brandstof voor snelle kweekreactoren) heeft de EG een open oog. De EG-commissaris Brunner, verantwoordelijk voor het energiebeleid is van mening dat binnen het gebied van de EG een groot aantal opwerkingsinstallaties moeten komen. Ook aan deze projecten wil de gemeenschap financiële steun verlenen.

Het onderzoek naar de aanwezigheid van uraniumerts-lagen wordt ook door de EG gestimuleerd; op dit moment wordt op dertien plaatsen in het EG-gebied onderzoek naar uranium gedaan. Via de Europese investeringsbank speelt de EG een belangrijke rol op het gebied van de financiering van atoominstallaties.

Waarom verzet

De argumenten van degenen die hoge eisen stellen aan de toepassing van gebruik van atoomenergie spruiten alle voort uit de aard van de stoffen waarmee wordt gewerkt. Radioactieve stoffen zijn potentieel gevaarlijk voor de gezondheid. Dat is ook de reden dat scherpe sociale maatregelen getroffen moeten worden om misbruik ervan tegen te gaan (bedreiging van de rechten van de mens). Bovendien is er een duidelijke verbinding tussen vreedzaam en militair gebruik van radioactieve stoffen. Met betrekking tot dit laatste aspect is men in Europa erg actief. In vrijwel alle staten van de EG is er een tak van industrie die zich bezig houdt met de vervaardiging van onderdelen voor reactoren, opwerkingsfabrieken en uraniumverrijkingsinstallaties. Door de sterke concurrentie op de wereldmarkt, tracht men centrales te verkopen door zich niet al te scrupuleus op te stellen. Vooral Frankrijk en West-Duitsland waren hierin vrij sterk, zij tekenden contracten met landen als Brazilië en Argentinië, Egypte en Israël, Pakistan (India heeft al een atoombom laten ontploffen), Zuid-Korea en Iran. Men herinnert zich waarschijnlijk nog dat Frankrijk de order kreeg om reactorvaten voor Zuid-Afrika te bouwen nadat de PPR had verhinderd dat de regering vergunning gaf om vaten in ons land te produceren.

Ook als we in ons land besluiten niet met de kernenergieontwikkelingen mee te doen, krijgen we toch via Rijn, Maas en Schelde een aanzienlijke hoeveelheid radioactieve stoffen toegevoerd. Bij kerncentrales is veel koelwater nodig, dat is de reden dat de installaties aan rivieren of zeearmen worden gebouwd. Tegelijk kan men de radioactiviteit op het water lozen. Door de aanwezigheid van centrales in West-Duitsland, Frankrijk en België is nu al een verhoogde radioactiviteit van onze rivieren te meten.

Door de eis van voldoende koelwater komen de centrales in Europa dichter op elkaar te staan. In de streek rond Basel zullen plm. 50 centrales verrijzen binnen een straal van 80 kilometer, door de aanwezigheid van Rijn en Rhône. Het lijkt er bovendien op dat de regeringen zich bewust zijn van het gevaar van een groot ongeval met een centrale en daarom hun installaties zoveel mogelijk aan de grenzen bouwen. Ook de bouw van de mijn voor opslag van hoog-radioactief afval aan de grens met Oost-Duitsland, en de plaats van de Franse (Super Phénix Malville) en Duitse (SNR, Kalkar) kweekreaktor is tekenend.

Wanneer men ernst zou maken met een besparingsbe-

leid (woningsisolatie, beter gebruik van industriële proceswarmte, openbaar vervoer), dan zou al een flink gedeelte van de investering in kernenergie overbodig zijn. Bovendien kan veel meer haast worden gemaakt met de toepassing van zonne-energie. Hoewel het gemiddelde aantal zonne-uren in Nederland anders doet vermoeden (een uur per dag over de maand december) kan in Europa de exploitatie van zonne-energie op korte termijn wat gaan betekenen. De energie-voorziening van Sicilië zal over een twintigtal jaren al vrijwel volledig op zonne-energie gebaseerd zijn. De Italiaanse regering stelt zich voor zonnestraling met spiegeltelescopen op te vangen. Het nu nog vrij arme zuiden van Italië en Spanje (dat binnenkort ook tot de EG zal behoren) kan door zijn ligging een energie-leverancier voor Europa worden. Daarnaast is het nu technisch mogelijk satellieten voor de opvang van zonne-energie te lanceren, ook deze mogelijkheid verdient veel meer aandacht dan ze tot dusverre heeft gekregen.

Om de huidige energiepolitiek van de regeringen om te buigen worden door vele groepen in heel Europa acties gevoerd tegen kernenergie en voor besparing van energie en voor ontwikkeling van milieu vriendelijke en duurzame energiebronnen.

Deze groepen maken zich op om op 2 en 3 juni in West Europa op zo'n 25 plaatsen tegelijkertijd te demonstreren, binnen en buiten de EG.

Doelwit daarbij zullen vooral de sleutelprojecten van de atoomindustrie zijn. In Frankrijk natuurlijk bij La Hague; in de „drielandenhoek Frankrijk, Zwitserland, West-Duitsland bij Fessenheim, waar in 1971 de eerste grote demonstratie tegen kernenergie plaatsvond, nog maar acht jaar geleden!; in Cattenom/Lotharingen, 25 km. ten zuiden van Luxemburg en bij de Super-Fénis kweekreaktor in aanbouw bij Malville in het Rhônedal. Aan de vooravond van de grote demonstratie tegen dit laatste project op 31 juli 1977 verklaarde commissaris Brunner nog eens dat snelle kweekreactoren voor de EG onontbeerlijk zijn. Na de demonstratie die uitmondde in een veldslag waarbij een dode en honderden gewonden te betreuren waren beriep de Franse minister van binnenlandse zaken zich ter rechtvaardiging van de inzet van 30.000 man politiek op Brunner. In Engeland richt de aandacht zich op de opwerkingsfabriek Windscale en op de Urenco-verrijkingsinstallatie bij Capenhurst. In Schotland wordt gedemonstreerd bij Torness waar een kerncentrale gepland is, voor het eerst na een lange pauze in Groot Brittannië waar al 29 kerncentrales in bedrijf zijn. In Torness is er voor het eerst een brede oppositie ontstaan tegen kernenergie als zodanig. In zuidoost Ierland gaat het naar Carnsore Point waar het eerste Ierse kernenergie-komplex gepland is dat half zoveel energie zou moeten leveren als heel Ierland thans verbruikt. De EG heeft verschillende malen druk uitgeoefend op de Ierse regering om haast te maken met dit project. Ook in Denemarken, naast Ierland het enige EG-land zonder kerncentrales, wordt gedemonstreerd. De regering en de meerderheid van het parlement zijn hier voor kernenergie, maar de meerderheid van de bevolking is er blijkens opiniepeilingen tegen. In België wordt gedemonstreerd bij Doel aan de Schelde bij Antwerpen waar de in hoofdzaak partikuliere atoomindustrie een derde en vierde kerncentrale willen neerzetten; hier wordt samengewerkt met actiegroepen uit Zuid-Nederland.

Ook Kalkar waarover zelfs in Westduitse regeringskringen ernstige verdeeldheid is ontstaan zal opnieuw het doelwit zijn van Nederlandse en Westduitse actiegroepen. En dan natuurlijk Gasselte in Drente, tegen de opslag van kernafval in zoutkoepels. In Oostenrijk, waar de bevolking met een kleine meerderheid „nee”

zei tegen het in gebruik nemen van de afgebouwde kerncentrale Zwentendorf, komen ook demonstraties. Evenals in Zwitserland waar een referendum-initiatief om de bevolking meer zeggenschap te geven over de vestiging van atoominstallaties op het nippertje werd afgestemd. In Zweden komen demonstraties bij drie plaatsen waar plannen bestaan voor uraniumwinning. Ook buiten Europa is een snel groeiende weerstand merkbaar. In de VS en Canada is in één jaar tijd een omvangrijke beweging ontstaan die zich onder andere richt tegen de uraniummijnbouw in de Indiaanse reservaten en die het verband tussen laag-radioactieve straling en kanker in het middelpunt van de belangstelling heeft geplaatst. In Australië, een grote potentiële leverancier van uranium, is al verschillende malen gestaakt tegen de uraniumwinning en zijn er pogingen ondernomen om het transport van uraniumerts per schip te blokkeren. De EG onderhandelt met de Australische regering over de aankoop van uraniumerts.

In het Europese parlement en in de Europese commissie worden de motieven tegen kernenergie niet serieus genomen. Onderzoek naar zonne- en windenergie wordt minimaal financieel gesteund. Een op grote schaal opgezet Europees isolatieplan is nog niet eens overwogen hoewel de rentabiliteit daarvan zeer hoog is. De mogelijkheden om door het maken van duurzame producten en meer reparatie het energiegebruik af te remmen wordt slechts door ambtenaren gesuggereerd.

Gelukkig worden deze ideeën op steeds grotere schaal ondersteund niet op de laatste plaats door de creatieve activiteiten van de anti-kernenergie beweging. Hoewel het Europese parlement nog weinig te zeggen heeft in Europa zou het voor deze anti-kernenergie beweging prima zijn wanneer een PPR vertegenwoordiger tussen die oubollige club pro-kernenergie parlementariërs andere ideeën naar voren brengt

wise

World Information Service on Energy/Service Mondial d'Information sur l'Energie/
Weltweiter Energie Informationsdienst

WISE, World Information Service on Energy, is een informatiedienst ten behoeve van de beweging voor een niet-nukleaire toekomst. Als onderdeel van deze wereldwijde beweging wil WISE de communicatie bevorderen tussen mensen die zich verzetten tegen de nukleaire ontwikkeling en werken aan de invoering van konstruktieve en duurzame alternatieven.

Als internationaal persburo voor deze beweging verspreiden wij nieuwsbulletins in het Frans, Duits, Engels, Spaans en Nederlands aan honderden alternatieve bladen en tijdschriften in de westerse wereld alsmede

in toenemende mate aan de gevestigde pers.

Daarnaast geven wij een tweemaandelijks tijdschrift uit – in het Engels – met aankondigingen en verslagen van acties tegen kernenergie en berichten over 'zachte' energieprojecten opgezet door de burgers zelf (abonnement 6 nummers f 12,-, Postgiro 4088285).

WISE is een Vereniging met leden over de hele wereld.

WISE

2e Weteringplantsoen 9

1017 ZD Amsterdam

tel: (020) 255064

MULTINATIONALE ONDERNEMINGEN

DOOR JAAP RÖELL

De nationale overheden zijn per definitie slechts in beperkte mate in staat om de activiteiten van over de grenzen werkzame ondernemingen aan de nationale controle te onderwerpen. Hoe moet die controle dan tot stand komen en op welke terreinen van het optreden van multinationale ondernemingen moet die dan van toepassing zijn? Is het Europese niveau het meest geëigende kader?

In dit artikel worden hierover enkele opmerkingen gemaakt. De ruimte laat slechts toe dat dit zeer globaal en oriënterend gebeurt.

Waar hebben we het over?

Vanwege de grote onderlinge verschillen tussen multinationale ondernemingen (MNO's) op financieel-eco-

nomisch, sociaal, juridisch en organisatorisch gebied, is er geen alomvattende definitie van MNO's te geven. Wel kunnen een aantal gemeenschappelijke kenmerken worden gegeven:

- MNO's bezitten of controleren bedrijfsvestigingen buiten het land van de hoofdvestiging. Tussen deze vestigingen bestaat een netwerk van relaties, met de moederverstiging aan de top;

- in de hiërarchische opbouw (centralisme) van de concerns worden de meest belangrijke beslissingen over de ontwikkeling van de verschillende onderdelen, in de hoofdvestiging opgenomen. Zoals de goedkeuring van meerjarenplannen, grote investeringen, het financieringsbeleid en de benoeming van het top personeel. Uitvoeringsbeslissingen worden meestal aan de afzonderlijke vestigingen gedelegeerd (beperkte decentralisatie);

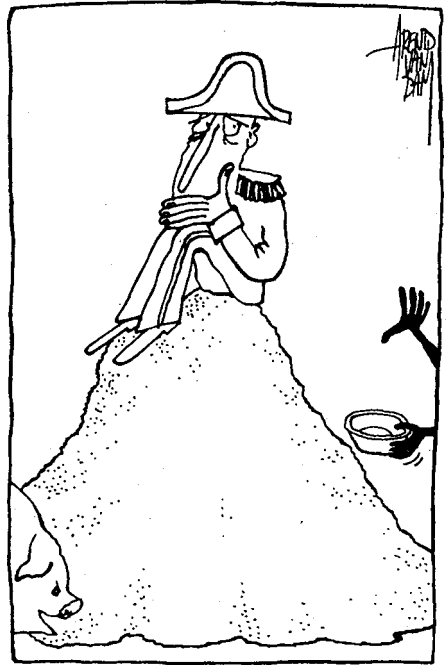
– de leiding van de MNO beschouwt de wereld als één economische eenheid – staatkundige grenzen bestaan in principe niet;
 – het maakt voor het beleid van een MNO weinig uit of deze geheel of gedeeltelijk in overheidshanden is.
 Het bestaan van MNO's is kenmerkend voor een bepaalde ontwikkelingsfase van de huidige economische orde welke gekarakteriseerd wordt door het principe van de vrije internationale uitwisseling van goederen, diensten en personen. In deze economische orde staat het winststreven, als onderdeel van het streven naar zelfhandhaving van de onderneming, centraal. De eis van continuïteit dwingt tot het steeds weer zoeken naar nieuwe produkten en/of nieuwe afzetmarkten en naar het beheersen van deze markten. Zij dwingt ook tot het telkens zoeken naar nieuwe samenwerkingsverbanden met andere producenten met het doel de eigen markt- en machtspositie te versterken. Dit is de immanente wet van expansie. Deze expansie mag niet worden belemmerd door het bestaan van nationale grenzen, want dan zouden de economische groei mogelijkheden in gevaar kunnen komen.

Toen in 1958 met veel fanfare en optimistische toekomstverwachtingen het verdrag van Rome door zes Europese landen werd getekend, had men de hoop dat door het slechten van nationale grenzen de economische ontwikkeling en integratie zouden worden bevorderd. Artikel 2 van het verdrag beoogt één gemeenschappelijke economische markt tot stand te brengen waardoor een gestage economische groei, een grote financiële stabiliteit, een hogere levensstandaard en nauwere betrekkingen tussen de op de gemeenschap verenigde landen, mogelijk zou worden. Deze toekomstverwachting is boven de toch al hoog gespannen verwachtingen uitgekomen...

Probleemvelden

De Europese boeren en hun organisaties zouden nooit op de gedachte zijn gekomen om een economisch samenwerkingsverband tussen de nationale staten tot stand te brengen om de vrijhandel te bevorderen. Hun wijze van werken en produceren is veel meer regionaal bepaald en letterlijk aan de grond gebonden en vertoont in geen enkele opzicht gelijkenis met de ver doorgevoerde arbeidsverdeling, kapitaalaccumulatie en vervreemding van de werknemers ten opzichte van het (eind)produkt zoals in de moderne nationale en multinationale ondernemingen het geval is, alhoewel in de intensieve landbouw daar ook al enkele aspecten van te vinden zijn. Toch zijn het de boeren en boerenorganisaties die het meest te maken hebben met het sturende beleid van „Brussel”. Multinationale ondernemingen worden op Europees niveau niet aan een dergelijk beleid onderworpen. Er is geen sprake van een gemeenschappelijke politieke aktie om een geplande economische orde tot stand te brengen. Toch bestaat daar alle reden toe. Want het op multinationale schaal economische activiteiten ontplooiën levert op een aantal terreinen spanningen op met het nationale – door politieke overwegingen ingegeven – beleid. Bijvoorbeeld:

a. door economische concentraties (fusies, meerderheids- of minderheidsdeelnemingen) is er op een groot aantal produktenmarkten geen sprake meer van een open markt van aanbieders van goederen en diensten. Uit de toelichting op een voorstel van de Europese kommissie betreffende de controle op concentraties van ondernemingen blijkt, dat het concentratieproces al geruime tijd onrustbarende vormen aanneemt. In veel gevallen, aldus de Europese Commissie in zijn voorstel, heeft dit proces er reeds toe geleid dat in de

Melkpoederberg naar varkens of derde wereld....

gemeenschap nog slechts vier aanbieders zijn overgebleven. In enkele sectoren hebben de vier grootste ondernemingen op de gemeenschappelijke markt reeds een markt-respektievelijk produktieaandeel tussen de 80 en 90%. In talrijke andere gevallen is een daling van het aantal ondernemingen ingetreden tot de helft van het oorspronkelijke aantal aanbieders. De Commissie vervolgt met de opmerkingen dat ondernemingen via concentratie een marktpositie kunnen verwerven, die het hun mogelijk maakt zich aan de druk van de concurrentie te onttrekken: zij staan niet meer onder de dwang de prijzen, hoeveelheden en kwaliteit van hun produkten aan te passen aan de ontwikkeling van de vraag. Bovendien kunnen ondernemingen met een dergelijke marktpositie hun prijspolitiek volgen, die grotendeels afhankelijk is van het conjunktuurverloop, hetgeen de doeltreffendheid van maatregelen tot bestrijding van de inflatie verkleint en conjuncturele pieken naar boven en naar beneden kan versterken. Intussen is het in 1973 ingediende voorstel nog steeds niet door de Raad van Ministers goedgekeurd.

Over de ontwikkelingen inzake het concurrentieverschijnsel, wordt elk jaar door de Europese Commissie verslag gedaan (verslag mededingingsbeleid). Uit het verslag over 1977 blijkt dat sinds 1973 de bedrijfstakken waar de industriële concentratie reeds een zeer hoge graad heeft bereikt, een duidelijke tendens naar stabilisatie van het concentratieproces vertonen. De moderne economische theorie leert trouwens dat wanneer het peil van concentratie die in een gegeven structuur een bepaald „plafond” heeft overschreden, er tendensen tot herstel van het evenwicht aan de dag treden via een teruglopen van het concentratieproces. Daarbij moet echter niet vergeten worden dat tegelijkertijd de strategie van multinationale ondernemingen zodanig kan wijzigen dat de nadruk komt te liggen op het leggen van financiële banden, het sluiten van specialisatie overeenkomsten, verdeling der markten, gemeenschappelijke oprichting van dochtermaatschappijen en meer van dergelijke activiteiten. Deze strategie leidt evenzeer tot beperking van het aantal en

de onafhankelijkheid van het aantal economische „besluitvormingscentra” zonder dat dit in de statistische overzichten kan worden teruggevonden;

b. Het investeringsbeleid van multinationale ondernemingen is er op gericht om tegen de laagst mogelijke kosten de hoogst mogelijke opbrengst te verkrijgen. Of anders gezegd; er zal daar geïnvesteerd worden waar de vergelijkende voordelen voor de betreffende onderneming het grootst zijn. Hierdoor ontstaat een internationaal herstrukturingsproces met alle gevolgen van dien voor de werkgelegenheid. De nationale overheden hebben daar geen reële invloed op;

c. Door over- en onderfakturering van goederen of diensten die door het ene concern-onderdeel aan het andere worden geleverd of verricht (interne verrekenprijzen), is de multinationale onderneming, binnen zekere grenzen, in staat op de totale concernwinst op een fiscaal zo gunstig mogelijke wijze over de in de verschillende landen gevestigde onderdelen te verdelen en aldus de belastingdruk over de totaalwinst te minimaliseren. Tal van internationale organisaties hebben uitgesproken dat de interne verrekenprijzen niet mogen afwijken van de prijs van dergelijke goederen of diensten op de vrije markt („Arm's-Length-pricing”). De controle daarop is echter nagenoeg onmogelijk. Vooral wanneer het om producten of diensten gaat waarvoor geen marktprijs bestaat;

d. Het monetaire- en anti-inflatiebeleid van nationale overheden staat onder grote druk van internationale financiële transakties van landen (b.v. Opec-landen) en multinationale ondernemingen, waaronder het multinationaal opererende bank- en verzekeringswezen. De monetaire stabiliteit is in belangrijke mate afhankelijk van de getotaliseerde financiële transakties op de valutamarkt. Er heeft zich in Europa een zeer omvangrijke valutamarkt ontwikkeld, de zogenaamde euro-valutamarkt, waarvan de wetmatigheid zich buiten de nationale kaders en stuurmogelijkheden om, voltrekt.

Zie hier een aantal probleemvelden, welke er in essentie op neerkomt dat het voor nationale overheden niet (meer) mogelijk is de ontwikkelingen van transnationaal georganiseerde ondernemingen te controleren, laat staan te beheersen. Een wijziging in de politieke machtsverhoudingen is het gevolg.

Europese politieke macht

Het beleid van de EG ten aanzien van multinationale ondernemingen is gebaseerd op de idee van de wederkerigheid. Dat wil zeggen dat de Europese Commissie er van uit gaat dat beperkende maatregelen ten opzichte van de in de gemeenschap investerende ondernemingen uit de derde landen (bijvoorbeeld de VS), zijn weerslag zal hebben op buiten de gemeenschap opererende ondernemingen waarvan het moederbedrijf in een van de EG-landen is gevestigd. Vanuit deze vreesachtige houding is het te begrijpen dat het tot 1973 heeft geduurd voordat de Europese Commissie een begin heeft gemaakt met het scheppen van een „passend tegenwicht teneinde het evenwicht tussen de aanwezige gesprekspartners (lid-staten en multinationale ondernemingen) te herstellen”, aldus de commissie in het rapport betreffende multinationale ondernemingen tegen de achtergrond van de kommunautaire regelingen (DOC. 261-73). Uitgangspunt van het rapport is dat de aktie die op een aantal gebieden moet worden ondernomen, niet ten koste mag gaan van het verschijnsel (investerings van multinationale ondernemingen) waarvan de economische en sociale voordelen bij voorbaat als vaststaand worden beschouwd. Er moet alleen naar worden gestreefd de gemeenschap met behulp van een passend juridisch kader te wapenen tegen

de schadelijke gevolgen van het optreden van multinationale ondernemingen. Hiertoe te ontwerpen regelingen mogen volgens het rapport geen enkel diskriminerend aspect bevatten en moeten gelijkelijk van toepassing zijn op partikulieren en ondernemingen, ongeacht of zij uninationaal of internationaal-kommunautair of buiten kommunautair zijn.

Ondanks deze wel zeer beperkende uitgangspunten, is het rapport van principiële betekenis voor de discussie die daarop binnen de Europese organen is gevoerd over het thema multinationale ondernemingen. In december 1974 is het rapport onderwerp van discussie geweest in het Europees Parlement. Aan het slot van deze discussie werd een resolutie aangenomen, waarvan een van de overwegingen als volgt luidt:

„Het Europees Parlement juicht het toe dat de commissie van de EG het initiatief heeft genomen om te trachten met behulp van passende juridische regelingen paal en perk te stellen aan een ontwikkeling die indruist tegen de doeleinden van de verdragen waarop de EG is gebaseerd.”

De PPR heeft fundamentele bezwaren tegen een dergelijke overweging. De in de resolutie opgenomen maatregelen verdienen maximaal ondersteuning (daar mag geen misverstand over bestaan), maar het kader waarin die maatregelen worden geplaatst geven onvoldoende zekerheid dat het economische groeiproces ook maar enigermate wordt omgebogen. Daar tegenover stelt de PPR een program van aktie waarbij de groei-doelstelling in de gemeenschap als zodanig wordt aangepast en de mededinging ondergeschikt wordt gemaakt aan een selectieve economische ontwikkeling, gebaseerd op democratisering van het economisch beslissingsproces.

Tot slot

Het wezenlijke kenmerk van multinationale ondernemingen is dat zij in staat zijn om door middel van centralisatie van ongecontroleerde macht ten eigen bate, tegenwicht te bieden aan de politieke macht van soevereine staten en deze niet zelden weten te overheersen. Het vormen van een gecentraliseerde politieke tegenmacht door samenwerking van staten (b.v. in EG-verband) lijkt op het eerste gezicht de aangewezen weg een te grote macht van multinationale ondernemingen te breken. Maar de PPR is van oordeel dat dit voor de zeggenschap van burgers en werknemers over de eigen leef- en werkomstandigheden onvoldoende is. Het noodzakelijke evenwicht kan alleen gevonden worden als de politieke tegenmacht gedragen wordt door voldoende democratisering van de beslissingsmacht in de vestigingen van de multinationale ondernemingen. Deze noodzakelijke democratisering betekent het einde van de multinationale ondernemingen in hun huidige bestaansvorm, gebaseerd op gecentraliseerde economische macht.

PPR-STUDIEBLAD

Redactie (tijdelijk): werkgroep PPR-Studieblad (Erik Akkermans, Meerten ter Borg, Dik Bot, Walter van Opzeeland, Eduard Pijlman, Rokus Verwoerd en Kees Waagmeester).

Illustratie omslag: Henry Driessen.

Basis lay-out: Joep Paulussen.

Uitgave: Stadiestichting voor radiokale politieke vernieuwing; Singel 277, Amsterdam.

Productie:

Brouwer Offset b.v./Utrecht.

INHOUD

3 GRENZEN IN DE EUROPESE GEMEENSCHAP

door Leo Jansen, PPR-lijsttrekker bij de Europese verkiezingen.

5 EUROPA VAN DE STERKE OF DE ZWAKKE REGIO'S?

door Maurits Henkemans, medewerker Studiestichting PPR.

9 OVERDRACHT VAN DEVOEGDHEDEN

door Gerritjan van Oven, lid Studiestichting PPR.

12 EUROPA IN DE WERELD: ongecontroleerde samenwerking

door Ad Melkert, voorzitter Europa-groep PPR.

14 DE EUROPESE GEMEENSCHAP: weldoener of neo-koloniaal?

door Gerrit Faber, lid themagroep Vrede van de PPR.

17 DE LANDBOUWPOLITIEK VAN DE GEMEENSCHAP

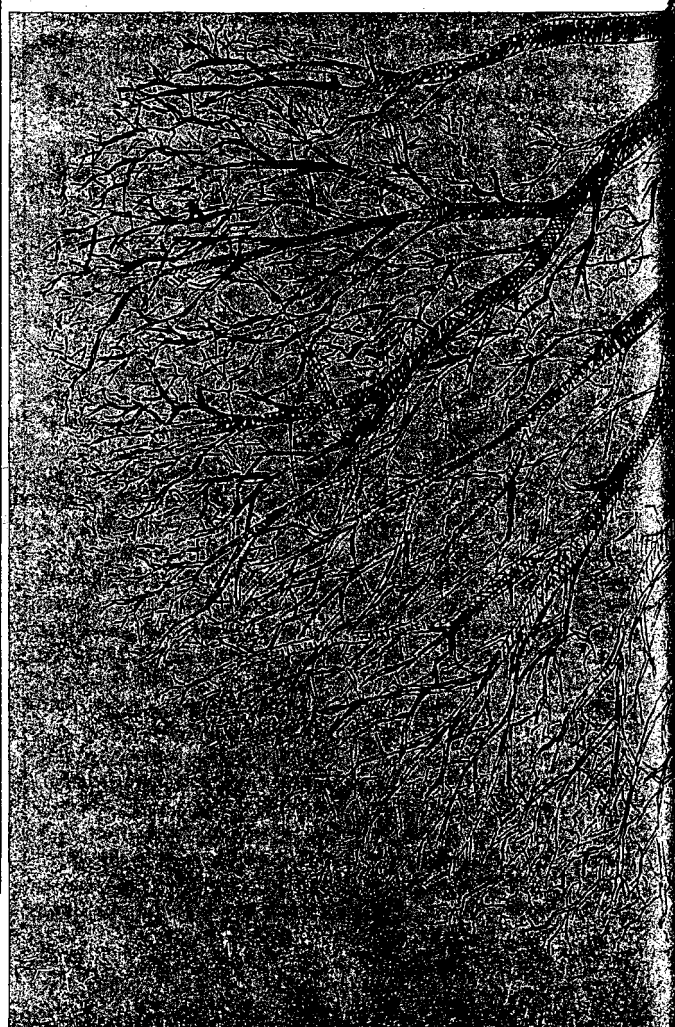
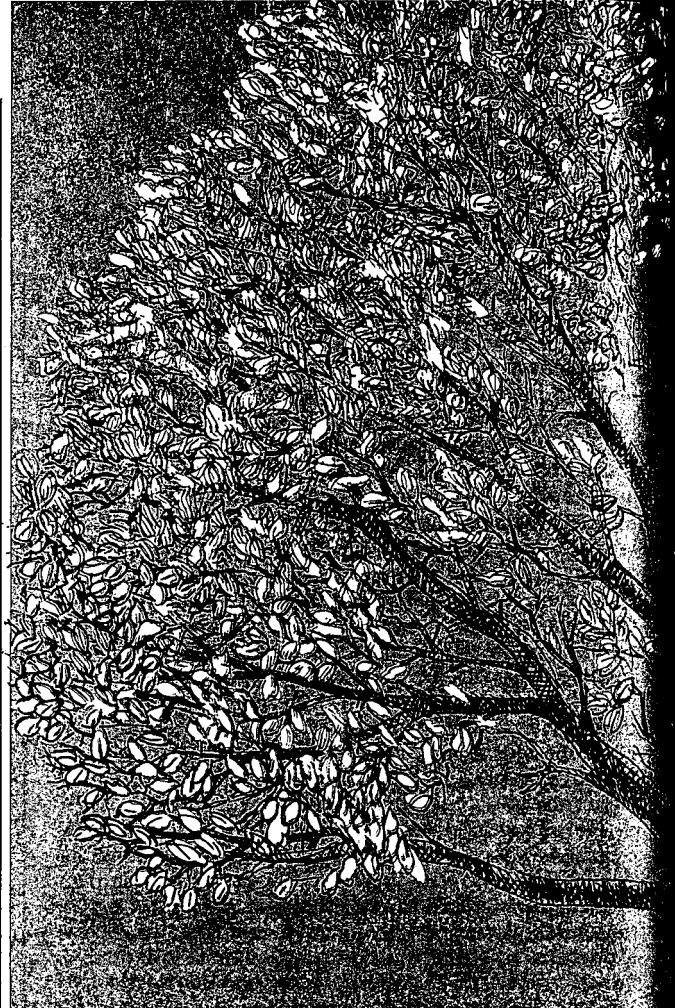
door John Lambert, lid Agenor.

19 HET EUROPESE ENERGIEBELEID EN HET VERZET ERTEGEN

door Frank van Zanen en Wouter van Doorn, leden PPR en WISE.

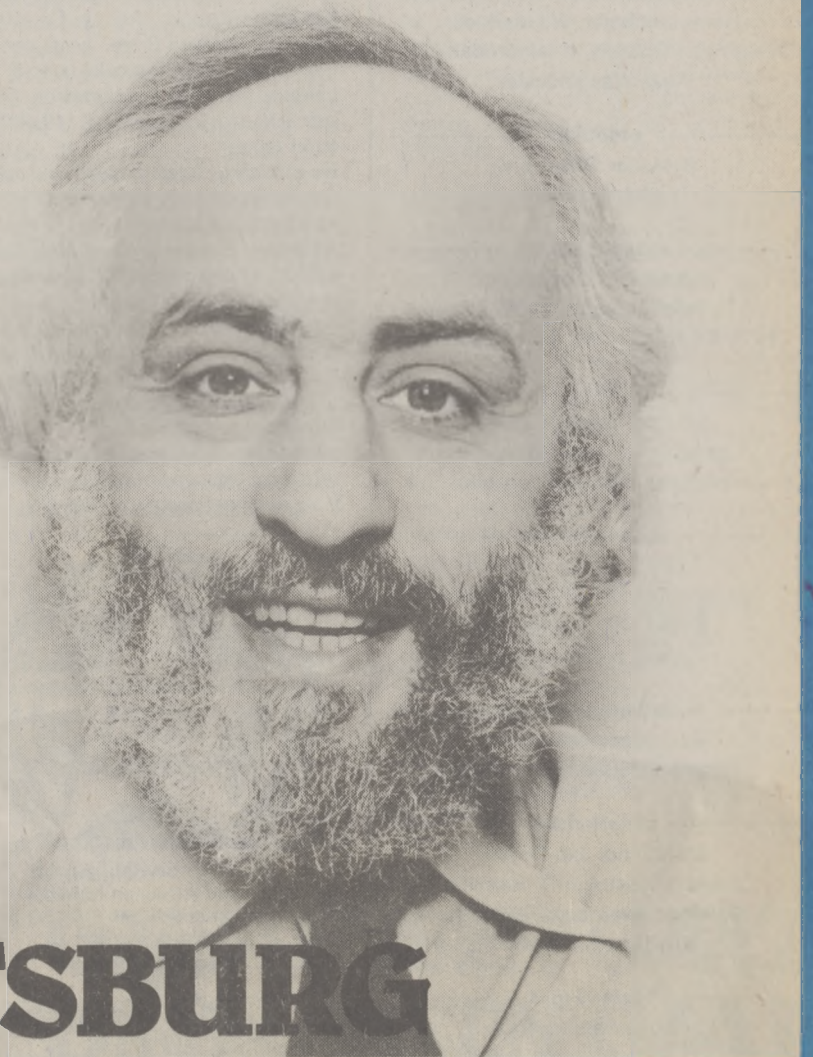
21 MULTINATIONALE ONDERNEMINGEN: macht of onmacht op Europees niveau

door Jaap Röell, medewerker PPR-fractie Tweede Kamer.

PPR
6

**LEO
JANSEN
MOET
NAAR
STRAATSBURG**

PPR

Aktie Krant

uitgave

Stichting Radikalenkrant
verschijnt
elke twee weken

directie

Jan Heytel, Gidi van Dongen,
Louis Vuurboom

redaktieraad

Erik Akkermans, Gerard de Oude,
Kees van Twist

redactie

Hans Berrevoets, Stéphanie Brokerhof,
Harm Lamberts, Wil Merkies,
Walter van Opzeeland (eindredakteur)
Kees Waagmeester

produktie

Brouwer Offset b.v.,
Utrecht / Delft

redactie-adres

Walter van Opzeeland,
Rapenburgerplein 67,
1011 VH Amsterdam, tel. 020-254434

kopij

naar het redactie-adres
getypt met redelijke marge
blad aan één kant gebruikt

abonnementen

à f 22,- per jaar
Buro Politieke Partij Radikalen
Singel 277, Amsterdam
Telefoon 020-227342

kontributiebetalingen

Peningmeester PPR,
postgiro 1575600 te Amsterdam

advertenties

uitsluitend: Jan Heytel,
Schreveliusstraat 68, Haarlem
Telefoon overdag 02505-791,
's avonds 023-314160

basis-layout

Joep Paulussen

LEEN DE KLEINE BOER

De kleine boeren verdwijnen, de landbouw wordt bedreigd door vergif en dierenmishandeling. Is het dan onmogelijk in Nederland op weinig grond van een natuurlijk boerenbedrijf te leven?

Roel en Josti van Duijn wilden laten zien dat dit wél kan en kochten twee jaar geleden met hulp van vrienden een vervallen boerderij in het Oost-Groningse Veele. Ze timmerden, namen vee en maken nu biologische boerekaas. Zoetjes aan kunnen ze daardoor in hun levensonderhoud voorzien. Maar ze willen hun onderneming tot een veelzijdiger model maken van hoe er op het platteland verantwoord kan worden gewerkt. Praktische toepassing van zonne- en windenergie zijn nu aan de beurt.

Om alles goed aan te kunnen willen Roel en Josti gaan samenwerken met een ander gezin. Daarom is uitbreiding van de grond van het bedrijf noodzakelijk. De stichting „De Kleine Boer” heeft een voorlopig koopcontract voor 3 hektare in Veele getekend en moet per 1 mei aanstaande f 110.000 op tafel leggen.

De stichting heeft zoveel geld niet. Om de koop toch mogelijk te maken heeft de stichting een obligatielening uitgeschreven. Men kan f 250,- of een veelvoud daarvan lenen tegen zelf te bepalen voorwaarden. (Schenkeningen zijn natuurlijk ook welkom.) Deelnemers, dat zijn de leners (of schenkers), worden in het bestuur van de stichting betrokken.

Met de lentezon in het gezicht doen wij deze oproep: maak een storting over op postgiro 2859559, tnv

stichting „De Kleine Boer”, Mozartkade 13, Amsterdam-zuid. Ook na 1 mei gestort geld vindt zijn bestemming voor „De Kleine Boer” en is niet minder dringend nodig dan wat er vóór die datum binnenkomt. Een deelnemingsbewijs van de stichting „De Kleine Boer” ontvangt u dan binnenkort.

*Ria & Karel Beckers
Bas de Gaay Fortman
Erik Jurgens
Frans van de Ven
Herman Verbeek
Henk Waltmans.*

de PPR heeft inhoud

... en daarom doet de PPR ook mee aan de Europese verkiezingen. Dat die verkiezingscampagne waar zo veel PPR'ers zo energiek aan werken ook nog geld kost – dat is een bijkomstigheid. En een „gegeven” ... Maar dan óók in die zin dat zo veel mogelijk goedgeefse PPR'ers hun bijdrage storten op giro 5 5 5 in Ommen van

PPR-VERKIEZINGSFONDS

Liefst (maar trouwe lezers van dit blad weten dat immers...) via een automatische giro-betalingsmachtiging.

Gratis verkrijgbaar bij uw postkantoor. „Goed” invullen. Wat denkt u van een tientje per maand? Of kan het vijftientig gulden lijden? Bekijk het maar. Maak van die kostenfactor een „gegeven”. Doen ...

Steun de bevrijdingsstrijd in Zuid-Afrika en Namibië steun het ANC en SWAPO

GIRO 26655

OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT

Politiek op komst

HERMAN VERBEEK

De vorige aflevering van deze column, die van 13 april, vond ik een magnifieke tekst van Leo Jansen. Hij schreef deze voor het Europa-Kongres dat we net achter de rug hebben. Hoe hij zich gesteund en politiek op koers gezet ziet door de werkbezoeken en discussies, die de aktiecentra organiseren: kampeertijd brengt altijd de bloedsomloop in partij en politiek weer op gang. LEO MOËT NAAR STRAATSBURG om er te vechten tegen kernenergie, kernbepapening en de groei-ekonomie waaruit die voortkomen, zoals oneetbare appels vallen uit een zieke boom.

Op 7 juni gaat het om twee vragen: hoe worden de 25 zetels in Straatsburg onder de Nederlandse partijen verdeeld, en dus: hoe sterk is elke partij? Als Vondeling met politiek onfatsoen rondroep: „niet op kleine partijen stemmen”, dan doet hij Duits: hij wil een liberale, een konfessionele en een sociaaldemokratische partij overhouden – die drie. En we weten hoe dat smalle systeem de democratie belaaft. De toekomst, juist ook die van het vergroeide West-Europa, zoekt zich een weg langs nieuwe partijen die al hun denken en handelen op vernieuwing concentreren.

Ik verwijt de PvdA, dat haar beroemde „kleine stappen” ook kleine denkstappen zijn geworden. Daarover kon ik een maand geleden een paar fundamentele vragen stellen in „De Nieuwe Linie” (28 maart). Terwijl deze PPR-aktiekrant verschijnt houdt de PvdA haar kongres in Amsterdam. Ik ga er heen, ben benieuwd of Max of Wim voorzitter wordt, hoe er wordt gestemd over ekonomische vragen en kernwapens in Europa. Max van den Berg vertelde me hoe hij in Latijns-Amerika is geschrokken: voor de landen daar is de sociaaldemokratie van West-Europa rechts, kapitalistisch, konformistisch. Niet alleen de SPD – de PvdA net zo goed. Ik herinner me nog best hoe ik in Mexico ontdekte waarom ik in Nederland bij de PPR moet zijn. Alleen vanuit de wereldverhoudingen (historisch, ekonomisch, ekologisch, technisch, cultureel, militair) kun je een Europees program en een Nederlands program in je politieke lichaam laten groeien. Het partijbestuur zal de studie van Ron Rote, „Het recht van de zwakste” uitgeven en verwijst naar het recente proefschrift van PPR-ontwikkelingsekonoom Gerrit Faber, „Europa en de Derde Wereld”.

Vol spanning zie ik uit naar het resultaat van 7 juni: hoeveel stemmen

de kampe, de aktiecentra en de leden voor de PPR hebben weten te verenigen. Met dat resultaat, hoe het er ook uit zal zien, zullen we een zeer politieke periode tegemoet gaan. Het partijbestuur treft al voorbereidingen voor de komende Kamerverkiezingen. Zijn die in '81, of valt het kabinet eerder?

Wij zijn begonnen aan het werk voor een nieuw verkiezingsprogram; er moeten lijsten met Kamerkandidaten worden gekozen, de strategie voor de weg naar een nieuw kabinet moet worden uitgezet. We hebben de kiezer maar één vraag te stellen: „wilt u een progressief kabinet? Hoe progressief??” De PPR zet haar lijn van het Arnhem-kongres van '77 voort: ze wil mee-regeren als de kiezers dat willen en als regeerprogram en kabinetsleden aanvaardbaar zijn. Op die lijn zal het partijbestuur een beleidsnota aanbieden. De PPR voert programpolitiek met het ene oog op onze politieke tegen- en medestanders en met het andere oog op een nieuwe maatschappij. De kiezer kijkt welke punten je scoort in de marges van het dagelijks democratisch gevecht en hij kijkt welke toekomst je over tien, vijftig, tachtig jaar „aan de mens wilt brengen”. Als je in de PPR zit moet je verziend zijn en een lange adem hebben.

OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT

Motie Haarlem: Europa ánders

Tijdens de voorbereiding van de campagne voor de Europese verkiezingen bleek ook in het actiecentrum Haarlem begrijpelijke twijfel en aarzeling, die door veel discussie kon worden overwonnen. Het resultaat van een en ander heeft het actiecentrum Haarlem in de vorm van een motie aangeboden aan het kongres in de verwachting dat dit stuk ertoe kan bijdragen dat de hele PPR eendrachtig en met volle overtuiging aan de campagne kan werken.

De tekst van de motie luidt:

„Het PPR-kongres, in vergadering bijeen te Nijmegen op 21 april 1979, overwegende dat,

– het voor een bestaande politieke partij vanzelfsprekend is, deel te nemen aan uitgeschreven verkiezingen,
– een afwijzing van de huidige Europese Gemeenschap door haar nog niet expliciet is gedaan,

– een duidelijk onderscheid gemaakt dient te worden tussen een door de PPR niet wenselijk geachte voortgang van de huidige EG en de door de PPR voorgestane Europese Samenwerking,

spreekt zich uit voor een campagne in de geest: „Europa nee, tenzij anders” en besluit dat:

1. de afwijzende opstelling van de PPR van de huidige doeleinden van de EG wordt verwoord en gemotiveerd,
2. de discussie over grondslagen en doelstellingen van de gewenste Europese Samenwerking wordt bevorderd en waarbij het verkiezingsprogramma in zijn door het kongres vastgestelde vorm als leidraad kan dienen.

Toelichting:

– Een bestaande politieke partij heeft, eenvoudigweg door haar bestaan, een zekere verplichting aan haar kiezers, tenminste wanneer zij zich baseert op een breed toepasbare ideologie.

Daarom lijkt het ook vanzelfsprekend dat de PPR aan de komende Europese verkiezing deelneemt.

Toch is de positie van de PPR ten opzichte van deze verkiezing een zeer moeilijke. Immers twee grondideeën strijden om de voorrang te weten:

A De afkeer van een groot, gecentraliseerd en een kapitalistische machts-politiek nastrevend Europa lijkt een demonstratieve verkiezingsboycot te vragen.

B Een visie op een samenwerkend Europa, waar juist bevrijding van de mens mogelijk wordt en welke toekomst schept voor de komende generaties op Europees en op mondiaal vlak, vraagt om deelname aan de Europese verkiezing.

Aangezien het laatste PPR kongres, door te kiezen voor zelfstandige deelname en door het aanwijzen van de lijsttrekker, duidelijk gekozen heeft voor deelname, is het van vitaal belang de visie van de PPR op een Samenwerkend Europa uiterst duidelijk te presenteren.

– De kritische opstelling van de PPR tegenover de huidige Europese Gemeenschap is tot nu toe onvoldoende tot uiting gekomen.

Wanneer onze partij de huidige EG afwijst op grond van het gegeven dat:

a) deze zich baseert op een kapitalistisch groeimodel en achterstelling van ontwikkelingslanden,
b) zij streeft naar grootschalige machtscentra en

c) dat zij uitgaat van de noodzaak van kernenergie en kernbewapening, zal deze afwijzing ook tijdens de verkiezingscampagne duidelijk moeten blijken.

Hiertoe is het noodzakelijk dat het kongres zich duidelijk uitspreekt.

– Gebaseerd op de afwijzing van de huidige EG, zoals hiervoor aan het kongres voorgelegd, zal de PPR haar eigen ideeën over Europa, op niet mis

te verstane wijze moeten presenteren. De Radikalen baseren hun ideeën op het principe van werkbare en herkenbare regio's, samenwerkend in een gemeenschap welke uitgaat van:

- het belang van de individuele burger,
- het belang van onderdrukte groepen,
- een rechtvaardige verdeling van werk en inkomen,
- de wijziging van eigendomsverhoudingen,
- de toekomst van de natuurlijke omgeving, van toekomstige generaties en van generatiegenoten in de Derde Wereld.

Het uitdragen van deze visie moet onze campagne bepalen.

– De uitspraak „Europa nee, tenzij anders” geeft op een duidelijke manier het standpunt van de Radikalen weer. Naar het oordeel van actiecentrum Haarlem op de duidelijkste manier.

De campagne, maar bij succes ook het gedrag van de PPR Europarlementsfractie, dient dit standpunt steeds weer te verwoorden en te motiveren. In ieder geval is de PPR het aan haar ideeën verplicht de discussie over de grondslagen en de doelstellingen van Europa aan te zwengelen en hierbij onze inzichten kenbaar te maken.”

Door technische omstandigheden kunnen we helaas in deze PPR-aktiekrant niet méér melden over het Europa-kongres. De lay-out moest namelijk al de dag vóór het kongres worden afgesloten en dank zij de goedertierenheid van de drukker was het mogelijk althans iets te aktualiseren. De volgende keer, in het nummer van 11 mei, hopen we uitvoeriger op het kongres terug te komen.

REDAKTIE

LINKSAF EN OMHOOG

Groene lijst

KEES WAAGMEESTER

PPR: de groene lijst voor Nederland. Die slagzin uit onze verkiezingskrant kreeg afgelopen zaterdag in Nijmegen op het Europakongres gestalte door een speech van de lijststaansvoerder van de „Die Grünen“ uit West-Duitsland, Petra Kelly. Een krachtige, overtuigende vrouw, die er herhaaldelijk de klemtoon op legde, dat vrouwen in de Duitse alternatieve beweging een vooraanstaande rol spelen.

Onze internationale oriëntatie is duidelijk. Op het Amersfoortse congres in 1977 mochten we Brice Lalonde van de Franse ecologisten verwelkomen. In Nijmegen sprak naast Petra Kelly ook secretaris-generaal Max Winkler van de actiegemeenschap van onafhankelijke Duitsers, die schetste hoeveel moeite het had gekost verschillende Duitse milieu- en actiegroepen op de lijst van de groenen bijeen te krijgen. Een geschakeerd gezelschap, maar het zijn allen mensen die, zoals hun manifest zegt, een streven naar een ecologisch, sociaal, democratisch en gewelddoos Europa van de regio's gemeen hebben.

BEWEGING

Dit „vierdimensionale“ gemeenschappelijke uitgangspunt blijken niet alleen de Duitse groepen gemeen te hebben, maar blijkt ook onderschreven te worden door de ecologische partij in Engeland, de ecologisten van Frankrijk, de radicale partij van Italië, milieugroepen in België en de PPR. Het uitbouwen van de verwantschap tussen al deze groepen en partijen is van groot belang. De beweging Ecoroot werkt hierbij als

een katalysator. Deze brede beweging, waar ook de beweging voor overleven in de Verenigde Staten in feite deel van uitmaakt, vertegenwoordigt het nieuwe denken dat de wereld nodig heeft om de problemen waarvoor wij staan aan te pakken.

Het lijkt er op, dat het socialisme zich niet tijdig heeft kunnen vernieuwen om een antwoord te geven op de aantasting van het milieu, de wapenwedloop, de machtsconcentraties en het energievraagstuk. Evenmin kan worden gezegd, dat de ecologische beweging eenzijdig is in haar antwoorden, dat ze de grote sociale strijd van de laatste honderd jaar zou veronachtzamen. Maar ze heeft juist begrepen, dat de sociale strijd, dat is de strijd voor een leefbare wereld, waarin een ieder zich kan ontplooiën, niet los staat maar zeer nauw verbonden is met de strijd om het milieu, de vrede en de democratie.

VISIE

Naast dit internationale optreden vormde de rede van de Europese lijsttrekker Leo Jansen een hoogtepunt. Een doortimmerde visie, voortkomend uit het Europese programma dat het kongres vrijdagavond en zaterdag vaststelde. Maar ook een heldere politieke plaatsbepaling. Leo wees er op, dat de Europese liberaal democraten van de VVD en de christendemocraten samen niet meer dan 25 tot 30 procent van de stemmen in de gemeenschap op zich zullen verenigen. Met die van de Engelse conservatieven komt dit gezelschap, dat in West-Europa alles bij het oude wil laten, misschien op 35 procent. Geen meerderheid dus voor opvattingen als een Europese legermacht met kernwapens en neutronbom, grootschalige toepassing van kernenergie en kolen, voortgaande ongeremde economische groei. De gevolgen van zo'n politiek zouden desastreuus zijn: Een blijvende overheersing van de arme regio's door de rijke regio's, economische exploitatie van de derde wereld, een sociaal en economisch kwetsbare produktie, grondige aantasting van natuur, leefmilieu en gezondheid en uitputting van energie- en grondstoffenvoorra-

den. De politiek van deze groepen leidt tot of een centraal gezag in Brussel en Straatsburg of een overheersing door de sterke Europese staten met West-Duitsland aan de kop, aldus Leo. De PPR kiest voor een Europa van de regio's, die de basis vormen voor de macht van de gemeenschap. Een Europa waarin rijke en arme regio's naar elkaar toe groeien in solidariteit en samenwerking. Een Europa waarin de economische macht wordt gedeeld door werknemers en samenleving. Een Europa waarin respect is voor natuur en leefmilieu. Een gezond Europa zonder kernenergie. Een Europa met voldoende, eerlijk gedeeld en gezond werk. Een Europa dat de ruimte heeft om daadwerkelijk in het kader van de Verenigde Naties te werken aan ontspanning en ontwapening. Een Europa dat de apartheidspolitiek van Zuid-Afrika niet alleen met woorden, maar ook met daden veroordeelt. Een Europa waarin cultuur, ontwikkeling en wetenschap voortvloeien uit de behoefte aan eigenheid en zelfstandigheid van mondige mensen. Een Europa met het zwaartepunt van de politieke macht controleerbaar en dicht bij de burger in autonome regio's.

KERNVRAAG

De kernvraag volgens Leo Jansen is of de Westeuropese gemeenschap het andere, nieuwe Europa niet in de weg staat en of de Europese verkiezingen geen fopspeen zijn. Het alternatief, het uiteenvallen van de gemeenschap in het Europa der staten, zal aan het beleid van de lidstaten, waar kapitalistische groei, achterstelling van de ontwikkelingslanden, kernenergie en dergelijke kenmerkend zijn, weinig veranderen. De overheersing van de economisch sterke staten zal nog groter worden en de kern van de economische machtspolitiek zal nog minder gripbaar worden dan ze nu al is. De christendemocraten van de Europese Volkspartij willen niet veel anders dan de liberaal democraten van de VVD. Met wollig taalgebruik tracht men het ware gezicht te verbloemen. Dat wordt het duidelijkst als men het

programma van de Europese Volkspartij niet in het Nederlands, maar in het Duits leest.

D'66

Leo Jansen zei ook met verdriet te moeten vaststellen, dat D'66 de redelijkheid van een consequent progressief beleid inruilt voor kiezersgunst. D'66 houdt in Europa de deur naar kernenergie open, stemt in met Europese samenwerking op defensie en wapenbeheersingsgebied (ook al is er geen overeenstemming over een gemeenschappelijke buitenlandse politiek), dringt aan op beheersing in plaats van op verwijdering van kernwapens. „In de Europese verkiezingen is D'66 niet langer het redelijk alternatief. Het realisme van de kiezersgunst wint het van de realiteit van de dreigingen van de toekomst“.

Wat de PvdA betreft wees Leo er op, dat het onwaarachtig is het lidmaatschap van de federatie van socialistische en sociaal-democratische partijen aan te prijzen als versterking van de eigen positie en tegelijk op essentiële punten als kernenergie en kernwapens uit de boot te moeten vallen.

Concluderend stelde Leo: „Voor een progressief en democratisch beleid in de gemeenschap is de eerste zetel van de PPR van veel meer betekenis dan de vijfde van de VVD, de achtste van het CDA, de tweede van D'66 of de tiende van de PvdA“.

7 JUNI

Het is nu maar de vraag of wij er in zullen slagen tot 7 juni de redelijkheid en noodzakelijkheid van de aanpak van het nieuwe groene front, in Nederland vertegenwoordigd in de PPR, duidelijk te maken voor enkele honderdduizenden kiezers. Het gaat in deze verkiezingen niet om een strijd om de macht van PvdA en CDA. Het gaat niet om Den Uyl of Van Agt, zei Leo, maar om Beumer of Jansen. De keus is helder en duidelijk. We zullen er alles aan moeten doen, het grote belang van deze keus over te brengen op de kiezers. Leo Jansen moet naar Straatsburg. Dat moet voor wie kennis neemt van wat er op het spel staat geen loze slagzin meer zijn.

DE LES VAN HARRISBURG

EGBERT BOEKER

De PPR is de partij die zich in Nederland het sterkst heeft verzet tegen de uitbreiding van kernenergie. Toen de PPR nog regeringsverantwoordelijkheid droeg dreigde ze zelfs, terwille van dit verzet, met een breuk met het kabinet-Den Uyl – en dit met zeker rationale, allerm minst romantische argumenten.

Ik ben er niet zeker van dat de gebeurtenissen in Harrisburg een voldoende grote indruk hebben gemaakt op de publieke opinie om de partijpolitieke posities in beweging te brengen. Toch hoop ik dat ook diegenen die tot nu toe tot de voorstanders van kernenergie hebben behoord nog eens de rationale tegenargumenten willen overwegen, dat zijn: de relatie met kernbewapening, de veiligheidsrisico's en het afvalprobleem.

Kernenergie/ kernwapens

De eerste publieke manifestatie van kernenergie was de explosie van een uraniumbom op Hiroshima – 6 augustus 1945. Amerikaanse kerneleerden uit die tijd speelden reeds met de gedachte geleidelijk de militaire toepassingen te staken, „af te bouwen”, en kernenergie alleen civiel te gebruiken voor de elektriciteitsproductie. Dat resulteerde in een voorstel van de Amerikaanse diplomaat Baruch om een Hoge Autoriteit in het leven te roepen die een monopolie zou hebben van alle splijtbaar materialen, van alle fabrieken die zulke materialen produceren en van alle onderzoek op het gebied van civiele nucleaire explosies. Daarmee zou het produceren van kernbommen door nationale staten onmogelijk worden.

Van dit laatste kwam weinig terecht. Vooral de Russen konden het plan-Baruch niet accepteren omdat ze dan een tweede-rangpositie ten opzichte van de Amerikanen zouden innemen. In plaats van de Hoge Autoriteit kwam in later jaren het Weense atoombureau, de IAEA, met volstrekt onvoldoende bevoegdheden – nog steeds aanzienlijk zwakker dan de VN-commissie in de overzichtelijke situatie van kort na het einde van de oorlog voor noodzakelijk hield. Er komen weliswaar verbeteringen in het controlesysteem, maar veel langzamer dan de verspreiding van de kerntechnologie. Aan deze verspreiding werkt ook Nederland mee, blijkens de „deal” met Brazilië.

De niet-kernwapenlanden hebben herhaaldelijk gesteld de (zwakke) IAEA-controles slechts dan te aanvaarden als de kernwapenstaten hun arsenaal opheffen. Zolang dat niet gebeurt neemt de spanning op het controlesysteem toe. Vandaag of morgen zal dit controlestelsel barsten. Logisch volgt hieruit dat men op zijn minst moet wachten met kernenergie tot kernontwapening tot stand is gekomen.

Veiligheid

Het gezondheidsgevaar van kernenergie schuilt in de enorme hoeveelheden radioactief materiaal, die in het systeem circuleren. Een concentratiepunt is de kerncentrale, waarin de uit kernsplijting ontstaande warmte via turbines elektriciteit opwekt. Vanaf het begin van de bouw van kerncentrales is men bijzonder attent geweest op zodanige technische constructies dat de kans op ontsnappen van radioactief materiaal uit de reaktor zo klein mogelijk is – ook bij ongelukken. Het is altijd moeilijk kansen op ongelukken te voorspellen. Meestal bestudeert men ongeluksstatistieken en berekent achteraf een kans. Dat gebeurt bijvoorbeeld in de verzekeringswereld. Bij kernreactors is de ervaring te gering om met statistieken te werken. Daarom werkt men met zogenaamde „foutenbomen”. Dit is zeker nodig als men wil praten over situaties die met een zeer kleine kans optreden. De statistiek zal dan nog lang onvoldoende blijven.

Een groep onder leiding van de Amerikaan Rasmussen publiceerde in 1975 een rapport waarin men een zeer kleine kans op een zeer groot ongeluk berekende. De reeks gebeurtenissen zoals die nu in Harrisburg zijn voorgevallen, waren niet voorzien. Dit toont aan dat de kritiek van bezorgde wetenschappers op het rapport-Rasmussen terecht was en dat de Amerikaanse NRC (Nuclear Regulatory Commission) zich niet voor niets eerder dit jaar heeft gedistancieerd van het rapport. Natuurlijk kan men de meest recente gebeurtenissen verwerken in een nieuw rapport. Dan blijft toch het feit bestaan dat er altijd onvoorziene omstandigheden zullen optreden. In het maatschappelijk leven zijn we daaraan gewend. Onze structuren (sociale voorzieningen enz.) kunnen die risico's opvangen. De gevolgen van een kernramp zijn echter zo groot dat onze

maatschappij ze niet kan dragen. Die gevolgen zijn immers het radioactief besmet en ziek worden van zeer grote aantallen mensen en het onbewoonbaar worden van een zeer groot gebied.

Afval

Een deel van het afval van kerncentrales blijkt zeer lang radioactief. Hier moet men denken aan periodes van honderdduizend tot een miljoen jaar. De deskundigen zijn het eens over het feit dat er momenteel geen betrouwbare methode van opslag bestaat. Het is twijfelachtig of men ooit een methode kan vinden die op zulk een lange termijn – langer dan de huidige leeftijd van de menselijke beschaving – betrouwbaar is. Is het principiële mogelijk hier te werken zonder onvoorziene omstandigheden in aanmerking te nemen?

Deze argumenten lijken mij voldoende om af te zien van kernenergie. Wij vertellen ons er maatschappelijk aan. En als we er zelf van afzien, dan kunnen we ook geargumenteerd stoppen met de export van kerntechnologie naar andere landen. Dan hoeven we niet te gokken op de vreedzaamheid van een regime als dat van Brazilië.

Geen kernenergie, maar stabiliteit. Dat is mogelijk als we willen inzien dat het afzien van kernenergie ons ook winst oplevert die we gemakkelijk verdienen door een lagere groei van het energiegebruik dan in de situatie mét kernenergie. Dus ook economisch verstandig beleid. We moeten er mee rekenen dat het er nog niet naar uit ziet dat kernenergie hier goedkoper wordt dan olie voor de oelie landen zelf. Iedereen betoogt gelukkig dat energiebesparing en het ontwikkelen van alternatieve energiebronnen een noodzaak is. De overheid zou ook eens het zelf opwekken van elektriciteit door de industrie financieel veel aantrekkelijker moeten maken.

De gebeurtenissen in Harrisburg geven alle aanleiding het energiebeleid te herzien. Ik hoop dat er geen (hopelijk lokale) kernoorlog of een werkelijke ramp met een kerncentrale nodig is om een omkeer in het beleid te bewerkstelligen. De risico's van kernenergie zijn te groot, de baten te klein. De samenleving is niet opgewassen tegen deze vijandige technologie.

(Prof. dr. E. BOEKER, vicevoorzitter van de PPR, is hoogleraar theoretische natuurkunde aan de Vrije Universiteit.)

Partijbestuur naar aanleiding van Harrisburg

Het partijbestuur heeft naar aanleiding van de gebeurtenissen in Harrisburg de volgende pers-verklaring uitgegeven:

„De PPR heeft de toepassing van kernenergie in de elektriciteitsproductie steeds afgewezen. Zo was het aan de onverzettelijke houding van PPR-bewindslieden en Tweede Kamerfractie te danken dat een beslissing over de bouw van drie nieuwe kerncentrales in Nederland werd tegengehouden. Een houding die toen door velen „onverantwoordelijk” werd genoemd. Die kabinetsbeslissing was een compromis. De PPR wilde eigenlijk ook de bestaande kerncentrales in Borssele en Dodewaard stilleggen.

Toen kon die eis niet worden gerealiseerd, omdat deze onaanvaardbaar was voor de toenmalige coalitiepartners PvdA, KVP, ARP en D'66. De ar-

gumenten van de PPR waren:

- de kleine kans op het grote ongeval;
- het ontbreken van een betrouwbare methode voor de opslag van radioactief afval;
- de onverbreekbare relatie tussen kernenergie en kernwapens;
- het op ontoelaatbare wijze aanpassen van de samenleving aan de diep ingrijpende beveiligingseisen („de atoomstaat”).

Die argumenten staan nog recht overeind. Ze zijn zelfs indringender geworden. Harrisburg heeft opnieuw en overduidelijk aangetoond dat we met de ontwikkeling van kernenergie in een reële gevarezone zijn gekomen. De risico's van kernenergie zijn niet alleen groot maar ook grotendeels onvoorzienbaar in omvang en in tijd.

Bovendien is er nog steeds geen betrouwbare methode gevonden om het radioactieve afval voor honderddui-

zenden jaren veilig op te slaan. En dan te bedenken dat er op dit ogenblik in Nederland ruimschoots voldoende capaciteit voor elektriciteitsopwekking in andere centrales aanwezig is. Het partijbestuur van de PPR meent dan ook dat:

1. de kerncentrales in Borssele en Dodewaard op zo kort mogelijke termijn gesloten moeten worden;
2. de bestaande overlegstructuren met de Bondsrepubliek en België inzake kernenergieactiviteiten moeten worden verstevigd.

De daarbij nu gehanteerde grens van 20 km is volstrekt onvoldoende. Deze grens moet worden uitgebreid tot 200 km (vanaf de grens gemeten). De bestaande EG-afspraken terzake moeten op dezelfde wijze worden aangepast.

3. géén nieuwe kerncentrales meer gebouwd mogen worden in de EG.”

AFVALRACE GRONINGEN-DEN HAAG

Om uiting te geven aan de grote verontrusting over de plannen voor kernafval en kernenergie is op initiatief van de provinciale PPR-besturen in Groningen en Drente van 6 tot en met 12 april een zevendaagse voettocht van Groningen naar Den Haag gehouden.

De „afvalrace”, zoals lopers en organisatoren hun voettocht noemden, eindigde op het Binnenhof in Den Haag. Om onduidelijke redenen wilde de Kamervoorzitter Vondeling de PPR-lopers daar niet te woord staan. Het was Vondelings partijgenoot Wim Meyer die dit wel wilde doen en

een mini-boortorentje, vergezeld van een paar kapotgelopen schoenen* in ontvangst wilde nemen. Hij wilde zelfs verklaren dat ook de PvdA tegen opslag van kernafval in het noorden is en tegen kernenergie. Het PPR-geselschap gaf geen blijk van verwondering en rondde zijn betoging af door een imitatievat „radioactief afval” in de fontein op het Binnenhof te deponeren.

„Kernenergie en kernafval”, aldus de organisatoren van de afvalrace, „kennen zulke gewelddadige aspecten dat alleen de meest sobere en geweldloze vormen van verzet passen:

een mars te voet op Den Haag. Deze afvalrace zal een voorproefje zijn van wat Den Haag te wachten staat.”

In vijf etappeplaatsen – Borger, Zwolle, Ermelo, Utrecht en Gouda – hadden de actiecentra gezorgd voor forums of voorlichtingsavonden over kernenergie, die vele tientallen mensen trokken. Onder meer werd een door de organisatoren verzorgde film „Meer kerncentrales?” vertoond die stellig bijdroeg tot de zo noodzakelijke bewustwording van wat er gaande is.

De dagetappes bedroegen veertig kilometer. Elke morgen werd er om acht uur gestart vanaf het station van de etappeplaats. Vooral in het noorden en oosten was het aantal meelopers boven verwachting. In Ermelo was er zelfs een masseur voor de vermoeide voeten. Overal hadden gastvrije PPR'ers gezorgd voor onthaal en slaapplekken – waarvoor namens lopers en organisatoren ook vanaf deze plaats nogmaals dank!

De voettocht was ook een afvalrace omdat het aantal meelopers geleidelijk verminderde. Dat was ook de bedoeling. Zes PPR'ers verdienen een aparte vermelding omdat ze de 260 kilometers van de hele afvalrace – inclusief de zware etappe Ermelo-Utrecht van 60 kilometer – hebben uitgelopen: Fred Faber, Henk Hindriks, Klaas-Wybo van der Hoek, Gerrit Keur, Henk Moll en Peter Munnichmann.

De PPR en politieke vriendschap in Europa

ERIK AKKERMANS

Het *Nationaal Comité* voor de Europese Verkiezingen had voor haar kongres in Groningen – dat door de barre winter kwam te vervallen – een zeer selekt gezelschap uitgenodigd: vertegenwoordigers van drie grote partijen in Nederland en van drie grote partijen in Duitsland. Het lijkt er daarom op dat we moeten spreken van het Driestromen-Comité voor de Europese Verkiezingen.

En dat overigens niet alleen wegens het uitnodigingsbeleid van het Comité. Maar ook gelet op de opvallende advertentiekampagne, door onze Europa-medewerkers al gekritiseerd. In die advertentie-kampagne wordt de Europese samenwerking ons verkocht als een na te streven ideaal op zichzelf. Zoals we „gelukkiger” of „meer man” of „jong, fit en gezond” worden door Brinta, de nieuwe Fiat 128 of een zonnetripje naar de Bahama's, zo zullen we ook beter mens worden door op 7 juni naar de Europese stembus te tijgen.

Het PPR-kommentaar daarop is dat Europa zo'n ideaal-opzichzelf niet kan zijn, maar dat de samenwerking in Europa een min of meer neutraal instrument is waarvan we de mate van toepassing zelf in de hand hebben om bepaalde politieke ideeën te verwerkelijken of te bestrijden.

Voor het Comité ligt dit even anders. Europa is iets wonderschoons, thans „de grootste economische macht ter wereld”, met steeds „nauwere economische banden” en steeds „meer welvaart”.

Hier wordt kritiekloos de economische groei bejubeld die inderdaad veel heeft opgeleverd, maar ons tegelijkertijd ook voor grote maatschappelijke problemen heeft geplaatst.

In deze benadering sluit het Comité aan bij de drie grote politieke stromingen die, elk met hun eigen uitgangspunten en politieke filosofieën, toch op die economische groei blijven hopen voor de oplossing van politieke en maatschappelijke problemen, in het bijzonder de werkloosheid. En daarom is het Comité misschien wel zeer kon-

sekwent geweest door de PPR, met haar eigen opvattingen op dit terrein, niet uit te nodigen.

Ekoropa

Het is natuurlijk niet onbegrijpelijk dat „meer welvaart” zo lang een gemeenschappelijk streven is geweest. Maar het valt moeilijker te begrijpen waarom zo weinigen de konsekventies trekken uit de inmiddels al weer oude boodschap dat we bij al die uiterlijke tekenen van de ontwikkeling van onze beschaving geen kulturele revolutie op gang hebben gebracht en dat we onze leefomgeving hebben verwaarloosd. Toch blijft het protest tegen de ondoordachte vooruitgang in de verschillende landen van Europa wel klinken. De groene partijen, de milieugroepen, de ekologisten zijn zelfs met velen. In Frankrijk bestaan maar liefst 2.000 lokale en regionale milieu-groeperingen. Het gezamenlijke ledental van al dergelijke organisaties in Europa bedraagt volgens schattingen zo'n elf miljoen mensen.

Ekologische bewegingen en partijen uit meer dan negen landen in Europa hebben elkaar in een voorlopig platform gevonden: Ekoropa. Namens de PPR was ik in het najaar op een Ekoropa-bijeenkomst in Genève. Overigens moet gezegd dat ecologie – een moeilijk te vertalen term – je zou kunnen zeggen: de leefomgeving betreffende – méér omvat dan het milieu in enge zin.

Ekoropa is geen hechte organisatie, maar een ontmoetingspunt van zeer uiteenlopende groeperingen die elkaar dan toch in een gemeenschappelijke verklaring voor Een Ander Europa gevonden hebben. (Zie PPR-aktiekrant, 138, 30 maart 1979).

De verklaring zou – in deze vorm – nooit een PPR-stuk kunnen zijn. Maar er staan veel uitspraken in van een zeer opvallende overeenkomst met het PPR-denken.

Ekoropa zegt dat de drie grote stromingen in Europa: de konservatieven, de socialisten en de liberalen van elkaar verschillen in opvattingen over

de vraag naar de verdeling van de macht en de middelen. Maar zij zijn van het zelfde laken een pak waar ze voorbijgaan aan de zich opdringende werkelijkheid van vandaag. Die werkelijkheid is dat we geen greep meer hebben op de economie als motor van maatschappelijke ontwikkelingen. De industriële vooruitgang bestuurt ons, in plaats van omgekeerd. We schijnen niet in staat de verspilling van grondstoffen, de vervuiling, de bedreiging van toekomstige generaties en de verwaarlozing van de Derde Wereld tegen te houden.

Decennia lang steeg de gemiddelde levensduur van de Europeaan; die stijging is nu in een daling omgezet, aldus de Ekoropa-verklaring.

In feite is hetgeen in de verklaring van Europa staat voor ons niet zo nieuw. Maar het moet wel steeds weer gezegd worden. Ekoropa spreekt over een crisis die niet louter economisch van aard is, maar zeker ook politiek en kultureel en waarvan het etiket luidt: we hebben de controle over de ontwikkelingen verloren.

De overeenkomst met PPR-items dringt zich op. Net als Ekoropa wil de PPR wijziging van Artikel 2 van het Verdrag van Rome. Dat wil zeggen: niet langer mag economische groei een politiek dogma zijn. In plaats daarvan zeggen we niet „geen groei”, maar: een selektieve economische ontwikkeling met meer nadruk op de kwaliteit van de produktie.

Over de betekenis van Ekoropa valt nog weinig met zekerheid te zeggen. Als organisatie is Ekoropa zwak. Het is niet onmogelijk dat de groep weer uiteen zal vallen door de grote verschillen van strategische en politiek taktische aard. Het is ook denkbaar dat de groep ten onder gaat in een a-politieke beklemtoning van de belangen van het milieu. Althans op dit moment vormt zij een potentiële bondgenoot.

Een aantal van de bij Ekoropa aangesloten partijen gaat aan de Europese Verkiezingen deelnemen. In Duitsland hebben de AUD (*Aktionsgemeinschaft Unabhängiger Deutscher*) en verschillende Groene Lijsten elkaar ge-

E—U—R—O—P—A

vonden. Zij maken, nu de kiesdeler in Duitsland wat gunstiger ligt, een goede kans. In Frankrijk nemen verschillende Groene Lijsten gezamenlijk aan de verkiezingen deel. Met uitzondering van de *Amis de la Terre* die de moed enigszins schijnen te hebben verloren en wier leider Brice Lalonde andere oorden heeft opgezocht. In Engeland dient zich onder andere de *Ecological Party* voor de Europese Verkiezingen aan.

Zo zijn er, ook afgezien van de onvoorspelbare verkiezingsresultaten, voor de PPR nogal wat bondgenoten te vinden. Niet alleen met betrekking tot de economische groei-theorie. Maar bijvoorbeeld ook in het streven naar kleinschaligheid.

Kontakten

Ook in onze opvatting over het „*Europa van de Regio's*” staan we niet alleen. We zullen op dit terrein bondgenoten vinden in de *Europese Democraten van de Vooruitgang*, een coalitie van Franse gaullisten, de Ierse *Fianna Fail* en de Deense *Vooruitgangspartij* die zich zeer gereserveerd opstelt tegenover de Europese integratie. Er zijn meer „eigenwijze” en radikale

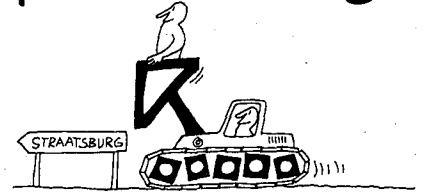
mensen in Europa dan men zich meestal realiseert. Het gaat er nu maar om dat hun stem gehoord wordt in Europa. En dat ze elkaar weten te vinden om te kunnen samenwerken.

We hebben als PPR in het verleden al de nodige kontakten gelegd. Bijvoorbeeld met Agenor, waarover Gerritjan van Oven enige malen in de PPR-aktiekrant berichtte. Maar bijvoorbeeld ook met de Communistische Partij in Italië waar we op veel punten mee verschillen, maar die onze vice-voorzitter Egbert Boeker bij diens bezoek toch maar een van hun zetels in het Europese Parlement aanboden. Egbert Boeker heeft dat attente gebaar dankbaar en hoffelijk van de hand gewezen.

Het is overigens duidelijk dat ook Europa een Driestromenland dreigt te worden. De speciale verkiezingsuitgave van het blad van de Europese Gemeente zegt dat met evenveel woorden in een beschouwing over de drie Europese federaties:

- de Confederatie van sociaal-demokratische partijen, waaronder de Belgische socialistische Partij, de PvdA, de SPD en de Labour Party.
- de Europese Volkspartij, waaronder de Christelijke Volkspartij, het CDA en de CDU,

Leo Jansen moet naar Straatsburg...

- de Federatie van liberale en democratische partijen, waaronder de FDP, de VVD, de Liberal Party en de Mouvement des Radicaux de Gauche, waarvan de laatste federatie nog het meest pluriform lijkt. In dat Driestromenland is een ander geluid, minder tevreden met al die ontwikkelingen in Europa, bitter noodzakelijk. En dát kan het Nationaal Comité voor de Europese Verkiezingen ook bedoeld hebben met haar motto „Kom op voor Europa”. De PPR maakt daarvan: **LEO JANSEN MOET NAAR STRAATSBURG**“.

Tijdens een bijeenkomst op 3 april in Brussel hebben vertegenwoordigers van radikale en ekologische partijen uit zes Europese landen besloten tijdens de Europese verkiezingscampagnes en later in

het Europese Parlement gezamenlijk te strijden tegen kernenergie en kernbewapening. Hier volgt een verslag van deze bijeenkomst.

STRIJD TEGEN KERNENERGIE IN EUROPA GEBUNDELD

MAURITS HENKEMANS

Op verzoek van de Duitse Groene lijst (*Die Grünen*) is die derde april in Brussel een vergadering en een perskonferentie gehouden door de radikale en ekologische partijen uit Europa. Op deze vergadering waren naast de PPR en de Italiaanse Radikale Partij ook ekologische partijen uit Frankrijk, België (2x) en Engeland aanwezig. Tijdens de perskonferentie kondigden *Die Grünen* aan dat zij met één lijst aan de Europese verkiezingen zullen meedoen. Zij waren voor deze mededeling naar Brussel gekomen, omdat de Duitse pers deze mededeling, die op een perskonferentie was aangekondigd, nauwelijks had verspreid. Zij hoopten, dat door een benadering van de inter-

nationale pers (die inderdaad ruim aanwezig was) en door uitnodiging van partijen met gelijklopende doelstellingen de Duitse bevolking toch te bereiken.

Die Grünen gaan de Europese verkiezingen in met een vrouwelijke lijsttrekker, Petra Kelly, die door haar werk in de anti-kernenergie-beweging en bij de Europese Commissie zeer goed op de hoogte is van het Europese beleid. De hoofdpunten, waarvoor zij zullen strijden zijn: een milieubewust, gewelddoos, niet nucleair, sociaal, niet uitbuitend en een democratisch Europa.

Op de vergadering waren namens de PPR Ad Melkert (voorzitter PPR Europagroep) en Maurits Henkemans (medewerker PPR-Studiestichting)

aanwezig. Beiden spraken ze hun instemming uit over het meedoen van *Die Grünen* aan de Europese verkiezingen. Naar aanleiding van het ongeluk in de kerncentrale in Harrisburg en met het oog op de Europese verkiezingen legden zij de aanwezigen de volgende verklaring voor: „Radikale en ekologische partijen, bijeengekomen in Brussel op 3 april 1979, ondermeer uit grote verontrusting over het ongeluk in de kerncentrale in Harrisburg, overwegende dat de grote Europese partijen in meerderheid fervente voorstanders zijn van de ontwikkeling van kernenergie en dit ook uitdragen in het beleid van de nationale regeringen, konstaterende dat de gebeurte-

Zie verder pagina 10

E—U—R—O—P—A

Nederland begint te vechten tegen kernwapens

HERMAN VERBEEK

Het Overlegorgaan tegen de kernbewapening heeft zijn eerste nationale studiekonferentie gehouden. Het orgaan is voortgekomen uit de actie Stop de neutronenbom en bestaat nu een jaar. PvdA, CDA, D'66, PPR, PSP en CPN zitten erin. IKV en PPR namen het initiatief. Egbert Boeker is voorzitter. FNV, IKV, Pax Christi en Stop de neutronenbom zijn de verdere partners.

Op 7 april was de immense wetenschapskathedraal van de VU vol vresdenkers. De studiedag was perfect georganiseerd. De opzet stelde sommigen teleur, in zoverre dat de dag uitliep op een forum, waarin voorzitter Egbert Boeker vooral de beide zwaarste huidige fractievoorzitters het woord had te geven: Den Uyl en Lubbers. Mijns inziens garandeerde deze opzet terecht dat de konferentie bij de nuchtere realiteit uitkwam. Het politiek gevecht belichaamt de machtsverhoudingen. Alle visie, verlangen en studie moet daarin binnendringen. Prof. Joh. Blok schreef in VU-Magazine dat het denken even simpel dreigt te worden als het computersysteem: een tweegetalenstelsel van voor/tegen, wit/zwart, links/rechts. Wie zo denkt, zonder de ingewikkelde processen van verandering politiek serieus te nemen, wordt getuiger en dogmatist. Bas de Gaay Fortman heeft daar prima over geschreven. Zijn boek, De kunst van het ivoordraaien, heeft al een tweede

druk. Je kunt niet schaken met de vleugels van de zwaluwen. Je kunt ook niet aan parlementaire democratie doen met de spelregels van het kapitalisme, de preekstoel, de kroeg of de studeerkamer. Daarom vond ik de opzet van de kernwapen-studiedag zo bruikbaar: ze was politiek-realistisch. Dat maakte zichtbaar hoe Lubbers in de knel zit met het beleid van dit kabinet en van Scholten. En hoe Den Uyl de resolutie van het PvdA-bestuur vreesde: geen nieuwe nucleaire gevechtswapens in Europa, óf: de NAVO ter discussie.

En de dag leverde vijf resoluties op. Boeker viste die slim uit de goed geleide discussies van groepen, zaal en forum:

1. neen tegen nieuwe atomaire gevechtswapens;
2. Nederland en NAVO moeten op de voorstellen van Brezjnef ingaan en een non-agressiepakt sluiten;
3. de NAVO moet zich opnieuw richten op „no first use” en kernwapenvrije zones;
4. er moet eindelijk een nationale commissie bewustwording veiligheidsvraagstukken komen;
5. de parlementaire democratie moet een wettelijke greep krijgen op wetenschappelijke en industriële wapenontwikkeling.

De politieke functie van het Overlegorgaan is dat het parlementaire en buitenparlementaire krachten bundelt. Daar kan grote kracht van uitgaan;

mobilisering van de gevoelens onder de bevolking en druk op het parlement en de regering.

Vooral de rol van de kerken is hierbij van groeiend belang. Nederland is in feite het enige land waar de kerken de christelijke partijpolitiek zeer in het nauw brengen. Nu de christelijke politiek nog zo'n centrale machtspositie inneemt is dat van het hoogste gewicht.

Het Overlegorgaan zal met toenemende steun uit de bevolking de angst en het verzet tegen de waanzin van de kernbewapening kunnen politiseren.

Vervolg van pag. 9

nissen in Harrisburg een rechtvaardiging betekenen van vele jaren actie voeren tegen de levensgevaarlijke kernenergie, dat internationale bundeling van krachten tegen de internationale kernenergie-lobby meer dan ooit noodzakelijk is, roepen de nationale regeringen en de Europese Gemeenschap ter verantwoording en eisen:

- onmiddellijke stopzetting van het gebruik van kernenergie;
 - prioriteit aan de ontwikkeling van nationale en internationale energiebesparingsprogramma's;
 - stimulering van het onderzoek en het gebruik van alternatieve vormen van duurzame energie;
- en verklaren hun acties nu gezamenlijk te richten op de Europese verkie-

zingen en in het Europese Parlement intensieve samenwerking te zoeken." Deze verklaring werd unaniem aanvaard. Daarnaast werd afgesproken dat de verschillende partijen hun kontakten zullen verstevigen.

De PPR heeft al vaker geprobeerd de kontakten met de genoemde partijen te versterken, maar de vrees bestond dat de milieupartijen zich slechts zouden richten op het milieu en daarbij de noodzaak van hervormingen in het economisch stelsel slechts stiefmoederlijk zouden behandelen. Het programma van de Duitse Grünen heeft deze vrees voor een groot deel weggenomen. Opvallend was dat alle partijen het erover eens zijn dat de steun aan ontwikkelingslanden moet worden uitgebreid en dat onze uitbuiting van de Derde Wereld moet verdwijnen.

Daarnaast was van belang dat de Italiaanse en Duitse partijen, evenals de PPR een zeer belangrijke feministische inbreng in hun programma's hebben.

De kansen voor de partijen om in het Europese Parlement zetels te krijgen zijn verschillend. De Italiaanse Radikale Partij krijgt minstens twee zetels, de Duitsers schatten hun kans op vier zetels (het minimum wegens de 5%-klausule) tamelijk groot, omdat het hier om verkiezingen gaat, waarbij geen regeringsvorming aan de orde is. De Franse, Belgische en Engelse ekologisten hopen allen op één à twee zetels. Een ieder beklemtoonde het belang van het aanwezig zijn van kritische partijen in het Europese Parlement dat nu wordt overheerst door partijen met een „groei-dwangneurose”.

De PPR-werkgroep „Rechtvaardige verdeling van het werk” bestudeert sedert ongeveer een jaar de mogelijkheden van arbeidstijdverkorting. Binnenkort hoopt de werkgroep een rapport over haar bevindingen uit te brengen.

Het onderstaande artikel is gebaseerd op de voorlo-

pige konklusies van de werkgroep. Reacties zijn welkom!

De werkgroep bestaat uit: Maurits Henkemans (PPR Studiestichting, Singel 277 Amsterdam), Rob Maas (Rotterdam), Marten Vente (Den Haag) en Wout Zinkstok (Utrecht).

KORTER WERKEN

MARTEN VENTE

De laatste weken kun je geen krant of tijdschrift meer openslaan zonder daarin een artikel over arbeidstijdverkorting aan te treffen. Eindelijk blijkt er serieus gedacht te worden over dit idee, dat door de PPR reeds lang ondersteund wordt. De bestrijding van de werkloosheid staat in de discussie rond arbeidstijdverkorting voorop. Dat de relatie tussen arbeidstijdverkorting en werkloosheid niet zo eenvoudig ligt als op het eerste gezicht wel mag lijken, blijkt na lezing van de diverse artikelen. Van verschillende zijden worden argumenten aangedragen die aangeven dat arbeidstijdverkorting niet zonder meer tot vermindering van de werkloosheid zal leiden, want:

1. arbeidstijdverkorting leidt tot een verslechtering van de internationale concurrentiepositie wanneer de kosten niet door de werknemers worden gedragen;

2. arbeidstijdverkorting verscherpt de wervingsproblemen omdat er extra vraag ontstaat op plaatsen waarvoor nu al moeilijk aan personeel te komen is;

3. arbeidstijdverkorting zal een stimulant zijn voor verdere mechanisering en automatisering.

Hoewel deze stellingen door de rekenmeesters van het Centraal Planburo grotendeels worden onderschreven, moet je wel bedenken dat het zeer algemene uitspraken zijn, waarvan de geldigheid afhangt van de wijze van arbeidstijdverkorting en van de sektor waarin arbeidstijdverkorting wordt doorgevoerd. Zo is de eerste stelling van minder belang voor sectoren met een sterke concurrentiepositie en voor sectoren die alleen in het binnenland opereren zoals winkels, banken en verzekeringsmaatschappijen en de overheid.

Voorts zullen wervingsproblemen (stelling 2) niet in alle sectoren een rol spelen, bijvoorbeeld niet in het onderwijs.

Automatisering (stelling 3) hangt nauw samen met de wijze van arbeidstijdverkorting. De automatisering zal namelijk versneld plaats vinden wanneer bij arbeidstijdverkorting géén inko-

men wordt ingeleverd. De faktor arbeid wordt dan namelijk duurder en dat zal tot arbeidbesparende maatregelen leiden. Automatisering zal bovendien gestimuleerd worden wanneer bij arbeidstijdverkorting tevens de tijd, waarin machines in gebruik zijn, wordt verkort. Om eenzelfde hoeveelheid te kunnen blijven produceren moet de ondernemer dan meer arbeid en meer machines aanschaffen. Deze machines zullen meestal van de modernste soort zijn en relatief weinig arbeid vragen.

De bovenstaande overwegingen leiden tot de konklusie dat voor de werkloosheidsbestrijding niet alle vormen van arbeidstijdverkorting even effectief zullen zijn. Zo zal arbeidstijdverkorting bij de overheid en andere dienstensektoren, met weinig wervingsproblemen, en waarbij inkomen wordt ingeleverd, de meeste extra banen geven. Anderzijds is bij arbeidstijdverkorting in sectoren met een sterke buitenlandse concurrentie, met overcapaciteit en met veel moeilijk vervulbare banen, waarbij bovendien géén inkomen wordt ingeleverd, het werkloosheidseffect twijfelachtig.

Waarom korter werken?

Wanneer we een voorkeur willen uitspreken voor bepaalde vormen van arbeidstijdverkorting mogen we niet uit het oog verliezen dat vermindering van de werkloosheid slechts één doel is dat via arbeidstijdverkorting moet worden bereikt. Naar onze mening zijn ook andere motieven voor arbeidstijdverkorting van belang. Te denken valt aan een herverdeling van betaald en onbetaald werk tussen mannen en vrouwen, het verkrijgen van meer vrije tijd (ter verhoging van de kwaliteit van het bestaan), het oplossen van de problematiek van oudere werknemers/sters en het vergroten van de ontplooiingsmogelijkheden.

Voor elk van deze andere doelen is een bepaalde vorm van arbeidstijdverkorting het meest geschikt. Vanuit het oogpunt van herverdeling van betaald en onbetaald werk is het kreëren van parttime banen aan te bevelen. Aan de wens tot meer vrije tijd kan worden voldaan via minder werken per dag,

per week of per jaar (35-urige werkweek, vrije vrijdagmiddag en meer vakantiedagen). De problematiek van oudere werknemers kan worden benaderd door degenen, die dat willen, vervroegd te laten uittreden of door hun arbeidstijd geleidelijk te verkorten (geleidelijke pensionering). De ontplooiingsmogelijkheden kunnen onder meer worden vergroot door edukatief en creatief verlof.

Het zal duidelijk zijn dat bepaalde vormen van arbeidstijdverkorting die vanuit het oogpunt van werkloosheidsbestrijding minder effect hebben, om andere redenen toch wel positief te beoordelen zijn. We denken hierbij aan één uur minder werken per dag.

35-urige werkweek

Nadat aanvankelijk door de Industriebond NVV een vrije vrijdagmiddag was geopperd, leggen de vakbonden nu de nadruk op een 7-urige werkdag. De werknemers zijn bereid gebleken hiervoor inkomensstijging in te leveren. Het blijft echter op grond van bovengenoemde drie stellingen uiterst onzeker of dit voorstel het beoogde effect zal hebben op de werkloosheid.

Dit zal er mede van afhangen in welke sectoren de 35-urige werkweek wordt doorgevoerd en of ook in de toekomst de loonstijging beperkt zal blijven. De bereidheid om loon in te leveren zal overigens samenhangen met de ontwikkeling van zeggenschap over wat er met het inkomensoffer gebeurt. Een vanzelfsprekende voorwaarde voor de vakbeweging, lijkt ons.

De invoering zal bovendien schoksgewijs moeten plaatsvinden: in één klap naar 35 uur, want als het stapje voor stapje moet zal er door geleidelijke aanpassing en automatisering geen arbeidsplaats bijkomen. Vanuit emancipatie-overwegingen is de 35-urige werkweek ook niet ideaal. Tijdsbestedingsonderzoek doet vermoeden dat een uur meer vrije tijd per dag geen herverdeling van het huishoudelijke werk tot stand zal brengen. Desondanks vinden we dat de strijd voor een 35-urige werkweek ondersteuning

Vervolg van pagina 11

verdient. Het streven is in elk geval gunstig voor degenen die werken: zij krijgen meer vrije tijd.

Het toont tevens aan dat de vakbeweging immateriële zaken steeds meer boven materiële zaken wil verheffen: meer vrije tijd in plaats van inkomens-

groeï. Dit sluit nauw aan bij het PPR-streven naar beperking van de materiële groei en naar meer aandacht voor de kwaliteit van het bestaan.

Wanneer de 35-urige werkweek in een aantal geselecteerde sectoren wordt doorgevoerd kunnen in elk geval de mogelijkheden voor werkloosheidsvermindering bij deze vorm van ar-

beidstijdverkorting optimaal worden benut. We mogen hierbij echter geen al te hoge verwachtingen hebben.

In de volgende PPR-aktiekrant, op 11 mei, zal ik op een en ander ingaan en ook de mogelijkheden van parttime-werk en de financiële kanten belichten.

aktie VOER

Vrijheidsstrijd in Zuidelijk Afrika

Waarschijnlijk eind april zal de petitie voor „Een totale economische en militaire boycot van Zuid Afrika” aan de minister van Buitenlandse Zaken worden aangeboden. Over verdere evenementen aan het einde van deze campagne wordt door de deelnemende orga-

nisaties, waaronder PPR-jongerencie., nog overleg gevoerd. Intussen is het nu de hoogste tijd om de vele petitities met handtekeningen, die nog bij de actiecentra zijn, aan het aangegeven sekretariaatsadres terug te zenden.

Geen mergel uit Margraten

De actiegroep Behoud Margraten Plateau is een landelijke handtekeningenactie gestart om afgraving van het plateau door de ENCI te voorkomen en aldus een onvervangbaar stuk Limburgs landschap schoon te behouden. De actie loopt tot december wanneer de Tweede Kamer definitief moet beslissen over

de gevraagde afgraving. Handtekeningenlijsten zijn te krijgen bij: Actiegroep Behoud Margraten Plateau, Postbus 191, 6300 AD Valkenburg, tel. 04459-2007 (Wilma Peeters).

Koppelsemteenten Bangladesh

Een unieke vereniging die ruimere belangstelling verdient is de NSKB (Nederlandse Samenwerkende Koppelsemteenten Bangladesh) die tien jaar geleden mede op initiatief van een aantal PPR-actiecentra tot stand kwam. Helaas is het aantal plaatselijke koppelsemteenten in de loop der jaren iets teruggelopen. Het bijzondere van deze comités is dat ze niet alleen doen aan fondsenwerving voor een tachtigtal kleinschalige projecten in Bangladesh maar ook de ontwikkelings-samenwerking kritisch aan de orde stellen in samenvang met onze eigen manier van leven en werken. Actiecentra die hierover meer willen weten kunnen zich wenden tot Rieks van Faassen, Schepeweg 36, Haren (Gr.), tel. 050-345867 (thuis of 050-346541 tst. 319 (werk)).

Kijken naar de DDR

Ten aanzien van de Oost-Europese landen heerst in ons land nog vaak een zwart-wit denken. Op Oost-Europa worden clichés geplakt als: geen meningsvrijheid, christenvervolgving, onderdrukking. Daarentegen wordt de huidige situatie in de westerse wereld soms hemelhoog geprezen. In de werkmap „Dwars door de muur, kijken naar de DDR”, uitgegeven door de Hervormde Jeugdraad en het Landelijk Centrum voor Gereformeerd Jeugd-

werk, worden de vooroordelen eens nader bekeken: kloppen ze, wat is er waar, hoe leven de jongeren daar eigenlijk. Gekozen is voor de DDR, omdat diverse groepen uit Nederland al jarenlang informatie verzameld hebben over dit land. De DDR heeft, als alle landen, te maken met een positie, verschillende vertegenwoordigers hiervan komen aan het woord in deze map. Eén van de bekendste is Wolf Biermann, die voor al de burokratie in de DDR hekel. Over de positie van de kerk en christenen in dit Oost-Europese land wordt in ons land verschillend gedacht. Door middel van een interview met Jisk Steetskamp, vicaris van het Hendrik Kraemerhuis (een Nederlandse Oek. gemeente in West Berlijn en de DDR) wordt geprobeerd een genuanceerder beeld te schetsen van de positie van de christenen in de DDR. De werkmap „Dwars door de muur, kijken naar de DDR” wordt uitgegeven door de Hervormde Jeugd- raad en het Landelijk Centrum voor Gereformeerd Jeugdwerk. Deze map is te verkrijgen door f 6,50 over te maken op giro 47 50 60 t.n.v. Gereformeerd Jeugdwerk, Driebergen, onder vermelding van „Kwik-DDR”.

advertentie

- Consumentenbelangen
- Warentests
- Bescherming tegen agressieve verkoopmethoden
- Misleidende reclame tegengaan
- Een consumentenbeleid in het belang van de consument
- Niet te veel betalen...

... het staat allemaal in

Koopkracht van deze maand.

Koopkracht is het blad van Konsumenten Kontakt, de kritische, strijd bare consumenten-organisatie. Ondersteund door o.a. NVV, NKV, CNV, VARA. Door een abonnement op Koopkracht te nemen weet u voortaan waar Abraham de mosterd haalt, hoe goed die mosterd is en hoeveel die mosterd kost.

Neem de proef op de bon voor een gratis Koopkracht

BON Ja, stuur mij een gratis proefnummer van Koopkracht, het kritische, strijdbare consumentenblad.

Naam _____
Adres _____
Postcode en plaats _____

Invullen, uitknippen, in open enveloppe doen en sturen aan Konsumenten Kontakt, antwoordnummer 606, 2500 VB Den Haag. Een postzegel plakken is niet nodig.

Koopkracht geen blad voor de mond

VAKBEWEGING EN POLITIEK

PAUL SCHILDERMAN (SRV)
PAUL TAMMINGA (SJW)

Ongeveer zestig mensen bezochten op 24 maart de studiedag *Vakbeweging en politiek*, georganiseerd door SRV en SJW en bedoeld om binnen de PPR de verhouding vakbeweging/politiek (gekoppeld aan het thema werkgelegenheid) weer aan de orde te stellen. „Ik ben lid van een vakbond, dus ik heb recht van spreken”, opende Herman Verbeek de bijeenkomst. „Arbeid is niet af en toe een konflikt, maar een wezenlijk konflikt. Er bestaat in deze maatschappij niet alleen een fundamentele scheiding tussen werkgevers en werknemers, het werk zelf is ook verdeeld in hand- en hoofdarbeid. Loon is per definitie een onrecht: je verkoopt je arbeid. Loon is nog steeds liefdadigheid, net als subsidie. Vandaar dat de PPR voorstander is van een basisloon.”

„Als de scheiding tussen werkgevers en werknemers inderdaad zo fundamenteel is, kan er nooit een PvdA/VVD-kabinet komen, tenzij beide partijen hun doelstellingen verloochenen. Ik weet zo net nog niet wie socialistischer is, de PvdA of de PPR”. Twee vragen had Herman Verbeek aan Cees Schelling (voorzitter Voedingsbonden FNV): welke kans maakt een 35-urige werkweek bij de onderhandelingen, en hoe bereidt de vakbeweging zich voor op een nieuw, links kabinet?

Schelling: „Het is ons als vakbeweging niet gelukt de betrokken werknemers en de publieke opinie te mobiliseren in een strijd voor de 35-urige werkweek. Er is weinig of niets gedaan aan voorbereiding, het hele plan is een beetje uit de lucht komen vallen. Mensen zijn er nog te weinig bij betrokken, het is dan ook moeilijk om resultaten te boeken. Ook in Duitsland is de strijd voor arbeidstijdverkorting mislukt. In Nederland willen ondernemers en rechtse politieke partijen er in elk geval niets van weten. Maar een partij als D'66 kunnen we bedanken voor haar uitspraken over de 35-urige werkweek. D'66 zit voor haar doen op de goede plaats, die vult wat dat betreft een gat in de markt.”

„Met het program *Vier jaar vooruit* stelde de FNV al dat het beleid van het

kabinet-Den Uyl nog niet progressief genoeg was. De vakbeweging moet aan de verkiezingsstrijd meedoen met duidelijke eisen, en haar eigen programma steeds opnieuw aktualiseren. Het is van het grootste belang dat progressieve partijen en vakbeweging naar elkaar luisteren en gezamenlijk prioriteiten kunnen vaststellen; we worden nu te veel op kleinere onderdelen tegen elkaar uitgespeeld”.

Leo Jansen: „Ik ben behalve PPR-lid

PPR-studiedag

ook lid van de PvdA, als een symbool van samenwerking. Ook na de roerse len rond Roel van Duyn heb ik dat lidmaatschap niet opgezegd, de symboolfunctie bleef en blijft geldig.”

Over het *inkomensbeleid* zei hij: „Het plan voor een basisinkomen moet in het kader van „eerlijk delen” worden gekoppeld aan een maximuminkomen. Als we mensen zoveel mogelijk zelf willen laten beslissen, is een centraal inkomensbeleid onontkoombaar”.

Over *selektieve groei*: een sectorbeleid en het regionale beleid moeten op elkaar worden afgestemd, maar dat kan aanleiding geven tot botsingen. Bij een wettelijke industriepolitiek moeten er grenzen worden aangegeven met algemene regels. Voor de verdeling van schaarse grondstoffen (bijvoorbeeld water) moeten speciale regels komen. Leo pleit voor een gecentraliseerde planekonomie.

Over *verdeling van werk*: de PPR liep voorop bij het wijzen op de mogelijkheid, als oplossing van het werkloosheidsprobleem, het beschikbare werk beter te verdelen. De kernvraag is nu: hoe verdelen we het, waarbij het onbetaalde werk niet vergeten mag worden (denk hierbij aan de Studiestichting-publicaties op dit gebied). Leo is geen voorstander van een 35-urige werkweek.

Over de *verhouding vakbeweging/PPR*: „De PPR ontmoet de vakbewe-

ging bij ieder wetsontwerp. De funktie van de vakbeweging is belangenbehartiging van haar leden. De funktie van een politieke partij is het helpen inrichten van de samenleving volgens bepaalde doelstellingen. De PPR is geen belangenpartij; PPR en vakbeweging komen wel samen op voor de zwaksten in de samenleving.

Incidenteel heeft de PPR overleg met FNV en CNV. De PvdA heeft een gestructureerd overleg met het FNV, het CDA heeft dat met het CNV. De PPR komt er omdat ze zo klein is, niet aan te pas. Veel PPR-leden zijn aangesloten bij de Kritiese Vakbond.

„Bij het ontstaan van de partij hadden we de hoop dat veel NKV- en CNV-leden voor de PPR zouden kiezen. Dat is niet gebeurd, wel zijn een aantal NKV-bestuurders PPR-lid geworden. We moeten accepteren dat dit zo is; in de PPR bestaat nu eenmaal een soort politieke kultuur die verschilt van die van arbeiders en vakbondsmensen.”

In groepen werd daarna gediscussieerd over een aantal stellingen met betrekking tot de onderwerpen *inkomensbeleid/basisinkomen, selektieve groei, verdeling van werk, kwartaire sektor/huishoudelijke sektor*; en over de algemene vraag op welke manier de verhouding vakbeweging/PPR verder ontwikkeld kan worden.

's Middags werd nader ingegaan op het begrip basisinkomen. De vraag of er naast een basisinkomen ook een soort *plicht tot werken* zou moeten zijn (en hoe), werd als erg belangrijk ervaren. Een hoofdargument voor een basisinkomen is dat het vrouwen, kinderen en werknemers onafhankelijker maakt. Over de relatie vakbeweging/PPR werd duidelijk dat die zowel op institutioneel niveau als aan de „basis” vorm moet krijgen. De Vakbondsgroep moet overgens zelfstandig doorgaan met het werken aan die verhouding. Ook zullen vakbondsmensen die tegelijk PPR-lid zijn meer ondersteuning van de partij moeten krijgen bij hun standpuntbepaling ten aanzien van actuele vakbondszaken. PPR-leden moeten aktiever worden in de vakbeweging – CPN-leden bijvoorbeeld doen in dit verband veel meer.

Leo Jansen zei het belangrijk te vinden hoe PPR-leden in de vakbeweging over kongresvoorstellen denken, ook met het oog op de kongresvoorbereiding. Hem leek deze bijeenkomst een positief begin van een verdere diskussie. Ook gehoord de verdere reakties kan de studiedag als een sukses worden beschouwd. Het komende jaar mag dan ook op een vervolg worden gerekend: de voorbereidingsgroep blijft bestaan en tweeëntwintig mensen meldden zich als kontaktpersoon.

Principieel praten is wel mooi, maar je verandert er de samenleving niet mee..!

Miljoenen Nederlanders willen een andere samenleving. Een samenleving met vrede. En zonder discriminatie. Een samenleving met een schoner milieu. Met meer inspraak. Meer democratie. En met meer kansen voor iedereen.

Dat vraagt verandering. Daarvoor is idealisme nodig. En strijd. Maar vooral macht. De macht van het aantal. De macht van het kapitaal. Het is dus wel even belangrijk om na te gaan, aan wie u uw (spaar)geld toevertrouwt.

De Algemene Spaarbank voor Nederland (de ASN) is voortgekomen uit de kring van de moderne arbeidsbeweging. Opgericht met het doel een vinger te krijgen in de financiële pap. Een vinger die zou kunnen en moeten uitgroeien tot een vuist in de strijd voor een betere samenleving.

De ASN, opgericht door het NVV en de Centrale, verloochent haar afkomst niet. Zij belegt de haar toevertrouwde 180 miljoen gulden van zo'n 55.000 rekeninghouders binnen de daartoe voorgeschreven richtlijnen, waarbij haar voorkeur uitgaat naar projecten van algemeen en sociaal belang. De ASN geeft dus rente zonder bij smaak!

**Algemene Spaarbank
voor Nederland**

Niet praten, maar doen... uit principe!

De ASN groeit gestaag. Maar om een vuist te kunnen maken is aanzienlijk meer nodig.

Wilt u meer weten over de ASN en haar vele spaarmogelijkheden? Stuur haar dan de hieronder afgedrukte bon ingevuld toe in een envelop met als adres:

Algemene Spaarbank voor Nederland,
Antwoordnummer 1188, 2500 WB Den Haag
(een postzegel is dan niet nodig!) Ook kunt u
bellen: 070 - 47 01 81 (3 lijnen). Of bezoeken:
Rijnstraat 28 in Den Haag (van 8.30 uur tot
17 uur).

Naam en voorletter(s): _____

Adres: _____

Code en woonplaats: _____

Wenst nadere inlichtingen over:

- * de ASN in het algemeen
- de ASN-spaarrekeningen, gekoppeld aan de postrekening
- wenst tevens een formulier om een postrekening te openen
- het giraal-sparen (= sparen zonder boekje)
- de VROEG-BIJ-rekening (een unieke regeling voor jeugdigen van 0 t/m 17 jaar)
- het jeugdsparen De Zilvervloot (een regeling voor jeugdigen van 15 t/m 20 jaar)
- het termijnsparen (met opzegtermijn)
- het depositosparen (met een vaste looptijd)
- spaardeposito-bewijzen (met een vaste looptijd)

*svp aankruisen hetgeen u wenst

Nicaragua: de strijd van een volk

OUKE PIJL

Het volk van Nicaragua is vorig jaar september massaal in opstand gekomen na 44 jaar diktatuur. Onder leiding van het *Sandinistisch bevrijdingsfront* (FSLN) voerde de bevolking strijd tegen de *Guardia Nacional*, het privépolitie-leger van diktator Somoza. Somoza reageerde met ongekende wreedheid. Met middelen als napalm, dum-dum kogels en burgerbombardementen werd de volksopstand onderdrukt. Duidelijk werd echter, dat de bevolking massaal achter het FSLN staat en dat Somoza geen enkele basis meer heeft om aan de macht te blijven. Hoe komt het, dat ondanks zijn geïsoleerde positie Somoza zich zolang heeft kunnen handhaven? De Somoza-dynastie steunt op drie pijlers, te weten *geld* (het economische Somoza-imperium en de banden met het (inter)nationale kapitaal), *geweld* (een door de VS getraind en uitgerust leger, de *Guardia Nacional*), en de *VS*. De VS hebben grote economische maar vooral ook strategische belangen in Nicaragua. Sinds september zagen de VS zich gedwongen de openlijke steun aan Somoza te herzien. Ze kregen door dat door het gewelddadige optreden van Somoza het volk steeds verder radikaliseerde.

De VS zijn bang voor een tweede Cuba en voor het effect van een eventuele overwinning van de FSLN op andere middenamerikaanse landen als El Salvador en Guatemala. Om hun belangen te beschermen zoeken ze daarom naar een alternatief voor Somoza via een onderhandelings-strategie. Deze on-

derhandelings-strategie was er op gericht de oppositie in Nicaragua te verdelen. Tot dan toe was de oppositie verenigd in de FAO, het brede oppositiefrent, waarin opgenomen: liberalen, konservatieven, socialisten, kommunisten, vakbonden, werkgeversorganisaties, etc. Alleen de meest konservatieve fracties bleken bereid met Somoza te onderhandelen onder de door de VS gedikteerde voorwaarden; en met de bedoeling een schijnbaar democratisch alternatief te creëren voor Somoza.

Somoza heeft op 9 februari j.l. de onderhandelingen afgebroken; hij noemde de eisen van de konservatieve onderhandelingspartners absurd. Somoza heeft slechts van de onderhandelingen gebruik gemaakt om zijn positie te versterken: met wapens uit Israël, Argentinië, Spanje en de VS; door zich te verzekeren van steun van de junta's in El Salvador, Guatemala en Honduras; door het opvoeren van de mankracht van de *Guardia Nacional* van 7000 tot ongeveer 17.000 man met behulp van Cubaanse ballingen, Vietnam-veteranen en andere huurlingen, onder andere geworven in Texas. Somoza heeft zich dus, weliswaar, militair gezien, kunnen versterken, maar het overgrote deel van de bevolking in Nicaragua zal Somoza tot het einde toe bestrijden:

„*Patria libre o morir*” (vrij vaderland of sterven).

Het volk van Nicaragua heeft zich sinds september steeds beter georganiseerd in wijkraden, burgerbeschermingscomités, vrouwenbewegingen,

fabrieksraden, stakingscomités, vakbonden, politieke organisaties, studentenorganisaties etc. Uit al deze basissgroeperingen ontstaat nu een brede organisatie, waarin de revolutionaire en progressieve krachten van het volk zich bundelen.

De FSLN vormt de voorhoede van de oppositie in de strijd tegen Somoza en het VS-Imperialisme en krijgt daarom massale steun van de bevolking. „Slechts een kogel kan mij wegstrijgen”, zei Somoza j.l. negen februari. De Sandinisten en het volk van Nicaragua hadden dit al begrepen.

Daarom hier deze oproep: Steunt het volk van Nicaragua; steunt het FSLN (postgiro 3580163, Utrecht).

Meer over de geschiedenis, de actuele situatie, en het leven en werk van de Nicaraguaanse priester-dichter Ernesto Cardenal is o.a. te vinden in: „... om Nicaragua te bevrijden...” (SUA 1978).

Dit boekje en meer informatie-materiaal is te verkrijgen bij de Nicaragua-Comités (ook voor meewerken aan acties):

Utrecht (landelijk): Van Speykstraat 21 (030 - 718163);

Nijmegen: Heidevenstraat 44 (080 - 565067);

Wageningen: Groen van Prinstererstraat 13 (08370 - 17367);

Leeuwarden: Breedstraat 64 (05182 - 532);

IJmuiden: Postbus 517;

Breda: Heuvelstraat 33;

Den Helder: Postbus 501;

Groningen: Zuidlaarderweg 10 Glimmen (05906 - 2172).

DE STEM DES VOLKS

DE STEM DES VOLKS

DE STEM DES VOLKS

DE STEM DES VOLKS

Vredeswerk

Een generaal pardon voor 3000 gewetensbezwaarden toont niet alleen het falen aan van het tewerkstellingsbeleid van sociale zaken. Tevens blijkt hieruit dat het Nederlandse volk – althans de regering – geen raad weet met alternatieven voor de krankzinnige bewapeningswedloop. Ontzettend veel werk voor de vrede kan niet gedaan worden omdat er zogenaamd geen geld voor is.

De luttele miljoenen gulden die nodig zijn voor het werk wat dienstweigers eigenlijk willen doen – en dat er wel degelijk is, zo is o.a. gebleken uit een enquête in Utrecht en omstreken –, dat geld wil het Nederlandse volk niet geven. Men stuurt liever 3000 mensen gewoon naar huis. Dat werk, waarop ik doel, houdt voor een groot gedeelte in: voorlichting geven (of daarbij helpen) aan het Nederlandse volk; hoe men gezond, vredelievend, milieubewust en solidair kan le-

ren leven. Wat zou het mooi zijn als met enkele straaljagers of een fregat minder, vele, vele organisaties die met bovengenoemd werk bezig zijn, met mankracht (lees: dienstweigers) zouden kunnen worden gesteund. Als de publieke opinie zou worden gevoed met de vele duizenden ideeën die dan ontstaan, zijn we als maatschappij misschien beter opgewassen tegen de bange toekomst die ons wacht: geen overrompeling door een Russisch invasieleger,

maar door de gevolgen van onze groei-drift.

Ik moest eerst een lange procedure doorlopen om „erkend” te worden en mijn vervangende dienst, die over enkele maanden zal beginnen, duurt vijf maanden langer dan de militaire dienstdienst. Hiervoor in ruil leef ik dan voort met de illusie dat hierdoor ongewenste vormen van militaire logica worden afgebroken, en verder met de hoop dat ik voor de vrede heb gewerkt. Een ijdele hoop?

Wim Haalboom UTRECHT

Nieuwe verkiezingen in Groesbeek

Naar het zich laat aanzien worden in Groesbeek eind mei – dus nog vóór de Europese verkiezingen – nieuwe verkiezingen gehouden voor de gemeenteraad. Deze nieuwe raadsverkiezingen moeten worden gehouden volgens een besluit van de Kroon op het beroep van een Groesbeeks raadslid tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Gelderland tot hertelling van de op 31 mei vorig jaar bij de raadsverkiezingen in Groesbeek uitgebrachte stemmen.

Die hertelling was gevraagd door de PPR, voordien met twee mensen in de raad, die bij de raadsverkiezingen precies een kwart stem tekort kwam voor één zetel. De burgemeester van Groesbeek wees een hertelling af omdat deze zijns inziens alleen mogelijk

zou zijn als er aanwijzingen van fraude zouden zijn. GS stelden de PPR in het gelijk en daartegen tekende een (niet-PPR-) raadslid beroep aan bij de Kroon – met het bekende gevolg, dat wel heel wat meer is dan wat de PPR destijds vroeg.

Een merkwaardige zaak, waarbij de Groesbeekse burgemeester tot twee maal toe moest worden terechtgewezen wegens zijn „betuttelende en eigenzinnige mening” – aldus het PPR-actiecentrum Groesbeek in een persverklaring. Het actiecentrum wijst er voorts op dat de PPR-Groesbeek tevreden was met het besluit tot hertelling dat GS van Gelderland hadden genomen. De nieuwe raadsverkiezingen waren dan niet nodig geweest.

Bij de hele gang van zaken plaatst het

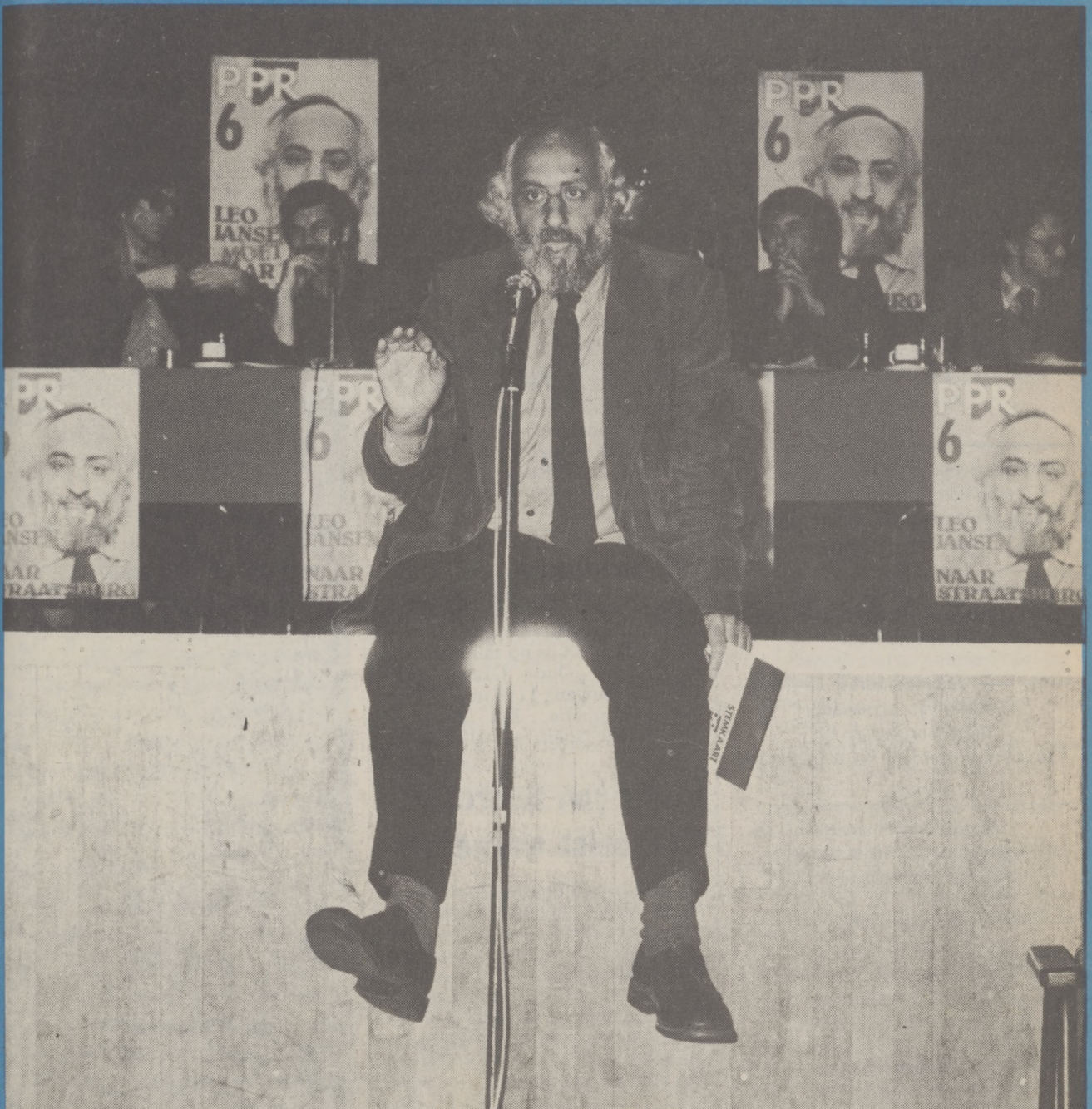
actiecentrum Groesbeek nog de volgende kanttekeningen:

- inwilliging van het verzoek van de PPR tot hertelling – twee dagen na 31 mei ingediend – had betekend een juiste vaststelling van die uitslag op basis van het stemgedrag en een juiste samenstelling van de raad met ingang van de juiste datum;

- nieuwe verkiezingen kunnen zowel vóór- als nadelig zijn voor alle partijen en groeperingen;

- het is voor een groot deel te wijten aan de raad en het college van B en W dat de installatie van de nieuwe raad zo lang uitbleef; juist de leden die tegen de hertelling waren hebben tot voor kort aangedrongen op een spoedige beslissing.

EUROPA-KONGRES in woord en beeld

PPR

AktieKrant

uitgave

Stichting Radikalenkrant
verschijnt
elke twee weken

directie

Jan Heytel, Gidi van Dongen,
Louis Vuurboom

redactieraad

Erik Akkermans, Gerard de Oude,
Kees van Twist

redactie

Hans Berrevoets, Stéphanie Brokerhof,
Harm Lamberts, Wil Merkies,
Walter van Opzeeland (eindredacteur)
Kees Waagmeester

productie

Brouwer Offset b.v.,
Utrecht / Delft

redactie-adres

Walter van Opzeeland,
Rapenburgplein 67,
1011 VH Amsterdam, tel. 020-254434

kopij

naar het redactie-adres
getypt met redelijke marge
blad aan één kant gebruikt

abonnementsen

à f 22,- per jaar
Buro Politieke Partij Radikalen
Singel 277, Amsterdam
Telefoon 020-227342

kontributiebetalingen

Penningmeester PPR,
postgiro 1575600 te Amsterdam

advertenties

uitsluitend: Jan Heytel,
Schreveliusstraat 68, Haarlem
Telefoon overdag 02505-791,
's avonds 023-314160

basis-layout

Joep Paulussen

Friese advertentie voor Leo Jansen

De Friese campagneploeg wil daags voor de Europese verkiezingen in de Leeuwarder Courant en het Friesch Dagblad een tweetalige advertentie plaatsen met een laatste oproep: LEO JANSEN MOËT NAAR STRAATS-BURG. De vierduizend gulden die daarvoor nodig zijn liggen nog niet op

tafel maar de campagneploeg rekent er op dat - omdat het geld niet van de landelijke campagnekommissie kan komen - Friese en andere PPR'ers daar wel wat op weten. Dat betekent dus: stort je bijdrage op giro 22 57 193 tnv PPR-Leeuwarden o/v Europa.

Studiedag Raads- en Statenwerk

De Stuurgroep Raads- en Statenwerk organiseert zaterdag 19 mei een studiedag over „Gezinsbeleid - sociale planning" in Hoog-Brabant (Hoog-Ca-

tharijne) te Utrecht, die om 10.00 uur begint. Inleiders zijn Eeltje Talstra, Gert Both en Wim Wildeboer.

Studiedag Welzijn

De themagroep Welzijn organiseert zaterdag 23 juni in Cunera, Nieuwe Gracht 33, Utrecht, een studiedag over een concept-programmastuk voor het november-kongres: lange termijn-visie over onderwijs. Willen vele actiecentra een vertegenwoordiger sturen? Aanmelden bij: Karel Beckers, Pres. Kennedylaan 144, Oegstgeest, tel. 071/153808.

PPR-homogroep

De eerste formele bijeenkomst van de PPR-homogroep, die nu al veertig aanmelders telt, is op zaterdag 19 mei in Trianon, Oude Gracht 252 in Utrecht. Aanvang 11.00 uur. Voor verdere informatie: Jan Akkermans, postbus 264 Uden, tel. 04132/65545.

Harry van Doorn: Toekomst omroep

De oud-minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, mr. H. van Doorn (PPR), gaat de werkgroep Toekomst Omroep leiden. Dit werd op het gelijknamige VPRO-symposium dinsdag 24 april 1979 bekend gemaakt. De opdracht van de VPRO aan deze volstrekt onpartijdige werkgroep luidt als volgt: Bedenk een alternatief voor het huidige omroepbestel, dat:

- ideëel dient te zijn in die zin, dat er sprake is van een zo min mogelijk vercommercialiseerd bestel;
- een redelijke mate van openheid heeft;
- een behoorlijke mate van programmatieke verscheidenheid biedt (ook minderheden moeten voldoende aan bod kunnen komen);
- voldoende ruimte voor kleinschalige massa-kommunikatie in zich heeft (lokale en regionale omroep).

de PPR heeft inhoud

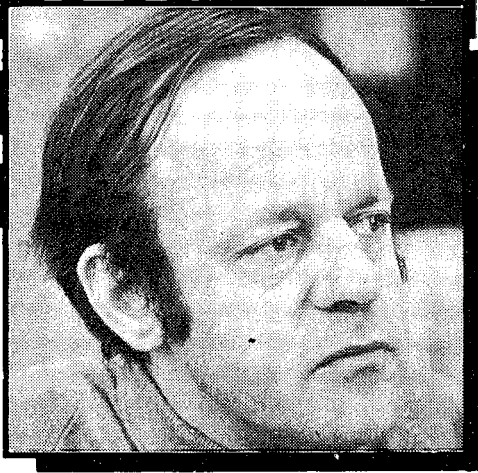
... en daarom doet de PPR ook mee aan de Europese verkiezingen. Dat die verkiezingscampagne waar zo veel PPR'ers zo energiek aan werken ook nog geld kost - dat is een bijkomstigheid. En een „gegeven" ... Maar dan óók in die zin dat zo veel mogelijk goedgeefse PPR'ers hun bijdrage storten op giro 5 5 5 5 in Ommen van

PPR-VERKIEZINGSFONDS

Liefst (maar trouwe lezers van dit blad weten dat immers...) via een automatische giro-betalingsmachtiging.

Gratis verkrijgbaar bij uw postkantoor. „Goed" invullen. Wat denkt u van een tientje per maand? Of kan het vijftig gulden lijden? Bekijk het maar. Maak van die kostenfactor een „gegeven". Doen ...

OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT

Aan de progressieven

HERMAN VERBEEK

De voorjaars-kongressen zijn achter de rug. De politieke plattgrond van ons land is duidelijker geworden. Het PvdA-kongres is net niet uit de NAVO gestapt (6555 voor - 7677 tegen). Als de neutronenbom wordt ingevoerd, wil het kongres eruit. Het IKV-standpunt is overgenomen. De beide kerncentrales moeten „zo gauw mogelijk” dicht en ook aan Kalkar en UCN moet een eind komen. Den Uyl zat breed en sigaar-kauwend op het podium. Hij acht zich aan deze uitspraken niet gebonden in het parlement. Zijn fractie is als volksvertegenwoordiging gehouden aan „Voorwaarts”. Maar voor de komende Kamer-verkiezingen moeten deze besluiten natuurlijk wel in het program verwerkt worden. Ik heb dit kongres in Amsterdam met veel betrokkenheid bijgewoond. Een week tevoren had ons eigen PPR-kongres in Nijmegen het voorstel van het partijbestuur aangenomen over de lijstverbinding voor de Europese Verkiezingen: we reageerden positief op het PvdA-antwoord vóór lijstverbinding met haar, maar wilden heroverweging ten gunste van ook de PSP. Maandags was duidelijk dat de PvdA alleen met ons wil - ook na heroverweging. Toen werd het de lijstverbinding PvdA-PPR. Want de PPR wil kritisch verantwoording dragen in de groeiende progressieve macht. Het kongres van de PvdA heeft ons dichter bij elkaar gebracht. Maar daar zijn vraagtekens bij. Wat het kongres wil, wil de PvdA-fractie zomaar niet. En wil de

kiezer het? Of staat de kiezer dichter bij Den Uyl c.s. dan bij zo'n program? Is de kiezer konservatiever? Uit angst? Uit gezond verstand? Het PvdA-kongres liep gevaar zich van de fractie en de kiezer te isoleren. Dat is voor de grootste volkspartij riskant. Daarom is er vóór de Kamerverkiezingen veel te doen. De PPR zegt: de politieke moed van het PvdA-kongres hebben we zeer hoog, maar ga er nu mee naar de kiezer. Wij progressieven moeten samen de kiezers achter ons krijgen. Alleen dan zullen onze fracties en eventueel onze kabinetsleden vooruit kunnen. Onze afdelingen en actiecentra hebben nu een enorme taak: de deur uit, de boer op, de problemen voorleggen van kernwapens, energie, economie enz.

De PPR meent dat die grote campagne nu door de partijbesturen dient te worden aangevat. Ria Beckers heeft zich daar op ons kongres opnieuw nadrukkelijk over uitgesproken. Na de verkiezing van Max van den Berg (9449 - 5507 stemmen: een stevige basis om beleid op te voeren) heb ik er met hem in de RAI over gesproken. We zijn al acht jaar met elkaar bevriend, door alle politieke actie in Groningen. Zoals Max daar de stadsvernieuwing inzette met een „doelstellingen-nota”, zo zou nu de politieke vernieuwing moeten worden ingeluid met een gemeenschappelijk progressief beraad: In wat voor wereld zijn we terecht gekomen? Welke historie heeft daartoe geleid? Wat is het systeem van onze Eerste Wereld? Hoe hebben we de Tweede Wereld in dezelfde richting

gedwongen? Hoe dwingen we de Derde Wereld? Hoe ontreddert het systeem ons nu zelf? Kapitalisme is, hoe ingewikkeld ook, in zijn grondvorm heel eenvoudig: de sterkste wint. Dus moeten er steeds nieuwe rekords gebroken worden. Dus moeten er steeds nieuwe verslagenen zijn. Het is per definitie een groeisysteem, agressief en expansief. Het is in wezen een permanent oorlogssysteem. De kultuur van het kapitalisme, de sociale verhoudingen, economische macht, en zelfs de religie („vooruitgangsgeloof”) zijn grotelijks gewelddadig, naar buiten en evenzeer naar binnen. Daar vechten progressieven tegen. En ze weten een andere weg. Die is lang.

De kiezer moet je laten zien in wat voor wereld hij een aandeel heeft. Pas dan zal hij kunnen meegaan met de kleine stappen die er tegenop tornen. De progressieven in Nederland moeten zo snel mogelijk met hun „Beraad” beginnen. De opzet valt te vergelijken met die van het „Breed Kernwapen Overleg”. Denkers uit PvdA, D'66, PPR, PSP en CPN, liefst ook een CDA-man als Goudzwaard zijn hopelijk om de tafel te krijgen. En ook, voor deelproblemen, de vakbonden, IKV, NCO enz. De studiestichtingen en wetenschappelijke buro's van de betrokkenen zouden het beraad kunnen organiseren. De grootste partij, de PvdA, zal nu - anderhalf jaar nadat het PPR-bestuur dit voorstel heeft gedaan - toch echt een concreet initiatief moeten nemen.

NEGEN DISKUSSIESTELLINGEN OVER „DE EUROPESE NEGEN”

1. De Europese Gemeenschappen functioneren momenteel in democratisch opzicht hoogst onbevredigend. Het is dan ook een eerste vereiste te werken aan een versneld *demokratiseringsproces*. Er dienen geen bevoegdheden overgedragen te worden van nationaal naar EG-niveau, voordat de gewenste realisering van een werkelijke democratie er is. De nationale parlementaire vertegenwoordiging van de PPR dient ervoor te waken dat Nederland zijn vetorecht in de Raad van Ministers gebruikt als de democratisering in de EG teruggedraaid, vertraagd of verwaarloosd wordt.

2. De PPR is tegen de totstandkoming van een *Europees Monetaire Unie* en tegen het *Europees Monetair Stelsel* volgens de bestaande plannen en ideeën, omdat zij uitgaan van een economische groeifilosofie, die in strijd is met de PPR-ideeën over de EG-economie. De PPR streeft naar een *selectieve economische ontwikkeling* met nadruk op de belangen van de economisch zwakke regio's en op de democratisering van de economische orde.

3. De PPR is tegen de bevoordeling van de met de EG verbonden ontwikkelingslanden (Verdrag van Lomé) t.o.v. andere ontwikkelingslanden. Zij is vóór een *niet-selektief en uitgebreid EG-ontwikkelingssamenwerkingsbeleid*.

4. Een belangrijke taak van de PPR op EG-niveau is het ervoor zorg dragen dat er een *evenwichtige indeling in regio's* tot stand komt, waarbij het begrip gelijkheid centraal moet staan. Deze gelijkheid moet gelden op lokaal, re-

gionaal, nationaal een Europees niveau. Er mag geen gevaar bestaan, dat welke regio dan ook een overheersende rol gaat spelen, onverschillig op welk terrein. Vertegenwoordigers van de regio's in een Senaat van Regio's beslissen over bevoegdhedenoverdracht naar het Europees Parlement. Niet expliciet overgedragen bevoegdheden blijven bij de regio's zelf rusten. De PPR is voor een *gedecentraliseerd en kleinschalig Europa van de regio's*.

5. De EG mag op geen enkele wijze de indruk wekken iets met *bewapening(swedloop)* e.d. te maken te hebben. De PPR wijst de totstandkoming van een West-Europese kernmacht volledig af. Daarom moet het aanwezige nucleaire potentieel afgebouwd worden en moet er gelijktijdig gewerkt worden aan de volledige verwijdering van dit potentieel en alle andere oorlogsmaterialen uit de EG en de wereld. De PPR wijst (als enige van de aan de Europese verkiezingen deelnemende Nederlandse partijen met een Europees programma!!!) *kernenergie* af. (Zie hiervoor ook artikel komende PPR-aktiekrant).

6. De *Europese vakbeweging* moet in haar groei gestimuleerd worden terwijl de macht van de ondernemers en met name de *multinationals* ingeperkt moet worden. Ook moeten de multinationals volledig onder democratische EG-controle gebracht worden.

7. Het is absoluut noodzakelijk de Europese verkiezingen uit de reclamesfeer te halen en ze te *politiseren*. De kiezers in de EG moeten zich bewust

worden van de EG-problematiek én erbij betrokken worden op democratische wijze.

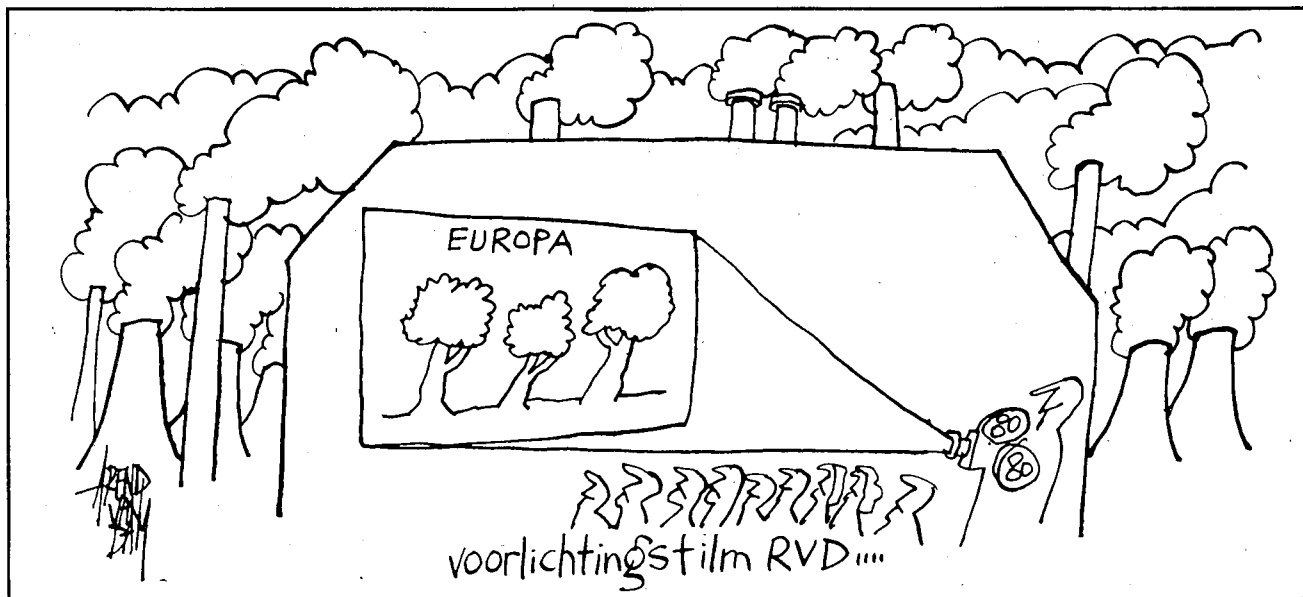
8. De samenbundeling van partijen uit de EG-lidstaten tot Europese fracties kan leiden tot een veralgemenisering van standpunten, zoals in het huidige Europees Parlement te merken is. Hierdoor kunnen radikale standpunten, vaak vertegenwoordigd door kleine partijen, in de verdrukking komen. Het is een uitgesproken PPR-taak hiervoor te waken. Daarbij kunnen contacten en samenwerking met *gelijkgezinde groeperingen* (sterk toenemend!) in de EG zeer belangrijk zijn.

9. De PPR-vertegenwoordiger in het EP moet een voortrekkersfunctie gaan vervullen, d.w.z. hij moet zich zo kritisch mogelijk opstellen en een *gewetensfunctie* vervullen voor zijn medeparlementsleden. Het zich aansluiten bij een fractie moet dan ook zeer voorzichtig gebeuren, er mag in geen geval het gevaar bestaan eigen identiteit en kritische rol op te offeren omwille van het fractiestandpunt.

Hoe om al deze knelpunten heengewandeld wordt, is duidelijk te zien in de Nationaal Comitéfilm „Een Parlement voor Europa”, die met begeleidend commentaar nog bij ons te reserveren is.

Voor eventuele verdere informatie ook: nota *Europaprojekt* „Europa ja, maar wel anders”, nog steeds bij ondergetekenden verkrijgbaar.

Jan-Peter de Valk en Rob Hallegraef
Singel 277, 020-227342 tst. 5.

KEES WAAGMEESTER

HYPOCRIET

Mijn antwoord is volmondig ja. Want als er iets hypocriet is, dan is het wel een serie te veroordelen omdat de makers ervan proberen er miljoenen en miljoenen mensen naar te laten kijken. Voorwaarde is alleen, dat dit streven de werkelijkheid geen geweld aan doet. En wat dat betreft is men het eens: Deze serie kan uit allerlei oogpunt, bijvoorbeeld wat de juistheid van enkele feiten aangaat, te bekritisseren zijn, ze doet geen afbreuk aan de werkelijkheid of het moest al die onmogelijkheid zijn de vreselijke werkelijkheid opnieuw te beleven of zelfs maar zich daarin volledig in te leven. Dat kan niet en dat wil ook niemand.

Nee, dat makers van een tv-serie over een onderwerp als de jodenvernietiging alle verantwoorde middelen aanwenden om de massa van de tv-kijkers inderdaad te laten kijken, is niet te veroordelen, het is zelfs prijzenswaardig. Zolang de mensheid bestaat, bestaat er theater. Altijd al hebben mensen gezocht naar vormen om hun verhaal, hun geschiedenis, te vertellen. Dramatisering, ook al betreft het de ergst denkbare gebeurtenissen, is volkomen verantwoord. Wij waren aan dramatisering van de grootste volkenmoord uit de menselijke geschiedenis misshien nog niet toe en het is heel goed te begrijpen, dat mensen die het van dichtbij hebben meegemaakt, daar aan nooit toe zijn.

TROS

Zo is ook de Tros met gemengde gevoelens gadeslagen. Moest deze omroep, het symbool van waarde-vrijheid, ongeïnteresseerdheid en vervlakking (vertrossing dus) nu Holocaust uitzenden? De gedachte dat deze tv-serie, ook al een commercieel produkt, wel weinig voortreffelijk zou zijn, lag voor de hand. Toch moeten we met al te snelle veroordelingen voorzichtig zijn. Ten eerste onderscheiden de omroepen zich nu ook weer niet zodanig, dat een zekere hypocrisie bij andere omroepen dan de Tros veel minder zou opvallen. Ten tweede blijkt uit het systeem van claimen van tv-series, dat het bijna toeval is welke omroeporganisatie zo'n serie krijgt. Geen toeval is alleen, dat de NCRV haar niet uitzendt; ze weigerde de serie. Ten derde moeten we nagaan wat de Tros gedaan heeft toen de serie haar eenmaal te beurt viel. Wel, ze heeft de begeleiding, ook de informatieve begeleiding, serieus opgevat. En dan de serie zelf, commercieel produkt als ze is. Kan daarvan iets goeds verwacht worden, ook al deed de serie de Duitsers meer dan honderd documentaires?

GESPLETEN

Nederland heeft het herdenken weer achter de rug. Dit keer leek de aandacht voor de tweede wereldoorlog groter dan ooit. De waarschijnlijke reden hiervoor is de uitzending van de tv-serie Holocaust die vlak voor 4 mei op het scherm verscheen. Maar het heeft ook andere redenen. Vooral voor nieuwe generaties heeft de tweede wereldoorlog zoiets bizars en tegelijk zoveel herkenbaars, dat men toch wil weten wat er eigenlijk gebeurd is en hoe het heeft kunnen gebeuren.

Kranten, bladen, radio en tv. hebben aan de oorlog in ruime mate aandacht besteed. Boeken verschijnen nu het nog mogelijk is dat ooggetuigen hun verhaal doen.

Sommigen in het linkse kamp begrijpen al deze drukte niet zo. Waarom zoveel nationale opwinding vanwege een oorlog die eigenlijk nog voortduurt? Waarom niet meer stilgestaan bij het heden? Waarom zijn ook rechtse media plotseling zo begaan met discriminatie en onderdrukking? Heeft in de oorlog dan iedereen aan de goede kant gestaan? Wordt de oorlog niet commercieel uitgebuit? Er is inderdaad een stuk gespletenheid in het herdenken. Wat in de tweede wereldoorlog gebeurd is, gebeurt inderdaad vandaag de dag nog. Ook daar is bij al het herdenken honderdmaal op gewezen. Een belangrijke constatering, maar het komt er op aan welk politiek antwoord men daar vervolgens op geeft. En dat is vaak weer onmogelijk omdat de herkenning vooral nationaal, dat wil dan zeggen voor een ieder acceptabel, moet zijn.

BEWUST

Maar voor de meesten van ons is de tweede wereldoorlog geschiedenis. En dat wordt het steeds meer, ook al herhaalt de geschiedenis zich elke dag. Om de geschiedenis levend te houden, om een houding te kunnen bepalen over alle geschiedenis die zich herhaalt, is bewustwording een eerste vereiste. Honderdduizenden, misschien wel miljoenen, jongeren, maar ook ouderen, hebben voor het eerst over de tweede wereldoorlog en de jodenvervolgung nagedacht en gepraat. Het is in feite heel elitair een dramatisering af te wijzen omdat de feiten op zichzelf genoeg zouden zeggen. Dat zeggen ze natuurlijk, maar feiten, hoe erg ook, zijn niet zonder meer voor iedereen toegankelijk.

Bewustwording heette dit fenomeen. Het begin van elk politiek en maatschappelijk inzicht. Nu bewustwording op een bepaald punt belangrijk wordt aangezet, schrikken sommigen. Maar het gebeurt. Dankzij de tv-serie Holocaust en dankzij de Tros.

Beleidsdiskussie van progressieven

Ria Beckers constateerde aan het begin van haar openingsrede voor het Europakongres op vrijdagavond 20 april in het Kolpinghuis in Nijmegen dat halverwege de rit van het kabinet-van Agt de strategiediskussie – wie regeert met wie in 1981? – vervroegd maar hevig is losgebarsten.

Bij de PvdA blijkt de angst buiten een toekomstig kabinet te blijven opnieuw sterker dan de wil om progressief te regeren. Een compromis met het CDA heeft de PvdA bij voorbaat in de week gezet. Maar ook binnen het CDA is de vraag opgeworpen of Van Agt opnieuw lijsttrekker moet zijn nu het als trekker heeft gefungeerd voor een kabinetssamenwerking CDA-VVD. De contouren van een nieuw rooms-rood kabinet doemen al op. Dat betekent dat we terug gaan naar de tijd van voor de jaren zestig en niets hebben willen leren.

„Men lijkt nu al vergeten”, aldus Ria Beckers, „hoe snel er een CDA-VVD-kabinet kon komen dat zomaar niet omver te krijgen is. Maar afgezien daarvan begrijp ik niet dat progressieve partijen zich lenen voor deze koe-handel die de politiek in het grijze, grauwe midden laat, die politici en hun partijen niet tot keuzes dwingt, die niet een beleid vooropstelt waar ons land iets aan heeft en daarvoor ook geen risico's wenst te lopen. Een politiek die het de meeste mensen zo langzamerhand onmogelijk maakt nog te kiezen, anders dan op volstrekt oneigenlijke motieven.

Ik begrijp niet waarom progressieve partijen, voor wie tien jaar geleden duidelijkheid naar de kiezer toe erg belangrijk was, nu zo aarzelen om diezelfde kiezer samen een alternatief beleid voor te leggen met de vragen: welk beleid kiest u? – welk kabinet wilt u?”

Invloed van PPR

Hoe je het ook draait, aldus Ria Beckers, „de wisselwerking tussen landelijk en Europees politiek denken zal door elke partij sterker gevoeld gaan worden dan in het verleden. Zoals ook de weerslag van het Europees beleid zich in de aangesloten landen sterker zal doen voelen, en des te sterker

naarmate men minder bereid is de eigen verantwoordelijkheid van de regio's gestalte te geven. Daarom is elke invloed van de PPR in Europa van belang. Niet alleen om de versleten oplossingen en de oude aanpak ter discussie te stellen, ook om die eigen verantwoordelijkheid voor de regio's te bepleiten.”

Daarom is het van belang dat er zo snel mogelijk in ons eigen land, dat er rijp

Ria Beckers' toespraak tot Europa-kongres

voor lijkt, een werkelijk progressief beleid van de grond wordt getrokken: „om zo niet alleen een eigen Nederlands antwoord te vinden op het energieprobleem, op de vraagstukken van economische groei en verdeling van de welvaart, op een dolgedraaide bewapeningsmachine, op de vraag hoe tot een effectieve verschuiving te komen in de economische machtsverhoudingen – maar om dat Nederlandse antwoord bovendien in Europees beleid verwerkt te krijgen.”

Een zetel in het Europees parlement acht Ria Beckers „voor de PPR van veel belang, maar niet beslissend voor haar invloed”. Europa mag niet worden overgelaten aan de grote partijen, wie dat uitstekend van pas zou komen bij de komende landelijke verkiezingen waar we ons nu al sterker voor moeten maken. „Juist in de landelijke verhoudingen is de invloed van de relatief kleine PPR groot gebleken. Onze kracht ligt daarbij in het nu en in de toekomst. In het konsekwent opkomen, waar dan ook, voor diegenen die zelf geen vuist kunnen maken. In het blijven zoeken naar gedurfde oplossingen én in het gedegen uitwerken daarvan. Onze kracht moeten we niet zoeken in het verleden. Wie weet nu nog – of wil nog weten – dan vele discussies die nu breed leven onder de Nederlandse bevolking zijn aangezet door de PPR?” Ria Beckers herinner-

de in dit verband aan de kernenergie-diskussie, aan het feit dat de PPR-be-windslieden in het kabinet-Den Uyl de bouw van de drie nieuwe kerncentrales konden voorkomen en zich pas toen een kabinetscrisis dreigde hebben neergelegd bij het in bedrijf blijven van Borssele en Dodewaard.

„Dezelfde politici die eerder de PPR onterechte emotionaliteit verweten, zijn nu wat hun standpunt over kern-energie betreft een heel eind door de bocht en weten hun standpunt als uiterst redelijk te verkopen. Daarmee hebben we heel wat bereikt. Temeer omdat ook op andere terreinen zich soortgelijke ontwikkelingen afspeelden of afspelen: denk aan de kerk-Ma-rokkanen, aan het basisinkomen, aan het twijfelen aan de noodzaak van verdere economische groei. En ik weet dat heel wat actiecentra een zelfde verhaal kunnen vertellen als het gaat om de invloed van een klein aantal actieve PPR-mensen in de plaatselijke situatie.”

Progressief akkoord

Door Harrisburg is het energiebeleid aktueller dan ooit. Dit is slechts een voorbeeld van het falen van het kabinet-van Agt. Hier ligt bovendien een uitgewerkt alternatief op tafel maar dat vergt keuzes waar een kabinet-CDA-VVD voor terugschrikt. „Wat van het energiebeleid kan worden gezegd”, aldus Ria Beckers, „namelijk dat het duidelijk is welke richting we uit moeten, geldt overigens nog niet voor alle belangrijke beleidsonderdelen. Met name op het gebied van vrede en veiligheid, van de bestrijding van de werkloosheid, van de wenselijkheid van verdere economische groei en de verdeling van de welvaart bestaan bij progressief Nederland nogal verschillende opvattingen. Afspraken om als progressieven samen te gaan regeren zijn daarom pas echt zinvol als wij het eerst eens worden over het beleid dat wij de kiezers willen voorleggen.” Daarom vroeg Ria Beckers het partijbestuur met het nieuwe bestuur van de PvdA een brede inhoudelijke discussie te voeren op hoofdpunten van beleid om toe te werken naar een progressief kabinet.

PPR in Straatsburg niet alleen

Over Europa komen steeds weer dezelfde vragen naar voren, zo begon Leo Jansen zijn kongresrede: „Wie krijgt het in de Gemeenschap voor het zeggen, de lidstaten of een centraal gezag? Hoe wordt de werkloosheid aangepakt? Wat is de plaats van de Gemeenschap in de wereld, tussen de Verenigde Staten, de Sowjet-Unie en China? Moet er een gemeenschappelijk leger komen – al dan niet binnen de NAVO? Hoe stelt de Gemeenschap zich op tegenover de ontwikkelingslanden en tegenover Zuid-Afrika? Wat wil de Gemeenschap met kernenergie? Wat doet de Gemeenschap met de mensenrechten? Hoe behandelt ze haar minderheden? Welke plaats krijgen cultuur, ontwikkeling en wetenschap?

Deze vragen staan, aldus Leo Jansen, niet los van elkaar. De Gemeenschap staat in dit opzicht op een tweesprong. Ze moet kiezen. Voor het voortzetten van de oude ontwikkeling, dus voor het Europa van de macht, of kiezen voor een nieuwe weg: een gezond en solidair Europa. Het machtige Europa, waarvoor de Europese Liberaal-demokraten van de VVD en de christendemokraten van het CDA kiezen heeft als consequenties:

- blijvende overheersing van de arme regio's in de Gemeenschap door de rijke regio's;
- een Europese legermacht uitgerust met kernwapens en neutronenbommen;
- economische exploitatie van de Derde Wereld;
- grootschalige toepassing van kernenergie en kolen;
- een sociaal en technisch steeds kwetsbaarder produktie;
- grondige aantasting van natuur, leefmilieu en gezondheid;
- uitputting van energie- en grondstoffenvoorraden.

Dan zullen, aldus Leo Jansen, „de grensoverschrijdende effecten en gemeenschappelijke belangen van de rijke regio's zó groot worden dat een sterk centraal gezag noodzakelijk wordt. Dat gezag berust ofwel op een samenballing van politieke macht in Brussel of Straatsburg, of op een overheersing door de sterkste Europese staten met West-Duitsland aan de kop. Het wordt dan een Europa waarin het

belang van menselijk welzijn moet wijken voor het belang van de economie. In zo'n Europa is geen plaats voor kulturele eigenheid of een eigen taalgebied van de regio's. Cultuur, ontwikkeling en wetenschap zullen worden beoordeeld naar hun bijdrage tot een onbelemmerde voortzetting van de economische groei.

Dit Europa is voor ons onaanvaardbaar. In het Europese parlement en daarbuiten zullen wij zo'n Europa dat

Leo Jansen op Europa-kongres

zijn wortels vindt in een kapitalistische machtspolitiek in al zijn verschijningsvormen krachtig bestrijden.

Gezond Europa

De PPR voor een ander Europa. Het Europa van de regio's, die de basis vormen voor de macht van de Gemeenschap. Een Europa waarin rijke en arme regio's naar elkaar toegroeien in solidariteit en samenwerking. Een Europa waarin de economische macht wordt gedeeld door werknemers en samenleving. Een Europa waarin respect bestaat voor natuur en leefmilieu. Een gezond Europa, zonder kernenergie. Een Europa met voldoende eerlijk en gezond werk. Een Europa dat de ruimte heeft om daadwerkelijk in het kader van de Verenigde Naties te werken aan ontspanning en ontwapening. Een Europa dat de apartheidspolitiek van Zuid-Afrika niet alleen met woorden, maar ook met daden veroordeelt. Een Europa waarin cultuur, ontwikkeling en wetenschap voortvloeien uit de behoefte aan eigenheid en zelfstandigheid van mondiale mensen. Een Europa met het zwaartepunt van de politieke macht controleerbaar, en dicht bij de burger in autonome regio's.

Dit Europa komt, aldus Leo Jansen, niet vanzelf. Het vergt een consequente inzet van alle progressieve en democratische krachten. Kernvragen daarbij zijn of de Europese Gemeenschap het andere, nieuwe Europa niet in de

weg staat en of de Europese verkiezingen geen fopspeen zijn. Maar, het huidige beleid met al zijn bezwaren is geworteld in de politiek van de lidstaten zelf: „Als Schmidt en Giscard sneller kernenergie willen in de Gemeenschap, dan ligt de wortel van dat verlangen bij de Duitse en Franse industrie die onder het mom van zorg voor de energievoorziening een failliete boedel in stand proberen te houden. Wat is het alternatief? Een uiteenvallen van de Gemeenschap in een Europa der staten – en dat zal aan het beleid van de lidstaten weinig veranderen. De overheersing door de economisch sterke staten zal nog groter worden en de kern van de economische machtspolitiek wordt nog minder grijpbaar dan ze nu al is.”

Bevoegdheden

Het Europese parlement heeft te weinig bevoegdheden om het beleid van de Gemeenschap te controleren. Maar in een rechtstreeks gekozen parlement zullen de leden door de burgers rechtstreeks worden aangesproken en verantwoording moeten afleggen. „Als de Gemeenschap meer wil zijn dan de optelsom van nationale, korte-termijnbelangen, dan zal de politieke macht moeten worden verlegd van de Raad van Ministers en de Europese Raad naar de Europese Commissie, die moet worden gecontroleerd door het Europees parlement. Nu verkeren we in de zotte situatie dat de Europese Raad en de Raad van Ministers vanuit nationale belangen zowel beslissen over de taakverdeling tussen de Gemeenschap en de lidstaten, als over het gebruik van de bevoegdheden van de Gemeenschap. Daardoor wordt de besluitvorming ontrokken aan elke parlementaire controle.”

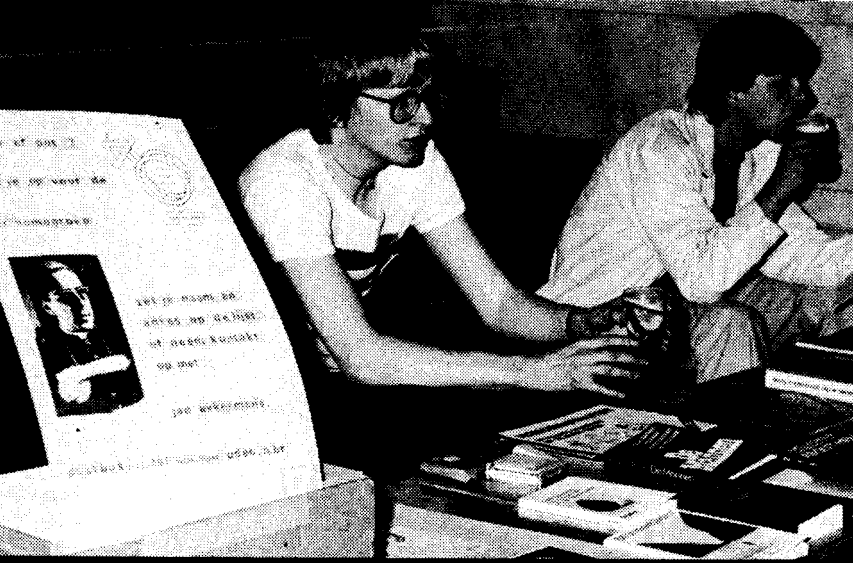
Als voorbeeld noemde Leo Jansen de jaarlijkse koehandel bij het vaststellen van de landbouwprizen. Dit weinig verheffende marathonspel moet plaats maken voor een beslissend openbaar debat van het Europees parlement over voorstellen van de Europese Commissie.

„De programma's van de Europese Liberaaldemokraten en van de Europese Volkspartij (christendemokraten) bieden voor een ander Europa weinig hoop, aldus Leo Jansen. „Wat betekent het inkalkuleren van de gevolgen voor het milieu – zoals de liberalen dat zeggen te willen doen – in een moderne markteconomie die op maximale produktie uit is? De christendemokraten willen niet zo veel anders als de liberalen, maar ze proberen het in wollig taalgebruik te verbloemen. De economische ontwikkeling die onder-

(vervolg op pag. 13)

Zomaar wat foto's op het Europa-k...
Dick van der Horst. De presidiumtaf...
rende Paul van der Hijden, eerlijk...
met bloemenhulde, buitenlandse...
stemmingsbeeld. Maar ook de stand...
zoals die van de nieuwe, enthousias...
Aktie Strohalme en, niet in de laatste...
de creche.

kt door
ografe-
rs, Leo
„echt”
gangen
oep, de
tes van

Eric-Jan Tuininga: NIEUWE WEGEN NAAR ENERGIE

Nederland mag op energiegebied minder kwetsbaar lijken dan andere landen – dank zij het Groninger aardgas en de belangrijke plaats van Rotterdam in de olievoorvoer – dit voordeel is maar tijdelijk. Over een jaar of vijf zal Nederland ook een netto-importeur zijn van energie en in dezelfde kwetsbare positie verkeren als de andere EEG-partners.

Aldus Eric-Jan Tuininga in zijn toespraak over „Energie en Europa” op het Europa-kongres waarin hij vanuit de Nederlandse situatie naar de Europese mogelijkheden redeneerde. Omdat wij inderdaad met zijn allen voor dezelfde energieproblemen staan zullen ook de oplossingen altijd een universeel karakter hebben. Het groeiend aantal studies over de energieproblematiek geeft reden tot hoop: de toekomst op energiegebied hoeft niet zo somber en grootschalig te zijn. Er is reden dit soort ontwikkelingen in Brussel en Straatsburg te bevorderen. Voor wat de korte termijn betreft wijst Eric-Jan Tuininga er op dat ook aan de Nederlandse aardgasrijkdom een eind komt, dat onze aardgas-export zal verminderen en dat wij steeds meer dure olie moeten gaan invoeren. Hierdoor wordt onze handelsbalans steeds ongunstiger. Energie is de achilleshiel van de moderne samenleving. Vrijwel geen enkele nationale regering is er in geslaagd een werkelijk energiebeleid op te zetten. De reden: er zijn minstens vijf belangrijke energiebronnen en energie kan in tientallen vormen worden gebruikt. Op vrijwel ieder gebied kunnen de belangen weer geheel anders liggen.

De bronnen van de olievoorziening bijvoorbeeld zijn voornamelijk in handen van „politiek onbetrouwbare” landen. Exploitatie, transport en verkoop berust bij multinationale ondernemingen. Bij de kernenergie liggen de zaken niet minder ingewikkeld. Er zijn internationale afspraken – zoals de UCN – nodig om deze enigszins commercieel te maken maar dan moeten er ook jarenlang miljarden worden geïnvesteerd. Een gebeurtenis als in Harisburg kan dan op lieden als Schmidt of Giscard weinig indruk maken.

Europees niveau

Er begint echter eindelijk bij energiedeskundigen een nieuwe manier van denken over het energieprobleem te winnen. En ik geloof dat onze

partijen op Europees niveau daar zeer veel mee kunnen doen.

Dat nieuwe denken is gebaseerd op de volgende analyse van de energiesituatie. In de meest simpele vorm is de energiecrisis een gevolg van het feit dat het aanbod van energie achterblijft bij de vraag naar energie. Vanuit deze vereenvoudigde voorstelling van zaken blijkt ook dat er twee soorten oplossingen van het energieprobleem zijn. Of je probeert het aanbod te verhogen of je probeert de vraag te verkleinen. En hier komt dan ook de scheiding der geesten tot stand. De meeste politici en energiedeskundigen zeggen, we kunnen nu eenmaal niet zonder de groei van het energieverbruik dus moeten we alle energiebronnen, ook kernenergie, gaan gebruiken.

Aan de andere kant dus staan er steeds meer mensen die zeggen: laten we eerst eens bekijken wat we nu met energie doen en hoe we de enorme verspilling van energie weg kunnen werken. Deze laatste groep wordt steeds sterker en dringt ook door in officiële vergaderzalen en directiekamers. Toch kun je nog nergens echt een duidelijke beleidsbuiging zien. Natuurlijk, de energieprognoses worden ieder jaar in elk land bijgesteld en vallen steeds lager uit. Dacht men nog in het jaar 1972 dat per hoofd de Nederlander in 2000 6 keer zoveel elektriciteit ging gebruiken, nu is het hooguit twee keer zo hoog.

Maar waar het vooral om gaat is dat het oude denken altijd ervan uitgaat dat een zekere economische groei nodig is, ook al is die selectief, en dus zal er automatisch energiegroei zijn. Om deze op te vangen moeten alle hens aan dek, inclusief de kernenergie. Zoals het rapport van Theo Postma al heeft laten zien, blijkt het dat we met ons huidige energie-aanbod veel meer kunnen doen en dat het steeds maar door-groei en het energieverbruik geen wet van Meden en Perzen is. Meer een wet van behoud van het groeigeloof en het oude denken! Ook op Europees niveau zie je allerlei aanzetten in een andere richting, want het energieprobleem is universeel, maar ook de energieoplossingen.

Selectieve groei

Een zich blind staren op de automatische groei van het energieverbruik (en dus de noodzaak van steeds meer olie,

gas, kolen en kernenergie) toont een werkelijk gebrek aan inzicht. De groene partijen en de PPR zullen op Europees niveau mijns inziens ook moeten waken niet te veel tegen bepaalde oplossingen als kernenergie e.d. te zijn, maar juist voor dit soort oplossingen die op middellange termijn (tot 2000) het energieprobleem kunnen helpen oplossen.

Het is ook te makkelijk om te concluderen dat overheid en bedrijfsleven en groot deel van het probleem zijn. Overheid en bedrijfsleven kunnen ook een belangrijk deel van de oplossing aandragen. Warmtepompen, biogas en total energy komen niet op de markt als er geen woningbouwverenigingen, productiebedrijven en installateurs zijn die daaraan meewerken. De overheid kan dergelijke ontwikkelingen stimuleren, door b.v. de speerpunttechnologiepot nu eens niet alleen op grootschalige technologieën te richten. Het bedrijfsleven, zo blijkt ook in de VS, weet wel degelijk te reageren op dit soort prikkels.

We zouden ons ook Europees sterk moeten maken voor een selectieve groeigedachte, waarbij dan in de selectieve speerpuntsectoren het particulier initiatief ook als serieuze partner moet worden gezien.

Alle Europese overheden hebben de mond vol over het midden- en kleinbedrijf dat zo belangrijk zou zijn voor de werkgelegenheid. Juist dit soort energietechnologieën, en ook allerlei toepassingen van zonne-energie lijken veel beter geschikt voor dit soort bedrijven. De concurrentiepositie van de Europese industrie lijkt dus veel meer gebaat bij deze kleinschalige energietechnologieën dan bij de zeer kwetsbare grootschalige toepassingen, ook al in het licht van de afzet naar de Derde Wereld.

Vernieuwing

Als je werkelijk oplossingen wilt op energiegebied (en ook trouwens op andere gebieden) dan is het creatieve vermogen om dingen gedaan te krijgen ontzettend belangrijk. Industriële vernieuwing behoeft geen vies woord te zijn – het kan wel degelijk goed gericht worden.

In dit licht gezien zijn er recente plannen van de Europese regering om 5% op energie te besparen (vanwege de Iran-crisis) ook ronduit teleurstellend. De Nederlandse voorstellen zijn vrij-

wel geheel gebaseerd op het oude, defensieve denken. Het aanbod kan niet verhoogd worden dus moet er maar wat marginaal aan de vraag naar energie worden gesleuteld.

In plaats van dat men deze mini-crisis aangrijpt om nu eindelijk serieus met structurele maatregelen te komen, wordt er maar weer een appèl gedaan op de goede wil van de burgers. Nog steeds geen nationaal isolatieplan, nog geen Europese richtlijnen voor brandstofverbruik voor automobielen (zoals in de VS), nog geen autolose zondagen, nog geen energiekenmerk voor apparaten en gebouwen, nog geen verhoging van de isolatie-eisen in de bouwverordening.

Er zijn drie mogelijkheden om dingen te veranderen:

- prikkels
- regels en wetten
- mentaliteit veranderen.

De Nederlandse overheid denkt dat akute energieproblemen zijn op te lossen door een appèl te doen op de burger (dus via mentaliteit) en een paar zwakke regeltjes, b.v. ten aanzien van altijd oververhitte en oververlichte overheidsgebouwen.

De werkelijke oplossingen liggen in duidelijke regels op lange termijn en de prikkels om daarop in te spelen b.v. via subsidies. Geen enkele burger raakt gemotiveerd door dit soort halfslachtigheid. Waar wij, ook op Europees niveau, voor moeten vechten is dat energieproblemen worden aangepakt vanuit de werkelijke behoefte; vanuit de menselijke maat.

Het is te simpel om te stellen tegen kernenergie te zijn en vóór alternatieve energie, zoals zon en wind, e.d.

Het lijkt met beter dat we de krachten bundelen die stellen dat de huidige energieproblemen alleen kunnen worden opgelost als je zicht hebt op een aantal lange termijn oplossingen. Tot het jaar 2000 liggen die vooral op het anders omgaan met energie, zowel door de industrie, de overheid als de individuele gebruiker. Europa is er niet mee gebaat als we op kernenergiegebied van crisis naar crisis blijven aanmodderen. Nu grootschalige energieproductie, zoals kernenergie, maatschappelijk steeds minder acceptabel blijkt, moeten we nieuwe wegen inslaan. En die zijn er wel degelijk.

KONGRESBESLUITEN

Europees program

De definitieve, door het kongres in Nijmegen vastgestelde versie van het Europees program van de PPR verschijnt een dezer dagen in druk. Voor nadere inlichtingen kan men het Partijbureau bellen: 020/227342 of 247570. Opmerkelijke veranderingen zijn onder meer:

Op voorstel van Rijswijk en Nijmegen werd besloten in Stelling 6 „De Europese Gemeenschap staat open voor alle landen in Europa (. . .)” dit „in Eu-

ropa” te schrappen. Dit zeer tegen de zin van het partijbestuur dat de stelling hierdoor zag verwateren. Dit vrijdagavond genomen besluit kreeg een meerderheid van vijf stemmen. Ook besloot het kongres Stelling 4 op voorstel van Bennekom-Ede, Rotterdam e.a. zodanig te veranderen dat nu wordt gesteld dat de Europese raad van regeringsleiders moet worden afgeschaft, zijnde in strijd met het democratisch functioneren van de Ge-

meenschap.

Op voorstel van Rijswijk, Den Haag, Rotterdam, Nijmegen e.a. stelde het kongres vast dat elk gebruik van kernenergie onaanvaardbaar is en dat de centrales in Borssele en Dodewaard moeten worden ontmanteld.

Motie-Haarlem

De in het vorige nummer gepubliceerde motie-Haarlem werd op advies van het bestuur verworpen.

Lijstverbinding met PvdA

Het kongres besloot het partijbestuur te machtigen een lijstverbinding aan te gaan met de PvdA - die inmiddels ook tot stand is gekomen. Kongres en partijbestuur verbonden aan de bereidheid die lijstverbinding aan te gaan de voorwaarde dat de PvdA opnieuw - ter wille van de progressieve samenwerking - een lijstverbinding in overwe-

ging zou nemen tussen PvdA, PPR en PSP. De PvdA had namelijk laten weten niet te voelen voor een lijstverbinding met de PSP, wel met de PPR. De door het PPR-kongres gevraagde heroverweging heeft niet tot een ander standpunt van het PvdA-bestuur geleid.

Dit aan de kongresagenda toegevoeg-

de punt gaf aanleiding tot nogal wat discussie waarin o.m. Jack Verduyn Lunel, Ronald Groen en Cees de Groot zich uitspraken voor een lijstverbinding met alleen de PSP, terwijl een lijstverbinding met „in ieder geval” de PvdA werd bepleit door Ria Beckers, Boy Trip, Bas de Gaay Fortman en Kees van Twist.

Europese lijst

De definitieve, door het kongres vastgestelde kandidatenlijst van de PPR voor de Europese verkiezingen luidt als volgt:

1. Leo Jansen;
2. Dilia van der Heem;
3. Ad Melkert;
4. Constant van Waterschoot;
5. Wouter van Doorn;
6. Henk Waltmans;
7. Tine Jager;

8. Gerritjan van Oven;
9. Boy Trip;
10. Herman Verbeek;
11. Maurits Henkemans;
12. Egbert Boeker;
13. Marlies ter Borg;
14. Eric-Jan Tuininga;
15. Theo Potma;
16. Michiel van de Kasteelen;
17. Karel van Kesteren;
18. Grietje Pasma;

19. Erik Jurgens;
20. Bas de Gaay Fortman.

Op voorstel van Nijmegen werd besloten het aantal kandidaten van veertig op twintig te brengen. Dilia van der Heem en Ad Melkert zijn, vergeleken bij het bestuursadvies, van plaats verwisseld op de lijst. Jaap de Jong en Jack Verduyn Lunel die op de door het bestuur voorgestelde lijst voorkwamen, hadden zich teruggetrokken.

STÉPHANIE BROKERHOF

In Wijk 3 moet ik zijn, ook wel wijk Het Oude Westen geheten. Ik loop door Rotterdam. Volgens de verhalen die over deze buurt de ronde doen zou ik op iedere straathoek een heroïnedeleer tegen moeten komen. Ik kan er niet één ontdekken. Bij het huis aangekomen dat het doel is van mijn wandeling ga ik een lange trap op, want Dilia van der Heem woont in een bovenhuis. Het eerste dat me opvalt als ze mij heeft binnengelaten is een manshoge, wel dertien-armige kandelaar. Werkelijk prachtig, maar er is veel meer moois nog bij Dilia thuis.

Dilia van der Heem is afkomstig uit de vakbeweging. In de PPR heeft ze ook een indrukwekkende staat van dienst. Ze is vice-voorzitter geweest, partijbestuurslid, lid van de Tweede Kamer, van de Rotterdamse gemeenteraad, voorzitter van het actiecentrum Rotterdam, bestuurslid van de Studiestichting – noem maar op. Formeel is ze nu werkloos, nadat ze bij de laatste verkiezingen haar kamerzetel verloor. Maar toch werkt ze keihard: „Iedereen weet je wel te vinden – zeker nu – voor een klus, een artikel, een spreekbeurt, een cursus”, zegt ze. Ik voor mij, ik weet haar te vinden voor dit interview.

DILIA VAN DER HEEM, tweede op Europese lijst:**PPR MOET CONTINU AANWEZIG ZIJN OOK OP EUROPEES NIVEAU**

Mijn eerste vraag: Je staat als tweede op de lijst voor de Europese verkiezingen. Hoe vind je dat?

Dilia: „Nou, echt onder de indruk ben ik er niet van. Maar dat hoeft, hoop ik, ook niet. Kijk, ik heb nu alle tijd voor de PPR en als je op een lijst staat kunnen ze je tenminste ook gebruiken in de campagne.”

Politiek op Europees niveau, spreekt je dat aan?

Dilia: „Ja zeker wel. Ik vind het erg belangrijk dat de PPR meedoet aan de Europese verkiezingen, ook politiek op Europees niveau bedrijft. Juist omdat wij een heel eigen program hebben, een heel eigen inbreng, geluiden laten horen die je – gelukkig maar – steeds méér hoort ook in andere Europese landen...”

Zijn er zaken waar je op Europees niveau speciaal voor zou willen vechten?

Dilia: „Een heleboel. Ik denk vooral aan de mensen aan de onderkant van de maatschappelijke ladder, de weerlozen in onze samenleving, de laagstbetaalden. Mensen die door sterkeren eruit kunnen worden gegooid. Die moeten wij steunen in hun strijd voor het bestaan. Denk ook aan de illegale buitenlandse werknemers, die van het ene land naar het andere worden gegooid, denk aan jongeren die geen werk kunnen krijgen, die door het economische systeem uit de maatschappij worden gehouden – kortom: alle minderheidsgroepen. Daarvoor, vind ik, moet je je op Europees niveau vooral inzetten. Anders gaat er in de westerse wereld nog een derde of vierde wereld ontstaan.”

Maar wat stelt Nederland eigenlijk voor binnen Europa. Ik denk bijvoorbeeld aan de kwestie van de kernenergie, nu aktueller dan ooit. Even terug lieten grote Europese landen Neder-

land weten dat het maar eens moet opschieten met het bouwen van kerncentrales. Zoniet, dan hoefde Nederland ook niet te rekenen op energie uit de andere Europese landen die ons een standje gaven. Kun je daar als Nederland, en dan speciaal als Nederlandse PPR-Europees-parlementariër, iets tegen doen?

Dilia: „Ik vind van wel. Want als jij zegt, die andere, grote landen willen zus of zo, dan heb je het over de bovenlaag in die landen. Als je zegt: de Nederlandse regering wil dit of dat, dan is dat nog iets anders dan dat Nederland zelf dat ook wil. Zoals er in Nederland steeds meer groepen komen die een radikaal ander beleid willen, zijn die stromingen er ook in de landen om ons heen. De kwestie van de kernenergie is een prima voorbeeld, maar er zijn er meer... Juist om die tegenstromen te steunen en ook om de internationale solidariteit van die groepen van de grond te krijgen moet een PPR óók op Europees niveau aanwezig zijn – en continu. Nu is het niet zo, dat één mannetje van de PPR alle gevaren vanuit de grote landen kan keren. Maar het gevaar is nog veel groter als die PPR'er er niet is, als niemand zijn mond open doet, de grote landen hun gang kunnen gaan omdat iedereen doet alsof hij het zo best vindt.”

Vrouwen-emancipatie – valt daar niet ook op Europees vlak veel te doen?

Dilia: „Veel te doen... Zeker. Want de emanciperende en feministische groepen die bij ons zo actief zijn, zie je ook in andere landen. Solidariteit is ook hier van levensbelang. Nu worden die groepen als het even kan tegen elkaar uitgespeeld als dat de machthebbers zo uitkomt. Dat zie je bijvoorbeeld bij de abortus-kwestie: Nederland wil zijn grenzen sluiten voor Belgische en

Westduitse vrouwen die hier hulp zoeken. Ook hier is een gezamenlijke, een internationale strijd van vrouwen nodig. Als Europees parlamentslid zou je alle ontwikkelingen in de samenleving in dit opzicht aan de orde moeten stellen. Je moet er op blijven hameren dat er specifieke vrouwenproblemen zijn, waar je in je algemene beleid rekening mee móet houden. Het is ook hier de druppel die de steen kan uithollen. Van de ene dag op de andere moet je geen oplossingen verwachten voor die vrouwenproblemen of voor andere zaken. Maar je zult wel steeds opnieuw invloed houden voor volgende maatregelen. Men zal rekening moeten gaan houden met de geluiden die in het parlement van Straatsburg worden gehoord.”

Nu de PPR zelf. Vanuit de partij kwamen er maar twee vrouwelijke kandidaten voor de Europese lijst. De anderen op de advieslijst van het partijbestuur waren door dat bestuur zelf gezocht omdat het dat aantal van twee al te dol vond. Hoe verklaar je die geringe animo?

Dilia: „Ik maak me al een tijdje zorgen over de afnemende participatie van vrouwen in de partij. Het is inderdaad nog nooit zo erg geweest dat er maar twee vrouwen kandidaat werden gesteld voor een lijst. Misschien heeft het te maken met onze manier van politiek bedrijven in de PPR. Bijvoorbeeld met die steeds terugkerende strategie-diskussies, de diskussies over met welke partijen je wel of niet wilt samenwerken, de diskussies over regeringsverantwoordelijkheid, ja of nee. Dit soort diskussies nemen toe bij ons... Nou, het verband tussen die diskussies en de inhoud van de problemen waar we voor staan is op zijn zachtst gezegd lang niet altijd voor iedereen duidelijk.

En ik geloof dat zoiets vrouwen afstoot in de politiek. Ik denk dus, dat naarmate wij in de PPR meer praten over strategie en partijpolitiek, wij ook meer

Het is de druppel die de steen moet uithollen

vrouwen afschrikken en – verliezen. Bovendien vind ik dat wij niet zo duidelijk aanwezig zijn op de plaatsen waar vrouwen vechten. Wij doen ook te weinig aan de feminisering van de samenleving.

Je ziet ook bij actieve vrouwen in de PPR, die meedraaien in vrouwen-groepen, dat ze daar veel liever bezig zijn met inhoud, met het zoeken naar oplossingen voor problemen en het verbeteren van de positie van de vrouw. Dan is er voor hen niet automatisch een lijn met de partij.”

Toch is het wel zo, dat bijvoorbeeld een Ria Beckers in de Kamer alle aandacht besteedt aan vrouwenproblemen.

Dilia: „Dat is zeker waar. Maar het is niet genoeg voor een partij. Je bent er ook niet door in je program wat regeltjes op te nemen, speciaal voor vrouwen. De feminiserende kijk van vrouwen moet je op elk niveau in je partij terug kunnen vinden.”

Je draait nu aktief mee in de campagne. Heb je nog een speciale wens naar de partij toe?

Dilia: „Ik draai niet alleen maar mee in de campagne voor de Europese verkiezingen. Ik ben continu bezig met onze permanente PPR-campagne. Nu zijn er, door die aktuele Europese verkiezingen wat meer forums en dergelijke, maar het is niet zo dat de politiek ophoudt na die verkiezingen. Ik hoop dat, hoe de uitslag op 7 juni ook zal zijn, de PPR door gaat met te stáán voor de inhoud van haar politiek. Ik hoop dat iedereen dan net zo aktief blijft als nu in de campagne. Ik vind dat die permanente campagne een onderdeel moet zijn van het continu aanwezig zijn van de PPR. Onze ideeën moeten we steeds blijven overbrengen, duidelijk plaatsen tegenover die afschuwelijke korte-termijnoplossingen van dat kabinet-van Agt. Ook hier geldt: het is de druppel die de steen moet gaan uithollen.”

Leo Jansen: Voor Europa PPR broodnodig

(vervolg van pag. 7)

geschikt is aan de mens, komt zo uiteindelijk neer op het scheppen van een gunstig investeringsklimaat, centralisatie van de economische politiek, verbetering van de concurrentiepositie en gebruik van kernenergie. Opvallend is bij de christendemokraten de grote vertaaltruc. Wie het verhullend taalgebruik in Nederland wil doorprieken leze de Duitse uitgave van hun program. Om een voorbeeld te geven: er staat dat „de slagkracht van een goed uitgeruste konventionele strijdmacht de inzet van kernwapens vereist...”

D'66 ruilt de redelijkheid van een konsekwent progressief beleid in voor de kiezersgunst, aldus Leo Jansen. Als ze in hun program schrijven dat „een impuls tot economische opleving en het vollediger benutten van de voordelen van de gemeenschappelijke markt”, dan moet dat wel „op gespannen voet staan met een serieus milieubeleid. Daarbij komt dat ze de deur naar kernenergie open houden, slechts aandringen op beheersing – niet op verwijdering – van kernwapens en hoewel er nog geen overeenstemming is over de gemeenschappelijke buitenlandse politiek toch defensiesamenwerking voorstaan. In de Europese verkiezingen is D'66 geen redelijk alternatief meer. Het realisme van de kiezers-

gunst wint het van de realiteit van de dreigingen van de toekomst.”

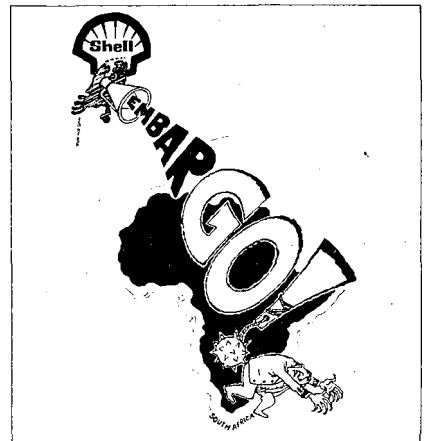
Dan de PvdA, die „zeer wel beseft dat ze in de Europese federatie van socialistische en sociaaldemokratische partijen op essentiële punten een zwakke minderheidspositie inneemt. Het is te prijzen dat de PvdA daar eerlijk voor uitkomt. Maar het is dan wel onwaarschijnlijk het lidmaatschap van die federatie tegelijkertijd aan te prijzen als een versterking van de eigen positie. Hoe geloofwaardig is een PvdA-afvaardiging die op punten als kernenergie, kernwapens en andere essentiële punten steeds uit de boot moet vallen?”

Ombudsfunctie

Daarom, aldus Leo Jansen, is de PPR broodnodig. Voor een progressief en democratisch beleid in de Gemeenschap is de eerste zetel van de PPR van meer betekenis dan de vijfde van de VVD of de achtste van het CDA. Het CDA neemt zelfs in zijn program op dat het ontstaan van grote partijen moet worden begunstigd. Maar, „in de grote stromingen is de politieke verdeeldheid zo groot dat je niet weet wat je kiest. CDU of CDA, SPD of PvdA, liberaal of VVD. Bij de PPR weet je wat je kiest.

In het Europees parlement zal de PPR

niet alleen staan. Samen met gelijkgezinde onafhankelijken zullen we ons sterk maken voor de regionale autonomie, voor een economie, gebaseerd op solidariteit en erkenning van de grenzen van de groei. Onze functie zal zijn te signaleren, telkens weten waar de wortels liggen van de problemen die ons bestaan bedreigen. Telkens weer te wijzen op oplossingen die gericht zijn op de toekomst van samenhang en die van samenhang uitgaan. Vooral ten behoeve van minderheden zullen wij een ombudsfunctie vervullen. Samen met anderen zullen wij informatie uitwisselen met het nieuwe groene front voor een ander Europa.”

(Advertentie)

Principieel praten is wel mooi, maar je verandert er de samenleving niet mee..!

Miljoenen Nederlanders willen een andere samenleving. Een samenleving met vrede. En zonder discriminatie. Een samenleving met een schoner milieu. Met meer inspraak. Meer democratie. En met meer kansen voor iedereen.

Dat vraagt verandering. Daarvoor is idealisme nodig. En strijd. Maar vooral macht. De macht van het aantal. De macht van het kapitaal. Het is dus wel even belangrijk om na te gaan, aan wie u uw (spaar)geld toevertrouwt.

De Algemene Spaarbank voor Nederland (de ASN) is voortgekomen uit de kring van de moderne arbeidsbeweging. Opgericht met het doel een vinger te krijgen in de financiële pap. Een vinger die zou kunnen en moeten uitgroeien tot een vuist in de strijd voor een betere samenleving.

De ASN, opgericht door het NVV en de Centrale, verloochent haar afkomst niet. Zij belegt de haar toevertrouwde 180 miljoen gulden van zo'n 55.000 rekeninghouders binnen de daartoe voorgeschreven richtlijnen, waarbij haar voorkeur uitgaat naar projecten van algemeen en sociaal belang. De ASN geeft dus rente zonder bijmaak!

**Algemene Spaarbank
voor Nederland**

Niet praten, maar doen... uit principe!

De ASN groeit gestaag. Maar om een vuist te kunnen maken is aanzienlijk meer nodig.

Wilt u meer weten over de ASN en haar vele spaarmogelijkheden? Stuur haar dan de hieronder afgedrukte bon ingevuld toe in een envelop met als adres:

Algemene Spaarbank voor Nederland,
Antwoordnummer 1188, 2500 WB Den Haag
(een postzegel is dan niet nodig!) Ook kunt u
bellen: 070 - 47 01 81 (3 lijnen). Of bezoeken:
Rijnstraat 28 in Den Haag (van 8.30 uur tot
17 uur).

Naam en voorletter(s): _____

Adres: _____

Code en woonplaats: _____

Wenst nadere inlichtingen over:

- * de ASN in het algemeen
- de ASN-spaarrekeningen, gekoppeld aan de postrekening
- wenst tevens een formulier om een postrekening te openen
- het giraal-sparen (= sparen zonder boekje)
- de VROEG-BIJ-rekening (een unieke regeling voor jeugdigen van 0 t/m 17 jaar)
- het jeugdsparen De Zilvervloot (een regeling voor jeugdigen van 15 t/m 20 jaar)
- het termijnsparen (met opzegtermijn)
- het depositosparen (met een vaste looptijd)
- spaardeposito-bewijzen (met een vaste looptijd)

*svp aankruisen hetgeen u wenst

In het eerste deel van dit artikel van de werkgroep „Rechtvaardiger Verdeling van het Werk” (PPR-aktiekrant 140, 27 april 1979, p. 11 e.v.) werd zeer beknopt aangegeven dat de werkloosheid een belangrijke, maar niet de enige reden is om te strijden voor een andere verdeling van het werk. Tegen die ach-

tergrond werd de 35-urige werkweek besproken, met inbegrip van onze twijfels daaromtrent. Reden te meer de aandacht te richten op andere vormen van arbeidstijdverkorting, waarbij wij vooral denken aan het bevorderen van parttime-werk.

KORTER WERKEN (slot)

In de sociaal-ekonomische politiek moet volgens de PPR meer aandacht worden besteed aan het onbetaalde werk (vrijwilligerswerk, doe-het-zelf-activiteiten en huishoudelijk werk; zie nota „Het Betere Werk”). Niet alleen het betaalde werk moet beter worden verdeeld, ook bij het onbetaalde werk valt nog heel wat te herverdelen tussen mannen en vrouwen.

Parttime-banen of tweeploegendiensten (bijvoorbeeld 2 x 4 à 5 uur per dag of 2 x 2½ à 3 dagen per week) geven de mogelijkheid dat parttimers elkaar in het huishouden afwisselen en zijn daarom vanuit een oogpunt van emancipatie zeer gunstig. Daartoe moeten er veel meer parttimebanen komen en moeten belemmeringen voor parttimers worden weggenomen. Meer parttime-werk heeft als voordeel boven een 35-urige werkweek dat het kan worden ingevoerd „daar waar de dienst het toelaat” (dus geen wervingsproblemen), dat het geschiedt op basis van vrijwilligheid en met inleveren van salaris (ieder maakt zelf een keuze tussen inkomen en vrije tijd) en dat de gebruikstijd van machines en de openingstijden van bedrijven op 40 uur gehandhaafd kunnen blijven of zelfs worden uitgebreid (dus geen impulsen voor automatisering en verlaagd serviceniveau in de handel en dienstensektor).

Bovendien biedt parttime-werk mogelijkheden voor een hoge mate van flexibiliteit en vrijheid in het arbeidsleven. Men kan zelf uitmaken hoe lang men wil werken en men weegt zelf het inkomensverlies af. Onderzoek bij de geregistreerde en „verborgen” werkloosheid wijst uit dat met name bij gehuwde vrouwen, studerende, ouderen en gedeeltelijk arbeidsgeschikten de behoefte aan parttime werk groot is. Bij veel mannen groeit de belangstelling voor korter werken. Er mag van worden uitgegaan dat niet alleen bij de werkzoekenden, maar tevens bij veel werkzame personen behoefte bestaat aan kortere werkdagen, kortere werkweken en (onbetaald) verlof. Wanneer hiervoor mogelijkheden gecreëerd worden dan zou deze herverdeling van het betaalde werk een belangrijke bijdrage leveren aan de werkloosheidsbestrijding. Personen die langer werken dan zij eigenlijk

wensen (omdat het nu niet anders kan) staan werk af aan werkzoekenden die hetzij parttime, hetzij fulltime willen werken.

Het scheppen van mogelijkheden voor parttime banen zal moeten geschieden door het wegnemen van een aantal belemmeringen. Zo is de rechtspositie van parttimers slecht. Ze worden meestal alleen in tijdelijke dienst aangenomen en hebben bij ontslag vaak moeilijkheden bij het verkrijgen van een uitkering. Iemand die met inleveren van salaris korter wil gaan werken stuit nu vaak op problemen: pensioenregelingen en werkgeversbijdragen aan de sociale verzekeringen werken nadelig voor parttime werk.

Het wegnemen van deze barrières vraagt om akties van de PPR en van de vakbonden.

De PPR – en andere politieke partijen – moet zich richten op het aanpassen van allerlei regelingen die parttime-arbeid nog beperken. Daarnaast moeten zij uitbreiding van het aantal parttime-banen bij de overheid eisen. Moties met een dergelijke strekking werden o.m. aangenomen in de gemeenteraden van Rotterdam en Utrecht.

Vakbonden dienen zich te beijveren voor het maken van afspraken (APO's) over het aantal volwaardige parttime banen dat per jaar in een sektor of bedrijf moet worden gerealiseerd.

Hierbij kan men bedenken dat het opsplitsen van 12½% van de fulltime banen in halve banen ook een gemiddelde werkweek van ongeveer 35 uur geeft. In theorie ontstaan daarbij circa 600.000 extra halve banen (12½% van het totale aantal arbeidsplaatsen n.l. 4.800.000).

Financiële mogelijkheden

Parttimers verdienen uiteraard minder dan fulltimers. In navolging van een regeling bij de gemeente Rotterdam lijkt een evenredige daling van het netto-salaris niet onredelijk (een halve baan levert het halve netto-salaris op). Hogere inkomens leveren op die manier bruto wat meer in. De brutolonen dalen meer dan proportioneel, hetgeen het scheppen van parttime-banen bevordert. Dit kan nog versterkt worden door wijziging van de toerekening van de werkgeversbij-

dragen in de sociale verzekeringspremies.

Daarnaast kan een parttimer voor het bedrijf voordelig zijn door een vermoedelijk lager ziekteverzuim en hogere arbeidsproductiviteit per uur.

Om parttime-banen verder te stimuleren kan eventueel gedacht worden aan loonkosten-subsidie voor parttime-banen door de overheid. Deze spaart de kosten immers gedeeltelijk uit op de sociale uitkeringen.

Een groot probleem bij parttime-werken op dit moment is dat de keuze voor zo'n baan veel gemakkelijker is voor iemand die goed verdient. Voor gezinnen met een minimuminkomen zal het alleen mogelijk zijn als beide partners minstens halve dagen werken en zelfs dan is het nog moeilijk. Niettemin zouden tal van gehuwde vrouwen uit laagere inkomensgroepen ook thans gebaat zijn bij een parttime baan (i.p.v. géén baan). Voor alleenstaanden met een minimuminkomen behoort parttime-werken tot de onmogelijkheden.

De noodzaak van een betere inkomensverdeling, een bekend PPR aktiepunt, wordt door dit alles nog eens beklemd. Op korte termijn zal gestreefd moeten worden naar een zodanige herziening van het sociale uitkeringsstelsel dat parttime arbeid ook voor de laagst betaalden haalbaar wordt. De minimuminkomensgrens van de parttime werker zal gewaarborgd moeten worden door een aanvullende (bijstands- of) werkloosheidsuitkering op het parttimesalaris. Zolang een wettelijk gewaarborgd inkomen voor gehuwde vrouwen niet is gerealiseerd zal bij de aanvulling op het parttimesalaris noodgedwongen de bestaansgrens per gezin het uitgangspunt moeten zijn.

De voorstellen betekenen dat het huidige systeem van uitkeringen gedeeltelijk gehandhaafd blijft. Ook nu is immers de bestaansgrens per gezin gewaarborgd via de Bijstandswet.

Daarnaast kan men een parttime-werker als parttime-werkloze beschouwen, zodat een aanvullende werkloosheidsuitkering (in bepaalde gevallen en tot bepaalde grenzen) redelijk lijkt. Iets dergelijks is ook in de vakbeweging gesuggereerd.

Een fundamentele verandering is dat men het recht op een uitkering loskoppelt van de plicht tot werkzoeken (namelijk het zoeken naar een fulltime baan).

Gezien haar radikale uitgangspunten zal de PPR moeten streven naar herverdeling van het betaalde en het on-

betaalde werk en naar meer vrijheid en flexibiliteit in het arbeidsleven.

Het stimuleren van parttime werk en het streven naar het opheffen van belemmeringen hierbij vloeien daaruit voort.

Door politieke actie en via contacten met vakbonden moeten wettelijke regelingen worden veranderd en kollektieve afspraken worden gemaakt. De mogelijkheden voor vrijwillig korter werken, per dag, per week, en per jaar (w.o. het opnemen van onbetaald verlof) moeten zoveel mogelijk worden

geprefereerd boven kollektieve dwang om inkomsten in te leveren voor een bepaalde vorm van vrije tijd.

Tot de mogelijkheden voor meer flexibiliteit in het arbeidsleven behoort ook het invoeren van geleidelijke (vervroegde) pensionering op basis van vrijwilligheid. Edukatief en creatief verlof betekent eveneens een wezenlijke doorbraak in het starre patroon van leren-werken-pensioen.

Daarnaast moet het omzetten van produktiviteitsstijging in meer vrije tijd in plaats van meer salaris worden toege-

juicht. Het betekent een doorbreking van de economische groei-gedachte en dat is gunstig met het oog op milieu, energie- en grondstofvoorraden.

De strijd om arbeidstijdverkorting zal naar meer fronten uitgebreid moeten worden, met name naar het gebied van het parttime werk.

Belangrijk is daarbij dat voorwaarden worden geschapen voor meer keuzemogelijkheden voor iedereen.

Als gevolg van een misverstand is bij de vorige aflevering Marten Vente als enige auteur vermeld.

aktie VOER

Midden-Oosten

Op zaterdag 19 mei om 15.00 uur houdt het Palestina Komitee een landelijke manifestatie in het Roothaanhuis, Rozengracht 133 te Amsterdam. Op deze manifestatie zal de nadruk gelegd worden op de actuele situatie in het

Midden-Oosten na het Egyptisch-Israëliësch akkoord.

Als sprekers zijn uitgenodigd: Fred Halliday (o.m. schrijver van de boeken „Arabia without sultans” en „Iran: dictatorship and development”), Moshe Machover (vertegenwoordiger van anti-zionistisch links) en een vertegenwoordiger van de PLO. Tijdens deze middagmanifestatie zullen het orkest „De Volharding” en Theo Loevendie optreden.

Voorafgaand aan de manifestatie zal er een demonstratie plaatsvinden om 13.00 uur; vertrek vanaf het Museumplein in Amsterdam.

DE STEM DES VOLKS

Ik vind het wel stom als jullie bij de PPR tegen te veel energiegebruik zijn en toch op jullie kongres een overhead-projector gebruiken. Dan kun je beter een bord met een krijtje gebruiken.

MENNO DOORAKKERS (10 jaar)

NIJMEGEN

...

Bij Kerk en Vrede is verschenen het verslag van de in het afgelopen najaar gehouden werkdag „Voor de Verandering”. Een lezens-

waardig stuk voor iedereen die zich bij de vredesproblematiek betrokken voelt omdat hij er minstens nieuwe bezieling aan kan ontlenuen, wellicht ook nieuwe gezichtspunten aantreft. Te verkrijgen bij Kerk en Vrede, Utrechtseweg 159, 3818 ED Amersfoort, tel. 033/32133.

aktie VOER

TURKSE VLUCHTELINGEN

Naar aanleiding van een bezoek van Herman Verbeek en Michel van Winkel aan de Turkse vluchtelingen in de Sint Jan van Den Bosch roept het partijbestuur via een persverklaring alle Nederlanders op zich serieus te verdiepen in de schrijnende situatie van de christenen in Turkije.

Een aantal van hen die vandaar zijn gevlucht voor de vervolging door hun eigen landgenoten roepen nu vanuit de St. Janskathedraal in Den Bosch om hulp en gastvrijheid.

Zoals in West-Europa de Joden zijn gediscrimineerd en vervolgd, zo wordt al generaties lang in Turkije het leven van de christelijke minderheden – de oorspronkelijke bewoners van het land – onmogelijk gemaakt. In deze eeuw zijn al hondderdduizenden van hen beroofd en vermoord door hun landgenoten.

Ofschoon de huidige regering en de wetten van Turkije officieel de godsdienst vrijlaten, worden de overgebleven christelijke minderheden sinds 1960 in toenemende mate vervolgd en verjaagd door hun landgenoten.

De plaatselijke overheden en de centrale regering hebben alles nagelaten om de christenvervolgung tegen te gaan of de slachtoffers te helpen.

Vluchten is het enige wat deze mensen nog te doen staat.

Duizenden van hen hebben al onderkomen gevonden in andere landen zoals Zweden en West-Duitsland. Sinds 1976 zijn er enkele honderden naar ons land gekomen.

Zij vragen om asiël.

De Turkse regering heeft een wet in voorbereiding om Turken, die in het buitenland om asiël gevraagd hebben, bij terugkeer zeer zwaar te straffen. Er is al een geldende wet die ernstige straffen toewijst aan Turken die in het buitenland de naam van hun land in opspraak gebracht zouden hebben.

Het is duidelijk dat de vluchtelingen in de St. Janskathedraal het ergste te vrezzen hebben bij terugkeer in Turkije.

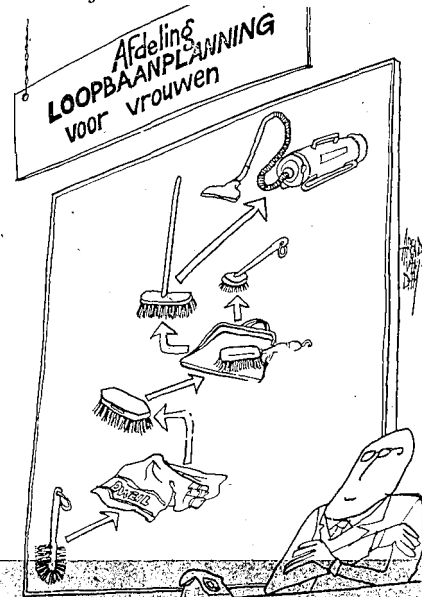
Daarom, aldus het partijbestuur:

In de eerste plaats vragen wij het kerkbestuur van de St. Janskathedraal deze mensen niet de deur te wijzen, zolang zij een beroep doen op de veiligheid van deze schuilplaats.

In de tweede plaats hopen wij dat de bisschop van Den Bosch en de Raad van Kerken al hun invloed en vindingrijkheid blijven aanwenden om voor deze mensen een veilige oplossing te bereiken van hun problemen.

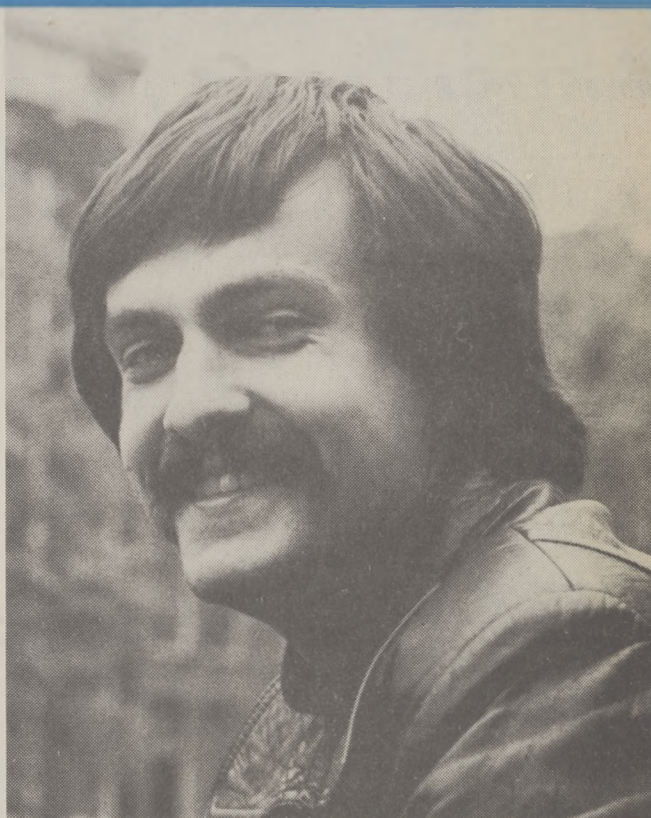
In de derde plaats doen wij een beroep op het parlement en de regering om de wegen te vinden waarlangs hulp geboden kan worden aan deze vluchtelingen die geen ander heenkomen meer hebben.

Tenslotte roepen wij alle Nederlanders op om zich uit te spreken voor hulp aan deze mensen en naar vermogen daadwerkelijke steun te bieden.

AD MELKERT:
Europa
maar een stap
in de
goede richting

pag. 8-9

GERRIT FABER:
Ontwikkelings-
filosofie
nodig voor
heel de EG

pag. 6-7

PPR

AktieKrant

uitgave

Stichting Radikalenkrant
verschijnt
elke twee weken

directie

Jan Heytel, Gidi van Dongen,
Louis Vuurboom

redactieraad

Erik Akkermans, Gerard de Oude,
Kees van Twist

redactie

Hans Berrevoets, Stéphanie Brokerhof,
Harm Lamberts, Wil Merkies,
Walter van Opzeeland (eindredakteur)
Kees Waagmeester

productie

Brouwer Offset b.v.,
Utrecht / Delft

redactie-adres

Walter van Opzeeland,
Rapenburgerplein 67,
1011 VH Amsterdam, tel. 020-254434

kopij

naar het redactie-adres
getypt met redelijke marge
blad aan één kant gebruikt

abonnementen

à f 22,- per jaar
Buro Politieke Partij Radikalen
Singel 277, Amsterdam
Telefoon 020-227342

kontributiebetalingen

Penningmeester PPR,
postgiro 1575600 te Amsterdam

advertenties

uitsluitend: Jan Heytel,
Schreveliusstraat 68, Haarlem
Telefoon overdag 02505-791,
's avonds 023-314160

basis-layout

Joep Paulussen

Leo Jansen moet naar Straatsburg...

... daarom ontvangt u van-
daag of morgen een acceptgi-
rokaart voor een (royale) bij-
drage aan het PPR-verkie-
zingsfonds. Een campagne
kost nu eenmaal - ook - geld en

daarom zijn alle bijdragen
welkom. Ook automatische gi-
ro-betalingsmachtigingen, tnv
PPR-verkiezingsfonds, giro
5 5 5 in Ommen.

Franse democratie voor wie geld heeft ...

Frankrijk is het enige land in de EG
waar een beweging met een grote aan-
hang maar met weinig financiële mid-
delen niet deel kan nemen aan de ver-
kiezingen voor het Europese parle-
ment. 'Europe Ecologie', een Franse
beweging van ekologisten, heeft geen
kans gezien de waarborgsom van 3
miljoen nieuwe franken (ongeveer an-
derhalf miljoen gulden) die - alleen in
Frankrijk - wordt geëist, bijeen te
brengen.

In andere landen van de Gemeenschap
zijn handtekeningen van kiezers vol-
doende. Zo vraagt België 5.000 hand-
tekeningen, Denemarken 2% van het
aantal kiezers bij de voorafgaande
verkiezing, Luxemburg 100 handte-

keningen, de Bondsrepubliek 4.000
voor een bondslijst en 2.000 voor een
deelstaatljst, Italië 5.000 à 12.500 hand-
tekeningen, naar gelang het belang van
het kiesdistrict en Engeland 50 hand-
tekeningen per district.

Studiedag Intellectuelen en arbeidersbeweging

SRV en SJW organiseren op 16 juni in
Cunera, Nieuwe Gracht 32 te Utrecht
van 10-17 uur een studiedag over In-
tellectuelen en arbeidersbeweging.
Medewerking verlenen Anet Bleich en
Max van Weezel. De dag is bedoeld als
afsluiting van het cursusjaar 1978-'79.
Aanmelding bij SJW/SRV, Singel 27
Amsterdam, tel. 020/226018.

OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT

De eerste zetel van de PPR...

RIA BECKERS

Ieder land heeft zo zijn eigen manier om de kleinere partijen buiten de deur te houden. Zo breken de Franse Groene Lijsten zich het hoofd over de vraag hoe zij de drie miljoen francs - ruim anderhalf miljoen gulden - op tafel moeten krijgen, die vereist zijn om aan de Europese verkiezingen te kunnen deelnemen. Daarbij vergeleken lijkt de zaak in Nederland uiterst democratisch geregeld. De partijen die in het Nederlandse parlement zitting hebben wordt geen borgsom gevraagd, de overigen betalen achttienduizend gulden. Verder zijn er formeel geen belemmeringen voor nieuwe of kleine partijen. Toch wordt het democratisch karakter van de Europese verkiezingen ook in ons land geweld aangedaan. Niet zozeer omdat PvdA, CDA en VVD al maanden geleden in de Tweede Kamer een amendement verwierpen dat het behalen van de eerste zetel gemakkelijker maakte. (Dat men voor de eerste zetel niets en voor de laatste vaak heel veel cadeau krijgt betekent in feite een extra achterstand voor de kleine partijen.) Ook niet omdat de huidige fracties van de drie grote Nederlandse partijen in het Europees parlement de campagnegeldten voor zichzelf hielden. Dat zijn zaken waar nog wel overheen te komen is. Nee, het gaat om de verkiezingscampagne zelf. Zo'n campagne is bedoeld om de kiezers een beeld te geven van de partijen

die aan de verkiezingen meedoen, van hun mensen en hun program. Zij is niet bedoeld om de keuze bij voorbaat te beperken en een alleenvertoningsrecht te geven aan de drie groten. Toch gebeurt dit. Erger nog: PvdA, CDA en VVD eisen dit alleenvertoningsrecht op. In de kranten is iets doorgedrongen van een brief van PPR-lijsttrekker Leo Jansen aan PvdA-lijsttrekker Anne Vondeling, die aan organisatoren van Europa-diskussies laat weten dat hij alleen aan een forum wenst deel te nemen als het wordt beperkt tot de grote partijen. Over deze handelwijze hebben de buro's van de grote drie kennelijk afspraken gemaakt. En zelfs afdelingen van de Europese Beweging - waarin onze partij is vertegenwoordigd - stellen zich op deze manier op. De PPR zal dit alles wel overleven. Dank zij de onevenredig grote inspanning van haar leden - en niet in het minst van haar lijsttrekker - is zij in de campagne immers zichtbaar aanwezig. Maar daar gaat het niet om. Waar het om gaat is dat de grote partijen anderen proberen uit te sluiten van de campagne. Dat is ondemocratisch. En dat kan niet genoeg signaleerd worden.

Natuurlijk hebben PvdA, CDA en VVD daarvoor hun redenen. Hun opstelling in Europees verband maakt het heel wat veiliger om slechts onderling te discussiëren. Over de grote lijnen zijn socialisten, christendemocraten en liberalen het immers eens. Zij

zullen straks samen verantwoordelijk zijn voor nog meer inhaling van het Westen ten koste van de Derde Wereld, voor een paar honderd nieuwe kerncentrales in Europa, voor het wegsaneren van nog honderdduizenden boeren, voor een verdere onttakeling van het milieu en voor een Europese kernmacht. En als het aan hen ligt zullen al die mensen die anders willen niet in het Europees parlement vertegenwoordigd zijn.

Het is waar: de vragen van Leo Jansen zijn ook voor Anne Vondeling lastige vragen. In zo'n situatie kun je als vertegenwoordiger van een grote politieke partij twee dingen doen: die vragen voor lief nemen en ze open beantwoorden óf proberen te voorkomen dat ze je in het openbaar worden gesteld. Dat zelfs Vondeling - en dus de Partij van de Arbeid - het laatste kiest, is bedenkelijk. Wie geneigd is zich op deze wijze van kritiek te ontdoen begeeft zich op een hellend vlak. Je kunt je bovendien afvragen waaraan hij of zij dan recht van spreken ontleent in al die andere gevallen waar mensen hun stem niet kunnen laten horen.

Over een dag of tien zijn de verkiezingen. Leo Jansen had gelijk toen hij in zijn kongresrede zei: de eerste zetel van de PPR is voor Europa veel belangrijker dan de tiende van de PvdA, de achtste van het CDA en de vijfde van de VVD. Help hem een handje!

OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT

De Europa-werkgroep van de PPR heeft een vergelijkend overzicht samengesteld van de Europese verkiezingsprogramma's van VVD, CDA, PvdA, D'66 en PPR. Zo objectief mogelijk proberen de samenstellers aan

te geven waar de programmatische verschillen liggen. Dat die verschillen vaak erg wezenlijk zijn maakt LEO JANSEN duidelijk in een begeleidend commentaar. De volledige tekst van de programvergelijking is

verkrijgbaar door overmaking van f 3,— (incl. porto) op giro 1667557 t.n.v. penningmeester Fractie PPR Tweede Kamer, Den Haag, onder vermelding van „Programoverzicht”.

Programvergelijking

VVD/CDA/PvdA/D'66 en PPR

In de Europese verkiezingsprogramma's vallen twee polen te onderscheiden waartussen zich hun inhoud beweegt: de groepipool en de groene pool. Er lijkt een samenhang te bestaan tussen het belang dat wordt toegekend aan kernpunten van beleid zoals economische groei, economische orde,

kernenergie, de plaats van Europa in de wereld, de verhouding tot ontwikkelingslanden, gemeenschappelijke legermacht en nucleaire wapens, de staten en de regio's. Deze polen zijn als volgt te schetsen:

	de groepipool	de groene pool
ekon. groei	economische groei gewenst en noodzaak, rekening houden met milieu;	verdere produktiegroei van de Gemeenschap ongewenst en ongelijk; milieu en Derde Wereld komen in het gedrang; voor werkloosheid zijn betere oplossingen;
ekon. orde	vrije partikuliere ondernemingen met beperkte inkadering door samenleving;	zeggenschap aan werknemers in ondernemingen; inkadering ondernemingsgedrag in maatschappelijke doeleinden;
kernenergie	kernenergie onvermijdelijk; veiligheid verbeteren;	kernenergie onaanvaardbaar;
Europa in de wereld	aktieve rol Europa in wereldpolitiek;	nadruk op Europese inbreng via VN;
ontw.-landen	nieuwe economische orde met gelijke kansen ontwikkelingslanden; internationale handel op basis vrije markteconomie;	doorbreken afhankelijkheid ontwikkelingslanden in de handel; doeltreffende controle multinationals;
veiligheid, defensie	versterking NAVO en Europese plaats daarin; noodzaak gemeenschappelijke defensiepolitiek;	collectief veiligheidssysteem ondertekenaars Helsinki-verdrag ter vervanging van Oost-Westafschrikking;
kernwapens, strategisch	evenwicht (met Warschaupakt) in kernwapens;	geen Europese kernmacht; verwijdering kernwapens uit Europa;
kernwapens, tactisch	legermacht uitrusten met tactische kernwapens;	actie tegen neutronenbom internationaliseren;
plaats regio's	bevoegdheden inzake economie en buitenlandse politiek in toenemende mate centraliseren bij Gemeenschap;	nadruk op regionale autonomie; Gemeenschap is federatie van regio's;
bevoegdheden Gemeenschap	overdracht bevoegdheden economisch, financieel, sociaal en buitenlands beleid; harmonisatie onderwijs;	geen overdracht bevoegdheden zolang niet ten minste parlementaire, democratische controle is gewaarborgd; niet meer bevoegdheden naar Gemeenschap dan nodig is voor gezamenlijk optreden, dan wel grensoverschrijdende effecten.

Voor een poging tot plaatsing van de politieke groeperingen op basis van „groei” of „groen” – anders dus dan links of rechts, progressief of conservatief – kunnen we voor elk van de karakteristieken een waardering geven die van x oploopt tot xxxx. Naast de PvdA is in onderstaand staatje ook PvdA-

federatie opgenomen omdat het manifest van de federatie van socialistische en sociaaldemokratische partijen een beperkt karakter heeft; er is ook gelet op de opstelling van de fractie in het huidige Europees parlement en op de opstelling van invloedrijke lid-partijen van de federatie.

karakteristiek	CDA	D'66	PPR	PvdA	PvdA-fed.	VVD
economische groei	—	—	xxxx	xx	xx	—
economische orde	—	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	—
kernenergie	—	x	xxxx	xxxx	—	—
Europa in de wereld	—	xx	xxxx	xxxx	xx	—
ontwikkelingslanden	x	xxxx	xxxx	xxx	x	—
veiligheid en defensie	—	—	xxxx	xxx	xxx	—
strategische kernwapens	—	x	xxxx	xx	xx	—
tactische kernwapens	—	xxx	xxxx	xxxx	?	—

karacteristiek	CDA	D'66	PPR	PvdA	PvdA-fed.	VVD
plaats regio's	—	x	xxxx	?	?	x
uitbreiding bevoegdheden Gemeenschap	—	—	xxxx	xxxx	?	—

Wie economische groei en technologische ontwikkeling volgens de oude stijl wil voortzetten – zij het op een laag pitje – wil daarvoor de voorwaarden scheppen en de consequenties aanvaarden. Tot die voorwaarden behoren een „machtige” Gemeenschap in de wereld en een interne beleidsstructuur die rekening houdt met verdere schaalvergroting. Hierop moet het beleid worden afgestemd. Voor de ontwikkelingslanden betekent dit dat

hun belangen vanuit het eigen belang en dan nog niet meer dan strikt noodzakelijk in acht worden genomen! De internationale handel, waar de Derde Wereld het van moet hebben, wordt zoveel mogelijk aan de vrije-markt-economie onderworpen. Daarvoor is een sterke centralisatie van bevoegdheden nodig. Regio's mogen hoogstens iets over kulturele zaken zelf beslissen.

De groene pool daarentegen biedt

ruimte voor een ontspannen opstelling in de wereld. Er hoeft veel minder positie te worden verdedigd. Dit komt de samenwerking met de ontwikkelingslanden ten goede en stimuleert een politiek van ontwapening. Omdat het niet meer nodig is politieke en economische macht te centraliseren komt de zeggenschap in de Gemeenschap zo dicht mogelijk bij de burgers zelf, hetgeen in regionale autonomie uitmondt.

LINKSAF EN OMHOOG

LINKSAF EN OMHOOG

LINKSAF EN OMHOOG

LINKSAF EN OMHOOG

STEMMEN

KEES WAAGMEESTER

Mijn vorige Linksaf en Omhoog over Tros en Holocaust is door een technische fout enigszins de mist in gegaan. Puzzelaars onder de lezers zal het duidelijk zijn geweest, dat de eerste en de derde kolom met elkaar waren verwisseld. Voor een goed begrip van het artikel moet men eerst de derde kolom lezen, dan de tweede, vervolgens de eerste en tenslotte de vierde. Dit keer zou ik zo vlak voor de Europese verkiezingen aan dit onderwerp niet kunnen ontkomen. Maar daarover is gelukkig zoveel geschreven en nagedacht in PPR-kringen, dat ik me van die verplichting ontslagen acht. Je zou, als je de activiteiten en programma's van de verschillende partijen bekijkt, bijna moeten opmerken, dat er geen partij zo klaar staat om naar het Europees parlement te gaan als de PPR. Een internationalistische partij, met een instelling die er weet van heeft dat de meeste problemen geen grenzen kennen, die de zo gemiste fundamentele maatschappij-critiek op het Westeuropese parlementaire platform zou kunnen laten horen. Het zal velen, ook als niet PPR-

ers, dit keer duidelijk zijn, dat er nu op de groene lijst van Nederland moet worden gestemd.

MOLUKKERS

Daarom nu enkele kanttekeningen bij een studiedag die Pax Christi hield over het vraagstuk van de Zuidmolukkers in Nederland. Een werkgroep van Zuidmolukkers en leden van Pax Christi stelde een aantal aanbevelingen op, uitgaande van de stelling, dat van Nederland niet de politieke en volkenrechtelijke erkenning van een onafhankelijke en soevereine staat RMS wordt gevraagd. Wel moet Nederland volgens de werkgroep consequenties trekken uit zijn erkenning van „het recht van Zuidmolukkers in ons land op het hebben van een politiek ideaal”.

Als de gehele Molukse gemeenschap in Nederland dit kan onderschrijven is er veel gewonnen. Bij de uitwerking van de consequenties kunnen echter wel problemen ontstaan. Daar zal onmiddellijk de discussie ontstaan of allerlei hulp die de Nederlandse samenleving gaat bieden – en naar mijn mening inderdaad moet bieden – erkenning inhoudt van het RMS-streven of van het recht een ideaal te hebben.

Identiteit

Waardevol is naar mijn oordeel, dat de werkgroep duidelijk heeft gemaakt, dat bij het bewaren van de Zuidmolukse identiteit ook het politieke streven naar de RMS hoort. De Zuidmolukse minderheidsgroep zou zonder het politieke ideaal, zonder deze wijze van verbonden zijn met het moederland, uit elkaar vallen en in het Nederlandse culturele klimaat in het niets terecht komen. Daarom is het onverstandig te proberen de Zuidmolukkers hun ideaal uit hun hoofd te praten. Dat voelt men als een aanslag op hun identiteit. En geen bevolkingsgroep laat zich haar identiteit afpakken.

De Zuidmolukkers zouden ook, als ze inderdaad de stelling aanvaardden dat Nederland de RMS niet hoeft te erkennen, in Nederland op heel wat meer begrip kunnen rekenen dan nu. Nu ontmoeten ze bij de Nederlandse overheid steeds de vrees, dat het verlangen naar meer ruimte voor zelfexpressie, uiteindelijk erkenning in moet houden van de RMS. Iets wat Nederland niet kan en mag.

In Molukse kring in Nederland groeit de overtuiging, dat men moet ophouden de Nederlandse overheid

steeds aan te spreken. Nederland zou, ook al zou het de RMS erkennen, weinig bijdragen aan de realisering van het ideaal. Daarvoor zou in de eerste plaats internationale hulp nodig zijn en vooral medewerking van de Indonesische regering.

STREVEN

Binnen de Zuidmolukse gemeenschap moet meer inzicht groeien in de eigen historie. Vandaar dat het voorstel van de werkgroep een permanent RMS-studiecentrum op te richten, (als althans de Zuidmolukkers daar zelf behoefte aan hebben) een belangrijke bijdrage kan leveren aan de oplossing van de huidige patstelling.

Wanneer het RMS-streven uit zou kunnen groeien tot een streven naar handhaving van mensenrechten in Indonesië en erkenning van het recht op autonomie en een eigen cultuur, zoals dat door veel volken binnen naties wordt nagestreefd, zal dat streven ook in andere dan totnogtoe rechtse kringen aanhang vinden. Dit streven, dat zoveel volken gemeen hebben, leeft ook in Indonesië, al wordt het daar door een centralistische en dictatoriale regering onderdrukt.

Als actief lid van de PPR (werkgroep ontwikkelingssamenwerking, themagroep vrede) heeft Gerrit Faber al geruime tijd veel activiteiten ontplooid op het gebied van ontwikkelingsamenwerking. Onlangs is hij gepromoveerd aan de Vrije Universiteit op een proefschrift getiteld: „De Europese Gemeenschap en ontwikkelingssa-

menwerking, praktijk, motieven en perspectieven voor integratie.”

Vooraf in verband met de UNCTAD-konferentie die nu wordt gehouden in Manilla, zochten Maurits Henkemans en Rob Hallegraeff Gerrit op en vroegen hem wat de belangrijkste conclusies van zijn onderzoek zijn.

Gerrit Faber: Ontwikkelingsfilosofie noodzakelijk voor de hele EG

**ROB HALLEGRAEFF
en
MAURITS HENKEMANS**

Wanneer ben je begonnen met je onderzoek?

Gerrit: „Een aantal jaren geleden werd ik medewerker bij de Interdisciplinaire Werkgroep Polemologie aan de Vrije Universiteit in het kader van mijn vervangende dienstplicht. Eerst was het de bedoeling een groot onderzoek op te zetten over de betekenis van de EG voor de vrede- en veiligheidsproblematiek. Uiteindelijk werd het onderzoek opgesplitst in twee delen nl. de Noord-Zuid relatie en de verhouding tussen de West-Europese en de kommunistische landen. Ik ging mij bezig houden met de Noord-Zuid relatie. Na verloop van tijd heb ik mijn onderzoek toegespitst op het ontwikkelingsbeleid van de EG vanwege de belangrijkheid van dit beleid voor de ontwikkelingslanden. Ik heb de motieven en de achtergronden van dit beleid onderzocht en een antwoord proberen te geven op de vraag of het wenselijk is te komen tot een verdere mate van integratie van het ontwikkelingsbeleid in de EG.”

Wat is je belangrijkste conclusie?

Gerrit: „Mijn belangrijkste conclusie is te wachten met een verdere mate van integratie van het ontwikkelingsbeleid, totdat er in de EG een duidelijke overeenstemming is bereikt over een ontwikkelingsfilosofie, die eraan ten grondslag dient te liggen.

Een erg wezenlijk onderscheid dat gemaakt moet worden is, dat tussen ontwikkelingshulp (leningen, schenkingen, investeringspremies etc.) dat voornamelijk nationaal wordt verleend, en de manier waarop de EG handel drijft met de ontwikkelingslanden. Onder dit laatste vallen dan de

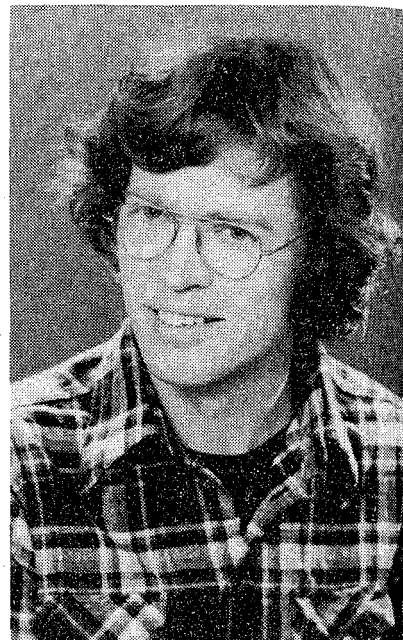
invoertarieven-politiek van de EG, het verdrag van Lomé en de grondstofpolitiek.”

Op dit onderscheid komen we straks nog terug. Maar eerst de vraag wat je bedoelt met ontwikkelingsfilosofieën en wat zijn de belangrijkste ontwikkelingsfilosofieën van de belangrijkste West-Europese landen?

Gerrit: „Een ontwikkelingsfilosofie is een theoretische of ethische motivatie van de nationale ontwikkelingshulp. Hierover wordt in de EG nogal verschillend gedacht. In Duitsland wordt sterk de nadruk gelegd op de vrije markteconomie en het particuliere initiatief. Binnen de EG stelt Duitsland zich het meest behoudend op ten aanzien van de ontwikkelingssamenwerking. Dit land geeft b.v. momenteel 0,33% van het bruto Nationaal Produkt uit voor het ontwikkelingsbeleid (de aanbeveling van de Verenigde Naties is 0,7%).

In Engeland hinkt men op twee gedachten: de uitgangsvisie is gebaseerd op het handhaven van de vrije markteconomie; aan de andere kant wordt de nadruk gelegd in veel regeringsnota's op begroting van de hulp aan de armste landen (dit in tegenstelling tot Nederland, waar nadruk gelegd wordt op de armste groepen).

De Franse visie op ontwikkelingssamenwerking houdt sterk verband met hun koloniaal verleden. De vroegere Franse koloniën, die nu onafhankelijk zijn geworden, zijn via kulturele en monetaire banden sterk met Frankrijk verbonden. De munten van deze exkoloniën zijn b.v. aan de Franse franc gekoppeld. De ontwikkelingsfilosofie van Frankrijk is centralistischer dan die van de andere Europese landen. De Nederlandse visie is de laatste jaren iets gewijzigd. Alhoewel minister de Koning steeds verklaart het beleid van

zijn voorganger Pronk voort te zetten, blijkt toch dat hij minder nadruk legt op hulp aan de allerarmste groepen en dat hij daarentegen meer gewicht hecht aan de activiteiten van het Nederlandse bedrijfsleven in het kader van de ontwikkelingssamenwerking. Ook in Nederland blijkt dus enerzijds een ethische motivatie van het ontwikkelingsbeleid (allerarmste groepen) en anderzijds een streven naar zowel vergroting van de export naar de ontwikkelingslanden als ook een bevordering van de investeringen in deze landen.”

Zojuist sprak je over het onderscheid tussen ontwikkelingshulp, dat nog nationaal wordt verleend en de manier waarop de EG handel drijft met de ontwikkelingslanden. Is er nu al een bepaalde mate van integratie van het ontwikkelingsbeleid in de EG tot stand gekomen?

Gerrit: „Op dit moment is er duidelijk een grote mate van integratie van het ontwikkelingsbeleid van de verschillende EG-lidstaten waar te nemen. Dit komt vooral tot uiting in de handelspolitiek, die eigenlijk al volledig geïntegreerd is, de grondstoffenpolitiek, de voedselhulp en het verdrag van Lomé. Dit verdrag is een handels- en hulpovereenkomst van de EG met ongeveer 56 ontwikkelingslanden voornamelijk in Afrika.”

In de campagne voor de Europese verkiezingen wordt door het Nationaal

Comité veel ophef gemaakt over het ontwikkelingsbeleid van de EG, vooral over dit verdrag van Lomé. De indruk wordt gewekt dat dit verdrag de ontwikkelingslanden erg veel vooruit helpt. Is dit zo?

Gerrit: „Ja, de indruk wordt gewekt dat dit verdrag op bijna alle ontwikkelingslanden betrekking heeft. Dat is niet zo. Slechts 15% van de bevolking van de Derde Wereld valt onder dit handelsverdrag.

De bij dit verdrag aangesloten ontwikkelingslanden zijn op een aantal gebieden wel beter af dan de niet aangesloten landen, maar aan de andere kant moeten zij b.v. wel investeringen van multinationale ondernemingen toestaan in hun land, waardoor hun nationale ontwikkelingsmogelijkheden beperkt worden. Ook kan men waarnemen, dat er bepaalde belangentegenstellingen zich voordoen tussen vertegenwoordigers van deze aangesloten ontwikkelingslanden, die veelal afkomstig zijn van de bovenlaag in deze landen en die onderhandelen met de EG, en de massa van de bevolking. Bij de UNCTAD-konferentie, die nu in Manilla gehouden wordt, blijkt ook dat

er belangentegenstellingen optreden tussen de ontwikkelingslanden, die onder het Verdrag van Lomé vallen en de rest van de ontwikkelingslanden. De eenheid in opstelling van de groep ontwikkelingslanden wordt hierdoor dus in gevaar gebracht.”

Wat zijn nu de gevolgen van een nog grotere mate van integratie van het ontwikkelings(hulp)beleid in de EG?

Gerrit: „Dit is moeilijk precies aan te geven, maar ik verwacht dat de mogelijkheid om een ontwikkelingsbeleid in praktijk te brengen dat in overeenstemming is met de ideeën van de PPR af zal nemen. Op dit moment heeft de nationale lidstaat nog een relatief grote speelruimte bij het verlenen van ontwikkelingshulp. In de verschillende nationale ontwikkelingsfilosofieën zijn wel een aantal verschillen waar te nemen, in de praktijk zijn deze verschillen echter minder groot. Elk onderzocht land heeft als politieke doelstellingen bij de ontwikkelingshulp een bevordering van de eigen uitvoer naar de ontwikkelingslanden en een vergroting van de directe buitenlandse investeringen in deze landen. Inte-

gratie van de hulp zou deze doelstellingen nog sterker op de voorgrond plaatsen.”

Op welke manier kan het al geïntegreerde ontwikkelingsbeleid van de EG veranderd worden?

Gerrit: „Ten eerste kan de Nederlandse minister van ontwikkelingssamenwerking in de Raad van Ministers voorstellen doen die positief zijn voor de ontwikkelingslanden. Ten tweede kan het Nederlandse parlement druk op de ministers uitoefenen zulke voorstellen in de Raad naar voren te brengen.

Tenslotte kan het Europese parlement, waarvan ik vooral nog weinig van verwacht omdat een vergroting van haar bevoegdheden nog lang op zich zal laten wachten, ook de raad van ministers en de Europese Commissie verzoeken meer positieve maatregelen te nemen.

Een andere mogelijkheid is om de Derde Wereldbewegingen in de landen van de EG te bundelen en via gezamenlijke acties de publieke opinie en de regeringen tot een ander beleid te brengen.”

De rol van de vrouw in de EG

JAN-PETER DE VALK

Er zijn vele groepen, die in de EG verwaarloosd en/of achtergesteld worden. We hoeven maar te denken aan de meer dan 6 miljoen werklozen, waaronder zelfs meer dan twee miljoen jongeren onder de 25 jaar. Ook bepaalde gebieden blijven behoorlijk achter(gehouden); als voorbeeld kunnen gelden Ierland en Zuid-Italië.

Om even een vergelijking te maken: in een stad als Napels zijn er momenteel ongeveer 200.000 werklozen, dat is bijna evenveel als in heel Nederland.

Een achtergestelde groep, waar je weinig van hoort, maar die zeker voor de PPR, als voorvechter van de zwakken, belangrijk is, is de vrouwelijke bevolking in Europa, zeker geen te verwaarlozen aantal. Hun positie wordt misschien goed weergegeven in het volgende artikel uit het blad van de Europese beweging.

„Slechts elf van de huidige 198 Europese parlementariërs zijn vrouwen: 5,5% van het geheel. Als pleister op de wonde kan dit feit dienen: drie van de twaalf parlementaire commissies worden voorgezeten door een vrouw en dat is dan weer 25%. De Europese Gemeenschap lijkt dus wel een zeer mannelijke aangelegenheid te zijn.

Natuurlijk maken vele vrouwen zich er boos om. Winnifred Ewing uit Schotland bijvoorbeeld stelt zich elke keer opnieuw kandidaat als vice-pre-

sident van het Parlement. Succes heeft ze niet, want ergens staat in een reglement dat kandidaten voor zo'n post ondersteund moeten worden door tien kollega's. Winifred maakt geen deel uit van een fractie, zij is lid van de Schots Nationale Partij en dat is geen aanbeveling voor een hoge functie (*de overige 10 vrouwen ondersteunen haar klaarblijkelijk ook niet*).

Over de oorzaak van het gebrek aan vrouwen in de politiek is menigmaal gesproken (vooral in de Europese politiek). Er zijn nog steeds mannen die menen dat vrouwen zich uitsluitend met driemaal K moeten bezighouden: keuken, kinderen, kerk. Vele vrouwen ook geven bij voorbaat al toe aan de opvatting in de mannenmaatschappij dat zij van politiek toch niets snappen. Toch worden steeds meer vrouwen gevonden in de plaatselijke afdelingen en groepen. De hogere toppen van de politiek worden nog degelijk afgeschermd. Zo heeft de Europese Commissie nimmer een vrouw als lid gekend en het feit dat mevr. Nel Barendregt kabinetschef van vice-voorzitter Vredeling werd, heeft menig Europeaan geschokt.

De komende verkiezingen kunnen vrouwen een betere kans geven, mits zij zich weren. Het is mogelijk dat er partijen zijn, die eisen dat een bepaald deel van de fractie (of kandidatenlijst) door vrouwen bezet moet worden. Het is mogelijk, maar dan wordt een vrouw

niet gekozen vanwege haar bekwaamheden, maar vanwege haar geslacht. Voor de vrouwen in het Europees Parlement is het bovendien een handikap dat zij zelden een zwaar of opvallend onderwerp krijgen te behandelen. De schijnwerpers der publiciteit vangen haar dan ook zelden op”.

De PPR en haar radicale geestverwanten in Europa, met name de Grüne Liste in de Bondsrepubliek onder aanvoering van Petra Kelly, die grote indruk maakte op het laatste PPR-kongres in Nijmegen, en ook de Italianen, hebben een sterke feministische inbreng in hun programma's. Hopelijk laten ook de andere partijen het er niet bij zitten, het voorgaande stuk geeft duidelijk genoeg aan, dat de huidige situatie in Europa (ook weer in dit opzicht) verre van ideaal is.

Bij de PPR staan Dilia van der Heem, Tine Jager, Mariëes ter Borg en Grietje Pasma op de kandidatenlijst voor de Europese verkiezingen op respectievelijk de 2e, 7e, 13e, en 18e plaats. Twintig procent dus. Het kan beter, maar er is tot nu toe ook zoveel mogelijk aan gedaan.

Vrouwelijke lezers nemen het mij niet kwalijk, dat er alleen maar mannelijke Europaprojectmedewerkers zijn, waarvan ik de helft uitmaak. Tenslotte was Europa weer wel een vrouw!

STÉPHANIE BROKERHOF

De wereld om mij heen ziet er vrolijk uit. De zon strooit haar eerste warme stralen uit boven ons land. Blij en wel ga ik op weg naar Amsterdam. De Nieuwe Zijds Voorburgwal op en dan de zoveelste links. Makkelijk te vinden. Het huis blijkt boven een reisburo. Ik moet op zolder wenen. Via een enge ladder klauter ik omhoog. Een partijgenoot, van duidelijk drieëntwintig jaar wacht op me: Ad

Melkert, nummer 3 op de Europese lijst van de PPR. Hij komt uit Gouda, woont al vijf jaar in Amsterdam en hoopt daar volgend jaar zijn studie politicologie af te ronden. Hij heeft de richting internationale betrekkingen gekozen en dat moet wel een en ander te maken hebben met zijn plaats op de Europese lijst van de PPR – mét het feit dat hij de voorzitter is van de Werkgroep Europa van de themagroep Vrede. Onder het genot van een glaasje sinaasappelsap komt het op Ads zolder tot het volgende gesprek.

AD MELKERT, nummer 3 op de Europese lijst:

Oplossing problemen ligt op wereldniveau

Had je verwacht dat je zo hoog op de PPR-lijst zou komen?

Ad: „Ik had wel verwacht dat ik bij de eersten zou horen omdat ik me ook binnen de PPR veel heb beziggehouden met Europese en internationale zaken. In een campagne als die we nu voeren word je gekonfronteerd met andere Europa-deskundigen. Dan is het wel zaak dat je goed op de hoogte bent van de ideeën over Europa die de afgelopen jaren in de PPR zijn gevormd.”

Wat heb je allemaal al gedaan op Europees politiek vlak?

Ad: „Vooral op het niveau van jongerenorganisaties. Ik ben voorzitter van het Nederlands platform voor internationaal jongerenwerk. En de afgelopen jaren heb ik mij bijvoorbeeld beziggehouden met het opzetten van een Europees jeugdforum, waarin alle jongerenorganisaties zitten van de negen EG-landen, mét een aantal organisaties van jongeren buiten de EG. De bedoeling is dat vanuit dat orgaan de relatie van jongeren tot de EG duidelijk wordt gemaakt. Ik zit daarin voor Nederland. Daarnaast heb ik mij in mijn studie bezig gehouden met Europese zaken. Ik heb een paar excursies gemaakt naar Straatsburg en naar Luxemburg. En in de Europagroep van de partij zijn we actief geweest met het ontwikkelen van ideeën en van het Europees program. We hebben een studiedag gehouden over het probleem van de regio's. De PPR is de enige partij die daar een echt weldoortimmerde visie op heeft.”

Hoe kijk je aan tegen het Europees parlement?

Ad: „Op dit moment heeft het weinig macht. Ik deel niet het optimisme van

bijvoorbeeld Vondeling die zegt dat als er maar een paar goeie zwaargewichten in gaan zitten het Europa-parlement binnen de kortste keren een aantal nieuwe bevoegdheden krijgt. Dat lijkt me onzin, zolang nationale staten als Frankrijk en West-Duitsland of Engeland vasthouden aan het idee dat alles in principe binnen hun eigen bevoegdheden valt. Maar volgens mij is voor een partij als de PPR niet zozeer de vraag: veel of weinig bevoegdheden van belang. Je zou daar immers een unieke positie kunnen innemen, hoe dan ook, als spreekbuis, een soort coördinatiepunt, voor actiegroepen. Je kunt dan proberen op Europees niveau acties te verbinden en voor die acties kun je aandacht vragen in het Europees parlement. Ik denk dat je bij dit Europees parlement helemaal niet zozeer moet denken aan het gewone parlementaire handwerk, zoals bijvoorbeeld onze Tweede Kamerfractie dat beoefent.”

De plaats van de PPR zie je dus tussen de verschillende machtsblokken van de Europese politiek in?

Ad: „Ja. Al zul je wel heel duidelijk moeten weten waar je je op richt. Die machtsblokken hebben heel belangrijke, invloedrijke partijen in zich. Wil je fundamentele veranderingen bereiken dan heb je verscheidene van die partijen wel nodig. Ik vind dan ook dat je een soort werkrelatie moet creëren met de socialistische fractie om je eigen ideeën in te brengen en te kunnen verwezenlijken. Daar heb je die mensen voor nodig. Je hebt er zelfs een partij als de SPD voor nodig... Hier in Nederland immers stuiten we steeds weer op de grenzen van onze internationale afhankelijkheid – met name dan van onze afhankelijkheid van

West-Duitsland en dat betekent dat je ook vanuit Nederland altijd moet proberen progressieve stromingen in die bondsrepubliek te steunen. Want pas als in West-Duitsland een enigszins progressief beleid van de grond komt zijn er ook voor Nederland meer mogelijkheden.”

Hoe zie je je eigen taak als nummer drie op de lijst?

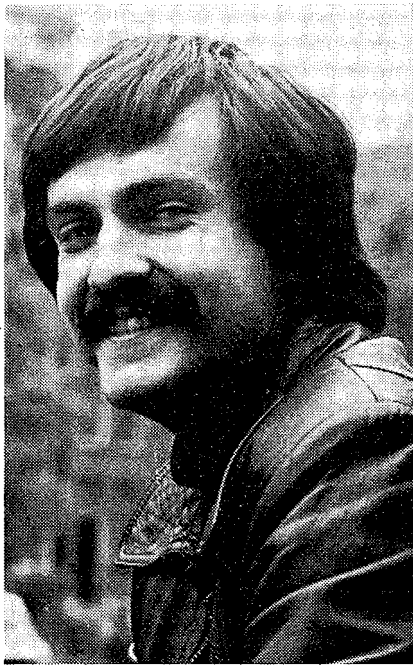
Ad: „Ik vind dat we met zijn allen moeten proberen Leo Jansen de best mogelijke ondersteuning te geven. Op twee niveaus: ten eerste het werkniveau als hij straks in Straatsburg zit en ten tweede, naar Nederland toe, moet je ervoor zorgen dat de ideeën van de PPR steeds weer worden gevoed door de Europese ervaringen. Ons program heeft een internationaal karakter. Ik denk niet dat één partij in Nederland zich er zozeer van bewust is dat een groot aantal problemen internationale oplossingen vragen – één partij die dat ook echt wil. En dat mag niet stoppen na de Europese verkiezingen.”

Zie je daar een of andere vorm van organisatie voor – ga je bijvoorbeeld als belangrijke zaken spelen naar Straatsburg?

Ad: „Ik denk dat zoiets zeker zal moeten gebeuren. We moeten in Straatsburg mensen hebben zitten, permanent of semipermanent, mensen die als ze nodig zijn onmiddellijk kunnen worden opgeroepen. Als we Leo in zijn dooie eentje laten ploeteren zien we hem over vijf jaar niet meer terug. We moeten daar dus wel een of andere regeling voor vinden.”

Heb je zelf bepaalde specialismen?

Ad: „Eigenlijk niet. Mijn specialisatie is internationale betrekkingen in het

algemeen. Ik wil me liever niet verder specialiseren. Ik voel meer voor het volgen en ontdekken van de grote lijnen. Het nadeel van specialisatie vind ik dat je andere dingen moet laten liggen. Ik probeer ook de economische ontwikkelingen goed te volgen. Die hangen immers rechtstreeks samen met andere internationale zaken. Maar verder heb ik me niet willen specialiseren. Dingen in hun geheel te bekij-

ken, verbanden trachten te leggen, proberen het beste overzicht te houden – dat trekt me meer. Het boeiende is dan ook dat je jezelf op een heleboel terreinen moet gaan inwerken.”

Alles tegelijk aanpakken kan natuurlijk ook weer niet... Wat zijn nu de zaken waar we in de eerste plaats voor moeten gaan knokken in het Europees parlement?

Ad: „Voor ons het meest voor de hand liggend zijn, denk ik, de zaken die we altijd al aan de orde stellen en die zich lenen voor internationale oplossingen. Denk maar aan de ontwikkelingen met de kernenergie, de energiekwesaties in het algemeen... En ik denk dat de PPR voorop moet lopen in het Rijn-overleg. Daarnaast moet je snel duidelijkheid zien te krijgen over de vraag wat het Europees parlement nu wel precies voorstelt en hoe het zich kan ontwikkelen. Het moet nu voor de volgende verkiezingen zelf het reglement gaan vaststellen – nu is dat nog strikt nationaal. Er moet worden beslist of het echt internationale verkiezingen gaan worden en dat hangt weer nauw samen met de kwestie van de bevoegdheden. Als PPR zou je ook moeten bekijken in hoeverre mensen iets kunnen hebben aan het Europees parlement, of er misschien toch andere structuren nodig zijn.”

Wat doe je nu in de kampanjetijd?

AD: „Ik huppel van het ene forum naar het andere en probeer overal een goed

verhaal te houden. Ik probeer daarmee als het even kan de pers te halen. Dat is noodzakelijk, én dat is moeilijk. Want de PPR wordt nog niet voldoende serieus genomen. Zoveel mogelijk mensen trachten te bereiken, ze duidelijk te maken dat wat wij inhoudelijk willen prima is...”

Waarom is dat zo goed – waarom PPR stemmen?

Ad: „De PPR onderscheidt zich heel duidelijk van andere linkse partijen – of zich links noemende partijen als D'66 – door de wil problemen internationaal op te lossen. Dat zie ik als een wezenlijk verschil. Dat vind ik prima. Als je werkelijk iets fundamenteel wilt verbeteren moet je dat op internationaal niveau doen. Ook op nationaal vlak moet je proberen zoveel mogelijk te bereiken, maar dan stuit je op grenzen. De PSP bijvoorbeeld vindt dat Nederland uit de EG moet. De CPN stelt dat Nederland als staat zelf zijn problemen kan oplossen alleen. En via Vondeling vindt de PvdA dat Europa een nieuwe supermacht moet worden om tegenover de VS een gelijkwaardige concurrentiepositie in te nemen. Dat vind ik heel gevaarlijk... Voor de PPR is een oplossing op Europees niveau niet meer dan stap nummer één. Eigenlijk vinden wij dat de oplossing van de problemen op wereldniveau ligt. Europa, een stapje op de goede weg, maar het mag geen zelfstandige faktor worden, géén eindhalte.”

Boekje over LEO JANSEN

Klaas-Wybo van der Hoek heeft in recordtempo een handzaam, 63 pagina's tellend boekje samengesteld over Leo Jansen met een bijzonder lezenswaardig interview waarin de PPR-lijsttrekker bij de Europese verkiezingen niet alleen persoonlijk goed

uit de verf komt maar ook zijn opvattingen – die van de PPR dus – geeft over Europa, ja – maar wel anders, zoals de titel van het boekje luidt.

Voor wie op welke manier ook actief is in de partij, of dat wil worden, ver-

plichte lectuur die eigenlijk geen verdere aanbeveling behoeft.

Te bestellen bij PPR-buro, Singel 277 Amsterdam, tel. 020/227342 of 020/247570; kosten f 5,— incl. verzendkosten.

PPR-Jongeren Limburg

Een aantal jongeren binnen de PPR-Limburg heeft in samenwerking met het provinciaal bestuur het initiatief genomen tot oprichting van een jongerenorganisatie binnen de PPR-Limburg.

Na enige voorbereidende werkzaamheden is tot oprichting hiervan overgegaan tijdens de algemene provinciale ledenvergadering op zaterdag 19 mei in jongeren centrum Switch, te Venlo.

De initiatiefnemers zijn van mening dat binnen een partij als de PPR (zoals trouwens bij alle politieke partijen) de

problematiek van de jongeren te weinig aandacht krijgt. Daarbij denken zij aan jongerenhuisvesting – jeugdwerkloosheid – dienstplicht – maar ook aan besluiten die nu én in de toekomst genomen worden ten aanzien van kernenergie – milieu – ruimtelijke ordening enz. en waarvan de gevolgen tot in de verre toekomst van invloed zullen blijven.

„Wij vinden het belangrijk”, aldus de initiatiefnemers, „dat ook wij, Limburgse jongeren, van onze rechten gebruik maken en voor onze zaken opkomen. We hebben gemerkt dat men

veel beslissingen buiten ons om neemt. Beslissingen over kernenergie, werkgelegenheid, milieu, jongerenhuisvesting, enz., zijn al genomen voor wij erover hebben mogen meepraten.

Over het algemeen wordt met meningen van jongeren weinig rekening gehouden. Toch moet onze mening meeltellen. Wij komen later terecht in een wereld die nu vervuild en verpest wordt. Wij moeten de problemen aanwijzen die anderen vergeten en wij moeten met oplossingen komen waar anderen niet aan denken.”

HET EUROPEES MONETAIR SYSTEEM

HANS SCHOLTEN
lid themagroep Macht

Bij alle onzekerheden die in de internationale handel reeds vanzelf optreden, hebben de schommelingen op de valutamarkten tijdens de afgelopen jaren de onzekerheden en risico's vergroot. De grote koersuitslagen van de afgelopen jaren maakten het voor de ondernemers moeilijk betrouwbare voorspellingen te maken van bijv. exportopbrengsten of de kosten van te importeren grondstoffen.

De voortdurende onrust op de valutamarkt zou ons al bijna doen vergeten dat gedurende een lange periode na de oorlog de wisselkoersen bijna muurvast op hun plaats bleven.

Bretton Woods

Na de Tweede Wereldoorlog kenden de geïndustrialiseerde landen een stelsel van vaste wisselkoersen, bekend als het Bretton Woods stelsel. De Amerikaanse dollar vormde de spil van dit stelsel. Alle munten waren tegen een vaste koers aan de dollar gekoppeld. De grote truc van het stelsel bestond uit de belofte van de Amerikaanse regering, ten allen tijde tegen een vaste koers dollars tegen goud te willen omwisselen. Daardoor functioneerde de dollar niet alleen als de munteenheid waarin alle andere valuta's werden uitgedrukt, maar ook als reservemiddel. De uitschakeling van het wisselkoersrisico bevorderde mede een krachtige uitbreiding van productie en internationale handel.

De nadelen van het stelsel kwamen in de jaren '60 steeds duidelijker naar voren. De starheid van de wisselkoersen belemmerde een soepele aanpassing van de nationale economieën aan zich wijzigende omstandigheden; Engeland is hiervan het klassieke voorbeeld.

De inwisselbaarheid van de dollar in goud deed iedereen dollars accepteren zodat de Amerikanen, toen ze meer gingen importeren dan exporteren, onbezorgd door het bijdrukken van dollars hun omvangrijke tekorten met de rest van de wereld konden financieren. Toen echter steeds meer dollars aan de Amerikaanse regering ter omwisseling in goud werden aangeboden, besloten de Amerikanen de spelregels te wijzigen en wensten niet langer goud tegen dollars af te geven. Hiermee stortte echter het stelsel van Bretton Woods in elkaar.

Na een periode van fluctuerende koersen werden bij het zgn. Smithsonian Agreement van december 1971 nieuwe vaste wisselkoersen vastgesteld.

Dit stelsel was echter een kort leven beschoren; vanaf maart 1973 gingen vrijwel alle valuta's zweven. De oliecrisis van eind 1973 maakte een eind aan alle verdere pogingen om mondiaal tot nieuwe vaste wisselkoersen te geraken.

De Slang

In Europa bleef men echter proberen om tot wisselkoers afspraken te komen. In april 1972 sloten een aantal Europese landen een wisselkoersarrangement af, de zgn. „Slang”. De koersen werden wederom vastgepind, waarbij kleine schommelingen werden toegelaten.

Het systeem kende oorspronkelijk een sterke band met de dollar maar vanaf maart 1973 werd de band met de dollar volledig doorgesneden. Het Slangarrangement heeft tot aan de inwerkingtreding van het EMS redelijk gefunctioneerd, alhoewel het aantal deelnemers voortdurend slonk en de valutaverhoudingen meerdere malen zijn herzien. Frankrijk, Italië, Engeland, Zweden en Noorwegen vielen in de loop der jaren af.

Begin 1979 waren alleen Duitsland, Nederland, België en Denemarken over. Gezien de overheersende positie van de Duitse economie binnen de groep van de overgebleven landen was de „Slang” hiermee vervallen tot een DM-blok.

De Europese Monetaire Unie

Binnen de EEG leeft allang de wens om tot een monetaire unie te komen. Over de weg waarlangs deze monetaire unie kan worden bereikt, verschilde men echter lange tijd van mening. Hierbij zijn twee hoofdrichtingen te onderscheiden:

- de monetairisten willen een monetaire unie langs een strikt monetaire weg tot stand brengen en rekenen er vast op dat een coördinatie van de economieën vanzelf volgt uit de monetaire unie. Frankrijk is altijd voorstander geweest van het volgen van deze weg.
- de economen, met name vertegenwoordigd door Duitsland en Nederland, beschouwen de monetaire unie als sluitstuk van de economische integratie.

Bij het ontwerpen van het Europees Monetair Stelsel zijn de Duitsers overgelopen naar het kamp der monetairisten. Ook zij menen nu dat zonder hechte economische samenwerking vooraf, een monetaire eenwording haalbaar is.

Deze ommezwaai is ingegeven door

het belang dat de Duitsers hebben bij vaste wisselkoersen: een verder oplopen van de koers van de DM zal anders de Duitse export in gevaar brengen. Naast het kip en ei geharrewar van de economen over de tot stand koming van een Monetaire Unie, is er ook een politiek verschil tussen de economen en de monetairisten. Economische integratie is alleen realiseerbaar indien de samenwerkende landen een deel van hun nationale macht overdragen aan een Europees orgaan, een weinig aantrekkelijk vooruitzicht zonder democratisering van de Europese instellingen. Eenmaking van het extern monetair beleid ligt in een meer „technische” sfeer, staat verder af van de kiezers in de lid-staten en is daarom politiek minder gevoelig.

Het valt te voorzien dat binnen het EMS, bij gebrek aan economische coördinatie, de krachtigste economie de toon aan zal geven. De strakke discipline die het arrangement aan de deelnemende landen oplegt, zal ieder land dwingen in de pas te blijven met de anderen waarbij de krachtigste economie de maat aangeeft. De krachtigste economie binnen de EEG is de Duitse.

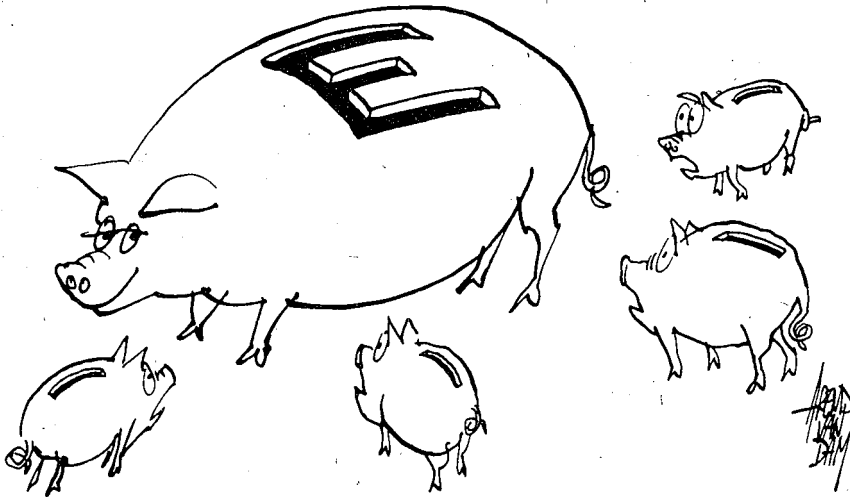
Indien men echter een ander economisch beleid wenst na te streven (selectieve ontwikkeling) dan vormt het EMS in zijn huidige a-politieke en technische opzet een blok aan het been. Verschillen in economisch beleid uiten zich o.a. in produktiviteitsverschillen. Produktiviteitsverschillen uiten zich samen met inflatieverschillen vroeg of laat altijd in wisselkoersaanpassingen. Zonder economische coördinatie zullen de EMS landen zich dan ook aan het Duitse economische model moeten aanpassen of het EMS leidt een moeizaam en weinig duurzaam bestaan.

De fraktie over het EMS

JAAP RÜELL

Leo Jansen heeft in zijn betoog in de Tweede Kamer over de totstandkoming van het Europees Monetair Stelsel (30 november 1978) nadrukkelijk afstand genomen van zowel de uitgangspunten als de doelstelling van het EMS. Bovendien heeft Leo uitgesproken dat de fraktie vreest dat met de totstandkoming van het EMS feitelijke bevoegd-

monetaire samenwerking binnen de EEG.....

VAKBEWEGING EN POLITIEK

LEO JANSEN

Het verslag van de studiedag Vakbeweging en politiek van de hand van Paul Schilderman en Paul Tamminga (PPR-aktiekrant 140, pag. 13) bevat een viertal punten die ik graag van een kanttekening voorzie.

1. Gedecentraliseerde planekonomie

In de alinea waar gesproken wordt over selectieve groei – overigens spreek ik liever van selectieve economische ontwikkeling – staat dat ik zou pleiten, voor een gecentraliseerde plan-ekonomie. Om elk misverstand te vermijden moet daar staan: gedecentrali-

heden op het sociale, financiële en economische vlak aan de nationale parlementaire controle onttrokken wordt.

Hij wees daarbij met name op het belastingplan, de omvang van de kollektieve voorzieningen en het inkomensbeleid.

Het hogere doel van het EMS is het wegemen van belemmeringen voor de onderlinge handel en bevordering van de economische groei in de Gemeenschap. „Wanneer we echter zien hoe op Europees niveau de economische groei wordt ingevuld, dan komen wij tot de konklusie dat er alle reden is om ons zeer sceptisch op te stellen, willen wij nog een beetje rekening houden met be-

seerde plan-ekonomie.

En dat is toch wel iets anders. Het maakt tevens een belangrijk onderscheid tussen de meer socialistisch georiënteerde aanpak van de economische problemen en de aanpak zoals de PPR die voorstaat.

Het verdient in dit verband aanbeveling nog eens terug te grijpen naar de stellingen die zijn vastgelegd door het economische machtskongres (november 1975 en april 1976). In die stellingen zijn twee centrale componenten ter herkennen: enerzijds de democratisering van de onderneming welke dient uit te monden in een volledige controle op en zeggenschap over het bedrijfsbeleid door de betrokken werknemers en anderzijds vermaatschappelijking van de productie. Dit

houd van milieu en natuur en met belangen van de derde wereld”, aldus Leo in de Kamer.

Tot de enthousiastelingen van de totstandkoming van het EMS behoren het CDA, de VVD en D'66. De woordvoerders van deze partijen dienden een motie in waarin zij zich verheugd toonden over de oprichting van het EMS, dat zij als een belangrijke stap voorwaarts beschouwen op weg naar grotere wisselkoersstabiliteit in de Gemeenschap en dat tevens wordt gezien in het perspectief van een economische en monetaire unie. Het zal duidelijk zijn dat de PPR tegen deze motie heeft gestemd. De P.v.d.A.-fractie was er vóór.

laatste betekent het scheppen van een kader waarbinnen de beslissingsvrijheid van de konsument en van de producent is gewaarborgd.

Het kongres sprak nadrukkelijk uit dat de oplossing van de economische problematiek niet mag worden gezocht in de verplaatsing van de thans in de particuliere sector geconcentreerde macht naar macht in handen van de centrale overheid. Democratisering betekent immers:

spread van macht en controle daarop door en ten behoeve van degenen over wie macht wordt uitgeoefend, aldus het kongres in 1975. Deze uitgangspunten zijn voor de middellange termijn uitgewerkt in het verkiezingsprogramma 1979-1981. In dit program wordt gesproken over een meerjarig economische structuurplan dat, na overleg met het bedrijfsleven, de lagere overheid en de konsumentenorganisaties, ter goedkeuring aan het parlement wordt voorgelegd. Dit plan wordt jaarlijks bijgesteld. Over de wijze waarop de lagere overheden (met name de provincies) aan de totstandkoming en bijstelling van het plan een bijdrage kunnen leveren, verwijs ik naar het rapport van de studiestichting over het regionaal sociaal-economisch beleid (april 1978).

2. Arbeidstijdverkortening

In de alinea over de verdeling van het werk, wordt zonder enige toelichting gesteld dat ik geen voorstander ben van een 35-urige werkweek. Toelichting is voor goed begrip noodzakelijk. De fractie en dus ook ik, neemt een veel genuanceerder standpunt inzake de arbeidstijdverkortening in dan uit het verslag over de studiedag blijkt. Ik verwijs in dit verband naar de twee artikelen „Korter werken” in de PPR-aktiekrant van 27 april en 11 mei waar de fractie zich in grote lijnen in kan vinden. Herverdeling van betaald en onbetaald werk mag niet losgekoppeld worden van herverdeling van inkomens en uiteindelijk herverdeling van macht. Voor de eenvoud van beleid lijkt het soms beter om deze zaken apart aan de orde te stellen.

De werkelijkheid heeft ons echter geleerd dat dan het resultaat is dat men de kous op de kop krijgt. Natuurlijk is de PPR niet voor handhaving van het huidige arbeidsbestel dat mannen en vrouwen in ongelijke posities houdt en dat geen bijdrage levert aan de verdeling van het bestaande werk. Natuurlijk wil de fractie de weg van verkorting van de arbeidsduur inslaan. Maar het is voor de fractie nog geenszins duidelijk of we dan op een 7-urige

(zie verder pagina 12)

DE STEM DES VOLKS**Europa**

Met de Europese verkiezingen voor de deur zou ik de aandacht van de partijtoppers willen vragen voor de samenwerking van de PPR met (verwante) groeperingen elders in Europa. Misschien herinnert u zich nog de besluitvorming op het „jubileumkongres” van februari vorig jaar. In de discussies over de wijze van deelnemen van de PPR aan de verkiezingen voor het Europese parlement werd toen door een redelijk groot deel, helaas niet het grootste, van het kongres uitgesproken dat de PPR maar niet met de PvdA in zee moest gaan. Dan zou je worden opgenomen in de grote SPD/Labourfractie en daar hoorden we toch niet thuis? Nee, liever zou de PPR direct (hernieuwd) contact gaan zoeken met verwante groeperingen in andere landen, zodat er nog tijd was een eventueel samenwerkingsverband aan te gaan. Dit alles vond die kongresminderheid. Nee, zei het bestuur toen, naar ik meen, gesteund door de fractie in de Tweede Kamer. De PPR moest, vond het bestuur, weer hor-

DE STEM DES VOLKS

zel worden. (Heb ik niets op tegen, ben ik zeer vóór). En de SPD en Labour waren zo erg nog niet – daar had je ook écht linkse mensen. Bovendien had de PPR in het verleden al eens geprobeerd iets van samenwerking met verwante Europese groeperingen te kreëren. Waar niets van was terechtgekomen. Maar, zo zei een deel van het kongres: dat was toch niet in het licht van en onder druk van de Europese verkiezingen? En bovendien, je kon toch wel zien dat die linkse mensen in bijvoorbeeld Labour alleen dienden om de schone schijn op te houden? Het kongres besloot naar de wensen van het bestuur. En ach, dat kongres verwijt ik eigenlijk niet zo veel; het had alleen wat kiener moeten zijn – da's alles. Maar, de toenmalige partijtoppers, van wie er nog velen als zodanig te herkennen zijn, verwijt ik wél zo het een en ander. Hoe kan het anders als je bijvoorbeeld leest (PPR-aktiekrant 139, pag. 4): „Wie PvdA stemt, stemt ook SPD. Dat de PvdA in die Europese sociaaldemocratie een voortrekkersrol zou

DE STEM DES VOLKS

kunnen vervullen lijkt – gezien haar lijsttrekker – uitgesloten.” (Ria Beckers). Wel een beetje flauw vind ik dat aan die lijsttrekker op te hangen; de PvdA rekent toch echt op nog negen anderen . . . En als je dan leest (PPR-aktiekrant 140, pag. 9, 10): „Het programma van de Duitse Grünen heeft de vrees voor een stiefmoederlijke behandeling van economische hervormingen voor een groot deel weggenomen” – terwijl die angst naast het feit dat enigerlei samenwerking met verwante buitenlandse groeperingen toch maar een hopeloze zaak leek op dat „jubileumkongres” óók een reden was met de PvdA in zee te gaan . . . Doodzonde, dat de PPR er pas nu achter moet komen dat samenwerking op Europees niveau met verwante groepen zowel ideëel als praktisch gezien tot de mogelijkheden had kunnen behoren. Als het bestuur maar zo vriendelijk was geweest de wens van de kongresminderheid in te willigen: tóch de mogelijkheden van samenwerking na te gaan. Tóen was er nog alle tijd voor. Dan hadden

DE STEM DES VOLKS

we nú iets kunnen hebben als een Europese radikaal-ekologische alliantie en dat zou de PPR aardig hebben kunnen helpen bij de verkiezingen. Ideëel én praktisch, wat electoraal. Misschien had de horzel groter kunnen groeien! Nou ja, misschien kunnen de dames en heren nog eens het nieuwe boekje van Bas de Gaay Fortman lezen. Progressieven zouden volgens hem eens wat slimmer moeten worden . . . minder ivoor moeten verknoeien. JEROEN VAN URK
Hengelo (O.)

Terecht signaleert Jeroen van Urk hier „de vrees voor een stiefmoederlijke behandeling van economische problemen” door de Grünen, die in februari vorig jaar nog zeer reëel was. Het partijbestuur, toen gesteld voor de keus: samengaan met PvdA of met de toen minder dan nu geprofileerde Grünen en andere ekologisten (waarmee overigens ook toen allang intensieve contacten bestonden) koos toen voor de PvdA – en de kongresmeerderheid volgde die keuze. Dit alles in overeenstemming met de „horzelstrategie” die ook Jeroen van Urk bijvalt. De ontwikkelingen sinds het jubileumkongres zijn bekend genoeg. Jeroen van Urk zal moeten toegeven dat het voor het partijbestuur nu eenmaal onmogelijk is na een duidelijke uitspraak van de kongresmeerderheid ook de tegenovergestelde wens van een minderheid in te willigen. . . . Ons Europakongres heeft overigens laten zien dat die door hem bepleite internationale ekologische samenwerking er is. En, de horzel heeft, nu meer dan ooit, alle mogelijkheden tot ontplooiing.

PARTIJBESTUUR

(vervolg van pagina 11)

werkdag of op een 5-urige werkdag uitkomen, nog afgezien van de vraag of het wel zo verstandig is om voor alle bedrijfssektoren hetzelfde na te streven. Het is bovendien te verwachten dat wanneer zich over enige tijd een échte energie- en grondstoffenschaarste voordoet en wanneer we écht woon-, leef- en werkomstandigheden willen verbeteren en aan andere maatschappelijke behoeften willen voldoen, dat er dan in de nabije toekomst sprake zal zijn van een tekort aan werk. Praten over herverdeling van het bestaande werk komt dan in een geheel ander licht te staan. Bij de keuze van de vorm waarin de werkverdeling dient te geschieden, zijn dan andere criteria meer doorslaggevend dan het oogmerk het arbeidsaanbod te beperken. De nadruk komt dan te liggen op criteria die de emancipatiemogelijkheden van achtergestelde groepen, zoals vrouwen en buitenlandse werknemers

bevorderen, de mogelijkheden voor gehandicapten en WAO-ers vergroten om in het arbeidsproces opgenomen te worden en op de bijdrage aan maatschappelijke weerbaarheid van de zwaksten.

Bij de discussies in de Kamer over Bestek '81 (oktober 1978) heeft de fractie overigens vóór een motie van de PvdA gestemd waarin aan de regering gevraagd werd het beleid ten aanzien van de arbeidstijdverkorting met voorrang te richten op verkorting van de dagelijkse arbeidstijd. Deze motie werd verworpen mede door toedoen van CDA en VVD.

Overleg

Volgens het verslag zou de PvdA een gestructureerd overleg hebben met het FNV, zoals het CDA dat zou hebben met het CNV. Dit overleg is er

stellig, maar het is nauwelijks gestructureerd te noemen. Bovendien onderhoudt het CNV ook veel contacten met progressieve kamerleden.

4. Kritische vakbond

In het verslag van de studiedag is de volgende zin opgenomen: „Veel PPR-leden zijn aangesloten bij de kritische vakbond”.

Ik kan met hier niets bij voorstellen. Wat is dat, de kritische vakbond? Als daarmee wordt bedoeld de werkgroep voor een maatschappij kritische vakbeweging (WMKV), moet ik de betreffende PPR-leden teleurstellen. De WMKV is na ruim 7 jaar op 4 maart 1978 opgeheven. Er bleken te weinig vakbondsleden te zijn die de kar van de WMKV verder wilden trekken. Dat veel PPR-leden kritisch lid zijn van de vakbeweging vind ik overigens zeer positief.

DE TIJDGEEST EN NOG WAT...

HENK WALTMANS

De vraag van Age Kamermans, PPR-raadslid in Middelburg, om een lijst te publiceren van gemeenten waar de PPR in 1978 bij de Statenverkiezingen 4% of meer heeft behaald, is gemakkelijk te beantwoorden. Dat waren namelijk: Katwoude (5,1), Berg en Terblijt (4,6), Klimmen (4,8), Limbricht (4,2), Wijnandsrade (4,6), Rozendaal (4,1), Wageningen (4,7), Hindeloopen (4,5), Schiermonnikoog (4,4), Geertruidenberg (4,9) en Warmond (5,1). Wat toen in deze gemeenten op een elektroraal dieptepunt van de PPR mogelijk was, zal door de campagne van Leo Jansen en de gehele partij ook mogelijk gemaakt dienen te worden in heel Nederland op 7 juni e.k., als we naar de Europese stembus gaan. De Haagse Post van 14 april j.l. maakt in een lange beschouwing over de lange mars van de voorzitterskandidaten van de Partij van de Arbeid enkele opvallende kanttekeningen bij de relatie tussen minister Harry van Doorn en zijn staatssecretaris Wim Meyer: „Tussen '73 en '77 regeert over Nederland het kabinet-Den Uyl. Staatssecretaris op CRM is Wim Meijer. Pas in het laatste stadium van de ellenlange formatie duikt zijn naam in de krantenkolommen op. Dat komt doordat de

PPR ineens het ministerie van CRM opeist, waarop de PvdA gerekend heeft, en daarvoor mr. Harry van Doorn kandideert. Den Uyl vraagt Meijer of hij geen staatssecretaris onder Van Doorn wil worden. Daar twijfelt hij ernstig over. Hij vindt die Van Doorn maar een autoritaire vent, die bij de KRO een liedje als „Op een mooie Pinksterdag” verbood, omdat daarin naar voorechtelijk geslachtsverkeer gehint werd, en hij vraagt zich sterk af wat zo'n man eigenlijk bij de PPR doet. Hij vraagt nog raad aan Burger en die zegt dat hij het maar eens moet proberen. Nou, als Meijer ooit in zijn leven een omslag van honderd procent heeft gemaakt in zijn persoonlijke waardering, dan geldt dat Harry van Doorn. Hij is zeer op hem gesteld geraakt, is hem gaan bewonderen als iemand die echt links is geworden doordat hij weet te luisteren naar de mensen om hem heen, als iemand die werkelijk de vernieuwing toelaat. Mensen uit hun omgeving beschrijven het tweespan Van Doorn-Meijer ook als een prima duo.”

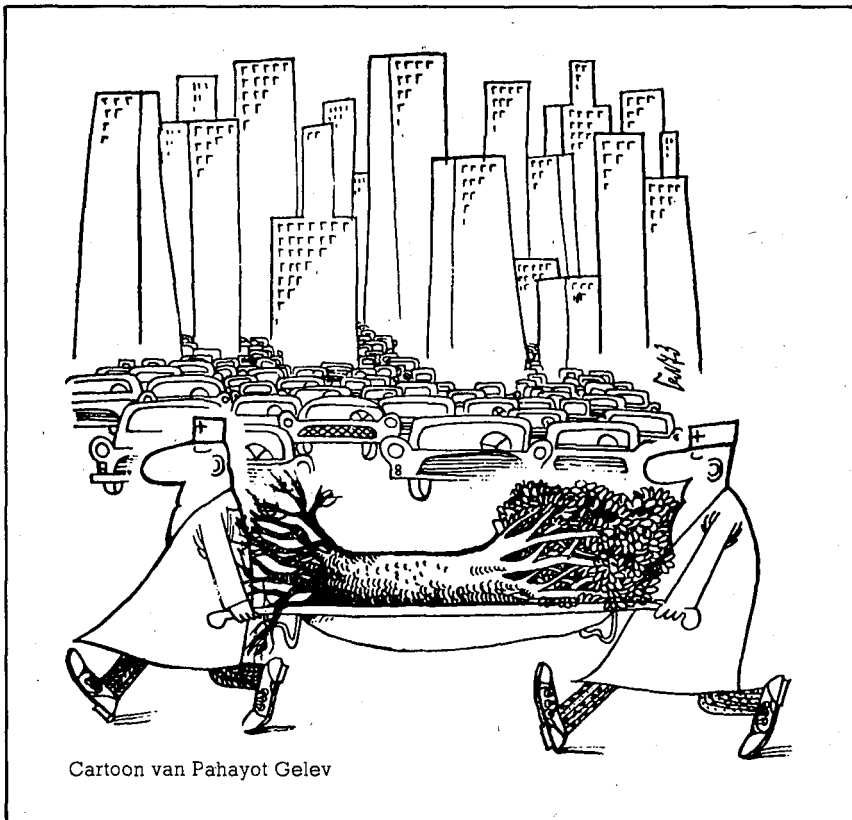
Het is goed, dat Wim Meijer zijn waardering voor onze PPR-minister Harry van Doorn laat blijken. Ook in eigen kring heeft het daaraan nog wel eens ontbroken.

Soms lees je van die dingen, welke even je aandacht trekken.

Wim Bekenkamp schrijft in „Rechtshulp” - 1979, nr. 3, over de maatschappelijke betekenis van de progressieve rechtshulp en de samenwerking met de politieke partijen: „Kleine linkse partijen richten zich vaak nog uitsluitend op de van oudsher belangrijke bedrijfstakken (haven, staalbedrijven, scheepsbouw) en schakelen (nog) niet of in onvoldoende mate om naar bijvoorbeeld werkers in de gezondheidszorg, maatschappelijk werk, buurt- en clubhuiswerk, etc.”

Dr. K. Runia, rector van de Theologische Hogeschool van de Gereformeerde Kerken in Kampen schrijft in zijn bundel „Eigentijdse vragen” ook over de predikant en de politiek: „De laatste tijd heb ik nogal eens van predikanten (en ook van enkele studenten) gehoord dat een beroepingscommissie ronduit de vraag stelt: van welke politieke partij bent U lid of op welke partij stemt U? Op zichzelf vind ik dit een legitieme vraag. De gemeente mag best weten hoe de predikant politiek denkt. Een andere vraag is of de beroepingscommissie het bij zo'n simpele vraag moet laten. Het komt wel voor dat, als men hoort dat de predikant (of student) op de PvdA of de PPR stemt, de kous meteen af is en het beroep zonder meer niet doorgaat. Deze wijze van handelen lijkt me toch wel bedenkelijk. Ik kan me best voorstellen dat men in bepaalde gemeenten een uitgesproken voorkeur heeft voor een predikant die ook op een van de christelijke partijen stemt. Ook kan ik me voorstellen dat in bepaalde gemeenten een „progressieve” predikant helemaal niet zou passen. En het behoort nu eenmaal (gelukkig) tot het recht van de gemeente dat ze haar eigen predikant uitzoekt. Maar we moeten wel goed met elkaar omgaan. Het lijkt me echt beneden de kerkelijke maat als we deze belangrijke dingen beslissen door het simpele vraag- en antwoordspelletje: bent U lid van de PvdA of van de PPR? Sorry, dan komt U niet in aanmerking! Zo kunnen we, dacht ik, niet met elkaar omgaan.”

Een van de stellingen van dr. K. Ditrich bij zijn proefschrift over Partijpolitieke verhoudingen in Nederlandse gemeenten (Leiden, 1978) luidt: „De weinig stabiele verkiezingsresultaten van de Nederlandse politieke partijen die na 1965 zijn gevormd vinden onder meer hun oorzaak in de rol van katalysator, die deze partijen bij de ontzuilings- en dekonfessionaliseringsprocessen onder de Nederlandse kiezers hebben gespeeld.”

Cartoon van Pahayot Gelev

Principieel praten is wel mooi, maar je verandert er de samenleving niet mee..!

Miljoenen Nederlanders willen een andere samenleving. Een samenleving met vrede. En zonder discriminatie. Een samenleving met een schoner milieu. Met meer inspraak. Meer democratie. En met meer kansen voor iedereen.

Dat vraagt verandering. Daarvoor is idealisme nodig. En strijd. Maar vooral macht: De macht van het aantal. De macht van het kapitaal. Het is dus wel even belangrijk om na te gaan, aan wie u uw (spaar)geld toevertrouwt.

De Algemene Spaarbank voor Nederland (de ASN) is voortgekomen uit de kring van de moderne arbeidsbeweging. Opgericht met het doel een vinger te krijgen in de financiële pap. Een vinger die zou kunnen en moeten uitgroeien tot een vuist in de strijd voor een betere samenleving.

De ASN, opgericht door het NVV en de Centrale, verloochent haar afkomst niet. Zij belegt de haar toevertrouwde 180 miljoen gulden van zo'n 55.000 rekeninghouders binnen de daartoe voorgeschreven richtlijnen, waarbij haar voorkeur uitgaat naar projecten van algemeen en sociaal belang. De ASN geeft dus rente zonder bijmaak!

Algemene Spaarbank voor Nederland

Niet praten, maar doen... uit principe!

De ASN groeit gestaag. Maar om een vuist te kunnen maken is aanzienlijk meer nodig.

Wilt u meer weten over de ASN en haar vele spaarmogelijkheden? Stuur haar dan de hieronder afgedrukte bon ingevuld toe in een envelop met als adres:

Algemene Spaarbank voor Nederland,
Antwoordnummer 1188, 2500 WB Den Haag
(een postzegel is dan niet nodig!) Ook kunt u
bellen: 070 - 47 01 81 (3 lijnen). Of bezoeken:
Rijnstraat 28 in Den Haag (van 8.30 uur tot
17 uur).

Naam en voorletter(s): _____

Adres: _____

Code en woonplaats: _____

Wenst nadere inlichtingen over:

- * de ASN in het algemeen
- de ASN-spaarrekeningen, gekoppeld aan de postrekening
- wenst tevens een formulier om een postrekening te openen
- het giraal-sparen (= sparen zonder boekje)
- de VROEG-BIJ-rekening (een unieke regeling voor jeugdigen van 0 t/m 17 jaar)
- het jeugdsparen De Zilvervloot (een regeling voor jeugdigen van 15 t/m 20 jaar)
- het termijnsparen (met opzegtermijn)
- het depositosparen (met een vaste looptijd)
- spaardeposito-bewijzen (met een vaste looptijd)

*svp aankruisen hetgeen u wenst

NIEUWS UIT DE aktie CENTRA

Borsele

Het PPR-aktiecentrum Borsele maakt in een brief aan het gemeentebestuur bezwaar tegen het verlenen van een vergunning aan de PZEM tot opslag van radioactief afval en vraagt een

nieuwe planologische procedure voor de omliggende kernen van de centrale in Borsele en het industriegebied van het Sloe waarvoor thans merkwaardig-gerwijs nog geen bestemmingsplan van kracht is. In het bezwaarschrift wordt uitvoerig gewezen op de gevaren van opslag van radioactief afval en wijst op onvoldoende mogelijkheden voor de betrokken bevolking in de omgeving om hun bezwaren te uiten.

Noord-Brabant

De PPR-Noord-Brabant heeft een nota uitgebracht: Bouwstenen voor een provinciaal energiebesparingsplan en voor de inrichting van nutsvoorzie-

ningen in Noord-Brabant. Deze nota is de eerste poging in Nederland te komen tot een geïntegreerd energiebeleid op provinciaal vlak, gericht op besparing. Het stuk is verkrijgbaar door overmaking van vier gulden op giro 1806729 t.n.v. penningmeester PPR-Noord-Brabant in Tilburg.

Fietsvlaggetjes

Het actiecentrum Leeuwarden heeft fietsvlaggetjes met partijembleem uitgebracht die uiteraard prima aktiemateriaal vormen. Tien stuks kosten f 2,50, veelvouden van tien naar rato, plus f 2,50 verzendkosten, over te maken op giro 2257193 t.n.v. PPR-aktiekern Leeuwarden.

DE STEM DES VOLKS

DE STEM DES VOLKS

DE STEM DES VOLKS

DE STEM DES VOLKS

Bondgenoten?

In het artikel van Erik Akkermans over „de PPR en politieke vriendschap in Europa” (PPR-aktiekrant 140 p. 8 en 9) wordt op juiste wijze een aantal mogelijkheden voor samenwerking aangegeven. Zelfs constateert Erik terecht dat de Europarlementsfractie van de Europese Demokraten voor de Vooruitgang op een aantal punten de PPR-gereserveerdheid tegen een centralistisch Europa deelt. Maar dat mag niet tot het misverstand leiden dat deze fractie een werkelijke bondgenoot zou kunnen zijn:

- de Franse Gaullisten zijn inhoudelijk tot een rechtse soms reaktionaire stroming geworden, die een sterke nationale Franse staat als absoluut uitgangspunt neemt
- de Ierse Fianna Fail is in de eerste plaats de vertegenwoordiger van de ondernemers door als huidige regeringspartij een extreem mild belastingklimaat te schep-
pen
- de Deense Vooruitgangspartij van Glistrup speelt slechts opportunistisch in op onvrede over belastingen en burokratie, ergens tussen Boerenpartij en DS'70 in.

Het zal duidelijk zijn dat samenwerking met dit soort partijen de verwezenlijking van PPR-ideeën in Europa niet verder helpt.

AD MELKERT
Amsterdam

Ivoor draaien

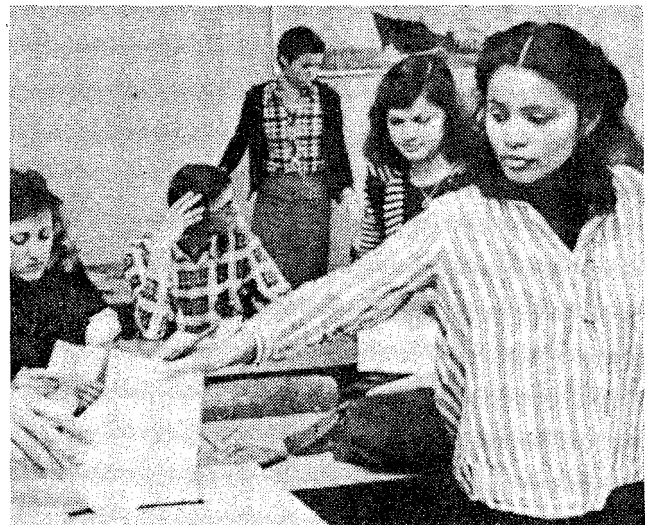
Het boekje „De kunst van het ivoor draaien” van Bas de Gaay Fortman is reeds door menig politicus becommentarieerd. Stuk voor stuk hebben deze commentaren betrekking op de politieke inhoud. Geen van hen heeft echter iets gezegd over de voetnoot op blz. 9, misschien omdat ze het niet belangrijk genoeg vonden, waarschijnlijk omdat het ze niet is opgevallen.

Het gaat hier om de tekst „Terwille van de leesbaarheid wordt niet steeds „hij” of „zij” geschreven, hoewel dat wel bedoeld wordt.” En dus spreekt Bas konstant over „hij” als hij het over politici heeft. Juist omdat altijd iedereen overal voor „man” kiest als „man of vrouw” wordt bedoeld, of „hij” als het „zij of hij” is houden vrouwen de achterstand die ze traditioneel op mannen hebben. Op de overige 200 bladzijden krijgt de lezer dus toch weer de indruk dat politici mannen zijn. Zo wordt ondanks Bas' goede bedoelingen een bestaande - en in mijn ogen ongewenste - situatie bevestigd en, als gevolg daarvan, gekontinueerd.

Een voorbeeld om aan te tonen hoe ongewenst die situatie wel is. Toen ik in het voorjaar van 1977 meedeed aan het zgn. huis-aan-huisbezoek in Den Haag, ten einde mensen ertoe te be-

wegen bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer op de PPR te stemmen zei een vrouw van middelbare leeftijd mij dat ze beslist niet haar stem aan de PPR zou geven. Dat lag niet zozeer aan wat wij als politieke partij voorstaan, maar aan het feit dat wij een vrouw als lijsttrekker hadden. Wat moest er wel niet van haar man en kinderen terecht komen als zij gehele dagen in de Kamer zat? Op mijn vraag of dat voor mannen niet gold kreeg ik slechts verbazing ten antwoord. Het is toch zeker de taak van de vrouw om voor man en kinderen te zorgen? Als een vrouw de gehele dag werkt verwaarloost ze die. Zou de man huishoudelijke taken verrichten dan zit hij

onder de plak, of wat erger zou zijn, leeft hij van de gemeenschap. Mede door deze ervaring ben ik gaan beseffen dat zo'n vrouw die ik hierboven beschreef in haar standpunten zal blijven volharden zolang ze steeds maar weer hoort en leest over vrouwen- en mannenrollen. Ik geloof dat het daarom een goede zaak zou zijn in zgn. neutrale gevallen vrouwelijke i.p.v. mannelijke termen te gaan gebruiken. Dus „hij” i.p.v. „zij”, „haar” i.p.v. „hem”, enz. Het zal er nl. toe leiden dat mensen aan vrouwen gaan denken, waar ze nu automatisch een mannenbeeld voor ogen krijgen. Iets voor de tweede druk, Bas?
KEES PRINS
Den Haag

aktie VOER

Muraho!

Een bijzonder aantrekkelijk kinderboek is Muraho! – Sabine en Marco op bezoek in Ruanda, uitgegeven door Sjaloom in Odijk. De kleurige, min of meer primitieve platen en de tekst (in grote letters) vertellen kinderen veel wetenswaardigs over het leven van hun leeftijdgenoten in een Derde Wereldland, terwijl de zich tot de groteren richtende aanvullende tekst veel achtergrondinformatie bevat. Dit uit het Duits vertaalde boek

is dus meer dan louter kinderboek – zeker ook een goed vertelboek voor ouders. Het is zijn prijs, f 17,50, dubbel en dwars waard.

30 jaar NAVO 30 jaar teveel

Op 30 en 31 mei vindt de voorjaarskonferentie van de NAVO plaats in Noordwijkerhout. Bovendien bestaat de NAVO dit jaar 30 jaar. Plaatselijke en gewestelijke afdelingen van politieke partijen als PSP, Jonge Socialisten, PvdA, IKB, PPR en van aktiegroepen als de Vereniging van Dienstweigeraars, Onkruid, BVD en de Muurkrant vinden dit zeker geen reden tot feestvieren, maar organiseren samen een aktie tegen de NAVO onder de leus „30

JAAR NAVO, 30 JAAR TEVEEL!”

Op 30 mei wordt 's avonds een demonstratieve fietstocht gereden vanuit Den Haag via Leiden naar Noordwijkerhout en vanuit Haarlem naar Noordwijkerhout. In Noordwijkerhout is er daarna een manifestatie, waarop verschillende sprekers het woord zullen voeren en diverse groepen zullen optreden. Om deze manifestatie te kunnen bekostigen worden er steunkaarten verkocht voor f 2,-, zonder verkoop waarvan deze breed opgezette aktie **niet** te bekostigen is.

Mensen en Aktiecentra, die steunkaarten willen kopen en/of verspreiden, of meer informatie willen kunnen zich wenden tot Aad Sedee, Hogewoerd 91, Leiden, tel. 071-140219 (thuis) of 071-148333 tst. 3861 (werk).

Bestek '81 slecht voor Den Haag

Het sinds augustus vorig jaar in Den Haag werkende Anti-Bestek Komitee, waar de PPR vanaf het begin in heeft meegedraaid, heeft een brochure uitgegeven Bestek '81 slecht voor Den Haag met informatie over sectoren waarop Bestek toeslaat of al heeft toegeslagen. De samenstellers zetten de gevolgen van een en ander op een rijtje en pogen waar mogelijk alternatieven te bieden. De brochure kost f 3,20 (incl. porto), te storten op giro 3977412 t.n.v. K. Vrijhof, Den Haag, o.v.v. Anti-Bestek.

Duitse kwestie

Van 2 tot en met 9 juli wordt in het Europahuis in Bemelen/Cadier en Keer een internationaal seminar gehouden over de Duitse hereniging als vraagstuk van de Europese veiligheid. Uitgenodigd zijn vertegenwoordigers van de Westduitse partijen en van de DDR. Een bezoek aan Bonn is in het programma opgenomen. Kosten f 180, al in; werktalen: Duits en Frans; aanmelden: Europahuis, St.-Antoniusbank 42 Bemelen, 6267 NB Cadier en Keer.

Vakbondsstrijd

Moet er nog slaolie wezen? Zes jaar vakbondsstrijd bij Calvé Delft is de titel van een door Jeroen Terlingen en Aad Verhoef geschreven boekje – ook uitgegeven door Sjaloom – dat een goed beeld geeft van het vakbondswerk in een bedrijf. Het geeft het helaas tijdloze verhaal van een staking met alles wat werknemers daarbij ervaren. Prijs f 14,50.

Kreatieve kampen

De stichting Kreative Re-creatie, Sluis 3, Muiden, tel. 02942/4572, b.g.g. 03211/1888 heeft ook dit jaar weer een aantrekkelijk programma met kampen in Oost-Flevoland, Kijkduin, de Peel en Drente voor gezinnen en individuen vanaf 16 jaar voor één, twee of meer weken. Kosten f 60,— per week. Aanbevolen.

UNCTAD

Ter gelegenheid van de vijfde UNCTAD heeft de Vereniging voor een nieuwe internationale orde (NIO) een vijftiental nieuwsbulletins uitgegeven met alle informatie, verkrijgbaar door storting van f 5,— op giro 5453 t.n.v. NIO, Leliegracht 21, 1016 GR Amsterdam, tel. 020/278888.

AAA

Op 9 juni houdt het AAA, Alternatief Ambtenaren Aktiecomité, in gebouw Cunea, Nieuwegracht 32 Utrecht, zijn landelijke communicatiedag, gewijd aan recente ontwikkelingen op het gebied van de ambtenarensalarissen. Opgave bij: AAA, Postbus 52 Badhoevedorp.

Gasselte

Het Energiekomitee Drente organiseert op 2 juni in Gasselte een manifestatie tegen dumping van atoomafval, die om 12 uur begint, wordt opgeluisterd door muziekgroepen e.d. en een demonstratieve wandeling van ongeveer vijf kilometer in de omgeving omvat. Meer informatie bij Albert Verstallen, Moezelstraat 10, Assen, tel. 05920/51301.

steun de vrouwenstrijd in zuidelijk afrika

giro: 580900

mvv vrouwenstrijd

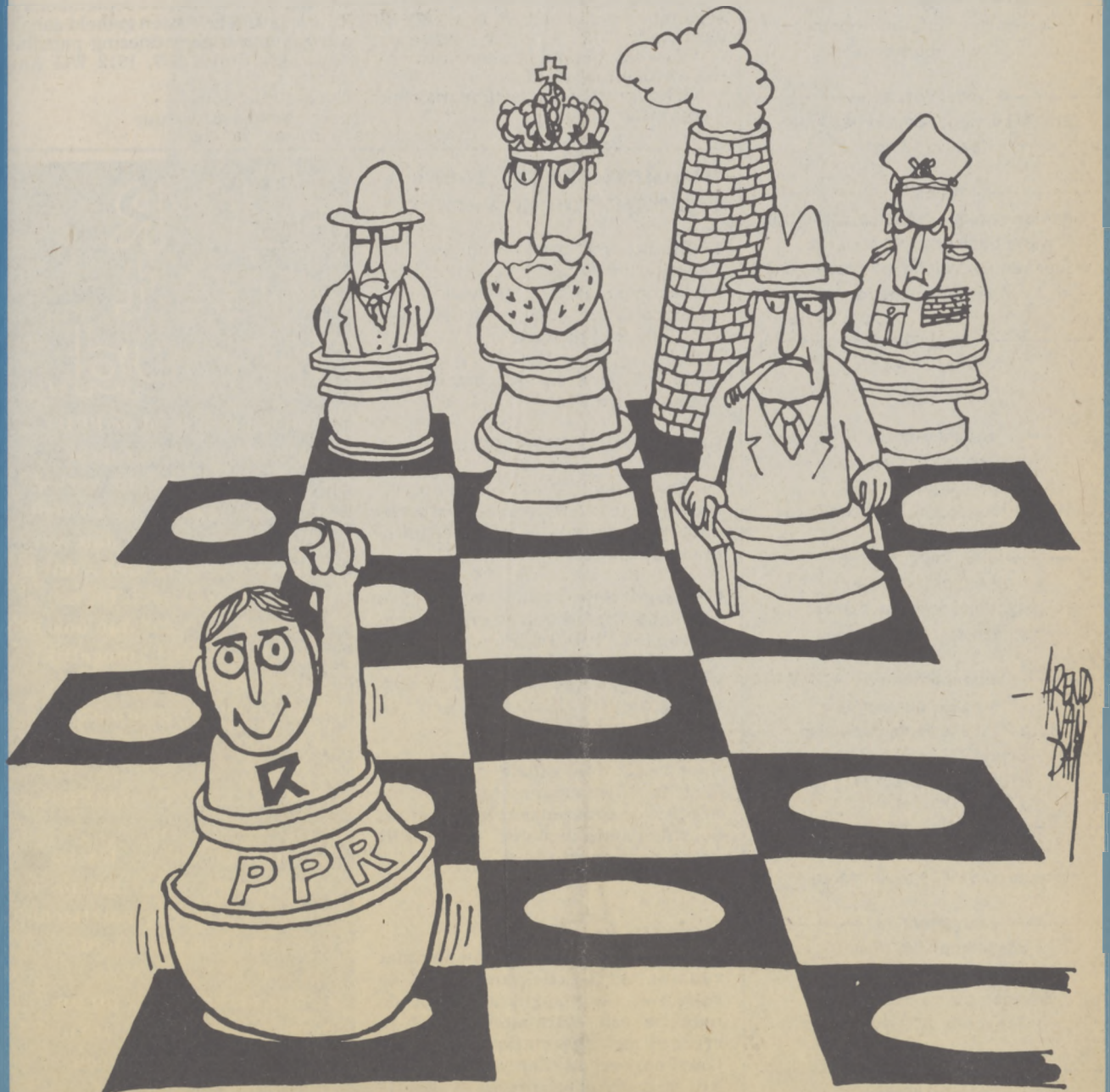
Anti
Apartheids
Beweging
Nederland

PPR Aktie Krant

VERSCHIJNT MINSTENS ZESTIEN MAAL PER JAAR

27 JUNI 1979, NUMMER 143

tòch overeind gebleven!

PPR

AktieKrant

uitgave

Stichting Radikalenkrant
verschijnt
elke twee weken

directie

Jan Heytel, Gidi van Dongen,
Louis Vuurboom

redaktieraad

Erik Akkermans, Gérard de Oude,
Kees van Twist

redactie

Hans Berrevoets, Stéphanie Brokerhof,
Harm Lamberts, Wil Merkies,
Walter van Opzeeland (eindredacteur)
Kees Waagmeester

productie

Brouwer Offset b.v.,
Utrecht / Delft

redactie-adres

Walter van Opzeeland,
Rapenburgerplein 67,
1011 VH Amsterdam, tel. 020-254434

kopij

naar het redactie-adres
getypt met redelijke marge
blad aan één kant gebruikt

abonnementen

à f 22,- per jaar
Buro Politieke Partij Radikalen
Singel 277, Amsterdam
Telefoon 020-227342

kontributiebetalingen

Penningmeester PPR,
postgiro 1575600 te Amsterdam

advertenties

uitsluitend: Jan Heytel,
Schreveliusstraat 68, Haarlem
Telefoon overdag 02505-791,
's avonds 023-314160

basis-layout

Joep Paulussen

BERICHT VOOR DE AKTIECENTRA

1. Tijdschema najaarskongres

Het najaarskongres vindt plaats op 9 en 10 november a.s. in de Veemarkthallen te Utrecht. Nadere gegevens over de agenda volgen nog.

De aktiecentra wordt verzocht rekening te houden met het volgende tijdschema:

- voorstellen voor het kongres moeten vóór 1 augustus bij het partijbestuur zijn ingediend;
- de kongresstukken worden vóór 1 september gepubliceerd in de PPR-aktiekrant;
- vóór 1 oktober moeten amendementen worden ingediend;
- het kongresboek verschijnt uiterlijk 1 november.

Studiestichting zoekt tijdelijke medewerker

De Studiestichting voor Radikale Politieke Vernieuwing zoekt voor een periode van 5 maanden (ingaaende 1 september a.s.) een tijdelijke medewerker voor 3 dagen per week.

Hij/zij zal zich bezig gaan houden met een nieuw project:

PROGRAMVERGELIJKING

De Studiestichting wil met dit project een bijdrage leveren aan de voorbereiding van een nieuw PPR-partijprogramma voor 1981.

Gevraagd: een afgestudeerd (of bijna) socioloog of politikoloog en met kennis van het PPR-denken.

Salariëring: volgens de huidige salariering, die voor alle medewerkers van de Studiestichting gelijk is.

Voor verdere informatie en reacties: Maurits Henkemans (medewerker St.St.) op bovengenoemd adres. Schriftelijke sollicitaties tot 16 juli eveneens naar dit adres.

Vakantie

Dit is voorlopig het laatste nummer van de PPR-aktiekrant vóór de vakantie. Eind augustus hoopt de redactie een extra-nummer uit te brengen met informatie over het najaarskongres en andere aktualiteiten. Alle lezer wordt een prettige vakantie toegewenst.

2. Kandidaatstelling partijbestuur

Op het komende najaarskongres is de helft van de partijbestuursleden aftredend. Partijvoorzitter en algemeen sekretaris stellen zich herkiesbaar; penningmeester en sekretaris voorlichting treden af en zijn niet opnieuw beschikbaar.

Voor deze 4 functies en voor in elk geval 4 overige plaatsen in het partijbestuur kunnen kandidaten worden gesteld door de aktiecentra of door tenminste 15 partijleden.

De partij wordt opgeroepen voor een ruim aanbod van bestuurskandidaten te zorgen. Uiterlijk tot 1 september a.s. kunnen namen worden gemeld aan de adviescommissie verkiezing partijbestuur, p/a Singel 277, 1012 WG Amsterdam.

Louis Vuurboom
sekretaris partijbestuur

de PPR heeft inhoud...

... en daarom deed de PPR ook mee aan de Europese verkiezingen. Dat die verkiezingscampagne waar zo veel PPR'ers zo energiek aan werken ook nog geld kost - dat is een bijkomstigheid. En een „gegeven” ... Maar dan óók in die zin dat zo veel mogelijk goedgeefse PPR'ers hun bijdrage storten op giro 5 5 5 5 in Ommen van

PPR-VERKIEZINGSFONDS

Liefst (maar trouwe lezers van dit blad weten dat immers...) via een automatische giro-betalingsmachtiging.

Gratis verkrijgbaar bij uw postkantoor. „Goed” invullen. Wat denkt u van een tientje per maand?

OMDAT HET OM MENSEN GAAT
OMDAT HET OM MENSEN GAAT
OMDAT HET OM MENSEN GAAT

Kampagne gaat door

RIA BECKERS

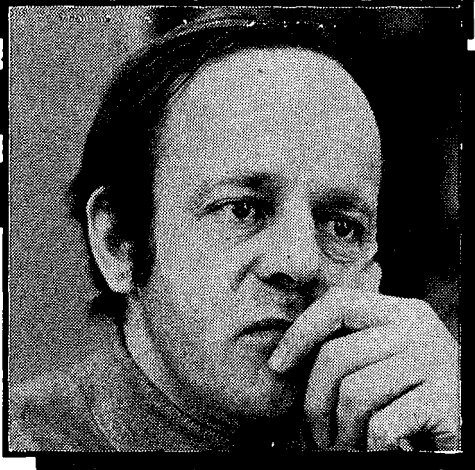
Vele maanden geleden, toen de partij noodgedwongen haar kansen bij een zelfstandige deelname aan de Europese verkiezingen begon te wegen, kwam de vrees voor een voortgezette wedstrijd Van Agt-Den Uyl én voor het grote-partijen-effekt (versterkt door de drempel van 4%) voortdurend in de discussie terug. De opdracht van het kongres in Arnhem 1977 was geweest: de PPR profileren binnen een sterkere progressieve samenwerking. Vandaar de onderhandelingen met de PvdA over een verkiesbare plaats op een gezamenlijke Europese lijst en een gezuurde actie voor de PPR-kandidaat. (De PvdA zei 'nee'). Vandaar ook het kongresbesluit om géén gezamenlijke lijst met de PSP te vormen. (De campagne van de PSP en de recente uitspraken van Van der Spek in de 'Rooie Haan', dat ook deelnemen aan een links kabinet voor de PSP onmogelijk is - 'collaboratie' zelfs -, zullen veel voorstanders van een gezamenlijke lijst inmiddels aan het twijfelen hebben gebracht.) Toch bleef zelfstandig meedoen weinig aantrekkelijk. De uitslag van juist deze verkiezingen zou zó minimaal

kunnen zijn dat de PPR leek weggevaagd. Maar, zeiden anderen, zou niet-meedoen niet hetzelfde gevolg hebben? En is elke campagne - nog afgezien van de verkiezingsuitslag - niet een kans om de ideeën van de PPR ekstra naar voren te brengen? En zo werd Leo Jansen lijsttrekker. Een lange campagne begon, eerst binnen de partij en later daarbuiten. Een campagne, waarin door contacten met de groene lijsten in Duitsland en Frankrijk en met andere verwante partijen, steeds duidelijker werd welke rol de PPR in Europa op zich moest nemen. Alleen al daarom werd het toch nog een tegenvaller dat die zetel er niet kwam. We zullen nu andere mogelijkheden voor gezamenlijke actie moeten zoeken. De PPR was bovendien op het verkiezingstoneel onverwacht duidelijk aanwezig en het wedstrijd-element Van Agt-Den Uyl niet. (Al deed de PvdA haar best het via advertenties op te roepen.) Alleen de drempel van 4% bleef en daarmee de vrees van veel kiezers dat een stem op een kleinere partij verloren zou gaan. Naast de geringe opkomst heeft vooral die hoge drempel ons parten gespeeld. (Een opkomst als bij de laatste Kamerverkiezingen zou de

PPR op 2% hebben gebracht.) Toch is terecht in de pers gesignaleerd dat de kleinere linkse partijen zich opvallend hebben gehandhaafd. Dat is het eerste goede uitgangspunt voor 1981. Het tweede is de onmiskenbare sympathie die de PPR het laatste jaar heeft teruggewonnen, nog versterkt door de Europa-campagne. Het derde: de samenhang en solidariteit die de partij opnieuw heeft laten zien, ondanks alle problemen die juist deze verkiezingen met zich meebrachten. De campagne gaat door. En het is maar de vraag of we tot 1981 de tijd krijgen, want het beleid van Van Agt schreeuwt om een alternatief. Na een welverdiende vakantie zullen wij ons allemaal af moeten vragen welke persoonlijke bijdrage wij in een voor de partij wellicht beslissende fase kunnen leveren. Een uiterst gemotiveerde, duidelijke én vriendelijke PPR, die zich blijft inzetten voor de samenwerking van alle progressieven en zich bereid verklaart verantwoordelijkheid te dragen, zal straks de kiezer moeten winnen voor een progressief beleid. Er is dan geen sprake van een drempel of van stemmen die verloren gaan. Wij hebben het zelf in de hand.

OMDAT HET OM MENSEN GAAT
OMDAT HET OM MENSEN GAAT

OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT

Leeuw en adelaar

HERMAN VERBEEK

West-Europa heeft gestemd. Het Kongres in Washington komt voort uit 110 miljoen Amerikanen, het Parlement van Straatsburg uit 120 miljoen West-Europeanen. Tenminste, voor zover ze zijn opgekomen.

Wie het diepst van onderen omhoog moeten turen naar Straatsburg, zijn het meest weg gebleven. Dat leverde de winst aan centrum en rechts. Het Europees Parlement is na zijn eerste verkiezing konservatiever geworden. En wat parlementair normaal is: dat er een nieuwe regering geformeerd wordt, dat gebeurt nu niet, de Europese Commissie blijft gewoon zitten. In de dagen rond de verkiezingen beval Carter de MX-raket te produceren, „om Salt II te redden”, Schmidt riep in Harvard opnieuw om kernenergie, de NAVO was in Noordwijkerhout eensgezind over modernisering van de wapens, over Friesland schoot de eerste F-16. In dat klimaat wordt ook in Straatsburg, Brussel en Luxemburg gepraat en gehandeld.

De PPR hoorde niet bij de wegblijvers, integendeel. Want wegblijven is de democratie, dat beetje huidige zelfbeschikking, uit handen geven. De PSP préés de thuisblijvers. De PPR wil het gevecht in Europa aangaan, parlementair en buitenparlementair.

Zondags toen de Bondsrepubliek stemde, reisde ik erheen. De *Grünen* moesten daar met nog minder mid-

delen als wij optornen tegen een grotere overmacht. Overal hingen hun prachtige affiches: groene weiden met stralende zonnebloemen. Ze behaalden voor het eerst 3.2%. In Marburg, waar ik gevraagd was over de uitslagen te komen discussiëren, haalden ze zelfs royaal de kiesdrempel: 5,53%. Maar dat is dan ook een universiteitsstad, 20.000 studenten op 60.000 inwoners.

Wij zullen intens moeten actie voeren, de komende 5 jaar, met de *Grünen*, de *Ecologistes* (4.39%), de *Partito Radicale* (3.7%), *Agenor* enz. Democratie wordt wel door regeerders en parlementen besloten, maar door héél het organisme van de samenleving gemaakt. Buitenparlementair verhoudt zich tot parlementair als de regen tot de regenton. Europa is gelukkig veel meer dan dit parlementaire monstroom.

In de trein naar Duitsland overkwam me een grote verrassing: de conducteur zei: „Ik heb tóch PPR gestemd.” In Winschoten haalde hij twee koffie: „Je zou haast moedeloos worden want het loopt mis. En de oplossingen liggen zo voor de hand. Maar de wil is er nog niet, die komt pas achter de noodzaak aan. Mijn kollega's stemmen veel PvdA, ze winnen het liefst de Lotto; dat soort luxe-socialisme. Ik doe op mijn fietsje de personeelsvereniging, ze weten wel dat ik PPR stem.”

Heeft zo'n gesprekje politieke betekenis? Helemaal. Gewone mensen alleen weten gewone oplossingen. Het is me tijdens de campagne over-

vloedig gebleken hoe trefzeker juist zij de gevaren van deze maatschappij doorhebben en aan den lijve voelen, veel heviger vaak dan grote lieden. De PPR moet het hebben van gewone mensen. Die zullen de PPR haar opdracht geven. Zonder al de Jansens geen Leo.

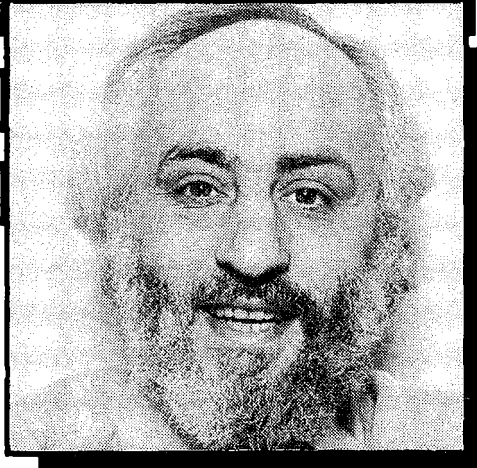
Het Europa van de kerncentrales, van de beschermde markten en de wildgroei van de ondernemingen, van de NATO-eskalatie en de niets ontziende technokratie, dat Europa is in de klauwen van leeuwen en adelaars. Machtigen zijn trots op die wapenschilden. Dat is onthullend. Leeuwen en adelaars zijn lief voor wijfjes en welpen, al het andere is prooi.

De blauwe vlag van Europa is nog geenszins het PPR-blauw. De Bondsrepubliek, bij voorbeeld, heeft op dit moment 40 miljard Mark deviezenreserves opgestapeld maar wilde op Unctad V in Manilla geen handvol afstaan. Voor dat soort wereld weten we een andere.

In de campagne viel het overal op hoe kaal de praat was van VVD en CDA, maar ook van PvdA en D'66, het „gemakkelijk alternatief”. De PPR heeft intens aan de debatten deelgenomen, met haar grondig program. Wie zo'n program maakt, verplicht zich er voorgee aan. Daarom: weer permanent de campagne in, op naar de Kamerverkiezingen. En: Leo Jansen heeft als lijsttrekker niet alleen velen overtuigd van de PPR maar ook bemoedigd. Dank, aan alle sjouwers. En aan onze kiezers.

OMDAT HET OM MENSEN GAAT

OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT

Tegen de verdrukking in

LEO JANSEN

Een half jaar campagne gevoerd en toch geen zetel. Dat voelt helemaal niet lekker. Dat betekent drie keer slikken. Een uitslag die achterblijft bij de hoop en die tegelijk geen bodem geeft aan de vrees. Want zo zijn we in november de campagne begonnen: met hoop en vrees.

Hoop dat we met de campagne het isolement zouden kunnen doorbreken. Hoop dat we de PPR over het voetlicht zouden krijgen.

Vrees dat we zouden worden weggevaagd. Vrees ook dat we de moed voor een Europa-campagne niet meer zouden hebben.

De campagne heeft mijn hoop bevestigd en mijn vrees de kop ingedrukt. Voor mij persoonlijk heeft deze campagne veel betekend. De partij heeft mij veel warmte gegeven. Iedereen heeft alles gedaan om mij de kans te geven onbezorgd te werken. Eten, drinken en reizen waren verzorgd. Gaten in activiteiten en spreekbeurten werden opgevangen. Het werk in de fractie werd voortreffelijk opgevangen. In deze solidaire partij durf ik mijzelf de best-verzorgde lijsttrekker van Nederland te noemen.

De campagne heeft, denk ik, ook veel betekend voor de partij. Ons verkiezingsprogramma is een van de beste genoemd door Europakenners met groot wetenschappelijk gezag. In de discussie over de EG heeft de PPR een algemeen als wezenlijk erkende bijdrage geleverd.

De campagne heeft ons de kans gegeven de PPR weer voor het voetlicht te brengen. *Dat is gelukt.* De PPR wordt weer herkend als een goede, serieuze partij. Wat koop je daarvoor? Als we toch nog niet boven de 2% uit kunnen komen... De uitslag mag er geen succes door zijn geworden - wél toont deze aan dat de PPR zich handhaaft. En de uitslag werd gehaald tegen de verdrukking in. Bij een lage opkomst, vooral onder jongeren. Ook onder 'onze' stemmers heerst eurofobie (angst voor Europa). Met een ongunstig kiesstelsel en een drempel waardoor mensen hun voorkeur voor de PPR inruilden voor de zetelzekerheid bij PvdA en D'66.

En dan, de campagne heeft laten zien dat 'top' en 'basis' (wat is eigenlijk het verschil?) heel dicht bij elkaar kunnen staan. Laten we daar dan ook wat mee doen.

Eén ervaring wil ik u niet onthouden. Als je ziet hoe 'de Groenen' in West-Duitsland, Frankrijk en elders moeten werken... Nagenoeg zonder apparaat, zonder stem in een parlement, genegeerd door de media... Ja, dan besef je wat een weelde wij, PPR, in Nederland hebben. Met ons partijburo, met onze studiestichting, met onze mensen in raden, staten en kamers.

Voor een gezond en solidair Europa, voor een ekologische beweging in de Europese Gemeenschap is de PPR broodnodig. Het gereedschap is er. We mogen het niet ongebruikt laten liggen.

Ter afsluiting de eerste brief uit de partij ná 7 juni, afkomstig van de PPR-Westervoort, gedateerd 7 juni, 23.20 uur:

'Beste Leo,

De gang naar Straatsburg is niet gelukt.

Niet getreurd evenwel.

We gaan gewoon door!

Het actiecentrum Westervoort is nog springlevend.

We danken je voor je grote inzet.

Eerst maar eens fors relaxen

alvorens er weer tegen aan te gaan.'

(w.g. Gerard van Wakeren, voorzitter.)

OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT

KERNGROEP

De uitslag van de Europese verkiezingen is voor de PPR allesbehalve ontmoedigend. Wij hebben ons weten te handhaven – tegen de stroom in én tegen de eurofobie (angst voor Europa) die ook in eigen kring heerst. Aldus Leo Jansen in zijn algemene beschouwingen op de Kerngroep van zaterdag 9 juni in Utrecht.

Als PPR hebben wij ons niet alleen weten te handhaven, zo zei Leo. Door de campagne, die begon met hoop en vrees zijn we als PPR het laatste half jaar heel duidelijk in het beeld geweest. De kwaliteiten van ons keihard, afgewogen, samenhangend programma zijn algemeen erkend. Bovendien is intern tijdens de campagne een sterk inspirerende mate van solidariteit gebleken. Door onze banden met de internationale ekologische beweging en onze eigen inbreng aan kracht daarin is duidelijk gebleken dat de PPR ook een Europese opdracht heeft.

Bas de Gaay Fortman, terug van de UNCTAD in Manilla, wees er tijdens de verantwoording van de Eerste Kamerfractie op dat conferenties als de UNCTAD in hun huidige vorm geen enkele betekenis hebben in de strijd tegen armoede en ander onrecht in de wereld. Ook deze conferentie werd die drieëneuhalf week lang gedomineerd door ambtenaren en door de neezeggers aan de Westerse kant. Opvallend vond hij het dat de Nederlandse delegatie – ondanks alle bezwaren die men tegen het beleid van minister de Koning terecht kan aanvoeren – mijlenver voorop bleek te lopen, vergeleken bij die van de andere Westerse landen – Noorwegen uitgezonderd. Je vraagt je dan wel af, aldus Bas de Gaay Fortman, waarom het Nederlandse denken zich zo weinig voortplant.

De kerngroep nam met algemene stemmen een motie aan waarin solidariteit werd betuigd met de strijd van het Nicaraguaanse volk tegen de diktatuur van de familie Somoza en waarin van de Nederlandse regering wordt geëist initiatieven te nemen tot een doeltreffende economische boycot en een politiek isolement van het regime-Somoza, druk uit te oefenen op Nederlandse bedrijven (CETECO, Van Leer, Philips en Shell) hun economische activiteiten in het land te staken en de VS te vragen af te zien van welke vorm van inmenging ook in Nicaragua. De militaire steun die het land krijgt van Guatemala, El Salvador, Honduras, Chili, Argentinië, Israël en Spanje moet worden veroordeeld. De commissie voor de mensenrechten van de VN zou een rapport over Nicaragua moeten uitbrengen. Het partijbestuur zou in dezen de nodige initiatieven moeten nemen in samenwerking met het Nicaragua-Komitee.

Ook werd een motie aangenomen van het actiecentrum Amsterdam waarin, gezien de ontoelaatbare handel in harddrugs en de daarmee verband houdende randverschijnselen, gezien hetgeens ons verkiezingsprogramma daarover zegt en de actuele situatie rond het Doelengebouw in Amsterdam de Tweede Kamerfractie wordt verzocht er nog eens bij het kabinet op aan te dringen dat zo snel mogelijk juridische en andere beletselen worden weggenomen om naast gecontroleerde en onder medisch toezicht staande verstrekking van methadon ook gecontroleerde en medisch verantwoorde heroïneverstrekking mogelijk wordt.

De derde door de Kerngroep aangenomen motie vindt haar aanleiding in een geweldloos opgezette demonstratie (o.m. door de actiegroep 'Onkruid') tegen de komst van het eerste F16 gevechtsvliegtuig op de vliegbasis Leeuwarden. De motie constateert dat deze betoging op zeer grove en hardhandige wijze door politie, brandweer en marechaussee werd beëindigd en spreekt uit dat zulk politieoptreden uit het oogpunt van de rechtsstaat onaanvaardbaar is en in strijd met het recht op vrije meningsuiting.

PAUL VAN DER HIJDEN werd door de Kerngroep met overgrote meerderheid van stemmen benoemd tot algemeen sekretaris, als opvolger van Hans van der Wilk. De vakature in het partijbestuur waarin Paul van der Hijden immers al zitting had zal tot het novemberkongres onvervuld blijven. Overeenkomstig het voorstel werd ook de samenstelling van het SJW-bestuur veranderd. Voorzitter is nu Peter Jansen, nieuwe leden zijn geworden Annemie Piters en Cint Kortmann.

UNCTAD V: geen plechtig lied

De zo huiveringwekkende mislukking van Unctad V in Manilla werd meegeemaakt door Bas de Gaay Fortman, die lid was van de Nederlandse delegatie. Hij verspreidde op de wereldhandelskonferentie onderstaand gedicht van de Thaise schrijver Cecil Rajendra. De Engelse tekst werd vertaald door Herman Verbeek.

*Zo lang
de autoparken gaan
voor ziekenhuizen.
hoge hotels
voor woningbouw
onnutte fabrieken
voor volkstuinten
om van te eten*

*zing ik
geen plechtig lied
hoeveel zonnen er
ook ondergaan
mijn tong zal
distel zijn en doorn
totdat bij hen
recht is wat krom*

*Zo lang
de wet komt voor het recht
en bouwpaais voor hulp
betaling voor behandeling
en schone schijn voor wezen*

*zing ik
geen plechtig lied*

*Zo lang
de dichter wordt verlaagd
de zakenman gevierd
de realist beloofd
de idealist veracht
zing ik
geen plechtig lied
hoeveel zonnen er
ook ondergaan
mijn tong
zal distel zijn en doorn
totdat bij hen
recht is wat krom*

*Zo lang
geldmakers uit vreemde naties
ons erf vernietigen
de stem van het kapitaal
veel harder klinkt
dan het pleit der vissers*

*Zo lang
hier blinde bulldozers
hun gang mogen gaan
ons landschap open rijten
en multinationals
verlof hebben dit land
onder de voet te lopen*

*zing ik
geen plechtig lied*

*Zo lang
de beken en rivieren
die ons behoren
onze baaien onze lucht
onze zeeën onze bomen
onze vogels onze vis
onze vlinders onze bijen
worden gewurgd gesmoord
bevuild vergiftigd
verpletterd en
ter dood veroordeeld
door ontwikkeling die
vernielt*

*zing ik
geen plechtig lied
hoeveel zonnen er
ook ondergaan
mijn tong
zal distel zijn en doorn
totdat bij hen
recht is wat krom*

DE TIJDGEEST EN NOG WAT...

HENK WALTMANS

De direkte verkiezingen voor het Europese Parlement zijn maar moeilijk in cijfers te vatten: op dit ogenblik zijn nog niet alle uitslagen officieel bekend en bovendien beschik ik niet over de gegevens met betrekking tot de kleinere, vaak met de PPR, verwante partijen in andere landen. Zodoende wil ik me nu beperken tot wat cijfers, dus géén beoordelingen, over de score van de PPR in Nederland. Overigens: bij de volgende percentages en getallen staan die van 1977 tussen haakjes. Een volgende keer kan ik dan wat tijd nemen om in te gaan op de uitslagen in de andere acht lid-staten van de Europese Gemeenschap.

Nadat de NIPO-berekeningen ons de laatste maanden op 1,5 hadden ingeschat, kwamen we uiteindelijk op 1,62 uit, tegenover de 1,69 bij de Tweede Kamer-verkiezingen van 1977 een verlies van 0,07 procent.

De PPR kreeg 92.005 stemmen tegen 140.910 in 1977, en wel uit:

Groningen	4.576 (6.470)
Friesland	3.286 (4.484)
Drenthe	2.487 (3.468)
Overijssel	5.644 (7.859)
Gelderland	13.138 (17.498)
Utrecht	7.243 (9.827)

Noord-Holland	18.229 (30.260)
Zuid-Holland	17.672 (27.820)
Zeeland	2.409 (3.135)
Noord-Brabant	10.899 (18.031)
Limburg	5.904 (11.432)

De provincies kwamen in procenten als volgt uit de stembus:

Groningen	1,9 (1,9)
Friesland	1,3 (1,3)
Drenthe	1,3 (1,4)
Overijssel	1,2 (1,3)
Gelderland	1,9 (1,7)
Utrecht	1,9 (1,9)
Noord-Holland	1,9 (2,1)
Zuid-Holland	1,4 (1,5)
Zeeland	1,7 (1,5)
Noord-Brabant	1,5 (1,6)
Limburg	1,6 (1,9)

De steden met meer dan 100.000 inwoners gaven de PPR 2,0 procent tegen 2,1 procent in 1977. De verdeling was:

Rotterdam	1,3 (1,3)
Den Haag	1,4 (1,5)
Dordrecht	1,4 (1,6)
Enschede	1,4 (1,6)
Breda	1,5 (1,9)
Apeldoorn	1,6 (1,7)
Maastricht	1,7 (2,1)
Haarlem	1,8 (2,2)
Amsterdam	2,1 (2,4)
Zaanstad	2,1 (2,3)
Eindhoven	2,2 (2,3)

Tilburg	2,2 (2,3)
Arnhem	2,4 (2,1)
Leiden	2,5 (2,6)
Utrecht	2,8 (2,4)
Groningen	3,5 (3,3)
Nijmegen	3,6 (3,5)

In de plattelandsgemeenten haalde de PPR 1,1 procent (1,2) en 7721 stemmen (11357), op het verstedelijkt platteland 1,3 (1,3) en 15522 (23397), in de forensengemeenten 1,7 (1,8) en 15573 (21674) en in de steden tot 100.000 1,7 (1,8) en 25502 (38085).

Voorzover de uitslagen in de dagbladen werden weergegeven die ik er op na kon slaan, heeft de PPR het in de volgende gemeenten voortreffelijk gedaan en ruimschoots de drie, in twee gemeenten zelfs de vier en in één gemeente zelfs de vijf procent overschreden. De winnaars zijn:

Zevenaar	3,2 (2,7)
Pijnacker	3,3 (1,6)
Warmond	3,3 (3,0)
Castricum	3,5 (3,1)
Groningen	3,5 (3,3)
Bunnik	3,6 (2,7)
Noordwijk	3,6 (3,6)
Nijmegen	3,6 (3,5)
Geldrop	4,6 (2,6)
Wageningen	4,8 (4,1)
Groesbeek	5,5 (2,4)

LINKSAF EN OMHOOG

Macht

KEES WAAGMEESTER

Een korte kanttekening bij de verkiezingsuitslag: De PPR moet blijven, hoor je sympathisanten zeggen, maar we stemmen PvdA.

Een stem op de PPR, zo vertelt men met wiskundige zekerheid, is een weggegooid stem.

Onder deze sympathisanten bevonden zich ook nu weer PPR-leden. Ik heb menig PPR-lid gevraagd of ze de partij onder deze moeilijke omstandigheden trouw bleven en ik heb menig negatief antwoord gehad. Vooral in het kader van de partij is mij de keuze voor macht opgevallen.

Wat moet je hiermee aan?

De zorg, dat je stem bijdraagt aan reële machtsvorming is terecht. Dat is een les die de partij geleerd heeft sinds 1977. Maar het is naïef te denken, dat een stem voor de macht altijd beter is dan een stem voor een programma. Wat heb je aan macht, zeker in het Europese parlement, die weinig fundamenteel verschilt van het streven van de gemiddelde Europese parlementariër?

Maar nog belangrijker is de vraag, of een stem inderdaad is weggegooid als er geen zetel uit komt. Want iedereen, politici en kiezers, kijken naar de krachtsverhoudingen bij verkiezingen. Loopt een partij terug, stabiliseert een partij zich of wint ze na een bepaalde campagne, waarin bepaalde politieke onderwerpen naar voren zijn gehaald?

Ook al haal je geen zetel, je

programma verliest pas z'n kracht als de partij verliest. Andersom precies zo. Je programma klinkt na verkiezingen krachtiger als je er flink op wint. Datzelfde verschijnsel gaat op voor de mensen die je in de politieke strijd werpt. Kort gezegd gaat het dus om de aanwezigheid van de partij.

Uit vergelijkingen van de programma's is ook de objectieve waarnemer tot de slotsom gekomen, dat de PPR een ander Europees programma heeft, dat inspeelt op de vraagstukken waarvoor wij staan. Je stem daaraan onthouden betekent een verzwakking van dat programma en van ideeën die er aan ten grondslag liggen.

Luxe

Misschien is de PPR er niet in geslaagd over te brengen hoeveel er op het spel staat in Europa, om dit keer eens theatraal te zijn. In Frank-

rijk voelt men wat er op het spel staat. De ecologisten behielden bijna vijf procent van de stemmen, een uitzonderlijk resultaat, dat in de media wordt weggemoffeld, omdat het geen mannetjes in het Europese parlement oplevert. Maar het is een belangrijk signaal, waar we erg blij mee mogen zijn. Ook de Duitse groene lijsten brachten het er goed af. Geen mannetjes in het Europees parlement, maar een duidelijke boodschap aan Schmidt en de zijnen. Misschien leven we in Nederland in een politieke luxe-situatie, die ons belemmert solidair te zijn met die Europeanen, die een gevecht op leven en dood strijden.

LINKSAF EN OMHOOG

Haags raadslid Jack Verduyn Lunel: PPR MOET ZICH BEZINNEN

HANS BERREVOETS

De PPR heeft niet alleen beroeps-politici op het niveau van de Tweede Kamer in Den Haag.

Ook elders werken mensen, die aan denken en handelen vanuit de PPR een dagtaak hebben. Jack Verduyn Lunel (30) is hiervan een illustratie.

Hij woont en werkt in de 460.000 zielen tellende gemeente Den Haag.

In 1974 deed hij in de 45 leden tellende gemeenteraad zijn intrede als de helft van een twee leden tellende PPR-raadsfractie.

In 1978 leek een voorlopig einde in zicht van de politieke loopbaan van Jack Verduyn Lunel.

Bij de verkiezingen voor de provinciale staten kreeg de PPR een percentage van 1,2. Dat was ver weg van het behoud van één zetel.

Twee maanden later bleek de PPR echter goed te zijn voor 2,2 procent. Daardoor bleef de zetel van Jack Verduyn Lunel in de gemeenteraad staan.

Succes

Terugkijkend op dat succes, gelooft hij dat de PPR in Den Haag door een duidelijke werkwijze een vaste plaats heeft veroverd in het politieke krachtenveld.

Het succes van 1978, betekent in 1979 dat het kompas van de Haagse afdeling nog dezelfde koers aangeeft.

In Den Haag staat daarom het werk op raadsniveau niet centraal. De plaatselijke afdeling gebruikt het vertegenwoordigd zijn alleen als een extra-mogelijkheid om het eigen gezicht tot uitdrukking te brengen.

Daar hangt de Haagse PPR sterk aan. Het actiecentrum meent, dat juist die duidelijkheid de partij aan een eigen functie heeft geholpen. In het land wordt daarom wel gesproken over de Haagse PPR; dat is een club van de basis.

Etiket

Zo'n etiket maakt Jack Verduyn Lunel graag waar. „Als je één van de 45 raadsleden bent, moet je natuurlijk je beperkingen kennen. Toch hebben wij de ervaring, dat onze macht en invloed toenemen naarmate de druk van de direct betrokkenen op de gemeente stijgt.

Dat laatste stimuleren we graag. Daardoor kunnen we als PPR in de gemeenteraad vertalen, wat er in de wijken leeft. Daarbij hebben we geen concurrentie van PSP of CPN. Deze partijen zitten niet in de gemeenteraad.

Bij ons handelen in de gemeenteraad hebben we echter niet de illusie, dat de raad een grote macht heeft. De belangrijkste beslissingen gaan toch vaak langs een gemeenteraad heen. Ik denk hierbij aan de invloed van allerlei maatschappelijke krachten, bedrijven en de Kamer van Koophandel. Ook het rijk heeft een groot gedeelte al voor je vastgelegd.

Hierdoor is de gemeenteraad in Den Haag een passief lichaam. Deze houding wordt slechts zelden verlaten, maar dan moet er wel veel pressie worden uitgeoefend.

Slippen

De PPR speelt ondanks dit alles een kritische rol, ook tegenover de PvdA. Van deze partij willen we geen slippendrager zijn.

De PvdA staat in theorie wel dicht bij de PPR. In de praktijk, ook in Den Haag, hebben de socialisten de illusie van de macht. Ze zijn met drie wet-

centra is gebleken dat volkshuisvesting overall speelt. In de Tweede Kamer laat onze partij daarover meestal het woord aan de PvdA”.

Afkerig

Zeker op het vlak van de volkshuisvesting moet, volgens Jack, de PPR niet te afkerig zijn van belangenpolitiek. Hij meent, dat op die wijze ook de PPR een belangrijke functie kan vervullen, alleen moet je dan bij je daden nooit je eigen gezicht vergeten.

„Onze Haagse positie is, dat we telkens beklemtonen dat de politiek ook anders kan; stap-voor-stap. Daarbij geven we telkens concreet aan waar het geld vandaan moet komen om het anders te doen.

Eén succes is duidelijk: De PPR heeft in Den Haag de bouwhoogten omlaag gekregen”.

Niet altijd wordt de PPR gehoord. Jack Verduyn Lunel weet dat. „De andere partijen willen je graag in een gewetensrol dwingen. De PPR moet daarentegen duidelijk maken, dat de partij een strijdbare en een serieuze politiek voert. Dat is zo, hoewel je ook moet accepteren, dat de huidige meerderheid van de bevolking dat niet ziet. Daarom is het erg belangrijk, zo ervaren we het in Den Haag, eigen informatie te geven aan de mensen. Dat versterken we momenteel, waarbij we de mensen niet als Hagenaar aanspreken. Dat zegt hun gewoon niet veel. Maar het is bijvoorbeeld wel een feit, dat iemand zich een Schilderwijkker voelt”. Hierdoor geef je informatie en ontvang je informatie en dat systeem is een belangrijke machtsinvloed. Je moet daarom creatief en actief zijn in het leggen en onderhouden van contacten. Dan krijg ik, als ik naar de gemeenteraad ga, bagage mee.

Akties

Daarom huldigen we in beginsel in Den Haag het standpunt dat we achter akties staan. „We gaan er niet vanuit, laten we kijken waarom we het niet met de mensen eens zijn. Wel is het zo, dat onze duidelijke houding inhoudt, dat we in de stad áchter akties staan of er echt tégen zijn. Dat laatste is bijvoorbeeld het geval geweest bij de winkeliers in Den Haag, die de stenen uit de grond gingen halen, tegen een

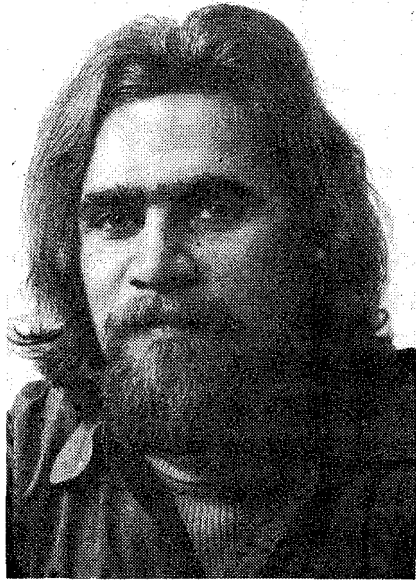
PPR komt niet uit de verf

houders aan het college van B. en W. verbonden.

Hierdoor is het voor de Haagse PPR nog makkelijker frank en vrij politiek te bedrijven. Daarbij laten we niet af om de PvdA telkens voor keuzen te stellen. Daardoor en zeker door de kritische wijze waarop dat vorm krijgt, hebben we met de PvdA een haat-liefde verhouding.

We houden ons in de gemeente met alle zaken bezig. Dat is een verschil met de landelijke politiek van de partij. Daar draait het teveel om een paar items. Kernenergie, kernenergie en kernenergie.

Het is daarom ook niet vreemd, dat ons uit contacten met andere PPR-aktie-

Haagse PPR: club van de basis

veruit bovenaan bij het tegenstemmen.

Onze mening dragen we natuurlijk ook uit, door regelmatig moties in te dienen, die ook vaak worden verworpen.

Vertegenwoordigd zijn alleen een extra-mogelijkheid

Deze aanpak kan echter de PvdA voor problemen stellen. Die partij moet laten zien, waar ze staat. Daarom wordt ons weleens gevraagd bepaalde moties níet in te dienen. Soms doen we dat dan ook niet, soms ook wel.

Hierdoor heb je ook de naam lastig te zijn in de plaatselijke politiek. Lastig zijn is ook een wapen. Niemand heeft graag kritiek. Dat is toch menselijk?"

Koers

Vanuit die Haagse ervaringen, heeft Jack landelijk in PPR-vergaderingen laten horen, dat de koers anders moet. Die ontwikkeling moet volgens hem nu beginnen met een diepgaande bezinning op de plaats, die de PPR in het politieke krachtenveld inneemt. „We hebben echt wel een plaats als partij, die stap-voor-stap het doel wil bereiken”.

Inhoudelijk zitten we wel dicht bij de PvdA, maar die partij vindt teveel het deelnemen aan de macht belangrijk voor succes. In onze partij zijn ook mensen, die er met de PPR in 1981 bij willen zijn, als Den Uyl met Lubbers in het Catshuis terug komt. Wanneer je je daarop verkijkt als PPR, dan faal je. Momenteel is het toch duidelijk, dat onze herkenbaarheid niet voldoende is. Onze inbreng is op veel punten ook onvoldoende. We komen als PPR niet uit de verf, we staan niet genoeg op eigen benen. Onze partijtop is in veel zaken te naïef. Mijn conclusie is en blijft: De PPR moet zich bezinnen, óf we moeten het natuurlijk niet erg vinden, dat we niet aanslaan”.

fietspad. Dan is de PPR de eerste partij, die laat horen dat zij daar tegen is, alhoewel dat niet in dank wordt afgenomen.”

In cijfers is de kritische en actieve houding van de PPR-Den Haag ook te vatten. „In een gemeenteraad stem je natuurlijk in veel gevallen met alle partijen vóór de voorstellen. In tien procent is dat niet het geval. We staan dan

Solidair met Turkse christenen in St. Jan

Namens de PPR zit Christ Joosten (Maarten Trompstraat 13 Den Bosch, tel. 073/133730 in de Landelijke Steungroep 200 St. Jan die opkomt voor een verblijfsvergunning voor de uit Turkije gevluchte orthodoxe christenen die sinds Goede Vrijdag een toevlucht hebben gezocht in de Bossche Sint Jan. Het partijbestuur doet een beroep op de PPR-actiecentra ook plaatselijk actief te worden voor deze goede zaak – al was het maar door de Landelijke Steungroep financieel te helpen, wat dringend nodig is. Dus: minstens giro 3363115...

Zoals bekend dreigen deze Turkse christenen de dupe te worden van een diskriminerend vreemdelingenbeleid van staatssecretaris Haars. Voor een aantal van hun dreigt thans directe uitzetting. Deze christenen zijn hun land uitgevlucht omdat ze daar rechtstreeks werden vervolgd door de moslims – op een manier die doet denken aan de situatie in de beginjaren van Hitler-Duitsland. Ook al ontkent de

Turkse overheid enige betrokkenheid bij deze vervolging – zij biedt ook geen enkele bescherming aan de christenen en wekt op zijn zachtst gezegd de indruk de vervolging van een kulturele minderheidsgroep in de hand te werken. Daarom zien de christenen geen andere uitweg dan hun land uit te vluchten en te trachten elders een nieuw bestaan op te bouwen.

De Turkse christenen in Nederland vragen staatssecretaris Haars:

1. afschaffing van de diskriminerende normen van 21 februari 1979;
2. heroverweging door de staatssecretaris binnen 6 maanden na het verlaten van de St. Jan van alle op dit moment aanhangige of afgedane asiolverzoeken van christenen, afkomstig uit Turkije;
3. schorsende werking zolang het heroverwegingsproces en de lopende procedures nog niet zijn afgesloten;
4. voor degenen die zelf na een eventuele procedure bij de Raad van State geen toelating als vluchteling of geen

verblijfsvergunning hebben gekregen geen uitzetting naar Turkije. T.b.v. hen zoekt de Nederlandse regering binnen een zo kort mogelijke termijn, die ten hoogste 3 maanden bedraagt, een land dat tot definitieve opname bereid is. Heeft het zoeken naar een zodanig land na 3 maanden geen positief resultaat, dan wordt het verblijf van de betrokkenen in Nederland aanvaard alsof zij voldoen aan de daarvoor gestelde eisen.

5. Nu krachtens het voorgaande uitzetting naar Turkije niet zal plaatsvinden dient gezinshereniging niet langer uitgesteld te worden.

Het gaat er derhalve niet om, dat mevrouw Haars aan hen een gunst verleent; zij vragen om toepassing van het gelijkheidsbeginsel: beoordeling van alle asielzoekers volgens dezelfde criteria. Zij vragen bovendien om een serieuze beoordeling van de situatie waarin de christenen in Turkije moeten leven.

HUURBESCHERMING

Ria Beckers heeft er in haar bijdrage aan het Kamerdebat over het wetsontwerp over huur en verhuur van woonruimte op gewezen dat er nooit sprake kan zijn van een machtsevenwicht op de woningmarkt tussen verhuurder en huurder zolang deze laatste een goed heeft aan te bieden dat tot de allereerste levensbehoefte behoort, waarvan het aanbod beperkt is en bovendien door hem kan worden beïnvloed als hij de beschikking heeft over een aantal huurwoningen.

Niemand kan zonder een woning. Het hangt af van de financiële mogelijkheden, de economische omstandigheden en de sociale positie van de huurder in hoeverre deze vrij is om te kiezen - uit een daarnaast nog beperkt aanbod. Daarom mag er geen sprake zijn van verzwakking van de bescherming van de huurder en moet de huurbescherming voor het hele land gelden. Woonruimte immers ziet de PPR-fractie als een sociaal goed dat in een primaire levensbehoefte voorziet. Voor het door de regering na nogal wat kritiek sterk verbeterde wetsontwerp heeft de fractie veel waardering, maar er valt nog steeds een en ander te verbeteren. Vandaar de door de PPR samen met PvdA en D'66 ingediende wijzigingsvoorstellen.

In de eerste plaats moet de huurbescherming ook gelden voor een niet-huwelijkse samenleving die anders dan door overlijden komt te eindigen. Het is niet voldoende het principe van huurbescherming van samenwonenden te erkennen, er moet ook een juridisch sluitende regeling komen. Zoals bekend wisten minister de Ruijter en de Kamermeerderheid vast-

houden aan de bepaling dat de huur kan worden opgezegd als de verhuurder de woning dringend nodig heeft voor eigen gebruik. PPR, PvdA en D'66 die deze ontruimingsmogelijkheid wilden laten vervallen kregen geen meerderheid. Ria Beckers: „De grondregel moet zijn dat de verhuurder niet gerechtigd is een huurder die al zijn verplichtingen nakomt de huur op te zeggen ten behoeve van eigen gebruik of het gebruik van anderen. De bepaling van het dringend eigen ge-

bruik is ook nergens voor nodig. Als er een vrije ruime woningmarkt is bestaat er geen aanleiding voor omdat de verhuurder dan immers een leegstaande woning kan kopen of desnoods huren. Heerst er wél woningnood, dan mag niet de zittende huurder het slachtoffer worden. Bovendien kan de bepaling van het „dringend eigen gebruik” het distributiebeleid van

de gemeenten doorkruisen. De minister was echter tegen een motie van Ria Beckers waarin werd gevraagd ook de gemeente een belangrijke rol te laten spelen in het voorkeursrecht van de huurder als de verhuurder diens woning wil verkopen.

Ook pleitte Ria Beckers voor een betere bescherming van de privacy van aspiranthuurders als een verhuurder naspeuringen wil doen naar hun financiële draagkracht. Het wetsontwerp opent ook de mogelijkheid allerlei vooroordelen ten aanzien van ethnische minderheden uit te leven ter wille van de bescherming van de verhuurder tegen een mogelijk niet-behoorlijk nakomen van de huurovereenkomst. Dit terwijl er niet gerept wordt van de rechten van de huurder als na verkoop van de woning een nieuwe verhuurder soortgelijke onvoldoende waarborgen biedt voor een behoorlijk nakomen van de overeenkomst. De praktijk leert dat een huurbescherming op dit punt ook zeer nodig is, gezien de ongekende verkoopactiviteiten van eigenaars/verhuurders van grote aantallen woningen in vele plaatsen van het land en over de hoofden heen van huurders, gemeenten of woningbouwverenigingen.

Noodzakelijk is ook een zeer actieve voorlichtingscampagne, zowel in het Nederlands als in de talen van de buitenlandse werknemers en andere ethnische minderheden, over de rechten en plichten van huurders en verhuurders. Verhuurders weten immers hun weg naar de geëigende instanties doorgaans beter te vinden dan dergelijke tot minderheidsgroepen horende huurders.

JEUGDWERKLOOSHEID

Het regeringsbeleid inzake de jeugdwerkloosheid is een slag in het gezicht van allen die bij dit vraagstuk zijn betrokken en die al hebben laten zien dat zij op een creatieve manier stenen weten aan te dragen voor een doeltreffend beleid om de jeugdwerkloosheid te bestrijden.

Aldus Ria Beckers tijdens de openbare commissievergadering van de Kamer over de door de regering voorgelegde notitie Jeugdwerkloosheid. Bij alle inspanningen iets te doen voor werklozen worden aan het vrije spel der maatschappelijke krachten wezenlijke zaken overgelaten: het saneren en scheppen van arbeidsplaatsen en het verdelen van de arbeid. Met als gevolg dat er een generatie opgroeit die voor een groot deel ontoegankelijk zal zijn, zich overbodig zal voelen en misschien wel een nieuwe noodlijdende klasse zal vormen. Er komt een groep permanent uitgeschakeld, een groep die zich op geen enkele manier betrokken voelt bij de samenleving, laat staan dat ze daarvoor verantwoordelijkheid wil nemen.

De regering antwoordt daarop dat een allesomvattende aanpak van het jeugdwerkloosheidsprobleem onmogelijk is omdat daartoe de beleidsinstrumenten ontbreken... Dit terwijl er vele suggesties daarvoor uit de samenleving zijn gekomen, die ook door andere sprekers tijdens dit debat werden genoemd.

Ria Beckers diende een viertal moties in waarin de regering wordt gevraagd: 1. deeltijdarbeid te bevorderen omdat deze een belangrijke bijdrage kan leveren aan de bestrijding van de werkloosheid. Bovendien bestaat er juist voor jongeren een grote behoefte aan deeltijdbanen. Om iets te doen aan het structureel tekort aan arbeidsplaatsen moet het huidige systeem van arbeidstijdverdeling worden doorbroken en moet er verandering komen in de beoordeling van wat wel en niet onder produktieve arbeid wordt verstaan.

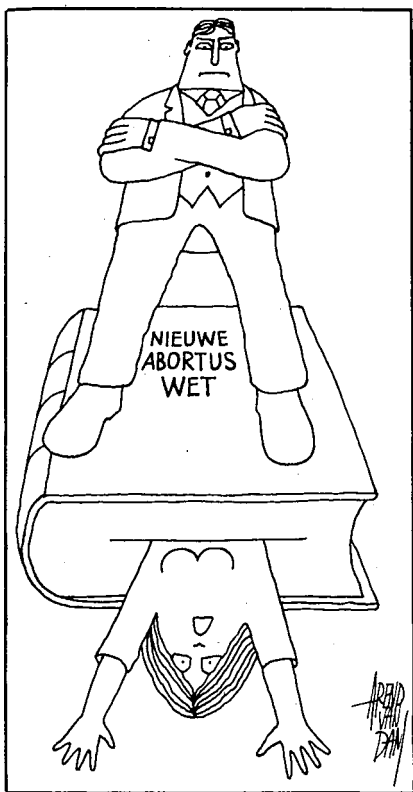
2. in het aanstellingsbeleid van overheid en bedrijfsleven meer rekening te houden met een regionale afspiegeling van de afhankelijke beroepsbevolking. Ruim drie jaar geleden werd een on-

derzoek hiernaar beloofd, maar van resultaten hoort men niets.

3. de provincies meer financiële middelen te geven om de werkloosheid te bestrijden, vooral de jeugdwerkloosheid: regionalisering dus om meer duidelijkheid te brengen in een onoverzichtelijke situatie. Hierbij wees Ria Beckers op de vrijwel unaniem aanvaarde motie-Leo Jansen bij de behandeling van de nota Regionaal sociaal-economisch beleid.

4. Op korte termijn moet er een wetsontwerp komen tot wijziging van de wet op het leerlingwezen zodat alleen gekombineerde leer/arbeidsovereenkomsten worden afgesloten. Als er sprake is van produktieve arbeid van een leerling zal deze ook moeten worden betaald.

Ook vroeg Ria Beckers, in verband met de grootschalige ontduiking (51%) van de partiële leerplicht het met dit laatste gemoeide geld doelmatiger te gebruiken. Hoe staat het in dit verband met het door de minister-president beloofde onderzoek naar maatschappelijke dienstplicht voor mannen en

vrouwen in het kader van eerlijk delen van werk? De PPR-fractie heeft hier op 1 februari vorig jaar naar gevraagd.

Na anderhalf jaar nog niets nieuws. De PPR-fractie denkt aan een sociale dienstplicht van één jaar voor iedere schoolverlater. Wie er vrijwillig anderhalf jaar van maakt hoeft niet meer in militaire dienst. (Voor meisjes is dit niet aan de orde.) Nog leerplichtige jongeren verdelen het werk van één jaar over twee jaar, werken dus halve dagen in de sociale sektor, hebben bijvoorbeeld twee halve dagen verplichte vorming en de rest vrij. Aldus het fractievoorstel.

Welzijn

Ook het jeugdwelzijnsbeleid van de regering noemde Ria Beckers teleurstellend. De hulpverlening wordt vooral technisch benaderd en problemen worden voor zich uit geschoven. Dit terwijl ook hier van alle kanten bruikbare suggesties worden gedaan. Het is niet voldoende de meerderjarigheidsgrens te verlagen tot 18 jaar. Jongeren moet op alle gebieden een geleidelijke zelfstandigheid worden gewaarborgd. Daarbij moeten informatie en hulpverlening aan jeugdigen worden gekoördineerd en uit de justitiesfeer worden gehaald. Door gebrek aan samenwerking tussen de departementen komt op dit gebied te weinig van de grond.

In feite zwijgt de regering over het jeugdwelzijnsbeleid en spreekt ze alleen over het hulpverleningsbeleid en dan nog in zeer beperkte mate. Een grote hinderpaal bij het op elkaar af-

stemmen van de voorzieningen vormen de verschillende financierings-systemen.

Vooral de kinderbescherming moet uit de justitiesfeer worden gehaald. Het gaat hier immers niet om het scheppen van „rust en orde” ten behoeve van de hogere sociale klassen maar om rechtvaardigheid, gelijke kansen, welzijn. Daarom zijn maatregelen ter bescherming van kinderen als ontheffing, ontzetting, ondertoezichtstelling, verouderd en moeten ze worden afgeschaft. Het gevecht van (gezins)voogdijverenigingen en tehuizen om het behoud van arbeidsplaatsen is begrijpelijk maar het mag er niet toe leiden dat een verkeerd systeem kunstmatig in stand wordt gehouden. Wat het nieuwe enquêtesysteem van de Raad voor de Kinderbescherming betreft wees Ria Beckers er op dat de gegevens linea recta naar het openbaar Ministerie en de kinderrechtter gaan. Het recht op privacy komt duidelijk in de knel. Ook hier moeten regels komen voor het verzamelen, bewaren en vooral het tijdig venietigen van persoonsgegevens.

De fractie heeft zich tijdens de discussie over de verlaging van de meerderjarigheidleeftijd tot 18 jaar verklaard tegen het verdwijnen van de keuzemogelijkheid van toepassing van volwassenen- of kinderstrafrecht op grond van de persoonlijkheid van de delinquent en pleit voor de invoering van een adolescentiestrafrecht voor de groep van ongeveer 16- tot 25-jarigen.

aktie VOER

Portugal

Tulipa Vermelha voert een briefkaartenactie ter ondersteuning van de Portugese landhervorming die door reaktionaire krachten wordt bedreigd. Een set van zestien kaarten kost f 6,50, te storten op giro 2465235 tnv Tulipa Vermelha, Amsterdam. De bedoeling is de kaarten te sturen naar de vijf bijgesloten adressen in Portugal. Voor het behoud van de na de Anjerrevolutie verworven vooruitgang is druk vanuit het buitenland onontbeerlijk.

Palestina Komitee

Het Nederlands Palestina Komitee heeft twee infor-

matieve brochures uitgegeven: De werkelijke kibboets en Een schijn van vrede, die respectievelijk f 1,50 (met porto f 2,70) en f 4,- (met porto f 5,70) kosten, te storten op giro 1806947 tnv Nederlands Palestina Komitee. Voor wie behoefte heeft aan correctie van de nogal eenzijdige beeldvorming in de Nederlandse media welkomte lektuur.

Olieboycot Zuid-Afrika

In het kader van de actie voor een olieboycot tegen Zuid-Afrika geeft het Komitee Zuidelijk Afrika in samenwerking met de Werkgroep Kairos briefkaarten

aktie VOER

uit, geadresseerd aan de Voorzitter van de Tweede Kamer en voorzien van een de boycot motiverende tekst. De kaarten kosten f 2,50 per tien stuks. Het bedrag storten op giro 600 657 tnv KZA Amsterdam. Bij grotere aantallen, bijvoorbeeld voor huis-aan-huisverspreiding, is een aanzienlijke reductie mogelijk (tel. 020-183598).

Politieke partijen

Het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen onder leiding van de Groningse hoogleraar dr. I. Lipschits heeft een gedegen Jaarboek 1978 het licht doen zien, zeer informatief voor wie zich ook wil verdiepen in de vraag welke plaats de PPR inneemt in de Nederlandse politiek. Het werk is te bestellen door overmaking van f 12,50 (inkl. porto) op giro 826171 tnv Rijksuniversiteit Groningen, o/v Jaarboek politieke partijen 084503.

Chili

Het Fries Anti-fascisme Komitee (FAFK) is een actie begonnen tegen de investering van de Zaaigoed en Pootgoed Coöperatie (ZPC) in Chili die direkt en indirekt immers steun betekent aan het misdadige Pinochet-regime. Een van de aktiemiddelen zijn stickers met de (ook voor niet-Fries kennenden begrijpelijke) tekst: Hannel mei Chili - help oan faksisten. De stickers zijn à f 0,25 per stuk te bestellen door storting van het verschuldigde, vermeerderd met portokosten op giro 14142 tnv FAFK te Leeuwarden (Nieuwstad 53b, tel. 05100-25391).

WIJ WILLEN WERK!!!

AART LIPS

werkloos onderwijzer

Onder het motto „Wij Willen Werk” organiseerde het Aktie comité W3 (Wij Willen Werk) op 8 juni 1979 een manifestatie tegen de werkloosheid en bezuinigingen in het onderwijs. In de Jaarbeurs congreszaal kwamen ongeveer 4000 studenten, afgestudeerden en leraren bijeen en luisterden naar sprekers van het Aktie comité W3, de onderwijsvakorganisaties (ABOP, KOV, PCO) en de voorzitter van de NFO, Jan Huisman. Het geheel werd verlucht door enkele liederen en het optreden van het verzetscabaret Geen bezoek geen bloemen. Met algemene instemming werd een telegram aan minister Pais verstuurd. Hierin werd de verontrusting van de aanwezigen over de werkloosheid, bezuinigingen in en kwaliteit van het onderwijs aan de minister overgebracht. Tevens werd een onderhoud, dat voor 22 juni plaats moet vinden, aangevraagd. Enkele gegevens die bij een onderzoek van het Aktie comité W3 naar boven kwamen zijn ronduit bedroevend:

– Van de 2711 afstuderende kleuterleid(st)ers hebben er 70 een baan gevonden in het onderwijs. Dit is slechts 2 à 3%.

Hierbij is buiten beschouwing gelaten twee opleidingen met een speciale onderwijsrichting.

– Een steekproef onder PA-studenten heeft aangetoond dat van de ca. 7500 studenten er slechts 450 een baan hebben in het onderwijs.

Dit is ca. 6%.

Demonstratie

Na deze manifestatie gingen de aanwezigen in demonstratieve optocht naar de Veemarkthallen, Utrecht, waar de NFO een landelijke manifestatie hield. Jan Huisman wees het kabinet nogmaals op het gedetailleerde onderwijsarbeidsplaatsenplan van de NFO en drong erop aan, dat het kabinet de noodzakelijke verbeteringen van het onderwijs snel mogelijk maakt en de massale werkloosheid in deze sector krachtig bestrijdt.

De voornaamste punten van het Onderwijs-Arbeidsplaatsenplan zijn:

- Verlaging van de leerlingenschaal in het primair (lager- en kleuter-) onderwijs tot 24 (tót 8 jaar) en 30;
- Verlaging van de groepsgrootte in het secundair onderwijs;
- Invoering over de hele linie van expressiepakketten: ook in de examenpakketten;

– taakverlichting in het primair en secundair onderwijs;

– Vervroegd uittreden op vrijwillige basis;

– Onderwijs voor langdurig zieke kinderen;

– Uitbreiding van de onderwijsstimulering;

– Maatregelen voor kleine scholen;

– Uitbreiding deeltijdarbeid;

– Afroming overuren in het secundair onderwijs;

– Meer kansen voor het volwassenenonderwijs.

werkloosheid en bezuinigingen in het onderwijs

Nederland telt zo'n 200.000 onderwijsgevenden. Daarvan dreigen er (als gevolg van het sterk gedaalde geboortecijfer) 50.000 (!!!!!) in de komende tien à vijftien jaar hun baan te verliezen.

Verlies van 50.000 arbeidsplaatsen betekent een gigantische verhoging van de collectieve uitgaven wegens werkloosheidsuitkeringen. Behoud van de werkgelegenheid in het onderwijs betekent voor de overheid dus niet een volledige salarispost van 50.000 arbeidsplaatsen, maar slechts een deel daarvan.

In het kader van de werkloosheidsbestrijding worden door de overheid miljarden gereserveerd. Tot nu toe worden deze gelden vrijwel uitsluitend gebruikt voor werkloosheidsbestrijding in het vrije bedrijfsleven.

Enkele Overwegingen

a. Scholing is een van de belangrijkste middelen van emancipatie, zeggenschap, creativiteit, verantwoordelijkheidsgevoel, democratie.

b. Een samenleving die beknot op zijn onderwijs, kwantitatief en kwalitatief, veroorzaakt daardoor een steeds gevaarlijker achterstand aan kennis en mondigheid onder de burgers en verval van het democratisch gehalte van deze samenleving.

c. In een (relatieve) welvaarts- en verzorgingsmaatschappij verloopt de ontwikkeling van de laagste klassen juist zeer vertraagd, consumptieve en passief-makende krachten hebben immers een zeer grote remmende invloed. Des te belangrijker is het correctief van de scholing. Te veel wordt hierbij nog van de midden-klassen uit-

gegaan, waardoor het correctief zichzelf verzwakt voor de lagere klassen.

d. Een maatschappij die zijn onderwijskrachten niet benut, aan de kant zet en kortwiekt, schakelt zijn eigen ontwikkelingspotentieel uit, terwijl er juist een enorme vraag naar veelsoortig onderwijs aan het groeien is.

e. De PPR ziet dit gebeuren binnen het totaal-beleid van het huidige kabinet: de zwaksten pakken, in woningbouw, lonen, uitkeringen, onderwijs enz. De minister van onderwijs is een van de grootste werkgevers, juist hij zou in staat gesteld moeten worden werk te scheppen. Werk scheppen in het onderwijs garandeert altijd rendement, dat moet in de scheepsbouw enz. nog maar worden afgewacht.

f. De 5 à 6 miljard, die dit kabinet zegt aan werkgelegenheid te willen besteden, dient daarom voor een zeer groot percentage aan onderwijs toe te vallen, voor kleinere klassen (zie de eis van de NFO, 24/30), werk-deling, vervroegd pensioen, bijscholing, stimuleringsbeleid voor kinderen in achterstandsituaties, meer aandacht voor anderstaligen, volwassen-onderwijs, vrouwen-scholing enz.

g. Pais wordt onder druk gezet door Andriessen, zoals ook Beelaerts, maar Scholten wordt ontzien, die krijgt zelfs nog wat toegestopt; er moet dus vanuit de Kamer en vanuit de onderwijsvakorganisaties, politieke partijen, particulieren en overige maatschappelijke groeperingen op een breder vlak met het kabinet „gevochten” te worden.

h. De noodmaatregel van Pais voor leraren van Pedagogische Academies zal beter vertaald kunnen worden in een verlaging van de studentenschaal per PA-klas, omdat het anders leidt tot een studieverzwaring, het aantal lesuren, voor de PA-student. Of wil Pais de toekomstige opleiding van vier jaar in drie jaar onderbrengen?

ABOP: Algemene Bond van Onderwijzend Personeel

KOV: Katholieke Onderwijs Vereniging

PCO: Protestants Christelijke Onderwijsvakorganisatie

NFO: Nederlandse Federatie van Onderwijsvakorganisaties, waarin de drie voornoemde organisaties zijn opgenomen.

PA: Pedagogische Academie

KLOS: Kleuter Leid(st)er Opleidings School

Deze twee opleidingen zullen binnenkort samengevoegd worden tot één nieuwe opleiding voor leerkrachten aan de nieuwe Basisschool.

primair onderwijs: nu nog Kleuter- en Lager Onderwijs; later Basisschool

secundair onderwijs: Lager- en Middelbaar Beroe- en Nijverheids Onderwijs alsmede Algemeen Vormend- en Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs, misschien nog eens de Midden-school, maar ja met Pais.

correctief: verbeterende invloed

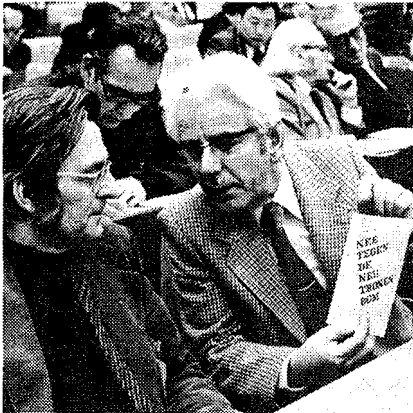
potentieel: mogelijkheid tot

rendement: winst

emancipatie: gelijkstelling, vrijmaking

Met dank aan Herman Verbeek voor zijn notities.

MICHEL VAN WINKEL: VERBETERING OOST-WESTRELATIE

Michel van Winkel (rechts) en de in Finland werkende Nederlander Jan Bakker tijdens het kongres van de World Peace Council.

WALTER VAN OPZEELAND

Michel van Winkel neemt namens de Tweede Kamerfractie van de PPR eind deze maand deel aan een symposium in (Oost-)Berlijn van de *Berliner Konferenz europäischer Katholiken* over het thema 'De vrede leren en verbreiden' (in het Duits: 'lernen und lehren'). Namens de fractie houdt hij zich al bijna twee jaar intensief bezig met de verbetering van de Oost-Westcontacten in het kader van de *Berliner Konferenz*, die een vijftiental jaren geleden door een aantal katholieken in Oost-Berlijn is opgericht om een dialoog met het marxisme op gang te brengen, de Oost-Westcontacten te bevorderen en aldus de zaak van de vrede zoveel mogelijk te bevorderen.

De nauwe betrokkenheid van Michel van Winkel bij het streven van de *Berliner Konferenz* leidde begin februari dit jaar ook tot zijn deelname – als onafhankelijke gast – aan het in de Westerse pers vrijwel doodgezwegen buitengewone kongres in Berlijn van de *World Peace Council* over ontwapening, ontspanning en de wereldomvattende strijd tegen de neutronenbom en de massavernietigingswapens. Aan dit kongres namen meer dan zeshonderd mensen deel uit bijna honderd landen en waren ook tweeeëndertig internationale organisaties vertegenwoordigd.

Het kongres eindigde met een klemmend beroep op de wereldopinie waarbij het succes van de Nederlandse

beweging tegen de neutronenbom zeker inspirerend heeft gewerkt. Minstens zo belangrijk vindt Michel van Winkel het feit dat het kongres ook een gigantische informatiemarkt vormde waar Oost en West, maar ook Noord en Zuid iets nader tot elkaar konden komen: 'Je kon er nog een andere mensheid ontdekken dan de officiële, die wij kennen via de media, die is ingeraamd in blokken, in een eerste, tweede en derde wereld. Je leerde eens te meer dat het beeld dat wij hier – en zij daar – hebben hoognodig moet worden genuanceerd...'

De *World Peace Council* wordt in de Westerse media nogal eens gedoodverfd als te eenzijdig georiënteerd op het oostblok. Met zo'n vooringenomenheid is de wereldvrede uiteraard niet gediend. De *World Peace Council* zelf had gezorgd voor een zo groot mogelijke verscheidenheid van opvattingen. Ook al werd er, aldus Michel van Winkel, wel geselecteerd bij de uitnodiging. De deelnemers moesten het kongres niet vijandig gezind zijn. Doen wij hier in het Westen anders?

Michel van Winkel: 'Daarbij komt nog dat men daar een diepgewortelde angst heeft voor Westerse journalisten die zich vanuit hun vooroordelen al te vaak blind staren op die dingen die men in de landen van het oostblok als bijkomstig beschouwt. Dan krijg je verhalen over ouderwetse kleding, weinig auto's, geen luxe, geen keus... Of de fouten van het systeem worden naar de smaak van de gastheren te breed uitgemeten. De bureaucratie, of –

en dat is veel ernstiger – de kwesties van de dissidenten, de onvoldoende vrijheid van de mensen. In het Westen kun je kritiek oefenen op de regering. Oosteuropese regimes zijn veel kwetsbaarder en dulden daarom geen kritiek. Ze proberen daar tegenover te stellen dat hun mensen zich voor dergelijke zaken niet interesseren... Begrijpelijk, want daar zorgen de door de staat gedirigeerde media voor. Maar toch ontdek je bij nadere kennismaking een verrassend grote marge van vrijheid. De beperkingen daar zijn anders dan die bij ons en vanuit je vooringenomenheid ben je geneigd te zeggen: veel stringenter... Maar klopt dat beeld wel?

Wij hebben een heel eenzijdige, vertekende versie van onze Westerse waarden. Wij staren ons blind op de materiële kanten. Bij ons ziet het kwaad er anders uit, maar wij zijn er niet minder slecht of goed om dan zij. Voor alle slechts dat wij bij hun signaleren bestaat bij ons een spiegelbeeld. Ik zou niet durven zeggen wie zich minder aan zijn waarden houdt, Oost of West? Wij hebben een fluwelen systeem van onderdrukking maar het is niet minder dodelijk voor de geest van de mensen.

Je kunt je afvragen waar de meeste raakvlakken liggen met de christelijke waarden, in het Westen of daar in het Oosten? Ik heb het gevoel dat die christelijke waarden althans hun sporen dieper hebben liggen in de opvattingen en in de gang van zaken in die landen daar, dan bij ons.'

Leden van de jeugdorganisatie Junge Pioniere verwelkomen de deelnemers aan het kongres van de *World Peace Council*.

GASSELTE: gevaar van kernenergie kan democratie wakker maken

HERMAN VERBEEK

In heel de Eerste Wereld, West-Europa en Noord-Amerika, is begin juni tegen kernenergie gedemonstreerd. Oosteuropese kerncentrales zijn nog gevaarlijker, omdat de bevolking zich daar niet mag verzetten. Maar ook in het Westen is nog niets veilig en niets definitief gewonnen. Schmidt wil de Duitse energieonafhankelijkheid redden met kerncentrales. Frankrijk exporteert zonder scrupules. Thatcher is in Parijs aan Giscard haar instemming met zijn kernenergieprogramma gaan beuigen.

De wrak wordende regering van Agt zal nog enige slagen proberen binnen te halen, vooral ten gunste van het grote bedrijfsleven, dat ook niet terugdeinst voor de atoomstaat. Maar de bevolking komt steeds duidelijker tot verweer. De demonstratie in Gasselte was een waarschuwing waarvoor elke regering op zijn hoede zal moeten zijn.

Er zijn in Groningen en Drente, met name in de gemeenten waaronder de zoutkoepels zich bevinden, een paar voorname politieke processen tot gelding gekomen:

1. De plaatselijke bevolking zelf heeft zich onomstotelijk uitgesproken. Er was geen huis dat geen affiche voor het raam had met de dreigende vuist.
2. De plaatselijke politici hebben het verzet van de bevolking helpen opwekken en in politieke uitspraken omgezet.
3. Daarmee is de gemeentelijke en provinciale volksvertegenwoordiging, die nog gebonden zit aan 19e eeuwse politieke instrumenten, zichzelf aan het sterk maken. De regio, haar bevolking en vertegenwoordigers, groeien zo in de praktijk naar eigen verantwoordelijkheid en beslissingen.
4. Met name de burgemeesters Reinders en Verspui, van Gasselte en Anloo, en hun colleges hebben zich zeer duidelijk, verstandig en onverzettelijk uitgesproken. Dit bundelt het vertrouwen van de bevolking op goed democratische wijze. (Minister de Gaay Fortman zal zich wel niet gerealiseerd hebben dat hij in Anloo een burgemeester benoemde die deskundig is inzake kernenergie.)

5. De betrokken gemeentes wijzen niet alleen kernenergie af, ze werken ook aan daadwerkelijke bezuinigingen en alternatieve energie-programma's. De gemeente Gasselte boekt al opmerkelijke resultaten. Stadskanaal kreeg een energie-ambtenaar.

6. De 25.000 demonstranten kwamen uit het hele land en uit bijna alle klassen, leeftijden, richtingen; natuurlijk het sterkst van progressieve huize. Zij maakten een magnifieke dag op de weide en in het bos van Gasselte. Politieke geweldloze waakzaamheid is een enorme kracht, dat hebben die dui-zenden aan elkaar ontdekt.

7. Er waren opvallend weinig Kamerleden; van CDA en VVD werd zelfs niemand gezien. De kloof tussen plaatselijke en landelijke politiek is levensgroot.

De PPR was overweldigend duidelijk aanwezig. Vele actiecentra waren naar Drente gereisd. Amsterdam, met gemeenteraadslid Peter Lankhorst aan het hoofd, vulde prakties een hele bus. Vele PPR-vlaggen wapperden overal in de 6 km. lange stoet. Er was veel hitte, maar ook veel wind, twee van de onuitputtelijke energieën.

Leo Jansen en schrijver dezes spraken voor Radio Noord, NCRV-Hilversum 3 en Rooie Haan.

De gezamenlijke atoomalarmgroepen

zonden vanuit Gasselte de volgende eisen naar de regering:

- Stopzetting van de atoomcentrales Borssele en Doodewaard.
- Stopzetting van de verrijkingfabriek UCN in Almelo.
- Intrekking van de deelname aan de snelle kweekreaktorprojecten Kalkar en Superphenix.
- Opzegging van het kontrakt met de opwerkingsfabriek te Cap de la Hague.
- Stopzetting van alle pogingen om via proefboringen de meest geschikte zoutkoepel aan te wijzen voor de opslag van atoomafval.
- Openbaar maken van alle beschikbare gegevens om een eerlijke, brede maatschappelijke discussie over atoomenergie te kunnen houden.

De PPR-besturen van Groningen en Drente, die zeer actief zijn en intens samenwerken, stelden in hun verklaring: „Er kan nimmer een bevredigende oplossing voor het kernafval gevonden worden. Wij trekken dus als PPR de konklusie dat kernenergie niet kan en dat alle kerncentrales onmiddellijk stil gelegd moeten worden.” En: „De weg is nog lang en er zullen nog vele demonstraties nodig zijn. We willen nadrukkelijk oproepen tot geweldloos verzet. Het gaat niet aan het geweld van de kernenergie te bestrijden met geweld.”

PPR-HOMOGROEP VAN START

CHARLES VAN RIJNSOEVER

Op 19 mei in een zaaltje in Utrecht kwamen 25 flikkers, één hond en slechts één pot bijeen voor de eerste vergadering van de PPR-homogroep. Initiatiefnemer Jan Akkermans uit Tilburg wil met de groep graag, vooral aan het landelijke partijbestuur, laten merken, dat wij als homofielen er ook nog zijn binnen de PPR. Hij memoreerde dat het partijbestuur helaas het initiatief niet bepaald met open armen heeft ontvangen. Men moet zien, dat zowel de PvdA als de PSP allang bloeiende homogroepen hebben.

Of wij als identiteit „homogroep” of „flikkers-&potten” het leven in zullen gaan, is nu nog niet duidelijk geworden. Maar de wil is er wel! Iemands idee was: „PPR-Potten-&Poten-Radikalen”.

Na een gevarieerde discussie ontdekten wij dat wij vanuit (een combinatie van) drie gezichtspunten te werk kunnen gaan:

- ludiek bezig zijn, zich provocerend gedragen
- akties (mee)voeren
- de parlementaire weg bewandelen om de PPR-top en hogerop te beïnvloeden, meer aandacht te doen schenken aan homofilie.

Op de volgende bijeenkomsten hopen wij hieruit een duidelijk beleidsplan

op te stellen. In de loop van juni verschijnt ons eerste blaadje, voor belangstellenden te krijgen bij Jan Akkermans, Postbus 10208 in Tilburg of tel. 04132 - 65545 (daar ook verdere inlichtingen).

De PPR-homogroep, waarvan leden al hebben deelgenomen aan de demonstratie tegen de uitspraken van bisschop Gijsen in Roermond, wil zich op zaterdag 30 juni duidelijk manifesteren op de door het Roze Front georganiseerde Internationale homobevrijdings- en solidariteitsdag in Amsterdam. In het kader van de Internationale Homodag wordt dan 's middags een grote landelijke demonstratie gehouden. De stoet vertrekt om 14.30 uur vanaf het Museumplein en gaat naar het Waterlooplein waaraan aansluitend een korte openluchtmanifestatie wordt gehouden. 's Avonds is er vanaf 20.00 uur in Paradiso een kulturele manifestatie waar een groot aantal flikker- en pottengroepen zal optreden.

PPR'ers die aan deze manifestatie willen deelnemen worden verzocht PPR-vlaggen, spandoeken e.d. mee te nemen.

Voorafgaand aan de manifestatie houdt de PPR-homogroep die dag vanaf tien uur 's morgens een bijeenkomst in het Mannenhuis, Zandstraat

4 te Amsterdam.

(De Zandstraat is een zijstraat van de Kloveniersburgwal, tussen Raamgracht en Nieuwe Hoogstraat; tien minuten lopen vanaf het CS, of vandaar bus 22 tot de Nieuwmarkt.)

Het in het kader van de Internationale Homodag 1979 opgerichte Roze Front wordt gevormd door de Nederlandse Vereniging tot Integratie van Homoseksualiteit-COC, de Rooie Flikkers, de Vrouwengroep Amsterdam-COC, de Werkgroep Homostudies, de Stichting Vrije Relatierechten, de Afdeling Amsterdam-COC, verschillende homogroepen en individueel aktieve homo's binnen de PPR, PvdA, PSP en CPN en niet-georganiseerde homoseksuelen.

NIEUWS UIT DE aktie CENTRA

Lauwersmeer

Tijdens zijn laatste werkbezoek aan Friesland (4 mei) heeft Leo Jansen een gesprek gehad met ir. Reitsma, hoofd van de afdeling Lauwersmeerwerken van de Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders (R.I.J.P.). Onderwerp van gesprek waren uiteraard de militaire oefenterreinen in het Lauwersmeer Belangrijkste conclusies:

1. in het zuidelijke gebied (Kollumerwaard) - waarin niet met zwaar materieel geopereerd zal worden - zullen géén cultuurtechnische werken nodig zijn. De daar aanwezige natuurwetenschappelijke waarden zullen daarom, in het algemeen gesproken, intact blijven. Over de gevolgen van de geluidhinder zijn de meningen verdeeld.

Sommigen menen dat er een soort van gewenningsproces zal optreden, anderen betwijfelen dat evenwel sterk.

2. In het oostelijke gebied (Marnervwaard) zal een oefenterrein aangelegd worden dat gedurende het gehele jaar - ook met zwaar materieel - gebruikt moet kunnen worden. Cultuurtechnische werken (drainage) zijn daarom onvermijdelijk. De heer Reitsma weet zeker dat uitvoering van deze werken definitief het einde zal betekenen van een unieke natuurlijke ontwikkeling in een uniek gebied van 1500 hectare. Cultuurtechnische werken zijn zonder meer dodelijk voor de in de Marnervwaard in gang gezette ontwikkeling. Leo sprak in dit verband zeer terecht van „Terug naar AF”. Pas ná de uitvoering van de cultuurtechnische werken - en dus nadat een einde is gemaakt aan de huidige natuurlijke ontwikkeling - zal gezien kunnen worden op welke wijze er naast de militaire oefenterreinen plaats ingeruimd kan worden voor een nieuwe (!) natuurlijke ontwikkeling. Defensie heeft altijd de indruk gewekt dat de oefenterreinen „naast” het natuurgebied gerealiseerd kunnen worden. Dat blijkt dus niet waar te zijn. Eerst moet de huidige natuurlijke ontwikkeling worden beëindigd. Na de uitvoering van de cultuur-

technische werken kan gezien worden welke nieuwe natuurlijke ontwikkeling tot stand kan komen.

Tijdens het bezoek van de vaste kamercommissie aan het Lauwersmeergebied is zonder meer uitgegaan van het én (oefenterrein) én (natuurgebied)-standpunt. Leo zal de kamercommissie daarom op de hoogte stellen van zijn bevindingen.

Fietsgebeuren

Het fraaie buitengebied van de gemeente Winterswijk wordt al een tijdje doorkruist door fietsende PPR-leden. Gekeken wordt o.a. naar de plaats van het fietspad in de totale verkeerssituatie. Zowel kwaliteit als kwantiteit van het fietspad worden beoordeeld. Het plaatselijk actiecentrum wil de opgedane ervaringen bundelen tot een fietsnota. Misschien zijn er mensen die met de aanpak van zo'n fietsnota enigermate op de hoogte zijn? Alle reacties, zowel wat betreft literatuurverwijzingen als praktische ervaringen, zijn welkom.

Eddy de Graaf,
PPR-Aktiecentrum,
Koekoekstraat 3,
7102 AX Winterswijk

DE STEM DES VOLKS

DE STEM DES VOLKS

DE STEM DES VOLKS

DE STEM DES VOLKS

politiekem partijen radikalen.

ik vind de ppr heel erg goed
 maar jammer genoeg heeft de ppr niet
 geleven met de ~~europese~~ Europese veranderingen
 maar velen maar dat de ppr ook
 een keer ~~verloren~~ vindt. dat zal die
 meker? ja, ja, elke partij
 vindt een keer en elke partij
 verliest een keer? zo gaat het in
 het leven. het leven is geen lolletje.

ik sluit er mee hoor dag?

J The end.

Stefan Beckers (7)
 Oegstgeest

Holocaust

Met enige verbazing las ik in de Aktie Krant 141 een artikel van Kees Waagmeester, waarin hij schreef dat het in feite heel elitair is Holocaust als dramatisering af te wijzen.

Terecht stond er al in het artikel dat een aantal historische feiten onjuist zijn. (zo wordt bijv. het kamp Auschwitz erg clean voorgesteld; de werkelijkheid was wel anders). Dat de film een commercieel produkt is, is ook nog duidelijk. De film bevat er de bekende kenmerken van een film voor: liefde, spanning, etc. Maar de fout van de film ligt, volgens mij, dieper. Ik heb wel eens mensen die zelf de oorlog van zeer dichtbij hebben meegemaakt, gevraagd naar de oorlog. Ze zeiden met dan: „Dat kun je je gewoonweg niet voorstellen, dat is niet te beschrijven.” En daarin zijn

de filmmakers verkeerd gegaan. Zij hebben geprobeerd iets dat eigenlijk niet voor te stellen is, voorstelbaar te maken, te dramatiseren. Ik heb begrepen dat veel scholten de jongeren opriepen naar de film te kijken. Ik hoorde ook enkele jongeren die blij waren dat ze de film gezien hadden, omdat ze nu ongeveer een beeld hadden hoe het moet zijn geweest. Zelf heb ik de oorlog niet meegemaakt. Maar ik geloof dat ik met name hierom, naast dat de film veel ouderen nogal eens geschokt heeft, toch afkeur. Leo Adriaanse Amersfoort

ENERGIE IN STICKER-TAAL

Volgende maand is het zover: dan zal minister-president van Agt bekijken, of zijn oproep tot 5% energiebesparing effect heeft gehad.

We vrezen, dat hij teleurgesteld zal zijn.

En we kunnen nu al vertellen waaróm: wérkelijke energiebesparing gaat immers veel verder dan „de lichtjes uit en de gordijnen eerder toe” of „kook eens een éénpans-gerecht”.

Daarom zegt Aktie Strohalm:

50% extra verstandig met energie móet toch haalbaar zijn:

- speel niet met straaljagers
- halveer de overheidsverlichting
- neem mensen, geen machines

Naast de drie stickers met deze teksten heeft Aktie Strohalm nog een achttal andere laten maken. De meeste zijn al bekend: ze verschenen eerder als prentbriefkaart of affiche, zoals het affiche „Dáárom geen kernenergie” met

het ongebooren kind. Alle stickers zijn bedoeld om duidelijk te maken, dat een Brede Maatschappelijke Discussie niet alleen over (kern-)energie moet gaan, maar vooral over wie welke energie waarvoor gebruikt.

Een discussie over de maatschappij dus.

De stickers zijn verkrijgbaar in drie pakketten:

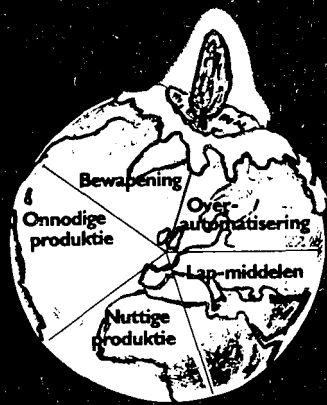
pakket 1: 3 verschillende „energiebesparing-50%” stickers, prijs f 1,50, inclusief porto.

pakket 2: 11 verschillende energiestickers, waaronder die van pakket 1, prijs f 5,50, incl. porto.

pakket 3: 2 maal 12 verschillende energiestickers, waaronder die van pakket 1, prijs f 10,50, incl. porto.

Te bestellen door overschrijving op giro 35.59.25 t.n.v. Aktie Strohalm, Utrecht, o.v.v. „energie-stickers pakket 1, 2 of 3. Adres: Aktie Strohalm, Oude Gracht 42, Utrecht, tel. 030 - 314314

Verstandig met energie...

Welke energie?

50% extra verstandig met energie móet toch haalbaar zijn

halveer de overheidsverlichting

aktie strohalm, utrecht

50% extra verstandig met energie móet toch haalbaar zijn:

speel niet met straaljagers

aktie strohalm, utrecht

50% extra verstandig met energie móet toch haalbaar zijn:

neem mensen, geen machines

aktie strohalm, utrecht

SIMON WIESENTHAL:

**Neo-fascisme
maakt in
Nederland
geen kans**

pag. 6-7

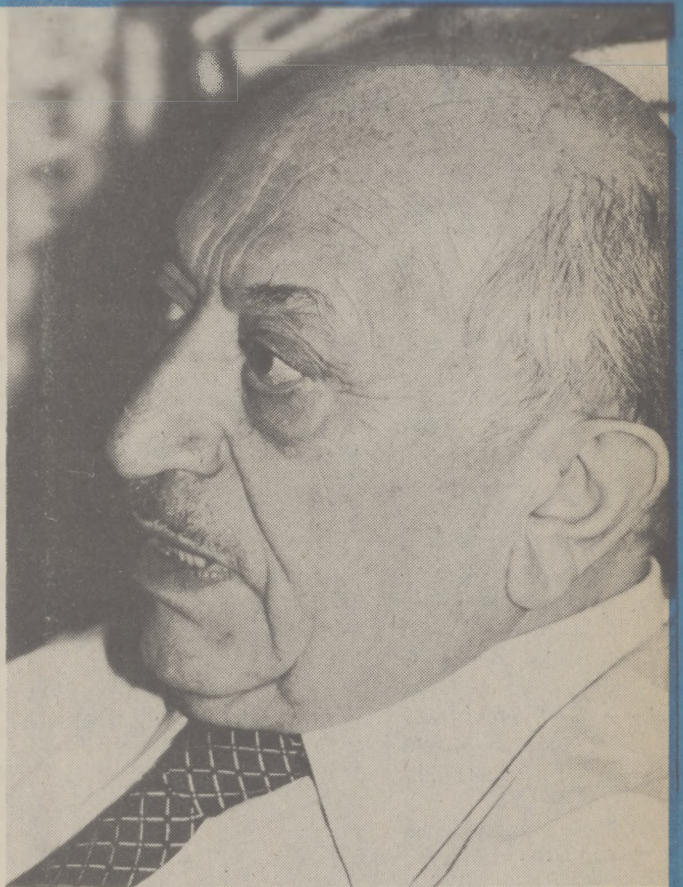

foto W. J. Kingma

**PARTIJBESTUUR: Landbouwbeleid
van EEG móet anders**

pag. 5

**NAJAARSKONGRES: Edukatieve
voorzieningen en besluitvorming**

pag. 8-15

PPR

Aktie Krant

uitgave

Stichting Radikalekrant
verschijnt
elke twee weken

directie

Jan Heytel, Gidi van Dongen,
Louis Vuurboom

redactieraad

Erik Akkermans, Gerard de Oude,
Kees van Twist

redactie

Hans Berrevoets, Stéphanie Brokerhof,
Harm Lamberts, Wil Merkies,
Walter van Opzeeland (eindredacteur)
Kees Waagmeester

productie

Brouwer Offset b.v.,
Utrecht / Delft

redactie-adres

Walter van Opzeeland,
Rapenburgerplein 67,
1011 VH Amsterdam, tel. 020-254434

kopij

naar het redactie-adres
getypt met redelijke marge.
blad aan één kant gebruikt

abonnementen

à f 22,- per jaar
Buro Politieke, Partij Radikalen
Singel 277, Amsterdam
Telefoon 020-227342

kontributiebetalingen

Penningmeester PPR,
postgiro 1575600 te Amsterdam

advertenties

uitsluitend: Jan Heytel,
Schreveliusstraat 68, Haarlem
Telefoon overdag 02505-791,
's avonds 023-314160

basis-layout

Joep Paulussen

Uitnodiging aan PPR-vrouwen

Strijd tegen de kernbewapening is één van de belangrijkste aktie-punten van de PPR.

Wij vrouwen staan natuurlijk helemaal achter die strijd. Maar toch vinden wij, de PPR-vrouwengroep regio Utrecht, dat wij, PPR-vrouwen, te weinig aktief deelnemen aan die strijd, terwijl het ons opvalt, dat wij wél aktief meedoen aan allerlei andere (ook noodzakelijke) akties.

Daarom willen wij graag met elkaar (maximaal 15) praten over:

- wat doet ons de bedreiging van de kernbewapening,
- hoe komt het dat wij aan de strijd ertegen zo weinig aktief zijn, ook binnen de PPR,
- hou zouden we aktiever kunnen worden,
- welke informatie hebben we nodig en waar halen we die.

We willen graag vier bijeenkomsten over bovenstaande onderwerpen be-

leggen en wel op:

woensdag 3-10-17 en 24 oktober 1979, 's morgens van 9.30-12.00 u. of 's avonds van 20.00 u. - 22.30 u. De keuze van de morgen óf avond wordt bepaald door de meeste aanmeldingen voor de morgen of de avond.

Ria Weel, medewerkster van de Stichting Vredesopbouw, zal samen met twee PPR-vrouwen: Mieke van Rijen en Maria Glissenaar, de bijeenkomsten begeleiden.

Plaats: Stichting Vredesopbouw, Parkstraat 9, Utrecht.

Kosten: (voor het geheel) f 10,- p.p. (voorstel om reiskosten om te slaan).

Opgeven: vóór 27 september bij: Mieke van Rijen, Vogezen 70, Utrecht. tel. 030-886318

of bij:

Maria Glissenaar, Prins Bernhardstraat 4, Montfoort (U.) tel. 03484-1425.

aktie VOER

Vrouwenstrijd in Zuidelijk Afrika

De Anti-Apartheidsbeweging Nederland (Lauriergracht 116, Amsterdam, tel. 020/237335) heeft een brochure uitgegeven: 'Vrouwenstrijd in Zuidelijk Afrika' die speciaal informeert over de positie van de vrouwen onder de apartheid - een onderwerp dat in ons land sterk onderbelicht is. Het boekje is te bestellen door overmaking van f 3,70 (inkl. porto) op giro 580900 tnv AABN, Amsterdam, ovv 'Vrouwenboekje'.

Stop de kindermoord

De pressiegroep „Stop de kindermoord” organiseert een cursus Straat-Kind met als uitgangspunt dat kinderen veilige en vriendelijke straten krijgen. De cursus bestaat uit twee gedeelten van vier zaterdagen, gaat 22 september van start en kost

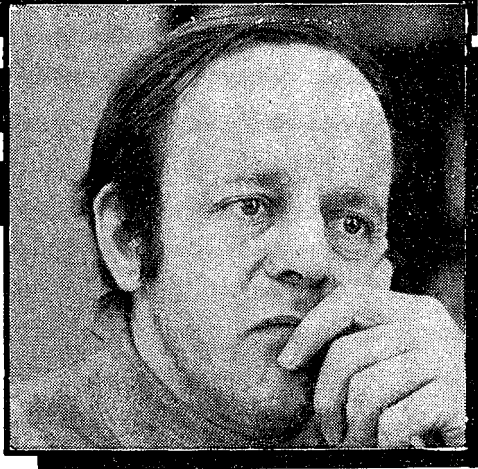
aktie VOER

f 5,-. Verdere informatie: 020/259251 of schriftelijk bij Stop de kindermoord, Keizersgracht 116, Amsterdam.

Vrouwenmanifestatie

Het vrouwenkollektief IJsselveld organiseert zaterdag 22 september in IJsselstein een regionale vrouwenmanifestatie. De bedoeling is de aandacht te vestigen op de bestaande emancipatorische activiteiten en mogelijkheden aangeven voor het opzetten van nieuwe. Een en ander speciaal met betrekking tot de regio midden-Nederland. Overdag - wanneer iedereen welkom is - krijgt een en ander nader gestalte. 's Avonds worden alleen vrouwen toegelaten en is er feest. De manifestatie wordt gehouden in het Fulcotheater, Hofstaat in IJsselstein en begint om 11.00 uur. Voor meer informatie: tel. 03408/3413 of 03408/3558/2620.

OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT

Start

HERMAN VERBEEK

De zomer zit er op. De feiten van de regen zullen gauw vergeten zijn, een regen van feiten vraagt om politiek werk. Werk in de onbetaalde sektor veelal... Ik noem enkele feiten uit de zomermaanden:

De zege van het volk van Nicaragua op Somoza is het belangrijkste. Wie in West-Europa vecht voor iets meer zeggenschap, rechtvaardiger inkomensverdeling, arbeidsverdeling, staat in dezelfde strijd. Dezelfde grondhouding waarom wij hier geen wapens gebruiken deed de Sandinisten kiezen voor noodzakelijk wapengeweld: omwille van een democratische politiek bestel. De PPR doet er goed aan Nicaragua bij de regering aan te bevelen als concentratieland; grootscheepse en langdurige steun aan de wederopbouw dient de konsekwentie te zijn van onze politieke erkenning en vreugde.

Wat zijn de geweren van de Sandinisten, vergeleken bij de wapens van NAVO en Warschau Pakt? Terwijl het parlement in Den Haag weer op gang komt, lijken intussen enkele besluiten definitief te worden. Ze doen je ziel wegkruipen en uitbarsten. Washington wil de MX gaan maken, 200 circuits van elk 23 lanceerplaatsen in Utah en de Nevada woestijn; op elke raket 10 kernkoppen; kosten 60 miljard dollar. De luchtmacht, die vindt dat ze tekort komt, wil elk van die ondergrondse „renbanen” omgeven met anti-raket-systemen. Dat zou een „gelukkig huwelijk” zijn. Het is ook een regelrechte schending van Salt I (1972), waarin Rusland en Amerika afzien van verdere ontwikkeling van zulke systemen.

Als dit de manier is om Salt II door

het Congres in Washington aanvaard te krijgen, dan weten we hoe ontwapenend men bezig is. Men vreest enigermate Nederland, sinds onze anti-neutronenbom akties. Zoals men ook de anti-kernenergie beweging hier vreest, nu ze zo sterk groeit. Wie vraagt er dan nog wet de funktie van de PPR was en zal zijn? Breed Kernwapen Overleg: wees waakzaam nu. Wie wil weten wat hij weten moet in de thans ook letterlijk ondergrondse materie van de bewapening, leze het verslag van de studiedag die, onder voorzitterschap van Egbert Boeker, plaats vond in het VU-gebouw; het staat in „Wending”, no. 7, uitgever Boekencentrum, Den Haag. Een ander feit uit de zomer: in juli stierf Herbert Marcuse. De man van het NEE, de grote weigering tegen de prestatie-maatschappij, de represieve tolerantie, de inkapseling van de arbeidende klassen, het tot ding maken van alles wat leeft en allen die leven. Hij werkte in Amerika en bestreed de Amerikanisering, zoals die ook woedt in West-Europa. Zo werd hij bekend in het verzet van 1968, in die plotselinge opleving van creativiteit, verbeelding, humanisering en democratie.

Velen in de PPR zullen van Marcuse geleerd hebben. Naar mijn inzicht zijn velen in onze partij niet alleen politiek maar ook persoonlijk erg betrokken bij de crisis in de huidige maatschappij. Zij belichamen die crisis in hun eigen bestaan, in hun thuis, relaties, werk, studie. Het vechten in die crisis is het goud van de PPR; het is niet een gebrek maar een talent; ik meen trouwens dat je gebreken je talenten zijn. De PPR wil er natuurlijk beslissingen door krijgen in gemeenteraden, staten,

parlement en regering. Maar ze is veel meer, ze is deel van een volledige kulturele revolutie. Van het debat rond de arme kultuur-opvatting van Den Uyl, waaraan ik als partijvoorzitter heb deelgenomen, brengt *de Volkskrant* een bundeling van artikelen uit; Hans Keller organiseert er in Rotterdam een symposium over.

Het partijbestuur heeft een uitvoerige beleidsnota klaar. Die is warm en intens geschreven. Zoals destijds het stuk van Dolf Coppes: „Nu is het radikale nog niet radikaal genoeg”. De beleidsnota heet: „De PPR in de jaren '80.” Ze spreekt over de huidige wereld en de noodzakelijke omwentelingen daarin. Ze geeft beleidskeuzes, richting Kamerverkiezingen en volgende kabinet. 25 augustus spreekt de Kerngroep er over. Daarna ontvangt ieder partijlid de tekst.

Hoe progressief wordt het volgende kabinet? Wil de kiezer de PPR erin? We bereiden ons voor. Toen de voorzitters van de progressieve partijen in augustus voor het eerst weer bijeen kwamen, hebben zij besloten tot een gezamenlijk beraad van hun partijen over de energie-problemen. Op 24 september is de eerste vergadering, in Den Haag. We zullen direkt de manier waarop de regering de „brede discussie” over kernenergie wil opzetten, beoordelen. Voor de PPR nemen deel: Leo Jansen, Theo Potma en ondergetekende. Van Potma verschijnt eerstdaags een boek over energie. Het beraad kan later tot andere gebieden worden uitgebreid. Groeit er aldus een vertrouwen in progressieve samenwerking? De PPR is er voor dat ook de CPN mee doet.

DE TIJDGEEST EN NOG WAT...

HENK WALTMANS

De met de PPR verwante lijsten hebben het niet slecht gedaan bij de verkiezingen voor het Europees Parlement. Zo kregen de ecologische groeperingen in België (*Ecolo* en *Agalev*) 185.821 stemmen ofwel 3,4 procent. Tegenover de nationale verkiezingen van december 1978 gingen zij vooruit met 2,6 procent. In de Bondsrepubliek behaalden de *Grünen* 3,2 procent.; in Frankrijk 4,4 procent, met in Straatsburg zelfs 9,7 en in Parijs 6,8 procent. In Groot-Brittannië deden de ecologisten slechts in vier districten mee: ze bereikten tussen de 3 en 4 procent. In Italië kwam de PR (Radikale Partij) op 3,7 procent en kreeg daarmee 3 zetels in het Europese Parlement. De gekozenen zijn: *Marco Pannella*, *Leonardo Sciascia* en *Emma Bonino*.

Een stelsel van evenredigheid zou in 1984 daarmee de ecologisten een kans bieden in de Europese Gemeenschap op meer dan 10 zetels in het Europese Parlement te komen.

Het heeft zin een berekening te maken van de kracht van de ecologische beweging als politieke partij bij Europese verkiezingen. Immers, een globale aanduiding geeft aan, dat zij de volgende percentages heeft bereikt:

België	3,4
Bondsrepubliek	3,2
Frankrijk	4,4
Groot-Brittannië	3,5

Alleen deze uitslag al kan, wanneer er een uniform kiesstelsel komt in 1984 met evenredige vertegenwoordiging binnen de huidige lidstaten als kiesdistricten, interessante perspectieven openen:

Bondsrepubliek	2 zetels
Frankrijk	3 zetels
Groot-Brittannië	2 zetels

Tezamen toch al zeven directe ecologische zetels, buiten de mogelijkheid, dat andere partijen welke zetels halen, zich bij een ecologische fractie zouden scharen, zoals de *Partido Radicale* (3 zetels).

De PPR is de laatste maanden, dank zij de campagne, weer omhoog geklommen, want de NIPO-cijfers voor maart jl. luiden:

CPN 2,5 (werd 1,7), PSP 2,5 (werd 1,7) en PPR 1,5 (werd 1,6). Cijfers geven altijd maar een beperkt beeld van de verkiezingswerkelijkheid. En toch: iets meer inzicht geven ze wel en dat is dan meegenomen.

De PPR moest het ook nu weer niet hebben van de ouderen. De politieke

voorkeur van de 35-jarigen en ouder ging voor 1,0 procent uit naar de PPR, van de 18 t/m 34-jarigen voor 3,0 procent. Het zou mijns inziens een verkeerd beleid zijn daar nu maar uit af te gaan leiden, dat de PPR zich dus nog méér op de jongeren zou moeten gaan richten. Ik acht dat net zo verkeerd als wanneer de uitslag in Zuid-Holland achterblijft bij die van Noord-Holland, dan maar te zeggen, dat we ons nog méér op Noord-Holland moeten gaan richten. De vraag is, of de PPR niet aansluiting moet zoeken bij alle leeftijdsgroepen en zich derhalve in haar presentatie meer algemeen moet opstellen, naar alle bevolkingsgroepen toe.

De relatie PPR en PvdA is opmerkelijk: de winst van de PvdA kwam voor 5 procent van de PPR, het verlies van de PvdA ging nu voor 9 procent naar de PPR, ofwel de PPR won van de PvdA.

kanttekeningen bij de Europese verkiezingen

Terecht noteerde de *Volkskrant* van 8 juni 1979:

„Het is wel opmerkelijk dat, terwijl de kleine partijen geen schijn van kans hebben om bij deze verkiezingen de kiesdeler te halen (vier procent), zij het toch redelijk goed hebben gedaan. Vooral de PvdA fungeert als doorgeefluik naar de kleine linkse partijen en ook naar D'66. Wint de PvdA behoorlijk wat stemmen van het CDA en de VVD, per saldo verliest zij stemmen aan CPN, PPR en PSP.”

De relatie PPR-CDA was niet minder opmerkelijk: de PPR won van het CDA.

Wat vonden onze mensen er nu van, heet van de naald?

Leo Jansen (NOS - 7.6.1979):

W. Nieuwenhuis: Mijnheer Jansen, meneer Nijhof van DS'70 heeft vanavond gezegd: zie je wel, die kleine partijen hadden niet mee moeten doen.

Jansen: Nou, dat vind ik een volstrekt onjuiste konklusie, omdat je ziet op dit moment, PPR heeft keihard gewerkt, heeft een goed, duidelijk programma

gebracht, PPR heeft een duidelijke bijdrage in deze campagne geleverd...

Nieuwenhuis: Het moet toch voor u een teleurstelling zijn?

Jansen: Het is het zeker, kijk, je hebt ontzettend hard gewerkt om een zetel te krijgen, je krijgt hem niet, dat is een teleurstelling. Toch ben ik overtuigd van de zin van de bijdrage van de PPR in deze campagne, we hebben de discussie op belangrijke punten aangewengeld, sommige lijsttrekkers hebben dat een beetje aan den lijve gevoeld.

Een tweede punt is, teleurgesteld omdat je geen zetel hebt gekregen, dat is geen fijn gevoel. Tegelijkertijd de zekerheid dat de PPR niet kapot te krijgen is, want onder zeer ongunstige omstandigheden, lage opkomst, lage opkomst van jeugdige mensen, een kieswet, die voor ons zeer ongunstig werkt, onder al die ongunstige omstandigheden is de PPR toch op peil gebleven en dat geeft een goede uitgangspositie om te denken over 1981. PPR-lijsttrekker Leo Jansen, teleurgesteld dat hij geen zetel heeft kunnen veroveren, meende desondanks een lichtpuntje te zien voor zijn partij. „Ondanks de lage opkomst, het wegblijven van de jongeren en de anti-Europastemming onder onze kiezers, hebben we ons gehandhaafd. De uitslag geeft de PPR een duidelijke uitgangspositie voor de volgende Kamerverkiezingen, want we zijn niet weggevaagd.” (*Trouw*-8.6.79).

PPR-fraktieleider Ria Beckers toonde zich niet ontevreden over de uitslag. Zij meent, dat haar partij nadelige invloed heeft ondervonden van de omstandigheid dat de jongere kiezers het hebben laten afweten. Volgens haar heeft ook de kiesdrempel van 4 procent de kiezers ervan weerhouden op de kleine partijen te stemmen. Volgens mevrouw Beckers zal de uitslag, gezien de lage opkomst, nationaal niet veel invloed hebben. (*Trouw*-8.6.1979).

En wat vind ik er nu van?

Een geestdriftige campagne van Leo Jansen, gesteund door de Tweede Kamerfractie, die zo nodig zijn Kamerwerk overnam, en gesteund door een eensgezind Partijbestuur, kon de matheid niet doorbreken, ook in eigen kring niet.

Velen in de PPR, met name provinciale en plaatselijke kaderleden hebben onvoldoende doorzien, dat een succes bij deze verkiezingen een noodzakelijke opstap was naar goede verkiezingen in 1981. En goede verkiezingen

Ander landbouwbeleid van EEG noodzakelijk

Het PPR-partijbestuur heeft naar aanleiding van het landbouwbeleid van de EEG de volgende verklaring uitgegeven:

„Onlangs bereikten de EEG-landbouwministers een akkoord over de landbouwprijzen voor het komende jaar. Het akkoord gaat uit van een gelijkblijvende melkprijs; de prijzen van de meeste andere landbouwprodukten zullen 1½% omhoog gaan.

De minister van landbouw, Van der Stee, toonde zich redelijk tevreden met het bereikte resultaat. Velen, waaronder de Nederlandse boeren, zullen daar anders over denken.

Er zijn geen afspraken gemaakt om de fundamentele problemen binnen de landbouw op te lossen. Het bestaande landbouwbeleid, met alle nadelen die het met zich meebrengt, blijft door het

verklaring partijbestuur

gesloten akkoord gehandhaafd. Enkele problemen zijn:

1. Het gemiddelde inkomen in de landbouw ligt al jarenlang ver onder het gemiddelde inkomen in andere sectoren. Volgens een overzicht van het ministerie van landbouw (uit de nota 'bedrijfs grootte en produktiebeheersing') bleef in 1976/1977 83% van de kleine landbouwbedrijven beneden het vergelijkbaar inkomen; van de grotere bedrijven bleef nog 55% beneden dit niveau. Er zijn lange werktijden nodig om deze relatief lage inkomens te kunnen behalen. Een werkweek van 70 uur is daarbij geen uitzonderlijk verschijnsel.

2. Het bestaande landbouwbeleid dwingt de boer om, bij relatief lage

gen in 1981 zijn nodig, om datgene waar de PPR zich zo voor inzet, enigermate gerealiseerd te krijgen. Deze uitslag is hoogst onbevredigend, omdat hij zo onduidelijk is.

De PPR ging iets terug vergeleken bij 1977 en won iets vergeleken bij 1978, maar wat moet je daarmee als er zo weinig mensen opkomen.

Je kunt er niet de konklusie uit trekken, dat de PPR als zelfstandige partij

prijzen, steeds meer per arbeidskracht te produceren, om te zorgen dat het inkomen niet steeds meer achterblijft. Er bestaan nu van verschillende landbouwprodukten grote overschotten. Het ophopen van deze overschotten slokt veel geld van de EEG-begroting op.

3. De werkgelegenheid in de landbouw loopt al jarenlang snel terug. Voorspellingen van het ministerie van landbouw (uit de structuurvisie landbouw) geven aan dat, op basis van het huidige landbouwbeleid, het aantal arbeidsplaatsen in de landbouw tot 1990 met 60.000 zal dalen.

Een ander landbouwbeleid is noodzakelijk. Dit beleid moet volgens de PPR de volgende hoofdpunten omvatten:

a. Ondernemer en werknemer in de landbouw moeten binnen een aanvaardbare arbeidstijd een inkomen kunnen behalen dat gelijkwaardig is aan het inkomen dat buiten de landbouw bereikt wordt. Door aanpassing van de prijzen moeten kostenverhogingen binnen de landbouw opgevangen worden. Niet door vergroting van de totale produktie. In gevallen waar via prijsvorming niet voldoende inkomen behaald wordt, moet in beginsel een aanvulling middels inkomens toeslagen plaatsvinden. Hierbij wordt in elk geval uitgegaan van een gegaandeerd minimumloon.

b. De omvang van de landbouwproduktie moet worden beperkt. Dit kan bereikt worden door een lagere prijs te betalen voor de hoeveelheid die door een boer meer geproduceerd wordt, dan het kwantum dat van tevoren is vastgesteld.

c. De werkgelegenheid in de landbouw dient zoveel mogelijk behouden te blijven. Hiervoor is een betere in-

door de kiezer wordt afgewezen; je kunt er ook niet de konklusie aan verbinden, dat de PPR door de kiezer als een noodzakelijke faktor in de Nederlandse politiek wordt beschouwd. Je kunt er eigenlijk niets uit afleiden. De onzekerheid blijft dus bestaan.

Het enige dat we kunnen doen is de komende twee jaar benutten, tenminste als het kabinet niet in oktober valt en er veel eerder nieuwe verkiezingen

komensituatie en produktiebeperking in de landbouw noodzakelijk.

d. Verbetering van de positie van midden- en kleinere landbouwbedrijven is nodig. Regelingen voor bedrijfsaanpassingen (zoals de W.I.R. en de grondbank) moeten op deze groep bedrijven worden gericht.

De PPR zal niet ophouden de minister van landbouw te blijven verzoeken, bij zittingen van EEG-landbouwministers en bij nationale maatregelen, een ander landbouwbeleid, zoals hiervoor genoemd, voor te stellen.”

Toon uw solidariteit met de armsten in Latijns-Amerika voor de opbouw van:

*** vakbonden * koöperaties * boerenbonden * vrouwenorganisaties * krottenwijkorganisaties:**

Zij verdienen uw solidariteit!

Giro 1918108

CLAT Nederland

Nieuwe gracht 47, Utrecht

Nazi-jager Simon Wiesenthal: NEO-FASCISME HEEFT IN NEDERLAND GEEN KANS

ALBERT KINGMA

Wenen: een stad vol van vergane glorie, muzikaal zowel als politiek; muzikaal middelpunt in de achttiende en negentiende eeuw; in die zelfde tijd ook politiek middelpunt van Europa. Slechts monumentale gebouwen herinneren ons aan die tijd; de tijden van Metternich, Franz-Josef en Johann Strauss zijn geteld. Wat nog over is, is een stad die leeft van met name Duitse en Nederlandse toeristen, enige internationale konferenties en het gezicht op het in aanbouw zijnde gebouw van de Verenigde Naties. Politiek dus weinig relevant meer.

Misschien hangt dat samen met de rol die Oostenrijk in de Tweede Wereldoorlog speelde: hoe vlug was zijn bevolking immers niet gediensig aan de Duitse bezetter? Hoeveel nazi-misdadigers kunnen daar nog steeds niet onbekommerd openbare functies bekleden?

Ook al is het een land waar de socialist Kreisky de scepter zwaait, aan die tijd wordt (willens en wetens?) weinig aandacht besteed.

Toch is het juist vanuit de hoofdstad

van dat land waar de opsporing van de beulen van het nazi-regime haar centrum heeft: het documentatiecentrum van de bond van joodse vervolgd door het nazi-regime.

Direkteur van dat centrum is Dr. Simon Wiesenthal; een in Nederland bewonderd en geëerd man; een symbool van het anti-fascisme, onlangs op zijn zeventigste verjaardag met een hoge Nederlandse onderscheiding omhangen. We hadden voor de PPR-aktiekrant een gesprek met hem.

De Salzorgasse in Wenen is gauw gevonden; een kleine straat met weinig winkels en veel hoogbouw; met het opgegeven huisnummer in de hand zoeken we de juiste woning; we lopen een halletje binnen waarbinnen enige kranen liggen rondom een herdenkingsteken voor de gevallen uit de Tweede Wereldoorlog; een daar schrobbende mevrouw maakt ons duidelijk dat het monument eigenlijk gesloten is voor bezoek; op onze vraag waar dan wel het kantoor van de heer Wiesenthal is, wijst ze ons de deur naast het halletje, nummer zes; een trapportaal op, tweehoog, daar bevindt zich zijn kantoor.

De toegangsdeur wordt slechts be- waakt door een kijkgat; op ons gebel worden we direkt binnengelaten en verzocht te wachten in een ruimte die als ontvangkamer dienst doet; aan de wand kaarten van Polen, Duitsland en Oostenrijk met daarop aangegeven waar zich ten tijde van het nazi-regime de concentratiekampen bevonden; verder onderscheidingstekens uit Israël, Amerika, Polen en Nederland. Het kantoor is klein, vol met dokumentatiemappen, archieven en een ongetwijfeld zeer belangrijke telex.

We hebben onze vragen zorgvuldig voorbereid: het gevaar dat de toenemende werkloosheid een voedingsbodem voor het fascisme kan zijn; de werkloosheid negatief projekteren op minderheden (toen de joden, nu de buitenlandse werknemers); het gevaar van de atoomstaat door het toenemende gebruik van kernenergie; de relatie oost-west in verhouding met de ontwikkelingen op het gebied der mensenrechten, etc., etc.

Met dergelijke vragen in ons hoofd beginnen we het gesprek in het kamertje van de heer Wiesenthal, een gesprek evenwel dat door de eerste vraag (*wat zegt zo'n hoge Nederlandse onderscheiding u?*) geheel over zijn werk zal gaan. „Natuurlijk ben ik erg vereerd met die onderscheiding, juist ook omdat die uit Holland komt, op dit moment.”

Wat bedoelt u met juist op dit moment? „Ondanks het bekende anti-fascisme van Nederland en de rol van de vele verzetsmensen in de oorlog heb ik de afgelopen jaren toch veel kritiek op mijn boterham gekregen vanuit de pers. Dat had alles te maken met het feit dat ik juist vanaf 1976 weer op het spoor van Nederlandse nazi-misdadigers kwam. Vele kranten schreven toen in de trant van: moet dat nu nog zo nodig! Ook de justitie schrok: ze had een sterk verouderd apparaat voor zulke zaken en ook de juristen waren weinig op de hoogte met deze problematiek. Gelukkig heeft de benoeming van een apart daarvoor vrijgemaakte

Herdenkingsteken voor de slachtoffers van de Oostenrijkse vrijheidsstrijd van 1938-1945 in de hal van het gebouw waarin het kantoor van Simon Wiesenthal is gevestigd.

foto W. J. Kingma

Menten laten lopen zou flagrante schending zijn van het recht

de rechtse hoek; vanuit de hoek van dat kleine clubje neo-fascisten wat Nederland „rijk” is. Daarnaast hebben we Duitsland als positie voorbeeld: wat dertig jaar informatie en dokumentatie niet voor elkaar kreeg, lukt vier tv-uitzendingen. Ik merk dat zelf aan de post die ik krijg (zelfs met naam en adressen ondertekend) en de uitnodigingen die ik van studenten uit Duitsland voor lezingen ontvang; neo-fascisme heeft de jeugd nodig om te groeien; dat mislukt nu met name door die uitzendingen”.

U heeft het over het positieve gevolg van Holocaust voor Duitsland als wapen tegen het neo-fascisme; hoe beoordeeld u dat zelfde verschijnsel in Nederland?

„In Nederland zal het neo-fascisme nooit een kans krijgen. Vergelijk het eens met België waar veel Vlamingen (als vaderlandslievende reactie tegenover de Walen) voor het nazisme kozen; vergelijk het eens met Oostenrijk: in Nederland kan een oud-NSB'er nog geen burgemeester van het kleinste gehucht worden. Daarbij valt op dat veel Nederlandse jeugdigen voor democratische, vaak progressief gericht partijen kiezen. Dat kan tegen het neo-fascisme ook een goed wapen zijn”.

officier van justitie (de Beaufort, AK) mij erg veel goed gedaan”.

Wat is uw mening over de kritiek van die kranten?

„Ik ben het daar volstrekt mee oneens; die beulen, in dit geval mensen als Loyen, Bruins, Pattist, moeten worden berecht; al was het alleen al als waarschuwing voor de verraders van morgen. In heel Europa waren kollaborateurs en veel verzetsmensen konden slechts gepakt worden door hun verraad.”

Maar daarnaast is het toch ook een daad van rechtvaardigheid, bijvoorbeeld als we naar een man als Menten kijken?

„Jazeker; juist in zijn geval. Want het was niet zomaar een Nederlandse ver-

rader; hij heeft de dood van Polen en Russen op zijn geweten; hém laten gaan zou een flagrante aantasting zijn van de geest en principes van het internationale recht”.

Een andere zaak welke ook nauw met uw werk is verbonden, is het fenomeen van het opkomend neo-fascisme. Ziet u dat als een werkelijk gevaar en heeft bijvoorbeeld een uitzending als van Holocaust daar een of andere invloed op?

„Holocaust heeft in Nederland, en dat in tegenstelling tot andere Europese landen vooral negatieve reacties opgeroepen, tenminste zo leek dat op het eerste gezicht; maar ik geloof en weet uit onderzoeken van ons bureau dat die reacties gemanipuleerd zijn vanuit

is toegespitst op de Arnhemse situatie kan het negentien pagina's tellende en goed gedocumenteerde stuk ook goede diensten bewijzen aan andere actiecentra die iets in de richting van een energiebesparingsbeleid op gemeentelijk niveau willen ondernemen. De nota kost (inkl. porti) f 5,-, te storten op giro 525661 tnv F. H. Boessemkool te Arnhem ovv Energienota.

Gelderland

Het a.c. Gelderland houdt op zaterdag 15 september een openbare ledenvergadering. Deze vergadering wordt gehouden in de Coehoorn te Arnhem en begint om 10.00 uur. Verdere informatie over de agenda van deze vergadering zal de Gelderse leden tijdig worden toegezonden.

Noordholland

Zaterdag 22 september wordt bij Emmy van Noord Verheul in Nederhorst den Berg de op de laatstgehouden provinciale kerngroep van Noordholland afgesproken brainstorming gehouden over wat de PPR te doen staat. De bijeenkomst is van tien uur 's morgens tot vier uur 's middags. Voor een lunch wordt gezorgd maar wie wil deelnemen moet zich wél vóór 8 september melden bij:

Emmy van Noord Verheul, Dammerweg 8, Nederhorst den Berg, tel. 02945/1497, of bij Riet van Kleef, Jisperveldstraat 170 Amsterdam, tel. 020/361353. Afgesproken is dat van ieder actiecentrum minstens één lid zou mee-brainstormen.

NIEUWS UIT DE aktie CENTRA

Gemeentelijk energiebeleid

Als reactie op de (zeer magere) plannen van de gemeente Arnhem op het gebied van energiebesparing heeft het PPR-actiecentrum Arnhem via een gedegen nota concrete suggesties op dit terrein gedaan. Hoewel de nota dus

vrijdagavond 9 en zaterdag 10 november in Utrecht

NAJAARSKONGRES 1979

Vrijdagavond 9 en zaterdag 10 november a.s. zal in Utrecht het najaarskongres 1979 worden gehouden. In het kongresboek worden de precieze gegevens over tijd en plaats vermeld. Zoals elk najaar is het kongres voor een deel gewijd aan organisatorische zaken: partijbestuursverkiezingen, vaststelling van de begroting, verantwoording van fracties en partijbestuur. Er komen voorstellen aan de orde om de besluitvorming op en rond kongressen te verbeteren.

Het inhoudelijke werk van het kongres concentreert zich rond een drietal welzijnsthema's: maatschappelijke dienstverlening en sociaal-kultureel werk, sport en edukatieve voorzieningen. Deze onderwerpen zijn door tijdgebrek op het vorige najaarskongres niet behandeld.

De stukken over maatschappelijke dienstverlening en sociaal-kultureel werk en over sport worden, met de vorig jaar ingediende amendementen, opnieuw afgedrukt in het kongresboek. Over het thema edukatieve voorzieningen is een nieuwe tekst opgesteld, die in het nummer van de PPR-aktiekrant is gepubliceerd.

Tot 1 oktober kunnen amendementen worden ingediend op de volgende stukken:

- **Visiestuk edukatieve voorzieningen**
- **Nota besluitvorming kerngroep en kongres**

De aktiecentra wordt dringend verzocht om zich bij het indienen van amendementen te beperken en zich te richten op hoofdzaken. Amendering van de nota over besluitvorming is slechts mogelijk op de konkrete reglementsvorstellen.

Ook ditmaal is het gebruik van **amendementsformulieren** verplicht. Deze zijn op aanvraag verkrijgbaar bij het partijburo. Amendementen moeten zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk op 1 oktober, in drievoud op het partijburo ontvangen zijn.

Amendementen kunnen alleen worden ingediend door een aktiecentrum, door 15 partijleden, door het partijbestuur of door de kamerfrakties.

Ook eventuele moties wil het partijbestuur graag voor 1 oktober ontvangen. Ze kunnen dan in het kongresboek worden opgenomen. Het kongresboek zal als alles goed gaat een van de eerste dagen van november bij de kongresdeelnemers in de bus vallen. Opgave van kongresdeelnemers moet plaatsvinden vóór 1 oktober door middel van het aan de aktiecentra toegezonden formulier.

Het partijbestuur hoopt dat het kongres straks tot zijn recht kan komen als in hoogste instantie beslissend orgaan, mede door een goede voorbereiding in de partij. We wensen jullie voor de komende maand sterkte bij de discussie.

VISIESTUK EDUKATIEVE VOORZIENINGEN

Ten geleide

Op het najaarskongres van 1978 stond een stuk over edukatieve voorzieningen ter diskussie als onderdeel van een programma „welzijn”. Dat is destijds vanwege tijdgebrek niet meer in behandeling genomen. Het partijbestuur heeft toen de onderwijsgroep gevraagd om de ingediende amendementen te gebruiken om een nieuw stuk te schrijven. Een (uitgebreide) onderwijsgroep heeft dit uitgevoerd en vervolgens breder in gesprek gebracht op een studiedag d.d. 23 juni 1979. Het toen vastgestelde voorstel heeft het partijbestuur in essentie overgenomen.

Het partijbestuur beklemtoont, dat het gaat om een visiestuk, dat de uitgangspunten moet vastleggen van waaruit het verdere PPR-denken over onderwijs moet plaats vinden. Het bestuur heeft de onderwijsgroep gevraagd om na het kongres nader het onderwijs te bestuderen voor 12- tot

16-jarigen en voor de ouderen, die niet meer onder de volledige leerplicht zouden moeten vallen. In dit verband zal nader aandacht worden besteed aan het Wetenschappelijk Onderwijs, het Hoger Beroeps Onderwijs en het levenslang leren. Het partijbestuur realiseert zich, dat er in dit stuk geen definitieve keus gemaakt wordt voor het systeem basisschool- middenschool - bovenschool. Het bestuur stelt zich op het standpunt, dat het onderwijs één van de middelen is, waardoor mensen met weinig kansen zich kunnen toerusten tot een eigen, mondige rol in de samenleving. Het is op dit punt nog niet duidelijk **welke organisatie** van de edukatieve voorzieningen dit doel het beste dient. Het is daarom nog te vroeg om een definitieve keus te maken. Het bestuur vraagt de onderwijsgroep deze zaak nauwkeurig te volgen en - zodra dat mogelijk wordt - een keus te maken.

Het partijbestuur

I. Analyse

1. Het onderwijs in Nederland draagt een aantal kenmerken van een op prestatie en competitie gerichte maatschappij. Bewust of onbewust in stand gehouden maatschappelijke ongelijkheid doordringt ook het hele onderwijssysteem. Daardoor wordt vooral de positie van de sterken gewaarborgd. Voor de zwakken is het onderwijssysteem te veel afgestemd op aanpassing aan de sociale orde, zoals die door de bovenlaag van de samenleving wordt voorgestaan.

- 2.a. Het onderwijssysteem is sterk getekend door de arbeidsmarkt van gisteren, waar de arbeid te veel als koopwaar beschouwd werd. Het is daarbij zo verstand, dat het op de oude voet blijft functioneren ondanks het feit dat allerlei opleidingen niet meer zoveel uitzicht bieden op het vinden van een baan. Toch blijft het afgestemd op het verwerven van „technische” kennis ten behoeve van een voortdurende economische groei en de produktie van vaak nodeloze goederen.
- 2.b. Op grond van de opleiding vindt selektie plaats voor het arbeidsproces, terwijl de toegankelijkheid van de

VISIESTUK

EDUKATIEVE VOORZIENINGEN

verschillende onderwijsvormen al grotendeels bepaald wordt door sociale afkomst en sexe. Bovendien heeft zich een beloningssysteem ontwikkeld, dat de bestaande maatschappelijke ongelijkheid tussen mensen nog versterkt: hoe verstandelijker en hoe gespecialiseerder de opleiding, hoe meer inkomen en aanzien men verwerft.

- 3.a. Het merendeel van het huidige onderwijs richt zich te zeer op het afleveren van aangepaste en niet-kritische mensen: inpassing in de bestaande maatschappelijke verhoudingen wordt belangrijker gevonden dan de ontwikkeling van eigen mogelijkheden.
- 3.b. In het onderwijssysteem overheerst het opdoen van kennis zo, dat er zelfs bij de algemene vorming sprake is van een eenzijdige intellectuele gerichtheid. Andere belangrijke facetten, zoals het emotionele en creatieve, komen veel te weinig aan bod. Zelfs het sociale gedrag – het niet op zichzelf gericht handelen – krijgt nauwelijks aandacht: de competitie tussen individuen wordt in het onderwijssysteem hoger aangeslagen dan hun samenwerking.
4. Het huidige onderwijs, bepaald door maatschappij en cultuur, is te zeer rolbevestigend. Vrouwen en meisjes hebben minder kansen in het onderwijs en worden bovendien minder gestimuleerd hun mogelijkheden te benutten.
5. Voor enkele groepen in de maatschappij (b.v. buitenlandse werknemers en hun gezinnen, „moeilijk opvoedbare” kinderen, huismoeders) is de toegang tot het (vervolg)onderwijs extra moeilijk, omdat er geen of onvoldoende opvang is voor hun specifieke problemen (het niet genoeg beheersen van de taal, het zich niet kunnen of willen aanpassen aan de „normen” of aan ons cultuurpatroon, het moeten zorgen voor een gezin of domweg het kostenaspect).
6. Ook de onmacht en soms onwil van de betrokkenen om veranderingen na te streven maakt het onderwijssysteem nodeloos star: veel schoolbesturen tonen zich tegenstanders van vernieuwingen en beroepen zich te gemakkelijk op het werk van de onderwijsbureaus; veel leraren houden vast aan hun vertrouwde methoden of worden belemmerd bij het ontwikkelen van nieuwe of willen hun positie veilig stellen; veel ouders en onderwijsvragenden wedden op een kennisindustrie, waarvan zij hopen dat deze hun kinderen (of hen) zo hoog mogelijk brengt in het bestaande sociale systeem.

II. Doelen

7. Onderwijs, vorming en scholing, zonder drempels die diskriminerend werken, zullen voor iedereen mogelijk moeten zijn gedurende het hele leven. Wij kiezen voor wat wij emancipatorische edukatie noemen: vorming en onderwijs, die gericht zijn op solidariteit met anderen én op verantwoordelijkheid en ont-plooiing van de mens zelf. Die edukatie zal het bestaande niet als vanzelfsprekend, als door het toeval of als door een intellectuele stand gegeven beschouwen. Emancipatie betekent dat alle mensen, hoe verschil-

lend begaafd ook, als gelijkwaardigen de normen van de samenleving bepalen en ruimte voor veranderingen zoeken.

8. Het gericht zijn van edukatieve voorzieningen op emancipatie van groepen en personen betekent dat de overheid voorwaarden zal moeten scheppen, waaronder de mensen gedurende hun hele leven gestimuleerd worden tot een samenhangende ontwikkeling van hun kennisgerichte, praktijkgerichte (ook ambachtelijke), expressieve, sociale, lichamelijke en emotionele kwaliteiten, zodanig dat ieder mens verantwoordelijk kan zijn voor zichzelf en solidair ten opzichte van anderen.
9. Edukatieve voorzieningen moeten het mogelijk maken dat de mensen inzicht verwerven in hun eigen positie in de samenleving in verhouding tot die van anderen. Deze voorzieningen dienen de instrumenten aan te reiken, die leren kritisch te oordelen en keuzen te maken, ook ten aanzien van de sociale en economische ordening van de maatschappij; zij zijn daarbij meer mens- dan leefstofgericht. In alle onderwijsvormen moet speciale aandacht geschonken worden aan het leren omgaan met belangentegenstellingen en aan het op een geweldloze wijze leren oplossen van conflicten. Ook is het van belang dat men leert omgaan met mensen van verschillende volkeren met hun verschillende culturen in de samenleving.
10. Het recht op onderwijs, vorming en scholing voor iedereen vanaf het zestiende jaar zal in de grondwet vastgelegd worden, terwijl tot dat jaar de leerplicht gehandhaafd blijft. Een gemeenschappelijk minimumpakket van kennis en vaardigheden zal gegarandeerd moeten worden, uitgaande van de in stelling 8 genoemde facetten. Bij voorkeur in samenhang met een in te voeren basisinkomen moet iedereen vanaf het zestiende jaar bepaalde rechten op edukatie krijgen.
- 11.a. Het onderwijs tot zestien jaar dient zo weinig mogelijk breukvlakken te vertonen. Daarom zal iedere vorm van maatschappelijk, in termen van hoog en laag, verschillend gewaardeerde en naast elkaar bestaande schooltypen voor de leerplichtigen afwezig zijn.
- 11.b. In toenemende mate zal oriëntatie op wat in de maatschappij leeft, mogelijk moeten zijn. Het participeren leren moet meer regel dan uitzondering worden.
- 11.c. Tot het vierde jaar zal het recht op edukatieve voorzieningen bestaan in de vorm van goede peuterspeelzalen. De kosten hiervan moeten in zoverre door de samenleving gedragen worden, dat er voor niemand financiële barrières mogen zijn om zijn kinderen eraan deel te laten nemen.
- 11.d. De leerplicht van 4- en 5-jarigen dient soepel te worden gehanteerd.
- 11.e. Om kinderen met ernstige geestelijke en/of lichamelijke achterstand zo weinig mogelijk naar het speciale onderwijs te hoeven sturen, moeten op de basisscholen extra voorzieningen mogelijk zijn. Speciaal onderwijs kan blijven bestaan voor hen die daarvan gebruik willen maken, maar dan zoveel mogelijk in samenwerking met scholen voor basisonderwijs en voortgezet onderwijs.
- 11.f. De experimenten met de middenschool moeten

- voortgezet worden, alsook de thans in gang gezette experimenten met een tienjarige basisschool (4-14 jaar) gevolgd door een tweejarige brugperiode, waarin men gericht kan kiezen op welke wijze men gebruik wil maken van het recht op edukatie en de experimenten met een school voor 6-16-jarigen. Tot het zestiende jaar moet men kunnen werken in één onderwijsvorm, gedifferentieerd naar belangstelling en ontwikkelingsmogelijkheden van de leerplichtigen.
12. Het leerrecht na het zestiende jaar dient voor iedereen een reële inhoud te krijgen. Voor sommigen zal dat de bovenschool (16-18 jaar) worden, eventueel gevolgd door een vorm van hoger onderwijs, voor anderen het zogenaamde participatie- of beroepsonderwijs. Daarnaast moet zeer spoedig een systeem van open edukatief aanbod verwezenlijkt worden, waarvan velen op latere leeftijd zullen kunnen profiteren. Bij de verdeling van de beschikbare middelen dient een serieuze afweging plaats te vinden tussen met name het hoger onderwijs en de edukatieve netwerken.
- 13.a. Emancipatorische edukatie dient zoveel mogelijk gedecentraliseerd te zijn. Dit vereist een structuur, waarin de persoonlijke relaties tussen leerlingen, leraren, ouders en buurtbewoners tot hun recht kunnen komen. Voor de leerplichtigen zijn kleine scholen gewenst, die zoveel mogelijk geïntegreerd zijn in hun buurt of wijk.
- 13.b. Emancipatorische edukatie dient zoveel mogelijk gedemocratiseerd te zijn. De onderwijsvragende moet vanuit zijn behoeften vorm en inhoud van de voorzieningen kunnen bepalen, uiteraard in overleg met de onderwijsgevende en – wat het basisonderwijs betreft – met de ouders/verzorgers, die een sturende en adviserende functie vervullen.
- 13.c. Emancipatorische edukatie stimuleert de aandacht voor het wereldgebeuren, de bezinning op levensbeschouwelijke, politieke en kulturele visies. Belangrijk is de bijscholing van de onderwijsgevendenden op methodisch en didaktisch gebied.
- ### III. Strategie
- 14.a. Bovenstaande doelstellingen vormen een visie op de lange termijn, die stap voor stap moet worden vertaald in concrete beleidsmaatregelen, passend in de dan geldende situatie. Dit houdt ook in dat de doelstellingen niet voor altijd vastliggen: zij moeten, indien gewenst, aangepast en gewijzigd kunnen worden.
- 14.b. Bij de discussie over de doelstellingen en de bepaling van de concrete stappen dient de nadruk gelegd te worden op maatregelen, die de bevolking in staat stellen zelf op democratische wijze beslissingen over edukatieve voorzieningen te nemen. Een goede voorlichting en informatievoorziening aan alle leden van de maatschappij is daarbij zeer belangrijk.
- 15.a. Veel zorg zal besteed moeten worden aan de opleidingen voor beroepskrachten en de ondersteuning van vrijwilligers, inclusief goede na- en bijscholingsmogelijkheden. De thans bestaande verschillende waar-
- dering voor onderscheiden categorieën beroepskrachten, onder andere tot uitdrukking komend in hun salariëring, zal moeten verdwijnen.
- 15.b. Evenals in andere sectoren zal ook hier het beschikbare werk eerlijk verdeeld moeten worden. Daartoe dienen op korte termijn de mogelijkheden voor deeltijdbanen met vaste aanstelling uitgebreid te worden, en dient vrijwillige vervroegde pensionering mogelijk te zijn.
- 16.a. De participatie van de ouders van leerplichtigen dient zowel bestuurlijk als inhoudelijk te worden bevorderd. De leerplichtigen zelf dienen een grotere zeggenschap over organisatie, vorm en inhoud van het onderwijs te hebben naarmate zij ouder zijn. Na het 16e jaar is de onderwijsvragende de eerst aangewezen om hierover te beslissen.
- 16.b. Ook de participatie van zowel beroepskrachten als vrijwilligers zal in een democratische structuur gewaarborgd moeten zijn.
17. Het beheer van de materiële voorzieningen zal op zo direct mogelijke wijze in handen van de leden van de samenleving moeten liggen. Daarbij zal ernaar gestreefd moeten worden om steeds de groep van de meest direct betrokkenen op de kleinst denkbare schaal te vinden. In plaats van centralisatie en overkoepeling dienen decentralisatie en participatie voorop te staan.
18. Er dient een nauwe samenwerking te bestaan tussen edukatieve voorzieningen onderling en tussen deze voorzieningen en andere instellingen, zoals buurt- en clubhuiswerk, bibliotheken e.d. Ook dient er een landelijk net van regionale ontwikkelingscentra te ontstaan, die vernieuwingsactiviteiten moeten ondersteunen en ervaringen daarmee helpen verspreiden. In deze ontwikkelingscentra zullen allerlei bestaande instellingen zoals schoolbegeleidingsdiensten e.d. moeten samenwerken, ook met konsulenten voor buurt- en clubhuiswerk.
- Naast het centraal ontwikkelen van modellen door o.a. S.L.O. zullen de onderwijsvragenden en onderwijsgevendenden de ruimte moeten hebben om zelf aangepast materiaal te kunnen ontwikkelen.
19. De instellingen voor hoger onderwijs zullen hun onderzoek meer direct ten dienste van de gemeenschap moeten stellen, b.v. in de vorm van wetenschapswinkels ten behoeve van actiegroepen, wijkcentra en soortgelijke, niet door de overheid gesubsidieerde groepen.
20. In het beleid op korte termijn zal voorrang gegeven moeten worden aan edukatieve voorzieningen door diegenen die weinig of geen kansen hebben gehad. Hierbij zijn met name semi- en analphabeten en buitenlandse werknemers en hun gezinnen te noemen, evenals die thans gedeeltelijk leerplichtige jongeren, waarvoor momenteel geen goede voorzieningen bestaan. Dit betekent tevens een prioriteit voor de opleidingen van beroepskrachten en de ondersteuning van de vrijwilligers die zich met name met deze groepen bezighouden.

In de periode van 25 september tot en met 21 oktober bereikt de campagne voor een olieboycot tegen Zuid-Afrika en de aanwezigheid van Shell in dat land een landelijk hoogtepunt. Ter afsluiting van deze aktiemaand wordt zaterdag 20 en zondag 21 oktober

ber in Austerlitz en Utrecht een Zuidelijk Afrikakongres gehouden: het werkgedeelte is in eerstgenoemde plaats en in het muziekcentrum Vredenburg in Utrecht vindt zondagavond een politiek-kulturele manifestatie plaats. Verdere informatie: 020/183598.

NOTA BESLUITVORMING KERNGROEP EN KONGRES

I. Inleiding

Krachtens de beleidsnota partijorganisatie, die door het kongres van november 1978 is aanvaard, heeft de werkgroep organisatie uit het partijbestuur voorstellen ontwikkeld over de wijze van besluitvorming op en rond kongressen en kerngroepvergaderingen.

Kongres en kerngroep ontleen hun bestaan aan de statuten van de partij (artikel 10 resp. artikel 14). Omtrent de wijze van besluitvorming wordt in de statuten niets naders bepaald dan dat de werkwijze wordt geregeld in het huishoudelijk reglement. Dit laatste regelt in hoofdstuk 2 (artikelen 4 t/m 9) het kongres en in hoofdstuk 8 (artikelen 24 t/m 27) de kerngroep. Daarnaast zijn met betrekking tot de besluitvorming van belang hoofdstuk 5 (vergaderingen) en hoofdstuk 9 (het kongrespresidium en de kerngroepkommissie). Deze nota geeft weer welke maatregelen het partijbestuur ter verbetering van de besluitvorming heeft genomen of voorbereid, en welke voorstellen het heeft ontwikkeld. Een aantal verbeteringen kan worden gerealiseerd binnen het geldende huishoudelijk reglement.

Voorzover er voorstellen worden geformuleerd die niet passen in hetgeen tot dusverre geregeld is, worden deze aan het kongres voorgelegd als voorstellen tot wijziging van het huishoudelijk reglement. De mogelijkheid tot amendementen is tot deze voorstellen beperkt; men vindt ze in paragraaf V van deze nota.

II. Besluitvorming in de kerngroep

Voorstellen over de besluitvorming in de kerngroep gaan uiteraard in eerste instantie de kerngroep zelf aan. De kerngroepkommissie heeft terzake van de besluitvorming krachtens het Huishoudelijk Reglement van de partij (artikel 30) een aantal taken die strekken tot een geordende gang van zaken bij de beraadslagingen en de besluitvorming in de vergaderingen, de voorbereiding daarvan en de verslaggeving daarover. Het ligt daarom voor de hand dat het partijbestuur over de bezinning op de besluitvorming in de kerngroep nauw overleg heeft gepleegd met de kerngroepkommissie.

Dit overleg heeft geleid tot de nota „Funktioneren Kerngroep” die als stuknummer 3983 in de kerngroepvergadering van 9 juni 1979 aan de orde is geweest. In dit stuk wordt een analyse gegeven van de wederzijdse verhouding tussen kerngroep/kerngroepkommissie en partijbestuur, en worden een aantal suggesties gedaan om tot een betere relatie te komen, een betere relatie die moet strekken tot verbetering van de besluitvorming in de partij en met name in de kerngroepvergaderingen.

Ook in een partij die zich vaak graag verzet tegen het aanleggen van wegen kan men bezig zijn de weg naar de hel te plaveien. Om dit enigszins te voorkomen is verantwoording aan het kongres een geschikt middel. Vandaar dat wij een aantal voornemens uit de nota „Funktioneren Kerngroep” welke betrekking hebben op besluitvorming hier herhalen.

- Een zakelijke beantwoording door het partijbestuur van vragen uit de kerngroep zal worden bevorderd, waarbij lange wolle verhalen zullen worden vermeden.
- Informatievragen zullen tevoren schriftelijk of telefonisch worden ingediend.
- Het partijbestuur zal zich minder formeel opstellen en meer met de kerngroep in discussie gaan.

- Het partijbestuur zal kerngroep-vergaderingen beter voorbereiden. Dit punt heeft geresulteerd in het voorbereken van de kerngroepagenda in het partijbestuur in aanwezigheid van een vertegenwoordiging van de kerngroepkommissie.
- De kerngroepkommissie zal ertoe bijdragen dat bij beschouwingen van kerngroepleden de vraagpunten duidelijk naar voren komen. De voorzitter kan konstateren of er in een betoog al dan niet vragen zitten en deze zo nodig herformuleren.
- In de agenda zal tijd worden vrijgemaakt voor de voorbereiding van de beantwoording van vragen.
- De kerngroepkommissie zal trachten richtlijnen te ontwikkelen voor de verantwoordingen van partijorganen bijv. door het aanleggen van een lijst van punten die belangrijk zijn voor een verantwoording.
- In de agenda zal ruimte worden geboden voor uitwisseling van regionale en plaatselijke ervaringen en discussies daarover.
- De provinciale actiecentra worden verzocht na te gaan welke mogelijkheden er zijn om tot een provinciale voorbereiding van de kerngroep-vergaderingen te komen.
- Het eerder geopperde idee om te streven naar een voorzitterspool wordt overgenomen. Op dit punt wordt onderstaand nader teruggekomen.
- De voorzitter zal de discussies tijdens de vergadering zodanig samenvatten dat de kerngroep over konklusies duidelijke uitspraken kan doen.
- De notulen zullen worden vervangen door beknopte verslagen die meer de vorm hebben van besluitenlijsten. Hiervoor zal een betaalde notulist worden aangetrokken.
- Partijbestuur en frakties zullen bij hun verantwoording in de kerngroep tevoren aandacht geven aan punten die voor de publiciteit van bijzondere betekenis zijn.
- De PPR-aktiekrant zal zowel tevoren als via verslaggeving de kerngroepvergaderingen begeleiden, waarbij de redactie eigen commentaar kan leveren op discussies en besluiten.
- Ook nu de verantwoording van stichtingen en themagroepen via het partijbestuur loopt blijven leden van de kerngroepkommissie verantwoordelijk voor het contact met de betreffende organen. Zij waken voor het indienen van de verantwoordingen.
- Bij de aanbieding van deze verantwoordingen door het partijbestuur dient dit aan te geven welke discussie- en beslisapunten er zijn, waarbij bij belangrijke beslisapunten ontwerp-besluiten gevoegd worden, die uiteraard amendeerbaar zijn.
- Het partijbestuur beoordeelt in gezamenlijke evaluatie met de kerngroepkommissie, de stukken op hun behandelbaarheid.
- De kerngroepkommissie beoordeelt of het partijbestuur alle relevante punten heeft aangegeven.
- Stukken zullen voor een en ander eerder ter beschikking moeten zijn dan tot heden.
- Het partijbestuur zal zijn bestuursstukken ter beschikking stellen aan de kerngroepkommissie.

Het is noch bij partijbestuur noch bij kerngroepkommissie bij het opsommen van voornemens gebleven.

Een aantal ervan is onmiddellijk in praktijk gebracht. De resultaten, die overigens ter beoordeling van de kerngroep staan, waren reeds merkbaar.

III. De voorzitters-pool

Artikel 30.4.1 van het Huishoudelijk Reglement van de partij bepaalt dat het de taak van de kerngroep-kommissie is, voorzitters van de verschillende kerngroep vergaderingen aan te wijzen. Ook het Burgerlijk Wetboek regelt echter een en ander ten aanzien van voorzitters en besluitvorming. Wat wij tot goed begrip hier beknopt weergeven.

De wettelijke bepalingen ten aanzien van het kongres in boek 2 van het Burgerlijk Wetboek artikel 10 t/m 12 gelden krachtens het bepaalde in artikel 13 overeenkomstig ten aanzien van de kerngroep. Een besluit geldt in een algemene vergadering als genomen, wanneer de voorzitter ter vergadering het oordeel heeft uitgesproken, dat het besluit genomen is en wanneer niet onmiddellijk de juistheid van dit oordeel wordt betwist. Als voorzitter van de algemene ledenvergadering treedt krachtens Artikel 38 boek 2 van het Burgerlijk Wetboek op de voorzitter van het bestuur, tenzij de statuten anders bepalen. In ons geval bepalen de Statuten in lid 6 van Artikel 9, dat het voorzitterschap van het kongres wordt opgedragen aan het presidium, waarvan de samenstelling en de taak nader worden geregeld bij Huishoudelijk Reglement.

In de meergenoemde nota over het functioneren van de kerngroep wordt gesteld dat in principe de mogelijkheid al bestaat om voor kerngroepen en kongressen voorzitters buiten de presidia te zoeken. En verder: „Een ontwikkeling in de richting van een pool wordt echter geblokkeerd door mensen die zelf graag voorzitter willen zijn. Het gebruik maken van een pool kan niet afgedwongen worden.”

De kerngroep en het partijbestuur achten het raadzaam dat voorlopig het partijbestuur een eerste groep – na raadpleging van de kerngroep over de kandidaten – zou benoemen. Hierbij zou vooral de ervaring selectiekriterium moeten zijn. Daarnaast zouden bijvoorbeeld provinciale ledenvergaderingen voordrachten kunnen doen, terwijl ook de eenmaal ingestelde pool het recht zou kunnen krijgen voordrachten voor uitbreiding te doen.

De kerngroep deelde de mening dat de problemen van vormgeving en uitwerking niet mochten verhinderen dat met de voorzitterspool kon worden begonnen.

IV. Besluitvorming op en rond kongressen

Met de onderstaande voorstellen worden twee doeleinden nagestreefd:

- het kongres moet zich inhoudelijk op hoofdzaken kunnen concentreren;
- de kwaliteit van kongresstukken moet door een betere voorbereiding worden verhoogd.

1. Meer inhoudelijke discussie in de partij

Bij de huidige werkwijze worden kongresstukken 2 maanden voor het kongres gepubliceerd. De actiecentra hebben dan 1 maand de tijd om amendementen in te dienen. De leden zien de voorstellen op dat moment voor het eerst en zijn bij het formuleren van commentaar sterk gebonden aan de aangeboden tekst. Er zijn weinig mogelijkheden het karakter van de kongresstukken ingrijpend te wijzigen of gekonstateerde lakunes in te vullen.

Het partijbestuur stelt daarom voor de kongresprocedure zo te veranderen dat een inhoudelijke standpuntbepaling in twee fasen wordt voorbereid. Daartoe worden thematische stukken 8 maanden voor een kongres in eerste versie gepubliceerd. Actiecentra en individuele partijleden krijgen dan 2 maanden de tijd om commentaar te leveren, waarna de opstellers aan de hand van de ontvangen reacties een tweede versie maken. De tweede versie wordt aangeboden aan het partijbestuur, dat het stuk 2 maanden voor het kongres publiceert. Het kan dan volgens de gebruikelijke pro-

cedure door de actiecentra geamendeerd worden.

Deze gang van zaken heeft het voordeel dat de partij in een eerder stadium bij de totstandkoming van een kongresstuk betrokken wordt. Verwacht mag worden dat de behoefte om in tweede instantie amendementen in te dienen minder wordt, zodat het kongres minder belast raakt en meer tijd krijgt voor de wezenlijke punten van discussie.

2. Voorwaarden voor een goede behandelbaarheid van kongresstukken

Het partijbestuur wil kongresstukken – voordat ze ter amendering de partij in gaan – toetsen aan de volgende criteria:

- beknopt
- goed leesbaar
- logisch opgebouwd
- duidelijk
- voorzien van konklusies.

In de hierboven onder 1. voorgestelde produdere wordt de tweede versie van elk thematisch kongresstuk 4 maanden voor het kongres aan het partijbestuur aangeboden. Het partijbestuur heeft daarmee – meer dan totnutoe – de gelegenheid voor grondige bespreking.

Om de behandelbaarheid van kongresstukken – zowel in de actiecentra als uiteindelijk op het kongres – te verbeteren, wordt verder voorgesteld alle thematische stukken te splitsen in stellingen en toelichting. Deze werkwijze is al enkele malen toegepast. De mogelijkheid tot amendering beperkt zich dan tot de stellingen; de toelichting wordt achteraf aangepast aan de door het kongres vastgestelde tekst.

3. Voorstellen ter ontlasting van het kongres

Het kongres moet zich op hoofdzaken kunnen concentreren. Er bestaat al een systeem waarbij aan amendementen op kongresstukken een verschillend gewicht wordt toegekend, n.l. de categorie-indeling.

In categorie 3 worden amendementen ondergebracht, die beogen wezenlijke veranderingen aan te brengen in ontwerp teksten en voorstellen. Deze amendementen vergen een discussie van het kongres, waarna stemming plaatsvindt.

In categorie 2 worden amendementen ondergebracht die wel duiden op verschillen, maar bij aanvaarding niet leiden tot herziening op hoofdpunten van ontwerp teksten en voorstellen. Deze amendementen worden behandeld zonder discussie van het kongres; ze worden afzonderlijk in stemming gebracht na toelichting van de indieners en van de uitbrenger van het preadvies.

In categorie 1 worden amendementen ondergebracht die van geringe betekenis zijn, kleine veranderingen voorstellen of een zuiver redactioneel karakter hebben. Deze amendementen worden door het kongres en bloc aanvaard resp. verworpen, conform het preadvies.

Tegen de indeling van een amendement in een bepaalde categorie kan bezwaar worden gemaakt, waarna het kongrespresidium over de indeling beslist.

Het partijbestuur stelt voor dat het kongres zich voortaan in de plenaire zitting uitsluitend bezig houdt met de behandeling van categorie 3 – amendementen.

Voor de behandeling van amendementen uit categorie 2 wordt het kongres gesplitst in sekties.

De categorie 1 – amendementen nemen naar verhouding veel plaats in in het kongresboek. Denkbaar is ze voortaan niet meer te publiceren, maar de positief gepreadviseerde in handen te stellen van de redaktiekommissie en de negatief gepreadviseerde terug te zenden aan de indieners (die bij het kongrespresidium mogen reklameren). Dit heeft tot gevolg dat de kongresstukken 2 weken eerder in de PPR-aktiekrant moeten verschijnen.

Behalve thematische stukken en amendementen daarop behandelt het kongres ook zaken die niet amendeerbaar

zijn, b.v. de verantwoordingen van fracties en partijbestuur. Om tijdens het kongres tijd te sparen wordt voorgesteld het indienen van schriftelijke vragen over dergelijke onderwerpen verplicht te stellen. De betreffende stukken moeten dan uiterlijk één maand voor het kongres worden gepubliceerd in de PPR-aktiekrant en de aktiecentra kunnen hun vragen tot 2 weken voor het kongres schriftelijk indienen.

4. Gang van zaken op het kongres

- a. Bij de splitsing van het kongres in sekties zijn de aktiecentra verplicht hun afgevaardigden evenredig over de sektievergaderingen te verdelen. De sekties zijn bevoegd amendementen uit categorie 2 te verschuiven naar categorie 3. Voor het aanvaarden of verwerpen van een categorie 2 – amendement is een stemverhouding van tenminste 3 tegen 2 vereist. Wordt hieraan niet voldaan, dan wordt het amendement in plenaire zitting behandeld. De sekties hebben het recht tot voorbespreking van categorie 3 – amendementen.
- b. De vooraf ingediende schriftelijke vragen over verantwoordingen en andere niet amendeerbare stukken worden tijdens het kongres beantwoord. Aktiecentra die geen schriftelijke vragen hebben gesteld mogen op het kongres niet het woord voeren; de andere alleen als hun vragen onvoldoende beantwoord zijn.
- c. Tijdens het hele kongres treedt per aktiecentrum en per orgaan (bv. fracties, partijbestuur) in principe één woordvoerder over een onderwerp op. Eventueel is het optreden van een tweede spreker toegestaan als er een minderheidsstandpunt verwoord moet worden.

5. De mogelijkheid van een referendum

Al in de beleidsnota 1976-1978 is aangekondigd dat de mogelijkheid voor het houden van algemene referenda in de partij zou worden bestudeerd. Het partijbestuur stelt thans voor deze mogelijkheid te openen.

Het partijbestuur ziet een referendum niet als een middel om de meningen in de partij te peilen. Daarvoor staan andere wegen open, b.v. raadpleging van de kerngroep. Een referendum zou slechts zaken moeten betreffen die normaliter door het kongres – als hoogste orgaan in de partij – worden behandeld.

In deze gedachtengang wordt het referendum beschouwd als een vorm van een buitengewoon kongres. Een referendum kan dan, evenals een buitengewoon kongres (zie art. 5 lid 2 van het huishoudelijk reglement), door het partijbestuur worden georganiseerd als meer dan 50% van de gekozen leden van de kerngroep en/of 1% van het aantal partijleden dat wenst. Daarnaast kan uiteraard ook het kongres besluiten over een bepaalde zaak een referendum te houden.

In het referendum worden konklusies of voorstellen aangeboden waar men ja of nee tegen moet zeggen, of alternatieven waaruit men moet kiezen.

De procedure verloopt verder analoog aan die op kongressen:

Beslissingen worden genomen bij meerderheid van stemmen. Het aantal stemmen per aktiecentrum is 10% van het aantal leden. Aktiecentra mogen verdeeld stemmen en aktiecentra die geen stemmen uitbrengen worden niet meegeteld.

V. Voorstellen tot wijziging van het huishoudelijk reglement

Om uitvoering te geven aan de in deze nota ontwikkelde ideeën is wijziging van het huishoudelijk reglement nodig. Het partijbestuur legt daartoe de volgende voorstellen ter goedkeuring voor aan het kongres.

Voorstel 1.

Artikel 5 van het huishoudelijk reglement luidt momenteel als volgt:

1. Het kongres wordt tenminste éénmaal per jaar door het partijbestuur bijeengeroepen.
 2. Indien meer dan 50% van de gekozen leden van de kerngroep en/of 1% van de leden zulks wenst wordt een buitengewoon kongres door het partijbestuur bijeengeroepen.
- Voorgesteld wordt aan artikel 5 de volgende leden toe te voegen:
3. Indien meer dan 50% van de gekozen leden van de kerngroep en/of 1% van de leden zulks wenst, of indien het kongres daartoe besluit, wordt door het partijbestuur een referendum gehouden.
 4. Wanneer een referendum gehouden wordt heeft ieder gemeentelijk aktiecentrum het recht een aantal stemmen uit te brengen van ten hoogste 10% – naar boven afgerond – van het aantal leden, doch tenminste één stem.
 5. De leden van het partijbestuur en de leden van de Eerste en Tweede Kamerfractie van de PPR zijn stemgerechtigde deelnemers aan een referendum.
 6. De uitslag van een referendum wordt bepaald bij gewone meerderheid van de geldig uitgebrachte stemmen.

Voorstel 2.

De tekst van artikel 6 luidt:

- „1. Voor een kongres dat in het najaar wordt gehouden geldt het volgende tijdschema:
- a. vóór 1 augustus dienen voorstellen bij het partijbestuur te zijn ingediend;
 - b. vóór 1 september publiceert het partijbestuur kongresstukken in het partijorgaan;
 - c. vóór 1 oktober vindt behandeling van de kongresstukken in de aktiecentra plaats en amendementen dienen vóór deze datum bij het partijbestuur te zijn ingediend;
 - d. vóór 1 november volgt publikatie van het kongresboek, inhoudende kongresstukken, amendementen daarop, voorstellen voor de agenda, de dagorde en de afhandeling van de agenda;
 - e. tweede zaterdag van november + eventueel de daaraan voorafgaande vrijdag vindt het kongres plaats.
2. Voor een kongres dat in het voorjaar wordt gehouden geldt het volgende tijdschema:
- a. vóór 15 januari dienen voorstellen bij het partijbestuur te zijn ingediend;
 - b. vóór 15 februari publiceert het partijbestuur kongresstukken in het partijorgaan;
 - c. vóór 22 maart vindt behandeling van de kongresstukken in de aktiecentra plaats en amendementen dienen vóór deze datum bij het partijbestuur te zijn ingediend;
 - d. vóór 1 mei volgt publikatie van het kongresboek, inhoudende kongresstukken, amendementen daarop, voorstellen voor de agenda, de dagorde en de afhandeling van de agenda;
 - e. de 2de zaterdag van mei + eventueel de daaraan voorafgaande vrijdag vindt het kongres plaats.
3. Van genoemde tijdschema's kan door besluiten van de kerngroep van geval tot geval worden afgeweken.”

Voorgesteld wordt de tijdstippen, genoemd in lid 1.a, 1.b, 1.c, 2.a, 2.b. en 2.c elk met 2 weken te vervroegen.

Voorstel 3.

Het partijbestuur stelt voor, na artikel 6 lid 2 de volgende leden fussen te voegen:

3. In aanvulling op het bepaalde in de leden 1 en 2 van dit artikel geldt voor thematische kongresstukken het volgende tijdschema;

- a. uiterlijk 8 maanden voor een kongres worden thematische stukken in eerste versie gepubliceerd in het partijorgaan;
 - b. tot uiterlijk 6 maanden voor een kongres kunnen partijleden en actiecentra commentaar leveren op de in eerste versie gepubliceerde stukken;
 - c. uiterlijk 4 maanden voor een kongres worden thematische stukken in tweede versie aangeboden aan het partijbestuur;
 - d. het partijbestuur publiceert deze stukken in het partijorgaan, overeenkomstig lid 1b resp. 2b van dit artikel.
4. De verantwoordingen aan het kongres van fracties en partijbestuur en eventuele andere niet amendeerbare stukken worden uiterlijk 1 maand voor het kongres in het partijorgaan gepubliceerd. Tot 2 weken voor het kongres kunnen actiecentra hierover schriftelijk vragen stellen, die tijdens het kongres beantwoord worden. Bij onvoldoende beantwoording kunnen de indieners van schriftelijke vragen tijdens het kongres het woord voeren; anderen hebben dit recht niet.

Vervolgens luidt lid 5 (was lid 3):

5. Van genoemde tijdschema's kan door besluiten van de kerngroep van geval tot geval worden afgeweken.

Voorstel 4.

Artikel 7 regelt de indiening van moties en amendementen voor een kongres. Voorgesteld wordt aan dit artikel het volgende nieuwe lid toe te voegen:

4. Namens actiecentra, besturen, fracties en andere organen treedt tijdens het kongres in principe één woordvoerder per onderwerp op. Een tweede spreker is toegestaan als een minderheidsstandpunt verwoord moet worden.

Voorstel 5.

Het partijbestuur stelt voor, na artikel 7 de volgende nieuwe artikelen op te nemen (waarbij de huidige artikelen 8 e.v. worden vernummerd):

- 8.1. Amendementen op kongresstukken worden door of namens het partijbestuur van een positief of negatief preadvies voorzien.
- 8.2. Amendementen op kongresstukken worden in overleg tussen partijbestuur en kongrespresidium ingedeeld in de volgende categorieën:
 - categorie 1: bevat amendementen die van ondergeschikte betekenis zijn, slechts kleine veranderingen voorstellen of zuiver redactioneel van aard zijn;
 - categorie 2: bevat amendementen die wel op verschillen duiden, maar niet leiden tot herziening op hoofdpunten van de voorliggende kongresstukken;
 - categorie 3: bevat amendementen die beogen wezenlijke veranderingen aan te brengen in de voorliggende kongresstukken.

- 9.1 Positief gepreadviseerde amendementen die zijn ingedeeld in categorie 1, worden ter verwerking in de definitieve kongresstukken door het partijbestuur in handen gesteld van de redaktiecommissie.

Aan de indieners van negatief gepreadviseerde amendementen die zijn ingedeeld in categorie 1 wordt uiterlijk een week na de sluitingsdatum voor het indienen van amendementen bericht gezonden. Zij kunnen tot uiterlijk een week later bezwaar maken tegen de indeling, waarna het kongrespresidium beslist. In categorie 1 ingedeelde amendementen worden niet gepubliceerd in het kongresboek.

- 9.2. Tot 2 dagen voor een kongres mogen actiecentra verzoeken indienen tot verplaatsing van in het kongresboek gepubliceerde amendementen naar een andere categorie dan die waarbij ze zijn ingedeeld. Het kongrespresidium beslist over deze verzoeken.

10.1. De in categorie 1 ingedeelde amendementen komen op het kongres niet aan de orde.

10.2. De in categorie 2 ingedeelde amendementen komen afzonderlijk in stemming na toelichting van de indieners en van de uitbrenger van het preadvies, echter zonder discussie van het kongres.

10.3. De in categorie 3 ingedeelde amendementen komen afzonderlijk in stemming na discussie van het kongres.

11.1. Het kongres in plenaire zitting behandelt de amendementen die zijn ingedeeld in categorie 3.

11.2. Het partijbestuur kan - in overleg met het kongrespresidium - besluiten tot splitsing van het kongres in sekties voor de behandeling van amendementen die zijn ingedeeld in categorie 2.

In de sekties is voor aanvaarding of verwerping van een in categorie 2 ingedeeld amendement een stemverhouding van tenminste 3 tegen 2 vereist. Wordt deze stemverhouding niet bereikt, dan vindt behandeling van het desbetreffende amendement plaats door het kongres in plenaire zitting. De sekties zijn bevoegd amendementen die zijn ingedeeld in categorie 2, te verschuiven naar categorie 3, als bedoeld in lid 1 van dit artikel.

De sekties hebben het recht tot voorbespreking van in categorie 3 ingedeelde amendementen.

Bij splitsing van het kongres in sekties verdelen de actiecentra hun afgevaardigden evenredig over de sekties.

Voorstel 6.

Het huishoudelijke reglement regelt in artikel 28 en 29 nader het kongrespresidium. In afwijking tot hetgeen is bepaald ten aanzien van de kerngroepcommissie is niet voorzien in een bepaling welke regelt dat het presidium voorzitters van vergaderingen aanwijst. De praktijk is echter dat het presidium dit wel doet. Het is duidelijk dat wanneer een kongrespresidium geen gebruik wenst te maken van een voorzitter die geen deel uitmaakt van het presidium, dit zelf op grond van de Statuten in het voorzitterschap - uit zijn midden - voorziet. Dit sluit niet aan bij de wens van partijbestuur en kerngroep om tot een verbetering van de kwaliteit van de besluitvorming te komen ook door middel van de beschikking over goed geschoolde voorzitters. Als zulks voor de kerngroep dienstig is, dan toch nog in versterkte mate voor het kongres.

Om uit deze impasse te geraken stellen wij voor aan lid 1 van artikel 28 toe te voegen: „Alsmede de voorzitters van het kongres”; en aan artikel 29 toe te voegen „11. Het aanwijzen van voorzitters uit de door de kerngroep overeenkomstig het bepaalde in artikel 27.h benoemde personen”. Aan artikel 27 toe te voegen vóór de laatste volzin: „h. het benoemen tot kandidaten-voorzitters voor kongres en kerngroep van personen van voldoende bekwaamheid op voordracht van het partijbestuur”.

Aan artikel 30.4.b. voor de kerngroepcommissie op overeenkomstige wijze als voorgesteld voor het kongrespresidium toe te voegen „uit de door de kerngroep, overeenkomstig het bepaalde in artikel 27.h. benoemde personen”.

Voor de duidelijkheid wordt de thans geldende tekst van de bedoelde artikelen hier afgedrukt.

Artikel 27

Onverminderd het bepaalde in artikel 14 van de Statuten bestaan de taken van de kerngroep uit:

- a. de controle op het politiek beleid van de partij en zijn landelijke organen en het terzake adviseren, zonder in de rechten, van het kongres te treden;
- b. de voorbereiding van de verkiezing van het partijbestuur;
- c. het opstellen van de kandidatenlijst voor de verkiezing van leden van de Eerste Kamer;

- d. het instellen van een financiële commissie, die belast wordt met het toezicht op de financiën van de partij en die tenminste eenmaal per jaar verslag doet van zijn werkzaamheden aan de kerngroep en aan het kongres;
- e. de interpretatie en toepassing van de door het kongres vastgestelde programma's tot een eerstvolgend kongres daarover een uitspraak heeft gedaan;
- f. het vaststellen van voorlopige wijzigingen in het huishoudelijk reglement tot een eerstvolgend kongres daarover een uitspraak heeft gedaan;
- g. de voorlopige vaststelling van de begroting en de jaarrekening tot een eerstvolgend kongres daarover een uitspraak heeft gedaan.

Aan de kerngroepleden kan door het partijbestuur een vergoeding worden toegekend in reis- en verblijfkosten, afgestemd op de werkelijke kosten die zijn gemaakt.

HFDST. 9: HET KONGRESPRESIDIUM EN DE KERN-GROEPKOMMISSIE

Artikel 28

1. Het kongrespresidium bestaat uit tenminste 5 en ten hoogste 7 leden en wordt door het kongres op voordracht van de kerngroep gekozen voor één jaar.
2. Het partijbestuur benoemt uit haar midden een persoon, die als adviserend lid aan het kongrespresidium wordt toegevoegd.
3. Tussentijdse vakatures in het presidium worden door de kerngroep opgevuld.

Artikel 29

Het kongrespresidium heeft tot taak:

1. De vaststelling van de dagorde van het kongres.
2. De vaststelling van de lijst van agendapunten.
3. De bepaling van plaats en tijdsduur van het kongres alsmede de organisatorische voorbereiding daarvan na overleg met het partijbestuur.
4. Het doen van een voorstel aan het kongres voor de afhandeling van de agenda.
5. Het toedelen van de beschikbare spreektijd.
6. Het aanwijzen van voorzitters voor de verschillende kongreszittingen.
7. Het samenvoegen van voorstellen van gelijke of nauw-

verwante strekking tot één voorstel.

8. Het maken van notulen en het doorzenden daarvan aan het partijbestuur binnen 2 weken na afloop van het kongres.
9. Publikatie van de kongresbesluiten in het partij-orgaan.
10. Het zorgdragen voor de produktie van het kongresboek.

Artikel 30

1. De kerngroepcommissie wordt door de kerngroep uit de leden en/of de plaatsvervangende leden van de kerngroep gekozen en bestaat uit tenminste 5 leden.
2. De kerngroepcommissie verdeelt zelf de taken.
3. Het kongrespresidium en het partijbestuur benoemen elk uit hun midden een persoon, die als adviserend lid aan de kerngroepcommissie wordt toegevoegd.
4. De taken van de kerngroepcommissie zijn;
 - a. de vaststelling van de dagorde van de kerngroep;
 - b. de vaststelling van de lijst van agendapunten;
 - e. de bepaling van plaats en tijdsduur van de kerngroep alsmede de organisatorische voorbereiding daarvan na overleg met de kerngroep;
 - d. het doen van een voorstel aan de kerngroep voor de afhandeling van de agenda;
 - e. het toedelen van de beschikbare spreektijd;
 - f. het eventueel samenvoegen van voorstellen van gelijke of nauw verwante strekking tot een voorstel;
 - g. zorgdragen voor het maken van notulen van de kerngroepvergaderingen en het doorzenden daarvan aan de ontvangers van de kerngroepstukken uiterlijk met de verzending van de kerngroepstukken voor de eerstvolgende kerngroep;
 - h. het openbaar maken van besluiten van de kerngroep en publikatie daarvan in het partij-orgaan;
 - i. zorgdragen voor voldoende informatie over de geagendeerde onderwerpen;
 - j. zorgdragen voor alle administratieve taken ten behoeve van de kerngroep;
 - k. het op de hoogte stellen van de betrokken organen en/of personen over de genomen besluiten;
 - l. het aanwijzen van voorzitters voor de verschillende kerngroepvergaderingen.

DE STEM DES VOLKS

DE STEM DES VOLKS

DE STEM DES VOLKS

DE STEM DES VOLKS

Opzij I

Bij het lezen van een advertentie van de PPR in het mei-nummer van het maandblad „Opzij”, hebben wij ons een beetje kwaad gemaakt. Daarin staat: „In onze partij krijgen vrouwen en mannen dezelfde politieke kansen, hebben vrouwen niet minder invloed dan mannen”.

Alsof dat vanzelfsprekend het geval is als een partij, waar het beleid nog voor het grootste deel door mannen bepaald wordt, de *intentie* heeft vrouwen en mannen dezelfde maatschappelijke en politieke kansen te geven. Men gaat dan voorbij aan allerlei onderdrukkingsmechanismen die spelen op de

momenten dat beleidsbeslissingen tot stand komen: op vergaderingen, kongressen. Hebben die PPR-mannen er op zijn minst wel eens over nagedacht waarom als een man en een vrouw gelijktijd het woord nemen, die vrouw vaker die man laat voorgaan dan andersom, waarom zo veel vrouwen in de PPR niet op vergaderingen, laat staan aan het woord, komen. Hebben die mannen er wel eens bij stil gestaan dat veel vrouwen zich niet zo kunnen vinden in bijvoorbeeld de manier waarop er vergaderd wordt.

In de advertentie worden vrouwen wel opgeroepen actief lid te worden van de PPR, „bijvoorbeeld om de

PPR-vrouwengroep te versterken”, maar het bestaansrecht van de PPR-vrouwengroep wordt verder in de strekking van de advertentie eerder ontkend dan bevestigd. Als vrouwen binnen de partij niet minder invloed zouden hebben dan mannen zou het toch niet nodig zijn voor vrouwen in de PPR om met vrouwen alleen bij elkaar te gaan zitten.

Eerlijkheidshalve wordt ook nog wel toegevoegd: „óók op veel PPR-vergaderingen zijn mannen in de meerderheid”. Dit alles wekt de suggestie dat het allemaal wel goed zal komen zodra vrouwen numeriek niet meer in de minderheid zijn op partijvergaderingen en in partijbestu-

ren.

Dan staat er: „Steeds komt de PPR voor vrouwen op”. Het klopt inderdaad dat de PPR één van de partijen is die het meest voor vrouwen en vrouwenbelangen op komt, maar ook dit is niet vanzelfsprekend geweest. Ook hiervoor hebben vooral de vrouwen in de PPR keihard moeten knokken, en dat moeten ze nog. Men vindt vrouwenbelangen in de partij héél belangrijk, maar als er keuzes moeten worden gemaakt, worden die belangen nog té vaak aan andere ondergeschikt gemaakt. Zo zijn er nog veel PPR-mannen tegen abortus.

In de afsluiting van de advertentie wordt opgeroepen bij

de Europese verkiezingen op de PPR te stemmen, „en natuurlijk mag u ook dit keer op een PPR-vrouw stemmen, als u dat wilt”. Dat is wel een aardige kreet, maar zou de PPR niet beter kunnen aangeven wat zij doet tegen die factoren die veroorzaken dat ook bij ons niet de helft van de mensen op verkiesbare plaatsen vrouwen zijn en dat er weer een mannelijke lijst-aanvoerder is?

Kortom: deze advertentie wil de werkelijkheid mooier weergeven dan zij is en waarschijnlijk zal ze op de meeste Opzijezeressen ook een tamelijk ongeloofwaardige indruk gemaakt hebben. De PPR gebruikt de populariteit van de vrouwenbeweging als een middel tot propaganda, om stemmen te winnen. In de toekomst graag wat eerlijker adverteren.

Namens de PPR-vrouwengroep Nijmegen,
Greetje Senhorst

Opzij II

Weliswaar zijn we niet zo snel met onze reactie, maar we willen toch nog even iets zeggen over de PPR-verkiezingsadvertentie in het maandblad OPZIJ van mei j.l. Wat een walgelijke en hypokriete advertentie was dat! Voor wie dit maandblad niet kent: Opzij is een zich feministisch noemend maandblad en wordt dus door veel vrouwen gelezen. Er stond een pagina-grote advertentie in het meinum-mer met een foto van Ria Beckers, en daaronder de cliché: „een man een man, 'n woord, 'n woord, waarbij het woord man doorgestreept staat en in vrouw veranderd. We vinden deze advertentie walgelijk, omdat de PPR hierdoor zonnig moet inspelen op het feminisme als mode verschijnsel en recla-

Kladderadatsch

Puur aktievoer vormt de muziekbundel „Onaangepast”, samengesteld door de straatmuziekgroep Kladderadatsch uit Nijmegen. Een broekzakboekje (A6), gewicht 235 gram, makkelijk overal mee naar toe te nemen en inspirerend van in-

memiddel; enerzijds door nu opeens in Opzij te adverteren, anderzijds door de symbolistische handeling om het woord man door te strepen en in vrouw te veranderen. En waarom een foto van Ria Beckers, terwijl Dilia v. d. Heem candidate voor de Europese lijst is? Is Dilia soms niet mooi genoeg?

De tekst van de advertentie vinden we ronduit hypokriet: „Zolang de PPR bestaat is een vrouwenpartij niet nodig want in onze partij krijgen vrouwen en mannen dezelfde politieke kansen”. Alleen al de vele op- en aanmerkingen op het uiterlijk, de emotionele stem, het „onzekere” T.V.-optreden van Ria indertijd maakt duidelijk dat van bovenstaande bewering niets klopt. Integendeel: Ria heeft op veel meer fronten kritiek gekregen, dan iedere willekeurige „PPR-man” gehad heeft of zal krijgen; juist vooral op uiterlijke kenmerken, maar voor een PPR-reklame en om vrouwelijke kiezers te lokken is ze wel weer goed genoeg!

„Vrouwen hebben niet minder invloed in onze partij dan mannen”: deze stelling wordt verderop al tegengesproken, want daar wordt „eerlijk gezegd” dat „ook in de PPR-vergaderingen mannen in de meerderheid zijn”: en die mannen maar voor vrouwen opkomen!! Laat ons niet lachen, dat gebeurt nergens dus ook in de PPR niet en waar zijn daar trouwens de voorbeelden van? De PPR liep niet bepaald voorop in haar abortusstandpunt, en in het partijprogramma is ook niet terug te vinden dat „de PPR steeds voor vrouwen opkomt”. Over het partijprogramma, en wat daarin staat, wordt dan ook wijselijk niet gesproken in de advertentie. Waarom er tenslotte in onze advertentie ook nog ziertjes

houd. In Nijmegen is Kladderadatsch bekend genoeg en veel van de liedjes waarmee de groep furore maakte vinden we in hun prima pocket terug. Maar het boekje geeft ook aanwijzingen voor wie zelf liedjes wil maken, een landelijke lijst van „linkse” muzikanten en ander sym-

gewonnen moeten worden voor de PPR-vrouwengroep begrijpen we helemaal niet: vrouwen van de PPR-vrouwengroep zelf hebben er in ieder geval niet om gevraagd en, er is hun óók niets gevraagd. De heren konden wel op hun klompen aanvoelen dat voor een dergelijke advertentie van een vrouwengroep binnen de partij geen steun verwacht kon worden. We geloven dan ook niet dat „zieltjes winnen voor de vrouwengroep” de opzet is maar waar kun je tegenwoordig meer succes mee behalen dan met „vrouwengroepen” en „feminisme” te adverteren? Goedkoop hoor, én teleurstellend dat de PPR zó haar kiezers binnen moest halen! Het is dan ook niet gelukt.

Namens de PPR-Vrouwengroep N.H.
Philomena Essed,
Renée Wubbe
Liesbeth Erftemeier.

Naschrift partijbestuur

Er valt naar aanleiding van deze reacties veel te zeggen. Veel meer dan de ons toegemeten ruimte toelaat. Omdat het advertentiebeleid van de partij altijd onderhevig moet zijn aan politieke discussie zijn we dankbaar voor commentaar. Maar niet als partijgenoten ons van „walgelijk” en „hypokriet” beleid betichten. Niet als politieke vriendinnen vanuit een wanstrouwen-op-voorhand met ons discussiëren.

Het moet ook de brieven-schrijvers bekend zijn dat de PPR een eer stelt in eerlijke, bewustmakende (en liefst ook nog relativerende) advertenties. En dat de PPR als politiek principe hanteert dat niet het lokken van stemmev het uitgangspunt moet zijn van politieke werving, maar

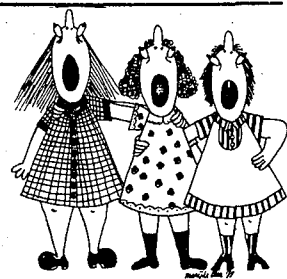
het vinden van de „mensen die denken als wij.” Het verwijt dat we de vrouwenbeweging om redenen van partijpropaganda hebben misbruikt komt bij ons dan ook het hardst aan. Ook naar aanleiding van andere passages uit beide brieven vragen we ons af of jullie, die ons verwijten een verkeerd beeld van de PPR te geven, de partij wel zo goed kennen. De PPR, haar vertegenwoordiging in de Kamer en het partijbestuur nemen de vrouwenbeweging maar al te serieus. Toch moeten we nog steeds constateren dat er te weinig vrouwen actief in de PPR zijn. Niet alleen binnen de vrouwengroepen, maar ook (en wat ons betreft: juist) op de verschillende posten binnen de partij-organen. Dit en het vermoeden dat er zich onder emanciperende vrouwen veel potentiële PPR-kiezers en leden bevinden doet ons er naar verlangen in bladen als „Opzij” (en bijvoorbeeld ook „Margriet”) te kunnen adverteren. Over de manier waarop willen we, binnen de praktische mogelijkheden, ook vooraf graag van gedachten wisselen, maar niet onder het motto „het is óf niet goed óf het deugt niet”.

Je mag het grapje met „Een man, een man, een woord, een woord” best simplistisch noemen. Maar wij raden jullie dan toch eerst aan het rapport „Richtlijnen ter bestrijding van Seksistisch Taalgebruik” (te bestellen bij de Universiteit van Nijmegen) te bestuderen.

Overigens, PPR-Vrouwen: de kandidaatstelling voor het nieuwe partijbestuur staat open; het huidige bestuur telt... één vrouw en misschien wil je geloven dat we ons daarvoor generen.

Namens het partijbestuur
Erik Akkermans

pathiek adressenmateriaal. In de broekzak van aktievoer(st)ers die nog kunnen zingen mag dit boekje niet ontbreken. Je kunt het bestellen door overmaking van f 6,50 (f 5,- + f 1,70 porto) op giro 4181676 tnv Ed van Tienen, Athlonestraat 8, Nijmegen ovv. Onaangepast.

VREDESWEEK

Deze PPR-aktiekrant verschijnt aan het einde van de Vredesweek – het jaarlijkse startpunt van activiteiten voor de vrede waarbij zoveel PPR-mensen zijn betrokken. Akties tegen de atoombewapening bijvoorbeeld, die nu akuter zijn dan ooit. Want is er bijvoorbeeld niet sprake van ook ons Nederlandse leger met atoomraketten op te zadelen? Op **pagina 5** staat het „Lied tegen de atoombom” van PPR-voorzitter Herman Verbeek. Een lied ter gelegenheid van de opening van de Vredesweek in de Utrechtse Geertekerk waar IKV-kernen uit heel het land bijeen kwamen. PPR-senator Boy Trip (foto links) vertelt op **pagina 4** van het werk van de vredesbeweging Pax Christi waarin eveneens vele PPR'ers zich goed thuis voelen. En Bert Schijf, de voorzitter van het

PPR-aktiecentrum Tiel, is op **pagina 5** aan het woord over zijn aangrijpende ontmoetingen met hibakusha's, slachtoffers van de atoombom, tijdens

de internationale conferentie tegen atoomwapens die deze zomer gehouden werd in Japan.

TROONREDE

Ook voor wat de wereldvrede betreft biedt de TROONREDE niets bemoedigends: betere bewapening, betere afschrikking, vasthouden aan de westerse economie, niets doen tegen verspreiding van kerninstallaties- en technieken – kortom het oude liedje. „De troonrede maakt een moedelo-

ze indruk” schrijft Ria Beckers in een eerste reactie van de Tweede Kamerfractie op de troonrede: **pagina 13**. In de Kamer-rubriek ook een weergave van een voor de PPR-visie op de kwesties dienstplicht/beroepsleger en VN-vredesmacht profilerende dialoog tussen Ria Beckers en Marcus

Bakker tijdens het Kamerdebat over Unifil: **pagina 12**

Ria Beckers is ook aan het woord in de column Omdat het om mensen gaat – ditmaal over de macht van kleine partijen: **pagina 3..**

Het programma van SRV en SJW voor het komende seizoen staat op de pagina's 7 t/m 10 aantrekkelijke mogelijkheden tot vorming en scholing. We hopen dat vele PPR'ers gebruik zullen maken van het ruime aanbod: een goed geschoold kader is voor het politieke werk van de partij van groot belang. Dat geldt eens te meer voor de jongeren, nu een

PPR-jongerenorganisatie volop in opbouw is. Daarom óók extra-attentie voor de Oproep aan PPR-jongeren op **pagina 9**.

De BELEIDSNOTA van het partijbestuur: „De PPR naar de jaren '80” is inmiddels de partij ingegaan. In een herschreven versie. Het partijbestuur heeft daarbij rekening gehouden met op- en aanmer-

kingen van verscheidene kanten. Het woord is nu aan de aktiecentra: meedenken over de toekomstige politiek van de PPR, over vragen als „zijn we voorhoedepartij, of regeerpartij, of kunnen we allebei zijn?” Voor een overzicht van de discussie in de Kerngroep van 25 augustus over de (toen nog niet herschreven versie van de) beleidsnota zie **pagina 11**.

PPR

AktieKrant

uitgave

Stichting Radikalenkrant
verschijnt
elke twee weken

directie

Jan Heytel, Gidi van Dongen,
Louis Vuurboom

redaktieraad

Erik Akkermans, Gerard de Oude,
Kees van Twist

redactie

Hans Berrevoets, Stéphanie Brokerhof,
Harm Lamberts, Wil Merkies,
Walter van Opzeeland (eindredakteur)
Kees Waagmeester

productie

Brouwer Offset b.v.,
Utrecht / Delft

redactie-adres

Walter van Opzeeland,
• Rapenburgerplein 67,
1011 VH Amsterdam, tel. 020-254434

kopij

naar het redactie-adres
getypt met redelijke marge
blad aan één kant gebruikt

abonnements

à f 22,- per jaar
Buro Politieke Partij Radikalen
Singel 277, Amsterdam
Telefoon 020-227342

kontributiebetalingen

Penningmeester PPR,
postgiro 1575600 te Amsterdam

advertenties

uitsluitend: Jan Heytel,
Schreveliusstraat 68, Haarlem
Telefoon overdag 02505-791,
's avonds 023-314160

basis-layout

Joep Paulussen

GUUS VROLJK, bedankt

GIDI VAN DONGEN

Na vier jaar zijn beste krachten er aan te hebben gegeven heeft Guus Vrolijk, onze man van giro 5555, wegens steeds drukker wordende beroeps- en studiebezigheden moeten besluiten zijn werk voor het Verkiezingsfonds er aan te geven. In die vier jaar heeft hij veel werk verzet. We zijn hem er erg dankbaar voor. Er zijn in de partij gelukkig nog veel mensen die bereid zijn hard voor de PPR te werken en daarbij weinig in de openbaarheid te komen. Guus was zo iemand.

Voor de partij beheerde hij tónnen. Hij deed dat op een karakteristieke wijze. Evenwichtig en zuinig. Niets over de

balk gooien. Bij elke uitgave vragen: Moet dat nou wel? Een echte penningmeester.

Guus heeft me gevraagd in dit stukje ook onze leden te bedanken voor hun vrijgevigheid. Terecht. Hij heeft in de afgelopen jaren van onze leden meer dan een half miljoen aan giften ontvangen. Onze leden zijn vrijgevig. Ze hebben wat voor de partij over. Ook financieel. En dat geeft voldoening. Nogmaals, Guus, veel dank.

PS - Zijn er leden die wat van boekhouden weten en voor de partij wat 'boekhoudende' arbeid zouden willen verrichten? We zouden ze binnenkort wel eens hard nodig kunnen hebben... Schrijf een briefje naar het partijburo.

Partijopbouw biedt mogelijkheden voor een stage

De afdeling partijopbouw heeft tot taak voorwaarden te scheppen voor een goed functioneren van de PPR. Het partijbestuur heeft de volgende prioriteiten voor partijopbouw aangegeven:

- het werven en informeren van nieuwe leden;

- de opbouw van nieuwe aktiecentra als vervolg op kaderkursussen. (De begeleiding door partijopbouw bij de vorming van aktieve aktiecentra gebeurt in nauwe samenwerking met de provinciale aktiecentra. Door de kadertraining in samenwerking met de Stichting Radikale vorming en de Stichting Jongerenwerk kunnen mensen binnen de PPR een redelijke ervaring en kennis opdoen om uitvoerende taken in de partij aan te vatten).

- in nauw overleg met het partijbestuur en provinciale aktiecentra wordt gezorgd voor een (hernieuwd) functioneren van plaatselijke partijorganen in gevallen waarin de plaatselijke partijorganisatie, door welke oorzaken dan ook, in duigen is gevallen of waar konflikten bestaan.

(De afdeling partijopbouw geeft in deze gevallen advies en verleent bijstand

om tot activiteiten te komen. Deze activiteiten zullen veelal in samenwerking met een lid van het partijbestuur plaats vinden).

Tijdens het periodieke werkoverleg zullen de resultaten van de activiteiten van de afdeling partijopbouw worden besproken tussen de stagiars, de begeleider en een vertegenwoordiger van het partijbestuur.

Voor het werk van de afdeling partijopbouw is een zekere deskundigheid vereist. Daarom denken wij met name aan stagiars van sociale akademies.

Personen die een opleiding volgen aan een sociale academie en die op de hoogte zijn van het PPR-denken en die belangstelling hebben voor het werken binnen partijopbouw kunnen gedurende een langere periode, bijvoorbeeld één of twee jaar, een stage lopen bij de afdeling Partijopbouw van de PPR.

Brieven van belangstellenden kunnen worden gericht aan het Secretariaat Partijopbouw, Partijburo PPR, Singel 277, 1012 WG Amsterdam. Telefonische inlichtingen kunnen worden ingewonnen bij Frans van de Ven, telefoon 020-76 58 91.

(vervolg van pagina 3)

van lijfsbehoud. Voor progressieven is politiek immers niets meer en niets minder dan een antwoord zoeken op de vraag: hoe richten wij onze samenleving, onze wereld, zó in dat zij de moeite waard wordt voor iedereen? En dat antwoord is niet te

vinden door het optellen van enkele grote zetelaantallen en het wegdrukken van - soms lastige - kleinere partijen. Dat antwoord vinden we alleen door alle progressieve denken en werkkraft te bundelen, waarbij we elkaars inbreng objectief beoordelen en erkennen. Het wordt tijd dat progressief Nederland dit inzielt!

OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT

De macht van kleine partijen

RIA BECKERS

Het verschijnen van een nieuwe beleidsnota van het PPR-partij-bestuur heeft enkele journalisten tot een reactie verleid, die typerend lijkt voor de malaise waarin de politiek verkeert. Het kwam ongeveer hierop neer: een beleidsnota uitbrengen is voor een kleine partij op zich al overdreven; dat men de publieke opinie ermee lastig durft te vallen is eigenlijk ongehoord; kleine partijen moeten zich afzijdig houden van „de grote politiek” en nog beter zou zijn als zij helemaal verdwenen.

Het lijkt heel logisch. De economische en politieke verbanden in de wereld worden steeds grootschaliger en ondoorzichtiger. De problemen van voeding, milieu, werk en veiligheid gaan de nationale grenzen ver te buiten. Individuele mensen tellen ook in onze samenleving nauwelijks meer mee. Mensen worden vooral als massa gezien (de sociaal-zwakkeren, de vrouwen, de Surinamers, de werklozen), of hoogstens als nummers in een doolhof van procedures. Zo'n vertechniseerde, grootschalige samenleving vraagt als het ware om een politiek veld van enkele grote partijen. Die immers ook denken in termen van massa en macht, van grote verbanden en centralistische structuren. Die voor een regeringsmeerderheid zo op elkaar zijn aangewezen dat zij de maatschappij nooit werkelijk zullen veranderen laat staan dat zij internationale ontwikkelingen als bijv. een bewapeningswedloop zullen beïnvloeden. De meerderheid van de mensen vinden dit ook niet nodig. En ook veel opiniemakers stellen zich hierbij geen

vragen meer. De jaren zestig zijn voorbij. Voor hen is politiek weer geworden wat het vroeger was: de macht van het getal, de gemakkelijke optelsommetjes die je daarmee kunt maken en de oppervlakkige incidenten die horen bij de onderlinge machtsstrijd van „de grote politiek”. Belangrijk is wie iets zegt of doet, niet wát gezegd of gedaan wordt. De media laten ons dagelijks zien dat de grote partijen zich in dit klimaat als een vis in het water voelen.

Grote politiek? Of alleen maar klein en kortzichtig? Het probleem is dat de onderstroom van de zestiger jaren zich ondanks alles langzaam maar zeker doorzet. Meer en meer mensen weigeren zich neer te leggen bij zogenaamd vanzelfsprekende structuren en ontwikkelingen, die de vrijheid van het individu in onze eigen samenleving steeds meer onderdrukken en elders dreigen uit te lopen op een wereldwijde ramp. En zij zouden wel eens gelijk kunnen hebben. Men komt hen tegen in ecologische bewegingen en milieu-acties, in vrouwengroepen en cliëntenbonden, in de kerkelijke vredesbeweging en de aktie nieuwe levensstijl, in wereldwinkels en in alternatieve landen tuinbouwbedrijven, of gewoon in hun eigen werk. Zij zijn bezig – hulpverlenend en opinievormend – vanuit een sterke emotionele betrokkenheid, vanuit een konsekvent doorgedacht verantwoordelijkheidsgevoel voor hun huidige en toekomstige medemensen. En zij stellen zoveel zinnige vragen en geven zoveel goede antwoorden dat de samenleving er goed aan doet hen niet te negeren.

Het hoeft geen betoog dat een klei-

ner linkse partij als de PPR deze beweging beter aanvoelt dan bijvoorbeeld de veel grotere en oudere Partij van de Arbeid, zij maakt er haast deel van uit. Kleinschaligheid en vergaande decentralisatie voert zij in haar program. Zij bepleit radicale initiatieven voor ontwapening, verdeling van inkomen en werk, vermindering van economische groei. Zij probeert – ook in de Kamer – niet opportunistisch bezig te zijn, maar te werken vanuit haar betrokkenheid op mensen in welke afhankelijke situatie dan ook. Zo'n kleinere partij doet als spreekbuis van de voorhoede van de samenleving keer op keer een appèl op een deel van de achterban van de grote partijen en heeft daardoor veel meer invloed dan haar getal doet vermoeden. Zo kan de energiediskussie in ons land nog fundamenteel gevoerd worden. Zo kwam er toch nog een debat in de Kamer over de Turkse christenen. Zo groeit, jaar na jaar, het aantal tegenstemmers in de grote fracties tegen de kernwapenparagrafen van de defensiebegroting. Kleine voorhoedepartijen weten dat hun ideeën zullen worden overgenomen. Zij moeten op de koop toe nemen dat de grote doorgaans met de eer gaan strijken. Maar zolang zij in staat zijn hun 'provocerende' rol met succes te vervullen, hebben zij dubbel en dwars bestaansrecht.

Zuinig zijn op kleine partijen is doodgewoon een kwestie van democratie. Ook minder gangbare meningen hebben recht op een stem in het parlement. Zuinig zijn op de kleinere progressieve partijen is voor alle progressieve mensen een kwestie

(zie verder pagina 2)

In het kader van de Vredesweek vertelt Boy Trip (PPR-senator, oud-minister en nog veel meer) hier over zijn activiteiten bij Pax Christi Nederland. Deze bij de internationale katholieke vredesbeweging Pax

Christi aangesloten organisatie is bezig meer mensen bij haar werk te betrekken. Vandaar de oproep: „Met het oog op vrede: meedoen met Pax Christi Vredesvak'bond". Hierover gaat dit interview.

In de PPR zijn heel wat mensen die Pax Christi kunnen helpen

JAN VAN 'T HOF

Waarom ben je destijds zelf lid van Pax Christi geworden?

Eerlijk gezegd wist ik lange tijd niet dat er zo iets als een lidmaatschap van Pax Christi bestond! Ik dacht dat Pax Christi een van de vele actiegroepen in Nederland was waar je al dan niet aan mee kon doen. Toen bleek dat Pax Christi behalve dat ook een vereniging is met een ledenvergadering als hoogste gezag en dat je bovendien voor het civiele bedrag van f 25,- lid kon worden, heb ik dat gedaan.

Daarna ben je ook vice-voorzitter geworden!

Ja, dat wil zeggen de ledenvergadering heeft mij als zodanig gekozen. Zo gaat dat bij Pax Christi. Overigens óók omdat ik tijdens het kabinet-den Uyl heb ervaren, dat Pax Christi op cruciale momenten een erg actieve actiegroep is.

Ik herinner mij bijvoorbeeld, dat tijdens de discussies in het kabinet den Uyl over de levering van kerncentrales aan Zuid-Afrika precies op het goede moment een brief van Pax Christi binnenkwam, gericht aan alle ministers en ondertekend door de toenmalige voorzitter kardinaal Alfrink, met uitstekende argumenten. Zo'n brief had dan echt wel enige invloed.

Meer in het algemeen had ik er zelf behoefte aan op één of andere wijze actief met de vredesproblematiek bezig te zijn en dat kan binnen Pax Christi voor wat mij betreft, erg goed.

Waarom juist Pax Christi?

Laat ik vooropstellen, dat ik het belangrijk vind dat de kerken zich via het IKV actief bezighouden met de vredesvraagstukken. Pax Christi participeert in het IKV en heeft van daaruit op zich genomen de IKV-kampagne onder het motto „Help de kernwapens de wereld uit, om te beginnen uit Nederland" binnen katholiek Nederland uit te dragen en aan de orde te stellen. Daarnaast doet Pax Christi nog veel meer, ik denk daarbij aan:

– de apartheidspolitiek van Zuid-Na afloop van de aandeelhoudersvergadering van Shell legt Boy Trip (links) nog eens haarfijn uit aan Shell-topman De Bruyne wat de bedoeling was van de Kairos-aktie.

Afrika en in dit verband de steun aan de Kairos-aktie op de aandeelhoudersvergadering van SHELL.

– de Midden-Oosten-problematiek met als hoogtepunt het afgelopen jaar de publikatie Israël en de Palestijnen.

– de Oost-West relaties met o.a. een dialoog met de vredesconferenties in de DDR (de Berliner Konferenz) en Tsjechoslowakije (de Praagse Vredesconferentie).

– de mensenrechten in sociaal-culturele zin.

Hoe belangrijk de kernwapendiskussie ook is, ik ben ervan overtuigd, dat voor al deze problemen alleen een oplossing te vinden is mits ze in hun onderlinge samenhang worden beschouwd.

Wat gaat Pax Christi het komende jaar doen?

Over de discussie over kernwapens binnen katholiek Nederland hebben we al gesproken. In de tweede plaats zal geprobeerd worden de gedachtenvorming over het verband tussen bewapening en economie en in het bijzonder de werkgelegenheid te activeren. Wij denken daarbij in de toekomst ook aan gesprekken met de vakbewe-

ging. Tenslotte zal een begin worden gemaakt met een nadere verkenning van het gebied van „geweldloze konfliktoplossing".

Dit interview staat in het kader van een ledenwerfcampagne die Pax Christi begonnen is. Vind je dat PPR-leden lid van Pax Christi moeten worden?

De PPR is als politieke partij altijd actiegericht geweest en zal dat naar ik hoop ook altijd blijven. Veel PPR-leden zijn dan ook actief in allerlei actiegroepen en dat vind ik een goede zaak. Temidden van die actiegroepen neemt Pax Christi een bijzondere plaats in, vooral voor hen die zich verbonden weten met de katholieke kerk.

Doordat Pax Christi ook internationaal is georganiseerd bestaan vaak mogelijkheden pressie uit te oefenen op het internationale vlak.

Ik denk dat er in de PPR nog heel wat mensen rondlopen die er goed aan zouden doen Pax Christi te helpen door een lidmaatschap of beter nog door actief mee te doen aan één van de vele werkgroepen die het hart vormen van de activiteiten van Pax Christi.

PPR en de Vrede

De PPR doet actief mee aan het overlegorgaan tegen de kernbewapening. De themagroep Vrede zoekt enkele leden of verwanten van de PPR, die willen meewerken bij de praktische politiek naar ontwapening. Geïnteresseerden kunnen zich opgeven bij:

Dick Bot, Lijndraaier 150, Hoorn, telefoon (02290) 30319, of Egbert Boeker, Prinsengracht 825, Amsterdam (020) 231727. Mensen met ervaring in vredesactie of die bezig zijn met vredesstudie genieten de voorkeur.

Een map met recente PPR-standpunten over kernbewapening en vrede is verkrijgbaar via het partijburo door f 2,50 over te maken op giro 3143470 tnv Partijburo PPR o/v Kernbepapening.

LIED TEGEN DE ATOOMBOM

Op verzoek van Ben ter Veer, voorzitter van het IKV, maakte Herman Verbeek een nieuw lied voor de Vredesweek: „Lied tegen de atoombom”. Het werd geschreven voor de opening van de Vredesweek op 22 september in de Geertekerk in Utrecht, waar IKV-kernen uit het land bijeen kwamen. Het blijkt dat overal veel PPR-mensen aan de IKV-kernen deelnemen.

*vraag eerst de dag
dat hij werd geworpen
vraag eerst de stad
die hij moest verzengen
vraag eerst de vrouw
die niet meer kan dragen
vraag eerst de kerk
die hem heeft gezegend*

*vraag eerst het rijk
waar hij werd ontketend
vraag eerst de angst
die hem in wil graven
vraag eerst de haat
die hem menigvuldigt
vraag eerst de winst
die hij niet kan maken*

*vraag eerst de as
die jouw voorhoofd tekent
vraag eerst de slag
wat die nog wil winnen
vraag eerst de nacht
die om jou moet lachen
vraag eerst de nacht
die jij niet kunt slapen*

*vraag eerst de bron
die jouw nee zal dopen
vraag eerst de lucht
die de vrede zuivert
vraag eerst je huid
die jou smeekt te vechten
vraag eerst het volk
dat zichzelf moet redden*

*en sta
en zie
en spreek
en weiger*

Levende slachtoffers van de bom

Veel PPR-mensen zijn actief in vredesgroepen. Een van hun is Bert Schijf, voorzitter van het actiecentrum Tiel. Begin augustus heeft hij in Japan de internationale conferentie tegen atoomwapens bijgewoond, een indrukwekkende manifestatie in Tokio, Hirosjima en Nagasaki; een manifestatie van „gewone” mensen. Want, zo kreeg Bert Schijf van de Japanse organisatoren te horen, „als je generaals uitnodigt, komen die niet. Ze beweren dat ze wel wat belangrijkers te doen hebben.” De reis van Bert Schijf en anderen uit Tiel was een tegenuitnodiging namens acht Japanners die in april in Tiel waren op uitnodiging van de vredeswerkgroep daar. Aan een uitvoerig verslag van Bert Schijf is het volgende ontleend.

„De slotzitting in Tokio was indrukwekkend, vooral omdat er zoveel pers, radio en televisie aanwezig was. Deze slotzitting werd gevolgd door een waarlijk voortreffelijke receptie door het organiserend comité. Hier kwam ik in contact met een *hibakusha* (levend slachtoffer van de atoombom). Eén van de 400.000... Hij zat op een stoel en schoot me aan. Zo op het oog een tamelijk gezond mens. Later stond hij op. Kan nauwelijks staan; heeft een verminkt onderlichaam. Zijn verhaal zit bij mijn paperassen.

Een andere *hibakusha* toont me de kleren die hij toen aanhad. Mevrouw Machyo Kurokawa, die in april in Tiel was, ook al een *hibakusha*, is er ook. Ze stelt me voor aan een tamelijk jonge

dame. Maar ik begrijp niets van haar Japans. De jonge dame houdt mijn hand langdurig vast. Dan is Machyo ineens weg. Ik sta met het meisje alleen; wat moet ik daar nou mee? Op slinkse manier verwijder ik me wat. En dan opeens is Machyo er weer. Ze heeft iemand bij zich, een jonge man die wat Engels spreekt. Nu begint tot me door te dringen wat de bedoeling is. De jonge dame is meester in de rechten en treedt op voor *hibakusha's* die in wettelijke perikelen zijn geraakt.

(...) de hulpverlening die niet verder gaat dan gratis medische behandeling. Maar in de perioden dat deze mensen niet verpleegd worden moeten ze toch ook leven. Een baan krijgen ze niet - daar zijn ze te vaak ziek voor. Trouwen is er ook niet bij, want wat zijn de erfelijke gevolgen. En de familie is meestal dood.

Iemand vertelt me dat ze 65 operaties heeft ondergaan; ja, sixty-five, dat is toch 65; dat heeft de vertaalster duidelijk gezegd. En ik schrijf het op. Iemand vertelt dat ze al die jaren al in het ziekenhuis is, „maar ik mag wel eens een dagje weg”. Ik realiseer me dat ze dit keer dat dagje aan ons besteedt. Weer een ander staat op, zwijgt lang en formuleert dan moeizaam wat woorden. Achter haar staat iemand op en die legt uit dat deze dame haar naam noemt, maar heel moeilijk kan spreken. Een van de laatsten, ook een vrouw, zegt: „ik kan het niet vergeten...”, zie steeds maar mijn moeder verbranden... en dat is alles wat ik te zeggen heb.” Dan gaat ze weer zitten. (...) Twee jaar geleden is er voor het eerst een vertegenwoordigster van de Japanse regering gekomen. Ze is er nu ook. Vreemd toch, dat zoiets jarenlang een zaak is waaraan de regering geen boodschap heeft.

Om 8.15 uur (het preciese moment is belangrijk) zijn we allemaal stil. We herdenken het moment waarop één vliegtuig één bom afwierp. Eén bom die honderdduizenden mensenlevens zou vernietigen of verminken. We moeten maar geen woorden bedenken om onze gevoelens uit te drukken.”

LINKSAF EN OMHOOG

INITIATIEF

KEES WAAGMEESTER

Het huidige kabinet is het initiatief van regeren volledig kwijt als het het al ooit heeft gehad. In feite wordt Nederland geregeerd door een groep topambtenaren, die toevallig voortkomen uit twee politieke partijen, die afstropen wat maatschappelijk onaanvaardbaar wordt geacht, uitgaan van de gunstigste verwachtingen en dan iets presenteren op wat een plan lijkt.

De VVD zit er voor Piet Snot bij. Als VVD-kiezer zou ik me meer dan genomen voelen. Maar zoals CDA en VVD in de verkiezingen van 1977 een meerderheid hebben behaald, namelijk speculerend op de angst voor veranderingen, zo zal deze regering ook regeren. Van Agts enige verdediging van de kabinetsplannen is, dat een ander kabinet voor dezelfde moeilijkheden had gestaan dan het zijne, en, zo moet deze topambtenaar wel denken, met dezelfde afstreep-politiek voor de dag zou zijn gekomen. De VVD-kiezer voelt zich echter nauwelijks genomen, want de schreeuwende noodzaak om fundamenteel in te grijpen nu de welvaartsmaatschappij aan haar einde is gekomen, weet het kabinet-Van Agt te ontlopen. De dilemma's worden vaag geschetst in de troonrede, alsof de ministers een soort commentatoren van hun tijd zijn. Maar regeren doen ze niet.

Nee, ze beklagen zich over het feit, dat ze het zo moeilijk hebben en proberen op die manier medelijden te wekken. „Een rottijd om te regeren, niet leuk meer”, zegt Van Agt. „Het is allemaal kommer en kwel”. Dat is nu onze minister-president.

Als men het niet leuk meer vindt, laat men dan gewoon weggaan. Er zijn mensen genoeg die het wel leuk zouden vinden een einde te maken aan de kommer en kwel. Die begrijpen wat er op het ogenblik van een regering in een hoog-ontwikkeld westers welvarend land wordt gevraagd. Namelijk een beroep doen op de solidariteit van de mensen. Solidariteit die voor het oprapen ligt, maar die dit kabinet aan het verknoeien is door geklungel waarop de mensen niet kunnen vertrouwen.

Dat is het meest ernstige van de hele situatie. Het kabinet zelf is het enige obstakel om de eigen goede voornemens te realiseren. Het verspeelt de grote mogelijkheden die er momenteel zijn om een echt nivellerend inkomensbeleid te voeren, om het milieu- en energievraagstuk flink aan te pakken, om een basisinkomen in te voeren, om werkgelegenheid te scheppen, om solidariteit te bewerkstelligen tussen sterke en zwakke bedrijven en bedrijfstakken, om de democratie ook in het economische leven waar te maken. De stakingen en de verder komende arbeidsonrust verdragen niet, dat de werknemers die matiging waarom het kabinet smeekt niet willen, maar dat matiging zonder dat daar verbeteringen van de kwaliteit van de arbeid en van het leven tegenover staan, geen succes zal hebben.

ONVERMOGEN

Dit alles hebben de topambtenaren onderkend. Maar ze kunnen niet anders dan een verdedigend beleid voeren: als de matiging niet lukt gaan de gemeenschapsvoorzieningen er aan en slaat de werkloosheid nog harder toe. Objectief gezien juist, maar deze constatering is dan ook het brevet van onvermogen dat het kabinet zichzelf uitrekt. Want, nogmaals, het zit daar niet om constateringen te doen, om te registreren hoe de vlag er bijstaat, maar om een beleid te voeren, om in de aanval te gaan.

De VVD mist elke ideologische en beleidsmatige visie om de welvaartsmaatschappij in het rechte spoor te houden. Zolang men meent, dat de overheidssector niet mag groeien ten koste van de particuliere sector, demonstreert men geen oog te hebben voor de werkelijke behoeften van de samenleving.

Wat het CDA betreft kan men niet zeggen, dat het inzicht afwezig is, maar het nauwelijks of te laat een kans krijgt. Bovendien moet nooit vergeten worden, dat het kabinet-Den Uyl, dat niet in een troonrede, maar in zijn beleidsdaden een begin maakte met het vooruitgrijpen op het komende decennium, ernstig gehinderd werd door de eigen CDA-ministers en in het parlement door mensen als Andriessen, die tussen haakjes zelfs van zijn eigen stokpaardjes van toen nu geen spaan meer heel laat.

ZELFRESPECT

Al met al is het wachten op het opstappen van het kabinet. Vroeger stuurde een

parlement een kabinet nog wel eens weg. Daarna werd het mode, dat een kabinet door interne verdeeldheid ten onder ging. Nu deze mogelijkheden er nauwelijks zijn omdat CDA en VVD genoeg nemen met een verdedigend spel van het kabinet, rest nog de mogelijkheid dat het kabinet uit zelfrespect opstapt, omdat het niet in staat is ook maar één doelstelling overeind te houden. Voor zover men van dat laatste nog niet overtuigd is, zal de komende winter dat wel leren. Gezien de ontwikkelingen in de energieprijzen en op het loonfront, zal al gauw blijken dat het kaartenhuis van dit beleid ineenvalt. Ministers hebben al laten doorschemeren wat er dan gaat gebeuren: Groeiende achterstelling van mensen die van een uitkering leven, verdere opvoering van de premiedruk, minder gemeenschapsvoorzieningen, werkloosheid. Wat bedoeld wordt als een verkapt dreigement aan de werknemers om het kabinetsbeleid toch vooral te steunen is in feite een demonstratie van eigen onmacht.

ZENDING

Tenslotte: Mooie woorden in de troonrede, die vertellen dat onze welvaart niet alleen uit de particuliere inkomens bestaat, maar ook uit tal van voorzieningen die de burgers van gemeenschapswege ten dienste staan, dat er een keus moet worden gemaakt tussen overheidsuitgaven en particuliere consumptie. Op zichzelf is dat leuk. Een kabinet met een VVD'er als vice-premier laat de koningin zending bedrijven onder VVD-kiezers.

Gelderse PPR: vitaliteit en veerkracht

In opdracht van het provinciaal bestuur van de PPR-Gelderland hebben stagiairs van partijopbouw een onderzoek gedaan naar de Gelderse PPR en dit in een lezenswaardig rapport van veertig pagina's verwerkt. Enkele opmerkingen van algemene aard in hun nawoord:

„Wat ons sterk is opgevallen, is dat de sfeer in de a.c. zo goed is; ruzies etc. komen nauwelijks voor.

Alhoewel er over moeheidsverschijnselen wordt geklaagd, blijkt dat de PPR toch voldoende vitaliteit en veerkracht heeft om actief te blijven.

Jammer is, dat de kommunikatie tussen de a.c. en het landelijk partijapparaat gebreken vertoont (...).

De vrouwen zijn in de PPR niet zo veel vertegenwoordigd als de mannen. Wij kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat de PPR-mannen best be-

reid zijn vrouwen volledig in te schakelen bij het partijgebeuren. Wij zouden dus de PPR-vrouwen op willen roepen hun stem meer te laten horen. Ook in het kader van werving zou men de aandacht meer op vrouwen kunnen richten.

Ondanks dat wij gemerkt hebben dat werving niet populair is binnen de partij vinden wij dat de PPR op dit gebied toch wat aktiever moet worden.”

Stichting Radikale vorming in de
PPR (SRV)
Singel 277
1012 WG Amsterdam
telefoon 020-256046
postgiro 3385373
kantooruren:
maandag 9-17 uur
woensdag 9-13 uur
donderdag 9-17 uur

Studiedag vakbeweging en politiek

Naar aanleiding van de vorige
studiedag over werkgelegenheid is
de coördinatiegroep
PPR/Vakbeweging opgericht om
een konstruktieve bijdrage te
leveren aan de verhouding tussen
de partij en de vakbeweging. Om
deze discussie een vervolg te
geven wordt de komende studiedag
gewijd aan het
„arbeidsvoorwaardenbeleid 1980”

datum 27 oktober
plaats Cunera, Nieuwe Gracht 32,
Utrecht
tijd 10-16 uur

in samenwerking met
Koördinatiegroep
PPR/Vakbeweging en SJW

Algemene verdiepingskursus 'Het gezicht van de PPR'

Bedoeld om partijleden inzicht te
geven in de plaats en positie van
de PPR en haar leden. En om
zodoende, zowel direkt als indirekt,
de deelname van leden aan
partijaktiviteiten te ondersteunen

datum 1/2/3 februari
plaats Kerk en Wereld, De Horst 1,
Driebergen
tijd vrijdag 20 uur tot zondag 16
uur
in samenwerking met staf
vormingscentrum, Jan Eikema en
Jan de Jong

datum 7/8/9 maart
plaats Kerk en Wereld, De Horst 1,
Driebergen
tijd vrijdag 20 uur tot zondag 16
uur
in samenwerking met staf
vormingscentrum en Siep
Stuurman

kursusbijdrage per deelnemer
f 35,—

Studieweekend kerk en politiek

Een vervolg op eerder gehouden
studieweekends. Bedoeld voor
partijleden die actief zijn of zich

**Dit is het vormings- en scholingsprogramma van de
Stichting Radikale vorming voor het kursusjaar
1979/1980.**

**We hopen dat veel partijleden gebruik zullen
maken van dit aanbod: een goed geschoold kader is
voor het politieke werk van de partij van groot
belang.**

Paul Schilderman

betrokken voelen bij de bestaande kerken. Aan de hand van concrete voorbeelden willen we nagaan hoe progressieve bewegingen in de kerk functioneren, op welke belemmeringen ze stuiten en hoe ze daarmee omgaan

datum 25/26/27 april 1980
plaats Den Alerdinck, Alerdinckweg 2, Laag-Zuthem
tijd vrijdag 20 uur tot zondag 16 uur
in samenwerking met Voorbereidingsgroep Kerk en Politiek
bijdrage per deelnemer f 35,—

Studiedag intellectuelen en arbeidersbeweging

Als afsluiting van het cursusjaar 1979-1980 een dag voor alle

medewerkers van SRV en SJW en anderen die voor dit thema belangstelling hebben. We willen de discussie over doel en functie van linkse politieke partijen (en de PPR in het bijzonder) verder ontwikkelen op basis van de uitkomsten van de vorige studiedag

datum 31 mei 1980
plaats Cunera, Nieuwe Gracht 32, Utrecht
tijd 10-16 uur
in samenwerking met Anet Bleich, Max van Weezel en SJW

N.B.: Als op de verdiepingskursussen voldoende belangstelling blijkt te bestaan voor een *gespreksleiderskursus* (bedoeld om de gespreksleiders van introductiekursussen „technies” te scholen), kan zo'n cursus alsnog worden georganiseerd

Aanmelding

Voor deelname aan een van de activiteiten geef je je op met dit formulier. Stuur het volledig ingevuld en *uiterlijk vier weken voor de (eerste) dag van de betreffende bijeenkomst** aan SRV, Singel 277, 1012 WG Amsterdam. Je ontvangt een schriftelijke bevestiging van de aanmelding, later wordt eventueel ook het cursusmateriaal thuisgestuurd.

De bijdrage voor de verdiepingskursussen en het studieweekend kerk en politiek betaal je ter plaatse. Omdat deze weekends grotendeels met subsidies worden bekostigd is er een *annuleringsregeling*: bij afmelding in de vierde week vóór de betreffende bijeenkomst betaal je 10% van de bijdrage, in de derde week 25%, in de tweede week 50% en in de eerste week 75%.

* Voor de studiedag vakbeweging en politiek: uiterlijk twee weken ervoor

naam: vrouw man leeftijd:

adres:

postcode: plaats:

telefoon:

geeft zich op voor: (betreffende vakje(s) aankruisen)

Studiedag vakbeweging en politiek

27 oktober, Utrecht

Algemene verdiepingskursus

1/2/3 februari, Driebergen
 7/8/9 maart, Driebergen

Studieweekend kerk en politiek

25/26/27 april, Laag-Zuthem

Studiedag intellectuelen en arbeidersbeweging

31 mei, Utrecht

datum

handtekening

Introductie- kursussen

Bedoeld om de PPR te introduceren bij nieuwe leden en sympathisanten. Bij deze kursussen kunnen de zes SRV- brochures worden gebruikt

organisatie lokale en regionale PPR-actiecentra

Aktiviteiten voor vrouwen

De SRV-sektor Vrouwen biedt nog geen pasklare kursussen aan, maar speelt in op wensen en behoeften. Bij voldoende animo kunnen voorjaar 1980 weer Startweekends worden georganiseerd voor vrouwen die een vrouwengroep willen opzetten of een al bestaande groep beter willen begeleiden. Maar ook andere vormingsaktiviteiten kunnen worden ondersteund: belangstellenden bellen Alice de Gier, telefoon 070-873585

De PPR brochures

Een uitgave van de Stichting Radikalenvorming

Een map met zes brochures: Mensen, politiek en de PPR; Macht, Welzijn, Milieu, Vrede, en Organisatie. Bedoeld als *diskussiemateriaal*, te gebruiken in de introductiekursussen die door de plaatselijke PPR-actiecentra worden georganiseerd: voor nieuwe leden en sympathisanten, maar ook voor mensen die gewoon eens over de PPR willen praten. Teksten: Albert Kingma, Floor van der Matten, Eduard Pijlman Vormgeving en strip: Cees Brederveld, Gerard Davelaar. De brochures kunnen worden besteld door PPR-leden die zich in hun actiecentrum bezighouden met vorming en scholing.

Prijs f 0,50 per stuk, f 3,— per map; exclusief portokosten. Bestellen bij SRV, Singel 277, 1012 WG Amsterdam. Bij de zending wordt een nota meegestuurd.

Stichting Jongerenwerk in de PPR
(SJW)
Singel 277
1012 WG Amsterdam
telefoon 020-228461
postgiro 3953768
kantooruren:
maandag 9-17 uur
dinsdag 13-17 uur
donderdag 9-17 uur

SJW '79/'80

Studiedag vakbeweging en politiek

Naar aanleiding van de vorige studiedag over werkgelegenheid is de coördinatiegroep PPR/Vakbeweging opgericht om een konstruktieve bijdrage te leveren aan de verhouding tussen de partij en de vakbeweging. Om deze discussie een vervolg te geven wordt de komende studiedag gewijd aan het „arbeidsvoorwaardenbeleid 1980”

datum 27 oktober 1979
plaats Cunera, Nieuwe Gracht 32, Utrecht
tijd 10-16 uur
in samenwerking met
Koördinatiegroep
PPR/Vakbeweging en SRV

PPR- jongerenkursus

Bedoeld voor PPR-jongeren in het noorden, oosten en zuiden van het land om te praten over de positie van de PPR en de mogelijkheden voor jongeren om door middel van de partij actief te functioneren

datum 25/26/27 januari 1980
plaats De Klencke, Witte Zand, Oosterhesselen (Drente)
tijd vrijdag 20 uur tot zondag 16 uur
in samenwerking met
PPR-jongerenorganisatie
Groningen, staf vormingscentrum
en Pim Fortuyn

datum 7/8/9 maart 1980
plaats Volkshogeschool
Valkenburg, Broekhem 114,
Valkenburg
tijd vrijdag 20 uur tot zondag 16 uur
in samenwerking met
PPR-jongerenorganisatie Limburg,
staf vormingscentrum en Bertus
Mulder

kursusbijdrage per deelnemer
f 25,—

Landelijke beraadsgroepdag

Bedoeld om een landelijke structuur voor PPR-jongeren op te zetten, die ook het politiek jongerenwerk kan controleren en adviseren. Op deze dag zal verder

**Dit is het vormings- en scholingsprogramma van de
Stichting Jongerenwerk voor het kursusjaar
1979/1980.**

**We hopen dat de activiteiten veel jongeren binnen
en buiten de partij zullen aanspreken. Een goed
geschoold kader is vooral nu, tijdens de opbouw
van een jongerenorganisatie, erg belangrijk.**

Paul Tamminga

worden gediskussieerd over zaken die de eerstkomende tijd in het jongerenwerk aan de orde moeten komen

datum 15 december 1979
plaats Cunera, Nieuwe Gracht 32, Utrecht
tijd 10-16 uur

Studiedag studentenbeweging en politiek

Bedoeld om PPR-jongeren die actief of geïnteresseerd zijn in de studentenbeweging te ondersteunen. Met deze studiedag wordt ingehaakt op de koerswijziging van de studentenvakbonden en de

hernieuwde belangstelling van studenten voor de politieke functie van de studentenbeweging. Onder meer wordt aandacht gegeven aan het belang van de studentenstrijd voor de strijd in andere maatschappelijke sectoren (vakbeweging, vrouwenbeweging, politieke partijen). Daarbij speelt de discussie over het wetenschappelijk socialisme en het eurokommunisme een belangrijke rol

datum 29 maart 1980
plaats Cunera, Nieuwe Gracht 32, Utrecht
tijd 10-17 uur
in samenwerking met
Studentenoverleg PPR en Ferd Crone

Aanmelding

Voor deelname aan een van de activiteiten geef je je op met dit formulier. Stuur het volledig ingevuld en uiterlijk vier weken voor de (eerste) dag van de betreffende bijeenkomst* aan SJW, Singel 277, 1012 WG Amsterdam. Je ontvangt een schriftelijke bevestiging van de aanmelding, later wordt ook eventueel het cursusmateriaal thuisgestuurd.

De bijdrage voor de PPR-jongerenkursussen betaal je ter plaatse. Omdat deze wekendens grotendeels met subsidies worden bekostigd is er een annuleringsregeling: bij afmelding in de vierde week vóór de cursus betaal je 10% van de bijdrage, in de derde week 25%, in de tweede week 50% en in de eerste week 75%.

* Voor de studiedag vakbeweging en politiek: uiterlijk twee weken ervoor.

naam: vrouw man leeftijd:

adres:

postcode: plaats:

telefoon:

geeft zich op voor: (betreffende vakje(s) aankruisen)

Studiedag vakbeweging en politiek
 27 oktober, Utrecht

Landelijke beraadsgroepdag
 15 december, Utrecht

PPR-jongerenkursus
 25/26/27 januari, Oosterhesselen
 7/8/9 maart, Valkenburg

Studiedag studentenbeweging en politiek
 29 maart, Utrecht

Studiedag intellectuelen en arbeidersbeweging
 31 mei, Utrecht

datum

handtekening

Studiedag intellectuelen en arbeidersbeweging

Als afsluiting van het cursusjaar 1979-1980 een dag voor alle medewerkers van SJW en SRV en anderen die voor dit thema belangstelling hebben. We willen de discussie over doel en functie van linkse politieke partijen (en de PPR in het bijzonder) verder ontwikkelen op basis van de uitkomsten van de vorige studiedag

datum 31 mei 1980
plaats Cunera, Nieuwe Gracht 32, Utrecht
tijd 10-16 uur
in samenwerking met Anet Bleich, Max van Weezel en SRV

Jongeren zonder werk

PPR-krant over jeugdwerkloosheid, een uitgave van de Stichting Jongerenwerk

Feiten en meningen, achtergronden en praktische adviezen, en het aktiemodel voor een gemeentebestuur tegen werkloosheid dat zowel werk, inkomen, scholing en vorming als rekreatie omvat. Teksten: Dilia van der Heem, Jaap Roëll, Paul Tamminga

PPR-jongeren informatie

Folder over de PPR-jongerenorganisatie, een uitgave van de Stichting Jongerenwerk. Achtergronden en doelstellingen, adressen en praktische informatie. Verschijnt februari 1980

Bestellen bij SJW, Singel 277, 1012 WG Amsterdam.

Haagse wensen verwerkt in beleidsnota partijbestuur

De kerngroep van 25 augustus in Utrecht heeft uitvoerig gediscussieerd over 'De PPR naar de jaren 80', de beleidsnota van het partijbestuur. Deze nota zal, verbeterd en aangevuld aan de hand van op- en aanmerkingen van verschillende kanten, worden gepubliceerd als bijvoegsel van de PPR-aktiekrant van 26 oktober.

Voorzitter Herman Verbeek en vice-voorzitter Egbert Boeker beloofden in de kerngroep rekening te houden met alle discussie over de beleidsnota die in een herschreven versie zal worden gepubliceerd. De twee daar ingediende moties - een van het actiecentrum Den Haag en een Brabantse (actiecentra Agglomeratie Eindhoven, Brabant en Tilburg) - werden daarop ingetrokken. De Brabantse nota vroeg de actiecentra alle mogelijkheden te bieden om te komen tot een fundamentele discussie over de positiebepalingen van de PPR. Dit laatste zegde het partijbestuur graag toe: de bestuursleden doen graag mee aan zulke discussies en staan open voor alle uitnodigingen van actiecentra.

De door het partijbestuur gehonoreerde motie van het actiecentrum Den Haag vroeg bij het herschrijven van de beleidsnota een sterk accent te leggen op de volgende punten:

- Bij het uitwerken van mogelijke inspiratiebronnen voor PPR-leden het 'marxisme' (met name de meer liberale interpretatie daarvan) tot een volwaardig alternatief te maken; dit heeft gevolgen voor de algemene analyse; in plaats van een opsomming van symptomen moet daarin worden geprobeerd werkelijke oorzaken aan te geven voor bestaande maatschappelijke verhoudingen.

- In de plaatsbepaling van de PPR in het politieke krachtenveld moet het karakter van radicale voorhoedepartij worden vooropgesteld.

- Uit de herschreven analyse volgt verder een minder vanzelfsprekende waardering voor het parlementair-demokratische stelsel, met name het relativeren van het overheersend belang van regeringsdeelname. Andere veranderingsstrategieën moeten meer nadruk krijgen.

Egbert Boeker merkte op dat wanneer wij als PPR in principe bereid zijn verantwoordelijkheid te dragen voor bestuur, wij het onze leden op die posten niet moeilijk moeten maken. Maar ook gezien de internationale ontwikkelingen moeten we niet het accent leggen op het parlementaire werk. We zien dat actiegroepen die politiek iets willen bereiken zich richten tot de grote partijen. Ook PPR-leden doen dat vaak niet via hun eigen partij. Hetzelfde zien we bij het IKV, bij de ekologisten en anderen die onze natuurlijke bondgenoten zijn maar die onze parlementaire positie te zwak vinden. Jaap de Jong lichtte de motie van Den Haag toe. De PPR heeft zich nooit afgevraagd wat ze onder strategie verstaat en pleegt te balanceren tussen twee uitersten: terugredeneren naar een vooruitliggend doel óf vanuit de praktijk denken met een doel op de tweede plaats. Bovendien is de afkeer van een door iedereen aanvaarde ideologie in de PPR verheven tot dogma. Dit remt de creativiteit. Maatschappelijke veranderingen kun je niet zien als gevolg van de wil van de meerderheid; de meerderheid heeft zich er niet tegen verklaard. Daarom zag hij als het meest fundamentele probleem het proberen zekerheden te

vervangen door fundamentele twijfel. Reinoud de Haan en ook Herman Verbeek meenden dat je mensen niet alleen hun zekerheden moet afpakken, maar er ook iets tegenover moet stellen: de mogelijkheid zelf alternatieven, oplossingen te bedenken.

Jack Verduyn Lunel merkte op, ter toelichting van de motie-Den Haag, dat inspiratiebronnen en maatschappij-analyse in de nota zoals die ter discussie stond te beperkt waren weergegeven. Marxisme en anarchisme zijn voor velen ook een bron van inspiratie. Ook miste het een evaluatie van de regeringsdeelname van de PPR in het kabinet-Den Uyl. Hij zag twee grote tegenstellingen: een kleine partij die toch wil regeren, en: doelbewust kiezen voor het midden maar ook proberen voorhoedepartij te zijn.

Ria Beckers zei dat de Tweede Kamerfractie in grote lijnen gelukkig is met de nota. Als de PPR zichzelf voorhoedepartij noemt bedoelt ze te willen verwoorden wat in de voorhoede van de samenleving leeft. Van belang is dat de PPR koste wat het kost vasthoudt aan het bindend element in de progressieve samenwerking en hierin de inhoudelijke discussie stimuleert. De kwestie wel of niet CDA of CPN kan even rusten. In de nota zijn de ideologische prioriteiten te algemeen geformuleerd om er mee te kunnen werken. Milieubehoud en de zorg om de mens in de verzorgingsstaat horen meer aandacht in de nota te krijgen.

Tot de verkiezingen moet de PPR werken in de richting van een progressief kabinet, aldus Ria Beckers. Dat betekent dat wij zonodig ook bereid moeten zijn over een compromis te praten. De nota staat nu in de partij ter discussie.

Themagroep Macht herboren

De op initiatief van het partijbestuur nieuw leven ingeblazen themagroep Macht verheugt zich thans in een groeiende belangstelling. Het nieuwe leven van de herboren themagroep gaat kennelijk als een lopend vuurtje door de PPR. Iedere vergadering ziet men er nieuwe gezichten.

De themagroep Macht richt zich op het terrein van de sociaal-ekonomische macht én op de politieke macht (staatsbestel, binnenlands bestuur). Zo langzamerhand is in de herboren the-

magroep een duidelijke werkwijze gegroeid. Een coördinerend drietal regelt de administratieve klussen, stuurt stukken rond en licht belangstellenden in. Soms met nog zes anderen vormen zij de vaste kern.

Een greep uit de onderwerpen waaraan wordt gewerkt of gaat worden gewerkt:

automatisering, sektorstructuurbeleid, arbeidstijdverkorting, reorganisatie binnenlands bestuur, inkomensbeleid, de rol van planning in het over-

heidsbeleid, miljoenennota en begrotingen.

De kring van belangstellenden kan nog groter worden. Er zijn nog legio onderwerpen die op gegadigden liggen te wachten, gegadigden die er wat mee willen doen. Wie belangstelling heeft, suggesties of vragen kan bellen naar:

Marten Vente: 070/631273; Pim van der Waal: 020/433585; Fokke Goudswaard: 01820/29783. Sekretariaat: Uilenstede 258, Amstelveen.

Mensen die in dienst gaan moeten zich meer afvragen waarop de dienstplicht is gericht

Het verschil in standpunt tussen PPR en CPN over militaire dienstplicht en vredestaken in VN-verband kwam duidelijk tot uitdrukking tijdens een interruptiedebatje in de Tweede Kamer tussen Ria Beckers en Marcus Bakker van de CPN over de uitzending van dienstplichtigen in UNIFIL-verband naar Libanon zonder hun toestemming. Hier volgt een korte weergave van deze „profielerende” dialoog: *Marcus Bakker* verbaast zich erover dat Ria Beckers de regering verzoekt met voorstellen te komen tot wijziging van de Dienstplichtwet opdat uitzending van niet-vrijwilligers in VN-verband een zekere rechtsgrond krijgt: „Dat is al hierom zo curieus omdat mevrouw Beckers haar betoog besloot met nadrukkelijk te zeggen dat er naar de Libanon uitsluitend vrijwilligers zouden moeten worden gestuurd. Dat is zo'n uitzending in het kader van de VN. De PPR heeft verder dezer dagen mede een stuk van de VVDM getekend, zoals mijn partij dat ook heeft gedaan. Daarin staat 'Ons inziens heeft de wet echter niet voor niets een garantie geschapen voor dienstplichtigen. Op de manier waarop de minister het nu heeft aangepakt kan de dienstplichtige worden gedwongen onder wat voor omstandigheden dan ook tegen zijn wil te worden gestuurd naar een oorlogssituatie'.”

Ria Beckers: „Precies, daar hebt u het woord: oorlogssituatie. Eerst dit: in Nederland hebben wij een militaire dienstplicht, gericht op een militaire taakvervulling. Het gaat erom hoe dat in de Dienstplichtwet wordt ingevuld: alleen gericht op de verdediging van eigen land of misschien zelfs gericht op een aanvallende houding ter verdediging van eigen land? Of wil men breder denken door te stellen dat in de toekomst lokale oorlogen moeten worden voorkomen door de Verenigde Naties meer macht te geven? Bij dat laatste denk ik dan aan vredesmissies en dat willen wij in de Dienstplichtwet zien opgenomen. In mijn motie (na toezeggingen van de regering ingetrokken – Red.) wordt gesproken van een vredesmacht van de VN, in het algemeen. Nu is echter Libanon aan de orde en moet het parlement ten aanzien van Libanon concrete beslissingen nemen. Wat betreft de vraag of de Nederlandse

militairen in Libanon kunnen blijven, vragen wij ons af of de grenzen van een oorlogssituatie zo langzamerhand niet

De Tweede-Kamerfractie van de PPR zoekt op korte termijn

een fraktiemedewerker/ster

voor 16 uur per week.

De voorkeur gaat uit naar iemand met juridische scholing.

Salaris maximaal f3140,- per maand op basis van een 40-urige werkweek.

**Sollicitatie richten aan:
PPR-fractie Tweede Kamer,
Binnenhof 1a, Den Haag;
tel. 070/614911, tst 2277.**

zijn bereikt.”

Marcus Bakker: „Het punt is dat uitzending van troepen onder de vlag van de VN altijd betrekking heeft op gebieden waar een latente oorlogssituatie is. In dit geval wordt geprobeerd te voorkomen dat een oorlogssituatie escaleert. Het gaat dus alleen om een situatie van potentiële gewapende botsingen.”

Ria Beckers: „Iedereen heeft gesignaleerd dat de situatie de laatste maanden enorm is verslechterd. Mijn partij maakt een duidelijke keuze in die zin dat zij het vredeswerk van de VN enorm belangrijk vindt. Nogmaals, het gaat om de Dienstplicht. Men kan dienst weigeren. Misschien moeten de mensen die in dienst gaan zich wat meer afvragen waarop de dienstplicht eigenlijk is gericht. Dat vergeet de heer Bakker. Hij zegt: Ze gaan twee jaar in dienst en weten helemaal niet dat ze op een gegeven moment kunnen worden opgeroepen om verplicht dienst te doen in het buitenland of in eigen land. Dat laatste hoeft overigens niet alleen de verdediging van het land te betreffen. Dat ligt niet zo duidelijk vast in de wet en daar kun je ook mee fozelen, zoals de heer Bakker het noemt.”

Marcus Bakker: „U wilt die wet veranderen voordat al die jonge mensen van 18 jaar zich bewust zullen zijn wat ze precies gaan doen.”

Ria Beckers: „Maar wij moeten de zaken hier niet verdonkeremanen. Dan moeten wij maar duidelijk maken wat

de dienstplichtwet inhoudt.”

Marcus Bakker: „U vraagt nu aan de regering de Dienstplichtwet zodanig te veranderen dat mensen kunnen worden verplicht te worden uitgezonden in het kader van de VN. De aanleiding van uw vraag heeft te maken met Libanon omdat dat één van de concrete situaties is waarin de VN dan zouden optreden.”

Ria Beckers: „Maar u hebt toch ook geconstateerd dat niemand in deze Kamer er bezwaar tegen heeft dat mensen in het kader van vredesmissies van de VN worden uitgezonden?”

Marcus Bakker: „Ik sprak over „een contingent” en ik heb dit aangevuld met de volgende woorden: dit is een vrijwillige daad van de Nederlandse staat die moet worden opgevolgd door een vrijwillige daad van betrokkenen.”

Dienstplicht óf beroepsleger

Het gaat niet aan dat de Nederlandse staat zich vrijwillig engageert op dit punt en vervolgens aan individuele personen de plicht oplegt om naar het betreffende land te gaan.”

Ria Beckers: „Toch zit daar de Dienstplichtwet tussen.”

Marcus Bakker: „Omdat het overgrote deel van deze Kamer van mening is dat het op vrijwillige basis moet gebeuren.”

Ria Beckers: „Daar gaat het nu niet om, dat vindt mijn fractie ook. Bent u voor een beroepsleger? Dat is de consequentie van uw redenering.”

Marcus Bakker: „Nee. Ik kan mij ook voorstellen dat de staat zich engageert maar dat door het parlement of een grote beweging dat engagement niet kan worden waargemaakt (...) Het gaat om situaties die oorlogssituaties waren en die dat weer dreigen te worden. Daarvoor heb je die vredestroepen nodig.”

Ria Beckers: „Die concrete risico's moet je afwegen tegen het grote belang van het feit dat je moet proberen via een internationale organisatie als de VN langzamerhand dat soort lokale oorlogen te voorkomen.”

Moedeloze troonrede

RIA BECKERS

De troonrede maakt een moedeloze indruk.

In tegenstelling tot het vorig jaar wordt Bestek '81 niet genoemd. De regering kan er kennelijk niet meer omheen dat de Bestek-operatie op hoofdpunten heeft gefaald en doet voorzichtige pogingen het beleid enigszins bij te stellen.

A. Bestek '81 blijkt er niet in te slaan de werkloosheid terug te dringen.

- Het verlagen van de basispremie van de WIR doet vermoeden dat terecht meer nadruk gelegd gaat worden op gericht beleid. Niettemin volgt met het oude spoor van technologische ontwikkeling en versterking van de concurrentie- en exportpositie.

- De gevolgen van Bestek '81 voor de werkgelegenheid in de overheids- en semi-overheidssector worden afgezwakt door het scheppen van extra arbeidsplaatsen.

B. De oorspronkelijke doelstelling van het inkomensbeleid (de nullijn voor tweemaal modaal) heeft men moeten verlaten voor het streven

naar de nullijn voor de modale inkomens. De daarbij aangenomen prognoses maken echter zeer onzeker of dat streven gehaald zal worden. De aangekondigde belastingmaatregelen blijken gericht op de lagere inkomensgroepen maar werken in feite denivellerend.

De Hofstra-voorstellen over de inflatieneutrale belastingheffing worden van tafel geveegd. Slechts op onder-

geschikte onderdelen wordt het huidige stelsel inzake de rente-af trek gewijzigd en wel zo dat dit oneven-

wichtig uitwerkt ten opzichte van de inkomensverdeling. Waarom wordt b.v. in het geval van consumptief krediet de rente-af trek aan een maximum gebonden en bij andere afrekposten niet (hypotheekrente eigen woningen).

Voor het overige niets bemoedigends:

- de regering blijft de huidige westerse ekonomie als voorwaarde zien voor vrede en veiligheid en voor eerbiediging van de mensenrechten. De geschiedenis heeft dit tot een leugen gemaakt (Zuid-Afrika, Chili).

- De regering houdt vast aan een betere bewapening ten behoeve van een betere afschrikking. Geen uitbreiding van de totale rol van tactische nucleaire wapens houdt dan in: verder perfectioneren van het kernwapen-arsenaal en opvoeren van konventionele bewapening.

- De regering stelt vast dat voorlopig geen internationaal akkoord zal worden bereikt over het vreedzaam gebruik van kernenergie. Maar Nederland dient daaruit blijkbaar geen consequenties te trekken wat betreft de verspreiding van kerninstallaties en -technieken.

PPR in Vaste Kamercommissies

Vaste Commissie voor Buitenlandse Zaken:

Henk Waltmans, lid;

Vaste Commissie voor Ontwikkelings-samenwerking:

Henk Waltmans, lid;

Vaste Commissie voor Justitie:

Ria Beckers lid;

Vaste Commissie voor Binnenlandse Zaken:

Henk Waltmans: lid;

Vaste Commissie voor Onderwijs en Wetenschappen:

Henk Waltmans, lid;

Vaste Commissie voor het Wetenschapsbeleid:

Leo Jansen, lid;

Vaste Commissie voor Financiën:

Leo Jansen, lid;

Vaste Commissie voor Defensie:

Henk Waltmans, lid;

Vaste Commissie voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening:

Leo Jansen, lid;

Vaste Commissie voor Verkeer en Waterstaat:

Leo Jansen, lid;

Vaste Commissie voor Economische Zaken:

Leo Jansen, lid;

Vaste Commissie voor de Handelspolitiek:

Leo Jansen, plv. lid;

Vaste Commissie voor het Midden- en Kleinbedrijf:

Leo Jansen, plv. lid;

Vaste Commissie voor de Kernenergie:

Leo Jansen, lid;

Vaste Commissie voor Landbouw en Visserij:

Leo Jansen, lid;

Vaste Commissie voor Sociale Zaken:

Ria Beckers lid;

Vaste Commissie voor Cultuur, Recreatie en Maatsch. werk:

Leo Jansen, plv. lid;

Vaste Commissie voor Volksgezondheid:

PPR-homogroep

Zaterdag 6 oktober wordt de derde bijeenkomst gehouden van de PPR-homogroep - opnieuw in het Moses-huis in Amsterdam; aanvang elf uur 's morgens. De tijd voor de pauze zal

worden besteed aan vrije discussies, al of niet over de groepsidentiteit en de relatie met de partijstructuur. 's Middags wordt de begroting vastgesteld en komen actuele aktiepunten aan de orde. Kabaret of film, verzorgd door de leden, zal de bijeenkomst opluisteren.

Ria Beckers lid;

Vaste Commissie voor Milieuhygiëne:

Leo Jansen, lid;

Vaste Commissie voor de betrekkingen met de Ned. Antillen:

Henk Waltmans, lid.

met het oog op vrede

pax CHRISTI **meedoen met pax christi vredes'vak'bond**

leden / 25,-, steunleden / 10,- p. jr.
Postgiro 593352, Pax Christi, Celebesstraat 60,
2585 TM Den Haag.

Verandering van de maatschappij via buitenparlementaire aktie is een waarde in zichzelf

JACK VERDUYN LUNEL

Het interview met mij in de (verder zo optimistische) PPR-aktiekrant 27 juni is op zichzelf een juiste weergave van het daaraan voorafgaande gesprek. Maar omdat dit gesprek nogal stroef verliep zijn een aantal zaken mijns inziens wat onduidelijk uit de verf gekomen.

De doelstellingen van de PPR-gemeenteraadsfractie zijn de volgende:

- deelnemen in de besluitvorming (ook met eigen initiatieven) om de maatschappelijke omvorming te bespoedigen in een richting zoals die in het PPR-programma wordt beschreven;
- voorwaarden (helpen) inbouwen om de betrokkenheid en zeggenschap van de bevolking te vergroten onder andere in de sfeer van de openbaarheid, inspraak en medezeggenschap;
- steun geven aan die buitenparlementaire akties, die vergelijkbare maatschappijverandering nastreven als de PPR doet, door dit (vaak kritische) buitenparlementaire geluid ook binnen de parlementaire besluitvorming weer te geven; informatie en steun geven aan die akties en voorwaarden (helpen) inbouwen waardoor buitenparlementaire akties in de toekomst steeds verdergaande resultaten kunnen boeken;
- ontsluitend te werken t.a.v. de werkelijke machtstructuren, die zich in onze maatschappij buiten de openbaarheid bevinden;
- het voortdurend bevorderen van de politieke duidelijkheid in het functioneren van de gemeenteraad.

Zo staat het - niet voor niets - in ons gemeenteraadsprogramma. En in dat licht zou ook het een en ander uit het voornoemde interview het duidelijkst gelezen kunnen worden.

Dit betekent onder andere:

1. Dat de opmerking t.a.v. het „ontbreken van concurrentie van PSP of CPN” in de kontekst waarin die in het verhaal geplaatst is niet zo relevant is. Immers, in de vorige vier jaar zat de CPN wel in de gemeenteraad, terwijl wij bovendien proberen niet zo opportunistisch en 'op de portemonnee gericht' te zijn als deze partij. Juist door het nu ontbreken van deze partij wordt ons dat wat moeilijker gemaakt, omdat duidelijk is dat voor degene die heel erg weinig centen heeft elke cent al snel belangrijk is (en daar moet in de gemeenteraad oog voor zijn, bijvoorbeeld bij allerlei tariefsverhogingen). Het feit dat wij ons zoveel mogelijk met alle zaken bezig houden (het zou onjuist zijn je niet met de zaken van alle dag bezig te houden, omdat je het te druk hebt met dingen van „hogere” orde), en dat in het besef dat maatschappij-verandering alleen stap voor stap te realiseren is, maakt een „concurrentie”-idee met CPN en PSP irrelevant.

2. Uit hetgeen onder akties staat lijkt een te groot opportunisme naar voren te komen. Ik heb daar alleen maar willen aangeven dat we akties natuurlijk wel moeten toetsen aan het eigen programma, maar dat niet teveel moeten doen als schriftgeleerden. Maatschappij-verandering via buitenparlementaire akties is ook een waarde in zichzelf, en het eventuele ontbreken ervan maakt veranderingen via de parlementaire weg al bij voorbaat kansloos. Zo'n waardering betekent dat je sneller akties steunt, of ze moeten duidelijk in strijd zijn met de PPR-visie (zodat je je dan duidelijk tegen het doel van zo'n aktie zal opstellen).

3. Onze verhouding met de PvdA, ons besef van de beperktheid van de parlementaire weg, ons inspelen op akties vanuit de bevolking, ons doelgericht stimuleren daarvan, en ons kiezen voor onthullend en verduidelikend bezig zijn, geeft heel wat meer dan één (genoemd) resultaat. Doordat in het in-

terview er één wordt genoemd lijkt het dat daarmee de reikwijdte van ons eventuele sukses wordt aangegeven.

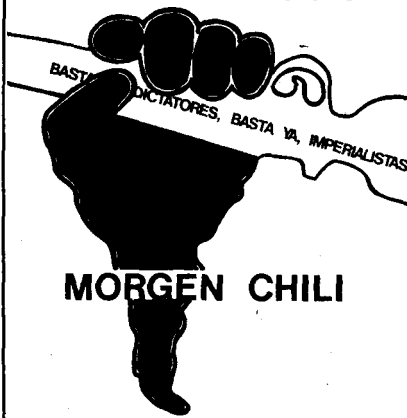
Door het indienen van voorstellen, moties en amendementen kunnen wij de PvdA (en soms D'66) tot duidelijk kleur bekennen dwingen. Dat lukt bijzonder regelmatig, en betekent soms, op iets langere termijn, verder sukses omdat op zo'n moment bijna de helft van de gemeenteraad iets bepaalds uitdraagt. Daarnaast worden er door de PPR ook rechtstreeks zaken binnen gehaald, zoals de genoemde bouwhoogte-verlaging in de hele stad, zoals grotere openbaarheid in de hele beoordeling van bouwplannen, zoals meer invloed voor bevolking en raad in de uitwerking van bestemmingsplannen, zoals aanzetten tot het formuleren van beleid op bepaalde terreinen (milieubeleid, integraal welzijnsbeleid, huisvestingsbeleid voor Surinamers, emancipatiebeleid), of worden er door konkrete PPR-amendementen of initiatief-voorstellen stedenbouwkundigen bescherming geboden aan of stadsvernieuwing gestart in diverse woonwijken in Den Haag.

Wij menen dat via ons werken vanuit de „basis” (klinkt eng, overigens) en een duidelijke en kritiese opstelling (het „lastig zijn”) wij een relatief groot resultaat boeken. Wij hebben per jaar zo'n 30 à 40 moties en amendementen ingediend, waarvan er ieder jaar ongeveer eenderde door de raad is aangenomen. Vooral als we kijken naar de resultaten van de verkiezingen per wijk dan zien we dat de PPR bij de gemeenteraadsverkiezingen in een aantal wijken (ook in traditioneel niet PPR-wijken, dus wijken met de lagere inkomens-groepen) is aangeslagen.

Door dit alles heeft de PPR in de gemeente Den Haag (en daar zijn wij ten opzichte van andere aktiecentra heus niet uniek in) een eigen plaats in het politieke krachtenveld en een eigen waarde ten opzichte van de bevolking. Juist door de politieke lijn niet afhankelijk te stellen van die van de PvdA of van de fictie van macht heeft de PPR zo een duidelijke politieke functie. En dat zou landelijk ook zo gek nog niet zijn.

NU NICARAGUA

VRIJHEID VOOR DE VOLKEREN VAN LATIJNS-AMERIKA

Midden juli brengen in Nicaragua Sandinisten het regiem-Somoza ten val en dwingen ze de Nationale Garde tot overgave. Daarmee komt een eind aan 45 jaar Somoza-regiem. Het land bevindt zich dan echter in een verschrikkelijke toestand; dat blijkt onder andere uit het volgende:

- de hoofdstad Managua is grotendeels verwoest door de oorlog;
- de oogst is dit jaar grotendeels mislukt en er is een groot voedseltekort;
- zeker 75% van de bevolking is analabeet;

Help de wederopbouw

- de buitenlandse schuld is 1500 miljoen dollar oftewel 2½ maal de export in een normaal jaar.

De junta en de voorlopige regering van Nationale Eenheid werken eensgezind aan de wederopbouw van Nicaragua. Dit is te meer vermeldenswaardig, omdat daarbinnen verschillende stromingen voorkomen, variërend van burgerlijk tot marxistisch-leninistisch. (Ter vergelijking: In Iran viel zo'n breed front uiteen na de val van de sjah).

Opvallend is bovendien de wijze waarop aanhangers van het oude regime behandeld worden: geen bijtjesdag, maar een beoordeling door de rechter en een korrekte behandeling in de gevangenis.

Met vereende kracht wordt aan de wederopbouw van het land gewerkt. Daarvoor is echter (veel) steun vanuit het buitenland nodig. Daarom is het Nicaragua-komitee, samen met nederlandse politieke partijen en andere organisaties, midden september een nieuwe financiële aktie voor Nicaragua begonnen.

Het geld dat hierbij ingezameld wordt is voor structurele hulp (zoals het bouwen van scholen en werkplaatsen). Dit geld gaat naar projecten die door

de Nicaraguaanse regering worden voorgedragen: zij immers kan het best beslissen welke zaken het dringendst nodig zijn (en bovendien gaat het tenslotte om haar eigen land).

Giften voor de wederopbouw van Nicaragua kunnen gestort worden op gironummer 3580163 t.n.v. het Nicaragua-komitee te Utrecht.

Nadere informatie over deze aktie kan gegeven worden door de sekretaris van je aktiecentrum, die middels de mailing van het partijburo uitgebreider geïnformeerd is over deze aktie. Neem contact met hem/haar op.

Voor meer informatie over Nicaragua kun je ook bij het Nicaragua-komitee terecht.

Ze hebben o.a.:

- een informatiemap over de geschiedenis van Nicaragua tot het laatste offensief;
 - een dokmap met o.a. programma's voor de wederopbouw en achtergrondartikelen tot juni 1979.
- Beide f 6,70 inkl. porto. Te bestellen door overmaking van het bedrag op giro 254134, Rabobank Utrecht, rek. nr. 394486463 t.g.v. Nicaragua Komitee o.v.v. het gewenste materiaal.

DE STEM DES VOLKS

Opzij III

Naar aanleiding van de reactie van de PPR-vrouwengroep Nijmegen op de verkiezingsadvertentie van de PPR in Opzij, het volgende: Ik citeer: „men vindt vrouwenbelangen in de partij heel belangrijk, maar als er keuzes gemaakt moeten worden, worden die belangen nog te vaak aan andere ondergeschikt gemaakt. Zo zijn er nog veel PPR-mannen tegen abortus”.

Moet ik hieruit concluderen, dat jullie van mening zijn, dat PPR-mannen die tegen abortus zijn, daarmee a priori tegen de belangen van de vrouwen zijn?

Kom nou! Zijn er nog niet 1001 andere vrouwenbelangen? En zouden die mannen daar niet vóór kunnen zijn? Vinden jullie het niet een zeer ongelukkig gekozen voorbeeld?

DE STEM DES VOLKS

Jullie zouden toch moeten weten, dat het met abortus wel even iets anders gesteld is dan met vrouwenbelangen, zoals het toekennen van politieke en maatschappelijke kansen!

Ik vind abortus een afschuwelijke ingreep en ik denk, dat ik niet de enige ben. Ieder weldenkend en wel „voelend” mens zal dit met mij eens zijn, maar ik ben wel van mening, dat een vrouw zelf moet beslissen of ze al dan niet een kind wil. Wil ze het niet, dan moeten er faciliteiten bestaan om haar te helpen. Ik ben het volkomen eens met de stelling: „alleen de vrouw beslist”. Maar daarom respecteer ik wel de mening van anderen (mensen en vrouwen!) die, met goede argumenten, zonder daarbij aan anderen hun wil, in dit geval „geen abortus”, op te leggen, er anders over denken, of liever gezegd, anders „voelen”.

DE STEM DES VOLKS

En bij deze groep zouden de door jullie gewraakte mannen ook kunnen behoren!

**Herma Klamer
Geldrop**

Opzij IV

Met stijgende verbazing heb ik de discussie in PPRak 114 gelezen. Waar zijn we als partij eigenlijk mee bezig? Zijn we een partij voor mannen, vrouwen of mensen?

De dames voelen zich gekwetst omdat hun vrouwzijn wordt aangetast, en dat nog wel in een advertentie van de PPR, hun bloedeigen partij.

De heren hebben het zo goed bedoeld, maar ja, die feministen leggen alles verkeerd uit. Fungeren de vrouwengroepen als waakhond tegen antifeministische tendensen binnen de partij?

Denkt het bestuur dat het wat uitmaakt als er meer vrouwen op verschillende

DE STEM DES VOLKS

posten binnen de partij-organen actief worden? Zeker om klussen op te knappen of aangepast aan het 'mannelijk' gedragspatroon.

Laten we wel wezen, mensen. Het valt niet mee om te emanciperen, maar een discussie op een dergelijk niveau is verspilde energie en leidt af van de politieke doelstellingen. En juist daarin is naar mijn mening het „vrouwelijke” element wel degelijk aanwezig.

Misschien kunnen we ooit nog eens een advertentie opstellen die gericht is op mensen, met „mannelijke” én „vrouwelijke” eigenschappen.

Mensen die uitvoeriger op de hier aangestipte problematiek willen ingaan, kunnen schrijven naar

**Ada Vroegindewij
Woonschepenhaven
aan de groene wal
Groningen**

Diskussie gesloten. Redaktie

aktie VOER

Kamerbewoners

Wat mag een kamer kosten? Wanneer mag een huisbaas de huur opzeggen? Op deze en dergelijke vragen geeft een brochure van de LOBH (Landelijke Organisatie Belangengroepen Huisvesting) antwoord. Een brochure speciaal voor kamerbewoners die er alle nuttige informatie in vinden. Gratis verkrijgbaar bij de LOBH, tel. 020/223505.

Rudolf Bahro vrij

De Initiatiefgroep Rudolf Bahro Vrij zamelt geld in om advertenties te kunnen plaatsen met het doel solidariteit te betuigen aan de in de DDR tot acht jaar veroordeelde marxistische theoreticus Rudolf Bahro en meer vrijheden te vragen voor DDR-burgers. Bijdragen (f 10,— voor individuele personen, f 50,— voor organisaties, studenten f 5,—) zijn welkom op giro 2559426 tnv Max van Weezel o/v Bahro Vrij.

Homo-monument

Als alles naar wens van de plannenmakers verloopt kan volgend jaar omstreeks juni (op de internationale homolidariteitsdag) in Amsterdam een monument worden onthuld ter ere van de vervolgde homoseksuelen aller tijden en als teken van een maatschappelijke erkenning die een stap moet zijn op de weg naar volledige emancipatie. In de stichting Homo-monument Amsterdam participeren de homo-groepen van PPR, PSP en PvdA, en verder het COC en de CPN. Het monument moet „levend” zijn en informatie verschaffen (via bijvoorbeeld verwisselbare panelen) over aktualiteiten in de homostrijd. Door zijn plaats op een druk punt in de hoofdstad moet het monument zich lenen tot het houden van manifestaties. Van gemeentewege is positief gereageerd op de plannen. De financiering vormt nog een moeilijkheid. Daarom zijn bijdragen – groot of klein – welkom op giro 4700505 tnv Stichting Homo-monument Amsterdam. Ook welkom zijn ideeën over vormgeving, teksten e.d. Voor alles, ook voor informatie: Peter Dros, Eerste Weteringplantsoen 4, 1017 SJ Amsterdam, tel. 020/255492 (b.g.g.h. 254434).

Geweldloze Weerbaarheid

In de Wereldwinkel, Asselsestraat 67 in Apeldoorn, gaat woensdag 24 oktober om acht uur 's avonds een zes avonden tellende cursus Geweldloze Weerbaarheid van start. Er wordt onder meer geoeft in straat-spreken, sit-down demonstratie, stille wacht, wat te doen bij aanranding, straat-toneel en publiciteitsmethoden. Opgave bij Leoni Sipkes, Bas Backerlaan 2, Apeldoorn, tel. 050/218198.

Tanzania

Andrew Kailembo, vertegenwoordiger van de Afrikaanse vakbeweging bij het internationaal verbond van vakverenigingen in Brussel, en Bas de Gaay Fortman zijn sprekers op de 13 oktober vanaf half drie in het Rasa-gebouw, Pauwstraat 13 in Utrecht te houden manifestatie voor onvoorwaardelijke steun aan Tanzania. Muzikale opluistering: Africa Jolé uit Guinée. Informatie en opgave: Tanzania Comité, Prins Hendriklaan 97, Utrecht, tel. 030/517170. Informatiepakket: storting f 2,50 op giro 4151095 tnv Solidariteitsfonds Tanzania, Utrecht.

Marxisme en christen-zijn nu

Kerk en Wereld in Driebergen organiseert van 26-28 oktober in De Horst een cursus Marxisme en christen-zijn nu. Doel: vanuit een analyse van praktische situaties, vragen en tegenstellingen te komen tot een inzicht in de aanzet tot een bevrijdende maatschappij-analyse die het marxisme biedt en daaruit de lering voor christenen te trekken. Kosten: f 75,— pp, voll. pensioen. Opgave: 03438/2241 tst. 128.

Suriname

Iedereen die zich bij Suriname en met de Surinamers betrokken voelt is van harte welkom op een door de Solidariteits Beweging Suriname op 10 november vanaf half twaalf in het NV-huis, Oudegracht 245 in Utrecht te houden manifestatie onder het motto „Ontwikkelingshulp aan Suriname – Ontwikkeling voor wie?” De manifestatie gaat gepaard met een informatie- en activiteitenmarkt, wordt muzikaal en culinair omlijst. Toegangskaarten door storting van f 2,50 op giro 3371328 tnv SBS o/v manifestatie tel. 030/517170.

Oproep voor PPR-jongeren

Aan de jongeren in de PPR tussen 15 en 25 jaar

- Wil je actief zijn in de PPR?
- Wil je samen met andere PPR-jongeren actie voeren?
- Wil je samen met andere jongeren in de PPR aan scholing en vorming doen?

Er zijn PPR-jongeren werkgroepen in Groningen en Limburg. In Friesland, Noord-Brabant en Drenthe worden initiatieven genomen. De rest van het land zal nog volgen.

Wil je bij een jongerenwerkgroep of wil je er gewoon meer over weten? geef je dan op bij het contact-adres in je provincie en als dat er nog niet is geef je dan op bij de Stichting Jongerenwerk in de PPR (SJW).

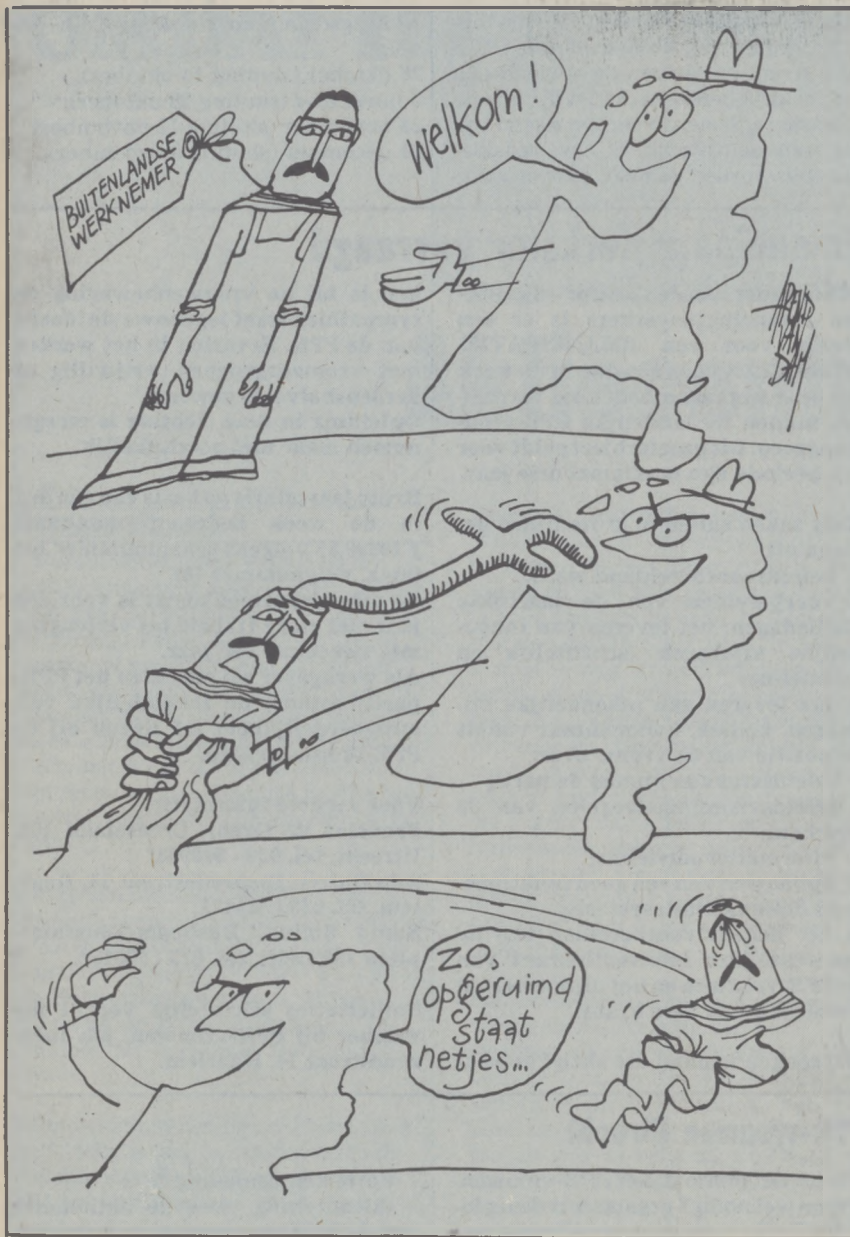
Het is niet de bedoeling om ons als jongeren buiten de PPR te stellen, we moeten ons juist in de PPR organiseren. Alleen lopen we het gevaar te verdrinken in werkgroepen vol met kennis en ervaring en in de structuren van de PPR. Samen kunnen we veel doen voor de PPR en de PPR-ideeën. We kunnen aan jongeren-akties meedoen, met andere jongeren-organisaties samenwerken, jongeren-problemen binnen de PPR aankaarten, PPR-ideeën onder jongeren verspreiden; samen kunnen we kijken hoe wij de scholing en vorming willen voor jongeren in de PPR, enz.

Op 15 december is er een landelijke jongeren-beraadsgroepdag. Dat is een lange naam voor een dag waarop wij als jongeren het moe-

ten gaan hebben over wat wij landelijk als PPR-jongeren willen. We streven er dan ook naar om ruim vóór 15 december in alle delen van het land jongeren-organisaties te hebben of in ieder geval op z'n minst contactpersonen.

ADRESSEN:

Limburg: PPR-jongeren p/a Berry van Rijswijk, Gouv. Houbenstr. 38, Nieuwstadt;
Groningen: PPR-jongeren, Coehoornsingel 10, Groningen;
Friesland: Theo Althuis, Reinaard 8 9291 AD Kollum;
Noord-Brabant: Axel Corver, Postbus 10208, Tilburg;
Drenthe: Henry Peters, Plantsoenstr. 40, Erica.
SJW: Singel 277, Amsterdam, telef.: 020 - 256046.

Dessie Woods, een zwarte Amerikaanse en moeder van twee kinderen, heeft vier jaar geleden een blanke aanrander met diens eigen geweer doodgeschoten. Met als gevolg dat ze nu 22 jaar moet uitzitten. Een slachtoffer van wetten, door mannen gemaakt, van een rechtspraak door mannen beheerst... Dessie Woods moet worden geholpen. Hoe? Zie de rubriek Aktievoer op **pagina 16**.

Voor veel vrouwen bestaan er drempels om actief te worden in de partijpolitiek. Waar ligt dat aan? Wat willen en wat doen de PPR-vrouwengroepen? Tot een antwoord op deze en dergelijke vragen kan **pagina 4** bijdragen. Vrede, veiligheid, bevrijding. Aldus het motto van het kernprogramma van Pax Christi, dat vele PPR-leden zal aanspreken. Zie **pagina 13**.

BUITENLANDERS

Buitenlanders op de grens van twee werelden... De meer dan 200.000 buitenlandse werknemers en hun gezinnen in Nederland verdienen de solidaire aandacht van PPR-mensen. Op de **pagina's 8 - 12** een uitvoerig „praatpapier” van de PPR-werkgroep Buitenlandse Werknemers dat bedoeld is als aanzet tot een discussie in de partij die zal uitmonden op een studiedag, 15 december.

EINDE KABINET-VAN AGT IS IN ZICHT

Het kabinet-van Agt wil geblinddoekt de jaren '80 in omdat het de structurele problemen van onze samenleving met lapmiddelen te lijf gaat. Tot deze konklusie komt een uitvoerige motie die de Kerngroep van 29 september heeft aangenomen. Meer hierover op **pagina...** Het einde van de regering-Van Agt is in zicht, aldus Ria Beckers in haar toespraak tot de Kerngroep, waarin zij eens te meer opriep tot progressieve samenwerking en tot meer waardering voor de functie van kleine linkse partijen. Zie **pagina's 6 en 7**.

PPR

Aktie Krant

uitgave

Stichting Radikalenkrant
verschijnt
elke twee weken

directie

Jan Heytel, Gidi van Dongen,
Louis Vuurboom

redaktieraad

Erik Akkermans, Gerard de Oude,
Kees van Twist

redactie

Hans Berrevoets, Stéphanie Brokerhof,
Harm Lamberts, Wil Merkies,
Walter van Opzeeland (eindredacteur)
Kees Waagmeester

productie

Brouwer Offset b.v.,
Utrecht / Delft

redactie-adres

Walter van Opzeeland,
Rapenburgplein 67,
1011 VH Amsterdam, tel. 020-254434

kopij

naar het redactie-adres
getypt met redelijke marge
blad aan één kant gebruikt

abbonementen

à f 22,- per jaar
Buro Politieke Partij Radikalen
Singel 277, Amsterdam
Telefoon 020-227342

kontributiebetalingen

Penningmeester PPR,
postgiro 1575600 te Amsterdam

advertenties

uitsluitend: Jan Heytel,
Schreveliusstraat 68, Haarlem
Telefoon overdag 02505-791,
's avonds 023-314160

basis-layout

Joep Paulussen

PPR-kalender

In het volgende nummer, dat van 26 oktober, hoopt de PPR-aktiekrant een nieuwe rubriek te starten: PPR-kalender. De bedoeling is hierin alle belangrijke bijeenkomsten van actiecentra e.d. te vermelden tussen de verschijningsdatum van de betreffende PPR-aktiekrant en die van de volgende. In de praktijk betekent dit dat die bijeenkomsten minstens veertien dagen van tevoren schriftelijk bij de redactie moeten worden gemeld: kort en zake-

lijk, dus géén volledige agenda, maar wel datum, plaats en tijd, eventueel heel kort het doel van de bijeenkomst. De dit jaar resterende verschijningsdata van de PPR-aktiekrant met de sluitingsdata van de kopij zijn als volgt:

26 oktober (sluiting 14 oktober);
9 november (sluiting 28 oktober);
23 november (sluiting 11 november);
21 december (sluiting 9 december).

Emancipatiewerkster gevraagd

In het kader van de CRM-proefprojecten emancipatiewerkers is er een plaats voor een EMANCIPATIEWERKSTER voor één dag in de week die haar werkzaamheden zal verrichten binnen de landelijke PPR-vrouwengroep. Dit proefproject geldt voor een periode van maximaal drie jaar.

Haar taken zullen in grote lijnen bestaan uit:

1. beleidsvoorbereidend werk:
 - a. voorbereiden van de jaarlijkse studiedagen; het leveren van inhoudelijke bijdragen (schriftelijk en mondeling)
 - b. het leveren van inhoudelijke bijdragen, kritiek, commentaar vanuit de positie van de vrouw over:
 - beleidsstukken binnen de partij
 - beleidsvisies/maatregelen van de overheid;
2. informatievoorziening:
 - a. opbouwen van een goed functionerend dokumentatiesysteem;
 - b. het helpen voorbereiden van de zes-wekelijkse informatiekrant van de PPR-vrouwen en het uitbouwen en verdiepen van deze krant.

Wij zoeken iemand die actief betrokken

ken is bij de vrouwenbeweging en sympathiek staat tegenover de ideeën van de PPR. Ervaring in het werken met vrouwengroepen, vrijwillig of beroepshalve, is gewenst. Opleiding in deze richting is meegenomen maar niet noodzakelijk.

Bruto jaarsalaris op basis van één dag in de week bedraagt maximaal f 10996,85 volgens schaalnummer 144 (max. volgnummer 46).

De arbeidsovereenkomst is voor één jaar met mogelijkheid tot verlenging met tweemaal één jaar.

Als werkgever zal optreden het PPR-partijbestuur; de inhoudelijke verantwoordelijkheid zal liggen bij de PPR-vrouwengroep.

Voor verdere informatie:

Francien de Groot, Croeselaan 162, Utrecht, tel. 030 - 940954;
Ada Buizer, Ipenrodestraat 14, Haarlem, tel. 023 - 324471;
Sonja Slink, Bosboom-Toussaintplein 150 Delft, tel. 015 - 560162.

Sollicitaties schriftelijk vóór 1 november bij PPR-vrouwen, p/a Ipenrodestraat 14, Haarlem.

PPR-vrouwen Utrecht

Onder het motto is een PPR-vrouwengroep wel nodig? organiseert de regionale PPR-vrouwengroep Utrecht een open avond op: dinsdag 30 oktober.

Iedere vrouw in de regio Utrecht die geïnteresseerd is in de activiteiten van de PPR-vrouwen is op deze avond van harte welkom bij Francien de Groot, Croeselaan 162, Utrecht; Aanvang 20.00 uur.

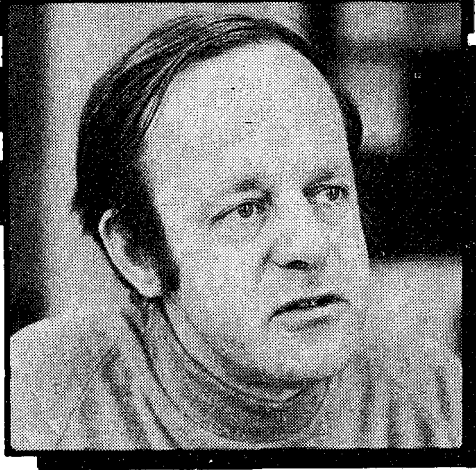
Naast het geven van informatie over de PPR-vrouwen Utrecht, is deze avond vooral bedoeld om de „vrouwkracht” van de groep wat te versterken.

Het programma van de avond ziet er als volgt uit:

- korte kennismaking
- uiteenzetting over de activiteiten van de PPR-vrouwengroep tot nu toe, ideeën over de toekomst e.d.
- koffiepauze
- in kleine groepjes praten over de vraag „een PPR-vrouwengroep, is dat wel nodig”.

Heb je nog vragen over de avond, of kun je niet komen maar ben je wel geïnteresseerd, bel of schrijf dan even naar Liesbeth Jager, Oudegracht 39, Utrecht (030 - 310810) of Francien de Groot, Croeselaan 162, Utrecht (030 - 940954).

OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT

Aktiecentra

HERMAN VERBEEK

„Verantwoordelijke leden moeten het leven ernstig nemen, zich bewust zijn van hun verantwoordelijkheden en er over nadenken hoe zij die uit moeten voeren met een kameraadschap die slechts gebaseerd is op gedane arbeid en plicht. Niets van dit alles is onverenigbaar met de vreugde in het leven of met de liefde voor het leven en zijn vermaak of met het vertrouwen in de toekomst en in ons werk...”

Dit is een tekst van Amilcar Cabral, de leider van de bevrijdingsbeweging PAIGC, die Guinee-Bissau aan Portugal ontrukte. In 1973 werd hij door de Portugezen vermoord. Hij behoort tot de grote Afrikaanse voor mannen als Mondlane, Neto en Andrade.

Mensen-in-bevrijding schrijven „van-zelf” teksten die bemoedigen. In de beleidsnota „De PPR in de jaren 80” die het partijbestuur op 26 oktober naar alle leden zendt, wordt onderzocht in hoeverre ook in Nederland een bevrijdingsbeweging gaande is. En in hoeverre de PPR daar deelgenoot van is. „Bevrijding uit de Eerste Wereld”, zo is het PPR-program te typeren. Ik spreek daar zoveel mogelijk over in onze actiecentra.

Grondige gesprekken levert dat op. Wij leven in het „hoofdkwartier” van de Eerste Wereld. Daar is bevrijding het moeilijkst. Een gewapend verzet is daar niet aan de orde. In Nicaragua kan dat. In Chili werd de democratische weg via verkiezingen door rechts op de grofste wijze opgebroken. In de Eerste Wereld bezit rechts een enorme potentie aan geweld. Het is niet genoeg te vertrouwen op onze parlementaire democratie, hoezeer we daarin ook actief zullen zijn. De buitenparlementaire aktie van rechts is duizenden malen sterker, gevestigder, arroganter en vooral overtuigd van haar gelijk en van haar onmisbaarheid.

Het is voor ons zeker niet genoeg te wijzen op de dreiging van het Oostblok. Wat bijvoorbeeld Cuba is voor de kust van Noord- en Zuid-Amerika, zijn de Filippijnen voor de kust van China en de Sovjet-Unie. Met slechts dit verschil: de Filippijnen zijn totaal bezet met Amerikaanse bases, terwijl op Cuba de Russen zich hebben genesteld.

Als de PPR op dit moment in de regering zou zitten, zou ze niet stil zitten. Ze zou deze herfst van de NAVO-modernisering een portefeuillekwestie maken. Ze zou nieuwe kernwapens weigeren, zoals ze in het

vorige kabinet de drie kerncentrales van Lubbers tegenhield.

De leden van de PPR worden zich in toenemende mate bewust dat ze behoren tot een bevrijdingsbeweging. Dat merk je het duidelijkst in de actiecentra. Daar wortelt de partij. Daar zijn velen bezig met hun eigen bevrijding. Dat kost enorm veel energie en dat doet vaak pijn. In je aktiecentrum moet je dan op bondgenoten kunnen rekenen.

We hebben ruim 300 actiecentra. Daarvan hebben er ongeveer 125 een lid, of twee leden, in de gemeenteraad. De meeste actiecentra zijn ongelofelijk taai geworden. Ze moeten alle werk met maar enkelen verzetten. Vooral de kleine actiecentra zien in dat je deel moet uitmaken van de macht. In kleine gemeenten is vaak nauwelijks oppositie. Sinds jaar en dag is daar de macht in grote, vaste handen.

De PPR heeft het meest te leren van haar kleine actiecentra. Die moeten meer spreken. Komen jullie naar het kongres in Utrecht - 9 en vooral 10 november? Ik hoop dat ons kongres een prima manifestatie van eenheid en enthousiasme wordt, met goede woordvoerders, goede besluiten, met veel muziek en gezelligheid.

OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT

Wat willen en wat doen de PPR-VROUWENGROEPEN

Voor veel vrouwen bestaan er drempels om actief te worden in de partij-politiek; door gebrek aan kennis en/of ervaring, financiële middelen, gebrek aan zelfvertrouwen en door praktische onmogelijkheden.

Ook met de manier waarop politiek bedreven wordt (de onderlinge concurrentie, de zakelijke en afstandelijke houding van veel mannen) zijn vrouwen het vaak niet eens. Tenslotte vinden we als vrouwen dat er vaak te weinig rekening wordt gehouden met vrouwenstandpunten in het beleid van de PPR.

Om aan deze dingen te werken hebben vrouwen elkaar nodig; zo'n zes jaar geleden zijn vrouwen begonnen zich binnen de PPR hiervoor te organiseren. Intussen zijn er ± 12 plaatselijke en regionale groepen ontstaan, die ieder op hun eigen manier hiermee bezig zijn. Ook landelijk hebben we hier en daar een steentje bijgedragen. Een aantal dingen waarvan de PPR-vrouwen werken zijn: het organiseren van vormings- en studiedagen, gevraagd en ongevraagd adviseren aan landelijke, regionale en plaatselijke partijorganen, elkaar helpen om over drempels heen te komen, samenwerken met andere vrouwen-groepen.

Vrouwen die hierover meer informatie willen hebben, of die mee willen werken, kunnen contact opnemen met de contactvrouw van de dichtstbijzijnde PPR-vrouwengroep, of met de landelijke contactvrouw. Het is ook mogelijk je te abonneren op de PPR-vrouwen-krant, om op de hoogte te blijven van wat de PPR-vrouwen doen. (Minimaal f 5,- gireren op giro nr. 4071366 tnv. PPR-vrouwen, Rheezeerveenseweg 57a, Hardenberg, onder vermelding van „PPR-vrouwenkrant“).

Adressen van de PPR-vrouwengroepen:

Landelijke contactvrouw (koördinatiegroep): Inge Verkuijlen, Rheezeerveenseweg 57a, Hardenberg. Tel.: 05230-8223 (bgg 020-720290)

Contactvrouwen Groningen: Sara Courbois, Plantsoenstraat 29, Groningen, Tel.: 050-132666;

Leeuwarden: IJtsje Noordenbos, Bosboomstraat 26, Leeuwarden, Tel.: 05100-21762;

Drente: Ankie Mulder, Wilhelminastraat 11, Assen. Tel.: 05920-14066; Overijssel: Alie Jansen, Blokstraat 46, Zwolle. Tel.: 05200-11337;

Apeldoorn: Lies Vermeulen, Kooikersdreef 623, Apeldoorn. Tel.: 055-237048;

Nijmegen: Maria Schut, Steyn Buysstraat 6, Nijmegen. Tel.: 080-230187;

Utrecht: Liesbeth Jager, Oudegracht 39, Utrecht. Tel.: 030-310810;

Noord-Holland: Ada Buizer, Ipenrodestraat 14, Haarlem. Tel.: 023-324471;

Amsterdam: Marjan Vermeulen, Prinsengracht 825, A'dam. Tel.: 020-231727;

Rotterdam: Ria Vliegthart, Arkestein 9, Rotterdam. Tel.: 010-811030;

Dordrecht: Bep van Houwelingen, Tafelberg 28, Dordrecht. Tel.: 078-175771;

Delft: Gerdientje Visser, Koornmarkt 87a, Delft.

Kontaktvrouw voor PPR-vrouwen in Vrouwen-overleg-Venlo: Mieke Koudenberg, Willem de Zwijgerstraat 69, Blerick. Tel.: 077-23892.

Kontaktvrouw Alphen a/d Rijn: Mieke van de Beld, Kleiwerf 191. Tel.: 01720-74800.

Landelijk PPR-vrouwenoverleg

Al geruime tijd bestond bij de verschillende PPR-vrouwen-groepen de behoefte een aantal zaken beter te coördineren, en de mogelijkheid te hebben gezamenlijke standpunten in te nemen.

Een aantal vrouwen hebben gewerkt aan een voorstel voor een landelijk overleg, dat in deze behoefte zou kunnen voorzien.

8 september van dit jaar is nu het Landelijk PPR-vrouwen-overleg officieel van start gegaan.

In dit landelijk overleg kunnen zitten: vertegenwoordigsters van plaatselijke, regionale en thema-PPR-vrouwengroepen en individuele vrouwen. Elke PPR-vrouwen-groep benoemt maximaal twee vertegenwoordigsters in het landelijk overleg, en geeft deze vrouwen een mandaat namens de

groep. Vrouwen kunnen ook persoonlijk lid worden van het overleg.

Het landelijk PPR-vrouwen-overleg komt elke twee maanden bijeen en bespreekt dan de gezamenlijke beleidslijnen en de concreet te ondernemen acties, prioriteiten e.d.

In het landelijk overleg worden zoveel mogelijk de taken verdeeld.

Het landelijk overleg benoemt een coördinatiegroep waarin minimaal drie vrouwen zitten:

- interne contactvrouw; voor contacten met alle vrouwengroepen en contacten met partij-organen;

- externe contactvrouw/aktievrouw; voor contacten met andere vrouwen-organisaties en coördinatie van acties;

- publiciteitsvrouw/aktievrouw; die eindverantwoordelijkheid heeft voor het info-krantje, stukken voor de PPR-aktiekrant enz.

Tenslotte hebben we de toestemming van CRM voor subsidiëring van een emancipatiewerkster voor één dag in de week, die op alle gebieden extra ondersteuning kan geven (maximaal voor drie jaar).

Het landelijk overleg stelt zich als geheel verantwoordelijk voor de activiteiten van de PPR-vrouwen, dat betekent dat niet alleen de coördinatiegroep zorgt voor het uitvoerende werk.

De coördinatiegroep bestaat voorlopig uit Ada Buizer, Jackie Fletcher en Inge Verkuijlen.

Als er vrouwen zijn die mee willen werken in de coördinatiegroep dan ontvangen we die met open armen (dan kunnen de taken nog beter verdeeld worden).

Binnen de overleggroep hebben we ons o.a. bezig gehouden met:

- abortus; we werken er hard aan om een duidelijk standpunt in alle partijgelederen te krijgen,

- vorming; hoe kunnen we het beste die vrouwen opvangen die nog maar kort het terrein van vrouw en politiek aan het verkennen zijn, en, hoe kunnen we vrouwen die zich al langer hierin verdiept hebben verder helpen door studiediebijeenkomsten, vormingsweekenden.

Eind september was er zo'n weekend op de Born in Bennekom.

LINKSAF EN OMHOOG

Vakbeweging

KEES WAAGMEESTER

Het lijkt er op, dat de vakbeweging haar koers een beetje kwijt is. De stakingen bij Shell zijn mislukt. Volgens Arie Groenevelt zal de buit heus wel eens worden binnengehaald en het is te hopen dat dat geen bluf is. Maar voor velen was het onbegrijpelijk, dat een vakbond een multinational aanpakte en haar na enkele dagen al weer losliet. Het ingrijpen van de Shell-directie is terecht van alle kanten gelaakt. Het is een ernstig precedent, dat bovendien de verhoudingen binnen een bedrijf zeer grondig verstoort. Een staking is een strijd waarbij die groep wint, die de langste adem heeft. Het is een wapen dat alleen in een chaotische ordening wordt gebruikt, een ordening zoals onze economie is. Ondanks alle „samenwerking“ in een onderneming, staan werkgere en werknemers (de

woorden alleen al) uiteindelijk toch tegenover elkaar. In feite is dat een inhumane trekje van onze economische orde. Daar zit iets fundamenteel fout. En daar ligt een taak van politieke partijen om een andere orde na te streven, waarin de wet van de jungle niet meer opgaat, maar waarin alle medewerkers in een bedrijf samen de verantwoordelijkheid voor dat bedrijf dragen. Maar gegeven de jungle die onze economische orde uiteindelijk is, ondanks alle stroomlijning ervan, is het stakingswapen het laatste wapen dat de werkers hebben om hun eisen ingewilligd te krijgen. Op de vele oprechte vragen of de Industriebond FNV dat wapen met verstand heeft gebruikt, komt geen bevredigend antwoord. Want men mag toch verwachten, dat een bond bij het uitvoeren van acties berekent of ze in staat zal zijn tegenacties van de kant van de directie en (misbruikte) werkwilligen het hoofd te bieden.

Toen de Industriebond-FNV de acties bij Shell begon, toen oud-burgemeester Thomassen, toch niet bekend staande als één van de meest linkse sociaal-democraten van het land en een

man die met de multinationals kon lezen en schrijven, verklaarde, dat de Shell geld genoeg had om aan de eisen van de vakbond tegemoet te komen, toen dacht ik: Het is een waagstuk, maar de bond is niet gek. Ze zullen het wel beter kunnen bekijken dan ik en hun ijzers wel in het vuur hebben.

Waarschijnlijk heeft zich toch het feit gewroken, dat de organisatiegraad in sommige bedrijven niet hoog genoeg is om een staking tot een succes te laten worden. Natuurlijk is het ingrijpen van de Shell-directie de oorzaak van het opgeven van de staking, maar de werknemers waren niet eensgezind of in meerderheid niet voldoende gemotiveerd en zo slaagde de Shell-

directie in het wankele evenwicht van krachten in haar opzet.

Het is afschuwelijk. Maar het bewijst eens te meer, van hoe groot belang het is, dat de vakbeweging een overtuigend program heeft, ook voor de belangenbehartiging binnen de bedrijven, en zodoende in staat is meer mensen te organiseren.

Kernwapens

In de overmaat aan publiciteit rond de nieuwe kernwapens die in West-Europa zouden moeten worden geïnstalleerd, zou men bijna gaan vergeten, dat we hier met historische zaken bezig zijn. Het Westen is bezig zijn rol als motor van de wapenwedloop met grote kracht te verstevigen. Daar heeft Nederland een grotere vinger in de pap dan ooit. Oorzaak daarvan is niet alleen onze ligging achter de brede rug van West-Duitsland, maar ook het feit, dat er hier discussie plaatsvindt rond deze nieuwe kernwapens. De heer Neuman, directeur van het Nederlands Instituut voor Vre-

desvraagstukken en voornaam adviseur van het CDA, heeft gewaarschuwd, dat uitstel van de beslissing om nieuwe kernwapens in West-Europa te installeren onder andere tot gevolg kan hebben „dat men in België wakker wordt“. Dat is een onthullende zinsnede. De Nederlandse vredesbeweging heeft in ieder geval bereikt, dat zo'n fatale stap als die welke de navo wil zetten, niet vanzelfsprekend wordt genomen. Dat dat als een winstpunt moet worden aangemerkt is op zichzelf al een ontmoedigend teken van hoe wanhopig de situatie eigenlijk is.

Het CDA vervult een sleutelrol in deze kwestie. Sommigen in het CDA begrijpen, dat, wil confessionele politiek nog enige geloofwaardigheid overhouden, een onduidelijk nede tegen de nieuwe kernwapens geboden is.

Maar het is zeer de vraag of het CDA zal standhouden. Een duidelijk nede zou echter ook internationaal grote betekenis hebben. Niet alleen België zou wakker worden, ook veel andere landen zouden zich kunnen gaan bezinnen. In ieder geval zou de overal aanwezige vredesbeweging een steun van kaliber in de rug krijgen. Wat wij zien is, dat we niet geheel machteloos zijn, al doet men er goed aan niet teveel illusies te hebben. Maar als er ooit een stapje van enige betekenis gezet kan worden, dan is dat nu.

Toon uw solidariteit met de armsten in Latijns-Amerika voor de opbouw van:

*** vakbonden * coöperaties * boerenbonden * vrouwenorganisaties * krottenwijkorganisaties:**

Zij verdienen uw solidariteit!

Giro 1918108

CLAT Nederland

Nieuwe gracht 47, Utrecht

Kabinet-van Agt gaat geblinddoekt de jaren 80 in

Het is niet aanvaardbaar met het beleid, dat het kabinet van Agt nu voorstelt, de jaren 80 in te gaan. Dit kabinet immers biedt geen langetermijnoplossingen voor de structurele problemen waar de samenleving nu voor staat. Aldus de konklusie van een door het partijbestuur voorgestelde motie die de Kerngroep op 29 september in Utrecht na levendige discussie in een aangescherpte vorm aannam. Daarnaast werden, ook met algemene stemmen, moties aanvaard tegen de inpoldering van de Markerwaard en tegen de in ons land opererende Turkse terreurorganisatie Grijsen Wolven. „Het kabinet-van Agt gaat geblinddoekt de jaren 80 in”, aldus de motie. De vijf volgende punten lichten dit toe. De Kerngroep:

„1. Konstatierend dat het kabinet in zijn beleid ervan uitgaat dat bij een steeds verdergaande bewapening toch een vredes- en veiligheidsbeleid kan worden gevoerd, is van mening dat:

- de voortgaande bewapeningswedloop een toenemende bedreiging vormt van vrede en veiligheid;
- daarom iedere reële groei van de militaire inspanningen moet worden afgewezen en daarentegen veeleer tot inkrimping moet worden overgegaan;
- het voortdurend bezien van mogelijkheden om het kernwapenarsenaal terug te dringen een te vrijblijvend beleidsvoornemen is;
- de instelling van een nationale commissie bewustwording veiligheidsvraagstukken in het beleid wordt gemist;
- Nederland door het afstoten van kernwapens, gekombineerd met vredesinitiatieven in de verhoudingen Oost-West en Noord-Zuid een daad stelt om een reële gespreksbasis voor een vredes- en veiligheidsbeleid te scheppen.”

De Tweede Kamerfractie wordt via de motie verzocht, indien het kabinet zijn defensiebeleid niet ingrijpend herzie, tegen de defensiebegroting te stemmen.

Ontwikkelings-samenwerking

2. „Konstateert dat het voorgenomen kabinetsbeleid met betrekking tot ontwikkelings-samenwerking kiest voor een betere werking van de bestaande internationale economische orde, waarin de rol van het Nederlandse bedrijfsleven wordt versterkt. De kerngroep daarentegen is van mening dat het beleid met betrekking tot ontwikkelings-samenwerking de volgende elementen zal moeten bevatten:

- ontwikkelings-samenwerking is in de eerste plaats gericht op de belangen van de bevolking van de ontwikkelingslanden zelf, op hun emancipatie en autonome ontwikkeling. De Nederlandse economische belangen moeten hier ondergeschikt zijn;
- dit moet onder meer leiden tot het zo snel mogelijk tot stand brengen en uitvoeren van grondstofovereenkomsten, zoals door de ontwikkelingslanden gewenst, tot het afschaffen van heffingen op

goederen uit de ontwikkelingslanden, terwijl financiële hulp moet worden verstrekt in de vorm van schenkingen en/of renteloze leningen.

Autogebruik

3. Vooropstellend dat de PPR niet onder alle omstandigheden het gebruik van de auto afwijst; tevens vooropstellend dat partikulier autogebruik slechts een aanvullende rol moet spelen in het verkeers- en vervoersbeleid; konstatierend dat in het voorgestelde regeringsbeleid het partikuliere autogebruik als wezenlijk voor het functioneren van onze samenleving en voor de instandhouding van onze welvaart wordt gezien; ervan uitgaande dat de samenleving zodanig moet worden ingericht dat de noodzaak van, en de behoefte tot verplaatsing wordt verminderd, stelt (de Kerngroep) daar tegenover dat:

- partikulier autogebruik een onveilige en verspillende vorm van vervoer is;
- het scheppen van voorzieningen voor het partikuliere autogebruik het woonklimaat in steden en dorpen bederft en tevens het karakter van steden en dorpen aantast;
- het terugdringen van het partikuliere autogebruik een bijdrage levert tot energiebesparing;
- de levenskansen van een goed functionerend openbaar vervoer door het voorgestelde regeringsbeleid worden verkleind;

en is van mening dat de centrale gedachtegang van het voorgestelde verkeers- en vervoersbeleid moet worden afgewezen, dat het openbaar vervoer in dit beleid het centrale uitgangspunt moet zijn.

Sociaal-economisch

4. Vraagt de Tweede Kamerfractie krachtig stelling te nemen tegen het sociaal economisch beleid van het huidige kabinet, vanuit de konstatering dat dit beleid streeft naar een weinig selectieve versterking van het bedrijfsleven zonder dat er zekerheid bestaat dat dit beleid iedereen ten goede komt; konstatierend tevens dat een deel van de benodigde middelen wordt gevonden door kortingen op de inkomens van uitkeringsontvangers en werknemers; is van mening dat van de werknemers wel een matiging mag worden gevraagd maar dat daar van de zijde van het kabinet en werkgevers concrete maatregelen tegenover moeten staan op het gebied van arbeidsverdeling, arbeidsomstandigheden en demokrasering;

is voorts van mening dat:

- een herverdeling van de beschikbare inkomens noodzakelijk is op weg naar een basisinkomen voor iedereen;
- ontkoppeling tussen minimumloon en sociale uitkeringen niet mag plaatsvinden;
- kortingen op de laagste inkomens niet aanvaardbaar zijn;
- afroming van winsten plaats moet vinden; het hierdoor verkregen geld moet worden gebruikt voor een eerlijker verdeling van het beschikbare werk, met name deeltijdwerk en verkorting van de werkweek;
- als kabinet en werkgevers nee blijven zeggen tegen verdere voorstellen op het gebied van arbeidsverdeling en bedrijfsdemokratisering, zij daarmee actie en looneisen uitlokken voor de gevolgen waarvan zij zelf in de eerste plaats verantwoordelijk moeten worden gesteld.

Energie

5. Konstatierend dat het kabinet blijft uitgaan van een niet wenselijke economische groei-doelstelling; konstatierend dat de door het kabinet voorgestelde maatregelen ter beperking van het energiegebruik

ernstig tekort schieten; dat de teneur in achtereenvolgende regeringsstukken is dat kernenergie onontkoombaar zou zijn; stelt vast dat het energiebeleid van de regering zo passief is dat deze het laat aankomen op een definitieve invoering van kernenergie; verwerpt deze regeringspolitiek ten stelligste; roept op alle krachten in te spannen om te komen tot een omvangrijkere en snellere energiebesparing; is van mening dat een aanzienlijk grotere hoeveelheid geld en arbeid moet worden aangewend om alternatieve energiebronnen te benutten en te ontwikkelen; is van mening dat de prijskompensatie ook de energieprijzen moet blijven omvatten en verwerpt alle pogingen hieraan afbreuk te doen.”

Markerwaard

De Markerwaard-motie luidt als volgt:

„Konstatierend dat de mogelijkheid tot inpoldering van de Markerwaard in het voorgestelde kabinetsbeleid open wordt gehouden, spreekt als haar mening uit dat inpoldering van de Markerwaard moet worden afgewezen op grond van de overwegingen dat:

- een tweede nationale luchthaven moet worden afgewezen en geen argument vormt voor inpoldering van de Markerwaard;
- nieuw gewonnen landbouwgrond de problemen ten gevolge van het bestaande landbouwbeleid niet vermindert;
- het nog bestaande deel van het IJsselmeer belangrijke natuurwaarden herbergt, welke bij inpoldering van de Markerwaard zullen afnemen, terwijl dan tevens de mogelijkheden voor beroepsvisserij en waterrecreatie kleiner worden;
- het nog bestaande deel van het IJsselmeer een belangrijke bedrage levert aan de watervoorziening.”

Grijze Wolven

De motie tegen de Grijsen Wolven konstateert:

„dat er steeds meer aanwijzingen zijn dat in ons land binnen de Turkse leefgemeenschap extremistische groeperingen hun activiteiten ontplooiën, gebruik makend van fascistische methodes; konstateert dat tijdens het symposium over de Grijsen Wolven op 22 september 1979 in Nijmegen een uitbarsting van geweld heeft plaatsgevonden, welke samenhangt met het bestaan en het functioneren van dergelijke extremistische organisaties; dringt er bij de fractie op aan de regering te verzeken:

- maatschappelijke maatregelen te bevorderen die de voedingsbodem voor dergelijke groeperingen wegnemen;
- de middelen die onze rechtsstaat biedt ten volle te benutten om dergelijke extremistische organisaties het bestaan te verhinderen.”

Zonder kleine partijen komen burgers die anders willen niet aan bod

De moedeloze Troonrede en het failliet van Bestek '81 tonen het begin aan van het einde van het kabinet-van Agt. Toch zien we dat de lijn van Bestek '81 zwiingend wordt voortgezet, door voorzichtige bijstellingen hier en daar wat afgezwakt, terwijl men weet dat het een aflopende zaak is. Aldus Ria Beckers in haar toespraak tot de Kerngroep van 29 september in Utrecht, waarin zij eens te meer opriep tot samenwerking van de progressieve partijen en tot meer waardering voor de functie van kleine linkse partijen.

„Op twee hoofdpunten,” aldus Ria Beckers, „heeft het beleid van het kabinet van Agt gefaald en het derde échec – het opnieuw stijgen van de inflatie – zal waarschijnlijk snel volgen. Wat die twee hoofdpunten betreft: – De werkloosheid blijkt op deze manier niet terug te dringen. De regering geeft dat ook met zoveel woorden toe. Men beweegt zich nu voorzichtig in de richting van de critici door de basispremie van de Wet Investeringsregeling (WIR) te verlagen, waardoor wat meer gericht beleid kan worden gevoerd – en door extra arbeidsplaatsen te scheppen in de verzorgende sektor. Maar hoewel men weet dat dit niet echt zal helpen wordt het oude spoor van technologische vooruitgang en versterking van de export- en konkurrentiepositie niet verlaten.

Ook de aanvankelijke doelstelling van het kabinet, de koopkracht voor tweemaal modaal te bewaren is niet gehaald en fors bijgesteld: men mikt nu op het handhaven van de koopkracht voor de modale inkomens en geeft daartoe een aantal (onder meer belasting) maatregelen aan.

Nog afgezien van de vraag of de inflatie en de stijging van de energieprijzen niet veel te optimistisch zijn geschat en ook deze doelstelling misschien niet haalbaar zal blijken, komt het kabinet hier in een uiterst moeilijke positie. Men vraagt mensen te matigen, men vraagt mensen om solidariteit, zonder dat men enige zekerheid kan bieden op meer werk. Integendeel zelfs: zonder uitzicht op meer zeggenschap en op

verbetering van de arbeidsomstandigheden.

Het gaat niet in de eerste plaats om meer geldelijke beloning – al wordt er vaak aktie gevoerd op zo'n konkrete eis – het gaat vooral om een stuk te-rechte onvrede met een beleid waardoor de kleine man en de kleine vrouw in alle opzichten klein worden gehouden.

Mensen vervreemden

Hier ligt ook het grote verschil met het beleid van bijvoorbeeld een kabinet-van Uyl dat voor die andere verbeteringen heel wat meer begrip kon opbrengen. En dát is de bedoeling van de huidige minister-president als wij hem horen zeggen dat de PvdA zó mee mag regeren. Van Agt beseft heel goed dat hij de gewone mensen van zich heeft vervreemd – veel meer dan Den Uyl ooit zou doen.”

Een nieuw kabinet, aldus Ria Beckers, heeft alleen goede kansen als het ook werkelijk een nieuwe weg durft in te slaan: „Niet de weg die eenvormig is geplaveid met het gladde asfalt van de technologische vooruitgang en de versterking van export- en konkurrentiepositie. Dát betekent immers dat wij met zijn allen als een kip zonder kop doorrijden met kans op grote ongelukken. Nee, een weg die al doende wordt bestraat met het materiaal dat we tegenkomen en waar we niet omheen kunnen: verkorting van de arbeidstaak, eerlijker verdeling van de inkomens, minder energiegebruik in produktie en dagelijks leven, invloed van de gemeenschap – klein en groot – op produktie en konsumptie, ingaan op de eisen die milieu en Derde Wereld stellen, onderkennen van de risico's van het huidige bewapeningsbeleid, recht doen aan de eigen waarde, het eigen initiatief en de eigen verantwoordelijkheid van ieder...”

De vraag is nu welk ander kabinet wél los zal kunnen komen van dat oude spoor en tot een werkelijk nieuwe aanpak in staat zal zijn. Waarom zitten de progressieve partijen niet nú samen om de tafel om een nieuw kabinet met een nieuw beleid voor te bereiden? Ze zouden op zijn minst een aantal inhou-

delijke zaken samen kunnen doorpraten, zonder zich meteen aan elkaar te verkopen. Het is uitermate te betreuren dat D66 hier voorsnog niet aan wil. Het argument van politieke duidelijkheid gaat niet op – helemaal niet meer nu blijkt dat de voorzitter van D'66 – samen met enige PvdA-kamerleden – wél met de VVD in gesprek is, om te zien (zo leren ons de kranten) hoe het CDA in een volgende ronde buiten spel kan worden gezet. Ik heb geen enkele behoefte het voor het CDA op te nemen, maar de indruk die nu wordt gewekt, alsof in de richting van de VVD een betere oplossing mogelijk zou zijn, is ronduit misleidend. Op dit moment suggereren dat bijvoorbeeld het sociaal-ekonomisch beleid en het ontwapeningsbeleid wel voor vier jaar de ijskast in kunnen is progressieve partijen onwaardig.

Kleine partijen

Nu we kunnen konstateren dat er in beperkte kringen rond het parlement waardering is gegroeid voor de PPR-fraktie komt het er op aan – aldus Ria Beckers – dat alle PPR-mensen die waardering omzetten in een nieuwe waardering voor de PPR: „Laten zien wat de PPR wil en wat ze kan. Daarnaast wil ik jullie vragen, vanaf nu – waar je maar kans ziet – de discussie aan te zetten en mensen aan het denken te brengen over de functie van een kleinere linkse partij als de PPR.

Leg uit waarom het belangrijk is dat zulke partijen blijven. Waarom een PPR van 4 à 5 zetels oneindig veel meer betekent dan 4 à 5 zetels extra voor de PvdA. Leg uit aan de hand van de toestand in de Duitse Bondsrepubliek hoe met een drie-grote-partijenstelsel burgers die anders willen niet meer aan bod komen. Leg uit aan de hand van konkrete voorbeelden hoe één of een paar PPR-mensen in een raad of een ander vertegenwoordigend lichaam besluiten kunnen invloeden en veranderen... Die discussie moet worden gevoerd, overal in het land, voordat de verkiezingen – met hun grote geweld – beginnen. 1980-'81 wordt voor de PPR: erop of eronder.”

De PPR-werkgroep Buitenlandse Werknemers verstaat in dit 'praatpapier' onder buitenlanders de in Nederland werkende buitenlanders die – omdat ze in hun moederland geen inkomen hadden – naar ons land zijn gekomen om te werken én de personen die volgens de traditie van hun

land tot hun gezin behoren. Het gaat meestal om mensen uit landen rond de Middellandse Zee – mensen die in ons Nederland pijnlijk moeten ervaren hoe zij op de grens leven van twee werelden.

BUITENLANDERS

op de grens van twee werelden

VOORWOORD

Het volgende discussiestuk over buitenlanders vormt de basis voor een kongresstuk over de positie van buitenlanders. Het is bestemd voor het kongres van mei 1980. In de vorige PPR-AktieKrant stonden (in het kongresstuk over besluitvorming op kongressen en kerngroepen) voorstellen om de behandeling van thematische stukken te veranderen (zie PPR-AktieKrant nr. 144, pag. 12 e.v.). Hoewel dit voorstel nog ter discussie staat op het najaarskongres, wordt er nu alvast een proef mee genomen via het onderstaande stuk.

De procedure is daarbij als volgt:

1. De eerste versie van het stuk over buitenlanders treffen jullie hieronder aan. Tot 15 november 1979 kan hierop worden gereageerd. In deze eerste ronde kunnen zowel aktiecentra als individuele leden reageren. Reacties hoeven ook nog niet in amendementsvorm; elke vorm van reageren is welkom.
2. Op basis van die reacties wordt een tweede versie geschreven. Deze staat ter discussie op een studiedag over dit onderwerp op zaterdag 15 december 1979. Iedereen, die geïnteresseerd is in dit thema, is daar welkom. Noteer de datum vast in je agenda. Nadere informatie volgt.

3. De konklusies van die dag worden in het stuk verwerkt, waarna het aan het partijbestuur wordt aangeboden.
 4. Daarna volgt opnieuw publikatie in de PPR-Aktiekrant (dat is ongeveer in februari volgend jaar). Dan gaat het echter om amendering door de aktiecentra.
 5. Tenslotte wordt het stuk behandeld op het voorjaarskongres 1980.
- Reacties op dit stuk kunnen tot 15 november 1979 gezonden worden aan:
Partijburo PPR, Singel 277, 1012 WG Amsterdam, ter attentie van de werkgroep Buitenlandse werknemers.
U kunt natuurlijk ook contact opnemen met de leden van de werkgroep. Zij zijn ook beschikbaar voor spreekbeurten op vergaderingen van aktiecentra over dit onderwerp.

Werkgroep Buitenlandse werknemers,
Fuusje de Graaf, Utrecht, tel. 030-717647
Dilia van der Heem, Rotterdam, tel. 010-365226
Emmy van Noord, Nederhorst den Berg, tel. 02945-1497
Sjoerd van Schooneveld, Rotterdam, tel. 010-255954
Elly van Schijndel, Amsterdam, tel. 020-157261
Jan Suschitzky, Amsterdam, tel. 020-790566
Bert Willemsen, Weesp, tel. 02940-12658.

INLEIDING

In Nederland wonen en werken ruim 200.000 buitenlandse werknemers en hun gezinnen. De aanwezigheid van deze mensen vindt zijn oorzaak in zowel omstandigheden hier als in de landen van herkomst.

In Nederland met zijn „hoog ontwikkelde economie” vormde de behoefte aan soorten arbeidskrachten, die ogenschijnlijk moeilijk te krijgen zijn, zo'n oorzaak. Het gaat om mensen, die bereid zijn werk te doen, dat slecht betaald wordt en daarbij vaak ook nog vuil, gevaarlijk en/of vervelend is.

In de landen van herkomst treffen we een „laag ontwikkelde

ekonomie”. De meerderheid van de bevolking leeft in armoede en de werkloosheid is groot. Bovendien ervaart men vaak onzekerheid en onveiligheid, die voortkomen uit de politieke structuur.

Dit alles tezamen veroorzaakt een trek naar Nederland (en andere industrielanden). Men hoopt van de hier aanwezige welvaart een graantje mee te pikken. Er ontstaan tal van problemen op het gebied van de huisvesting, scholing, werkgelegenheid enz. Een nieuwe groep mensen dreigt te verpauperen.

INVENTARISATIE VAN DE PROBLEMEN

A 1 - Arbeidsomstandigheden/werkgelegenheid

Hoewel deze groep een essentiële bijdrage levert aan de Nederlandse economie, krijgt ze meestal de laagste lonen en werkt ze veelal onder slechte omstandigheden. (Dit geldt in het bijzonder voor de zogenaamde „illegalen“). De werkloosheid onder buitenlandse werknemers stijgt snel en belooft bijvoorbeeld in Zuid-Holland al meer dan 10%.

A 2 - Huisvesting

Het ontbreken van een goed bouw- en huisvestingsbeleid maakt, dat goede en betaalbare woningen tot de schaarse goederen behoren. De meeste buitenlanders zijn slecht gehuisvest. Ze krijgen meestal niet de voor hen geschikte woningen (bijvoorbeeld bij huisvesting alleenstaanden, grote gezinnen). Dit wordt veroorzaakt door diskriminatie en de algemene woningschaarste en heeft voor velen jarenlange scheiding van het gezin tot gevolg.

Veel (alleenstaande) buitenlanders wonen in vaak brandgevaarlijke „mensenpakhuisen“. Sluiting van deze pensions heeft vrijwel alleen tot gevolg, dat elders weer nieuwe geopend worden. Het wonen in pensions, waar de kamer gedeeld moet worden met anderen, is er bovendien oorzaak van, dat er weinig privacy voor hen is.

Het ontbreekt de gemeenten aan (financiële) middelen om adequate woonruimte voor deze mensen ter beschikking te stellen. Wie uit pure ellende een woning koopt, wordt meestal het slachtoffer van malafide verkopers.

A 3 - Cultuurproblematiek

Buitenlanders leven op de grens van twee werelden. Ze worden van beide kanten beïnvloed, maar vallen uiteindelijk overal buiten. Dit geldt in het bijzonder voor de vrouwen, die de minste contacten en banden met de Nederlandse samenleving hebben en van hun eigen leefwereld zijn afgesloten.

Ze krijgen onvoldoende gelegenheid de waarden van hun eigen cultuur in stand te houden. Dit geldt ook voor de kinderen, die o.a. door het Nederlandse onderwijs van hun eigen cultuur vervreemden.

De Nederlandse samenleving staat niet open voor verrijking door elementen uit deze andere kulturen.

A 4 - Vorming en scholing

Veel buitenlanders zijn analfabeet. Ook hebben ze geen voor Nederland relevante beroepservaring en dit wordt gebruikt om hen alleen in aanmerking te laten komen voor de allersimpelste arbeid. Omdat onze opleidingsmogelijkheden niet zijn aangepast aan de situatie van de buitenlanders, verliezen zij de animo voor het volgen van een beroepsop-

leiding. Bovendien vormt de gebrekkige kennis van de Nederlandse taal meestal een onoverbrugbare barrière.

Het Nederlands onderwijssysteem is nog steeds niet ingesteld op onderwijs aan anderstaligen. Bovendien kwamen en komen veel kinderen van buitenlanders op een wat latere leeftijd naar Nederland. Ze hebben dan een niet meer in te halen schoolachterstand. Door de geringe inkomsten van het gezin is de druk op de kinderen om zo snel mogelijk de school te verlaten en te gaan verdienen groot. Voor meisjes komt daar niet alleen bij dat ons gemengde schoolsysteem in de ogen van veel buitenlanders verderfelijker is, maar dat zij ook als arbeidskracht thuis nodig zijn. Bij bepaalde groepen buitenlanders wordt de waarde van onderwijs voor meisjes niet ingezien.

A 5 - Diskriminatie

Diskriminatie is een niet goed grijpbaar verschijnsel dat in het klein en in het groot dagelijks plaatsvindt. De diskriminatie lijkt sterker te worden nu de economische situatie in Nederland verslechtert. De buitenlander wordt daarmee gekonfronteerd, als hij een plaats zoekt op de arbeidsmarkt. Speciale aandacht in dit verband verdient de relatie tussen de buitenlanders en de Nederlandse sociaal zwakkeren. Zij beiden verkeren ook in een slechte positie, wanneer het gaat om zaken als onderwijs, huisvesting en welzijnsvoorzieningen, en ze worden vaak tegen elkaar uitgespeeld. Dit leidt tot extra spanningen.

A 6 - Illegalen

De bovenstaande problemen gelden voor alle in ons land verblijvende buitenlanders. Een niet onbelangrijk deel (naar schatting 20.000) heeft echter nog extra problemen: de hier illegaal verblijvende buitenlanders. Omdat ze geen rechtsgrond voor hun verblijf hebben is hun positie nog zwakker. Ze zijn niet in staat op te komen voor hun rechten, omdat dit hun verblijf in gevaar kan brengen en kan leiden tot uitzetting. Op grote schaal wordt misbruik gemaakt van hun positie: lage lonen, lange werktijden, geen sociale voorzieningen enz.

A 7 - Beleid overheid

De overheid is er lang van uitgegaan, dat het verblijf van de buitenlanders hier tijdelijk zou zijn. Zij begint zich nu te realiseren, dat dit verblijf veelal permanent is, maar in wetten en maatregelen valt daar nog nauwelijks iets van te merken.

Zij die misbruik maken van de zwakke positie van de buitenlanders, kunnen bijna vrijelijk hun gang gaan. Initiatieven om aan de hierboven geschetste problemen iets te veranderen lopen vaak stuk op gebrek aan financiële middelen en man/vrouwkracht.

Een apart hoofdstuk vormt de vreemdelingendienst, een vrijwel oncontroleerbaar apparaat. De bereidheid om dit apparaat - ondanks de vele ernstige klachten - te veranderen, lijkt nihil.

Bovendien ontbreekt in het overheidsbeleid zowel de coördinatie tussen de verschillende betrokken departementen als die tussen de verschillende bestuursnivo's (rijk, provincie, gemeente).

A 8 - Wetgeving

Wanneer we in dit onderdeel praten over wetgeving, realiseren we ons erg goed, dat veel zaken met wetten en regelingen alleen niet recht te breien zijn. Een belangrijk probleem vormt het uitvoeren van wetten op alle mogelijke fronten. De wetgeving die voor buitenlandse werknemers van toepassing is kan in drie categorieën worden ingedeeld;

I. Vreemdelingenwetgeving.

Deze regelt toelating en verblijf van in ons land aanwezige vreemdelingen. Hoewel bedoeld om de vreemdeling

rechtsbescherming te bieden, werkt deze momenteel vaak in zijn nadeel.

Moelijkheden ontstaan o.a. bij:

- langdurige werkloosheid;
- gezinshereniging;
- overlijden van echtgenoot;
- illegalen.

II. Speciale wetgeving met betrekking tot de arbeidsverhouding tussen werkgever en buitenlandse werknemer.

De huidige en binnenkort in te voeren wetten bieden werkgevers vele mogelijkheden zich aan hun verplichtingen te onttrekken. De sankties zijn relatief gering. De buitenlandse werknemer daarentegen is sterk afhankelijk van zijn baas. Bij ontslag dreigt vaak op den duur uitzetting of illegaliteit. Buitenlandse werknemers komen daarom niet zo makkelijk voor hun rechten op. Protesteren of staken is veel te gevaarlijk.

III. De algemene Nederlandse wetgeving.

Voor de buitenlander geeft die extra moeilijkheden, omdat veel bepalingen niet aansluiten, zelfs haaks staan op de regels uit zijn cultuur en/of in zijn nadeel werken. Zo is bijvoorbeeld de inhoud van het begrip huwelijk of gezin vaak heel anders dan die, welke wij in Nederland gewend zijn.

A 9 - Politieke rechten

Buitenlanders hebben geen politieke rechten. Men heeft daardoor geen invloed op het ook over hen uitgeoefende openbaar bestuur. Dit heeft bijvoorbeeld tot gevolg, dat in Amsterdam ruim 77% van de stadsbevolking als onmondig behandeld wordt.

ANALYSE EN AKTIE

Primair moet de oplossing van al deze ellende gezocht worden in een hervorming van de internationale economische orde, zodat deze „grote trek” niet meer nodig is. In die orde, waarin de welvaart eerlijker over de wereld verdeeld is, moet voor iedereen een leefbaar bestaan in het geboorteland gewaarborgd zijn.

De Nederlandse investerings- en herstruktureringpolitiek, de handelspolitiek en de ontwikkelingssamenwerking moeten mede gericht worden op de totstandkoming van deze nieuwe economische orde. Voorstellen over concrete beleidsdaden zijn neergelegd in het PPR-program 1977/81 (zie de hoofdstukken over Macht, Vrede, het onderdeel ontwikkelingssamenwerking en de paragrafen, die gaan over het opheffen van protektionisme, het opzetten van grondstof-fondsen en wat gezegd is over de Noord-Zuid-verhouding).

We hebben niet de illusie, dat hiermee op korte termijn successen zullen worden geboekt. Daarom zijn ook andere maatregelen nodig.

De problemen van de buitenlanders in Nederland lopen voor een groot deel parallel met die van Nederlandse ongeschoolde arbeiders. Maatregelen om hun positie te verbeteren zullen in het algemeen ook de buitenlanders ten goede komen.

ARBEIDSSOMSTANDIGHEDEN EN WERKGELEGENHEID

B 1 - Analyse

De zwakke plaats van de buitenlandse werknemers op de arbeidsmarkt is een direkt gevolg van de slechte rechtspositie en de geringe scholing (zie B 4 en B 8).

Omdat de controle gering is en de boete relatief laag, laten de arbeidsomstandigheden nogal eens te wensen over. Buitenlandse werknemers werken grotendeels in een beperkt aantal bedrijfstakken. Strenger toezicht op de arbeidsom-

standigheden met name in de horeca, tuinbouw en sierteelt, de aardewerkindustrie, schoonmaakbedrijven, alsmede het weren van koppelbazen en thuiswerk, is nodig.

C 1 - Aktie

Strenger toezicht op en hogere strafbaarstelling van werkgevers die zich niet houden aan de wettelijke bepalingen en kollektieve arbeidsovereenkomsten.

HUISVESTING

B 2 - Analyse

Buitenlanders zouden in aanmerking moeten komen voor huurwoningen met lage huren, een categorie, waarin de woningnood het grootst is. Ook vele Nederlanders onder vinden hiervan de ellende. Zolang het woningbezit nog voor een groot deel in partikuliere handen is, zal hieraan weinig veranderen. De overheid zou meer invloed moeten hebben op het geheel van de woonruimteverdeling.

Bij bouw en verdeling moet een actief beleid ten aanzien van buitenlanders gevoerd worden. Zij hebben een extra achterstand, omdat:

- zij door woningeigenaren gediskrimineerd worden;
- zij vooral aangewezen zijn op zeer grote woningen;
- zij onbekend zijn met de mogelijkheden (ze worden bijvoorbeeld zelden lid van een woningbouwvereniging).

De moeilijkheden moeten echter niet afgewenteld worden op Nederlanders in vergelijkbare omstandigheden.

C 2 - Aktie

- Er zal extra subsidie beschikbaar gesteld moeten worden voor de begeleiding van buitenlanders bij het zoeken naar woningen.

- Met name de grote gemeenten zullen meer armslag moeten krijgen voor het realiseren van woningen, toegesneden op de specifieke wensen van buitenlanders, gezinnen en alleenstaanden.

KULTUURPROBLEMATIEK

B 3 - Analyse

Specifieke overheidsmaatregelen met als doel behoud van de eigen cultuur van buitenlanders lijken niet gewenst (behoudens het onderwijs, zie B 4). Daarbij komt, dat het nemen van gerichte maatregelen erg moeilijk is, omdat veel buitenlanders tot ethnische minderheden behoren, ieder met hun eigen opvattingen.

C 3 - Aktie

- Er moet meer studie worden verricht naar de ervaringen in andere landen op het gebied van immigratie en de oplossingen van de problemen, die deze met zich meebrengen.

- De overheid moet voorwaarden scheppen voor het beleven van de eigen cultuur. Vooral zaken op religieus terrein verdienen hierbij aandacht.

VORMING EN SCHOLING

B 4 - Analyse

Het onderwijs moet aansluiten bij de leefwereld en de ervaring van de buitenlander. Er wordt niet alleen uitgegaan van de problemen, die hij/zij scheidt, maar de mogelijkheden, die buitenlanders hebben om onze cultuur te beïnvloeden, worden tevens benut. De onderwijsdoelen zijn niet in de eerste plaats in- en aanpassingsgericht, maar op de emancipatie, de kansen voor de kansarmen.

C 4 - Aktie

- In het normale leerprogramma wordt ook recht op onderwijs in de eigen taal en cultuur opgenomen;

- Uitbreiding van de mogelijkheden tot bijscholing van buitenlandse kinderen in aparte klassen;

- Ook op scholen, waar geen kinderen van buitenlanders onderwijs volgen, behoren lessen over deze grote minderheid in de Nederlandse samenleving tot verplichte onderwerpen;
- Stimulering van projecten, waarin buitenlandse kinderen aan Nederlandse kinderen hun cultuur kunnen laten zien, teneinde een beter onderling begrip te verkrijgen;
- Bij het voortgezet onderwijs de moedertaal in het keuzepakket opnemen. Dit vak is vergelijkbaar met het vak Nederlands en besteedt aandacht aan de cultuur van het moederland;
- Professionalisering van het onderwijs aan volwassenen, waarin opgenomen een speciaal afgestemd taalonderricht;
- Onderwijs aan buitenlanders is gratis;
- Recht op betaald verlof voor het volgen van onderwijs aan volwassenen;
- Speciale kursussen o.a. bij de Centrale Vakopleiding voor Volwassenen, gericht op buitenlanders;
- Het vak „onderwijs aan anderstaligen” vormt een vast onderdeel van de opleidingen voor leerkrachten in het kleuter-, basis- en voortgezet onderwijs;
- Meer en goed opgeleide leerkrachten voor de begeleiding en opvang van kinderen van buitenlanders;
- Leerkrachten moeten worden getoetst op hun democratische gezindheid.

DISKRIMINATIE

B 5 - Analyse

Zoals reeds gesteld: een niet goed gripbaar verschijnsel.

C 5 - Akties

- Het is zaak, dat iedereen op haar of zijn plaats in de samenleving bedacht is op uitingen van discriminatie.
- Projecten in het onderwijs, vormingswerk en elders, gericht op het verkrijgen van meer onderling begrip, moeten gestimuleerd worden.

ILLEGALEN

B 6 - Analyse

In 1975 is getracht een eind te maken aan het bestaan van illegalen door middel van de zogenaamde regularisatiemaatregel. De gevolgen en de diverse akties zijn genoegzaam bekend: 15.000 illegalen werden legaal, 3.000 werd aangezegd het land te verlaten.

Thans verblijven naar schatting weer meer dan 20.000 illegalen in Nederland. Een generaal pardon lijkt niet de juiste weg. Waarschijnlijk is het probleem nooit geheel oplosbaar, zolang er zulke grote verschillen in welvaart bestaan en werkgevers misbruik maken van deze situatie.

Toch kan de illegaliteit een stuk teruggedrongen worden, en wel door de volgende maatregelen.

C 6 - Aktie

- Elke buitenlander (ongeacht land van herkomst), die werk heeft, waarmee hij in zijn levensonderhoud kan voorzien, heeft recht op een arbeids- en verblijfsvergunning.
- Het bewijs van het hebben van werk moet onafhankelijk

van de „welwillendheid” van de werkgever worden vastgesteld. Mocht legalisering ontslag tot gevolg hebben, dan ontstaat recht op werkloosheidsuitkering. De verblijfsvergunning kan dan niet worden ingetrokken. De werkgever, die een buitenlandse werknemer ontslaat, omdat en nadat deze op bovengenoemde wijze een verblijfsvergunning heeft verkregen, stelt zich bloot aan strafvervolgning.

- Elke buitenlander kan gedurende drie maanden in Nederland verblijven op basis van een toeristenvisum. In deze tijd mag hij werk zoeken. Het verblijfsrecht om werk te zoeken geeft op zich vanzelfsprekend geen verdere rechten (zoals recht op sociale uitkeringen).

BELEID OVERHEID

B 7 - Analyse

Het beleid van de overheid dient gericht te zijn op het scheppen van gelijke kansen voor buitenlanders en Nederlanders. Dit betekent nu, dat buitenlanders extra aandacht krijgen. Het is duidelijk, dat de meeste buitenlanders voorlopig niet naar hun moederland zullen terugkeren.

Extra voorzieningen moeten in principe een tijdelijk karakter hebben, dat wil zeggen gelden tot het moment, dat buitenlanders van de normale voorzieningen gebruik kunnen maken.

C 7 - Aktie

- Er worden aparte werkers voor buitenlanders, die goed op de hoogte zijn met hun speciale problematiek, aangesteld bij:

- uitvoerende overheidsinstellingen,
- juridische hulpverlening en rechterlijke macht,
- welzijnsinstellingen,
- uitvoeringsorganen sociale verzekeringen,
- gezondheidszorg.

Vooraf bij de laatste wordt rekening gehouden met de specifieke instelling van buitenlandse vrouwen.

- De tolkenhulp wordt uitgebreid en voor iedereen gratis toegankelijk.

- Er vindt erkenning plaats van de democratische organisaties van buitenlanders, die medezeggenschap krijgen in alle zaken, die betrekking hebben op de positie van de buitenlanders in de Nederlandse samenleving. Die organisaties worden rechtstreeks gesubsidieerd door de verantwoordelijke overheden.

Die organisaties, die zich met recreatie bezighouden, hebben recht op gelijke subsidieregelingen als voor Nederlandse organisaties worden gehanteerd.

- De vreemdelingendienst wordt zodanig gereorganiseerd, dat een scheiding tot stand komt tussen de dienstverlenende en de politionele taak. De dienstverlenende taak wordt uitgevoerd door een gewone ambtelijke dienst. Er komen extra gelden voor uitbreiding van de vreemdelingendienst, vooral in kwalitatieve zin. De richtlijnen worden openbaar.

WETGEVING

B 8 - Analyse

De huidige wetgeving biedt de buitenlander onvoldoende rechtszekerheid en is onvoldoende toegesneden op zijn speciale situatie.

C 8 - Aktie

Buitenlanders, die zijn opgenomen in het arbeidsproces, en hun gezin (dit laatste naar maatstaven van het land van herkomst) krijgen, ook materieel dezelfde rechten als Nederlanders. Realisering van dit uitgangspunt kan via:

- a) aanpassing van de Nederlandse wetgeving,
- b) speciale maatregelen ten behoeve van buitenlanders,
- c) regelingen hiervoor in de verdragen met de moederlanden.

- De procedure ten aanzien van naturalisatie is niet te be- grijpen en wordt vereenvoudigd.

- Rechtsbescherming van vreemdelingen wordt uitgebreid. Zolang niet definitief is beslist over een aanvraag tot verblijf, mag een vreemdeling niet worden uitgezet.

- Strafrechtelijke veroordelingen mogen niet tot uitzetting leiden; alleen in zeer uitzonderlijke gevallen, waar dit dan ook opgenomen moet zijn in de rechterlijke uitspraak.

POLITIEKE RECHTEN

B 9 - Analyse

Zoals reeds gesteld, wordt een belangrijke minderheid in Nederland als onmondig behandeld.

C 9 - Aktie

Alle buitenlanders, die tenminste twee jaar in Nederland

wonen, krijgen onder dezelfde voorwaarden als Nederlanders actief en passief kiesrecht voor alle rechtstreeks gekozen organen, voorzover dit verenigbaar is met het recht van hun geboorteland. Dit recht wordt gefaseerd ingevoerd, te beginnen met actief en passief kiesrecht voor de organen, die het dichtst bij de leefwereld van de betrokkenen liggen (dus: gemeenteraden en - indien aanwezig - wijk- en deelgemeenteraden).

Bij het beoordelen van kandidatenlijsten zal nauwkeurig gelet worden op het democratisch karakter van het verkiezingsprogramma en de gebruikte methodes. Een en ander, vooral om organisaties als Amicales en Grijsse Wolven langs deze weg geen kans te geven.

Vier jaar wachten op verblijfsvergunning

De voorgeschiedenis: in 1975 waren er 20.000 illegale buitenlandse werknemers in Nederland. Op grond van de regularisatie-regeling kregen 15.000 een verblijfsvergunning. De overigen konden vaak niet aantonen dat ze in Nederland hadden gewerkt: hun (illegale) bazen wilden nogal eens geen verklaring afgeven.

Toen in oktober 1978 de „182” Kerkmarokkanen alsnog in aanmerking kwamen voor een verblijfsvergunning, waren daarmee de problemen rond de regularisatie-regeling niet afgelopen. Nog steeds zit een aantal mensen in dezelfde situatie, naar schatting zo'n 400. We beschouwen iemand als reg. slachtoffer als hij (1) indertijd een beroep heeft gedaan op de regeling (2) sinds die tijd zijn hoofdverblijf in Nederland heeft gehad.

Het Comité Regularisatie Slachtoffers zet zich in voor de belangen van de 400.

Op het juridische vlak werden kleine succesjes geboekt. Er werden 20 kortgedingen gevoerd. Het ging er dan om of ze mochten blijven tot de Raad van State een uitspraak had gedaan in hun zaak. Slechts één kort geding werd verloren! (De rest kreeg dus „schorpende werking”)

REGULARISATIE-SLACHTOFFERS

De eerste zaak bij de Raad van State zal dit najaar worden behandeld. Nu gaat het om de hoofdvraag: krijgt men wél of géén verblijfsvergunning? Omdat het er nu op aan komt, zullen de activiteiten van het Comité (op alle fronten) intensiever worden.

Wij roepen daarom op de activiteiten te ondersteunen. Dat kan bijvoorbeeld

door zelf in je woonplaats aandacht voor dit probleem te vragen. In dat geval kun je contact opnemen met het Comité of met de schrijvers van dit stukje. Een gift is ook erg welkom: gironummer 4113658 t.n.v. F. Dijkstra te Amsterdam (o.v.v. KRS).

Als je meer over deze zaak wilt lezen: het Comité geeft een Zwartboek uit, met daarbij een rapport van enkele vooraanstaande juristen (f 5,- op bovenstaand gironummer o.v.v. Zwartboek). Een affiche is gratis verkrijgbaar.

Het Comité is bereikbaar onder tel.no. 020-239437 (werkdagen 14-16 uur); het adres is: Leidsegracht 108 - Amsterdam.

Namens een groepje dat zich voor de PPR met deze zaak bezig houdt, **Zier Baak** (020-952192) **Bert Willemsen** (02940-12658)

WENSKAARTEN UIT LELYSTAD

Verleden jaar startte de werkgroep „Samen Doen” van het actiecentrum Lelystad met een wenskaartenactie.

Doel was:

De PPR-idealen verspreiden door middel van zwart-wit-tekeningen op kringlooppapier rond de jaarwisseling;

die verenigingen subsidiëren, die geestverwanten van de PPR zijn, zoals Stop de Neutronenbom, Kerk en Vrede, Wereldwinkel of Stop Kernenergie.

Op het congres in Utrecht starten wij nu met 10.000 kaarten. Een set bestaat uit 10 verschillend getekende kaarten met enveloppen voor f 3,- per set.

Telefonisch of per brief bestellen bij H. J. Jacobs, Kreek 76 te Lelystad van 18.00 tot 20.00 uur; tel. 03200 - 21065, postgiro 4752157. Set kost f 3,- exclusief portokosten.

WIJ WENSEN U ,

EN VERDER , DAT

- Nederland groen blijft , niet overspoeld door overbodige wegen en bruggen ;
 - de dorpen hun karakter niet verder verliezen ;
 - het milieu de kans krijgt zich te herstellen ;
 - de kinderen en ook de volwassenen hun "leefruimte" behouden of terug krijgen ;
 - het overblijvende werk weer iets beter verdeeld kan worden ;
- en verder wensen wij U een leven op menselijke maat .

VREDE, VEILIGHEID, BEVRIJDING

Kernprogramma Pax Christi

JAN VAN 'T HOF

Vorige maand gaf Boy Trip in de PPR-aktiekrant zijn visie op de ontwikkelingen binnen de vredesbeweging Pax Christi. Ditmaal geef ik een samenvatting van het kernprogramma van deze vredesbeweging: „Vrede, veiligheid, bevrijding”

Het kernprogramma van Pax Christi is het politiek raamwerk van die vredesbeweging. Het vormt de grondslag van de wijze waarop Pax Christi in Nederland haar vredeswerk opvat; het wil de richting aangeven, waarin de beweging naar oplossingen zoekt.

Naast een voortdurende bezinnende activiteit wordt er gekozen voor concrete politieke programmapunten.

Vanuit een opstelling in de concrete politieke realiteit van vandaag worden er uitgangspunten en een richting aangeboden voor een beleid dat stap voor stap de vredebedreigende ontwikkelingen en structuren ombuigt en kansen schept voor vredesbevorderende ontwikkelingen en structuren. De vrede waaraan Pax Christi op politieke wijze werkt, wordt door haar gezien als proces waarin geweld, politieke en sociaal-ekonomische onvrijheid en uitbuiting teruggedrongen en vervangen worden door wederzijds begrip, onderlinge solidariteit, veiligheid en eerbiediging van individuele en sociale rechten van mensen en volken.

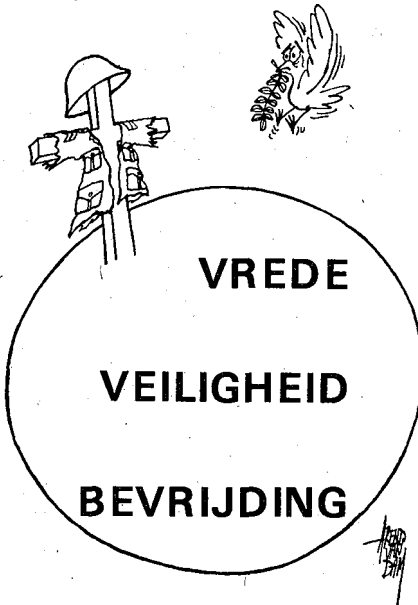
Spanning tussen veiligheid en bevrijding

In de inleiding tot het kernprogramma gaat men in op de spanning die bestaat tussen enkele fundamentele behoeften van mensen en samenlevingen. Enerzijds veiligheid en zekerheid, anderzijds bevrijding en emancipatie. De verschillende hoofdstukken van het Kernprogramma worden vanuit deze begrippen geanalyseerd. En van daaruit komt men tot aanbevelingen voor een ander beleid. Een beleid gericht op het welzijn van de wereldsamenleving, ook al gaat dat soms ten koste van de eigen bevoorrechte positie van Nederland en Europa.

Veiligheid

In hoofdstuk I staat het begrip veiligheid centraal. Het gaat om de uiterst riskante wijze waarop we in Nederland

en Europa onze „veiligheid” menen te moeten verzekeren. Met name gaat het dan over de NAVO, die als militair opererende organisatie niet het meest geschikte orgaan is om *ontwapenings-overleg* te voeren.

De nieuwe internationale orde

De nieuwe internationale orde en de emancipatiestrijd van de door het Westen klein gehouden groepen en volken staat centraal in het tweede hoofdstuk. Wil het rijke Westen meebouwen aan een rechtvaardiger samenleving dan zal ze haar eigen machtspositie moeten afbreken en haar ontwikkelingshulp moeten omvormen. Beteugeling van het huidige marktmechanisme en een halt aan de groei-ekonomie vormen een eerste aanzet.

Rechten van de mens

De rechten van de mens staan terecht volop in de belangstelling. Het valt op dat deze rechten door het Westen worden gebruikt in de ideologische strijd met de landen van het „Oostblok”. Het Westen spreekt niet over haar eigen schending van de mensenrechten in Afrika en Latijns Amerika.

De geweldloze weg

De strijd van volken om zich te bevrijden uit de verstikkende omhelzing van vreemde overheersers, gaat soms ge-

paard met geweld. Pax Christi kiest in principe voor de geweldloze weg. Maar ze weigert kategorisch alle geweld op één hoop te vegen. In dit zelfde hoofdstuk 4 verder een discussie over terreur en terrorisme.

De Verenigde Naties

Pax Christi pleit voor versterking van het gezag van de Verenigde Naties en uitbreiding van haar bevoegdheden. De broze wereldvrede, de talrijke konfliktaanleidingen, de strijd om invloedssferen en het veilig stellen van nationale belangen vragen om een politieke autoriteit. Een politieke autoriteit los van eng nationale bindingen en over de partijen heen.

Twee brandhaarden

Voor het Midden-Oosten en Zuidelijk-Afrika is een apart hoofdstuk ingeruimd.

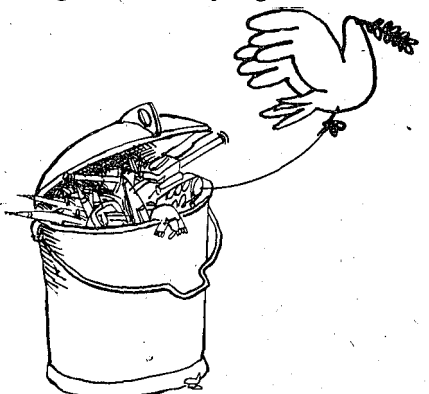
In deze twee situaties komen vrijwel alle elementen van vrede en onrecht samen die in dit kernprogramma aan bod komen.

Vredesvorming

Het laatste hoofdstuk is gewijd aan vredesvorming en opvoeding. Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst in eigen hand!

Lidmaatschap

Het volledig kernprogramma: vrede, veiligheid bevrijding is te bestellen bij Pax Christi via bijgaande antwoordkaart (f 3,50 incl. porto). Pax Christi hoopt dat veel PPR-leden lid worden (f 25,- per jaar) of steunlid (f 10,- per jaar), om samen te werken aan vrede, veiligheid en bevrijding.

Er is een progressieve spaarbank in ons land.

Waar blijven die progressieve sparenders nou...

De Algemene Spaarbank voor Nederland is een spaarbank die gesneden is op de maat van uw principes. De ASN is voortgekomen uit de moderne arbeidersbeweging. En steekt dat gegeven niet onder stoelen of banken.

Ook in de bedrijfsvoering verloochent de ASN haar afkomst niet. Daarom kunt u er ook zeker van zijn dat de ASN geen beleggingen voor uw spaargeld kiest waar zij gezien haar maatschappelijke inzichten niet achter staat.

De ASN belegt wel zo veel mogelijk in maatschappelijke en culturele instellingen en - niet te vergeten - in de woningbouw. Dat betekent dat de ASN u geen gouden bergen belooft als u daar gaat sparen. U krijgt een eerlijke rentevergoeding. Niet meer, maar zeker niet minder. En... rente zonder bijsmaak.

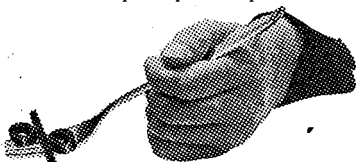
De ASN is in 1960 opgericht door het NVV en De Centrale. Dit geeft haar de verplichting om rekening te houden met de belangen van de groeperingen waarvoor de ASN is opgericht en waaruit zij is voortgekomen.

De ASN: maatschappelijk progressief en principieel. Zo'n spaarbank zou gekozen moeten worden door iedereen die zich verwant voelt met de progressieve beweging in ons land. Door u dus.

Welnu, het minste wat u kunt doen is u te informeren over de ASN. Over de makkelijke manier van sparen (in nauwe samenwerking met de postgiro) en over de vele andere, aantrekkelijke spaarvormen.

U komt er dan meteen achter dat de ASN met haar 55.000 spaarders met een gezamenlijke inleg van 200 miljoen gulden, niet de eerste de beste is. Daarom... vul de bon in deze advertentie in.

Een progressieve daad. Een principiële stap.

**Algemene Spaarbank
voor Nederland**
geeft rente zonder bijsmaak

Bon sturen aan: Algemene Spaarbank voor Nederland,
Antwoordnummer 1188,
2500 VB Den Haag.

U hoeft geen postzegel te plakken. U kunt ook bellen: 070-470181
of ons bezoeken: Rijnstraat 28, Den Haag (vlakbij het Centraal
Station) tussen 08.30 uur en 17.00 uur.

Iedereen die voor 1 juli 1980 een spaarrekening opent met
tenminste f 50,- als eerste inleg krijgt als welkomstgeschenk een
spaarpremie van f 7,50.

Naam en voorletter(s): _____

Adres: _____

Postcode en woonplaats: _____

wenst nadere inlichtingen over:*

- de ASN in het algemeen
- de ASN-spaarrekening, gekoppeld aan de postrekening
- wenst tevens een formulier om een postrekening te openen
- het giraal sparen (sparen zonder boekje)
- de Vroeg-Bij-rekening (een unieke regeling voor jeugdigen t/m 17 jaar)
- het jeugdsparen De Zilvervloot (voor jeugdigen van 15 t/m 20 jaar)
- het termijnsparen (met opzegtermijn)
- het depositosparen (met een vaste looptijd)
- spaardeposito-bewijzen (met een vaste looptijd)

* aankruisen wat u wenst.

ZUIDELIJK AFRIKA KONGRES

WERKKONGRES

AUSTERLITZ

jeugd buitenverblijven
woudenbergsesweg 39

zaterdag en zondag
20 EN 21 OKTOBER

aanvang: 10.30u.

MANIFESTATIE

UTRECHT

muziekcentrum
vredenburg

zondagavond 19.00u.
21 OKTOBER

OLIEBOYCOT ZUID-AFRIKA

ORGANISATIE: KOMITEE ZUIDELIJK AFRIKA I.S.M. KOMITEE UTRECHT VOOR ZUIDELIJK AFRIKA
OPGAVE: DA COSTASTRAAT 88, 1053 ZR AMSTERDAM, TEL. 020-183598
EN STORT F 1750 OP GIRO 600657 TNV. KZA. ONDER VERMELDING VAN: KONGRES

De olieboycot tegen Zuid-Afrika en steun aan de bevrijdingsstrijd zijn het thema van het Zuidelijk Afrika-kongres dat op zaterdag 20 en zondag 21 oktober wordt gehouden in Austerlitz en Utrecht en dat wordt georganiseerd door het Komitee Zuidelijk Afrika en het Komitee Utrecht voor Zuidelijk Afrika.

Het kongres zal in het teken staan van de campagne voor een olie-boycot tegen Zuid-Afrika en de onvoorwaardelijke steun aan de bevrijdingsbewegingen van zuidelijk Afrika, de ANC van Zuid-Afrika, SWAPO van Namibië en het Patriottisch Front van Zimbabwe.

Het kongres bestaat uit twee delen: een werkkongres en een afsluitende politiek-kulturele manifestatie.

Werkkongres:

Het werkkongres bevat een informatief plenair programma, waar de nadruk zal liggen op de actie voor een olieboycot van Zuid-Afrika door Nederland, welk thema ook in subgroepen aan de orde komt.

Manifestatie:

De manifestatie in het nieuwe Muziekcentrum in Utrecht wordt een grootse steunbetuiging aan de bevrijdingsbewegingen van zuidelijk Afrika. In ieder geval zal Oliver Tambo, president van het ANC van Zuid-Afrika, spreken en naar wij hopen ook Robert Mugabe, president van het Patriottisch Front-ZANU.

Daarnaast zullen belangrijke leiders uit de Nederlandse politiek het woord voeren. Het programma wordt afgewisseld met optredens van Jasperina de Jong, het Hekelcabaret en de bekende Zuidafrikaanse rockgroep JABULA.

NIEUWS UIT DE aktie CENTRA

Fietsvlaggetjes

De fietsvlaggetjes die het actiecentrum Leeuwarden fabriceert (zie PPR-aktiekrant nr. 142, pag. 15) hebben een noodzakelijke kwaliteitsverbetering ondergaan en moeten daarom f 0,50 per stuk kosten. Bij afname van meer dan vijftig stuks moeten extra-portokosten in rekening worden gebracht.

Fietsende PPR'ers: maak van je fiets een PPR-fiets. Bestel een of meer vlaggetjes (voordat ze uitverkocht zijn) door storting van het verschuldigde op giro 2257183 tnv. PPR-aktiekern Leeuwarden.

Limburg

Het provinciaal aktiecentrum Limburg heeft nog steeds geen nieuwe voorzitter nadat Peter de Boer zijn waarnemend voorzitterschap heeft moeten opgeven. In die functie is hij - zo is op 18 september besloten - opgevolgd door Wim de Heer, met dien verstande dat de voorzitterstaken die betrekking hebben op Limburgse aangelegenheden binnen de PPR worden waargenomen door Frans de Jong. Het provinciaal bestuur Limburg heeft voorts besloten in plaats van eenmaal per maand tweemaal in de maand te

vergaderen. De eerste vergadering is op de eerste dinsdag van de maand bij Sjang Eussen, de tweede elke derde dinsdag van de maand in Ober Bayern. Het provinciaal aktiecentrum doet een dringend beroep op Limburgse PPR'ers zich beschikbaar te stellen voor bestuursfuncties.

Sittard

Op een vergadering van de CDA-afdeling Sittard zijn (volgens Limburgs Dagblad van 2 oktober 1979) woorden van lof gevallen voor de PPR in verband met het gemeenteraadswerk. CDA-fraktievoorzitter Gijsen was het eens met de kritiek die daar op zijn fractie werd geleverd en: „hij roemde de technische bekwaamheden van de PPR-en PvdA-fractie in de Sittardse raad die naar zijn mening technisch bekwaam de zaken wist te brengen”.

aktie VOER

Angola

Het Komitee Zuidelijk Afrika en de NOVIB hebben een informatiemap Angola uitgegeven, die is geschreven door Sietse Bosgra. De map vormt een aanvulling op diens (in 1975 door het Komitee Zuidelijk Afrika uitgegeven) boek Angola, bezet, bevrijd, bedreigd. Lezenswaardig is vooral het aan de buitenlandse politiek van Angola gewijde hoofdstuk in de informatiemap. De ongebonden koers van dit Afrikaanse land wordt helder beschreven, een koers die tussen invloeden van oost en west moet zien te laveren. De map alleen kost f 5,-, map en boek samen f 10,-, beide prijzen inclusief porto. Over te maken op giro 600657 t.n.v. Komitee Zuidelijk Afrika, Amsterdam.

CLAT

Op 20 oktober wordt vanaf 9.30 uur in De Drietand, Neptunusplein 34 te Amersfoort, een jubileumbijeenkomst gehouden ter gelegenheid van het vijftienvigti jarig bestaan van de Latijnsamerikaanse arbeiderscentrale CLAT en het tienjarig bestaan van CLAT-Nederland. Er zijn sprekers uit Chili, Colombia, Venezuela en Uruguay, het tijdschrift Latijns-Amerika van CLAT-Nederland komt met een jubileumnummer uit en er wordt een financiële campagne gehouden voor het algemene CLAT-organisatiewerk in Latijns-Amerika, het strijdplan Chili, herstel in de Dominicaanse Republiek na de verwoestende orkaan en de opbouw van Nicaragua. Voor bijdragen: giro 1918108 t.n.v. CLAT-Nederland te Utrecht o.v.v. Organisatiewerk, Chili, Dom. Republiek van Nicaragua.

Dessie Woods

17 juni 1975: Dessie Woods, een zwarte vrouw en moeder van twee kinderen in de Amerikaanse staat Georgia, verdedigt zichzelf en haar vriendin met succes tegen een poging tot verkrachting. Ze schiet haar blanke aanvalser dood met zijn eigen geweer. De volgende dag wordt ze hiervoor gearresteerd en later veroordeeld tot 22 jaar. Hoger beroep is haar tot nog toe geweigerd...

Dessie Woods zit nu al meer dan drie jaar in de gevangenis van Georgia, waar ze het slachtoffer is van veel wantoestanden waartegen president Carter in andere landen protesteert: isolatie, lichamelijke intimidatie, opsluiting in een koelcel. Twee cipiers probeerden haar te vermoorden. Een klacht hierover leidde tot het overplaatsen van Dessie in december 1978 naar de psychiatrische inrichting in Milledgeville, waar ze onder dwang prolyxin kreeg toegediend, een drug die permanent lichamelijk en geestelijk letsel kan veroorzaken. Na een telefooncampagne werd Dessie weer teruggebracht naar de gevangenis. Dessie's zaak staat niet alleen. Ook zij is het slachtoffer van wetten, door mannen gemaakt, en rechtspraak, door mannen bevestigd. Daarom steunen wij haar en eisen herziening van haar zaak, die tot vrijspraak zal moeten leiden.

Het recht op zelfverdediging tegen seksueel geweld is een zaak die iedere vrouw aangaat.

HELP MEE DESSIE VRIJ TE KRIJGEN

- Schrijf (en stuur) kaarten of brieven naar President James Earl Carter, White House, Washington DC, USA, en herinner hem eraan dat vrouwen óók mensen zijn, dus dat hij als voorvechter van mensenrechten de eerste moet zijn om Dessie vrij te laten;
 - Schrijf naar Gov. George Busbee, Capitol Building, Atlanta, Georgia 30314, USA, en eis herziening van de zaak Dessie Woods;
 - Schrijf naar Dessie Woods, nr. A78927, Georgia Women's Institute of Corrections, Hardwick, Georgia 30314, USA, voor morele steun;
 - Schrijf naar de directeur van de gevangenis: K. Linahan, GWIC, Hardwick, Georgia 30314, USA, en eis dat hij Dessie's veiligheid garandeert.
 - Schrijf geregeld (bijv. eens per maand) en vraag aan vrienden hetzelfde te doen. Op deze manier kunnen we druk uitoefenen!!!
 - Maak geld over op het gironummer van het comité: nr. 4198973 t.n.v. Clara de Goede, Rode Kruislaan 1051, Diemen, onder vermelding van „Dessie Woods”.
- Nadere informatie bij het bovengenoemd adres.

Arbeid en Milieu

Arbeid en Milieu is een nieuw tijdschrift dat de onderlinge discussie, de samenwerking en de praktische samenwerking wil stimuleren tussen de arbeidersbeweging en de milieubeweging. Het eerste nummer van dit door een gelijknamige stichting (onder voorzitterschap van Wouter van Doorn) uitgegeven blad is inmiddels verschenen met artikelen over onder meer: Hoe Akzo aan het langste eind trekt. De alternatieve technologie-beweging; de politiek van milieu en technologie; Afval, hergebruik en werk. Het is uiteraard interessante lectuur voor

PPR-mensen. Losse nummers kosten f 5,-, een abonnement (vier nummers per jaar) f 17,50. Opgeven bij Stichting Arbeid en Milieu, Dam 47, 4331 GG Middelburg, tel. 01180 - 25347; betalen na ontvangst acceptgirokaart.

Kerk en Vrede

Dit najaar worden weer twee weekends gehouden op het vormingscentrum Kontakt der Continenten te Soesterberg over de kernbepapening. Het gaat op deze weekends om de begeleiding van de campagne van het Interkerkelijk Vredesberaad tegen de kernbepapening. We willen nu vooral aandacht besteden aan de vraag: welke problemen doen zich voor nu we ons wenden naar de politiek? Wat kunnen de kernen doen met de resultaten van de enquête die rondom de vredesweek in verschillende plaatsen is gehouden? Gebleken is nu al dat er veel meer instemming is met de leuze van het IKV dan we gedacht hadden. Maar hoe zet je die instemming om in resultaten? Voor die vraag staan de kernen. Deze weekends willen we proberen daar begeleiding in te geven. De weekends worden gehouden op 26 en 27 oktober en op 30 november en 1 december (van vrijdagavond 7 uur tot zaterdag het eind van de middag). De kosten zijn plm. f 45,-. Opgaven: Kerk en Vrede, Utrechtseweg 159, Amersfoort, telefoon 033 - 32133.

AAA

Het AAA, Alternatief Ambtenaren Actiecomité, heeft een brochure uitgegeven „Eerlijk delen” met een uiteenzetting van de AAA-gedachte, informatie over de opstelling van (grote - waarom de kleine niet???) politieke partijen en vakbonden en een rekenmodel dat de uitvoerbaarheid van de AAA-ideeën illustreert. Het boekje kost f 2,- (inkl. porto), over te maken op giro 4014464, tnv AAA, Veenendaal.

PPR AKTIE KRANT

VERSCHIJNT MINSTENS ZESTIEN MAAL PER JAAR

28 OKTOBER 1978, NUMMER 147

GESPROKEN PPR-AKTIEKRANT VOOR BLINDEN

Voor blinden, slechtzienden, of voor wie door een andere handicap de PPR-aktiekrant niet of nauwelijks kan lezen bestaat er een Gesproken PPR-ak. Al drie jaar. Dank zij de Vereniging Het Gesproken Weekblad en vrijwilligers van het PPR-actiecentrum, beide in Grave. Op de PvdA na is de PPR de enige partij die deze, op vrijwilligerswerk stoelende, service biedt. Zo zie je weer eens hoe een kleine partij groot kan zijn, zegt Stéphanie Brokerhof na een bezoek aan de mensen van de Gesproken PPR-ak. Zie **pagina 8 en 9**.

GDA's PROF. GOUDZWAARD PRIJST PPR

Professor Goudzwaard, een van de meest gezaghebbende figuren binnen het CDA, heeft in de Rooie Haan de PPR onomwonden geprezen en genoemd als een waardevolle toekomstige re-

geringspartner naast PvdA en D'66. Wat hij precies heeft gezegd staat op **pagina 4**. Ook Eindhoven's nieuwe burgemeester Borrie prijst de PPR en noemt haar een belangrijke fak-

tor in het politieke gebeuren: klein, maar ze kan in haar optreden de PvdA veel signalen geven. Zie hiervoor De tijdgeest en nog wat... op **pagina 4**.

DOLDRIESTE DODENRIT VAN KABINET-VAN AGT

Het kabinet-van Agt is bezig met een doldrieste dodenrit. Van stoppen wil de koetsier niet horen. Niemand kan het beter - denkt hij. Ria Beckers, die met

deze vergelijking haar algemene beschouwingen in de Kamer begon, geeft aan hoe het wél beter kan; **pagina's 6 en 7**. In de Kamer-rubriek ook een overzicht

van de belangrijkste moties die tijdens de algemene beschouwingen zijn ingediend en van hun wedervaren; **pagina's 10 en 11**.

KONGRES

Op vrijdagavond 9 november en de zaterdag daarop houdt de

PPR haar najaarskongres in Utrecht. Meer over dit voor de

partij zo belangrijke gebeuren op **pagina 2**.

PPR

Aktie Krant

uitgave

Stichting Radikalenkrant
verschijnt
elke twee weken

directie

Jan Heytel, Gidi van Dongen,
Louis Vuurboom

redactieraad

Erik Akkermans, Gerard de Oude,
Kees van Twist

redactie

Hans Berrevoets, Stéphanie Brokerhof,
Harm Lamberts, Wil Merkies,
Walter van Opzeeland (eindredacteur)
Kees Waagmeester

productie

Brouwer Offset b.v.,
Utrecht / Delft

redactie-adres

Walter van Opzeeland,
Rapenburgplein 67,
1011 VH Amsterdam, tel. 020-254434

kopij

naar het redactie-adres
getypt met redelijke marge
blad aan één kant gebruikt

abonnementen

à f 22,- per jaar
Buro Politieke Partij Radikalen
Singel 277, Amsterdam
Telefoon 020-227342

kontributiebetalingen

Penningmeester PPR,
postgiro 1575600 te Amsterdam

advertenties

uitsluitend: Jan Heytel,
Schreveliusstraat 68, Haarlem
Telefoon overdag 02505-791,
's avonds 023-314160

basis-layout

Joep Paulussen

KONGRES: 9 en 10 november in Utrecht

Op vrijdagavond 9 november en zaterdag 10 november houdt de PPR in Utrecht haar najaarskongres waarop voornamelijk Welzijn en huishoudelijke zaken, zoals de verkiezing van een nieuw bestuur, aan de orde zullen komen.

Vrijdag 9 november begint het kongres om 19.00 uur in zaal *Trianon* aan de Oude Gracht in Utrecht. De sluiting is beraamd op 22.00 uur. Die avond staat de besluitvorming van kongres en kerngroep op de agenda.

Zaterdag 10 november wordt het kongres vanaf 10.00 uur gehouden in de **Veemarkthallen** te Utrecht. Dan zal het nieuwe partijbestuur worden gekozen, terwijl de agenda voorts vermeldt de behandeling van de stukken over Sport, Maatschappelijke dienstverlening en sociaal-culturele voorzieningen en Edukatieve voorzieningen. Om 11.00 uur precies begint Ria Beckers haar kongrestoespraak over de actuele politieke situatie.

Aftredend en herkiesbaar zijn voorzitter Herman Verbeek, vicevoorzitter Egbert Boeker, sekretaris Paul van der Hijden en bestuurslid Abe Renema.

Aftredend maar ook niet herkiesbaar zijn penningmeester Gidi van Dongen, sekretaris-publiciteit Erik Akkermans

en de bestuursleden Margot Wingen, Jan Zuidgeest en Jacques Zuurbier. (Laatstgenoemde treedt niet af volgens het rooster maar omdat hij door de Kerngroep is gekandideerd als voorzitter van de themagroep Welzijn.)

De niet-afredende bestuursleden zijn: Bernhard Hanskamp, Fokke Goudswaard, Michiel van de Kasteelen, Frans van de Ven en Bert Willemse. Wie in Utrecht (of nabije omgeving) een *slaapplaats* nodig heeft - of wie er een of meer beschikbaar wil stellen - wordt verzocht contact op te nemen met het **partijburo**, ter attentie van kongrespresidium, Singel 277, 1012 WG Amsterdam, tel. 020/227342 of 247570.

Slaapzak meenemen biedt kansen op een (geïmproviseerd) nachtverblijf. *Trianon* is een kwartiertje lopen vanaf station Utrecht: uitgang Clarenburg, rechtsaf Elisabethstraat, daarna Steenweg, rechtsaf Choorstraat, Lijnmarkt en Oude Gracht, alwaar op nummer 252 *Trianon*.

De Veemarkt is vanaf het station bereikbaar per bus 57 of 58 van Centraal Nederland vanaf busstation Streekvervoer. De bus rijdt om de tien minuten, reistijd 15 à 20 minuten. (Voor wandelsporters: een dik half uur gaans.)

26 oktober-9 november

Een bescheiden begin van de in de vorige PPR-aktiekrant aangekondigde nieuwe agenda-rubriek. Op de toen ook aangekondigde sluitingsdag, 14 oktober was er niet één opgave binnen... Dat wordt wel beter, hopen we. Voor het gemak een herhaling van de verschijningsdata van de PPR-ak dit jaar met (tussen haakjes) de sluitingsdata:

9 november (sluiting 28 oktober);
23 november (sluiting 11 november);
21 december (sluiting 9 december).

Uit toevallig beschikbare bronnen geput:

Eindhoven - 7 nov., 20.00 uur in VJV: avond over radikalenvorming;

Leeuwarden - 7 nov. Café Vrouwenpoortsteeg, Nieuwstad 1: PPR-vrouwen.

Groningen - 3 nov. 9.30 uur, Grote Markt, verzamelen voor fietstocht (bij slecht weer busrit) PPR-jongeren.

Shell helpt

aparthei d-
TERREUR
IN
zuidelijk afrika

OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT

Keerpunt in wapenwedloop?

RIA BECKERS

Tijdens de Algemene Beschouwingen heeft de PPR-fractie de Kamer gevraagd uit te spreken, dat zij geen nieuwe kernwapens op Nederlands grondgebied wenst én geen modernisering van het kernwapenarsenaal in Europa. Het zal sommigen zijn opgevallen dat deze motie daarna in de publiciteit geheel onder water werd. De discussie spitste zich toe op een PvdA- en een CDA-motie die slechts gingen over de besluitvormingsprocedure: resp. „geen besluit tot modernisering vóór Salt-II is geratificeerd” en: „geen besluit vóór we weten wat er met Salt-II gaat gebeuren”.

De grote partijen hadden alle reden om het debat over de modernisering van de NAVO-kernwapens tot een proceduredebat te verklaren. Zowel PvdA als CDA hebben het immers moeilijk om als fractie tot een standpunt te komen. Onbegrijpelijk is echter dat bijna alle journalisten hen daarin zijn gevolgd en dat niemand duidelijk heeft gemaakt welk spel hier opnieuw dreigt te worden gespeeld. Onbegrijpelijk, omdat iedereen weet hoe intens de kernbepanning in ons land – in en buiten de Kerken – in discussie is.

Tijdens het Kamerdebat over de 572 nieuwe kernraketten met middellgroot bereik, drong zich sterk de vergelijking op met het debat over de levering van verrijkt uranium aan Brazilië. Het kabinet bleef toen zeggen: we hebben ons niet onvoorwaardelijk gebonden, maar we moeten blijven meedoen om invloed te houden. De Kamer ging daar uiteindelijk in mee, tot er geen „terug”

meer mogelijk was. Een jaar later stelt het kabinet rustig vast, dat er voorlopig geen internationaal akkoord over het vreedzaam gebruik van kernenergie zal worden bereikt. En geen Kamer die haar nog vraagt daaruit de konsekwenties te trekken. Een soortgelijke gang van zaken begint zich ook nu af te tekenen. De minister-president zegt: we mogen ons niet buitenspel zetten bij de besluitvorming binnen de NAVO, we zullen ons niet onvoorwaardelijk binden, we gaan met de bondgenoten het aanbod van de heer Breznev bestuderen en de besluitvorming in de NAVO gaat gewoon door. Onze vragen aan de minister-president – én aan CDA en PvdA – zijn:

– Hoe kan Nederland zich buitenspel zetten, als is bepaald dat besluiten binnen de NAVO unaniem moeten zijn? Betekent dat niet dat elk land het recht heeft een besluit tegen te houden? Betekent dat niet dat Nederland met een duidelijk afwijzende houding van het begin tot het einde invloed heeft?

– Waarom beroept Nederland zich ook in dit stadium op overleg met de bondgenoten? Als bijna alle bondgenoten, vooruitlopend op de besluitvorming, laten weten dat zij geen bezwaar hebben tegen nieuwe kernwapens op hun grondgebied, waarom laten wij dan niet minstens horen dat wij wél bezwaren hebben? Als Bonn zelf naar Moskou reist om opheldering te vragen over de rede van de heer Breznev, waarom volgen wij dat voorbeeld dan niet en waarom gaan wij voor onze informatie in zo'n hoogst belangrijke zaak af op anderen, – die bovendien positief staan tegenover de modernisering?

– Waarom laten wij nu al met zoveel

woorden weten dat wij ons wél voorwaardelijk willen binden? Hoe voorkomen wij straks dat productie in beginsel en invoering in beginsel vanzelf leidt tot definitieve invoering? Iedereen weet toch dat dat niet meer tegen te houden zal zijn?

Wijzend op de ervaringen met het URENCO-debat, hebben wij de Kamer met de meeste klem gevraagd het niet te laten bij moties die de besluitvorming regelen, maar bovendien tijdig de inhoudelijke uitspraak te doen dat Nederland deze modernisering niet wil. Dat moet de NAVO-partners gewoon duidelijk zijn. Ik ga er daarbij van uit dat velen binnen het CDA en de PvdA tegen elke uitbreiding van de kernbepanning zijn. Oppassen is voor hun geboden. Een te sterke koppeling van het moderniseringsbesluit aan Salt-II, zoals beide moties die maken, is levensgevaarlijk.

De PPR-fractie besloot, gezien de wijze waarop de discussie verliep, de motie nog even aan te houden en haar binnen enkele weken in stemming te laten brengen.

Ik hoop van harte dat de Kamer de NAVO-partners duidelijk zal maken, hoe talloze mensen in Nederland over de voortgaande wapenwedloop denken. Aan de diepgaande discussie hierover mag geen onrecht worden gedaan. Wij hebben hier een unieke kans en een grote verantwoordelijkheid. Nederland is misschien het enige land in West-Europa waar Christendemokraten en Socialisten elkaar zouden kunnen vinden op de doelstelling: geen nieuwe kernwapens meer erbij. Dat zou zelfs een keerpunt kunnen betekenen in de geschiedenis van de wapenwedloop!

Prof. Goudzwaard (CDA) prijst de PPR

Professor Goudzwaard, een van de meest gezaghebbende figuren binnen het CDA (o.m. mede-opsteller van het CDA-program) heeft in het VARA-radioprogramma de Rooie Haan van 13 oktober met waardering gesproken over de PPR. Een weergave van het betreffende deel van het interview:

Maar zegt u nu eens: wat voor kabinet moeten we krijgen na het huidige? Welke partijen zouden daaraan deel moeten nemen?

Goudzwaard: „Ik geloof – niet omdat de PvdA een partij is die mij op alle punten aanspreekt, bepaald niet, maar wegens het maatschappelijk draagvlak dat ze mee kan brengen – dat het van belang is als eerste mogelijkheid een regering te proberen van CDA met de PvdA. Daarbij zou ik ook

D'66 en de PPR beslist niet uit willen sluiten.”

Ook de PPR? Dat is opmerkelijk.

Goudzwaard: „Ook de PPR. Er zijn twee dingen die bij de PPR als pluspunten moeten worden aangemerkt naar mijn mening. In de eerste plaats dat de PPR als een van de eerste politieke groeperingen in Nederland protest heeft aangetekend tegen het groeieloof en het onafgebroken vertrouwen op de groei van inkomens en van techniek. De PPR heeft wat dat betreft een signaalfunctie vervuld, die ook nodig is bij een inbreng naar het volgende kabinet toe – dacht ik.

Wat mij ook aanspreekt is de benadering van de PPR als het gaat over zeggenschap in de bedrijven: dat is dat ze niet alles centraal wil regelen, vanuit

een overheid die het allemaal voor alle bedrijven klaar maakt, maar sterk wil inspelen op de verantwoordelijkheid van de mensen in het bedrijf zelf. Dat zit heel dicht bij, bijvoorbeeld, een thema van het CDA als gespreide verantwoordelijkheid.”

Maar ik kan me voorstellen dat met name voor een partij als het CDA de PPR echt een lastige regeringspartner is.

Goudzwaard: „Ja, maar wat dat betreft weet ook de PvdA wel van wanten. Het zal lastig zijn omdat de PPR een, ik zou zeggen, nog uitgesprokener standpunt heeft ten aanzien van kernbewapening dan een PvdA en daarmee dus ook als een CDA. Al sluit ik niet uit dat in de toekomst het CDA nog wel eens wat dat punt betreft zou kunnen eindigen tussen een PPR en een PvdA in.”

DE TIJDGEEST EN NOG WAT...

Henk Waltmans

Dr. G. Borrie, 52 jaar, de nieuwe burgemeester van Eindhoven, is in Partij van de Arbeid-kringen een bekend en gewaardeerd publicist en een man met een zeer algemene belangstelling. Kees Waagmeester had met hem een vraaggesprek voor „Hervormd Nederland” (25.8.1979). Daaraan ontleen ik het volgende fragment (de kursief gedrukte vragen gaan vooraf aan de antwoorden van Borrie):

„De decentralisatie bij CRM is ingezet door een PPR-minister.”

„De grote aantrekkelijkheid van de PPR vind ik de nadruk op de democratisering. En ook, dat de PPR een mentaliteitspartij wil zijn. Ik heb in mijn installatierede het boekje „De kunst van het ivoordraaien” van Bas de Gaaij Fortman gebruikt. Bij het lezen van dat boekje heeft me weer getroffen, dat je in de politiek moet proberen door de wijze waarop je zelf funktioneert iets waar te maken van de nieuwe maatschappij die je voorstaat. Het is niet alleen het idee van de macht, maar ook de macht van het idee. Ik vind het ook opvallend en dat betreur ik, dat dat gevoel van solidariteit, van verbondenheid, van gezamenlijke strijdbaarheid, in de PvdA verdwenen is. Er is een verzakelijking, die ik heel jammer vind. In de PPR vind je iets meer terug van die warmte, van het idealisme ook wel. Dat spreekt me erg aan.”

„Politiek gezien loopt de PPR intussen wel stuk.”

„Maar ze is wel een belangrijke faktor in het politieke gebeuren. Klein, maar ze kan in haar optreden de PvdA veel signalen geven. De PPR heeft alleen indertijd de grandioze fout gemaakt door van tevoren al te zeggen, dat ze – met het CDA in een regering – niet meedeed. Dom en jammer.”

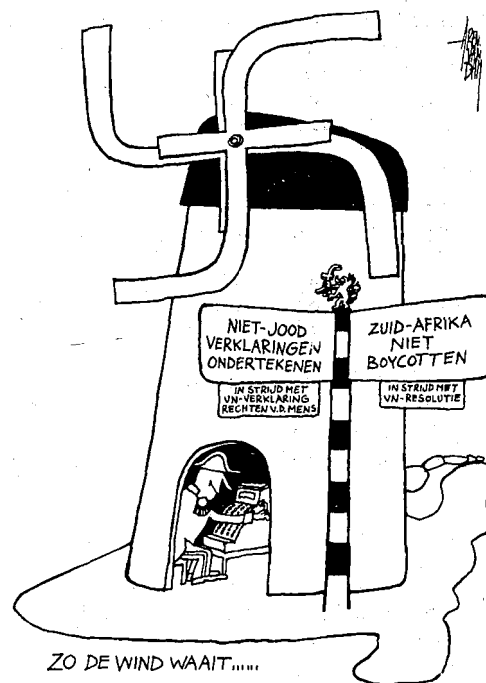
Burgemeesters

Per 1 oktober 1979 telde Nederland 815 gemeenten. Daarvan hebben niet minder dan 546 een CDA-burgemeester, ofwel 67,0 procent, (goed voor 53,0 procent van de Nederlandse bevolking). Het CDA kreeg bij de laatst gehouden Kamerverkiezingen 31,9 procent van de stemmen. Een volstreekte over-vertegenwoordiging derhalve.

Waar de ene partij over-vertegenwoordigd is, zullen andere onder-vertegenwoordigd zijn en zo is het ook. Alleen de Partij van de Arbeid komt in zekere zin in de richting van haar verkiezingspercentage (33,8 procent), maar ze heeft ook maar burgemeesters in 19,1 procent van de gemeenten (waaronder echter zéér grote, zoals u weet), zij het, dat die 31,7 procent van de bevolking mogen besturen.

De PPR heeft burgemeesters in:

- Limburg: Sittard, 33.711 inwoners (Jacques Tonnaer)
- Gelderland: Culemborg, 18.414 inwoners (Leo Hermans)
- Zuid-Holland: Moordrecht, 6.287 inwoners (Ronald Bandell)

LINKSAF EN OMHOOG

CDA - VVD

KEES WAAGMEESTER

Een week debatteren over de troonrede en miljoenennota heeft weinig verandering te zien gegeven in het voorgenomen kabinetsbeleid. Het CDA heeft zijn greep op het kabinet versterkt, de VVD bungelt er na een week praten alleen maar uitdrukkelijker bij dan ze al deed. In feite is dit kabinet voor het CDA, partijpolitiek gezien, het beste dat het kan wensen. Zijn pogingen het beleid wat naar links te trekken geven licht de indruk, dat het CDA progressiever is dan we vaak denken. In een coalitie met progressieven heeft het CDA de remmersrol en dat versterkt een conservatieve indruk bij het publiek. Toch balanceert het CDA op een gevaarlijk randje. De VVD moet volgens de wetten van de coalitievorming aan haar trekken komen. Welaan, de renteaftrek voor hypotheek zal niet beperkt worden boven de vier ton. Die heeft de VVD binnengehaald. Ook wel slim van het CDA om de VVD daar te laten winnen, want de eer die door de VVD wordt binnengehaald is uiterst twijfelachtig. Ze komt op voor de allersterksten in onze samenleving in een tijd dat voor de bescheiden inkomens en lonen de matiging wordt gepredikt. Een stukje duidelijkheid uit de tijd van Wiegel, dat is winst. Overigens toont het wel aan, dat gesprekken van progressieve en VVD-politici (typisch dat dit gesprekken zijn tussen mensen aan de top van partijen) voorbarig zijn. PvdA-ers die aan deze gesprekken meedoen spelen alleen D'66 in de kaart, die er belang bij heeft VVD-ers naar zich toe te halen, die zich

zo langzamerhand echt voor hun partij gaan schamen.

Haat

Het idee om deze gesprekken te voeren komt voort uit haat tegen het CDA. Maar de verschillen tussen progressieven en de VVD zijn veel diepgaander dan die tussen progressieven en CDA-ers. Het geloof in de groei-economie en in het stelsel van particuliere ondernemingsgewijze productie en het vertrouwen op de bewapening, ideologisch gezien volgens mij twee hoofdpunten, vindt men voor honderd procent terug in de VVD. Binnen het CDA bestaat over deze twee zaken twijfel en vindt men zelfs mensen die beide afwijzen. Kom daar eens om in de VVD. In dat licht gezien is het zeer interessant goed te volgen wat het CDA zal doen in de kwestie van de nieuwe kernwapens voor West-Europa. De bezorgdheid binnen het CDA over kernwapens is duidelijk en oprecht. Zijn deelname aan het brede kernwapenoverleg, waarvoor de PPR de voorzitter levert, is daarvan een bewijs. Maar bezorgdheid wordt pas geloofwaardig als in de praktijk daaruit de consequenties worden getrokken. Heel wat vooraanstaande CDA-ers maken zich publiek sterk op dit punt. Na Aantjes zijn daar de defensiespecialisten van de CDA-fractie, Frinking en De Boer, maar nog duidelijker, dreigend namelijk met een kabinetscrisis: Arjosvoorzitter De Vries, ARP-voorzitter en CDA-vice-fractievoorzitter Hans de Boer, Jan van Houwelingen. De CDA-fractie is vastbesloten de regering te weerstaan als ze zich neerlegt bij de besluiten van de Navo. Ook Goudzwaard heeft zich op duidelijke wijze in het koor gemengd. Hij heeft ook verklaard terug te willen komen in de Tweede Kamer. Hij deed dat in een Rooie Haan uitzending, waarin hij duidelijk posi-

tief koos voor een ander kabinet. Wanneer hij door het CDA wordt geaccepteerd zal dat niet anders kunnen worden uitgelegd dan als een ondersteuning van zijn politieke ideeën. Want als men zijn kant niet opwil, moet het CDA hem de toegang tot de Tweede Kamer gewoon weigeren, dat eist de politieke hygiëne.

Ook PPR

Goudzwaards opmerkingen zullen in PPR-kringen zeker goed zijn beluisterd. Hij pleitte namelijk voor een coalitie PvdA-CDA-D'66-PPR. Op de uitdrukkelijke vraag of hij wel wist wat hij zei, toen hij de PPR noemde, verklaarde Goudzwaard dat heel goed te weten. De PPR heeft als eerste partij in Nederland zich tegen het groeigeloof verzet en verwerpt het onafgebroken vertrouwen op de voortdurende groei van inkomens en van de techniek. Vervolgens wil de PPR, aldus Goudzwaard, geen centraal geregelde economie, maar wil ze inspelen op de verantwoordelijkheid van de mensen in de bedrijven. Iets wat lijkt op de ideeën die het CDA in „Gespreide verantwoordelijkheid” neerlegde. Op de vraag of hij niet bang was voor een PPR, die veel lastiger zal zijn in een kabinet dan de PvdA, zei Goudzwaard, nu doelend op opvattingen over kernwapens, dat het CDA wel eens zou kunnen eindigen tussen PvdA en PPR in. Men kan aan deze verklaringen voorbij gaan. Men kan ze ook boosaardig uitleggen als een handig paaien van PPR-ers. Dat zou echter zeer onjuist zijn. Wie Bob Goudzwaard volgt in zijn werk weet, dat hij een man is die als geen ander bezig is geweest en bezig is met het einde van het groeigeloof, met een ook economisch gestructureerd milieubeleid, met economische democratie. Zijn verlangen naar een breed kabinet waarin de PPR een

belangrijke steun in de rug zou betekenen van mensen die doordrongen zijn van het einde van de groei-economie, moet men voor oprecht houden.

Bondgenoot

Het is van belang te signaleren, dat de PPR uitdrukkelijke bondgenoten heeft in het CDA, zogoed als wij die hebben binnen de PvdA. Bij onderhandelingen over een volgend kabinet, waar de PPR zal aftasten, zoals nu in de bedoeling van het partijbestuur ligt, of er met andere partijen, het CDA niet uitgezonderd, programmatisch tot overeenstemming is te komen, zijn dergelijke bondgenootschappen zeer belangrijk. Een vraag die daaraan vooraf gaat is of andere partijen het de moeite waard vinden de PPR bij besprekingen te betrekken. Het antwoord daarop zal afhangen van onze plaats in het politieke krachtenveld, maar toch ook van de inhoudelijke inbreng die van ons verwacht kan worden. De kaarten zullen straks geheel anders liggen dan enkele jaren geleden. Zo toont een partij als D'66, toch altijd gerekend tot de progressieve partijen, op het punt van de kernwapens een merkwaardige twijfel. „Redelijk zijn” zou hier schipperen met deze problematiek betekenen. Nog een opmerkelijk gebeuren: Het huidige PPR-denken op het gebied van de economische orde kent zeer belangrijke overeenkomsten met het denken binnen FNV en CNV. Ook daar zijn bondgenootschappen die wel eens bij een volgende kabinetsformatie een rol kunnen spelen. Globaal gezien is er in Nederland een duidelijke meerderheid voor een fundamenteel hervormend beleid. De grove fout, dat partijpolitiek gehannes het totstandkomen van die meerderheid blokkeert, mag niet worden herhaald. Daarvoor staat er teveel op het spel de komende jaren.

Matiging, maar dan ook drastische herverdeling van inkomens, zeggenschap en werk

In het besef dat de grenzen van de economische groei zijn bereikt is de PPR-fractie het met de regering eens dat er moet worden gematigd en dat zo'n matigingsbeleid staat of valt met de medewerking van de samenleving. Maar de PPR vult daarbij wél iets heel anders in dan het kabinet. Immers, het kabinet richt zich alleen op

groei filosofie waarop het is gebouwd blijven zichtbaar en voelbaar aanwezig. Dit terwijl juist nieuwe impulsen om nieuwe wegen te vinden broodnodig zijn. Het kabinet wil van geen stoppen weten in zijn dodenrit, vertrouwt op begrip en sympathie omdat het meent dat anderen het niet beter kunnen. Het kabinet mikt op handhaving

onvrede met een beleid dat de kleine man en de kleine vrouw in alle opzichten klein houdt. Uit de opmerking van de minister-president dat de oppositie zó mag gaan regeren, blijkt dat hij dit beseft. Zijn kabinet heeft de mensen van zich vervreemd."

Ria Beckers' algemene beschouwingen kabinetsbeleid

de bestaande overlegstructuren van werkgevers- en nemers en op materiële zaken. Daarbij mist de PPR-fractie een drastische herverdeling van inkomens, zeggenschap en werk. Bovendien is ze er van overtuigd dat er geen werkelijke oplossing mogelijk is als niet ook de individuele en niet-materiële kanten van de huidige crisis worden aangepakt.

Zo luidt de conclusie waartoe Ria Beckers namens de PPR-fractie in de Tweede Kamer kwam in haar algemene beschouwingen over de rijksbegroting voor 1980. Zij diende daarbij in eerste termijn een motie in tegen het stationeren van nieuwe kernwapens in Nederland en tegen uitbreiding (kwalitatief noch kwantitatief) van het kernwapenarsenaal in Europa. In tweede termijn van de beschouwingen kwam Ria Beckers met een motie die een aantal concrete maatregelen vraagt om middelgrote en kleine ondernemingen te stimuleren, en met een motie die voor alle Nederlanders een geleidelijk toenemend basisinkomen vraagt.

Het als heilsplan aangekondigde Bestek '81 heeft gefaald en de regering geeft dit stilzwijgend toe. Maar, aldus Ria Beckers, dit Bestek en vooral de

De volledige tekst van de in deze rubriek min of meer samengevatte toespraken, Kamervragen en andere stukken is voor belangstellenden verkrijgbaar bij:
PPR-fractie Tweede Kamer, Binnenhof 1a, 2513 AA Den Haag, tel. 070-614911 tst. 2277.

van de koopkracht van modale inkomens – terwijl Bestek de koopkracht van tweemaal modaal wilde handhaven – maar het is onwaarschijnlijk dat het hierin slaagt. De belastingvoorstellen zijn alleen voor hogere inkomens voordelig en leiden zeker niet tot een eerlijk delen van inkomens. Ook faalt Bestek '81 in het beloofde terugdringen van de werkloosheid. De regering is immers bang voor concrete aanzetten voor een betere verdeling van werk.

„Hoe kun je mensen vragen zich te matigen”, aldus Ria Beckers, „hoe kun je mensen vragen om solidariteit, als je géén uitzicht wilt bieden op herverdeling van inkomens, géén uitzicht op werk voor iedereen en géén uitzicht op meer zeggenschap en eigen verantwoordelijkheid? Terecht is er grote

Kernwapens

Heel het kabinetsbeleid is doortrokken van een vasthouden aan de achterhaalde leer van de groei-ekonomie: „Ondanks het feit dat de werkloosheid meegroeit, de problemen van milieu, energie en Derde Wereld meegroeien en ondanks de groeiende machteloosheid van groepen individuen in onze welvaartssamenleving.” Het is dit groeibeleid dat:

- liever vandaag dan morgen met kernenergie in zee gaat;
- ons dwingt ontwikkelingssamenwerking ondergeschikt te zien aan het gezond maken van onze eigen ekonomie waardoor de ontwikkeling van arme landen belemmerd kan worden of zelfs een heel verkeerde richting op kan gaan;

- ons nog steeds wil doen geloven dat onze ekonomie de grondslag moet zijn voor ons buitenlands beleid en voorwaarde is voor de eerbieding van de mensenrechten in de wereld; in dit verband vroeg Ria Beckers waar de boycotmaatregelen tegen Zuid-Afrika blijven;

- gericht op steeds meer en steeds betere bewapening, ons wil dwingen 572 nieuwe kernraketten met middelgroot bereik in West-Europa te accepteren, terwijl het kabinet daarentegen zegt de rol van nucleaire wapens terug te willen dringen; hier diende Ria Beckers haar anti-kernwapenmotie in.

„De discussie over het moderniseren van bestaande middellange afstand-raketten en over het invoeren van tactische kernwapens die het gat verder moeten opvullen tussen conventionele en strategisch-nucleaire wapens is van het grootste belang”, aldus Ria Beckers, „maar ze mag ons niet afleiden van de eis tot verwijdering van de kernwapens uit Nederland, als een eerste stap tot het afschaffen van alle kernwapens. Die stelling onderschrijven PvdA, D'66 en

De dodenrit van een doldrieste koetsier

„Troonrede en miljoenennota van dit jaar doen niet direct denken aan feestelijk opgetuigde paarden en een gouden koets.” Zo begon Ria Beckers haar algemene beschouwingen namens de PPR-fractie in de Tweede Kamer. „De koets van het kabinetsbeleid is een sombere, zwarte wagen, getrokken door zwarte paarden. Paarden met internationaal en Nederlands bloed. Hun namen zijn: Werkloosheid, Inflatie, Economische Groei, Technologische Vooruitgang, Milieu- en Energievervlinding, Derde Werelduitbuiting, Bewapeningswedloop en Menselijke Machteloosheid. Die paarden tonen zich zeer onhan-

delbaar. Er is er weliswaar een, Inflatie, die nog wat ingehouden loopt. Maar alles wijst er toch op dat het ogenblik van op hol slaan nabij is. Het kabinet zit mismoedig op de bok. Soms de angst verbergend achter bravour. Soms ook met zo'n duidelijke twijfel op het gezicht dat men denkt dat het elk moment de teugels los kan laten.

Begrijpelijk, want het heeft geen andere paarden op stal staan. Hoogstens een paar veulentjes – maar die zijn nog veel te klein en het is maar afwachten wat daaruit groeit: wat innovatie, wat gericht beleid misschien via de WIR, wat nieuwe arbeidsplaatsen, wat belastingverho-

ging op aardgas, drinken en roken, wat belastingverlaging ook...

Twee geduchte olifanten zijn nog wel ingehuurd. We zien ze al achter de wagen gespannen: Loslaten Van De Sociale Zekerheid en Ingreep In De CAO-lonen. De bedoeling is dat ze de zaak in het spoor houden als het fout loopt. Maar helaas zijn ze daar niet op afgericht.

Al met al een levensgevaarlijke onderneming. Een dodenrit. Maar van stoppen wil de koetsier niet horen. Hij vertrouwt op begrip en sympathie, omdat hij denkt dat een andere ploeg geen beter materiaal kan inspannen. Wie is er nog geneigd hem daarin ge-lijk te geven?”

► CDA nog niet en daar ligt een wezenlijk verschil met de opvattingen van de PPR.”

Een beleid dat denkt de grenzen aan de groei van de economie nog wel wat te kunnen verschuiven, en dat zich toot met namen als selectieve groei of kwalitatieve groei, leidt tot niets. Het is immers gebouwd op slechts de helft van de waarheid: de economische crisis van bovenaf gezien. Wat ontbreekt is een analyse van de crisis van de samenleving zelf, van de crisissituatie waarin individuen en groepen daar verkeren: een analyse van onderop. Al jarenlang betekent verdere welvaarts-groei geen verbetering meer van de kwaliteit van de samenleving. Integendeel: die kwaliteit is snel achteruitgegaan en nadert het kritische minimum. Jongeren, vrouwen, ouderen, werklozen, minderheidsgroepen zijn op een zijspoor gezet. Milieuvervuiling, ruimte- en vervoersproblemen worden steeds nijpender. De toenemende overheidsbemoeiing met het welzijn van de burgers zorgt voor een lokettensamenleving met een doolhof van procedures en regels waarin niemand de weg weet. De politiek die zegt beslissingen te nemen die de mensen aangaan laat het vaak afweten of is geheel onduidelijk. Bewapeningswedloop, automatisering, informatiebeperking en overheidscontrole doen de dreiging groeien van een belegerde samenleving.

De PPR-fractie is van mening dat de crisis van de economie en de crisis van de mensen in samenhang moeten worden bestreden met tweërlei uitgangspunt: de grenzen van de economische groei aanvaarden én de kwaliteit van de samenleving verbeteren. Dit vraagt ook in het sociaal-economisch beleid veel meer nadruk op sociale dan op technologische innovatie:

– hoe vergroten we de invloed van de gemeenschap op, en de zeggenschap van de werknemers over investeringen en productie?;

– hoe kunnen we de kleine en middelgrote ondernemingen daadwerkelijk stimuleren, bijvoorbeeld door het innovatiebeleid en de werkgelegenheidsgelden beter te richten?;

– hoe bevorderen we kleinschalige produktiemethoden, reparatie en herstelactiviteiten en die investeringen die de grenzen aan de groei respecteren?

– hoe maken we ernst met de herverdeling van inkomens en een basisinkomen voor iedereen? De ruimte daarvoor is er: in 1980 zal voor bijna f 14.000 per hoofd van de bevolking worden gekonsumeerd;

– hoe maken we ernst met de betere arbeidsomstandigheden en een goede verdeling van het werk?;

– hoe geven we de onbetaalde sektor de plaats in de economie die hem toekomt?

Daarnaast moeten er rechtstreekse antwoorden komen op de gevoelens van vervreemding in de samenleving

én op de bereidheid van velen zich ondanks alles in te zetten voor veranderingen. We kunnen:

– de verantwoordelijkheid stimuleren van de mensen zelf in verzorgings- en behandelingssituaties, persoonsgegevens afdoende beschermen, een goede klachtenbehandeling verzekeren, cliënten- en patiëntenorganisaties serieus nemen;

– het persoonlijk element in de hulpverlening herstellen. Daarom een gerichte groei van de betaalde arbeid in de verzorgende sektor en (in samenhang met een basisinkomen voor iedereen en herverdeling van de betaalde arbeid) vrijwilligerswerk stimuleren en sociale dienstplicht overwegen;

– de talloze kleine initiatieven stimuleren die een antwoord proberen te geven op de schadelijke bijeffecten van de groei-economie: arbeiderscoöperaties, experimenten met duobanen, experimenten van ondernemers met andere gezagsverhoudingen, buurtbusjes die een succes blijken (een PPR-idee...), noem maar op;

– de volwassenenedukatie hier een belangrijke rol geven. Daarom geen zware structuren en organen, geen diploma-eisen, alle ruimte laten voor spontane wensen en initiatieven;

– discussie en actie in de samenleving echt serieus nemen. Als de meerderheid van het Nederlandse volk geen kernenergie wil – dan kan die er ook niet komen.

„Kortom”, aldus Ria Beckers, „er moet een klimaat ontstaan waarin de mensen weer ernstig worden genomen en waar kleine experimenten de weg wijzen naar oplossingen op hoger niveau. Als dat werkelijk zal gebeuren, dan zal er een nieuwe veerkracht komen, een maatschappelijke omwenteling zelfs, die de heersende crisis zal overwinnen.”

(zie ook pagina 10 en 11)

Drie jaar geleden werd in Grave door vrijwilligers van de Vereniging het Gesproken Weekblad de eerste gesproken PPR-aktiekrant gemaakt. Blinde en slechtziende PPR'ers konden toen voor het eerst de vogeltjes horen zingen in de hun sindsdien vertrouwde beginmelodie van de Gesproken PPR-aktiekrant. Die vogeltjes zingen nog steeds, want het

PPR-aktiecentrum Grave zorgt er voor dat iedere veertien dagen de PPR-aktiekrant op de band wordt ingesproken. Alleen de PvdA heeft ook een gesproken blad voor blinde en slechtziende leden. Stéphanie Brokerhof, vertrouwd met het werken in radio-studio's, bracht een bezoek aan haar collega's in de studio in Grave.

Gesproken PPR-aktiekrant voor blinden en slechtzienden

STÉPHANIE BROKERHOF

Als ik de studioruimte van Gesproken Weekblad binnenkom, zitten John Brouwers en Yvonne van Gemert in de spreekcel te lezen. Hans Overvliet zit aan de knoppen en Marie-José Daudt wacht op haar beurt voor de microfoon. Als John even niet aan de beurt is vraag ik hem hoe ze daar op het idee zijn gekomen een gesproken PPR-aktiekrant te gaan verzorgen.

John Brouwers: „Zoals je weet zit hier in Grave de Vereniging Het Gesproken Weekblad. De directeur, Louis de Vos, is vanouds een heel actief PPR'er. Drie jaar geleden hoorde hij dat Jan Verheulen thuis aan tafel experimenteerde met een gesproken PPR-krant – in zijn eentje en met als resultaat cassettes die uiteraard geen studiokwaliteit konden hebben. In het eerste begin werd die gesproken PPR-krant hier alleen vermenigvuldigd. Maar al gauw kwamen mensen van het actiecentrum meepraten aan de gesproken krant en kwam alles hier in de studio. Eerst gebeurde een en ander in de avonduren. Nu is het ingepast in ons schema hier.”

Hoeveel tijd zijn jullie kwijt aan de gesproken PPR-aktiekrant?

John Brouwers: „Wanneer ik de krant hier binnen krijg, dan duurt het zo'n anderhalf uur voordat ik het blad heb uitgemeten. Dat betekent dat we de hoeveelheid tekst opmeten en berekenen hoeveel tijd het lezen ervan vergt. Dan stel ik een draaiboek samen en verdeel ik wie wát leest. Het lezen zelf kost een hele middag.”

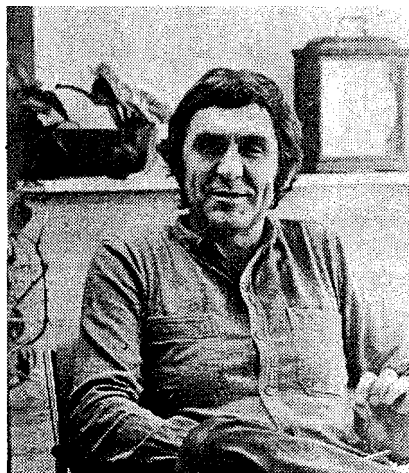
Ik zag zojuist dat een heel gedeelte moest worden overgelezen omdat een stuk in de krant verkeerd was gezet. Gebeurt dat vaak?

John Brouwers: „Dat komt gelukkig

niet zo vaak voor. Vaak ontbreekt de tijd om stukken goed voor te bereiden hier. Maar foute woorden en dergelijke zien we al lezende wel.”

Niemand in de PPR zal de PPR-aktiekrant zo goed lezen als jullie. Wat vind je van ons blad?

John Brouwers: „Wel leuk... Maar ik vind wel dat er heel duidelijk het standpunt van het partijbestuur in naar voren komt en iets minder de op-

Louis de Vos, de directeur van de Vereniging Het Gesproken Weekblad.

vattingen van de leden. Als je een partijblad ziet als een communicatiemiddel voor de leden, zou ik eigenlijk wel wat meer bijdragen vanuit het land willen zien. Ik denk ook dat het geheel dan aantrekkelijker en levendiger wordt.”

Als je artikelen moet voorlezen, merk je natuurlijk wel of iets droog is geschreven of vlot. Wat vind je in dit opzicht van de PPR-aktiekrant?

John Brouwers: „Het zijn vaak wel in-

houdelijk-moeilijke stukken en die zijn snel wat droog. Er zijn van die schrijvers in de PPR-ak die enorm lange zinnen maken. Daar breken wij onze tong over. Maar op het laatste kongres heb ik er met een van die mensen over gepraat en hij zou zijn best doen er op te letten.”

Hoeveel mensen krijgen nu zo'n gesproken PPR-aktiekrant? En hoe krijgen ze die?

John Brouwers: „Er zijn zo'n 36 abonnees. De moederband die we hier maken gaat naar de kopieerafdeling en daar wordt voor iedere abonné een bandje gemaakt. Dat kan een cassette zijn, of een band. Cassette of band gaan in een speciaal ontwikkeld kartonnen doosje met twee zijflappen. Op de ene staat het adres van de abonné. Klap je die flap naar binnen, dan kun je de andere flap gebruiken om het bandje terug te sturen, want daarop staat het adres van hier. Je mag de banden dus niet houden. Een en ander gaat gewoon via de post.”

Komt de hele krant op de band?

John Brouwers: „We proberen wel de hele krant in te spreken. Soms gebeurt het dat er iets teveel tekst in zit, want we hebben niet meer dan 90 minuten. Dan zijn er dus een paar berichten die we iets inkorten. Maar de essentie komt over. Daar gaat het om...”

Jij bent voorzitter van het actiecentrum Grave. Hoe gaat het hier?

John Brouwers: PPR-leden zitten blijkbaar overal bij en overal in. Dat betekent dat het werk van het actiecentrum zelf wel eens een beetje in de knel komt. Wij hebben meer een koördinerend karakter voor allerlei activiteiten die hier door leden worden opgezet. Zo zijn we nu bezig met de Shell-

John Brouwers, Marie-José Daudt en Yvonne van Gemert tijdens het voorlezen van de PPR-aktiekrant.

boycotactie Zuid-Afrika. Er zijn PPR'ers actief in de Wereldwinkel. En we zijn bezig een pagina te krijgen in de Graafse Courant om een wat kritisch geluid te kunnen laten horen. We zijn bezig met een bibliotheek, die hier alleen nog maar tijdelijk is. Wij willen dat die definitief wordt. We hebben ook een lid in de gemeenteraad gehad, tot de laatste verkiezingen - toen kwamen we zo'n stem of tien tekort..."

De opname die ik meemaak is die van de laatste kongreskrant. Ook de stemmen van Ria, Leo en Eric-Jan Tuininga zijn daarop te horen. De Gesproken PPR-ak heeft namelijk met veel moeite de banden van het kongres te pakken gekregen, zodat dit een bijzonder levendige opname wordt. Dank zij al dit werk komt ook echt iets van de kongressfeer over. Ook ik ga meedoen. Ik spreek zelf de vragen in van het interview van mij dat in die PPR-ak staat.

Terwijl de anderen nog druk doende zijn verhuis ik even naar de kamer van directeur Louis de Vos. Ik heb zojuist vernomen dat de Vereniging Het Gesproken Weekblad 23 mensen in vaste dienst heeft en daarnaast zo'n 70 vrijwillige voorlezers. Er zijn negen redacteuren die bepaalde bladen behandelen. Van Louis de Vos wil ik weten wat voor soort bladen men in gesproken vorm kan krijgen.

Louis de Vos: „In principe alles - alleen, er zijn een aantal prioriteiten gesteld. Op dit moment zijn er 130 bladen: studie- en vakbladen, opiniebladen, streekbladen, kerkbladen... Wij hebben bijvoorbeeld ook een in haar geheel ingesproken Margriet.”

De PPR-aktiekrant spreken de PPR'ers van Grave zelf in. Hoe gaat dat bij die andere bladen?

Louis de Vos: „Daarbij maken we ook gebruik van vrijwillige voorlezers: vaste ploegen die geen binding hebben naar de abonnees of naar de bladen toe. Ons eigen Gesproken Weekblad heeft een 1.100 abonnees en geeft drie uur nieuws per week uit allerlei dag- en weekbladen. De selectie gebeurt door redacteuren. Wij hebben daarbij drie of vier voorlezers en streven naar een gemiddelde.”

De gesproken PPR-aktiekrant is in de eerste plaats voor blinden en slechtzienden. Maar ook ouderen die de soms wel heel kleine letters van de PPR-ak-

Unieke service door vrijwilligers in Grave

tiekrant niet meer kunnen lezen zouden zich kunnen abonneren. Hoeveel kost dat?

Louis de Vos: „Dat kost in feite niets. Die belangstellenden zijn waarschijnlijk lid of sympatisant met de PPR. Uit hoofde van hun lidmaatschap zouden ze normaliter de gedrukte PPR-aktiekrant krijgen. Nu vinden wij dat ze voor hetzelfde geld van hun lidmaatschap ook de gesproken vorm van het blad moeten kunnen krijgen. Dat betekent dat we de rekening doorsturen naar de penningmeester van de PPR. (Tussen haakjes: wij hopen dat hij eens op tijd gaat betalen.) Wij doen het dus feitelijk heel goedkoop voor PPR'ers. Overigens, het gaat hier niet alleen om visueel gehandicapten. Ook andere handicaps kunnen er oorzaak van zijn dat je het blad niet kunt lezen. Omdat je het bijvoorbeeld niet kunt vasthouden.

Denk maar aan reumapatiënten. Voor heel die zo brede groep zijn wij een service-instelling.”

Jules In't Veld, een medewerker van de Vereniging Het Gesproken Weekblad, is aangeschoven. Hij wil nog wat aanvullen:

Jules In't Veld: „Als je een service verlenen instelling bent moet je ervoor zorgen dat mensen beschikken over een aangepaste vorm van lektuur als drukwerk voor hun niet te lezen is. Die mensen zijn van jou afhankelijk en dan moet je die mensen, vind ik, ook betrekken bij wat je voor hun maakt. Daar moet je als redactie rekening mee houden: zo veel mogelijk ruggespraak houden met de mensen voor wie je gesproken blad is bestemd. Dat geldt bijvoorbeeld voor ons algemeen vormend gesproken weekblad De Band, waar we 22 jaar geleden - als eerste ter wereld - mee zijn begonnen. Ruggespraak houden is niet gemakkelijk. Je kunt het ook nooit iedereen naar de zin maken. Maar wij zijn nu begonnen met een lezersraad voor ons tijdschrift. Een lezersraad die kritische op- en aanmerkingen maakt, met suggesties komt, vragen stelt...In ons redactieblad proberen we die wekelijks gebundelde redakties als het mogelijk is meteen door te voeren. Om het kwartaal komen lezersraad en redactie bij elkaar. Op die manier streven wij naar inspraak, democratisering. Onze statuten worden ook zo veranderd dat de bij ons werk betrokken organisaties van gehandicapten de meerderheid krijgen in ons bestuur.”

De gesproken PPR-aktiegroep heeft, hoorde ik, 36 abonnees. Is dat niet weinig voor jullie?

Jules In't Veld: „Bij ons spreekt niet de wet van de grote getallen. Als er behoefte is aan een blad, ook al is die behoefte nog zo klein, vinden wij dat dat blad er eigenlijk moet komen. Voor ons is iets niet gauw te klein. Vijf abonnees, dat is wel het minimum...Maar wij hebben ook bladen, vaak studietijdschriften, voor maar een man of vijf.”

Ik heb vanmiddag veel enthousiaste mensen bezig gezien. De mensen van de vereniging. Het clubje PPR'ers...Ik beseft eens te meer hoe groot onze kleine PPR eigenlijk is. Zo zie je weer eens: het kan ook anders. Ook als u met veel moeite dit artikel hebt zitten lezen. Het kan u worden voorgelezen. Gewoon je melden bij het partijburo, dat het in orde maakt met die mensen in Grave. En als u daarnaast ook wilt weten wat er staat in vakbondsbladen, in de konsumentengids, in de Margriet of noem maar op - de kans is groot dat ze het in Grave in gesproken vorm hebben, of maken.

KORT & GOED

De volledige tekst van de in deze rubriek min of meer samengevatte toespraken, Kamervragen en andere stukken is voor belangstellenden verkrijgbaar bij:
PPR-fractie Tweede Kamer, Binnenhof 1a, 2513 AA Den Haag, tel. 070-614911 tst. 2277.

Leo Jansen heeft (samen met de kamerleden Rienks van de PvdA en Lambers-Hacquebard van D'66) vragen gesteld over de splijtstoffenopslagplaats in Ahaus, vlak over de Ne-

derlands-Duitse grens. Gevraagd wordt o.m. naar de mogelijkheden voor inspraak en beroep van niet-ingezetenen van de Bondsrepubliek. Ook willen de vraagstellers weten of, en welke, Nederlandse bezwaren aan de Westduitse autoriteiten zijn overgebracht en hoe daarop is gereageerd.

Ria Beckers vraagt of het waar is dat de Haagse politie zal meewerken aan proeven met de (beruchte) stopkogel, of daarbij gebruik zal worden gemaakt van **levende dieren**, of het waar is dat al eerder dergelijke proeven met levende dieren zijn gehouden en of de regering erop zal letten dat er geen levende dieren meer worden gebruikt voor proeven met de stopkogel of met andere munitie.

Henk Waltmans is mede-ondertekenaar van de door Relus ter Beek (PvdA) ingediende motie die zegt dat een Zuidafrikaanse ploeg op de **Paralympics** niet gewenst is.

Leo Jansen vraagt staatssecretaris Kraayeveld-Wouters opnieuw waarom zij in een onlangs gehouden toespraak toch niet de volgende zin uitsprak: „In dit verband denk ik aan nadere bestudering van mogelijkheden om te komen tot een gegarandeerd basisinko-

men, waaromtrent de gedachtenvorming op gang begin te komen.” Die voor de PPR interessante zin was – nog goed leesbaar – doorgestreept in de aan de pers verstrekte tekst van mevrouws toespraak.

Ook vraagt Leo Jansen waarom bij de buslijnen Groningen-Hoogezand en Groningen-Delfzijl het Normerings-systeem Voorzieningenniveau Streekvervoer niet wordt toegepast, wat er op neerkomt dat er minder bussen rijden dan elders gebruikelijk is.

Hoe komt het dat de Nederlandse industrie wordt geremd in de toepassing van recombinant-DNA technieken, in welke mate is dit het geval, enz. – vraagt eveneens Leo Jansen.

Waarom wordt, alleen ten gerieve van jagers, de niet-inheemse fazant (*Phasianus Colchinus*) uitgezet, hoewel dit in strijd is met de uitgangspunten van het natuurbehoud – eens te meer een vraag van Leo Jansen.

Henk Waltmans vraagt om onderzoek of het waar is, zoals het instituut voor Energie en Milieu in Heidelberg zegt, dat de uitstorting van radioactief ko-

(vervolg op pagina 11)

Belangrijkste moties tijdens Algemene Beschouwingen

PPR:

- Het is ongewenst in Nederland nieuwe kernwapens te stationeren en tot kwalitatieve en kwantitatieve uitbreiding van het kernwapenarsenaal in Europa over te gaan.

Aangehouden (tot de defensiebegroting).

PvdA/D'66:

- In het NAVO-overleg over de nucleaire problematiek in Europa moet de regering zich op het standpunt stellen dat een voltooide ratifikatie van SALT II en onverkorte uitvoering van de motie-Van der Stoel c.s. (13 februari 1979) onmisbare voorwaarden zijn voor een verantwoord besluitvorming van het bondgenootschap.

Verworpen (vóór: PvdA, D'66, PPR, PSP, CPN).

CDA:

- De besluitvormingsprocedure inzake nucleaire moderniseringsbesluiten afstemmen op het rechtstreekse verband dat bestaat met SALT II en het feit dat de Kamer bij haar uiteindelijke standpuntbepaling het resultaat van de ratifikatieprocedure van SALT II moet kennen.

Verworpen (vóór: CDA, DS'70).

PPR/PvdA/D'66:

- De werkgelegenheidsgelden, het sociale en technische innovatiebeleid, het fiscaal beleid en het stimuleringsbeleid meer richten op versterking van de middelgrote en kleine ondernemingen.

Aangenomen – met algemene stemmen (kamerbreed zoals dat heet).

PPR:

- Voorbereiden van wetsvoorstellen waarbij alle Nederlanders een geleidelijk toenemend basisinkomen krijgen en een geleidelijk dalend maximuminkomen wordt gerealiseerd.

Verworpen (vóór: PPR en PSP).

PvdA/D'66/PPR:

- Welvaartsvastе koppeling van de sociale minima aan het netto wettelijk minimumloon moet worden gehandhaafd.

Verworpen (vóór: PvdA, D'66, PPR, PSP, CPN).

PvdA:

- De voornemens van de regering over uitbreiding van de eigen bijdragen in de gezondheidszorg moeten niet worden uitgevoerd.

Verworpen (vóór: PvdA, D'66, PPR, PSP, CPN, DS'70).

PvdA:

- Aardgasprijsverhoging in 1980 dient 4 cent inclusief omzetbelasting te bedragen.

Verworpen (vóór: PvdA PSP, CPN, BP).

PvdA:

- Beperking van de fiskale aftrekbaarheid van hypotheekrente boven f 300.000.

Verworpen (vóór: PvdA, D'66, PPR, PSP, CPN, BP).

CDA:

- Beperking van de fiskale aftrekbaarheid van hypotheekrente boven f 400.000.

Aangehouden.

PvdA:

- Inflatiecorrectie in de inkomstenbelasting beperken tot 50% voor de tariefschijven boven de 40% schijf, beperking van de prijskompensatie in het bedrijfsleven tot f 400.- per % prijsstijging en de opbrengsten van deze maatregelen gebruiken voor werkgelegenheidsmaatregelen.

Verworpen (vóór: PvdA, PPR, PSP, CPN).

Gemeentelijke herindelingen in de Tweede Kamer

HENK WALTMANS

De aandacht van de betrokken provinciale, regionale en plaatselijke Aktiecentra van de PPR wordt gevraagd voor de voorstellen, welke thans in voorbereiding zijn tot wijziging van de gemeentelijke/provinciale indeling. Al diegenen, die hun zienswijze nu of later kenbaar willen maken aan de fractie, wordt verzocht dat te doen.

Op het ogenblik berusten deze zaken onder mijn verantwoordelijkheid, en met betrekking tot de herindelingen tot nog toe (de meest recente waren die van West-Friesland, de West-Betuwe en Zuid-Limburg), heeft de fractie veel en goede voorlichting vanuit de Aktiecentra gekregen.

Per 26 september jl. zag het overzicht van de in voorbereiding zijnde voorstellen er als volgt uit:

In de eerste fase van de gemeentewettelijke procedure (toepassing van artikel 158 juncto artikel 164 van de gemeentewet):

- gemeentelijke herindeling van de Hoeksche Waard;
- gemeentelijke herindeling van de Midden-Betuwe;
- gemeentelijke herindeling van de Waddenzee;
- gemeentelijke en provinciale indeling van het nog niet ingedeelde gedeelte van het IJsselmeer.

Eerste fase beëindigd (voorbereiding beslissing of uitnodiging als bedoeld in artikel 160, eerste onderscheidenlijk tweede lid, van de gemeentewet; inwinnen informatie);

- gemeentelijke herindeling van Hoogvliet (Rotterdam, Poortugaal);
- gemeentelijke indeling van het zuidwestelijk deel van de Maasvlakte;
- samenvoeging Renswoude, Scherpenzeel en Woudenberg (tevens wijziging van de grens tussen Gelderland en Utrecht);
- wijziging van de grens tussen Dene-kamp en Ootmarsum;
- wijziging van de grens tussen Hui-zen en Blaricum.

In de tweede fase van de gemeentewettelijke procedure (gedeputeerde staten en gemeenten geven toepassing aan artikel 160, tweede lid, en de artikelen 161 en 162 van de gemeentewet):

- gemeentelijke herindeling van Friesland;
- gemeentelijke herindeling van de Krimpenerwaard;
- samenvoeging van Herwen en Aerdt en Pannerden;
- uitbreiding van Zutphen en Vorden met gedeelten van Warnsveld;
- wijziging van de grenzen tussen Noord-Brabant, Zeeland en Zuid-Holland.

Gemeentewettelijke procedure beëindigd (nader overleg; inwinnen nadere informatie; voorbereiding indiening wetsontwerp):

- gemeentelijke herindeling van het Land van Maas en Waal en een gedeelte van het Rijk van Nijmegen;
 - samenvoeging van Beuningen en Ewijk;
 - samenvoeging van Heumen en Overasselt;
 - samenvoeging van Nederhorst den Berg en Nigtevecht (tevens wijziging van de grens tussen Noord-Holland en Utrecht);
 - uitbreiding van Oud-Beijerland met delen van Heinenoord en Nieuw-Beijerland;
 - wijziging van de grens tussen Wieringen en Wieringermeer.
- Nog niet in de gemeentewettelijke procedure gebracht (departement is hierbij nog niet betrokken; in voorbereiding bij gedeputeerde staten en/of gemeentebesturen):
- gemeentelijke herindeling van de Alblasserwaard/Vijfheerenlanden;
 - gemeentelijke herindeling van Drenthe;
 - gemeentelijke herindeling van Groningen;
 - gemeentelijke herindeling van Noordoostelijk en Midden-Zuid-Holland;
 - gemeentelijke herindeling van Zuidoostelijk Utrecht;
 - instelling van de gemeente Almere;
 - vaststelling van de grenzen aan de zijde van de Noordzee;
 - vaststelling van de grenzen in de Zeeuwse wateren.

(vervolg van pagina 10)

balt door kerncentrales tot nu toe drastisch is onderschat.

Voorts vraagt Henk Waltmans aandacht voor de nood van 350.000 vluchtelingen in Somalië en meer dan 400.000 vluchtelingen in Soedan.

De PPR-fractie mist visie en daadkracht in de door de regering uitgebrachte Sektornota. In het voorlopig

fractie-commentaar wordt o.m. gezegd dat de in de nota aangekondigde maatregelen geen weerstand bieden tegen het proces van industriële herstructurering zoals dat zich onder invloed van de economische krachten voltrekt.

Ria Beckers heeft in het kamerdebatte over de Stichting Ombudsman ervoor gepleit de subsidie aan die stichting niet stop te zetten. Waarom, vroeg ze,

„wil dit kabinet, dat zegt zich zo bezorgd te maken over mensen in achterstand-situaties en om de positie van minderheden in ons land, dat het werk van juist deze stichting wordt afgebroken?”.

Ria Beckers heeft Kamervragen gesteld over de centra voor vakopleiding voor volwassenen in Zeeland die naar het schijnt als enige een toelatingsselectie toepassen waarbij o.m. drugsverslaafden worden geweerd.

JONGERENTRIBUNAAL 1979

Op 16 en 17 november organiseren een tiental jongerenorganisaties, waaronder de PPR-jongeren, in jongerencentrum „de Tagrijn” in Hilversum het Jongerentribunaal 1979.

Bij dit tribunaal zullen jongeren uit heel het land hun positie aanklagen. Samen met hun belangenorganisaties

brengen zij naar voren hoe onrechtvaardig hun situatie is. Zij vinden dat daarin spoedig verandering moet komen. Zaken waaraan aandacht wordt besteed zijn: jeugdwerkloosheid, meerderjarigheid, jongerenhuisvesting, dienstplicht, onderwijs, enz.

PPR-jongeren, die willen dat hun rol in de samenleving, zowel wat betreft materiële behoeften als wettelijk, wordt erkend kunnen voor meer informatie contact opnemen met de SJW, Singel 277 1012 WG Amsterdam, tel: 020-228461

Zoals het Partijbestuur in zijn „ten geleide” tot het visiestuk Edukatieve Voorzieningen (PPR-aktiekrant 144, pag. 9 e.v.) schrijft is het nog niet duidelijk welke organisatie van deze voorzieningen het best het gestelde doel dient: mensen met

weinig kansen de mogelijkheden bieden zich toe te rusten tot een eigen, mondige rol in de samenleving. De schrijver van het volgende stuk hoopt bij te dragen tot de discussie hierover.

DE REIZENDE SCHOOL NEDERLAND

AART LIPS

In een gekraakt pand, Parkstraat 62, Arnhem is een groep jonge mensen bezig met onderwijsvernieuwing in navolging van ideeën, die al zo'n tien jaar op de Deense Tvindscholen worden toegepast. Hiertoe hebben zij een vereniging „De Reizende School Nederland” opgericht, die ingeschreven is bij de Kamer van Koophandel.

Het accent bij deze nieuwe onderwijsvorm ligt vooral op een grotere betrokkenheid bij het dagelijks leven in deze maatschappij, op een grotere zelfwerkzaamheid van de leerlingen en het leren vanuit de praktijk.

De Deense Tvindscholen werken met kursussen van 9 of 17 maanden. Het belangrijkste gedeelte van zo'n cursus is een gezamenlijke reis naar een land in de Derde Wereld. Een dergelijke reis immers is een goede manier om inzicht te krijgen in de sociale verhoudingen van het land waar men naar toe gaat en daardoor ook in de maatschappij in eigen land. Ook leert de deelnemer samen te leven en samen te werken in een groep. Samenwerken houdt ook het aanleren in van praktische vaardigheden, zoals het repareren van de bus waarin men reist.

De cursus van „De Reizende School Nederland” duurt tien maanden. Daarin gaan twintig mensen drie maanden op stap in twee zelf opgeknapte autobussen. De cursus is ingedeeld in drie periodes:

1. De voorbereidingsperiode (4 maanden)

Om de reis zo goed mogelijk te kunnen

voorbereiden – zowel theoretisch als praktisch – gaan de deelnemers in een huis bij elkaar wonen. De volgende dingen moeten dan o.a. gebeuren: de groep kiest reisdoel en reisthema, koopt een bus en knapt deze op, wint informatie in over het reisdoel. Kontakt wordt gezocht met een Nederlandse school, die vragen meegeeft, en waarmee tijdens de reis kontakt gehouden wordt. Bovendien wordt er door iedereen een tijd (ongeveer twee maanden) gewerkt.

Onderwijs in beweging

2. De reis naar een Derde Wereldland (3 maanden)

Kontakten worden gelegd met de plaatselijke bevolking. Een paar voorbeelden van wat je kunt onderzoeken zijn: het leven in een Turks dorp, het dagelijks leven van een Indiase boerenfamilie of de positie van de vrouw in Marokko.

3. Uitwerken en verspreiden van het op de reis verzamelde materiaal (3 maanden).

Dit kan gedaan worden via boekjes, diaserie, films of op een andere manier – wat de deelnemers het best vinden. Verder brengen de deelnemers hun ervaringen ook in verband met de situatie in Nederland.

De didaktische principes, die „De Reizende School Nederland” hierbij als leidraad neemt, zijn:

a) *Leren uit de praktijk;*

Door de praktijk word je gemotiveerd de theorie te leren. Je moet op onderzoek uitgaan om nieuwe ideeën te verwerven. Door blijvend dieper op de dingen in te gaan zul je steeds meer te weten komen. Je begint buiten je eigen omgeving te leren (bijvoorbeeld door het maken van reizen of door het werken in fabrieken). De school wordt als plaats van samenkomst en uitwisseling van ervaringen gebruikt.

b. *Samen werken;*

Velen tesamen kunnen problemen oplossen met de hulp van die velen. De verantwoordelijkheid wordt verdeeld op basis van gelijkheid, zodat niemand een uitzonderingspositie kan innemen. Samen werken houdt ook samen

leven in.

c. *Iedereen kan alles leren;*

Als je wilt kun je alles leren. Wat je leert moet bruikbaar zijn, zodat anderen weer van jou kunnen leren. Je helpt elkaar en jezelf door je kennis aan anderen mee te delen.

d. *Naar buiten treden;*

De school wil geen eiland zijn, maar gericht op de maatschappij. De school vindt het belangrijk dat er inzicht wordt verworven in de problemen van onze maatschappij en dat wordt gezocht naar reële antwoorden.

Voorbeeld van zo'n probleem is het energievraagstuk.

De Deense Tvindscholen hebben om in hun eigen energiebehoefte te voorzien een grote windmolen gebouwd, waardoor een nieuwe impuls gegeven werd aan de discussie over de noodzaak van het gebruik van kernenergie.

De mensen die aan „De Reizende School Nederland” meewerken zijn in drie groepen onder te verdelen:

1. *Deelnemers aan de cursus:* „de reisgroep”

In deze groep is er nog plaats voor een aantal enthousiastelingen die de eerste reis willen meemaken.

Als het idee je aanspreekt (onder de 21 jaar moet je toestemming hebben van ouders en/of voogden) neem dan kontakt op met „De Reizende School Nederland”.

2. *Zij die ondersteunende taken voor de vereniging verrichten:* „de supportersgroep”

Hieronder valt het verzorgen van de public relations, die erop gericht zijn de ideeën achter de Reizende School te verspreiden. Dit gebeurt bijvoorbeeld via een informatiestencil, „de Mijlpaal” of door het geven van informatieavonden met dia-voorstellingen. Ook hier is nog plaats voor mensen die zich actief willen inzetten.

3. *De donateurs: mensen die met een geldelijke ondersteuning een bijdrage leveren aan de materiële realisering van het project.*

Voor minimaal f 15 per jaar kun je donateur worden. Je ontvangt dan om de maand „de Mijlpaal”, waardoor je op de hoogte blijft van de ontwikkelingen. Giro: 3749992 t.n.v. Irene Mous, rek. R.S., Arnhem.

Om mee te doen aan de cursus van „De Reizende School Nederland” heb je

WAAR HET KLEINE
groot in kan zijn.

Je hebt nieuwe indrukken nodig, anders ga je geestelijk dood. Weet wel wat je leest, want het laat sporen na. DE NIEUWE LINIE geeft wekelijks informatie die te maken heeft met de bevrijding van mensen en groepen. Dit stimuleert het eigen leven in eigen hand te nemen.

Omdat DE NIEUWE LINIE meer is dan zomaar een krant, abonneer ik mij, voor een heel jaar à f 99.50 / half jaar à f 49.75.

Naam: Postcode:

Straat: Plaats:

Handtekening:

Deze aanmelding in open enveloppe zonder postzegel opsturen naar: DE NIEUWE LINIE, antwoordnummer 1855, 1000 RA Amsterdam, en wacht de acceptatiekaart voor de betaling af.

Partijbestuur, VVDM en Libanon

Zoals in PPR-aktiekrant 145 (pag. 12) al vermeld menen de Vereniging voor dienstplichtige militairen (VVDM) en CPN-fractie leider Marcus Bakker een tegenstrijdigheid te kunnen konstaten tussen de ondertekening door het PPR-partijbestuur van een verklaring van de VVDM over onvrijwillige uitzending van dienstplichtigen naar Libanon (in het kader van UNIFIL) en de bijdrage van Ria Beckers aan het Kamerdebat over deze kwestie. Een relevant deel van dit debat is in PPR-ak 145 weergegeven. Het partijbestuur heeft in verband hiermee de volgende brief naar de VVDM gezonden:

„Graag wil het partijbestuur van de PPR via deze brief met jullie in discussie treden over de PPR-bijdrage aan het Kamerdebat over UNIFIL. Een bijdrage die jullie veroordelen, gezien jullie korte verslag in jullie blad Twintig. En dat niet alleen: jullie vinden onze bijdrage in strijd met het door ons mede-ondertekenen van de VVDM-verklaring inzake de onvrijwillige uitzending van dienstplichtigen naar Libanon.

Eerst een opmerking vooraf: het partijbestuur krijgt talrijke verklaringen ter ondertekening aangeboden. Vaak doet zich daarbij de moeilijkheid voor dat wij in grote lijnen het weergegeven standpunt kunnen steunen, maar op bepaalde onderdelen of met bepaalde formuleringen moeite hebben. In principe hanteren we daarbij de regel dat we door onze ondersteuning de grote lijn proberen weer te geven – tenzij dat door bepaalde onderdelen echt onmogelijk wordt gemaakt. Ook jullie verklaring bevatte een aantal passages waarbij we wat bedenkingen hadden; toch hebben we uiteindelijk besloten jullie aktie te ondersteunen. Uit jullie reactie achteraf blijkt ons echter dat we op een aantal punten toch meer principiële van mening verschillen. Vandaar deze brief, met het verzoek om een reactie.

Een drietal politieke uitgangspunten hanteren wij: in de eerste plaats zij gesteld dat de PPR geen voorstander is van een vrijwilligers- of een beroepsleger: dit heeft voor de onderhavige zaak zijn konsekwenties. In de tweede plaats hecht de PPR zeer grote waarde aan het functioneren van de Verenigde Naties als instrument voor internationale vredeshandhaving; dat moet ook wel als je, zoals wij, het denken in militaire machtsblokken en afschrikkingsevenwichten afwijst. In de derde plaats is voor ons, zoals uit onze politieke opstelling de afgelopen jaren moge blijken, de (rechts)positie van de dienstplichtige militair van het uiterste belang.

Deze uitgangspunten hebben in dit geval tot de volgende opstelling geleid – kort weergegeven:

De juridische basis voor de – onvrijwillige – uitzending van dienstplichtige militairen is op dit moment bijzonder zwak. Wat dat betreft zijn we het eens met de eerste helft van jullie verklaring. Ria Beckers heeft daaraan in de eerste termijn de volgende konklusie verbonden: „Mogen we doorgaan met onvrijwillige uitzending, zolang de juridische basis daarvoor zo wankel is. Mijn fractie is geneigd deze vraag met nee te beantwoorden. Is het nu echt niet mogelijk die elf niet-vrijwilligers van de september-aflossing niet uit te zenden en daarvoor een andere oplossing te vinden?”

Vervolgens vinden wij wél dat ook de handhaving van de vrede in VN-kader tot het taakgebied van de Nederlandse dienstplichtige militair moet behoren en ook als zodanig in de Dienstplichtwet moet worden opgenomen – zie onze eerste twee uitgangspunten, hierboven. Met de kanttekening dat een VN-bataljon in de toekomst een veel duidelijker keuze van de dienstplichtige zal dienen te vergen en een veel gerichtere opleiding moet krijgen. En dan niet – zoals jullie verklaring terecht zegt – „naar elke willekeurige

oorlogssituatie”. Daarvan is in ons voorstel geen sprake. Het gaat ons om VN-vredesmissies (op zichzelf al een zeer specifieke categorie) die dan nog aan vier voorwaarden moet voldoen. Deze vier voorwaarden werden door Henk Waltmans in het eerste debat genoemd en door Ria Beckers herhaald: 1. taken naar behoren kunnen vervullen; 2. geen open oorlog; 3. agressie niet speciaal gericht op de VN-vredesmacht; 4. vertrouwen van de bij het konflikt betrokken partijen.

Moet er dan echt een rechtstreeks Nederlands belang in het geding zijn, volgens jullie, wil de Nederlandse dienstplichtige militair over de grens in aktie mogen komen? Bijvoorbeeld handhaving van de olietoevoer naar de NAVO-landen of zo? En is handhaving van de wereldvrede dan geen Nederlands belang in ruime zin?

Tenslotte komen we, wat betreft de situatie op dit moment in Libanon tot dezelfde praktische konklusie als jullie verklaring (Ria Beckers – slot tweede termijn): „Mijn fractie blijft erbij dat de omstandigheden in Libanon van dien aard zijn – en ook zó verscherpt zijn – dat daar eigenlijk géén Nederlandse soldaat heen mag worden gestuurd die dat echt niet wil.”

Vandaar dat wij vinden dat jullie in je verslaggeving ons standpunt onrecht aandoen. En vandaar dat wij vinden dat onze ondertekening van jullie verklaring kan worden gekombineerd met bovenomschreven opstelling. Gaarne zouden wij zien dat deze reactie in jullie blad zou worden gepubliceerd en dat jullie erop reageren.”

OLIEBOYGOT
ZUID-AFRIKA

geen diploma's nodig. Wat wel belangrijk is, is een goede inzet en enthousiasme.

„De Reizende School Nederland” is momenteel bezig met de eerste periode, maar je kunt nog altijd toetreden. Sinds dit jaar maart zijn er allerlei bijeenkomsten in verschillende plaatsen in Nederland georganiseerd. Met veertien mensen is een bezoek gebracht aan Juelsminde en Ulfborg, twee plaatsen in Denemarken waar reizende scholen zijn. Met de ervaringen en enthousiasme die hier opgedaan wer-

den is de eerste cursus gestart. Twee „Mijlpalen” zijn (bereikt) verspreid en de derde laat niet lang op zich wachten. Als je meer informatie wilt hebben schrijf dan naar:

„De Reizende School Nederland”, Parkstraat 62, 6828 JL Arnhem of bel: 030-311548 Herman Gloude-mans, Utrecht;
080-238080 Henriëtte van der Stappen-Jan Konings, Nijmegen;
020-254204 Anneke van Leyden-Koen Buning, Amsterdam.

Literatuur:

Tvind, onderwijsvernieuwing in Denemarken. Katernen 2000 nr. 5 1977;
Artikelen uit Vernieuwing van opvoeding, onderwijs en maatschappij, december 1977, augustus 1979.

Voor algemene informatie over edukatieve voorzichten: Ontscholing van de maatschappij, Ivan Illich, Het Wereldvenster, Baarn;
Projektonderwijs, afdelen en aanleren, Theo Jansen, Anne-Ruth van Kammen, Muusses, Purmerend.
Onderwijskundigen van de twintigste eeuw, onder redactie van Q. van der Meer en H. Bergman, Wolters-Noordhoff/Intermediair.
Aula-pockets: nrs. 508, 547, 523, 599.
Ideologische aanpassing in het Basisonderwijs door observaties in vier scholen,

Theo Jansen en SUN, Nijmegen.

Er is een progressieve spaarbank in ons land.

Waar blijven die progressieve spvaarders nou...

De Algemene Spaarbank voor Nederland is een spaarbank die gesneden is op de maat van uw principes. De ASN is voortgekomen uit de moderne arbeidersbeweging. En steekt dat gegeven niet onder stoelen of banken.

Ook in de bedrijfsvoering verloochent de ASN haar afkomst niet. Daarom kunt u er ook zeker van zijn dat de ASN geen beleggingen voor uw spaargeld kiest waar zij gezien haar maatschappelijke inzichten niet achter staat.

De ASN belegt wel zo veel mogelijk in maatschappelijke en culturele instellingen en - niet te vergeten - in de woningbouw. Dat betekent dat de ASN u geen gouden bergen belooft als u daar gaat sparen. U krijgt een eerlijke rentevergoeding. Niet meer, maar zeker niet minder. En... rente zonder bijsmaak.

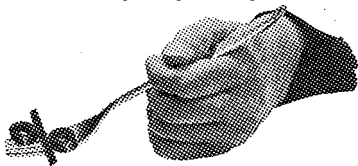
De ASN is in 1960 opgericht door het NVV en De Centrale. Dit geeft haar de verplichting om rekening te houden met de belangen van de groeperingen waarvoor de ASN is opgericht en waaruit zij is voortgekomen.

De ASN: maatschappelijk progressief en principieel. Zo'n spaarbank zou gekozen moeten worden door iedereen die zich verwant voelt met de progressieve beweging in ons land. Door u dus.

Welnu, het minste wat u kunt doen is u te informeren over de ASN. Over de makkelijke manier van sparen (in nauwe samenwerking met de postgiro) en over de vele andere, aantrekkelijke spaarvormen.

U komt er dan meteen achter dat de ASN met haar 55.000 spaarders met een gezamenlijke inleg van 200 miljoen gulden, niet de eerste de beste is. Daarom... vul de bon in deze advertentie in.

Een progressieve daad. Een principiele stap.

**Algemene Spaarbank
voor Nederland**
geeft rente zonder bijsmaak

Bon sturen aan: Algemene Spaarbank voor Nederland,
Antwoordnummer 1188,
2500 VB Den Haag.

U hoeft geen postzegel te plakken. U kunt ook bellen: 070-470181
of ons bezoeken: Rijnstraat 28, Den Haag (vlakbij het Centraal
Station) tussen 08.30 uur en 17.00 uur.

Iedereen die voor 1 juli 1980 een spaarrekening opent met
tenminste f 50,- als eerste inleg krijgt als welkomstgeschenk een
spaarpremie van f 7,50.

Naam en voorletter(s): _____

Adres: _____

Postcode en woonplaats: _____

wenst nadere inlichtingen over:*

- de ASN in het algemeen
- de ASN-spaarrekening, gekoppeld aan de postrekening
- wenst tevens een formulier om een postrekening te openen
- het giraal sparen (sparen zonder boekje)
- de Vroeg-Bij-rekening (een unieke regeling voor jeugdigen t/m 17 jaar)
- het jeugdsparen De Zilvervloot (voor jeugdigen van 15 t/m 20 jaar)
- het termijnsparen (met opzegtermijn)
- het depositosparen (met een vaste looptijd)
- spaardeposito-bewijzen (met een vaste looptijd)

* aankruisen wat u wenst.

SMELTKROES

JAN ZUIDGEEST

Heeft niets te maken met Smit-Kroes. (Er zijn wel andere bewindslieden die ermee te maken hebben.) Smeltkroes komt vooral in geschiedenisboekjes nogal eens voor in overdrachtelijke zin. Namelijk als aanduiding van een proces waarin mensen van heel verschillende volken zich geplaatst zagen voor de noodzaak een nieuwe eenheid te gaan vormen.

Of men het nu leuk vindt of niet, Nederland gaat de komende jaren steeds dieper de smeltkroes in. Grote groepen „vreemdelingen” zullen steeds intensiever op zoek gaan naar hun plaats

in de Nederlandse samenleving. We behoeven maar te denken aan de vele buitenlandse werknemers, van verschillende nationaliteiten, aan Zuid-Molukkers, Surinamers, Antillianen, vluchtelingen van nu eens dit dan weer dat land, aan veelal statenloze zigeuners enz.

Je kunt je als Nederlanders daartegen teweer stellen, of de zaak op zijn beloop laten, of proberen bij te dragen aan het welslagen van zo'n proces.

Als PPR kiezen we voor dit laatste. Daar hebben we al herhaalde malen de bewijzen van geleverd. Niet alleen verbaal, maar ook metterdaad. Toch moet er nog veel meer gebeuren. Zo

moet er een (nieuw) overheidsbeleid worden ontwikkeld. Niet alleen op het punt van toelating, maar ook ter zake huisvesting, werkgelegenheid, educatieve voorzieningen enz.

Als PPR willen we daar voorstellen voor gaan ontwikkelen. Een subgroep uit de werkgroep justitie heeft daar al voorwerk voor geleverd. Voor de verdere uitbouw daarvan willen we een nieuwe ad hoc werkgroep formeren. Wie daaraan een bijdrage kan en wil leveren wordt van harte uitgenodigd snel schriftelijk of telefonisch contact op te nemen met

Jan Zuidgeest, Bremstraat 174, 4711 RP St. Willebrord, telefoon privé 01653-4495, werk 076-655750.

SJW vraagt bestuursleden

De Stichting Jongerenwerk (SJW) houdt zich bezig met het vorming- en scholingswerk binnen de PPR en begeleidt de opbouw van een jongerenorganisatie in de partij. Zij organiseerde tot nog toe studiedagen (in samenwerking met de SRV) en jongerenkursussen. De SJW zoekt kandidaten voor de volgende plaatsen in het bestuur. Op korte termijn een nieuwe *penningmeester*, daar de huidige naar het buitenland vertrekt. Dan hebben wij

behoefte aan een extra-*bestuurslid*, dat zich vooral zal gaan bezig houden met het Politiek Jongeren Kontakt (PJK), dat de krachten van de jongerengroeperingen van bijna alle politieke partijen bundelt. In het voorjaar tenslotte treedt de *sekretaris* van het SJW-bestuur af, waardoor ook zij vervangen moet worden.

Vooraf de sekretaris moet het liefst niet al te ver van Amsterdam afwonen.

Daar immers is het buro gevestigd en er wordt daar vergaderd. Omdat dit een bestuur is tot beheer van de Stichting Jongerenwerk, is het *niet* noodzakelijk ervaring met jongerenwerk te hebben.

Geïnteresseerden vragen wij contact op te nemen met Peter Jansen, tel 020-713180, Elies van Muyden, 020-231289 of met het buro van de SJW, Singel 277, Amsterdam, 020-228461.

Studiemappen SRV en SJW

Bij SRV en SJW zijn nog een beperkt aantal exemplaren van de volgende studiemappen voorhanden:

- Kerk en perspectief? à f 1,-.
- Intellectuelen en Arbeidersbeweging à f 1,-.

(eksklusief portokosten)
Bestellen bij: SRV & SJW Singel 277
1012 WG Amsterdam

DE STEM DES VOLKS

DE STEM DES VOLKS

DE STEM DES VOLKS

DE STEM DES VOLKS

Abortus van de man

Bij de kritiek van de PPR-vrouwengroep-Nijmegen (en anderen) op een PPR-advertentie in OPZIJ en op sommige PPR-leden met anti-abortus-ideeën, worden sommige zaken wat rommelig voorgesteld. Sommige mannen zijn tegen abortus, sommigen zijn er vóór en weer anderen oordelen de beslissing van de vrouw (de

enige die zwanger kan raken) als norm, doorslaggevend. Om een helder beeld te krijgen van waar het om gaat, is een vergelijking een goed hulpmiddel. Neem b.v. als vergelijking de denkbeeldige mening van vrouwen over de aanwezigheid van de ijzeren krul, d.i. een publieke pisbak (alleen voor mannen) in Amsterdam.

Veronderstel dat er vrouwen zijn die tegen, anderen die vóór en weer anderen die

vinden dat mannen zelf moeten beslissen óver: het aanwezig blijven van de ijzeren krullen.

Menig zinnige man zal dan opmerken: „waar bemoeien die vrouwen zich mee; het is toch onze pisbak”.

Zo kan ook iedere weldenkende vrouw m.b.t. abortus opmerken: „waar bemoeien die mannen zich mee; het is toch onze abortus”. Zoals iedere vergelijking gaat ook deze mank, want een ijzeren

krul is in de maatschappij minder belangrijk dan abortus. Maar toch vraag ik mij af wat een standpunt over abortus zegt over degene die dat standpunt huldigt; vooral als dat iemand is die zelf niet (meer) zwanger kan worden. Over iets wat je zelf niet kan overkomen, of iets dat je zelf niet kent, valt nauwelijks met voldoende begrip te oordelen.

Aggie Hettinga
Alkmaar

aktie VOER

Achtergrond

Het om de veertien dagen verschijnende tijdschrift *Achtergrond*, een uitgave van Sjaloom in Odijk, is ingrijpend veranderd. Meer dan voorheen ligt nu het accent op informatie en discussie vanuit linkse partijen, vakbonden, actiegroepen en solidariteitsbewegingen in Nederland en Europa. Leidraad daarbij is de mogelijkheid voor samenwerking van links. In elk nummer staat één thema centraal, maar daarnaast worden ook actuele ontwikkelingen bijgehouden. In de bladenrubriek blijft *Achtergrond* onlangs verschenen bladen van partijen, solidariteits- en actiegroepen bespreken. Een jaarabonnement kost f 58,-, een introductie-abonnement (drie nummers) kost f 5,-. Opgave: *Achtergrond*, Antwoordnummer 52, 3970 VB Driebergen (Postzegel hoeft niet).

ZEK

Prima informatie op het gebied van de energieproblematiek geeft de ZEK, Zuid-Nederlandse energiekant, een uitgave van Gezamenlijk Energie Comité Zuid-Nederland. Zo stelt het oktober-nummer de halfslachtige manier aan de kaak waarop het 'gratis

huis-aan-huisblad met rijkskeurmerk ENER' de energiekwestie meent aan te pakken. „Naar onze mening”, aldus ZEK, „is er wel wat meer aan de hand dan waakvlammetjes en tochtstrips: de voortsluipende plannen in België en Duitsland, de doortrapte brede maatschappelijke discussie, de macht van de elektriciteitsmaatschappijen en industrie, de onmacht van volksvertegenwoordigers. ...”. Losse nummers kosten f 1,-, een jaarabonnement komt op f 5,-; sekretariaat: Nieuwlandstraat 39 Tilburg, penningmeester: Cobbenhagenlaan 552 Tilburg, giro 3600254.

Gijsen

In *Radix*, contactblad van de PPR-Maastricht, lezen we dat ene Hannie C. aan mgr. Gijsen een brief schrijft: „Ik wil pastoraal werkster worden. Mag als vrouw niet op uw seminarie. Maar HTP-afgestudeerden komen niet aan de bak bij u. Wat moet ik nu doen?”. Antwoord monseigneur: „Iemand die zulke dingen durft te vragen is geen Christen!” En iemand die aldus antwoordt?...

De Vogelvrije Fietser

Het oktober/novembernummer van de *Vogelvrije Fietser*, het blad van de Echte Nederlandse Fietzersbond (ENFB - en niet ENWB, weet-je-wel...) wijdt aandacht aan het door de regering ingediende strukturschema Verkeer en vervoer, dat zelfs het CDA

teleur schijnt te stellen. Verder alle actuele informatie over fietsen, wegen, ja zelfs over plasproblemen na een stevige fietstocht, behandeld door een arts. De *Vogelvrije Fietser* is een tweemaandelijks tijdschrift, te verkrijgen door f 2,50 + f 1,20 verzendkosten over te maken op giro 30255 van de ENFB, postbus 2150 Woerden. Een lidmaatschap bedraagt minimaal f 17,50 per jaar, aanmelden kan ook telefonisch: 03480/16250.

Voor de keus gesteld

In de onregelmatig verschijnende serie *Kwikmappen* - uitgave van het Landelijk Centrum voor Gereformeerd Jeugdwerk en de Landelijke Hervormde Jeugdraad - is een nieuwe aflevering verschenen: 'Voor de keus gesteld'. De ondertitel van de map is: In militaire dienst of niet?

Gezien het feit dat binnen de kerken vragen rond veiligheid en oorlog en vrede in toenemende mate ter discussie staan, is die vraag actueel voor de jongeren die direkt met die vraag te maken krijgen.

De *Kwik*-serie is bedoeld als informatief materiaal, waarmee gewerkt kan worden in jongerengroepen van 16 jaar en ouder. Een aflevering die handelt over vragen rond de militaire dienstplicht mag in zo'n serie niet ontbreken. In de 48 pagina's tellende *Kwik* 'Voor de keus gesteld' wordt informatie gegeven over de geschiedenis van dienstplicht en dienstweering. Daarnaast wordt bijvoorbeeld uiteengezet wat

er gebeurt op de keuring voor militaire dienst, hoe je een beroep kunt doen op de wet gewetensbezwaren militaire dienst en wat vervangende burgerdienst inhoudt.

Verder in deze *Kwik* een samenvattend verhaal over de discussies in de kerken over de vragen rond oorlog en vrede. Tenslotte veel suggesties om in de groep over dit soort problemen te praten, en verwijzingen naar films, videobanden, literatuur en adressen waar jongeren met hun dienstplichtproblemen terecht kunnen.

Een onmisbaar werkje voor alle jongeren die met vragen rond de dienstplicht te maken hebben. En voor ieder, die met die jongeren te maken heeft.

Voor de keus gesteld kost f 5,- en is te bestellen door storting van bovenstaand bedrag op giro: 482800 tnv. Landelijke Hervormde Jeugdraad Postbus 114, Driebergen of: giro: 475060 tnv. Landelijk Centrum voor Gereformeerd Jeugdwerk Postbus 99, Driebergen.

De mens na de scheiding

De Stichting Organisatie Gescheiden Mensen (SOGM) organiseert ter gelegenheid van haar tienjarig bestaan op 3 november in het Jaarbeursgebouw (Julianahal) in Utrecht een symposium over „De mens na de scheiding”. Aanvang 9.30 uur, sprekers o.m. mevrouw Rempt-Halmmans de Jongh, ds. H. van der Veer en prof. mr. M. Rood-de Boer.

Verdere informatie: tel. 070 - 468666.

Oproep voor PPR-studenten

In september is het „Studentenoverleg PPR” bijeen geweest. Algemene doelstelling van de groep, bestaande uit acht mensen is: het mee helpen ontwikkelen van een politieke strategie van de PPR ten aanzien van de studentenbeweging en het ondersteunen van partijleden, die

binnen de studentenbeweging actief zijn.

De concrete taken van de groep zijn het verbeteren van het onderwijsprogramma van de PPR en

het inhoud geven aan de studiedag „Studentenbeweging en politiek” van 29 maart 1980 (zie folder in PPR-

aktiekant van 28 september).

Gezien deze taken is het van belang de groep een bredere samenstelling te geven. Geïnteresseerden voor dit overleg kunnen informatie krijgen en zich opgeven bij Paul Tamminga, SJW Singel 277 1012 WG Amsterdam (020-228461)

PPR AKTIE KRANT

VERSCHIJNT MINSTENS ZESTIEN MAAL PER JAAR

9 NOVEMBER 1979, NUMMER 148

PPR-IDEEËN BUITEN DE PPR

Jan Heytel, PPR'er van het eerste uur, neemt per 1 januari afscheid als directeur van de PPR-aktiekrant. Stéphanie Brokerhof sprak met hem over dit blad, over SOS Wereldhandel en over PPR-ideeën die buiten de partij worden verwezenlijkt. Zie **pagina's 12, 13 en 15.**

Jan Heytel in het magazijn van SOS Wereldhandel: een onaanzienlijke loods achter een

loodgietersbedrijf in Boesingheliede, gemeente Haarlemmermeer.

CDA BANG VOOR PPR-AMSTERDAM?

Waarom hield het CDA in Amsterdam de keuze tegen van PPR's Peter Lankhorst als wethouder in een (door de PPR gesteund) programcollege? Een vreemde zaak waarvan de verklaring zich door alle CDA-rookgordijnen heen duidelijk aftekent. Een interview met Peter Lankhorst op **pagina's 8 en 9.**

DUITSE KERNINSTALLATIES BIJ NEDERLANDSE GRENS

De Duitse autoriteiten stellen Nederland voor voldongen feiten wat betreft hun installaties op het gebied van kernenergie en kernafvalopslag in het grensgebied. Ook in Duitsland zelf ge-

lukkig groeiende twijfels aan de alleenzaligmakendheid van kernenergie. Daarbij stembuswinst voor de Grünen – duidelijke geestverwanten van de PPR; **pagina 7.**

NIEUWE KERNWAPENS TEGENHOUDEN

Nederland kan en moet in de NAVO een besluit tot vernieuwing van kernwapens tegenhouden – al was het maar omdat 58% van de Nederlanders tegen kernwapens is. Dat zeiden Ria Beckers en Herma Verbeek op

de laatste kerngroep, waar ook de PPR-aktiekrant, financiën, PPR-achterban buiten de partij actief en andere interessante zaken ter sprake kwamen; **pagina 4.**

FOPSPEEN VOOR HET NOORDEN

Het ISP voluit Integraal Structuurplan Noorden des Lands, is een fopspeen die de regering het

Noorden voorhoudt. Aldus Leo Jansen in de Kamer; **pagina 11.**

PPR

Aktie Krant

uitgave

Stichting Radikalenkrant
verschijnt
elke twee weken

direktie

Jan Heytel, Gidi van Dongen,
Louis Vuurboom

redaktieraad

Erik Akkermans, Gérard de Oude,
Kees van Twist

redactie

Hans Berrevoets, Stéphanie Brokerhof,
Harm Lamberts, Wil Merkies,
Walter van Opzeeland (eindredacteur)
Kees Waagmeester

productie

Brouwer Offset b.v.,
Utrecht / Delft

redactie-adres

Walter van Opzeeland,
Rapenburgplein 67,
1011 VH Amsterdam, tel. 020-254434

kopij

naar het redactie-adres
getypt met redelijke marge
blad aan één kant gebruikt

abonnementen

à f 22,- per jaar
Buro Politieke Partij Radikalen
Singel 277, Amsterdam
Telefoon 020-227342

kontributiebetalingen

Penningmeester PPR,
postgiro 1575600 te Amsterdam

advertenties

uitsluitend: Jan Heytel,
Schreveliusstraat 68, Haarlem
Telefoon overdag 02505-791,
's avonds 023-314160

basis-layout

Joep Paulussen

PPR-JONGEREN-NIEUWS

Vanaf de oproep in de PPR-aktiekrant van zes weken geleden druppelen de brieven en telefoontjes binnen. Nog niet iedereen zal al antwoord hebben gehad maar er wordt aan gewerkt. Ben je vergeten je op te geven voor informatie over de PPR-jongeren, doe dat dan alsnog; *bel of schrijf de SJW (stichting jongerenwerk in de PPR) Singel 277, Amsterdam, tel. 020-256046.*

Voor jongeren in Friesland is er een nieuw contactadres. *Theo Althuis* woont nu; *van Seltingalaan 34, 9291 EC Kollum.*

De ervaringen die zijn op gedaan bij het oprichten van een PPR-jongeren in Groningen en Limburg zijn op papier gezet en zullen een dezer dagen in de bussen van de belangstellenden glijden.

Alle jongeren in de PPR worden opgeroepen om zich ook schriftelijk op te geven voor de PPR-jongeredag op 15 december in Utrecht. Vul de bon uit de PPR-aktiekrant van 28 september in of stuur een briefkaart naar de SJW. Dan weten we op hoeveel mensen we moeten rekenen. Hoe eerder we dat kunnen schatten hoe beter.

Er is nu ook meer over deze jongeredag bekend:

- 's ochtends zal het discussiestuk

„Naar een landelijke organisatie van PPR-jongeren” worden besproken. Dit stuk is al klaar en belangstellenden krijgen het stuk door de SJW thuis gestuurd. Na de discussie moeten we besluiten hoe we verder gaan met PPR-jongeren;

- 's middags wordt er een onderwerp behandeld „leerplicht tot 16 jaar en wat daarna”. Materiaal hierover zal op tijd in je brievenbus liggen;

- Leo Jansen zal 's ochtends de dag inleiden;

- De reis op 15 december zal voor sommige jongeren te duur kunnen zijn. De SJW zoekt nog naar een oplossing.

In Leek wordt dinsdag 13 november een forumavond gehouden over de werkgelegenheid in café De Postwagen in Tolbert. Aanvang 20.00 uur.

P.S.: We gaan toch wel allemaal naar het Jongerentribunaal! In de vorige aktiekrant stond daarover al meer. Het Jongerentribunaal wordt gehouden op:

vrijdag 16 november van 17.00-22.30 uur en

zaterdag 17 november vanaf 9.30 uur in De Tagrijn te Hilversum (ongeveer zes minuten lopen van het station).

9-23 november

Nieuwegein - 14 nov., 9.30 uur, buurthuis Het Kerkveld: praatochtend met vrouwen en Herman Verbeek;

Nieuwegein - 14 nov., 20.00 uur, buurthuis Het Kerkveld: Gespreks-

avond „Evangelie en politiek” met Herman Verbeek als inleider.

Tilburg - 14 nov., 20.00 uur, PPR-winkel (Korverseweg 43): PPR naar de jaren '80, inl. Eeltje Talstra;

Alphen aan den Rijn - 17 nov., plm. 13.00 uur, demonstratie tegen nieuwe kernwapens, Geniekompleks aan de Hoorn.

Tilburg - 17 nov., 10.30 uur, Terra Nova (Nieuwlandstraat 44) prov. ledenvergadering Brabant met o.a. Bas de Gaay Fortman.

Rotterdam - 19 nov., 20.00 uur, rest. Engels (naast CS) prov. ledenvergadering Zuid-Holland met o.a. Ria Beckers.

Dit jaar verschijnt de aktiekrant nog op:

23 november (sluiting 11 november) en 21 december (sluiting 9 december).

Werkgroep WSW

PPR-leden die betrokken zijn bij de sociale werkvoorziening worden opgeroepen deel te nemen aan de Werkgroep WSW. Deze werkgroep houdt

zich bezig met activiteiten ten behoeve van alle partijorganen en stelt thans een nota samen over de WSW. Wie belangstelling heeft (en werkzaam is in de WSW of een van de WSW-organen) neme contact op met de koördinator: Harm. H. Hendriks, Pretoriusstraat 46, 3851 ZM, Ermelo, tel. 03417/52741, of met het partijburo.

OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT

Vervanging of vervolg?

HERMAN VERBEEK

Een PPR-lid vertelt me: ik ben handelaar in slagersmateriaal, alle gifstoffen heb ik weggedaan: boorzuur, natriumnitriet, formaldehyde. Een ander PPR-lid: ik was boer, ik ben gestopt met spuiten. Een derde: ik ben boekhandelaar, ik heb zelf voor ons huis een windmolen gebouwd. Een vierde: toen ik een jaar in ons aktiecentrum meedeed, als vrouw, kregen we huwelijksproblemen, ik ging alles veel beter zien...

PPR zijn: de maatschappij doorgronden, op wereldschaal zogoed als in je eigen leven, je persoonlijke beslissingen verbinden aan je politiek program.

Ik ben nu twee jaar voorzitter van de PPR geweest. De ontmoetingen, debatten en agenda's in de aktiecentra hebben me geleerd, dat we deel uitmaken van een bevrijdingsbeweging die alle gebieden van leven betreft. Wie in de PPR werkt, werkt daar nooit alleen, praktisch altijd zitten PPR-mensen ook in andere akties, organisaties en bewegingen. Waar halen ze de energie vandaan? Het partijwerk schiet er dan ook wel eens bij in. Het fijnste aktiecentrum, dat ik heb meegemaakt, is Eibergen, daar eten ze samen vóór ze aan het werk gaan in de vergadering, met de gezinnen van alle leden, ook de kinderen. Zo ontnemen je de politiek iets van zijn kaalheid, grimmigheid en gevoelsarmoede.

Als deze aktiekrant uitkomt, is het PPR-kongres gaande in Utrecht of net voorbij. Het kongres kiest een nieuw deel van het partijbestuur,

waaronder de voorzitter. Als een andere kandidaat gekozen wordt, is dit mijn afscheidsbrief, ik ga dan in de PPR verder in Groningen en in de program-ontwikkeling. Als ik herkozen word, voor de volgende twee jaar, hoop ik me vooral in te zetten voor drie zaken:

1. het kontakt met de aktiecentra, hun plaatselijk werk in verband brengen met de wereldanalyse en met persoonlijke veranderingen, kortom met het web waaraan onze leventjes zijn opgehangen, dat web tegen het licht zien.
2. de verdere uitwerking van ons politiek program, met name door nieuwe projectgroepen, die de komende periode, steeds na een aantal maanden of een jaar, een goed leesbaar boekje uitbrengen, over: welvaartsstaat, energie, automatisering, NAVO en Europa, kommersialisering van de kultuur, leefvormen, beter werk, basisinkomen enz. enz.

3. de PPR gereed maken voor de Kamerverkiezingen. In het kabinetten Uyl hebben we drie kerncentrales tegengehouden. Als we nu in de regering zaten, zouden we van de nieuwe kernwapens een kabinetsskrisis maken. De beste oppositie voer je in de regering. Desnoods vlak tegen PvdA, D'66 en zelfs het CDA aan. Hoe dichter je ze op de huid zit, hoe minder kans ze maken.

De PPR is de laatste jaren nóg meer geradikaliseerd, nog meer geworteld in de grondige analyse van de huidige samenleving. We hoeven elkaar dan ook niet te smekken om eindelijk eens met echte alternatieven te komen. De PvdA-voorzitter krijgt direct de gele kaart van zijn rode frak-

tie, als hij ook maar even een vuist in de Roos maakt en vraagt om moedige voorstellen van de PvdA in het parlement. De PvdA-fractie heeft geen echte alternatieven in huis, zelfs geen onomstotelijk Nee tegen de NAVO-wapens. D'66 evenmin. Ze noemen zich in D'66, sinds hun laatste kongres twee weken geleden, „radikaal-democratisch“, Zeevalking neemt dat over van Glastra van Loon. Wat is D'66 nou? Redelijk of radikaal? Half of helemaal? De PPR staat op 1.7%. D'66 staat op 17 zetels, omdat... ja, waarom eigenlijk? De PPR zal haar radikaliteit nooit opgeven, juist niet om haar aanhang. Een andere toekomst opdelen heeft niets te maken met een makkelijk alternatief, en alles met een grondig alternatief. De PPR zal nooit naar het modern en modieus midden zakken.

Alleen in die onverzettelijkheid is de PPR een mogelijke koalitiepartner. Als de progressieven geen groot plan meer hebben tegen de techno-industriële en kommerciële massa-maatschappij, dan bestaan er geen progressieven meer, dan zijn ze die naam niet langer waard.

Hopend dat ik nog twee jaar voorzitter van de PPR kan zijn, dank ik de aftredende leden van het partijbestuur, we houden kontakt met elkaar als vrienden: Erik Akkermans, Gidi van Dingen, Jacques Zuurbier, Margot Wingen en Jan Zuidgeest. We hebben ze elk het „testament“ van Fritz Schumacher ten geschenke gegeven: „Hoe kleiner hoe beter“.

PAUL A.S. SCHILDERMAN

De voorbereidingsgroep „Kerk en Politiek van de Stichting Radikalen Vorming (SRV) heeft in april voor de derde keer in suksessie een studieweekend georganiseerd. Bij het thema: 'Kerk in perspektief?' stond een tweetal vragen centraal: „Hoe krijgen we zicht op het maatschappelijk

funktioneren van de kerken?" en „Kunnen we daarbij gebruik maken van inzichten van het wetenschappelijk socialisme?"

In de begeleidende studiemap, waarin o.a. een artikel over 'de kerk als ideologisch staatsapparaat' van de hand van Santiago Carillo is opgenomen, wordt gesteld dat „de kerken, en in het algemeen, de ideologische

apparaten (de media, het onderwijs, enz.) plaats én inzet zijn van maatschappelijke strijd"

De voorbereidingsgroep wil met deze studieweekends PPR-leden stimuleren om ook „binnen de kerken hun geluid te laten horen en hun invloed aan te wenden".

PPR moet zich ook binnen de kerken laten horen

Herman Meyer, lid van de beweging 'christenen voor het socialisme', en Eduard Pijlman, medewerker van de SRV, hielden een korte inleiding. „In welke maatschappij zitten wij?" zo vroeg Meyer zich af. „In onze maatschappij heerst de klasse die de produktiemiddelen beheerst en leeft van de meerwaarde, geproduceerd door de werkende klasse. Dat is klasseheerschappij. Tegelijk geldt: de macht wordt niet centraal uitgeoefend maar diffuus. Er is geen terreur of diktatuur nodig om de mensen in en aan te passen; daarvoor dient de ideologie. De aanpassing wordt bewerkt door allerlei ideologische apparaten: gezin, school, kerk, enz. Men wordt geoefend in discipline, geplaatst in een traditie, bijgebracht wat de logika van het handelen in deze maatschappij is".

Meyer schetste vervolgens de ontwikkelingen in de rooms-katholieke, de Nederlands hervormde en de gereformeerde kerken. Hij gaf aan dat het christendom niet altijd geschikt is als 'ideologisch cement' en verwees daarbij naar de doorbraak in 1946 (de PvdA) en in de jaren zestig (de PPR). Meyer besloot zijn inleiding als volgt: „Binnen de kerk zijn dus nu duidelijk progressieve mogelijkheden. De kerk heeft wat minder het karakter gekregen van een staatsapparaat en is ook niet langer het troetelkind van de bourgeoisie, nu de kerk in toenemende mate concurrentie ondervindt van andere instituties die aanpassing bevorderen. Naast de zoethouders, die de menselijke verlangens afleiden, zoals de tv, het voetbal, de disko, enz., moet ook de kerk op de markt opereren om aanhang te verwerven".

Wisselwerking

Eduard Pijlman stelde in zijn inleiding het verschil in positie tussen christelijk geloof, wetenschappelijk socialisme en socialistische beweging aan de

orde. „Christenen ontdekken dat wetenschappelijke analyses noodzakelijk zijn. Vooral omdat de maatschappelijke problemen groter worden en niet in zichzelf een oplossing vinden; een oplossing moet worden gezocht". Hij wees daarbij op de groeiende deelname van christenen aan de socialistische beweging. Omgekeerd kan worden geconstateerd, dat er sprake is van een toenemende belangstelling in de socialistische beweging voor georganiseerde christenen: „het christelijk geloof wordt erkend als een relevante dimensie".

Samenvattend stelde Pijlman, dat de inhoud van het christelijk geloof te vinden is „in een verhaal aangaande God, de mens en zijn wereld. Van daaruit beoordeelt de christen de maatschappelijke werkelijkheid; daarnaar poogt hij zijn handelen te oriënteren". Hij noemde het wetenschappelijk socialisme een theorie en een methode van analyse van de werkelijkheid van mensen. Uitgangspunt is dat de mensen hun eigen geschiedenis maken. In het wetenschappelijk socialisme speelt de productieve arbeid een essentiële rol.

Pijlman gaf aan, dat met behulp van wetenschappelijk socialisme de socialistische beweging probeert zich te bevrijden van het kapitalisme: „het socialisme is die samenleving waarin de arbeid is bevrijd van de kapitalistische produktie- en reproductieverhoudingen." Naar zijn mening bestaat de socialistische beweging uit „die klassen en lagen, die binnen de kapitalistische produktie- en reproductieverhoudingen tot de kategorie 'arbeid' behoren". In navolging van Carillo stelde hij, dat de ideologie altijd is georganiseerd in apparaten, dus ook de christelijke ideologie (de kerken). Vandaar dat het belangrijk is om binnen de ideologische apparaten strijd te voeren om de hegemonie van de bourgeoisie te twisten.

Tenslotte ging Pijlman nader in op het PPR-denken. Daarbij maakte hij ge-

bruik van de 'Beleidsnotitie 1978-1980' van het partijbestuur, die hij een voorbeeld van „moralisme en personalisme" noemde. Bij personalisme wees hij op het 'mentaliteitsdenken': „Wanneer het gedrag van de individuen verandert, dan verandert de maatschappij ook wel". Moralistisch noemde Pijlman het te pas en te onpas gebruiken van ethische begrippen. Hij verweet de schrijvers ook een a-historisch gebruik van begrippen, daarbij verwijzend naar de manier waarop de begrippen 'vrijheid, gelijkheid en broederschap' in de notitie worden gebruikt.

Mensen, zo stelde Pijlman, „worden niet als konkrete mensen of als maatschappelijke mensen en ideeën beschreven op het nivo van de kapitalistische maatschappij. Nee, het zijn abstrakte mensen: ideaaltypen, abstrakte ideeën, utopieën. Wil de PPR en willen de groepen, die in de PPR zijn georganiseerd sukses en resultaat verwachten in de politiek of in de groepen waarbinnen ze actief zijn, dan is in eerste instantie analyse geboden. Analyse van de omstandigheden: in de sfeer van de produktie, in de sfeer van de politiek, maar ook op ideologisch terrein. Dan wordt men gewaar, welke strategie moet worden gekozen en welke de partners zijn in de politieke strijd, met alle perspektieven die je je maar in kunt denken: dus wel een moraal, maar ook een wetenschappelijke theorie".

In de discussiegroepjes voerden de vijftig deelnemers een levendige gedachtenwisseling

brochure

uit het slop!

Krottenbewoners in Latijns-Amerika

hun situatie, organisatie en strijd
artikelen uit Brazilië, Peru, Chili, Mexico, Colombia.
aangevuld met analyses direkt uit hun mond.
82 pagina's, prijs f 4,50 (excl. verz.)
een uitgave van Solidaridad
antwoordnummer 180, 2500 WL Den Haag.
Tel. 070 - 655207

SOLIDARIDAD

LINKSAF EN OMHOOG

CDA

KEES WAAGMEESTER

Na mijn vorige "Linksaf en Omhoog" werd ik opgebeld door een verontruste radikaal, die mij verzocht voortaan niet meer te flirten met het CDA. Het CDA is onbetrouwbaar, we hebben ervaringen genoeg. Het blijkt moeilijk te zijn een beetje normaal over het CDA te spreken. Het alermakkelijkste is die partij af te schrijven en een soort consequente oppositie tegen haar te bedrijven. Toch kom je daarmee niet ver. Ik signaleerde de vori-

ge keer, dat de PPR bondgenoten heeft binnen het CDA. Dat is een constatering die niet alleen van belang is voor toekomstige coalitievorming. Ik vind de opmerking vooral van belang voor de meningsvorming over politieke en maatschappelijke onderwerpen, waarvan de wetgeving of andere parlementaire behandeling vaak alleen maar het sluitstuk is. Vernieuwingen moeten maatschappelijk bevochten zijn, rijp zijn. Dan pas kunnen ze in wettelijke structuren worden geregeld.

Daarom ook is een tezeer gericht zijn op het parlementaire werk niet goed. Terecht stelt de PPR steeds weer, dat buitenparlementair werk even belangrijk is als parlementair werk. Wie trouwens een beetje oplet en kijkt wat PPR-leden over het algemeen buiten de partij doen, kan ge-

rust zijn. Het besef dat veranderingen moeizaam in actiegroepen en andere maatschappelijke processen bevochten moeten worden leeft sterk onder PPR-ers en geeft onze partij ook een stabiele ondergrond. De weloverwogen maatschappij-analyse die aan alle werk in en buiten de partij ten grondslag ligt, maakt de PPR weerbaar in de verkiezingsslagen. Het geeft ook een rust en enig noodzakelijk zelfbewustzijn. De PPR hangt niet aan het zijden draadje van de gunst van de zwevende kiezer.

Terugkerend tot de bondgenoten binnen het CDA, constateer ik, dat in de huidige politieke situatie het CDA de doorslag moet geven in het politiek vertalen van vernieuwingen die maatschappelijk al bevochten zijn. Want dat doet zich namelijk vandaag de dag voor:

Een meerderheid van het Nederlandse volk toont zich tegenstander van kernwapens op ons grondgebied, toont zich tegenstander van kernenergie, tegenstander van apartheid. Daarin speelt de progressieve vleugel van het CDA ook een rol. Maar door de partij-politieke organisatie komt deze meerderheid er vaak gewoon niet uit. Wanneer ik dat constateer, geloof ik niet, dat ik flirt met het CDA.

Ik wil elke verwantschap en elk bondgenootschap in de samenleving en in de politiek uitdrukkelijk signaleren. Niet alleen om wellicht eens tot vruchtbare samenwerking te komen in een kabinet, ook om die bondgenoten de weg naar de PPR niet te blokkeren wanneer hun eigen vertrouwde omgeving hen te vijandig wordt of uit-spuwt.

PPR achter aktie tegen diskriminatie van vluchtelingen

BERT WILLEMSSEN

Turkije omvat de gebieden waar de christelijke kerk haar eerste bloei beleefde en waar rond de zesde eeuw vrijwel de gehele bevolking christen was. Door historische ontwikkelingen, waarvan de opkomst van de Islam de voornaamste was, nam het aantal christenen af. De laatste eeuw moeten zij het ontgelden. Tussen 1895 en 1923 werden enkele honderdduizenden vermoord en miljoenen gedeporteerd. Van de huidige bevolking is nog slechts 0,5% christen.

De Turkse grondwet geeft hun vrijheid van geloof, maar in de praktijk blijkt die niet te bestaan. Met name in Zuidoost-Turkije staan de christenen aan zware druk bloot. Getuigenverklaringen spreken over gewapende overvallen op huizen, winkels en bedrijven, over kidnapping van huwbare meisjes (die dan aan moslims worden uitgehuwelijkt) en over allerlei vormen van afpersing. De politie treedt hiertegen niet op. Dit beeld wordt bevestigd door het rapport-Carragher. Veel christenen verlaten daarom Turkije.

Tijdens het kabinet-Den Uyl werden twee groepen christenen uit Turkije - in totaal 600 mensen - toegelaten. Daarna wordt, op 1 maart 1977, hun toelating definitief gestaakt. Op 21 februari 1978 heft de staatssecretaris van Justitie, dat is dan sinds enkele weken mevrouw Haars, deze stop op. Zij doet dit echter niet door vanaf dat moment weer de normale regels toe te

passen, maar door criteria vast te stellen, die alleen voor deze groep gelden en die enger zijn dan de normale regels.

Omdat alle ontwikkelingen weinig hoop gaven op een goede oplossing voor de problemen van de in ons land aanwezige christenen uit Turkije werd op 13 april, Goede Vrijdag, de Sint Jan in Den Bosch betrokken door deze vluchtelingen.

Eind juni vond - op initiatief van Ria Beckers - een kamerdebat plaats, dat resulteerde in een heroverweging van alle afgewezen aanvragen. Als reactie daarop werd de aktie in Den Bosch beëindigd. Begin augustus deelde de staatssecretaris de resultaten van die herbeoordeling mee aan de Kamer: daaruit blijkt dat van de 265 aanvragen er alsnog 89 gehonoreerd werden en ruim 130 nog in behandeling waren. Eenenvertig aanvragen werden, op onduidelijke gronden, afgewezen.

Tot 1 september had men de tijd elders een oplossing te vinden. Na die datum werd gevreesd voor optreden van Justitie. Daarom werd op 2 september een schuilplaats gezocht in de Hervormde Kerk in Almelo.

De situatie daar veranderde rond 20 september. De bereidheid van het kerkbestuur verminderde nadat zij die dag een gesprek met mevrouw Haars had gevoerd. Een dag later werden de kort gedingen, die vier vluchtelingen, die direkt uitgezet dreigden te worden, verloren. Dat betekende dat zij niet in Nederland mochten blijven tot hun

zaak door de Raad van State was behandeld. Daarbij werd een hardere lijn van Justitie verwacht. Deze konklusie was mede gebaseerd op het snelle antwoord op kamervragen van Ria Beckers (wat er op wees dat Justitie de handen vrij wilde hebben). Op 22 september werd daarom besloten dat de groep de kerk zou verlaten en zou onderduiken. Dit gebeurde nog diezelfde dag en de daarop volgende nacht.

Het ziet er momenteel niet naar uit dat snel een oplossing gevonden zal worden. Een politieke oplossing lijkt gezien de opstelling van de „grote" fracties in de Tweede Kamer op korte termijn niet mogelijk. Daarom zullen akties voor deze groep nodig blijven. De PPR zal deze blijven steunen. Voor haar is de oplossing in het recht te vinden: deze mensen dienen volgens de zelfde maatstaven te worden beoordeeld als elke andere vluchteling. Op basis van het verdrag van Genève en de vreemdelingenwet hebben zij dan recht op een verblijfsvergunning. Wie dit recht niet wil erkennen, zou althans op humanitaire gronden mee moeten werken aan de verlening van een verblijfsvergunning.

Voor een goede oplossing is veel steun uit de Nederlandse bevolking nodig. Dit kan in de eerste plaats door de aktie financieel te steunen. Het giro-nummer is 3363115 ten name van B. Thyssen te Vught. Wie aktiever steun wil geven kan contact opnemen met het aktiecentrum 41+, dat gevestigd is in De Duif, Prinsengracht 754 te Amsterdam, tel. 020-241566.

Kerngroep: begroting, themagroep, aktiekrant

De Nederlandse regering mag geen besluit nemen tot vernieuwing van kernwapens omdat daarover een brede maatschappelijke discussie (ruim 400 IKV-kernen) in volle gang is en omdat 58% van de bevolking zich – volgens een enquête van het ministerie van defensie heeft uitgesproken tegen kernbepanning.

Dit zei voorzitter Herman Verbeek op de kerngroep van 20 oktober in Amersfoort in het kader van de verantwoording van het partijbestuur. Nederland moet „dwarsliggen”, een kritische functie vervullen, binnen de NAVO, die immers zegt uit te zijn op vrede maar niet aan deze bedoelingen wil beantwoorden, maar die de gespletenheid van Europa in stand houdt, ook doordat het bondgenootschap geen eigen defensieoverleg voert met de landen van het Warschaupakt.

Ook Ria Beckers wees er (bij de verantwoording van de Tweede Kamerfractie naar aanleiding van de Algemene Beschouwingen) op dat Nederland in de NAVO zaken als de vernieuwing van kernwapens kan tegenhouden. Het CDA moet in dit opzicht kleur bekennen.

Het partijbestuur onderhoudt contacten met de Grünen in de Duitse bondsrepubliek die in Bremen en Ahaus zulke opmerkelijke en verheugende stembussuccessen hebben geboekt. Wel is daarbij eens te meer gebleken dat de term „Radikalen” voor Duitsers een andere klank heeft dan voor ons en hen afschrikt. „Radikaaldemokraten” klinkt al beter, aldus Herman Verbeek. De ontwerpbegroting 1980 – gebaseerd op nog onvolledige gegevens over '79 en dus voor veranderingen vatbaar – werd door de kerngroep goedgekeurd en aan het kongres ter vaststelling voorgelegd. Deze begroting is opnieuw het resultaat van veel gepuzzel, van wikken en wegen, woekeken met de beschikbare middelen. Het partijbestuur stond voor de noodzaak van meer assistentie, met name voor de sekretaris Buitenland, de sekretaris Voorlichting en de penningmeester: administratieve assistentie, waardoor de post Lonen van f 186.000 met f 40.000 moest worden verhoogd. Dit vergt offers en die betekenen:

Nederland kan en móet vernieuwing van NAVO-kernwapens tegenhouden

– voorlopig één nummer minder van de PPR-aktiekrant: 15 in plaats van 16 nummers, maar de omvang blijft gelijk;

– een kleine contributieverhoging (bij een jaarinkomen tussen f 25.000 en f 30.000 bijvoorbeeld f 7,25 i.p.v. f 7,– per f 1.000 inkomen);

– Aftopping van de afdrachten aan de provinciale actiecentra, waarbij de kleine actiecentra worden ontzien.

De kerngroep benoemde op voorstel van het partijbestuur tot leden van de financiële commissie: Gidi van Dongen, Nico Keek, Ton Rijkhof en Wil Wernink.

Partijkrant

De „smaaknota” van het partijbestuur over de PPR-aktiekrant werd door de kerngroep goedgekeurd. De discussie over functie, inhoud, opmaak, wervend vermogen en structuur zal, samen met de resultaten van een te houden lezers-enquête, stellige bijdragen tot een evaluatie en mogelijke verbeteringen van de partijkrant.

De onafhankelijkheid van de redactie – en dus ook van redactionele commentatoren – wordt in de reglementen

van de partij en in een redaktiestatuut vastgelegd. De Stichting Radikalenkrant, die de PPR-aktiekrant thans uitgeeft, kan dan vervallen. De redaktieraad legt jaarlijks via het partijbestuur verantwoording af aan de kerngroep, die de redaktieraad kan herbenoemen of ontslaan.

In de „smaaknota” wordt gewezen op het feit dat in een actiekrant van 16 pagina's, gezien de min of meer vaststaande pagina's er maar 8 beschikbaar zijn voor nieuws over: Tweede en Eerste Kamerfractie, partijbestuur, kerngroep, kongressen, raadsfrakties, statenfrakties, themagroepen, studiestichting actiecentra, enz. enz. „Elke redactie ziet zich voor een eeuwigdurend selectieprobleem en voor een onoplosbaar dilemma geplaatst: meer inhoud gaat ten koste van de vorm en de leesbaarheid; een leesbare opmaak kost meestal een hoeveelheid kopij”, aldus de „smaaknota”.

De kritiek van kerngroepleden betrof onder meer: te weinig nieuws uit de actiecentra, te weinig aktualiteit (i.v.m. produktietermijn van tien à veertien dagen); een niet-„politiek” gekozen kommentator; het niet in ieder nummer opnemen van de lange lijst van PPR-rapporten en andere publikaties; te lange artikelen; te korte artikelen. „Als ik de PPR-aktiekrant heb gelezen zou ik beter moeten weten hoe de wereld in elkaar zit...”, aldus een stem uit Groningen.

De verantwoording van de themagroep Milieu werd voor kennisgeving aangenomen. Aan de hand van het schriftelijke stuk werd geconstateerd dat de actiecentra de themagroep meer moeten inschakelen, dat veel PPR-achterban buiten PPR-verband actief is; dat het nodig is een aantal „slapende” groepen op te heffen en dat de indruk bestaat dat er meer geïnteresseerden en deskundigen zijn dan „fundamentele denkers”. Wat dit laatste betreft: er moet worden gewaakt voor een op de achtergrond raken van het lange-termijndenken. Het partijbestuur heeft een commissie themagroepen ingesteld, waarin zitting hebben de voorzitters van de vier themagroepen, de portefeuillehouders van het partijbestuur en Gerard Nijssen.

Duitsers stellen Nederland voor voldongen kernenergie-feiten

Albert Storm, de éénmansfractie van de PPR in de gemeenteraad van Borne (O.) heeft in de raadsvergadering van 25 oktober bereikt dat met 16-2 stemmen (tegen was alleen de VVD; het CDA was vóór) een door hem ingediende motie werd aangenomen tegen de vestiging van nucleaire installaties in Duitsland, vlak bij de grens met Twente.

Eenmansfractie

PPR in Borne

bindt kat de bel aan

In de motie vraagt de raad van Borne B en W bij regering en Tweede Kamer zijn grote bezwaren en verontrusting kenbaar te maken omdat:

- door het te laat en onvolledig verstrekken van informatie er niet kan worden gesproken van inspraak;
- de Duitse plannen een grensoverschrijdende werking hebben waarbij Nederlandse belangen niet voldoende in acht zijn genomen.

Verder vraagt de motie de Nederlandse regering de regering van de Bondsrepubliek te verzoeken de plannen tot het bouwen van nucleaire installaties in het grensgebied op te schorten totdat er een gemeenschappelijke Euregio-mening is ontwikkeld over het toepassen van kernenergie.

De motie speelt in op de bestuurlijke hulpeloosheid in Nederland wat de Duitse plannen betreft - een hulpeloosheid die al van verscheidene kanten is geuit.

De Duitsers (de Belgen trouwens ook) tonen een opmerkelijke voorkeur voor grensplaatsen als het gaat om kerncentrales, opslag van kernafval en andere levensgevaarlijke zaken. De Duitsers kunnen cynisch aanvoeren dat hun grensgebieden aan de kant van Nederland minder dicht bevolkt zijn (Belgen kunnen dát niet eens), daarmee geven ze meteen ook toe dat er ernstige risico's worden genomen.

Het is allesbehalve fraai wat de Duitsers zonder Nederland daar hoe ook in te kennen vlak over de Nederlandse grens doen of van plan zijn in de volgende, aan het dichtbevolkte Twente grenzende plaatsen:

- Ahaus: plannen voor een nieuwe

kerncentrale; plannen voor een „Zwischenlager”, een als tijdelijk bedoelde opslag van 1500 ton zwaar radioactief afval („tijdelijk” betekent voor minstens tien jaar, daarna zou het levensgevaarlijke vuilnis dwars door de bondsrepubliek moeten worden getransporteerd naar Gorleben, óók een grensplaats, maar dan aan de kant van de DDR);

- Gronau (vrijwel grenzend aan Enschede): een ultracentrifuge om uranium te verrijken op komst (gezellig in de buurt van Almelo waar zoiets al ...);

- Lingen: een in 1977 wegens technische mankementen gesloten (dus blijkbaar niet-veilige) kleine kerncentrale moet worden vervangen door een nieuwe en zeer krachtige; het ontwerp dateert van vóór de ramp in Harrisburg en houdt ook geen rekening met sindsdien gewijzigde nieuwe veiligheidsopvattingen.

Het dagelijks bestuur van het Gewest Twente heeft een maand geleden al formeel bezwaar aangetekend tegen de plannen voor Lingen en geklaagd over de Duitse tegenwerking op het gebied van het verschaffen van gevraagde informatie. Bij het bepalen van de plaats van de centrale hebben de Duitsers - aldus het Gewestbestuur - alleen rekening willen houden met de geringe bevolkingsdichtheid binnen een straal van veertig kilometer op eigen grondgebied. De Duitseys hebben geen rekening gehouden met de eveneens binnen die straal - maar dan in Nederland - liggende stedelijke agglomeratie van Twente.

In de bondsrepubliek heeft men al, zonder met Nederland te overleggen, besloten over zaken waarover in Nederland volgens de procedure „brede maatschappelijke discussie over het gebruik van kernenergie” pas over enkele jaren moet worden beslist. Die brede discussie is dan voor de grenstrook zinloos - aldus het Gewestbestuur.

De Duitsers stellen Nederland voor voldongen feiten, aldus het Gewestbestuur. Informatie, laat staan inspraak, wordt botweg geweigerd. De vraag rijst of men in Nederland wel enig inzicht zal krijgen in het Westduitse energieprogramma voordat de diverse installaties gebouwd en in werking zijn. Zonder enig overleg zijn

de Duitsers gaan bouwen aan de opwerkingsfabriek in Gronau, de centrale in Lingen, terwijl ook de opslag van kernafval in Ahaus wat de Duitse instanties betreft in kansen en kruiken schijnt.

Dit alles is uiteraard in flagrante strijd met een van de kernpunten in de PPR-visie: de regio en de noodzaak van een grensoverschrijdend regiobeleid.

Daarom is het hartverwarmend dat met de PPR min of meer geestverwant groeperingen als de Grünen in Duitsland een groeiende respons krijgen op hun aktie tegen het levensgevaarlijke energieprogramma van de Duitse autoriteiten. Dat bleek vorige maand bijvoorbeeld bij de gemeenteraadsverkiezingen in Ahaus, waar de Grünen maar liefst 25,5% van de stemmen behaalden - in weerwil van de onverkwikkelijke chantage die hogere Duitse instanties toepassen jegens het gemeentebestuur van Ahaus dat financieel beroerd zit en zal blijven zitten als het de kernafvalplannen afwijst - maar dat boven Jan zal komen, een zeer aantrekkelijk ontspanningscomplex en nog veel meer zich kan gaan veroorloven als het die onzalige plannen aanvaardt. Het ziet er naar uit dat er ook in West-Duitsland - alle tegenwerking (o.a. via officieuze Beruftsverbote en verdachtmakingen) ten spijt - zoiets op gang komt als een brede maatschappelijke discussie. Er wordt althans in toenemende mate getwijfeld aan de alleenzigmakendheid van kernenergie.

Dat de Grünen bij de Europese verkiezingen niet aan bod konden komen is voor een belangrijk deel te wijten aan de hoge kiesdrempel waarmee de Duitsers kleine partijen (als „extremistisch” gedoodverfd) willen weren. Maar bij de parlementsverkiezingen in de (stad-)deelstaat Bremen van vorige maand speelden de Grünen het toch maar klaar die kiesdrempel van 5% te overschrijden: ze haalden 5,4% en daarmee vier zetels, van de honderd. Ook in Bremen was de bouw van een kerncentrale een belangrijk verkiezingsitem, maar daarbij kwam ook het verzet tegen nog meer industrievestiging, nog meer satelliet-slaapsteden, nog meer grootschaligheid - kortom: „Gefundenes Fressen” voor de PPR, waarvan onmiskenbare geestverwanten in Bremen in opmars zijn. En in Ahaus... Wie volgt?

Eenmansfractie Peter Lankhorst over door CDA tegengehouden keuze als wethouder

In Amsterdam heeft (zoals in de landelijke media breed is uitgemeten) opnieuw een wethouderscrisis gewoed na het uittreden van de CPN uit het programcollege dat sindsdien wordt gesteund door PvdA, CDA, D'66 en PPR. Op het CDA na waren alle partijen het er over eens dat Peter Lankhorst – de eenmansfractie van de PPR in de

Amsterdams raad – op de lege wethoudersstoel moest komen. Het CDA hanteerde tegenstrijdige argumenten om Peter Lankhorst uit het college van B en W te weren – argumenten die de werkelijke drijfveren in een rookgordijn moeten hullen. Peter Lankhorst vertelt in het volgende interview wat hij van een en ander vindt.

Kreatieve PPR-oplossingen voor combinatie

WALTER VAN OPZEELAND

Wat denk je nu van dat CDA in Amsterdam?

Peter Lankhorst: „Een merkwaardige toestand: PvdA, D'66 en PPR vinden unaniem dat er best een PPR-wethouder kan komen. Onze andere partner in het programcollege van B en W, het CDA, komt met een merkwaardig inkonsequente argumentatie om te zeggen dat er géén PPR-wethouder mag komen. Wij zijn woedend, omdat het CDA komt met een argument dat bij ons ook wel heeft gespeeld: het ongewone van de combinatie wethouder-eenmansfractie. Maar wij dachten daarvoor een aardige oplossing te kunnen vinden. De oplossing waar wij aan dachten was ook voor PvdA en D'66 aanvaardbaar. De meerderheid van de CDA-onderhandelaars – er was ook een minderheid in de CDA-fractie die er anders over dacht – kón of wilde dat niet accepteren.”

Die merkwaardig inkonsequente argumentatie móet wel iets versluieren. In eerste instantie kwam het argument naar voren dat de PPR de 'bijwagen' van de PvdA zou zijn... Wat zou de werkelijke reden kunnen zijn?

Peter Lankhorst: „Je kunt er alleen

naar raden... Vindt het CDA de PPR misschien radikaler dan de PvdA, is het CDA misschien bang dat de PPR door duidelijke bestuursverantwoordelijkheid op een wethoudersstoel in een grote stad zich voor de kiezers te duidelijk profileert? ... In die richting móet je wel denken. Een wethouder leveren is iets anders dan een raadslid hebben. Maar het CDA wist dat wij vorig jaar, toen deze raad aantrad, al de keus voor bestuursverantwoordelijkheid hadden gemaakt. We hadden voor de raadsverkiezingen een akkoord met de PvdA en op basis van ons eigen programma hebben we daarna besloten dat we het programcollege konden steunen. De PPR-ledenvergadering had al voordat deze crisis uitbrak onze koers goedgekeurd, gezegd dat we op de ingeslagen weg door moesten gaan. Intern speelde dus zeker niet de vraag: bestuursverantwoordelijkheid ja, of nee... Het ging om de keus wethouder of raadslid. En daar waren we hier in Amsterdam al uitgekomen. Het is merkwaardig dat nu de CPN uit het college is, je hier in Amsterdam dezelfde partijen in B en W ziet als die welke het eerste kabinet-den Uyl steunden: PvdA, CDA, D'66 en PPR. Dat is geen toeval, vind ik. En ik heb sterk het gevoel dat het CDA er nu be-

hoefte aan heeft naar buiten toe uit te dragen dat de PPR de spanning van bestuursverantwoordelijkheid niet aan zou kunnen... Met zoveel woorden heeft het CDA althans gezegd dat de PPR door de combinatie wethouder-eenmansfractie onder te zware spanning zou komen te staan, gesuggereerd dat die spanning zich zou meedelen aan het college van B en W, dat de PPR-achterban best eens een wethouder zou kunnen terugroepen...

In het kabinet-den Uyl heeft het CDA ook steeds een spelletje gespeeld van de PPR kan geen bestuursverantwoordelijkheid aan. En als je dan kijkt naar de hele rit van dat kabinet, dan zie je dat het uiteindelijk het CDA is geweest dat het kabinet ten val heeft gebracht. Niet de PPR...

Wat je nu hier in Amsterdam ziet, is dat het CDA al bij voorbaat – wanneer het er naar uitziet dat er een PPR-wethouder komt – gaat stoken en rondbazuinen dat de PPR geen bestuursverantwoordelijkheid aankan. Confronteer dat dan met wat er landelijk heeft plaatsgevonden. Als het geen angst is voor de PPR, wat is het dan wel? Ze hebben er behoefte aan de PPR in de PSP-rol te drukken: leuk, lief, maar besturen, ho maar... Die Lankhorst is

CDA lijkt bang voor PPR in Amsterdam

wel goed, prima zelfs, maar zijn achterban zal hem wel breken... Terwijl de PPR-achterban duidelijk heeft laten blijken daar geen enkele reden voor te zien.

Bij dat alles komt nog dat, ook al door deze hele geschiedenis, binnen de PvdA de nodige spanning heerst. Het CDA wist dat ik kon rekenen op de steun van de hele PvdA, terwijl dat voor de diverse PvdA-kandidaten voor het wethouderschap zeker niet gold. Er zijn zelfs raadsleden weggelopen..."

Angst voor de PPR dus, naar het schijnt. Waar blijft de 'bijwagen' van de PvdA?

Peter Lankhorst: „De samenwerking PvdA-PPR heeft zeker gespeeld in de onderhandelingen. Op zichzelf is het een rare constructie dat wij B en W steunen maar geen wethouder hebben. Dat is ook de reden dat ik de PvdA-fraktievergaderingen bijwoon om de nodige informatie op te doen. Tijdens de onderhandelingen is door de PvdA niet tegengesproken dat de PPR met een eigen wethouder ook onafhankelijker van de PvdA zou kunnen opereren. D'66 vond dat best aantrekkelijk. Die hebben ook een wethouder in het college en ze zouden het aardig vinden als ook de PPR een wethouder zou hebben die wat losser staat van de PvdA. Heel die 'bijwagen' is een uitvinding van het CDA. Kijk maar naar ons stemgedrag in de raad. Als het CDA werkelijk in een 'bijwagen' gelooft, waarom kiest het dan uiteindelijk voor een PvdA-wethouder? Terwijl het CDA zegt niet te twijfelen aan mijn kwaliteiten, niet te twijfelen aan de politieke koers van de PPR..."

Hoe had de PPR-Amsterdam zich de combinatie wethouder-eenmansfraktie voorgesteld?

Peter Lankhorst: We hebben er heel serieus over nagedacht, voor en tegen zorgvuldig afgewogen. Het kon best. Het zou betekenen dat ons dagelijks bestuur, met name de voorzitter, een wat aktievere rol zou moeten krijgen naar de publiciteit toe. De voorzitter zou een deel van wat je anders doet als raadslid moeten opvangen, omdat je als wethouder uiteraard je collegiale plicht en je collegiale verantwoordelijkheid hebt.

Algemene beschouwingen had je niet meer in de raad kunnen houden. Dat had het CDA goed door... Maar wat je natuurlijk wél kunt, en ook moet doen, is als wethouder verantwoording afleggen aan je algemene ledenvergadering. Nou, beschouw dat - als je het doet ongeveer op het moment van de algemene beschouwingen in de raad - als de algemene beschouwingen van de PPR. Dat kun je uiteraard naar buiten brengen. De pers zou het best leuk vinden: alternatieve PPR-algemene beschouwingen. Zo zijn er voor alle kwesties goede, creatieve oplossingen te bedenken. Misschien had het CDA dat óók wel door: te veel publiciteit voor die PPR."

Vertegenwoordiger van aktieve achterban

In de raad is Peter Lankhorst als eenmansfraktie van de PPR van alle kanten lof toegezwaard. Hoe zie je je zelf als eenmansfraktie?

Peter Lankhorst: „Ik zie mezelf als PPR-vertegenwoordiger in de gemeenteraad. De PPR-mensen moeten het gevoel hebben dat ik namens hun praat en stem. Dat kun je alleen doen dank zij de steunfraktie, aktieve werkgroepen, buurtgroepen, kortom dank zij de aktieve belangstelling van je achterban, waar je informatie van krijgt, waar je zaken mee kunt doorpraten. Die mij toegezwaide lof geldt dus eigenlijk mijn achterban. Het zal ook die combinatie zijn waar het CDA bang voor is. Die ene vertegenwoordiger, die kun je wel inpakken, zeker in B en W met gesloten deuren. Maar hij vertegenwoordigt een club die wat voorstelt en die zich nogal eens laat horen."

Dat werkt bij het CDA anders...

Peter Lankhorst: „Het CDA mag in Amsterdam acht keer zo groot zijn als de PPR, op die spannende dinsdagavond, daags voor de wethoudersverkiezing, hielden PPR én CDA een algemene ledenvergadering. Bij ons waren er zo'n honderd mensen. Bij het CDA waren het er óók honderd... En

het was hun eerste CDA-bijeenkomst. Bij ons de zoveelste..."

De kwaliteit van het stadsbestuur is in Amsterdam ook nogal in het geding - zeker bij de oppositie.

Peter Lankhorst: „Die kwaliteit wordt voor een groot deel bepaald door de verstandhouding met je achterban. Die is bij de PPR duidelijk beter dan bij de PvdA, maar die partij is ook zoveel groter.

De landelijke beeldvorming over de kwaliteit van het Amsterdamse stadsbestuur wordt, vind ik, ook wel wat vertekend door het feit dat je hier landelijke bladen hebt, die alleen aandacht besteden aan echt kritieke feiten en weinig schrijven over het gewone raadswerk, dat echt ook wel normaal verloopt. En wat hier in Amsterdam het beeld nog eens extra vertekent is het feit dat het Amsterdamse programcollege het afgelopen jaar een aantal punten heeft moeten laten liggen doordat er die diverse, zo breed in de media uitgemeten incidenten waren die eerst moesten worden opgelost. Als PPR staan we in ieder geval nog steeds achter het program en dus ook nog steeds achter het vernieuwde college."

Een vernieuwd college dat het resultaat is van moeizame onderhandelingsrondes. Het waren er minstens zes. En ze waren niet openbaar...

Pieter Lankhorst: „Mét D'66 vonden wij dat ze wel openbaar moesten zijn. Wat ik ook in de raad heb gezegd, is dat je uit al dat moeizame, eindeloze heen-en-weer-gepraat de conclusie moet trekken dat er in zo'n onderhandelingsdelegatie echt meer vrouwen zouden moeten zitten. Er was er nu maar één: een PPR'ster. Vrouwen bedrijven politiek anders dan mannen, zijn directer, meer to the point... Mannen praten meer, praten om de dingen heen, stellen ze ingewikkeld voor, hullen ze in rookgordijnen. Wij hadden het gevoel dat we allerlei soort spelletjes aan het spelen waren: poker, mens-erger-je-niet, monopoly, noem maar op. Vrouwen prikken de zaken veel eerder door. Vrouwen geven zulke spelletjes spelende mannen volkomen terecht het gevoel dat ze als volwassen kerels wel héél kinderachtig, om niet te zeggen kinds, bezig zijn."

NIEUWS UIT DE aktie CENTRA

PPR Groningen kiest nieuwe voorzitter

Op de laatst gehouden ledenvergadering van het PPR aktiecentrum stad-Groningen is tot nieuwe voorzitter gekozen Gerard Sierksma (34), wetenschappelijk medewerker aan het Economisch Instituut van de Universiteit. In zijn toespraak beklemtoonde Sierksma de rol van de PPR ter linkerzijde van de PvdA en de CDA. Volgens hem dienen de progressieve mensen die in het verleden PvdA of CDA hebben gestemd ernstig te overwegen bij de komende verkiezingen op de PPR te stemmen, vooral nu de verrechtsing, ook in de PvdA, meer en meer toeneemt. „Een krachtige PPR ter linkerzijde van de PvdA betekent veel en veel meer voor de progressieve inbreng dan een paar extra zetels voor de PvdA”, aldus Sierksma. Als belangrijke taak voor het Bestuur ziet hij niet alleen de ondersteuning van Wim Wildeboer in de Gemeenteraad, maar zeker ook van al die PPR'ers die werkzaam zijn in organisaties als Milieudefensie, Fluitekruid, ENFB, Werkgroep RKZ of Werkgroep Eemsmond.

„De PPR is een beweging en in beweging”, aldus Sierksma, „en PPR'ers zijn actief op alle terreinen van het leven.”

Gerard Sierksma

Najaarskongres PPR-Drenthe

Op 15 december wordt in Borger het najaarskongres gehouden van de PPR-Drenthe. De bijeenkomst begint om 10.00 uur. Na de pauze spreekt Ria Beckers. Aan de orde komt voorts de beleidsnotitie van het provinciaal bestuur, „Gewoon Doorgaan 2”. Er moeten twee nieuwe bestuursleden worden gekozen omdat Wim Teunissen en Winnie Scaf reglementair aftreden en herkiesbaar zijn. Ook moeten er drie kerngroepsleden worden gekozen omdat Luuk Karst, Rieks Post en Arnold Scaf aftredend en niet-herkiesbaar zijn.

Rijksweg 58

De PPR-werkgroep Leefbaarheid Breda heeft een elf pagina's tellende nota samengesteld: Naar een *her-overweging* van Rijksweg 58, die een ver-

slag is van een PPR-aktiemaniëfestatie waarin bezwaren zijn gebundeld tegen het doortrekken van deze rijksweg tussen Bavel en Rijsbergen ten zuiden van Breda en Ulvenhout. De nota kost f 2,50, inkl. porto, te storten op giro 2307469 t.n.v. Penningmeester PPR Breda.

Pleidooi voor sneltram

De aktiecentra Amstelveen, Uithoorn en Mijdrecht houden via een nota een pleidooi voor een sneltram als verbinding tussen deze plaatsen onderling en met Amsterdam. Deze nota is opgesteld voordat B en W van Amstelveen zich tegen een tramverbinding met de hoofdstad uitspraken. Aan de bezwaren waarop dit besluit is gegrond komt de nota volgens de samenstellers echter tegemoet, want PPR-plan levert wel een „sneltram” op, een „hoogwaardige railverbinding”.

Alternatieve Sinterklaas in Amsterdam

Het PPR-aktiecentrum organiseert op 5 december een alternatieve sinterklaasavond, die een vrolijk feest belooft te worden waarvan de opbrengst gaat naar de Zuid-Amerika-aktie van Solidaridad.

Van 19.00 tot 23.30 uur is jong en oud welkom in De Populier, Nieuwe Herengracht 93 in Amsterdam. Onder het motto „Oh, kom er eens kijken” wordt een zeer afwisselend programma geboden voor slechts één gulden per persoon entree. Voor meer informatie: Antoinette, tel. 020/931630 of Cees, tel. 020/946289. (Het ligt niet in de bedoeling dat Harry voor Sinterklaas speelt.)

KORT & GOED

Ria Beckers heeft aan staatssecretaris Kraaijeveld-Wouters van CRM gevraagd naar een **boerderij in Wildervank** waar in moeilijkheden verkerende kinderen en moeders al zestien

jaar gastvrijheid genieten. De sociale diensten van Veendam en omgeving, die de financiële kant van de opvang regelen, komen wat dat betreft in moeilijkheden door nieuwe regelingen om „oneigenlijk gebruik van bijstandsgelden” tegen te gaan en hiermee dreigt ook een goed partikulier initiatief in het nauw te komen.

Aan dezelfde staatssecretaris vraagt Ria Beckers wanneer de vorig jaar door de Kamer per motie-Beckers gevraagde voorstellen „voor het einde van het zittingsjaar 1978-'79” blijven om verlichting mogelijk te maken van de arbeidstaak van **oudere, ongehuwde, werkende vrouwen**.

Leo Jansen wil van de minister van economische zaken weten waarom deze van mening is dat in de politieke besluitvorming in Nederland het laat-

ste woord is gesproken over vereisten waaraan **zoutkoepels** voor het opwerken van radioactief afval moeten voldoen. De minister vindt dat er zo snel mogelijk moet worden gestart en Leo Jansen vraagt waarom dat moet.

Ria Beckers heeft vragen over de **Emancipatiecommissie** gesteld aan staatssecretaris Kraaijeveld-Wouters.

Leo Jansen heeft tijdens de discussie over de planologische kernbeslissing **Waddenzee** o.m. een motie ingediend waarin wordt gevraagd alle die zee rakende besluiten te nemen met instemming van de ministers die verantwoordelijk zijn voor natuurbeheer en milieuhygiëne. Op hetgeen Leo Jansen verder heeft gezegd komen we in de volgende aktiekrant uitvoerig terug.

ISP: Den Haag houdt het Noorden een fopspeen voor

Het Integraal Structuurplan Noorden des Lands (ISP), waarover de Staten van de noordelijke provincies al weinig enthousiast zijn, heeft ook in de openbare commissievergadering van de Tweede Kamer aanleiding gegeven tot veel kritiek. Leo Jansen zei namens de PPR-fractie dat het ISP *geén integraal* structuurplan is. Wél een beperkt pakket maatregelen die stuk voor stuk op eigen merites moeten worden beoordeeld. Naast leuke dingen voor het noorden bevat het pakket maatregelen die meer een symbolische en psychologische waarde als *fopspeen* hebben bij de aanpak van de problemen in het noorden. Wat dat betreft springt de *aanlanding van LNG* eruit. Het ISP is niet *integraal* omdat, terwijl men in 1973 begon met de opstelling van het plan, er drie jaar later de sociaal-ekonomische sektor werd uitgelicht omdat daar geen tijd meer voor was. Aan de samenhangen die zich voordoen tussen de verschillende beleidsterreinen is niet voldoende recht gedaan. Zo is er ook geen analyse van de uitwerkingen van voorgestelde maatregelen voor andere beleidssectoren en andere belanghebbenden. Alleen de knelpunten worden opgesomd. Regionaal beleid wordt al met al teruggebracht tot regionaal sociaal-ekonomisch beleid, opgeschilderd met maatregelen in andere beleidssectoren.

Daarom diende Leo Jansen een motie in waarin gewezen wordt op de onrechtvaardige overheersing van het ministerie van Ekonomische Zaken, gepleit wordt voor decentralisatie van het beleid en gevraagd wordt om maatregelen om de coördinatie van het regionaal beleid op rijksniveau door Binnenlandse Zaken te laten doen.

Geen inspraak

Het noorden zelf had maar weinig in te brengen omdat:

- het terrein van de gezamenlijke verantwoordelijkheid zeer beperkt is;
 - de invloed van noordelijke volksvertegenwoordigers in de Staten nagenoeg nihil was;
 - op gebieden met meningsverschillen tussen het rijk en het noorden een minister het heft in handen houdt.
- Kortom: de inspraak bij het opstellen van het ISP is een mislukking geworden, terwijl inspraak toch vereist was

voor een breed maatschappelijk draagvlak voor het regionaal beleid. Daarom nodigde Leo Jansen de regering via een motie uit op korte termijn door een onafhankelijk instituut de gang van zaken met de inspraak voor het ISP te laten onderzoeken, de oorzaken van de mislukking te achterhalen en vast te stellen aan welke voor-

**De volledige tekst van de in deze rubriek min of meer samengevatte toespraken, Kamervragen en andere stukken is voor belangstellenden verkrijgbaar bij:
PPR-fractie Tweede Kamer,
Binnenhof 1a, 2513 AA Den Haag, tel. 070-614911 tst. 2277.**

waarden moet worden voldaan om regionaal beleid voortaan mede te laten berusten op inspraak.

Nu het ISP eenmaal ontwikkeld is, zal het nog maar zeer marginaal kunnen worden beïnvloed, wil men het plan niet wezenlijk aantasten. Het is als een web dat in zijn geheel in beweging raakt als het op één punt wordt aangegrepen. Daarbij komt dat de ISP-nota uiterst vaag blijft over de manier waarop in de toekomst inspraak op provinciaal vlak moet plaatsvinden.

Werkgelegenheid

Het ISP omvat een vriendelijke analyse, met aandacht voor de ontwikkeling van nieuwe normen, voor andere mogelijkheden tot ontplooiing van factoren die de arbeidsomstandigheden beïnvloeden, voor de betekenis van kleinschaligheid voor de wisselwerking met facetten zoals energie, milieu en landschap. Een analyse die aankno-

pingspunten biedt voor een goed beleid, maar het ISP trekt er niet de voor de hand liggende conclusies uit.

De PPR-fractie betwijfelt ten eerste of de voorgestelde maatregelen meer dan zijdelingse invloed zullen hebben bij het terugdringen van verschillen in werkgelegenheid en in inkomen tussen het noorden en de rest van het land. De taakstellingen zijn immers niet haalbaar en de uitwerkingen zijn zo overtrokken voorgesteld, aldus Leo Jansen, „dat het woord misleiding bij mij opkomt.“ De toekomstverwachtingen voor de ekonomische ontwikkeling kloppen immers niet. Het achterblijven van de algemene ekonomische ontwikkeling zal in het noorden een versterkte weerslag hebben. Daarbij komt dat er steeds minder ruimte komt voor compensatie. De achterstand wordt dus groter, de mogelijkheden deze weg te werken worden kleiner.

De grenzen van de groei zijn immers bereikt. In klassieke maat gemeten zal de groei niet meer dan 1% per jaar kunnen zijn, in plaats van de veronderstelde 2 à 3%. Tegelijkertijd weten we dat er legio mogelijkheden zijn voor maatschappelijk zinvolle arbeid, nu zoveel werk uit de markt is geprijsd. Daar komt bij dat energieschaarste betekent dat de ekonomie zal worden ge-regionaliseerd en meer arbeidsintensief zal worden. Daarom is het voor de PPR-fractie onbegrijpelijk dat vanuit het noorden een pleidooi wordt gehouden voor energie-intensieve bedrijvigheid. De nieuwe gegevens hebben grote betekenis voor de samenstelling van een pakket van goederen en diensten met toekomstwaarde, voor nieuwe produktiewijzen en arbeidsomstandigheden - kortom: voor werk en bestedingsmogelijkheden in het noorden.

In deze zin diende Leo Jansen een derde motie in, waarin wordt gesteld dat onder meer de toekomstige energieschaarste zal nopen tot een verandering van de samenstelling van het pakket goederen en diensten en tot aanpassing van produktiemethodes met een verschuiving van kapitaals- naar arbeidsintensief. Dit kan verschuivingen met zich meebrengen in de verhouding tussen de marktsektor, de publieke sektor en de onbetaalde sektor in de ekonomie.

Ook de PPR-aktiekrant staat volop ter discussie binnen de partij en dat is maar goed ook. Zo'n discussie is noodzakelijk om te komen tot een beter blad, dat aan de verwachtingen van de lezers kan beantwoorden én nog meer, nog veel onverwachts kan bieden. Er wordt gewerkt aan een nieuwe opzet, niet alleen van de aktiekrant, maar ook van heel de PPR-publiciteit. Oude structuren verdwijnen, zoals de Stichting Radikalenkrant, die tot nu toe de PPR-aktiekrant uitgeeft. Een krant die ongeveer even oud is als de PPR. Van

het begin af fungeert Jan Heytel als directeur van deze krant. Zijn dag-en-nacht bezig zijn als directeur van SOS Wereldhandel noodzaken hem ten lange leste die vrijetijdsbesteding, het directeurschap van de aktiekrant, op te geven. Stéphanie Brokerhof sprak met Jan Heytel over zaken als de aanvankelijke opzet van de PPR-aktiekrant, alternatief handel drijven of PPR-achtige ideeën die buiten de partij worden verwezenlijkt.

SOS (alternatieve) WERELDHANDEL: inhoud geven aan bereidheid tot solidariteit

STÉPHANIE BROKERHOF

Op het station in Haarlém haalt Jan Heytel mij af en ik zit nog maar net bij hem in de auto of we beginnen oude herinneringen op te halen. Wij kennen elkaar goed uit de begintijd van de PPR. Zo'n acht jaar geleden deden we samen mee aan de akties „R” en op een kongres hebben we ooit diep in de nacht nog eens een motie gemaakt, die de verschillende meningen moest verwoorden - en die werd aangenomen.

Jan Heytel en ik zijn elkaar daarna van uit het oog verloren. Allebei bleven we druk bezig voor de PPR, maar op andere terreinen. Jan is al die tijd bestuurslid geweest van de Stichting Radikalenkrant, de uitgeefster van deze PPR-aktiekrant waarvan hij de directeur-acquisiteur-loonadministrateur is. Per 1 januari houdt hij daarmee op. Dat is de reden waarom ik hem opzoek.

Hoe begon het allemaal met de PPR-aktiekrant?

Jan Heytel: „Kort na de oprichting van de PPR zijn we met zijn drieën: Michel van Hulten, Ruud Bouwens en ik, met een krant begonnen. Onze eerste vergadering was in Polen, dat Amsterdamse restaurant dat later is uitgebrand. Het ging er toen om wat mensen te hebben die de krant in technisch opzicht op poten konden helpen, die de zaak konden organiseren. In het tweede jaar vertrok Ruud Bouwens naar Zambia om daar ontwikkelingswerk te gaan doen en sinds die tijd heb ik eigenlijk in mijn eentje de technische kanten van de aktiekrant gerund. In het vierde of vijfde jaar hebben we een andere naam verzonnen: PPRAK die

intern wel aansloeg maar naar buiten toe vraagtekens opriep... Toen was er al sprake van de krant, die we in een stichting hadden ondergebracht, mét de verschillende andere stichtingen binnen de PPR in één grote structuur te verenigen. Daar zijn ze, naar ik begriep, nu nog mee bezig...

Wat ik erg goed heb kunnen zien is de groei van de partij en ook de terugslagen. Dat zag je direkt aan de oplaag van de krant. De laatste jaren ligt die zo rond de twaalfeneenhalfduizend. In die tijd kon ik het werk in mijn eentje aan de krant nog best aan; het liep allemaal als vanzelf en daardoor was er in de partij over dat werk ook eigenlijk niets bekend. Ik deed al die jaren de financiën, de advertenties, de administratie en niemand vroeg zich af hoe dat was georganiseerd. Met de inhoud van het blad, verzorgd door Kees Waagmeester toen en door Walter van Opzeeland nu, had ik niets te maken. Zo hoort het ook in het krantenbedrijf: de directie heeft zich niet te bemoeien met de inhoud van het blad.”

Waarom werd destijds die stichting Radikalenkrant opgericht?

Jan Heytel: „Er ontstonden in die tijd binnen de PPR meer stichtingen. Het was niet de bedoeling dat die een eigen leven gingen leiden, ze waren er wel degelijk mee verbonden, moesten zich verantwoorden enzovoort. De Stichting Radikalenkrant werd opgericht omdat we daardoor ontwikkelingsmogelijkheden voor het blad zagen. We hadden het idee een krant te maken die een veel breder publiek zou kunnen bereiken dan alleen PPR-leden. Daarom wilden we geen partij- of

clubblad, maar een soort magazine om de niet te stuiten hoeveelheid nieuwe PPR-ideeën te spuien, op zo breed mogelijke schaal te verspreiden. Dat is gewoon niet gelukt en nu is het een partijorgaan. Bij mij lagen ook niet direct de mogelijkheden er een enorm bedrijf van te maken. Ik heb een drukke werkkring. Dat zal ook wel een van de redenen zijn dat het niet is gelukt.”

Waarom houdt je binnenkort op met dit werk voor de aktiekrant?

Jan Heytel: „In de eerste plaats omdat die hele administratief-technische zaak toch ook weer zo ingewikkeld is geworden dat mij een aantal deskundigheden ontbreekt om dat bij te kunnen houden. Neem nu de loonadministratie, daar heb ik echt andere mensen bij nodig. Een ander punt is dat het werk erg veel tijd vraagt, die ik er best voor over zou hebben, maar het lukt me gewoon niet.”

Als jij weggaat, wat gebeurt er dan?

Jan Heytel: „Ik heb begrepen dat het de bedoeling is de stichting op te heffen en het blad op te nemen in een PPR-publiciteitsstructuur. Vorig jaar hebben we al eens vergaderd over al die loslopende stichtingen in de PPR. De ene heeft één man in dienst, de andere anderhalve en daar hebben ze allemaal eigen regelingen voor en aparte administraties. Dat is niet zo efficiënt. Ik vind het erg belangrijk dat al die stichtingen worden opgeheven en in één verband worden gebracht. Dat geeft ook de mensen die je in dienst hebt wat meer zekerheid. Zoals het nu loopt vind ik het nogal amateuristisch.”

Jan Heytel neemt afscheid als directeur PPR-aktiekrant

Had je als directeur meer belangstelling voor de aktiekrant dan een gemiddelde lezer of blader jij het blad ook even door en lees je alleen wat je direkt interesseert?

Jan Heytel: „Ik heb juist een dubbele interesse. De eerste is dat ik wil weten wat er in staat, ook al voel ik mij er beslist niet voor verantwoordelijk. Maar die aktiekrant is feitelijk voor mij het enige kommunikatiemiddel met de PPR, want ik ben nu niet meer zo direkt bij de PPR betrokken als in de eerste vijf jaar van het bestaan van de partij. Mijn tweede belangstelling geldt de technische kant van het blad, waarvoor ik wel verantwoordelijk ben. Ik moet kijken of de krant op een redelijke manier is gedrukt, controleren of de advertenties die zijn opgegeven er ook in staan, ervoor zorgen dat er rekeningen voor komen en vooral dat die ook worden betaald...”

Wat vind je van de aktiekrant die immers je enige kontakt is met de partij. Heb je daar genoeg aan?

Jan Heytel: „Wat mij opvalt is dat die krant op een soms zichtbaar moeizame manier - woekeren met de ruimte bijvoorbeeld - zoveel sterk uiteenlopende functies tegelijk probeert te vervullen. Je kunt het in zo'n beperkt kader van zestien pagina's niet iedereen naar de

zin maken. Als je dat dan toch móet doen krijg je een halfslachtig geheel. Je ziet nu dat de aktiekrant aandacht besteedt aan akties, ontwikkelingen in de samenleving, dingen waar de PPR bij betrokken is. Daarnaast lees je partijnieuws- en standpunten: Kommunikatie naar binnen toe, vooral, vaak goede op-peppers, vaak ook intrappen van open deuren. Als je steeds weer leest bijvoorbeeld dat Leo Jansen naar Straatsburg moe(s)t, dan denk je: dat weet ik toch al... Maar je kunt óók lezen waarom dat zo nodig moe(s)t.

Als propaganda naar buiten heeft zo'n partijkrant niet zoveel te zeggen - is misschien ook voor goede schrijvers niet zo aantrekkelijk om in te publiceren want die goede PPR-schrijvers lees je elders... Als propaganda naar buiten kan zo'n strikt partijorgaan ook niet veel te zeggen hebben als het vooral de leden moet bedienen, daarbij moet woekeren met ruimte en te kampen heeft met lang-schrijvers, die niet willen beseffen dat ze niet worden gelezen als ze het niet kort houden. Ik vraag me al met al af of we de krant wel goed gebruiken.”

De PPR-aktiekrant is voor jou een vrije-tijdsbesteding. Wat doe je voor de kost?

Jan Heytel: „In het dagelijks leven

werk ik voor de SOS Wereldhandel van de Stichting Ontwikkelingssamenwerking, een alternatieve handelsorganisatie die op een kleinschalige manier produkten importeert die uitsluitend afkomstig zijn van basisgroepen in de Derde Wereld, dat wil dus zeggen: rechtstreeks van de mensen die de goederen produceren. De bedoeling is dat de mensen dáár er beter van worden, ook door het opbouwen van een betere, rechtvaardiger handelsstructuur waarbij niemand zich ten koste van een ander kan verrijken. Het gaat SOS Wereldhandel er om de producenten in de Derde Wereld te steunen in hun streven naar zelfstandigheid. Daarbij gelden een aantal strenge criteria. Steun aan de armsten moet gegarandeerd zijn. Criteria gelden ook bij de verkoop van de produkten hier: er moet informatie worden gegeven over het projekt, zeg maar de herkomst en de productie-

Informatie over Derde Wereld móet je op de koop toe nemen

omstandigheden in de ruimste zin, over de ontwikkelingsproblematiek en de relatie met andere wereldproblemen. Die informatie is voor ons eigenlijk belangrijker dan de verkoop. Informatie kan immers een belangrijke rol spelen bij het aankweken van solidariteit met de strijd van de basisgroepen in de Derde Wereld.

Wat nu mijn rolletje in dit geheel betreft: ik probeer zoveel mogelijk koffie, thee en kunstnijverheid uit ontwikkelingslanden te verkopen plús die informatie die op de koop toe móet worden genomen. Rechtstreekse hulp bieden om de mensen in de Derde Wereld zelf in staat te stellen op hun eigen manier iets aan hun levenssituatie te verbeteren. Ik doe veel aan begeleiding van groepen en organisaties die bezig zijn zich bewuster te worden van waar het in die Derde Wereld werkelijk om gaat. Ik probeer een link te leggen tussen die problematiek en de situatie hier - de bij veel mensen aanwezige bereidheid tot solidariteit ook inhoud te geven. PPR-achtig - zou ik zeggen, al doe ik het dan buiten de PPR.”

(vervolg op pagina 15)

(advertentie)

Er is een progressieve spaarbank in ons land.

Waar blijven die progressieve sparenders nou...

De Algemene Spaarbank voor Nederland is een spaarbank die gesneden is op de maat van uw principes. De ASN is voortgekomen uit de moderne arbeidersbeweging. En steekt dat gegeven niet onder stoelen of banken.

Ook in de bedrijfsvoering verloochent de ASN haar afkomst niet. Daarom kunt u er ook zeker van zijn dat de ASN geen beleggingen voor uw spaargeld kiest waar zij gezien haar maatschappelijke inzichten niet achter staat.

De ASN belegt wel zo veel mogelijk in maatschappelijke en culturele instellingen en - niet te vergeten - in de woningbouw. Dat betekent dat de ASN u geen gouden bergen belooft als u daar gaat sparen. U krijgt een eerlijke rentevergoeding. Niet meer, maar zeker niet minder. En... rente zonder bijsmaak.

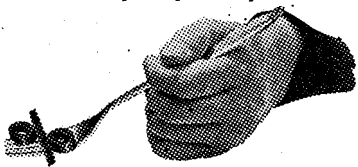
De ASN is in 1960 opgericht door het NVV en De Centrale. Dit geeft haar de verplichting om rekening te houden met de belangen van de groeperingen waarvoor de ASN is opgericht en waaruit zij is voortgekomen.

De ASN: maatschappelijk progressief en principieel. Zo'n spaarbank zou gekozen moeten worden door iedereen die zich verwant voelt met de progressieve beweging in ons land. Door u dus.

Welnu, het minste wat u kunt doen is u te informeren over de ASN. Over de makkelijke manier van sparen (in nauwe samenwerking met de postgiro) en over de vele andere, aantrekkelijke spaarvormen.

U komt er dan meteen achter dat de ASN met haar 55.000 spaarders met een gezamenlijke inleg van 200 miljoen gulden, niet de eerste de beste is. Daarom... vul de bon in deze advertentie in.

Een progressieve daad. Een principiële stap.

**Algemene Spaarbank
voor Nederland**
geeft rente zonder bijsmaak

Bon sturen aan: Algemene Spaarbank voor Nederland,
Antwoordnummer 1188,
2500 VB Den Haag.

U hoeft geen postzegel te plakken. U kunt ook bellen: 070-470181 of ons bezoeken: Rijnstraat 28, Den Haag (vlakbij het Centraal Station) tussen 08.30 uur en 17.00 uur.

Iedereen die voor 1 juli 1980 een spaarrekening opent met tenminste f 50,- als eerste inleg krijgt als welkomstgeschenk een spaarpremie van f 7,50.

Naam en voorletter(s): _____

Adres: _____

Postcode en woonplaats: _____

wenst nadere inlichtingen over:*

- de ASN in het algemeen
- de ASN-spaarrekening, gekoppeld aan de postrekening
- wenst tevens een formulier om een postrekening te openen
- het giraal sparen (sparen zonder boekje)
- de Vroeg-Bij-rekening (een unieke regeling voor jeugdigen t/m 17 jaar)
- het jeugdsparen De Zilvervloot (voor jeugdigen van 15 t/m 20 jaar)
- het termijnsparen (met opzegtermijn)
- het depositosparen (met een vaste looptijd)
- spaardeposito-bewijzen (met een vaste looptijd)

* aankruisen wat u wenst.

DE STEM DES VOLKS

DE STEM DES VOLKS

DE STEM DES VOLKS

DE STEM DES VOLKS

Dessie Woods

Van de vele oproepen om te schrijven uit solidariteit heb ik er nu eens een opgevolgd en een kaart gestuurd naar president Carter over Dessie Woods. Wat ik me er wel bij heb bedacht is, dat wellicht niet iedereen in het Engels kan schrijven. Missien hoeft dat ook niet, maar 'tzou sommigen tegen kunnen houden om ook mee te doen. Ik pretendeer helemaal niet dat ik een geweldige brief in het Engels kan maken (zeker niet zonder woordenboek), maar geef hieronder mijn tekst weer. Ik koos overigens een kaart van Unicef met vredesduiven er op om de boodschap in te verpakken.

Lia Hofmeester-Janssen
Bladel

Dear Mr. Carter,
Not only in the USA but also in my country of course, you are known as a president who is a fighter for human rights and equality. It's also known in the Netherlands that a black woman, Dessie Woods, is convicted to prison for 22 years and is kept prison for over 3 years now. Her „crime”: selfdefence against a raper.

I can't believe it's necessary to write a list of all kind of arguments to you, to prove that the condemnation of Dessie Woods is a crime to the belief in justice of millions of people, especially women.

It's also an attack on your reliability as the leader of a nation that is proud to give the key in universal discussions about human rights.

My conclusion is clear, I think and my opinion is, yours has to be clear too: „noblesse oblige” and your obligation is to look after every obvious case of injustice in your own country too!

I write you after reading an appeal in the paper of my politic party. I've no idea of the number of men and women who'll write you too. But my deep conviction is, that your opinion and decisions in case of justice may not depend on „numbers”. Of course, votes and numbers are important in elections, but, being elected, you are responsible for the welfare of any individual in the country you preside.

I hope you'll think in the way and that Dessie Woods will experience that.
yours sincerely,

(vervolg van pagina 13)

Je bent niet de enige PPR'er die buiten de PPR om bezig is PPR-ideeën vorm te geven... SOS Wereldhandel zegt in ieder geval veel voor heel wat PPR'ers. Je vertelde me van tevoren, toen we bij die Chinees aten, dat je er dag en nacht mee bezig bent. Wat doe je dan konkreet?

Jan Heytel: „Dat betekent dat je vooral steeds goed moet nadenken over wat je aan het doen bent. En dat is niet de direkte verkoop van je spullen. Dat is maar een middel. Het gaat om de overdracht van informatie met het doel die solidariteit te kwaken die heel de wereld moet omvatten en die een voorwaarde is wil je in vrede kunnen leven. Als je dat hard wilt maken, dan moet je er allereerst voor zorgen dat je je zaakjes goed hebt opgezet, dat ze goed opgezet blijven ook...”

Krijgen jullie respons?

Jan Heytel: „Die respons kun je het makkelijkst aflezen uit de omzet die je maakt, ook al laat solidariteit zich niet in cijfers uitdrukken. Ik ben met dit werk in '73 begonnen hier in Haarlem om de eerste vestiging van de SOS in Nederland te ontwikkelen. In acht maanden verkocht ik toen voor zeventigduizend gulden. Dat is niets als je het vergelijkt met nu. In '78 verkochten we voor ruim negenhonderdduizend gulden en we verwachten dat het dit jaar ruim een miljoen zal worden.

We hebben zelfs maatregelen moeten nemen tegen deze groei, voorzover het de ontwikkeling betreft van bepaalde mechanismen die je niet wilt omdat ze je ware bedoelingen dreigen te overwoekeren. Ik bedoel hiermee dat zo'n grootschaligheid je werk dreigt te ontmenselijken, denk maar aan administratieve rompslomp, aan heel dat hebben en houden van big business. Daar hebben we het mes in gezet. SOS is weer kleinschalig en in zijn organisatievorm democratisch.

Maar over die respons, voor het gemak uitgedrukt in cijfers. Die cijfers geven in ieder geval een aanwijzing dat steeds meer mensen belangstelling tonen voor de Derde Wereld en voor de informatie die wij daarover geven. Dat is goed voor de Derde Wereld - het is óók goed voor ons in deze Eerste Wereld. Wij laten immers zien hoe je op een alternatieve manier handel kunt drijven. Het kán anders... Een bedrijf als het onze, zonder representatieve poespas, gewoon in een loodsje in de Haarlemmermeerpolder, dat kan heel goed stand houden, dat kan zijn mensen normaal betalen, laten meebeslissen en zich bij hun werk persoonlijk betrokken laten voelen; dat kan ook op een eerlijke manier de producenten van zijn handelswaar betalen voor hun werk. We slaan gewoon een aantal tussenschakels in de handel over en kunnen daardoor ook onze verkoopprijzen op een normaal peil houden. Dat kan allemaal... vooropgesteld dat je er niet

op uit bent jezelf ten koste van anderen te verrijken. Dat 'eerlijk' zaken doen op de traditionele, kapitalistische manier kan óók anders...”

Hoe ben je hiertoe gekomen?

Jan Heytel: „Ik had een heel goede baan in het verzekeringswezen. In Amsterdam-noord, waar ik vroeger woonde was ik actief in acties als de Vredesweek de wereldwinkel en dergelijke. Vrije-tijdsbesteding, zoals de PPR-aktiekrant. Nu kan ik me nauwelijks een meer het kapitalistisch bestel bevestigende business voorstellen dan het verzekeringsbedrijf. Ik kreeg het gevoel: wat ik 's avonds probeer tegen te gaan, dat ben ik overdag aan het bevestigen. Ik moest dus wel stoppen met die verzekeringsbusiness toen ik kans zag iets anders, iets beters te kunnen doen.”

We praten nog lang door, vooral over die PPR van vroeger, toen iedereen elkaar nog kende, alles samen en saamhorig werd gedaan... Het enthousiasme van toen komt weer boven. „Misschien kom ik straks toch op het kongres”, belooft Jan. Dat hoop ik maar, want die mensen uit de begintijd van de PPR horen bij de partij, we mogen ze niet verliezen. Hopelijk weet het actiecentrum Haarlem Jan Heytel te vinden, of een van onze werkgroepen. Mensen als Jan Heytel zouden ook in de PPR hun PPR-ideeën vorm moeten geven.

PPR-groepen

„Voor veel mensen bestaan er drempels om actief te worden in de partijpolitiek; door gebrek aan kennis en/of ervaring, financiële middelen, gebrek aan zelfvertrouwen en door praktische onmogelijkheden. Ook met de manier waarop politiek wordt bedreven (de onderlinge concurrentie, de zakelijke en afstandelijke houding van veel mensen) zijn andere mensen het vaak niet eens. Tenslotte vinden we als mensen dat er vaak te weinig rekening wordt gehouden met standpunten van andere mensen in de PPR. Om aan deze dingen te werken hebben mensen elkaar nodig... etc”.

Kijk, zo zou ik een stukje

simpel kunnen vertalen van „Wat willen en wat doen de PPR-vrouwengroepen” in PPR-aktiekrant 146, blz. 4. En als ik dan tenslotte lees wat het „Landelijk PPR-vrouwenoverleg doet en wil”, dan bestaan er blijkbaar weinig drempels, veel activistes, behoorlijk wat middelen, zelfvertrouwen en mogelijkheden, dat inderdaad de vraag opkomt: „Is een PPR-vrouwengroep wel nodig?”, zoals die te Utrecht (blz. 2) wordt gesteld.

Maar goed (of verkeerd) ik ben een man en ik zal dat allemaal wel niet zo goed begrijpen. Vraag me intussen wel af, wat mensen als Ria Beckers en Dilia van der Heem daar nu eigenlijk van vinden. Zelf vind ik die „apartheid” nogal beledi-

gend voor vrouwen met zich zo afzonderlijk te organiseren in een partij waar het om mensen gaat en diskriminerend voor mannen, die toch best ruimte aan medemensen, dus ook vrouwen, willen geven? Waarom dan niet gewoon met elkaar aan politiek gedaan, een ieder op haar en zijn wijze?

In elk geval beter dan: PPR-vrouwen, PPR-mannen, PPR-jongeren (meisjes en jongens afzonderlijk?), PPR-ambtenaren, PPR-arbeiders, PPR-welzijnswerkers, PPR-(ex)pastóors, PPR-raadsleden, en ga zo nog maar heel lange tijd door. Iedere groep heeft wel z'n specifieke mogelijkheden en mogelijkheden om vergaderingen, studiedagen, cursussen te houden en blaadjes vol

te schrijven. Volgt de „Tilanus-vraag”: Moet dat nu zo? Klassestrijd vervangen door seksestrijd? Zouden we met elkaar als mensen (vrouwen en mannen) ook nog gewoon kunnen doen? Geëvrouwcipeerd? 't Lijkt me vruchtbaarder voor de werkelijke zaken die aan de orde zijn, zoals ontwapening, milieu, energie, werk, etc. Met wat meer vrouwen in het bestuur en de redactie van deze krant, dat wel.

**Oene Bergher
Heerenveen**

Naschrift van de redactie: *Kunnen Oenes PPR-mannen die ruimte ook geven aan vrouwen? En waarom ontbreken de PPR-homo's in zijn opsomming? Onbewuste diskriminatie? ...*

SOCIALE VERDEDIGING

De PPR richtte in 1975 een werkgroep *Sociale Verdediging* op. Later kwamen er leden uit andere richtingen bij. Tijdens de jaarvergadering van Pax Christi op 27 oktober in Amersfoort werd een bundeling artikelen gepresenteerd, van o.a. Hylke Tromp, Johan Galtung, Gene Sharp en Adam Roberts.

De inhoud van dit boek *Sociale Verdediging* wordt samengevat in de ondertitel: *theorieën over niet-militaire verdediging als alternatief voor geweldpolitiek en nucleaire afschrikking.*

Het boek is uitgegeven door Pax Christi-België en Xeno in Groningen; 256 blz., prijs f 19,90. Het

voorwoord is van Boy Trip.
Een zeer belangrijk boek.

Rectificatie

Niet Jacques Zuurbier, maar Jan Zuidgeest is het die als bestuurslid af-treedt omdat hij is gekandideerd als voorzitter van de themagroep Welzijn. In de vorige aktiekrant (pag. 2) is in dit opzicht een fout geslopen.

GROOTSTE RAMP SINDS 2^e WERELD OORLOG

Kurt Waldheim, sekretaris-generaal van de Verenigde Naties, zegt tegenover de pers: 'In Cambodja dreigt de grootste ramp sinds de Tweede Wereldoorlog. Hongerdood dreigt voor miljoenen.'

Naar schatting komen 2,2 miljoen mensen om van honger, als niet onmiddellijk hulp geboden wordt. Het Medisch Comité heeft f 200.000,— vrij gemaakt voor onmiddellijke hulp en beschikt over de kanalen deze te geven waar dit het hardste nodig is. Het Medisch Comité stuurt melkpoeder en medicijnen (penicilline, antibiotica, vitaminen).

Ook U kunt helpen. Stort een bijdrage voor medische hulp aan Cambodja. Postgiro 10 90 400. MCNV, Amsterdam. Doe het nu. Doe het voor 't te laat is.

GIRO 1090400

Medisch Comité Nederland-Viet Nam. Postbus 5701. 1007 AS Amsterdam.

Begin november verschijnt 'Cambodja Dokumentatie' - een informatiemap met achtergrond-artikelen. Stuur vijf gulden en U ontvangt de dokumentatie franco thuis.

HELP CAMBODJA

MEDISCH-COMITÉ
NEDERLAND-VIETNAM
GIRO 1090400 ADAM
BLIJFT HELPEN!

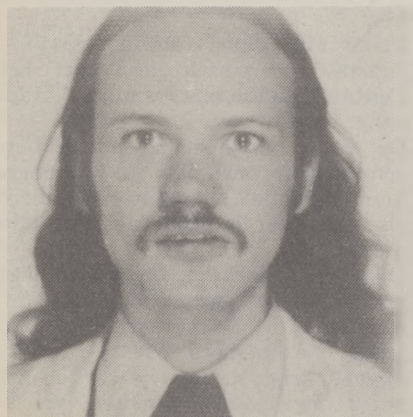
PPR AKTIE KRANT

VERSCHIJNT MINSTENS ZESTIEN MAAL PER JAAR

23 NOVEMBER 1979, NUMMER 149

PPR-kongres herkiest voor het eerst partijvoorzitter

Herman Verbeek is sinds het PPR-kongres in Utrecht de eerste herkozen voorzitter van de PPR. Ria Beckers wenst hem hiermee geluk (foto). Het kongres was een grandioze PPR-manifestatie – en een indrukwekkende oproep tot verzet tegen de kernbewapening. Meer over dit kongres – ook in beeld – op de pagina's 3 t/m 9.

PPR-jongeren versterken kracht en invloed van de partij

De PPR-jongeren versterken de kracht en de invloed van de PPR. Aldus Jan Berends, de voorzitter van de Groningse PPR-jo. Cint Kortmann sprak met hem over deze springlevende en een gezonde groei vertonende groep binnen

de PPR, en over een geslaagde kraakactie die spekulanten dwarsboomde en zorgde voor een eerlijker manier van woningvoorziening. Een aktie die anderen kan inspireren. Zie **pagina 10 en 11.**

PPR

AktieKrant

uitgave

Stichting Radikalenkrant
verschijnt
elke twee weken

directie

Jan Heytel, Gidi van Dongen,
Louis Vuurboom

redactieraad

Erik Akkermans, Gerard de Oude,
Kees van Twist

redactie

Hans Berrevoets, Stéphanie Brokerhof,
Harm Lamberts, Wil Merkies,
Walter van Opzeeland (eindredacteur)
Kees Waagmeester

productie

Brouwer Offset b.v.,
Utrecht / Delft

redactie-adres

Walter van Opzeeland,
Rapenburgplein 67,
1011 VH Amsterdam, tel. 020-254434

kopij

naar het redactie-adres
getypt met redelijke marge
blad aan één kant gebruikt

abbonementen

à f 22,- per jaar
Buro Politieke Partij Radikalen
Singel 277, Amsterdam
Telefoon 020-227342

kontributiebetalingen

Penningmeester PPR,
postgiro 1575600 te Amsterdam

advertenties

uitsluitend: Jan Heytel,
Schreveliusstraat 68, Haarlem
Telefoon overdag 02505-791,
's avonds 023-314160

basis-layout

Joep Paulussen

EVEN GEDULD A.U.B.

Het PPR-kongres moest een en ander laten liggen omdat het ondanks alle ervaring in planning toch te veel hooi op zijn vork bleek te hebben genomen. Iets dergelijks, dat ook met dat kongres heeft te maken, trouwens, vertoont deze aktiekrant. De afwegingen van de door eindelo-

ze selectieproblemen geteisterde eindredakteur zullen vast wel tot teleurstellingen leiden. Maar in de volgende aktiekrant, op 21 december gedateerd, hoopt hij alie verzuim in te halen. Daarom: even geduld a.u.b.

(N.B.: wél even opgeven bij SJW, Singel 277, Asd., tel. 020/256046/227342/247570).

Amsterdam – 15 dec., 10.00 u. Moseshuis, Waterlooplein: studiedag Buitenlanders op de grens van twee werelden.

Borger – 15 dec., 10.00 u.? najaarskongres PPR-Drenthe, Ria Beckers over de mens in de verzorgingsstaat.

Groningen – 17 dec., 19.30 u. De Beurs: Ria Beckers (werkbezoek); 15.00 u.: RKZ.

Euthanasie

De subgroep Euthanasie van de werkgroep Gezondheidszorg van de themagroep Welzijn heeft een 33 pagina's tellende discussienota uitgebracht over Euthanasie. Herman Verbeek schreef het voorwoord, met de aanbeveling het stuk met dezelfde zorgvuldigheid te lezen als waarmee het werd geschreven. Geïnteresseerden kunnen het bestellen door overmaking van f 5,70 (inkl. porto) op giro 3143470 t.n.v. Partijburo PPR, Amsterdam. Ook kan de nota worden afgehaald bij het partijburo, Singel 277 Amsterdam. De prijs is dan f 4,-.

Studiedag over Buitenlanders

Zaterdag 15 december wordt een studiedag gehouden naar aanleiding van de notitie „Buitenlanders op de grens van twee werelden”, die gepubliceerd is in PPRak nummer 146 van 12 oktober.

Plaats: Mozeshuis, Waterlooplein 57 te Amsterdam (bereikbaar vanaf het Centraal Station met tramlijn 9). Aanvang: 10 uur.

De werkgroep heeft de notitie herschreven op basis van de binngekomen reacties. Dit nieuwe stuk dient als basis voor de discussie op de studiedag.

Opgave bij voorkeur voor 2 december a.s. bij het partijburo, Singel 277, Amsterdam t.a.v. de werkgroep buitenlandse werknemers. Wie zich (tijdig) opgeeft krijgt de nieuwe versie, met enige begeleidende stukken, vooraf toegezonden.

24 nov. – 21 dec.

Utrecht – 24 nov., 12.00 u. Veemarkthal (streekbus 57 of 58 vanaf CS, richting De Bilt): demonstratie tegen modernisering van kernwapens met o.m. Ria Beckers.

Amsterdam – 26 nov., 20.00 u. Krasnapolsky: forumdiskussie kernwapens met o.m. Henk Waltmans.

Eibergen – 26 nov., 20.00 u.?: forumdiskussie landbouw met o.a. Leo Jansen.

Delft – 27 nov., 16.30 u.?: studium generale, Leo Jansen incl. „viewdata”.

Tilburg – 27 nov., 20.00 u. PPR-winkel: discussieavond PPR in de jaren '80.

Delft – 29 nov., 20.00 u. Filmhuis, Kromstraat 27, solidariteitsavond Palestijnse volk.

Amstelveen – 29 nov., 20.00 u. Het Dorstige Hert, Dorpsstraat 64: 10 jaar PPR-Amstelveen m.m.v. Herman Verbeek.

Roermond – 30 nov., 20.00 u. Oranjerie: ledenverg. PPR-Limburg met Ria Beckers en Henk Waltmans; die dag ook werkbezoek aan Limburg Tweede Kamerfractie.

Den Haag – 1 dec., 11.00 u. Rijswijkseweg 1 (voormalig hotel, naast Rotankoning, 5 min. v. station H.S. – rechts-af): PPR-homogroep.

Amsterdam – 5 dec., 19.30 u. De Populier, Nieuwe Herengracht 93: alternatieve sinterklaas t.b.v. Solidaridad.

Nijmegen – 6 dec., 20.00 u. Oranjésingel 42: discussieavond over PPR in jaren '80 m.m.v. Herman Verbeek.

Wageningen – 11 dec., ?? ledenvergadering aktiecentrum.

Utrecht – 15 dec., 10.00 u. Cunera, Nieuwe Gracht 32: PPR-jongerendag

OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT

DE ZETEL VAN LELYSTAD

HERMAN VERBEEK

Onderweg naar het kongres in Utrecht las ik: in Nederland worden nu ook proeven genomen met „embryo-overplanting”.

Stel, je hebt een merrie die heel hoog kan springen, je laat haar dekken, de bevruchte eicel neem je weg en breng je in een andere merrie, bijvoorbeeld een onbelangrijke koudbloed. Intussen wordt de be-roemde merrie snel weer hengstig, zo kun je van haar in één jaar 16 veulens (8 x 2 bevruchte eicellen) fokken, dat is in tien jaar 160 veulens.

Waarvan neemt Nederland die proeven over? Inderdaad van Amerika. Ik sliep tijdens ons tweedaags kongres op de zolder van een boerderij vlak bij Utrecht. Midden in de nacht werd ik ijskoud wakker. Radeloos lag ik te denken over die selectie en manipulatie van dieren. „Sneller – hoger – sterker”. Die wet van de Olympische Spelen is de wet van heel onze maatschappij: „het recht van de sterkste”.

In de Veemarkthallen, waar het restaurant helemaal vol liep met onze ruim 500 kongresgangers, huiverde ik nog.

Geldt ook bij ons dat „recht van de sterkste”?

Zullen de best gebekten, de slimsten, de brutaalsten het hoogste woord voeren?

Het was een magnifiek kongres. Daags nadat de Kamer aan minister Scholten praktisch vrij mandaat had gegeven om met de NAVO mee te lopen, konden de kranten en het NOS-journaal breed brengen, dat de PPR nu een burgerverzet met alle wettige middelen verwacht, en zal

helpen organiseren.

Diezelfde zaterdagmiddag vergaderde de Partijraad van de PvdA.

Daar kwam scherpe kritiek op de fraktie van Den Uyl, omdat slechts 13 PvdA-ers de anti-kernwapen-motie van de PPR hadden gesteund. En de Partijraad diende een gelijklopende motie in; die werd, na lang aandringen van Den Uyl en het PvdA-bestuur, met slechts 62 tegen 53 stemmen verworpen.

De IKV-enquêtes hebben duidelijk gemaakt dat een meerderheid van de „gewone mensen” het PPR-verzet tegen de kernwapens deelt. De PPR zegt niet tegen Moskou: „je kunt ons hebben, pak ons maar”.

De PPR zegt: „de oude beer Breznev is misschien even onbetrouwbaar en bang als wij zijn; wij leveren ons niet aan hem uit, maar wij onderhandelen wél”. Dat is geen gevaarlijke en naïeve weerloosheid. Dat is: elkaar de kans geven tot tegemoetkoming.

Deze standpuntbepaling, aan de hand van een eenstemmig aanvaarde motie van het partijbestuur, was het belangrijkste resultaat van ons najaarskongres. De politieke bestaansnoodzaak van de PPR was opnieuw versterkt.

Er waren ook mindere momenten in de Veemarkthallen. Misschien niet in politieke zin, wel in de persoonlijke sfeer. En „persoonlijk is politiek”. Dat is een prima gezegde uit de vrouwenbeweging. We hadden momenten waaraan nog geen kongres eigenlijk helemaal ontkomt: als het gaat om het hardste schreeuwen. Op die momenten huiverde ik: toch nog „het recht van de sterkste”? Ik dacht: op een kongres moet je je waardigheid niet verliezen, maar

juist vinden.

Het middengedeelte van de agenda was het best: toen Peter Blanker gezongen had, spraken Mary Nelis en Paddy Doherty uit Noord-Ierland. Zij spraken met spaarzame woorden over de afgrijselijk wrede behandeling van de 4000 gevangenen in het concentratiekamp Long Kesh, dat de Britten bezuiden Belfast hebben gebouwd. Onze Noord-Ierse vrienden kunnen zich eenvoudig de luxe niet permitteren om grote woorden te verspillen. Toen zij gesproken hadden, kongresseerde de PPR ineens rustiger, menselijker, een uur lang. Toen begreep ik wat het PPR-program eigenlijk bedoelt. Onze maatschappij selekteert zozeer de sterksten uit de sterksten. En daaronder fokt ze steeds willozer, volgamer, verdoofder en vooral machtelozer onderdanen. Zij moeten gaan als het bedrijf sluit. Zij moeten zich arbeidsongeschikt vinden, als een machine het automatisch kan. Zij moeten ja knikken als de „christenen” beslissen dat produktie van nieuwe atoomwapens noodzakelijk is.

Zou ik opnieuw gekozen zijn als voorzitter om mijn zachte eigenschappen of om mijn harde hebbelijkheden? Hoe selekteren wij in de PPR? Ik liep even uit de kongreszaal en trof beneden Hans Bieuwenga van PPR-Lelystad. Zij verkocht cartoons over ons program als kerstkaart. Maandags de twaalfde riep ze door de telefoon: „we hebben de zetel in Lelystad, de VVD kreeg de zetel niet”. De PPR kwam in Lelystad tot 3,4%, dat is omgerekend in kamerzets: 5 en met een restzetel 6 zetels. De zachte krachten zijn nog niet vernietigd.

"Het kongres van de PPR, bijeen op 9 en 10 november 1979 in Utrecht, spreekt uit dat:

- aanpassing en modernisering van NAVO-kernwapens overbodig is en schadelijk;
- de drang tot modernisering van kernwapens vanuit Amerika op geen enkel redelijk argument stoelt;
- de PPR alle politieke, sociaal-ekonomische, kerkelijke en kulturele organisaties oproept om Neder-

land en Europa te beschermen tegen nog meer geweld met kernwapens in de wereld;

- de PPR ieder wettig middel zal aanwenden om zich tegen stationering van nieuwe kernwapens in Nederland te verzetten."

Deze door het partijbestuur ingediende motie, door het kongres aanvaard, sterkt de PPR in haar oproep tot verzet tegen kernwapens.

PPR roept op tot VERZET tegen KERNWAPENS

De grote meerderheid van de politici in de Tweede Kamer is vervreemd van de samenleving die zij moeten vertegenwoordigen. Dit constateerden zowel Ria Beckers als Herman Verbeek in hun toespraken op het PPR-kongres. De uitkomst van het daags voor het begin van het kongres afgesloten Kamerdebat over de modernisering van de NAVO-kernwapens staat, aldus Ria Beckers in haar toespraak van zaterdag, „onthutsend ver af van wat er in de samenleving leeft." En Herman Verbeek zei in zijn toespraak op vrijdagavond van het kongres dat de Nederlandse politici in meerderheid „geen eigen politieke onafhankelijkheid meer hebben, laat staan een moedig en menselijk gevoel voor angst, wanhoop of schaamte van burgers." De PPR roept alle burgers op zich toe te rusten voor het verzet met alle wettige middelen als straks de nieuwe voorgenomen kernwapens op onze bodem worden geplaatst. Met deze woorden besloot Herman Verbeek zijn toespraak. „Als Europa", zo zei hij, „hoezeer genukleariseerd gaat worden dat op ons grondgebied een lokale atoomoorlog kan uitbreken, dan hebben wij toch zeker het mensenrecht, de mensenplicht ons te verzetten. Naarmate de kernwapens dichterbij komen, komt ook het bevel tot gebruik ervan dichterbij. Zó willen wij niet worden beschermd. De PPR wil Europa niet als oefenterrein voor een kernoorlog (...)"

„Als er met de dreigende modernisering van de kernwapens een atoomoorlog uitbreekt, zal dat op Europese bodem zijn. Rusland en Amerika zullen buiten schot kunnen blijven. Welke supermacht zou zich niet zo'n buffergebied wensen? Wij wónen in dat buffergebied. Wie durft hier als verantwoord politicus en als volksvertegenwoordiger zijn volk aan die dreiging bloot te stellen? Wie durft te zeggen - als Van Agt -, ik heb er geen moeite

mee' ... Ik ontzeg zo iemand het recht nog ooit te spreken van ‚zedelijk verval' en van een noodzaak tot ‚ethisch reveil." Defensie-minister Scholten mag dan waarderende woorden hebben voor de bezinning die met name in de kerken op dit gebied op gang is gekomen, die bezinning mag, aldus Herman Verbeek, „niet raken aan de politieke besluitvorming. Ze mag al-

Kamer vervreemd van mensen die zij moet vertegenwoordigen

leen in de zondagsschool." Het tegenargument van de regering is dat Nederland in de NAVO niet buiten spel mag komen te staan: „Dus kritisch deelnemen binnen de lijnen heet tegenwoordig naar de tribune lopen? De discussie aangaan betekent blijkbaar toekijken in de NAVO.(...) Het is de PPR er niet om te doen een wig te drijven tussen Amerika en West-Europa. Het is ons er wél om te doen onszelf te verdedigen tegen zo'n beschermengel die met zijn bommenvleugels boven ons hangt. (...)

Met name de christenen, die in Nederland een beslissende rol spelen, zouden aan hun Stichter de moed kunnen ontnemen die ze nu missen. Maar het is in de CDA-woning al net als in het zogenaamde christelijke huwelijk: je meningsverschil moet je verdringen, je anders denken en zijn inslikken, want de vijand ligt op de loer."

Hollandse ziekte

Ria Beckers herinnerde er aan dat elke grote stad op ons halfmond wordt bedreigd door een explosief vermogen

van tweeduizend Hiroshima-bommen. In Nederland begint men de ernst van de situatie van dit onzalige afschrikkingsevenwicht te begrijpen: „Na de enorme weerklank die de neutronenbomactie had, wordt nu uit peilingen duidelijk dat 60 tot 70% van het Nederlandse volk in de komende kabinetsperiode de kernwapens uit Nederland wil zien verdwijnen. Alleen: tweederde van het Nederlandse volk is nog niet tweederde van het parlement...

Een besluit dat voorligt als een ondeelbaar geheel - productie en invoering van nieuwe wapensystemen blijken immers in de praktijk niet te scheiden - wordt eerst in een aantal stukjes geknipt. Vervolgens wordt het kompromis binnen de Kamerfractie uitgedokterd: welk moment zullen we in die besluitvorming aanwijzen waarop opnieuw moet worden beslist. Aan dat kompromis wordt iedereen dan gebonden. Het debat gaat vooral over de procedures die daarbij moeten worden gevolgd en over eindeloze detailkwesities. Wie dat allemaal aanhoort en (...) zich realiseert wat er op het spel staat vraagt zich verbijsterd af in wat voor wereld hij terecht is gekomen."

De Tweede Kamer mag zich met onthutsend gemak los maken van de samenleving die ze vertegenwoordigt, Ria Beckers is over de uiteindelijke afloop van een en ander niet zo pessimistisch: „Ook al zou het parlement het volstrekt laten afweten - wat ik niet hoop, maar waar ik ernstig mee rekening houd - dan nog hebben we bijna vier jaar de tijd voor men tot het installeren van de nieuwe wapens kan overgaan.

En mijn inschatting is dat de publieke opinie in ons land een punt heeft bereikt vanwaar geen ‚terug' meer mogelijk is. De Duitse kranten spreken niet voor niets over de ‚Hollandse ziekte', die anderen wel eens zou kunnen

Kongresmotie steunt partijbestuur

aansteken. Nog even, en de publieke opinie komt echt in actie, massaler en dwingender dan bij de neutronenbom. Daar ligt nu onze taak: duidelijk maken aan de mensen wat er op het spel staat. Voor de vijfde keer in één jaar tijds is er een debat geweest in het Nederlandse parlement over de kernbepapening. Men kan er niet meer omheen. Straks zijn er verkiezingen. Het is onontkoombaar dat alle partijen dan de vraag krijgen te beantwoorden: waar staat u op dit punt? Bent u bereid in de volgende kabinetsperiode mee te werken aan de verwijdering van alle kernwapens van Nederlands grondgebied? Die vraag krijgt ook de PvdA te beantwoorden, waar nog grote twijfel heerst. Voor die vraag komt ook D'66 te staan, die er nog lang niet aan toe is."

De avond voor het begin van het PPR-kongres verwierp de Tweede Kamer met een grote meerderheid een motie van Ria Beckers, waarin wordt gesteld dat het ongewenst is in Nederland nieuwe kernwapens te stationeren en tot kwalitatieve of kwantitatieve uitbreiding over te gaan van het kernwapenarsenaal in Europa. Deze motie werd gesteund door twee CDA'ers (Borgman en Hans de Boer), dertien PvdA-kamerleden, de PSP'er van der Spek en de twee CPN-kamerleden.

Kamerdebat

Henk Waltman heeft er in het Kamerdebat over de NAVO op gewezen dat de heilloze ontwikkeling naar een Europese kernmacht slechts dan kunnen worden gestopt wanneer de regeringen bereid zijn zich neer te leggen bij het gegeven dat de VS en de Sovjet-Unie de wereldpolitiek domineren en dat de rol van Europa, althans politiek en militair, zo goed als uitgespeeld is. Daarbij moeten de regeringen erkennen dat oplossingen voor de veiligheid van, en de vrede in Europa moeten worden gezocht op volstrekt andere terreinen dan die van bepapening en bondgenootschappen. Vanzelfsprekend is daarbij een totaal nieuw politiek denken.

Wanneer de Nederlandse regering duidelijk zou maken dat NAVO én Warschaupakt een andere weg op moeten, wanneer de regering kiest

Ria Beckers: Kabinet zorgt voor loonchaos

voor vermindering van het kernwapengevaar (en daarmee daadwerkelijk haar eigen program begint uit te voeren), wanneer de regering zich verklaart tegen de invoering van grijzezonewapens en tegen elke koehandel op dit gebied - dan is zij een lichtend voorbeeld voor West-Duitsland en andere bondgenoten en steekt de Nederlandse regering daarmee de steeds machtiger wordende vredesbeweging in Europa én Amerika een hart onder de riem.

Henk Waltmans kon weinig vertrouwen hebben in de durf van de regering op dit gebied, al was het maar omdat het CDA interne meningsverschillen bedekt met koehandelveorstellen en zelfs de PvdA zich geenszins categorisch durft uit te spreken tegen modernisering van kernwapens in West-Europa. Het PPR-standpunt is duidelijk: het Westen moet ernstig reageren op de voorstellen van Brezjnef, die aansluiten op Warschaupakt-voorstellen van mei dit jaar in Boedapest, waarop NAVO én Den Haag met Siberisch stilzwijgen hebben gereageerd. De huidige discussie over de modernisering van kernwapens is, aldus Henk Waltmans, van het grootste belang omdat ze mede een gevolg is van kerkelijke en maatschappelijke acties en discussies en daarom méér mensen interesseert dan werkelijk en vermeende strategologen: „De PPR-fractie acht deze discussie van eminent belang voor de bewustwording van grote delen van de bevolking ten aanzien van de principiële onaanvaardbaarheid en praktische onbruikbaarheid van de kernbepapening. De PPR-fractie constateert verheugd dat deze standpunten veld winnen - niet slechts beperkt blijven tot enkele partijen die van oudsher pacifistisch dan wel atoompacifistisch zijn, maar ook doordringen in de kring van andere politieke partijen in ons land. Het werk van de voorhoedepartijen is niet vergeefs geweest”.

Door het grote gevaar dat allesvernietigende nieuwe wapensystemen in een potentieel onstabiel gebied als West-Europa opleveren is het geboden zulke

wapens aan NAVO-kant niet op te stellen voordat serieus is geprobeerd met de Sovjet-Unie tot overeenstemming te komen over een wederzijdse beperking van de „Eurostrategische” wapens die het onderwerp zullen worden van de komende SALT III-besprekingen. Het is levensgevaarlijk al in december op de NAVO-ministerskonferentie een beslissing te forceren over het opstellen van middellange afstandsraketten in Europa.

Het kongres nam nog een - door het partijbestuur ontraden - motie aan waarin een beroep wordt gedaan op het CDA zijn standpunt bij de definitieve besluitvorming in december alsnog te wijzigen in een duidelijk neen tegen de modernisering van kernwapens in Europa.

Het partijbestuur heeft in de week voor het kongres contact opgenomen met een aantal verwante groeperingen en partijen in het buitenland, waaronder de Grünen in Duitsland en ekologische partijen in België, Frankrijk en Italië om zich samen met de PPR te verzetten tegen modernisering van kernwapens en hun regering te vragen de stationering van kernwapens op eigen bodem af te wijzen.

Twee werelden

Ria Beckers heeft in haar kongrestoespraak ook kritiek geleverd op het zogenaamde matigingsbeleid van het kabinet-Van Agt, „een konstruktie van bovenaf gemaakt, in het belang van economische machtsverhoudingen, die geen enkel oog heeft voor de werkelijke problemen van de samenleving en voor de crisissituatie waarin individuen en groepen daar verkeren. Er is sprake van twee werelden: de wereld van de verre hoge heren in Europa, waar regeringsleiders van de lidstaten zich kritiekloos bij aansluiten, tegenover de échte wereld van menselijke vervreemding, machteloosheid en onverschilligheid.”

Als de hoge heren, als alles wat zich „de

(vervolg op pagina 13)

De PPR heeft op haar kongres in Utrecht van 9 en 10 november een, zoals dat heet, „half-nieuw” partijbestuur, met oude vertrouwde gezichten en verwachtingen wekkende nieuwe, gekregen. Het kongres, leek qua agenda in het teken te staan van min of meer huishoudelijke zaken, naast de bestuursverkiezingen ook de besluitvorming op kerngroep en kongres en de afronding van de vier grote thematische hoofdstukken van het PPR-program. Maar de barre aktualiteit van de vernieuwing van de NAVO-kern-

wapens in Europa heeft er gelukkig een niet mis te verstaan stempel op gedrukt. Duidelijke uitspraken, goede discussies en een prima PPR-sfeer kenmerkten het kongres meer dan die agenda, die tenslotte in het gedrang kwam. Het visiestuk edukatieve voorzieningen moest hier weer eens het slachtoffer van worden. Uitgesteld tot de volgende keer van PPR-visies op een onderwijsbeleid dat een basisvoorwaarde is voor een emancipatie. Het kon niet anders . . . volgende keer beter.

Kongres was prima, maar kwam niet toe aan onderwijs

Half-nieuw bestuur

Herman Verbeek werd bij de verkiezingen van een nieuw dagelijks bestuur van de partij met grote meerderheid herkozen als voorzitter: hij kreeg 308 van de in totaal 416 uitgebrachte stemmen. (Op Jack Verduyn Lunel werden 98 stemmen uitgebracht, terwijl er 8 blanco en 2 ongeldig waren). Paul van der Hijden werd met 381 (van de, zoals al vermeld, 416) stemmen gekozen tot sekretaris. (Er waren hier 30 blanco en 5 ongeldige stemmen).

Ruud de Vringer is de nieuwe penningmeester: hij kreeg 367 stemmen, terwijl er op Leo Pusch 34 werden uitgebracht (blanco: 14 en ongeldig: 1). Tiny Boekhout is gekozen tot sekretaris-voorlichting met 372 stemmen (blanco: 28 en ongeldig 16).

Bij de verkiezingen van de nieuwe overige leden van het partijbestuur werden 415 stembiljetten (één minder dus dan bij de verkiezingen voor het Dagelijks Bestuur) ingeleverd. Die nieuwe leden zijn, in volgorde naar het behaalde aantal stemmen:

Dilia van der Heem (354);
Elly van Schijndel (327);
Bert Willemsen (318);
Jack Verduyn Lunel (268);
Ad Melkert (250);
Age Kamermans (242).

Op grond van het behaalde stemmen-aantal komen niet voor een vervulling van de bestuursvakatures in aanmerking: Jan van den Broek (223 stemmen), Jan Schreur (194), Leo Pusch (110) en Abe Renema (81).

De door de kerngroep van 9 juni samengestelde commissie verkiezing half-nieuw bestuur (Jan Geersing, Louis van Hoorn, Willem Dijkstra, Aty

Harwijne, Emmy van Noord en Egbert Boeker) zag de nieuwe leden van het dagelijks bestuur overeenkomstig haar advies gekozen. Als kandidaat voor het voorzitterschap waren nog vanuit de partij gesteld: Dilia van der Heem en Jack Verduyn Lunel. Als leden van het niet-dagelijkse partijbestuur adviseerde de commissie: Bert Willemsen, Dilia van der Heem, Age Kamermans, Ad Melkert, Leo Pusch en Anna Timmermans.

In haar rapport aan het kongres wees de commissie er op dat ze zich ervan heeft vergewist dat alle kandidaten het bestuursbeleid steunen ten aanzien van zich emanciperende groepen binnen de partij. Dit n.a.v. een brief van de PPR-homogroep die hiervoor aandacht vroeg. Axel Corvers wees er, mede namens deze groep, tijdens het kongres op dat uit het commissie-rapport niet duidelijk wordt wat de individuele standpunten zijn van de kandidaten t.a.v. emancipatie van homo's en vrouwen. De PPR-homogroep vindt dat in dit opzicht veel onduidelijk is gebleven, dat niets blijkt over de opvattingen van de kandidaten over de doelstellingen van de zich emanciperende groepen, dat ook het bestuursbeleid in dit opzicht nog onduidelijk is omdat hetgeen het partijprogramma hierover zegt nog niet duidelijk in beleid is ingevuld.

Vluchtelingen

Naast de moties tegen de modernisering van NAVO-kernwapens deed het kongres nog een reeks andere uitspraken per motie. Zo werd een door het actiecentrum Amstelveen ingediende motie aangenomen over de vervolging

van christelijke minderheden in Turkije, waarin de regering wordt gevraagd om een beter asielbeleid voor deze groep, dat ervan uit moet gaan dat:

1. Alle christenen uit Turkije, die bij de heroverweging van hun asielverzoek in juli en augustus waren betrokken, ten minste schorsende werking krijgen tot de uitspraak van de Raad van State (m.a.w.: dat de regering deze mensen de mogelijkheid biedt hier in Nederland hun recht daadwerkelijk te krijgen via de bestaande beroepsmogelijkheden);
2. Christenen uit Oost-Turkije hebben in principe recht op het vluchteling-schap.

De motie ondersteunt het standpunt van de PPR-Tweede Kamerfractie.

Ook de twee door de PPR-homogroep ingediende moties over vluchtelingen werd aanvaard. In de ene motie wordt gevraagd er naar te streven dat ook als een van de partners binnen een niet-huwelijkse relatie een buitenlander is, deze dezelfde rechten krijgt als binnen een wettelijk huwelijk. (Wanneer een Nederlander een relatie heeft met een buitenlander uit een niet-EEG-land krijgt de betrokkene geen werkvergunning. De Nederlander moet kunnen aantonen dat hij zijn vriend/vriendin volledig kan onderhouden en de buitenlandse partner moet zich tien jaar lang dagelijks melden bij de vreemdelingenpolitie. Een buitenlander die met een Nederlander trouwt, krijgt onmiddellijk een verblijfsvergunning).

De andere motie van de PPR-homogroep vraagt ervoor te ijveren dat aan hen die in het buitenland vervolgd

worden wegens hun homoseksuele geaardheid de status van politiek vluchteling wordt toegekend wanneer zij in Nederland asiel aanvragen.

Een motie, van Groningen-stad, die eveneens werd aangenomen verwerpt de plannen van de regering met betrekking tot de verkorting van de universitaire studieduur omdat deze zonder voldoende democratisch overleg tot stand zijn gekomen en niet berusten op uitsluitend onderwijskundige argumenten.

Tilburg zag zijn motie aanvaard tegen onnodige „ambtelijke” taal in kongresstukken; PPR-jongeren kregen van het kongres een adhesiebetuiging aan het jongerentribunaal en Rijswijk

zag zijn moties tegen kongres op de vrijdagavond verworpen.

Abortus

Een motie, voortgekomen uit het landelijk overleg van PPR-Vrouwen over de abortuskwestie werd aangehouden tot een volgend kongres. Dit na nogal wat discussie die misverstanden en communicatiestoringen aan het licht scheen te brengen. In de motie vroegen de PPR-vrouwen dat PPR-Kamerleden onverkort het partijstandpunt over abortus moeten vertolken bij stemmingen over een desbetreffend wetsontwerp – dit in verband met het feit dat volgens eerdere kongresuitspraken aan kamerleden een „ge-

wetensvoorbewoud” is toegekend: ze mogen stemmen naar eigen geweten. In de Tweede Kamer is echter voldoende gebleken dat de PPR-fractie volgens het partijstandpunt stemt en de Eerste Kamerfractie kan als het daar tot een stemming komt in haar huidige samenstelling geen rol meer spelen. Delft trok een motie in waarin werd voorgesteld op het komende voorjaarskongres een besluit te nemen over het abortusvraagstuk en Rotterdam trok een motie in die ongeveer overeenkwam met die van PPR-Vrouwen.

Politiek alternatief voor kernwapens

EGBERT BOEKER
vice-voorzitter

De discussie over de Nederlandse politiek ten aanzien van kernwapens wordt te veel gevoerd vanuit het zogenaamde antwoord op de Russische SS-20 raketten. Het is verhelderend ze eens te bekijken vanuit het bredere kader van de Oost-West verhouding. In Nederland zijn we geneigd die relatie te bekijken met een westerse bril op. Typerend is het recente rapport-Neuman van het CDA. In de paragraaf over Oost-Europa leest men vier redenen, waarom de Sovjet-Unie haar greep op Oost-Europa ongaarne zal verminderen. De eerste is dat het niet met de gewoonte van de Sovjets strookt om iets, dat eenmaal verworven is, prijs te geven. Liever – zo staat het er – houden ze vast wat ze hebben. De lezer moet in deze zinnen de Sovjet-Unie eens vervangen door de Verenigde Staten en Oost-Europa door West-Europa. Dan blijft er een eveneens volstrekt aannemelijke uitspraak over. Dit geldt ook voor de andere punten die Neuman c.s. aangeven. Daaruit volgt al dat er een symmetrie is tussen Amerika en West-Europa aan de ene kant en Rusland en Oost-Europa aan de andere kant. Als men dat uit het oog verliest, zoals het rapport-Neuman doet, dan denkt men in termen van de koude oorlog, en dat leidt slechts tot doorgaande bewapening.

Liever kijk ik naar de Oost-West relatie met wat meer distantie. Wij zien dan, dat de internationale politiek wordt gedomineerd door twee supermachten, de Verenigde Staten en de Sovjet-

Unie, waarbij de landen in West- en Oost-Europa enige zelfstandigheid proberen te bevechten; dat lukt West-Europa inderdaad beter dan het Oosten. In deze situatie wordt gesproken over modernisering van de kernbewapening in Europa en over een Westelijk antwoord op de Russische SS-20 raketten.

Men moet bij de discussie drie overwegingen voor ogen houden. Allereerst heeft ook de CDA'er Frinking al opgemerkt, dat de voorstanders van een nieuw raketstelsel in West-Europa kennelijk weinig vertrouwen hebben in de Amerikaanse strategische bescherming. Ze betwijfelen of Amerika haar eigen vernietiging wil riskeren ter wille van de verdediging van Europa. Frankrijk heeft deze twijfel al lang geleden vertaald in een eigen „force de frappe”. Als het militaire „antwoord” op de SS-20 inderdaad gebaseerd is op deze twijfel, dan zal op den duur, op basis van dezelfde argumentatie een eigen West-Europese kernmacht niet te vermijden zijn.

Een tweede overweging is, dat een sterk bewapend West-Europa ook in Oost-Europa een sterke bewapening in stand houdt. De Sovjet-Unie heeft immers in haar geschiedenis zoveel invasies vanuit het Westen meegemaakt, dat zij haar bufferstaten uit veiligheidsoverwegingen sterk in de hand zal houden. De angst van de Russen wordt nog versterkt door de economische en politieke eenwording van West-Europa die zij onder leiding van West-Duitsland zien gebeuren. Een steeds beter bewapend West-Europa werkt de ontspanning in het Oosten tegen. En daarmee ook de politieke speelruimte voor die landen en de eerbiediging van de mensenrechten ter plaatse.

Een derde overweging om naar een vreedzaam alternatief te zoeken is de positie tegenover de Derde Wereld. In 1980 komen de landen weer bij elkaar die het verdrag inzake de Niet-Verspreiding van Kernwapens hebben getekend. Het is erg moeilijk andere landen er van af te houden zelf kernwapens aan te schaffen als de rijke landen menen steeds modernere wapensystemen nodig te hebben voor hun veiligheid. De verdragstekst eist zelfs kern-ontwapening van de grote landen. En als die zich niet aan het verdrag houden, kan men dat dan wel eisen van kleinere landen?

Oost-westdialoog

Een militair antwoord op de SS-20, compleet met kernwapens houdt de wapenwedloop in stand en leidt vroeg of laat tot een vernietigende kernoorlog. Bovendien wordt er veel geld en mankracht aan besteed die beter benut kan worden voor de oplossing van wereldproblemen. Er zal daarom een politiek alternatief moeten komen. Ik zie dat in een dialoog tussen Oost- en West Europa, die moet leiden tot één zich ontwapenend Europa tussen beide grootmachten in. Dat kan betekenen dat de band tussen de Verenigde Staten en West-Europa losser wordt, maar als dat samengaat met een soortgelijke ontwikkeling in Oost-Europa dan hoeft dat zelfs militair geen bezwaar te zijn. Uit het oogpunt van menselijkheid verdient zulk een ontwikkeling natuurlijk verre de voorkeur boven de wapenwedloop.

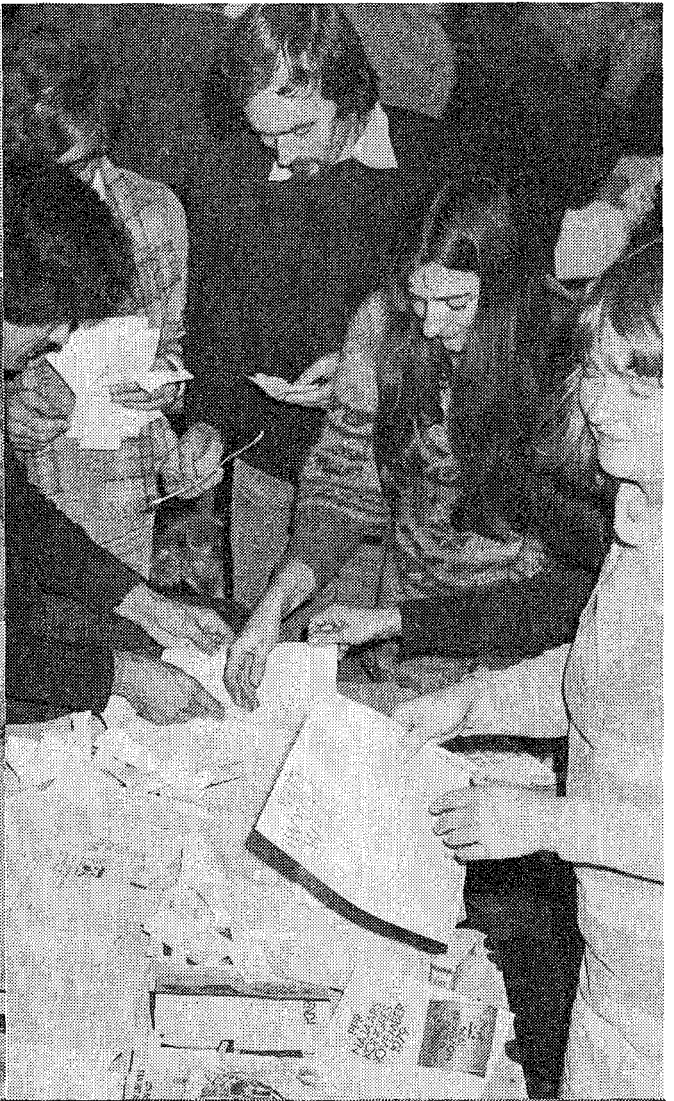
De maatschappij zal dan wel anders moeten worden georganiseerd. De landen moeten bijvoorbeeld niet gemakkelijk door militair ingrijpen van

(vervolg op pagina 15)

Beelden van het PPR-kongres in de Utrechtse Veemarkthallen: hiernaast de Ierse gasten, Mary Nelis en Paddy Dogerty, verder de stands van PPR-Vrouwen en homo's, de zang van Peter Blankert, die ook kinderen wist te amuseren, de interruptiemicrofoon (waarvan niet iedereen het bestaan scheen te kennen...), herkozen en scheidende partijbestuursleden en – niet in de laatste plaats – de tafel van het partijburo dat er opnieuw – met het scheidende kongrespresidium – voor zorgde dat alles gesmeerd liep. Foto's: Dick van der Horst.

Kraak nu, kom in verzet
't RKZ is nu bezet
We weten wel van wanten
Met die spekulanten (enz.).

Zo luidt een aktielied van de krakers in het oude Rooms Katholieke Ziekenhuis (RKZ) in Groningen. Het ziekenhuiskomplex, de grootste „kraak” van Nederland, biedt nu woonruimte aan zo'n 150 krakers. Een van deze bewoners is Jan Berends (25), sinds kort de voorzitter van de PPR-jongeren in Groningen. Hij studeert natuurkunde en psy-

chologie en werkt op een laboratorium. Vanuit de uitgeverij XENO kwam hij in de redactie van de PPRIK en werd in 1975 „dus ook maar” PPR-lid. Het oude RKZ is nog steeds onverwarmd; we praten bij mij thuis over de PPR-jongeren en het RKZ.

Jan Berends, voorzitter PPR-jo Groningen: PPR-JONGEREN VERSTERKEN KRACHT EN INVLOED VAN DE PARTIJ

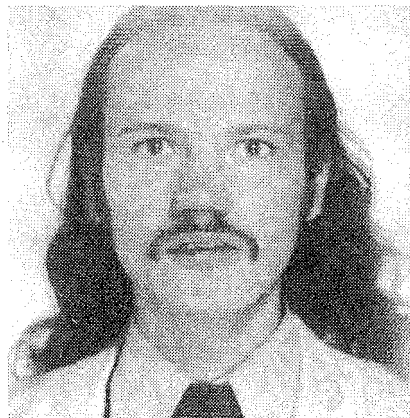
CINT KORTMAN

Waarom PPR?

Jan Berends: „De PPR is deel van een beweging. Een beweging van mensen die positie kiezen volgens enkele wettelijke idealen. En die van daaruit de maatschappij willen veranderen. Het zijn idealen die samenhangen met het recht van elke mens op ontplooiing. En ook met de manier waarop mensen met elkaar en met de natuur omgaan. Solidariteit en respect zijn belangrijk hierbij. Solidariteit met (onderdrukte) mensen over de hele wereld; maar ook met bijvoorbeeld dieren kun je solidair zijn. De PPR weet als een der weinige partijen dat solidariteit met anderen een persoonlijke keuze is. Een keuze die je pas kunt doen wanneer je zelf vrij sterk in je schoenen staat; want als je zelf wordt onderdrukt door bijvoorbeeld een laag salaris of doordat je weinig invloed hebt op je werksituatie, dan heb je weinig kracht om anderen in hun strijd of in hun moeilijkheden te steunen.

Ook in andere partijen en groepen zijn er mensen die bij onze beweging horen. Ik denk aan mensen in de ARJOS, de vakbeweging en de PvdA, in de ekologische beweging, het feminisme, de flikkerbeweging. De PPR springt er voor mij op een aantal punten uit. Ten eerste omdat ze allerlei ideeën politiek te samen brengt. Ten tweede omdat ze weet dat een werkelijke verandering van de maatschappij – naar meer rechtvaardigheid en meer aandacht voor bijvoorbeeld de mensen die ná ons komen – dat die alléén mogelijk is hand-in-hand met een nieuwe, democratische economie. Geld moet een middel zijn; een gebruiksmiddel, geen machtsmiddel. En tenslotte, omdat je

in de PPR vanuit een persoonlijke overtuiging (al of niet christelijk, al of niet socialistisch of libertair) aan een rechtvaardige maatschappij kunt werken.”

Waarom de PPR-jongeren?

Jan Berends: „De PPR-jongeren zijn een noodzakelijke aanvulling op de PPR. Niet omdat je dan meer jonge „zieltjes” kunt winnen. Wél omdat je je als groep speciaal kunt bezighouden met politieke zaken die voor jongeren van groot belang zijn. Zoals jeugdwerkloosheid, jongerenhuisvesting, rechten van minderjarigen, onderwijs. En ook omdat je samen bezig kunt zijn met je eigen politieke scholing. Wij leren – van de actie, en van elkaar. We schrijven bijvoorbeeld onze eigen informatiefolders over allerlei politieke zaken in begrijpelijk Nederlands. Verder doen we als PPR-jongeren aan veel acties mee, of we organiseren die zelf. Op scholen bijvoorbeeld, of in een jongerencentrum.

Uiteraard is het niet de bedoeling buiten de PPR te gaan staan. Ik vind juist dat we de kracht en de invloed van de

PPR versterken. Hier en daar kritisch, maar wel 100% solidair”.

Wat doen de PPR-jongeren Groningen?

Jan Berends: „De PPR-jongeren draait officieel sinds februari '79 – na eerst een tijdje rommelen. Met de jongeren die al wel lid waren van de PPR maar nog niet actief, én met de mensen die nog géén PPR-lid waren, zitten we nu op zo'n twintig actieve jongeren en een tiental belangstellenden. Er zit groei in. Door die groei kunnen we steeds meer werk verzetten. We zijn nu op een stuk of zes terreinen actief: We hebben overleg met andere jongerenorganisaties, bijvoorbeeld in de huisvestingsstuurgroep (1- en 2-persoonshuishoudens) van de stad Groningen, en in het Provinciaal Politiek Jongeren Kontakt. Dat PPJK heeft in Groningen een groeiend gewicht. Het geeft informatiebrochures uit, houdt politieke forums op scholen en verenigingen en probeert ook op andere manieren jongeren politiek bewust te maken. Dit alles past uitstekend in de PPR-doelstellingen. Ik zit zelf namens de PPR-jo in het Overleg Jeugdwerkloosheid en ben daarom ook in de nacht van 13 op 14 november geweest bij de manifestatie over Jeugdwerkloosheid van de VARA in Paradiso in Amsterdam.

Verder organiseren we met andere clubs tal van acties. Bijvoorbeeld Chili, Nicaragua, Huisvesting, Jongerentribunaal.

Ook onderhouden we uiteraard contacten binnen de PPR. We doen mee aan het steunfraktiewerk in stad en provincie, we doen mee aan ander partijwerk.

In de vierde plaats: we organiseren avonden over bepaalde thema's. Tot

Aktieve bewoners van het gekraakte RKZ. (Foto Frank Langeveld.)

nu toe avonden in Veendam over Vrede, in Leek over Werk.

Een vijfde punt is dat we bezig zijn met eigen scholing en vorming in samenhang met de thema-avonden en de informatiefolders die we uitgeven.

Tot slot komen vriendschap en ontspanning aan bod, in het samenwer-

ven" voorstelt. Wetten zijn óók het historisch produkt van de machtsverhouding in een samenleving. Macht is in onze samenleving eeuwenlang oneerlijk verdeeld geweest. En dat is ze nog steeds op veel punten. Een gevolg is dat het eigendomsrecht sterker is dan het huurrecht. Op het terrein waar

Geslaagde kraakactie: „Soms moet je op de rand van het recht gaan zitten...”

ken, bij de fietstochten en bij onze „jo-jo-avonden”...

Een en ander kost veel tijd en geeft veel plezier. We kunnen er nog heel wat mensen bij gebruiken!

We zien met spanning de landelijke PPR-jongerendag tegemoet op 15 december in Utrecht. Het zou goed zijn als ook in andere provincies de PPR-jongeren zich gingen „bundelen”. Misschien kan de landelijke PPR-jongeren een aantal taken van ons overnemen”.

Het RKZ...

Jan Berends: „Het is geen toeval dat er behalve ikzelf nog vier PPR-jongeren in gekraakte gebouwen wonen. Ik vind dat het zeer goed binnen de PPR-ideeën past. — al weet ik dat veel PPR'ers moeite hebben met het overtreden van een wet. Tenslotte is dát de situatie, als je kraakt. Ik heb er dan ook vooraf wel even over moeten nadenken. Kijk, wetten zijn niet slechts het produkt van een democratisch gekozen parlement, dat overigens té dikwijls een „democratie van de aktie-

nu het RKZ-gebouw staat nieuw-bouw komen. Het gebouw moest worden afgebroken. In plaats daarvan zouden komen: 103 premiekoopwoningen (prijs tot f130.000), 78 premiekoopwoningen (tot f160.000), 47 vrijsektorwoningen (boven de f160.000) en daartegenover slechts 10 „goedkope” woningwetwoningen. De grootteverhouding was weliswaar redelijk, gezien de in Groningen heersende woningnood: veel bouw voor één- en tweepersoonshuishoudens. Maar wie kan zulke bedragen betalen? Het was regelrechte bouw voor leegstand! In de stad staan (aan de Petrus Campersingel bijvoorbeeld) al diverse woningen van dit dure type leeg. En die zijn dus gekraakt...

Dat een projektontwikkelaar toch zulke woningen wil bouwen verklaar ik uit twee oorzaken: ten eerste wordt de grond duurder en dat is voor banken een argument om zoveel mogelijk kantoren te willen hebben; ten tweede: op den duur zullen, móeten de mensen door de steeds stijgende woningnood hogere huren betalen. Want je moet

toch ergens wonen. Met andere woorden: er zal worden geknibbeld aan de auto, aan de muziekschool, de dansles, noem maar op. Ik noem dat uitbuiting. De marktsituatie, met een grote vraag en een gering aanbod, speelt de investeerder in de kaart. In de kadastraalkaart...

Daarom moet je volgens mij op de rand van het recht gaan zitten... Kraken dus. Dan dat kapitaalspel rond het RKZ-gebouw, dat volgens deskundigen inclusief de grond ongeveer zes miljoen waard is. Maar de RKZ-direktie kreeg van het ministerie van Volksgezondheid opdracht behalve die zes miljoen ook de nog op het gebouw rustende tweeënehalf miljoen hypotheek eruit te slepen. Achteneenhalf miljoen dus. Dat lijkt handig... Hoe meer geld, hoe beter de volksgezondheid... Vergeet het maar. Want in de eerste plaats is het al belachelijk een gebouw alleen te meten naar het geld dat je eruit kunt slepen. Je moet ook letten op zaken als monumentale waarde, eventuele andere mogelijkheden voor gebruik, belang en betrokkenheid van de mensen bij het gebouw. Ten tweede drijf je door die maximumpolitiek het RKZ-bestuur regelrecht in de armen van iemand die er op een niet-normale manier geld aan denkt te verdienen. Een projektontwikkelaar bijvoorbeeld. Afbraak van een goed gebouw is niet normaal. Spekulative ook niet. Gezien de feitelijke waarde van zes miljoen kun je op voorhand zeggen dat achteneenhalf miljoen een onnodig hoge huur oplevert. Ten derde zou je van Volksgezondheid een sociaal beleid moeten verwachten, dat rekening houdt met kwetsbare groepen in de samenleving; bijvoorbeeld met woningzoekenden.”

Wat heeft de aktie nu opgeleverd?

Jan Berends: „De PPR-jongeren hebben zich in de akties driftig gevoerd. Mét andere bewoners en andere organisaties. Politieke druk op de gemeenteraad. Handtekeningakties in de wijken van de stad. Interne zaken, zoals schoonmaak en bewonersbestuur. Het belangrijkste resultaat is dat we gewónnen hebben. Voor het eerst in Nederland heeft een gemeenteraad een klaar bestemmingsplan afgewezen op grond van een kraakaktie. Dit zal — hopelijk — vaker gebeuren. Er is nu een nieuw Voorbereidingsbesluit genomen en over zo'n anderhalf jaar komt er een nieuw Bestemmingsplan, dat aan onze eisen voldoet: vrijwel honderd procent goedkope huurwoningen voor 1- en 2-persoonshuishoudens en kleine gezinnen, zoveel mogelijk met behoud van het bestaande pand. Let wel: dat pand behouden is op zich-

(vervolg van pagina 11)

zelf al een duidelijk PPR-doel: geen energie en arbeidskracht verspillen, niets weggooien wat nog (lang) bruikbaar is. Dit dank zij de goede organisatie van de kraak en doordat de bewoners zelf hebben bewezen dat de nieuwe plannen financieel haalbaar zijn. Met hulp van een progressief architectenburo in de stad en met hulp van politieke groepen.

Een tweede resultaat is dat er woonruimte is gekomen voor 200 mensen die anders nog niets zouden hebben gevonden. Maar ik ben vooral blij met het feit dat er in het gebouw dingen op gang komen. Onze groep is volstrekt geen getto, zoals rechts probeert te suggereren. Zal ook nooit een getto worden. Het gebouw leent zich uitstekend voor allerlei samenwerken en contact. We kunnen er dingen sámen

doen. We leren elkaar kennen. Dit zijn zaken die te maken hebben met plezierig wonen. Ook al wordt dat nog zo dikwijls ontkend bij het bouwen van flats en rijtjeshuizen... Ook naar buiten hebben we een sociale functie. Nu al. Er zijn verscheidene sociaal zwakkeren die bij ons welkom zijn en bij ons worden opgevangen, in gesprekken enz. Heel wezenlijk belangrijk is dat."

Hoe gaat het verder? Blijven jullie er wonen?

Jan Berends: „We zijn nu bezig de zaken in het gebouw goed op poten te zetten. Verder hebben we overleg met de gemeente over het installeren van een nieuwe ketel voor het al bestaande verwarmingssysteem. De oude zijn ongeveer verroest. Of we er blijven wonen is twijfelachtig. Ik vind dat we er in elk geval tot de verbouwing – over ongeveer een jaar – moeten blijven zitten. Daarna valt de indeling van het gebouw onder het Buro Huisvesting. Daar heeft men een lijst van spoedgevallen, waar de meesten van ons wel niet op zullen staan. We zouden er dan dus uit moeten. Stel je eens voor... 150 á 200 mensen op straat... Dat wordt lachen...

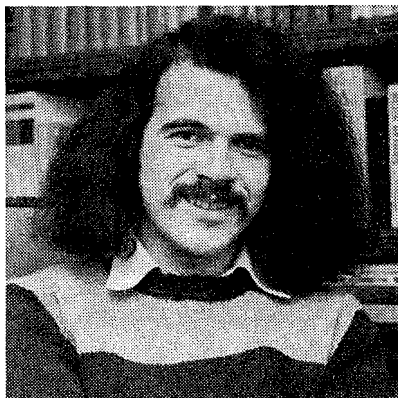
In ernst: de PPR-jongeren vinden dat de spoedgevallen-lijst nodig is voor eerlijke huisvesting. Maar wat ik vertelde over het op gang komen van dingen moet je niet onderschatten. Het zou zonde zijn als al die relaties en al die gezamenlijke bezigheden als een kokosnoot uit elkaar zouden worden geslagen.

Hoe het zij, er kunnen nu 330 of meer wooneenheden in het RKZ komen met een lage huur – dát hebben wij met onze akties voor Huisvesting toch maar weten te bereiken. Onze aktie was gerechtvaardigd en is geslaagd. Een inspirerend gegeven voor andere woningnood-steden."

(advertentie)

Het goedkoopste opinieweekblad van Nederland

Aan het vredelievende deel der natie:

Ik ben Adriaan Slooff (24), één van de eerste erkende politieke dienstweigeraars in Nederland.

Waarom ik Hervormd Nederland lees

'Ik heb altijd gedacht, dat Hervormd Nederland één of ander vroom kerkblaadje was. Totdat ik twee jaar geleden met het blad kennis maakte. Ik ben actief in de vredesbeweging en hoorde daar vaak de naam van Hervormd Nederland vallen. Er werd gepraat over artikelen in HN en ik wist maar van niks. Toen ben ik de advertenties en besprekingen van HN in de dagbladen eens beter gaan lezen. Mijn nieuwsgierigheid was geprikkeld en ik vroeg een proefabonnement aan. En zonder overdrijving: Er ging een wereld voor me open.

Niet alleen trof ik artikelen aan over de wapenwedloop, waarover ik me zoveel zorgen maak, maar ook over al die andere onderwerpen waar we zo mee zitten. En niet alleen politiek. Ook film en kunst en interviews met interessante mensen. Een christelijk blad? Ja, maar dan in de geest van Martin Luther King en Dom Helder Camara.

Doe dezelfde ontdekking als ik. Vraag een proefabonnement aan voor maar zes gulden'.

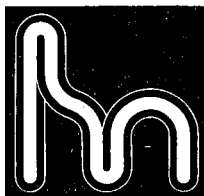
- Ik neem een proefabonnement van twee maanden voor f 6.—
- Ik weet al voldoende van HN. Ik abonneer me (f 35.— per half jaar)

Naam

Adres

Code/plaats

Bon sturen naar Antwoordnr. 1776, 2500 XJ Den Haag (in open envelop, geen postzegel). Of bel: 070-512111.

Overal in de losse verkoop, f 1,75

*Weet je
wat we moesten doen
we moesten Arthur Rubinstein
naar de lanceerbasis sturen
en overal op de panelen
Mozart laten spelen*

*dan raakt alles in de war
dan is alles gered*

*anders zou ik
niet meer weten.*

*(uit de zojuist verschenen bundel
„Gedichten” van Herman Verbeek,
113 blz., f 9,-; uitg. Xenon in Groningen.)*

PPR: in Zuid-Limburg gemeentelijke decentralisatie

De PPR stelt voor in Zuid-Limburg experimenten te starten met binnen-gemeentelijke decentralisatie, waarin maatschappelijke en territoriale eenheden (wijken, buurten of dorpen) bevoegdheden en middelen krijgen om de zaken die zulke maatschappelijke en territoriale eenheden alleen aangaan, ook zelfstandig te regelen en te besturen.

Dit voorstel komt aan de orde op de ledenvergadering van de PPR-Limburg van vrijdag 30 november (zie agenda) die voor een groot deel in het

teken zal staan van de ministeriële plannen tot gemeentelijke herindeling van Zuid-Limburg. Het provinciaal bestuur vindt een herstructurering van het democratisch bestel – en dus ook van de bestuurlijke organisatie – in Nederland noodzakelijk. Pas als de reorganisatie van het binnenlands bestuur concreet gestalte heeft gekregen, kan worden aangegeven wat de taak en de omvang van de gemeenten moet zijn. In dit verband vindt de PPR dat taken en bevoegdheden moeten worden gedelegeerd naar de niveaus waarop de betreffende zaken spelen.

Iedere maatschappelijke en territoriale eenheid met een eigen wezen heeft recht op een eigen bestuur, voorzover dat noodzakelijk en mogelijk is. De regeringsvoorstellen tot gemeentelijke herindeling van Zuid-Limburg vindt de PPR te eenzijdig gebaseerd op vergroting van het bestuurlijke draagvlak, waardoor een te grote centralisatie van macht kan ontstaan, terwijl er geen aandacht wordt besteed aan de democratische verlangens en belangen van de burgers.

Succes in Lelystad

De PPR krijgt gelukkig toch een zetel in de nieuwe gemeenteraad van Lelystad. Een beloning voor jarenlang geïnspireerd werken van het actiecentrum, dat duidelijke PPR-standpunten wist te vertalen naar typisch plaatselijke omstandigheden in Lelystad. Een succes voor lijsttrekker Hans Biewinga én haar actieve achterban.

Hertelling van de ruim 16.000 stemmen die bij de verkiezingen werden uitgebracht leidde ertoe dat de raadszetel die de VVD aanvankelijk leek te

zullen krijgen – een restzetel – toch naar de PPR ging. De zetelverdeling is nu: D66: 5; CPN: 1; PvdA: 9; CDA: 6; VVD: 3; en PPR: 1. Dit bij een opkomst van 70% van de kiezers, die veroorzaakt werd door het slechte weer in de avond van de verkiezingsdag én door het feit dat Lelystad een 'slaapstad' is voor forenzen.

Wie van mening mocht zijn dat het op één stem niet aankomt, kan worden herinnerd aan PPR-successen in Groesbeek (eerder dit jaar) en nu in

Lelystad: iedere stem is er één. Immers, bij de hertelling in Lelystad kwam het totale aantal uitgebrachte en geldige stemmen met vier méér uit op 16310. Hierdoor ontstond een andere kiesdeler, waarbij de PPR bij de verdeling van restzetels uitkwam op een kwart stem meer dan de VVD. Alle hulde voor de manier waarop het actiecentrum Lelystad zich voor de campagne heeft ingezet en Hans Biewinga alle energie en inspiratie toegevenst voor de komende raadsperiode.

PPR-jongeren Limburg

PPR-jongeren Limburg wil op nog nader bekend te maken datum en plaats in januari een studiedag beleggen over de jeugdwerkloosheid in Limburg.

Wie interesse heeft kan zich melden bij Annemie Pieters, Raamstraat 28, 6218 CD Maastricht, tel. 043/17765. De studiedag is een van de eerste grotere manifestaties van PPR-Jongeren Limburg die zich ten doel stellen: – het bewustwordingsproces van

vooral Limburgse jongeren op gang te brengen;

– stimuleren tot deelname aan het maatschappelijk gebeuren, zowel parlementair als buitenparlementair; – meebouwen aan de toekomst van een leefbaar Limburg.

(vervolg van pagina 5)

grote politiek" noemt, „niet tijdig een brug weet te slaan naar de mensen zelf, is de samenleving verloren... Ik bedoel hier mensen die, verzorgd en wel, het slachtoffer worden van onze verzorgingsstaat omdat de kleinste eigen beslissingen van hun zijn afgenomen... Hoe kun je eerlijk delen van inkomen verwachten als eerlijk delen van macht niet bespreekbaar is?"

Het matigingsbeleid van het kabinet-Van Agt wil niet tornen aan de bestaande machtsverhoudingen, laat de hoogstbetaalden ongemoeid, laat de laagstbetaalden inkrampen: „Als er in Nederland een loonchaos dreigt, dan is

het omdat de kleine man en de kleine vrouw onder de wet worden gedrukt, terwijl de groten boven de wet mogen blijven staan.”

De regering spreekt maar over loonpeil, loonmatiging, loonontwikkeling. Maar over inkomensmatiging en inkomensontwikkeling geen woord. In het verkiezingsprogramma van de PPR staat dat er een meerjarenplan moet komen waarin elk jaar een raming wordt gegeven van de inkomsten van overheid, bedrijven, particuliere instellingen en particulieren zelf, waarin wordt aangegeven hoe deze middelen moeten worden verdeeld. Binnen zo'n globaal nationaal plan kunnen de so-

cial partners verder zelf hun beslissingen nemen. Wat we nu zien is dat de regering niets doet om het werkgevers en werknemers een beetje gemakkelijker te maken met elkaar tot overeenstemming te komen. Als de nieuwe voorstellen van minister Albada in de Kamer komen zal de PPR niet alleen kijken naar de 210.000 werklozen van nu, maar ook – met grote nadruk – naar de ruim 400.000 WAO'ers, de bijna 100.000 AAW'ers en de honderdduizenden vrouwen die zich nog niet voor werk hebben gemeld omdat ze bang zijn toch niet aan de bak te komen.

(advertentie)

Er is een progressieve spaarbank in ons land.

Waar blijven die progressieve sparenders nou...

De Algemene Spaarbank voor Nederland is een spaarbank die gesneden is op de maat van uw principes. De ASN is voortgekomen uit de moderne arbeidersbeweging. En steekt dat gegeven niet onder stoelen of banken.

Ook in de bedrijfsvoering verloochent de ASN haar afkomst niet. Daarom kunt u er ook zeker van zijn dat de ASN geen beleggingen voor uw spaargeld kiest waar zij gezien haar maatschappelijke inzichten niet achter staat.

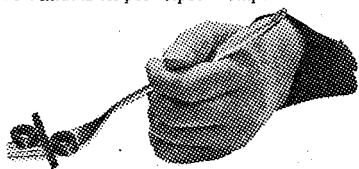
De ASN belegt wel zo veel mogelijk in maatschappelijke en culturele instellingen en - niet te vergeten - in de woningbouw. Dat betekent dat de ASN u geen gouden bergen belooft als u daar gaat sparen. U krijgt een eerlijke rentevergoeding. Niet meer, maar zeker niet minder. En... rente zonder bijsmaak.

De ASN is in 1960 opgericht door het NVV en De Centrale. Dit geeft haar de verplichting om rekening te houden met de belangen van de groeperingen waarvoor de ASN is opgericht en waaruit zij is voortgekomen.

De ASN: maatschappelijk progressief en principieel. Zo'n spaarbank zou gekozen moeten worden door iedereen die zich verwant voelt met de progressieve beweging in ons land. Door u dus.

Welnu, het minste wat u kunt doen is u te informeren over de ASN. Over de makkelijke manier van sparen (in nauwe samenwerking met de postgiro) en over de vele andere, aantrekkelijke spaarvormen.

U komt er dan meteen achter dat de ASN met haar 55.000 spaarders met een gezamenlijke inleg van 200 miljoen gulden, niet de eerste de beste is. Daarom... vul de bon in deze advertentie in. Een progressieve daad. Een principiële stap.

**Algemene Spaarbank
voor Nederland**
geeft rente zonder bijsmaak

Bon sturen aan: Algemene Spaarbank voor Nederland,
Antwoordnummer 1188,
2500 VB Den Haag.

U hoeft geen postzegel te plakken. U kunt ook bellen: 070-470181 of ons bezoeken: Rijnstraat 28, Den Haag (vlakbij het Centraal Station) tussen 08.30 uur en 17.00 uur.

Iedereen die voor 1 juli 1980 een spaarrekening opent met tenminste f 50,- als eerste inleg krijgt als welkomstgeschenk een spaarpremie van f 7,50.

Naam en voorletter(s): _____

Adres: _____

Postcode en woonplaats: _____

wenst nadere inlichtingen over:*

- de ASN in het algemeen
- de ASN-spaarrekening, gekoppeld aan de postrekening
- wenst tevens een formulier om een postrekening te openen
- het giraal sparen (sparen zonder boekje)
- de Vroeg-Bij-rekening (een unieke regeling voor jeugdigen t/m 17 jaar)
- het jeugdsparen De Zilvervloot (voor jeugdigen van 15 t/m 20 jaar)
- het termijnsparen (met opzegtermijn)
- het depositosparen (met een vaste looptijd)
- spaardeposito-bewijzen (met een vaste looptijd)

* aankruisen wat u wenst.

DE STEM DES VOLKS**DE STEM DES VOLKS****DE STEM DES VOLKS****DE STEM DES VOLKS****Riolsfeer**

Ik ben geschokt door de brief over abortus van Aggie Hettinga in de aktiekrant van 26 oktober.

„Om een helder beeld te krijgen van waar het om gaat”, meent zij het beslissingsrecht van de vrouw inzake abortus te mogen vergelijken met het uitsluitende recht dat zij ten onrechte aan mannen toekent om te beslissen over publieke urinoirs in Amsterdam.

Nog nooit ben ik in de laatste tien jaren een argumentatie in de abortusdiscussie tegengekomen van minderwaardiger allooi dan in dit weerzinwekkende schrijfsel, waarin de ene monumentale domheid op de andere gestapeld wordt.

De schrijfster meent haar troebele breinbrouwsel dan nog te mogen presenteren als verheldering, nadat door de PPR-vrouwengroep Nijmegen e.a. „sommige zaken wat rommelig worden voorgesteld”.

Hettinga blijkt niets te weten van de werkelijke argumenten voor het beslissingsrecht van de vrouw inzake abortus. Uit haar kwasi-redeneringen volgt onontkoombaar dat iemand die niet (meer) zwanger kan worden geen recht heeft een standpunt over abortus te hebben. Sterker

nog: met haar in urine gedoopte pen laat zij ons nog een slot-dogma na: „Over iets dat je zelf niet kan overkomen, of iets dat je zelf niet kent, valt nauwelijks met voldoende begrip te oordelen”. Proost!

Als dát waar was zou geen enkele maatschappij meer overeind mogen blijven, zou geen enkele bestuursvorm noch democratisch noch dictatoriaal mogelijk zijn. Er zouden zelfs geen ziekenhuizen, vakbonden, scholen of fabrieken meer georganiseerd kunnen worden, want overall moeten beslissingen genomen worden zonder persoonlijke concrete lijfservaring maar wel op basis van rechten en plichten, lusten en lasten. En dat strookt niet met de Hettinga-filosofie. Er rest ons slechts de chaos van het Cambodja van Pol Pot.

Tot nu toe is de abortusdiscussie binnen de PPR op tamelijk redelijk nivo gevoerd. Ik hoop dat dit zo blijft, maar het bovenvermelde kwalijkriekende schrijfsel is de PPR-krant onwaardig. Het tast de goede naam van de PPR als serieuze partij aan en is een belediging voor ieder wie dit onder de ogen komt. Tegenover buitenstaanders schaam ik mij voor deze aflevering van mijn partijblad.

Wellicht had aan Hettinga bedenktijd aangeboden kunnen worden of zij dit écht zó wilde laten afdrucken of liever zelf door de w.c. wilde doorspoelen.

Dit is mijns inziens niet „De stem des volks”. Vele PPR-vrouwen hebben zich waardig en zinnig geuit. Met name wijs ik naar de prima brief van Ada Vroegindewei in nummer 145 van deze aktiekrant. Ik vertrouw erop dat zij het mét mij niet nemen dat met zulke discussie-verminderingen verstand en hart van vrouwen en mannen worden beledigd – of het nu gaat over voor- of tegenstanders, niet van abortus maar van de strafwettelijke vervolging ervan.

**Michel van Winkel
Den Helder**

Krampachtig

Wij verbazen ons niet over de vergelijking van abortus met de ijzeren krul in de aktiekrant van 26 oktober. Hier is weer eens krampachtig gezocht naar iets, dat zo fundamenteel bij één sekse behoort, dat daarover alleen door die sekse beslist zou mogen worden. Dat de schrijfster geen beter voorbeeld kon vinden, bevestigt het feit, dat zulke dingen niet bestaan. Het idee „dat gaat

alleen vrouwen/mannen aan” is in strijd met het beginsel van de parlementaire democratie, die uit beide seksen bestaat, zelfs met de emancipatiebeweging, die immers probeert de beide seksen voor elkaars problemen te interesseren, problemen die veelal ontstaan zijn juist door krampachtige scheiding van taken en verantwoordelijkheden in typisch mannelijke en vrouwelijke.

De schrijfster schrijft dat iemand geen begrip kan hebben van iets, dat zij/hij onvoldoende kent. Dit is zeer juist. Maar juist voor dit wederzijds begrip ijvert de emancipatiebeweging, zodat de beslissingen betreffende de normen van de samenleving in gezamenlijke verantwoordelijkheid genomen kunnen worden (zie stelling 7 van het visiestuk Edukatieve voorzieningen).

Er stond ook iets over vaagheid in de PPR. Wij verbazen er ons wel over, dat in de stem des volks vaak eerst gewezen wordt op details van een kwestie, om daarna de normen voor de kwestie in zijn geheel hier aan op te hangen.

Wij hopen, dat dit stuk niet vaag is.

**Froukje en Gert Heijnis
Nieuwegein**

(vervolg van pagina 7)

buiten onder de voet gelopen kunnen worden. Dat vereist een decentralisatie van de energievoorziening en de voedselvoorziening waardoor de beheersing van de maatschappij door een vijand het bezetten van zoveel sleutelposities vereist, dat het praktisch onuitvoerbaar wordt. Dit Europa zal een bevolking moeten hebben, die bereid is om op allerlei manieren aan burgerlijke en halfmilitaire verdediging te doen. Dit kan alleen maar als de bevolking inderdaad meent dat de eigen samenleving de moeite van het verdedigen waard is. Er zal dus ook naar binnen toe wat moeten gebeuren.

Dit Europa bestaat uit alle landen van Europa buiten de Sovjet-Unie. Het kan met steun van de Derde Wereld de beide grootmachten onder druk zetten

om ook zelf hun bewapening af te bouwen. Er komen dan voldoende fondsen beschikbaar om ontwikkelingsprogramma's te financieren. En wat meer is, een kleinere militaire industrie zal ook de ontwikkelingslanden niet langer als afzetgebied nodig hebben.

Een perspectief zoals hierboven geschetst moet natuurlijk nader worden uitgewerkt en veel varianten zijn denkbaar. Het politiek meest urgente is nú om een beslissing over het militaire antwoord op de SS-20 uit te stellen. Er liggen hier stellig mogelijkheden. De rede van Brezjnev in Berlijn, enkele weken geleden noemde drie punten van aktie: het verminderen van conventionele bewapening, de eurostrategische wapens en vrouwenwekkende maatregelen. Belangrijk is

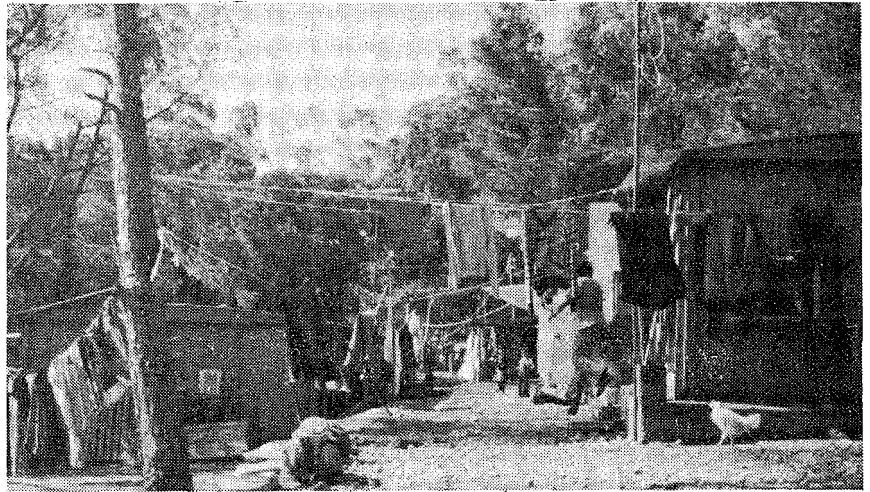
dat het eerste geen voorstel is, zoals zo vaak in de krant staat. Het is de aankondiging van een eenzijdige stap mensen en tanks uit Oost-Duitsland terug te trekken. Als wij in het Westen ook antwoorden met eenzijdige vredesstappen dan is dat een weg om buiten onderhandelingen om te ontwapenen. Natuurlijk kunnen wel besprekingen volgen om e.e.a. te stimuleren. Het is teleurstellend, dat met name een partij als het CDA zich in alle mogelijke bochten kronkelt en uiteindelijk toch kiest voor een voortgaande wapenwedloop, kiest voor de vernietiging van deze wereld.

Help vluchtelingen uit Oost-Timor

Het Komitee Oost-Timor probeert in Nederland steun te verzamelen voor de vluchtelingen voor de Indonesische Soeharto-terreur uit Oost-Timor, dat vier jaar geleden in plaats van onafhankelijk te worden door Djakarta werd overweldigd. Sindsdien leven vele duizenden Oost-Timorezen onder erbarmelijke omstandigheden in vluchtelingenkampen in Portugal, in de buurt van Lissabon.

Het Komitee Oost-Timor hoopt in ons land minstens de f 6000,- bijeen te brengen die nodig zijn voor een vervoermiddel dat het geven van de nodige materiële en niet-materiële steun aan de vluchtelingen mogelijk maakt. In Portugal komt het met het Nederlandse Komitee samenwerkende 28 november-Fretelin-comité op voor de vluchtelingen, o.a. met alfabetiserings- en scholingsprogramma's, medische hulp, kulturele en politieke vorming.

Kamp voor vluchtelingen uit Oost-Timor, op een dertig kilometer buiten Lissabon.

Een sympathiek doel, dat zeker PPR-steun verdient. Daarom: giro 525652,

tnv. G. B. van Eyck te Utrecht, o.v. Fretelin.

aktie VOER

Supertamp

Vitriool en Vaseline is een twee uur durende productie van het Flikkertheater Supertamp, dat programma's maakt over homoseksualiteit waarbij popmuziek een belangrijke rol speelt, naast glitter en glamour, rock-achtig totaaltheater, zoals de groep het zelf noemt. Vitriool en Vaseline maakt op het ogenblik een toernee door het land, met optredens in jongeren centra en onderwijsinstellingen. Thema's als schijntolerantie en regelrechte diskriminatie, relaties, ouders, religie en strijdbaarheid worden op een confronterende manier aangesneden. Van de optredens in de nabije toekomst noemen we: 8 december, Hippo, Leeuwarden; 13 en 14 december, Toneelschuur Haarlem; 18 januari, 't Hoogt, Utrecht; 24 januari, De Oosterpoort, Groningen. Voor boekingen en informatie: Dick Smit,

tel. 050-180577 of Renze Arnold, tel. 050-730650.

Kreatieve Sinterklaas

De Landelijke milieugroep Aktie Strohalm heeft een kleurplaat uitgebracht voor Sinterklaas. Op de voorkant

** om zelf te kleuren **

een Sinterklaas met lege zakken, die uitroept: „Makers, staakt uw wild gekoop!”. Op de achterkant staat een tekst waarin de dure kado's van tegenwoordig ironisch op de hak worden genomen. De milieugroep betreurt het dat steeds minder kadootjes zelf gemaakt worden. De mensen worden sterk aangespoord om veel en vooral

dure geschenken te kopen. Kostbaar elektrisch speelgoed verdringt de oude en milieu-vriendelijke spelen. Deze artikelen worden met behulp van veel energie gemaakt. Bovendien kosten ze, als je er mee speelt, weer elektriciteit. Daarom werkt dit speelgoed een verkeerde energie-mentaliteit in de hand. De kleurplaat – als tegenstroompje – is al eens eerder uitgebracht en werd toen door veel ouders en docenten op basis- en kleuterscholen gebruikt. Door f 3,50 over te maken op giro 355925 van Aktie Strohalm, Utrecht o.v.v. „Sinterklaasplaat” krijgt u 8 kleurplaten franco toegezonden. Voor f 10,- ontvangt u 30 stuks.

Waakzaamheid Persoons- registratie

De Stichting Waakzaamheid Persoonsregistratie belegt op 7 december in De Duif, Prinsengracht 756 te Amsterdam ter gelegenheid van haar vijfjarig bestaan en in samenwerking met het World Information Service (WISE) een bijeenkomst waarop de futuroloog Robert Jungk zal

spreken over Atoomstaat, Rechtsstaat en Registratietechnologie. Dit in het kader van de brede maatschappelijke discussie over kernenergie. De bijeenkomst begint om 20.00 uur; toegang f 2,50.

FRYSK LEARE?

Wa't him yn Fryslân mei de polityk dwaande hâldt, kin net sûnder kennis fan de Fryske taal. Foar in partij dy't lytse mienskippen jildt dat noch namste mear. De Algemiene Fryske Underderrjocht Kommissje (AFUK) organisearret rûnom dêr't op syn minst 10 kursisten binne in kursus: Frysk foar net-frysktaligen, om it Frysk ferstean, lêze en praten te learen en de leargongen A en B om de taal ek skrifflik goed yn 'e macht te krijen. Ynljochtings en opjeften: AFUK, Oksekop 11, Postbus 53,8900 AB Ljouwert. tel.: 05100 - 38045.

De werkgroep Creatief Vredesaktief voert in het kader van de actieve Vredesopvoeding deze maand een aktie „Geen oorlogsspeelgoed”. Voor verdere informatie: mevrouw M. Langemaire, Anne Franklaan 233, Bussum, tel. 02159/16381.

PPR AKTIE KRANT

VERSCHIJNT MINSTENS ZESTIEN MAAL PER JAAR

21 DECEMBER 1979, NUMMER 15

Voor het eerst heeft een absolute meerderheid van de Tweede Kamer zich uitgesproken tegen nieuwe kernwapens. Daarmee heeft ook de volksvertegenwoordiging toegegeven aan de steeds krachtiger druk van de Nederlandse bevolking, aan het toenemend verzet tegen kernbewapening. Een verzet waarin de PPR een belangrijke rol speelt – een verzet dat wordt gedreven door een actief streven naar een wereldomvattende vrede.

„Dienstweigeren aan kernwapens moet mogelijk worden” – „In een nieuwe regering moet een minister voor ontwapening komen” – „Nederland moet een open politiek voeren die leidt tot vrede en veiligheid van de mensen in Oost- en West-Europa” – „Ga serieus werken aan sociale verdediging”: aldus enkele uitspraken van de laatste PPR-kerngroep. Zie hiervoor de pagina's 3, 5, 6 en 7 van deze aktiekrant.

PPR

Aktie Krant

uitgave

Stichting Radikalenkrant
verschijnt
elke twee weken

directie

Jan Heytel, Gidi van Dongen,
Louis Vuurboom

redactieraad

Erik Akkermans, Gerard de Oude,
Kees van Twist

redactie

Hans Berrevoets, Stéphanie Brokerhof,
Harm Lamberts, Wil Merkies,
Walter van Opzeeland (eindredacteur)
Kees Waagmeester

productie

Brouwer Offset b.v.,
Utrecht / Delft

redactie-adres

Walter van Opzeeland,
Rapenburgerplein 67,
1011 VH Amsterdam, tel. 020-254434

kopij

naar het redactie-adres
getypt met redelijke marge
blad aan één kant gebruikt

kontributiebetalingen

Penningmeester PPR,
postgiro 1575600 te Amsterdam

advertenties

uitsluitend: Jan Heytel,
Schreveliusstraat 68, Haarlem
Telefoon overdag 02505-791,
's avonds 023-314160

basis-layout

Joep Paulussen

Partijburo

Tussen kerst en nieuwjaar is het partijburo gesloten. De leden van het dagelijks bestuur van de partij zijn in die periode bereikbaar.

PPR IN DE JAREN '80

Alle leden hebben in oktober de beleidsnota van het partijbestuur ontvangen. Van alle actiecentra worden reacties verwacht: geen officiële amendementen maar kritische antwoorden. Er zijn er al binnengekomen.

Ook brieven van individuele leden zijn zeer welkom. Wacht niet met schrijven. Na 1 januari bereidt het partijbestuur de bespreking voor van de beleidsnota, die vóór het PPR-kongres van 16 en 17 mei is geagendeerd.

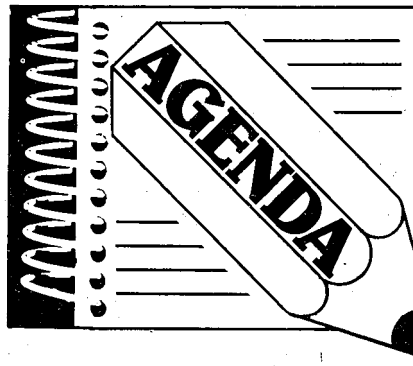
Themagroep Welzijn

De organisatie van de Themagroep Welzijn is sterk. Dat blijkt uit de 'Infobrief', een nieuwe uitgave voor de werkers binnen deze groep, die op onregelmatige tijden zal worden rondgezonden.

'Welzijn' heeft afscheid genomen van Karel Beckers en Frans Terken. Het kongres verzuimde door tijdnoed hen

te danken voor hun jarenlange inzet. Het partijbestuur wil dat bij deze goedmaken. Karel en Frans, het belang van jullie werk wordt bewezen door het 'gewicht' van je opvolgers: welkom en sterkte aan Jan Zuidgeest, voorzitter, en Gerard Nyssen, coördinator.

PARTIJBESTUUR

21 december – 31 januari

Steenwijk 26 dec., 11.15 uur, De Meenthe (tegenover station) samenkomst deelnemers vredesmars naar NAVO-basis Havelterberg.

Hilversum II – 26 dec., 18.50 uur, PPR-radio.

Hilversum II – 9 jan., 18.50 uur, PPR-radio.

Amsterdam – 16 jan., 19.30 uur, Moshuis: prov. kerngroep PPR-Noordholland (gaarne van alle actiecentra min. één vertegenwoordiger).

Borne – 17 jan., De Bijenkorf, Markt 23, regionaal overleg PPR-Twente.

Den Haag – 19 jan., 11.00 uur, Rijswijk-

seweg 1, PPR-homogroep; 15.00 uur start daar een picketline voor de West-duitse ambassade t.g.v. Gerd Blömer. **Hilversum II** – 23 jan., 18.50 uur, PPR-radio.

Utrecht – 26 jan., kerngroep.

Verschijningsdata (onder voorbehoud van wijzigingen) PPR-aktiekrant in 1980 (tussen haakjes de sluitingsdata voor deze rubriek).

1 februari (18 jan.);

15 februari (3 febr.);

29 februari (17 febr.);

14 maart (2 maart);

28 maart (16 maart);

18 april (6 april);

2 mei (16 april);

16 mei (30 april);

30 mei (12 mei);

26 september (14 sept.);

10 oktober (28 sept.);

24 oktober (12 okt.);

7 november (26 okt.);

21 november (9 nov.);

5 december (23 nov.);

De kopij-sluitingsdata van mei moesten i.v.m. de vele vrije dagen iets worden vervroegd. De redactie wenst de lezers een goede Kerst en een nog beter 1980 toe.

PPR-jongerenkursus

Op 25, 26 en 27 januari 1980 is er in vormingscentrum de Klencke een cursus voor PPR-jongeren in het noorden en oosten van het land. In zo'n weekend houden we ons, na een uitgebreide kennismaking, bezig met de politieke geschiedenis van Nederland na de tweede wereldoorlog en de plaats van de PPR daarin. Verder praten we met elkaar over je eigen situatie en geschiedenis, en over de politieke keuzes die je op grond daarvan maakt.

De kosten van het weekend zijn f 25,- en je kunt je opgeven bij de Stichting Jongerenwerk in de PPR (SJW), Singel 277, 1012 WG Amsterdam, telefoon 020 – 228461

Met het oog op de discussies over de modernisering van de kernwapens heeft de Tweede Kamerfractie een boekje samengesteld, dat een bundeling is van PPR-bijdragen aan de debatten over kernbepapening van het afgelopen jaar. De brochure kost f 1,25 per stuk en is te bestellen via de fractie: tel. 070/614911, toestel 2277.

OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT OMDAT HET OM MENSEN GAAT

Op de drempel van de jaren '80

RIA BECKERS

Op donderdag 6 december 1979 stemden 10 CDA-ers voor de motie Stemerink. Zij deden hun best om duidelijk te maken dat vergeleken bij het kernwapenprobleem het voortbestaan van welk kabinet ook van ondergeschikt belang was. De heren Den Uyl en Terlouw dachten in hun eerste commentaren slechts aan het eigen partijpolitieke gewin en aan hun rol in een aanstaand nieuw kabinet. Op zulke momenten kun je je oren nauwelijks geloven. Kort tevoren hadden een sterk verdeelde PvdA-fractie en een sterk verdeeld D'66 elkaar tenslotte gevonden op één motie: thans (dat wil zeggen op 12 december 1979) gaan wij niet akkoord met een NAVO-besluit om 572 nieuwe kernwapens te produceren en in Europa op te stellen. Stemerink had omstandig in de Kamer uitgelegd wat de drie verschillende groepen in de fracties onder deze motie wilden verstaan. Toch was dit een onverwacht resultaat. En toen 's avonds laat bij de stemming bleek dat – behalve PPR, PSP en CPN – ook negen ARP-ers en één KVP-er zich achter de motie stelden, was er zelfs sprake van een historische gebeurtenis. Voor het eerst had een absolute meerderheid van de Nederlandse Tweede Kamer (76 van de 150 leden) zich uitgesproken tegen nieuwe kernwapenplannen van de NAVO. Meer politici dan ooit gaven daarmee toe aan een steeds fellere druk vanuit de Nederlandse bevolking, waarvan een demonstratie van tienduizenden mensen in de veemarkthallen in Utrecht en een stille fakkel-optocht

van duizenden vrouwen naar het Haagse Binnenhof uitingen waren. Op de drempel van de jaren tachtig zeggen ook de vrouwen van Nederland: "de maat is vol". De discussie over de kernbepapening heeft hier een beslissende wending genomen. Deze motie – wat daar op korte termijn ook van komt – is nog maar een allereerste begin. We mogen spreken van een uiterst belangrijke ontwikkeling met grote consequenties, waarbij inderdaad het voortbestaan van een kabinet in het niet valt. En laten we ons niets wijsmaken: ook het vorige kabinet zou hier in de grootste problemen zijn gekomen. Daarom waren de partijpolitieke reacties van Den Uyl en Terlouw onoprecht. Het is onoprecht bij herhaling te zeggen dat het CDA zo verdeeld is over de kernwapens en de eigen verdeeldheid onder tafel te vegen. En het is even onoprecht te beweren dat PvdA en D'66 nu maar snel met de AR moeten gaan regeren. De heren weten heel goed dat ook een PvdA-D'66-AR-kabinet straks onvermijdelijk grote moeilijkheden zal krijgen op dit punt. Men heeft elkaar immers slechts gevonden op uitstel van de NAVO-beslissing en eerst onderhandelen, – niet meer dan dat. Sommigen willen die nieuwe raketten uitdrukkelijk wel, waarbij zij het aantal al dan niet afhankelijk maken van de ontwapeningsonderhandelingen, anderen willen ze helemaal niet. De gretigheid waarmee Den Uyl en Terlouw – nieuwe verkiezingen ruikend – de ontwikkelingen probeerden te fixeren op de motie Stemerink geeft te denken. Misschien is Joop al lang van plan eventuele toekomstige

problemen op te vangen door een zinnetje uit het PvdA-CDA-D'66 akkoord van twee jaar geleden opnieuw in zijn program op te nemen: "verplichtingen, die in bondgenootschappelijk verband zijn aangegaan, worden nagekomen".

De Nederlandse bevolking zal daar evenwel geen genoeg meer mee nemen. Buiten het parlement gaat de discussie verder. Het besef groeit dat door de voortschrijdende technologie de mens tot vijand is geworden van zichzelf en van zijn medemensen. Het vijanddenken tussen Oost en West heeft daarmee te maken. Maar het speelt ook in het klein, waar zij die het eigen beleid verdedigen niet meer echt kunnen luisteren, waar de eigen macht belangrijker wordt dan ons aller toekomst. Er is maar één kans om te overleven: terug van die weg en zoeken naar een nieuwe verstandhouding. Er is maar één reële mogelijkheid voor progressieve politici: je niet opsluiten in de eigen partij en de eigen fraktiediscipline, je niet angstvallig blijven vastklampen aan welke motie dan ook, maar de moed hebben om de zaak open te gooien en gezamenlijk verder te praten: met de talloze mensen binnen en buiten onze grenzen die bezorgd zijn, met de kerken, met de vakbeweging. Alleen dan kan de zaak goed uitkristalliseren en kan een komend kabinet met een duidelijk en verantwoord ontwapenings- en verdedigingsbeleid op tafel komen. In wat – toch nog onverwacht – gebeurd is in de jaren zeventig heeft de PPR haar invloed gehad. Op de drempel van de jaren tachtig kan zij evenmin worden gemist.

Onduidelijke opvattingen over PPR als politieke partij

PAUL TAMMINGA

De Stichting Radikalenvorming (SRV) en de Stichting Jongerenwerk (SJW) organiseren op 31 mei 1980 een vervolg op de studiedag over 'Intellectuelen en arbeidersbeweging', die SRV en SJW op 16 juni van dit jaar in Utrecht hebben gehouden en waaraan een dertigtal PPR-leden deelnam. Als hoofdpunten zijn op deze eerste studiedag naar voren gekomen:

- een gebrek aan systematische theorievorming in de PPR; en
- de onduidelijke opvattingen over de PPR als politieke partij.

Op de eerste studiedag werden inleidingen gehouden door Anet Bleich (redakteur van De Groene Amsterdammer) en door Max Weezel (redakteur van Vrij Nederland), onlangs bekende geworden door hun boek 'Ga dan zelf naar Siberië!!!' (SUA), hielden een inleiding. Een korte weergave:

"In het begin had de PPR (die zich een 'voorhoede-partij' noemt) een duidelijke doelgroep: de 'christen-radikalen'. Rond 1970 kwamen er veel jongeren bij (onder andere uit de kabouterbeweging). Die introduceerden een nieuw element: de 'kulturele revolutie' tegen de maatschappijstructuren. De PPR werd zo'n beetje de politieke belichaming van die kulturele revolutie. Daarop heeft ze kunnen voortborduren tot 1977; dan lijkt er in de PPR onzekerheid te komen over de achterban die ze zou moeten hebben.

In de PPR is veel geschreven over mentaliteit, maar traditioneel linkse problemen als 'Wat voor maatschappij streef je na, met wie wil je samenwerken, hoe slaag je daarin?' kwamen minder aan de orde. De PPR is erg huiverig om maatschappelijke klassen en hun belangentegenstellingen te onderscheiden.

Bas de Gaay Fortman stelt de PPR voor als een voorhoede- en mentaliteitspartij, die open is voor ieder die de visie van de PPR deelt, ongeacht maatschappelijke status. Hij wil belangenbehartiging toetsen aan etische principes. Die toetsing is goed, maar hij maakt onderscheid tussen belangenbehartiging en lange termijn-visie. De tegenstelling visie - belangenstrijd acht ik onjuist. Belangenstrijd hoeft geen korte termijnwerk te zijn (vgl. de strijd van de vakbeweging), en sluit visie bovendien niet uit.

Ook dat sociale klassen voor de PPR niet tellen lijkt mij onjuist. Het doet er wel degelijk toe welke sociaal-economische positie iemand heeft, als men bevattelijk wil zijn voor de gewenste veranderingen van denkbeelden. In de PPRAK nr 65 (1975) ('Naar een democratische economische orde') vergeten de schrijvers mijns inziens de vraag te stellen of er eigenlijk geen klassen zijn. Ad Voerman, die veel ervaring heeft met vakbondswerk in bedrijven, zegt in PPRAK nr 99 onder andere: 'De ondernemer wil z'n macht sowieso handhaven' en 'De PPR stapt te dikwijls te simpel over belangentegenstellingen heen'. Alleen het overtuigen van de bovenste sociale lagen, die er objectief geen belang bij hebben om de maatschappij te veranderen, heeft als strategie geen zin en is een illusie.

In de beleidsnota van het partijbestuur (1978) staan veel goede ideeën en suggesties, maar nergens wordt de vraag gesteld: met wie, door wie, voor wie? De nota heeft een minimale visie. Traditioneel heeft het woord 'macht' in de PPR een vieze smaak. Dat is terecht, maar je moet de machtsstructuur analyseren, en daarvoor heb je de arbeidersbeweging nodig. Het begrip arbeidsklasse moet door socialistisch-links opnieuw worden geanalyseerd. Ten tijde van Marx had je, simpel gezegd, de arbeiders en de kapitalisten. De ondernemer bestaat nu niet meer, er is onderscheid tussen het klein- en middenbedrijf aan de ene kant en de multinational aan de andere kant.

Middengroep

Aan de zijde van de arbeidersklasse is een belangrijke middengroep ontstaan met onder andere als kenmerk: van loon afhankelijke werknemers, die niet beschikken over de produktiemiddelen, ze hebben een goede opleiding, voldoende geld en kunnen zelf hun tijd plannen (wetenschappers, middelbaar- en leidinggevend personeel).

Het gevolg van de rol van de overheid is een enorme groei in de kwartaire sektor, met veel banen in de nieuwe middengroep. De klassenindeling van Marx geldt dus niet meer.

Kapitalisme anno nu betekent veel meer dan een louter economische structuur. De ekolomische- en de energie-krisis, het probleem van echte medezeggenschap en morele krisissen

in de samenleving kunnen niet worden teruggebracht tot het konflikt tussen arbeid en kapitaal.

De term 'intellectuelen' verwijst naar een deel van de middengroepen, dat zich uit hoofde van een beroep bezighoudt met het verspreiden en uitwerken van ideeën over de werkelijkheid en over de samenleving. Die groep bevolkt de ideologische apparaten van de samenleving (kerken, vakbonden, het welzijnswerk, de media, het onderwijs).

Linkse partijen zouden veel meer kunnen doen aan bondgenootschappen met deze sectoren. Traditioneel heeft links weinig aandacht besteed aan de groep van de intellectuelen. De gedachten van de PvdA en de CPN hierover gaan terug tot Kautsky.

Eigenaardig is dat de partijen die hun achterban vooral rekruteren uit de intellectuelen en de loonafhankelijke middengroepen (de PPR, de PSP en D'66) geen of weinig analyse hebben besteed aan positie van de achterban. De PPR schiet daardoor tekort in haar theorievorming, wat wordt versterkt door het gemak waarmee men in de PPR maatschappijverandering vrijwel synoniem verklaart aan mentaliteitsverandering. Bas de Gaay Fortman zegt dat het niet belangrijk is wie je bent, maar wat je denkt. Wie je bent is echter bepalend voor wat je denkt!

Tegenmacht

Tot slot het volgende over macht. De PPR is altijd huiverig geweest voor macht en machtsvorming, maar waarover men vergeet te praten is de machtsvorming aan de basis. Macht is niet alleen een zaak van regeergeilheid. Macht kan ook worden gevormd door het aaneensluiten van politieke en andere groepen in de samenleving: vakbond, vrouwenbeweging, partijen, welzijns- en onderwijsorganisaties. De discussie 'Hoe vorm je een tegenmacht in deze samenleving' is in elf jaar PPR eigenlijk nog nooit gevoerd".

Mensen die door dit artikel geïnteresseerd zijn geraakt kunnen de studiemap, het verslag en de stellingen van de afgelopen studiedag voor f 1,- + verzendkosten bestellen bij de SJW of de SRV, waar men zich ook kan opgeven voor de komende studiedag. SRV/SJW, Singel 277, 1012 WG Amsterdam tel. 020 - 228461/256046.

LINKSAF EN OMHOOG

Belachelijk

KEES WAAGMEESTER

Niet een keiharde strijd tegen de kernwapens in de wereld, langs welke weg ook, stond de afgelopen weken voorop in het kabinetsbeleid, maar de vraag: hoe blijven we als kabinet overeind. Dat is een treurig gezicht. Het is trouwens bepaald niet de eerste keer, dat het lijfsbehoud van een kabinet de inzet van een conflict overschaduwde en de zaak waar het om gaat terzijde laat liggen. Het veelgehoorde geluid, dat Nederland zich vooral niet belachelijk moest maken door een afwijkend standpunt in te nemen, dat bovendien onrealistisch is, is nu wel verstomd. Hoe belachelijk heeft de Nederlandse regering zich niet gemaakt door werkelijk naar geen enkele kant een consequente politiek te voeren? En in wiens ogen willen wij niet graag belachelijk zijn? In de ogen van de Amerikaanse minister van defensie, diet doet als of Nederland niet bestaat, of in de ogen van de miljoenen overal ter wereld die hoopvol hebben gevolgd, wat zich in de kleine Navolanden en met name in Nederland, de afgelopen tijd afspeelde? Eindelijk een land waarvan zelfs het parlement in meerderheid eens nee zegt tegen de automatismen van de wapenwedloop. Daar-

mee hebben we ons internationaal verre van belachelijk gemaakt. In Oost en West is dit signaal herkend. Misschien niet door de regeerders, die een zo verstrekkende beslissing als het opstellen van nieuwe kernwapens in Europa zelfs met geen half jaar durfden uit te stellen – zo zwak staan ze in hun schoenen –, maar wel door de miljoenen die zich het hoofd breken over de vraag, hoe ze door het militair-technologisch-industrieel-politiek bolwerk heen kunnen breken.

Emoties

Er is sprake van een klein doorbraakje. En daarom is er zo opgewonden gereageerd. Door de drie oud-minister-presidenten, door de Telegraaf en NRC-Handelsblad, door die CDA-ers die hun dissidente collega's niet konden luchten of zien. Emoties laaiden hoog op. Niet van de kant van de tegenstanders van de kernwapens. Die hebben beheerst gedemonstreerd en beheerst geargumenteed. Wel van de kant van de voorstanders, die een wereldbeeld in elkaar zien zakken. Zeven „kenners van de internationale verhoudingen” schrijven in NRC-Handelsblad, dat het IKV irrelevant is in het debat rond de invoering van nieuwe kernwapens. Het IKV is immers tegen alle kernwapens, dus hoeft er niet naar te luisteren. Het is een onwijs verwijt. Nu de oude logica die de kernwapenspiraal alleen maar kon opschroeven, is doorgeprikt wordt men nerveus. De vredesbewe-

ging is de schuld. Ja, zo makkelijk komt men er niet vanaf. De standpunten, de logica, het werkelijk mondiale denken van de vredesbeweging en van partijen als de PPR, worden alleen maar actueler. Nu zal het gaan om de invulling van het vervolg. De oude logica heeft afgedaan, de nieuwe moet nu een kans krijgen. Hier ligt een werkelijk politieke scheidslijn. Hier is een visie op de cultuur en op de mens aan de orde, waar de stellingname ten opzichte van de nieuwe kernwapens niet het begin van is, maar het einde. Zijn we werkelijk bereid met de totale vernietiging van de wereld te dreigen, dus zijn we bereid die dreiging ook ten uitvoer te leggen, ja of nee? Kunnen we alleen maar denken in termen van politieke en dus ook militaire tegenstanders, of zien we achter de verschillende politieke systemen steeds de mensen in wie we ons in hun angst, strijd, onderwerping, verlangens kunnen herkennen? Constateer we dat niet alleen, maar blijkt daar echt iets van doordat we menselijke contacten met de officiële tegenstander zoeken en uitbuiten? Willy Brandt begon een Ostpolitiek omdat hij begreep dat je als volken niet altijd tegenover elkaar kon staan, maar elkaar, zonder de eigen politieke identiteit op te geven, echt moest leren kennen. Kritiek op het eigen maatschappelijk systeem hoort daar bij, een systeem dat de wapenwedloop schijnt nodig te hebben om te kunnen leven.

Een klein doorbraakje dus

in de Nederlandse politiek. Maar doordat de regering er innerlijk niet achter stond, is de directe internationale betekenis ervan voorsnog tot nul gereduceerd. Is het communiqué na afloop van de raad van Navoministers wordt het Nederlandse standpunt op geen enkele wijze genoemd. Minister Scholten geeft gewoon toe, dat hij de motie Stemerding niet heeft uitgevoerd. Een kabinet met enig zelfrespect zou hebben geweigerd verder te gaan met regeren na de motie-Stemerding. Maar dit kabinet zat vaster aan zijn stoelen dan aan zijn principes. Je schaamt je eigenlijk voor zo'n regering. Een regering die met twee monden spreekt. Scholten en Van der Klaauw in Brussel dit, waarmee de VVD tevreden wordt gesteld en Van Agt in Den Haag dat, waarmee het CDA moet worden gepaaid. Een schandelijke vertoning. Regeren is zodoende een beetje voor de gek houden, naar compromissen zoeken die geen werkelijk compromis zijn, maar vluchtwegen. Over zich belachelijk maken in het buitenland gesproken: Hoe is dit uit te leggen. Het is alleen uit te leggen als we aannemen, dat het werkelijk onverzoenbare verzoenen voorrang krijgt boven het effectief nastreven van politieke doelen die de kamermeerderheid heeft gesteld. Dat is geen politiek, dit is geen staatsmanskunst, al reis je alle Navo-hoofdsteden af. Dit is ergerlijk politiek geknoei, waaraan snel een einde behoort te komen.

KATERNEN

Het nieuwe partijbestuur heeft al op zijn tweede vergadering een belangrijke beleidsbeslissing genomen: er wordt begonnen met een serie PPR-uitgaven, die 'Katernen' gaan heten. In handzame en bruikbare boekjes, niet dikker dan plusminus zestien bladzijden, wordt de PPR-visie op belangrijke en actuele maatschappelijke vragen geformuleerd.

Er staan steeds open discussiepunten in. Vice-voorzitter Egbert Boeker zorgt voor de coördinatie van de inhoud. Voor de organisatie is bereid gevonden: Willem Boomkens (foto), voorzitter van PPR-agglomeratie Eindhoven, voorheen staftunctionaris bij Philips. Voor het schrijven van de katernen worden betrokkenen van binnen en buiten de PPR gevraagd. Het partijbestuur besloot tot een proefperiode van zes maanden. Nader mededelingen volgen.

„Dienstweigeren’ aan kernwapens moet mogelijk worden

De PPR-kerngroep van 8 december in Utrecht heeft uitgesproken dat er wettelijke faciliteiten moeten komen om medewerking – via arbeid of geld – te kunnen weigeren aan de productie en installatie van kernwapens. De kernbewapening moet in de eerste plaats worden bestreden met wettige middelen. Als die middelen echter zijn uitgeput wordt burgerlijke ongehoorzaamheid onder bepaalde voorwaarden toelaatbaar en moet deze ook worden gesteund. Nederland moet ten opzichte van Oost-Europa een open politiek voeren die leidt tot vrede en veiligheid van de bevolking van Oost en West. Er moet ernst worden gemaakt met de voorbereiding van sociale verdediging, waarvoor oud-minister Boy Trip reeds aanzetten heeft gegeven. Ook spreekt de kerngroep nog uit dat de Nederlandse regering vele kansen heeft laten liggen om een opbouwend vredesbeleid te voeren.

Een Nederlandse beslissing niet in te stemmen met modernisering en/of stationering van kernwapens mag, aldus de kerngroep, slechts een eerste stap zijn, die moet worden gevolgd door een actieve Oost-politiek en voorbereiding van sociale verdediging. Omdat de beslissing van het parlement slechts een kleine, min of meer ondergeschikte schakel vormt in het proces van maatschappelijke verandering ten aanzien van kernwapens en het inslaan van een alternatieve weg naar een zich ontwapenende wereld, gaf de kerngroep ook het volgende commentaar op de actuele politieke situatie:

1. De PPR verlangt van de regering dat deze het standpunt van de Tweede Kamer overneemt en in de NAVO-besprekingen op dit punt geen compromissen sluit.

2. Gezien de sterke wens tot modernisering van kernwapens, die in NAVO-kringen heerst, is het twijfelachtig of onderhandelingen zullen leiden tot ontwapening. De eventuele Oost-Westbesprekingen zullen dus uiterst kritisch moeten worden gevolgd.

3. Onafhankelijk van de uitkomst van NAVO-beslissingen moet Nederland initiatieven nemen tot een actieve vredespolitiek. In openingen naar andere landen in Oost- en West-Europa moet één van de onderwerpen van bespreking zijn het opzetten van een stelsel van sociale verdediging. Binnen Nederland moet met zulk een stelsel zo spoedig mogelijk een begin worden gemaakt.

4. De PPR heeft geen vertrouwen in de bereidheid en bekwaamheid van het zittende kabinet om een beleid als genoemd onder 3. te voeren. De PPR waardeert positief de voortgang die het denken in CDA, PvdA en D'66 heeft geboekt en zal al het mogelijke doen om deze partijen te prikkelen tot een actieve vredespolitiek.

5. De PPR is bereid mee te werken aan zulk een politiek. In Europa heeft de PPR contact met radicale- en milieu-partijen. In Nederland pleit zij voor een andere regering, die een actieve ontwapeningsstrategie voert. Het gaat dus niet alleen om niet-moderniseren, maar ook om geleidelijke afbraak van de militarisering van de wereld. In een nieuwe regering dient een minister voor ontwapening te komen, die alle activiteiten van defensie, buitenlandse zaken en economische zaken toetst op hun bijdrage tot ontwapening en vrede.

Ria Beckers

„Wat hier nu gebeurt, wat hier nu staat, dat is het gezonde verstand, tegenover het vijanddenken”. Aldus Ria Beckers op de massale demonstratie van 24 november in Utrecht tegen nieuwe kernwapens. „Niet de Russen, maar wijzelf zijn de grootste vijand van ons voortbestaan. Maar de politici krijgen daar nog weinig van mee. Zij zouden als geen ander kunnen weten welke economische belangen de bewapeningswedloop voortjagen. Zij zouden als geen ander moeten zien hoeveel belang de kernwapenlobby erbij heeft het vijanddenken bij de bevolking – die angst voor de Russen – in stand te

houden. Zij zouden als geen ander de gebruikte argumenten kunnen ontmaskeren...”

Ria Beckers herinnerde er aan dat de nieuwe NAVO-raketten geen antwoord zijn op de Russische SS-20, maar dat de VS er al jaren, onafhankelijk van wat de Russen doen, mee bezig zijn. Het is niet waar dat er geen tactisch en strategisch evenwicht tussen Oost en West zou bestaan. Het is niet waar dat de NAVO kernwapens wil „moderniseren”, want het gaat om totaal nieuwe wapens met ongekende mogelijkheden: „Vanaf de Veluwe, vanaf Brabant en vanaf Westduits grondgebied kunnen straks rechtstreeks Russische doelen in de as worden gelegd. En Europa met een eigen kernmacht betekent ook: Europa als eerste doelwit.”

Wat zijn nu die bijzondere argumenten van politici die toch vóór vernieuwing van kernwapens zijn, die hun eigen gezonde verstand en verantwoordelijkheidsgevoel daarvoor opzij willen zetten. Volgens professor Steenkamp van het CDA is dat argument „de continuïteit van het beleid”... Dat rechtvaardigt elk compromis, zelfs als het gaat om mogelijke massavernietiging. „Daarom”, aldus Ria Beckers, „vlucht men in het debat in zulke vreemde compromissen en in eendeloze discussies over procedures, militaire strategie en details van wapensystemen. Daarom ontwijkt men de werkelijke vragen. We hebben niets gehoord over de vraag of we niet zo'n enorm potentieel aan vernietigingswapens hebben en zo'n vergevorderde technologie, dat de mens de controle daarop onmogelijk nog van moment tot moment kan garanderen. We hebben niets gehoord over de gevolgen voor mens en milieu van een kernoorlog die we zelf over Europa willen afroepen. En waarom heeft men zich niet gewoon afgevraagd of welke politicus dan ook om welke reden dan ook wel het recht heeft zijn medemensen generaties lang aan een nog grotere dreiging van vernietiging bloot te stellen dan nu al aanwezig is? Laten wij op die laatste vraag in elk

Ria Beckers (midden) tijdens de grote betoging in Utrecht.

geval nú het antwoord geven: *geen enkele politicus, regeringsleider, Kamerlid of wat dan ook, heeft dit recht.* De bewapeningswedloop mag dan gesanktionerd worden door onze wetten, – economische, financiële, sociale en militaire wetten – *zij gaat recht tegen alle democratie en vrede in.* Wij zijn de gevangenen van ons eigen systeem. En burgers die de rechten van de mens – neergelegd in het Handvest van de Verenigde Naties en bijv. in de ak-

koorden van Helsinki – serieus nemen en die wetmatigheid niet meer via de politici kunnen doorbreken, komen onherroepelijk voor de vraag te staan: welke andere middelen zij in godsnaam te baat moeten nemen. (...)

Alleen de Nederlandse bevolking kan haar eigen en andermans veiligheid garanderen. Mijn partij, de PPR, roept progressief Nederland op – vredesbewegingen, kerken, vakbeweging, politieke partijen en andere actiegroepen

– tot overleg over concrete initiatieven daartoe.

Wij hebben wetten gemaakt voor dienstweigering. Het zal ook wettelijk mogelijk moeten worden andere zaken te weigeren. Wie werkt in een bedrijf moet kunnen weigeren opslagplaatsen en installaties te bouwen voor kernwapens en mee te werken aan verlading en vervoer. Wie werkt in de chemische industrie of in de electronica moet kunnen weigeren mee te werken aan de fabricage van wapens. Burgers moeten kunnen weigeren belasting te betalen voor het huidige defensiebeleid en dit belastinggeld vrij kunnen bestemmen voor sociale verdediging. Er valt genoeg te bedenken.

Ik hoop dat over deze en andere mogelijkheden van actie de komende maanden gesproken kan worden in het Breed Overlegorgaan tegen de Kernbepapening. En alsjeblijft geen brede maatschappelijke discussie over kernwapens! Die brede maatschappelijke discussie is er. Zij wordt niet opgelegd door het kabinet. Zij wordt gevoerd door de mensen zelf."

VIJF KERNBEPAPENINGS-PARADOXEN

Bas de Gaay Fortman, PPR-fractie-leider in de Eerste Kamer, heeft daar zoals bekend tijdens de algemene beschouwingen een (kansloze) motie ingediend tegen plaatsing van nieuwe kernwapens en uitbreiding van de NAVO-kernmacht. Hij noemde de wedloop in kernbepapening een georganiseerde chaos: het heersende denken op dit terrein is puur paradoxaal. Hij noemde de vijf volgende paradoxen:

1. Het is niet de bedoeling dat de kernwapens worden gebruikt – zo houdt men de tegenstanders voortdurend voor. Bij gebruik dienen kernwapens immers geen redelijk doel. Het gaat juist om het voorkomen van oorlog. Maar het is ook niet de bedoeling te verzekeren dat ze *niet* worden gebruikt. Als iedereen wist dat ze nooit zouden worden gebruikt, dienden deze wapens evenmin enig doel. Daarom moet het gebruik ervan een mogelijkheid blijven en wordt medeverantwoordelijkheid aanvaard voor een mogelijke volstrekte vernietiging van de schepping.

2. Als het gaat om de vijand, moeten wij rekenen met het ergste. Massale vernietiging van natuur en leven zal de vijand willen aanvaarden in zijn streven naar allesoverheersing. Alleen het besef dat er van de eigen samenleving evenmin iets overblijft kan de vijand weerhouden en oorlog voorkomen. Maar als het gaat om het uitvechten van conflicten en het bepalen van militaire strategieën – dan wordt bij deze

krankzinnige vijand wél de hoogste vorm van rationaliteit verondersteld. Wat blijft er dan over van de theorieën van een „geloofwaardige afschriking?"

3. Produktie en plaatsing in Europa van Pershing II- en Tomahawk-kruisraketten is – volgens een recente NAVO-studie – nodig om „de veiligheid van de NAVO te verzekeren en tegelijkertijd de Sovjet-Unie te bewegen haar programma's te beperken en daardoor te komen tot stabielere politieke- en militaire verhoudingen in Europa. Een zorgvuldig afgewogen combinatie van modernisering en wapenbeheersing komt enerzijds tegemoet aan de eisen die het bondgenootschap terwille van zijn veiligheid moet stellen en beoogt anderzijds een wapenwedloop op dit gebied te voorkomen."

Met verbazing wrijf je je ogen uit. De produktie van SS-20-raketten door de Sovjet-Unie moet ons niet bewegen tot beperking van ons programma, maar tot aanschaf van Pershing II- en Tomahawk-kruisraketten. Maar die modernisering van de NAVO-wapens zal wel de Sovjet-Unie bewegen tot beperking van haar programma. Wie gelooft dat? ...

4. De bewapeningswedloop wordt getypeerd door statisch denken en dynamisch handelen. De vraag of de veiligheid is verzekerd wordt beoordeeld naar aantal en soort van de wapens en troepen die NAVO en Warschaupakt op dit moment hebben. Als wij nu nog over het een of andere extra-wapen-

systeem konden beschikken, dan waren wij nú veiliger. Daarom bestellen wij dat systeem. Intussen verzekeren deskundigen ons dat die wapenwedloop zelf de wereld steeds onveiliger maakt en dat het een illusie is te menen dat al die gevaarlijke wapens nooit zullen worden gebruikt. Het gaat hier immers om het onbestuurbare probleem van de militaire technologie, het militaire laboratoriumwerk dat een eigen leven is gaan leiden. Aan Pershings en Tomahawks werd immers al gewerkt voordat er ook maar iets bekend was van de SS-20's. Is er dan niets wat de autonomie van de bewapeningswedloop kan doorbreken? Ook niet de publieke opinie? ...

5. Paradoxaal is ook de redenering die gevolgd wordt aangaande een mogelijke invloed van Nederland in de NAVO. Invloed zou – volgens die redenering – Nederland alleen kunnen uitoefenen als het in de pas blijft lopen met zijn bondgenoten. Maar als ons land iets anders zou willen dan die bondgenoten, dan betekent in de pas lopen der definitie dat ons land geen invloed uitoefent. Zo lijken wij veroordeeld tot het volgen van de besluitvorming door anderen. Is het dan zo vreemd te denken dat het beletten van datgene waar wij nog iets over te zeggen hebben, namelijk de plaatsing van raketten in ons eigen land, de enige manier is waarop nog enige invloed kan worden uitgeoefend?

Op 1 januari 1980 is Johan de Koster precies tien jaar gemeenteraadslid voor de PPR. Hij is, voor zover wij weten, de eerste die dit jubileum kan vieren, en dit was voor Dorothé Tempelman, secretaris van het PPR-actiecentrum Borssele, de reden met hem een gesprekje te voeren voor deze aktiekrant. Johan de Koster is gemeenteraadslid van Borssele, dat na de gemeentelijke herindeling van Zuid-Beveland in 1970 uit vijftien kerkdorpen bestaat. Een van die kerkdorpen is Borssele, waar

de kerncentrale staat. Ongeveer tien kilometer verder ligt Heinkenszand, waar Johan woont. De oppervlakte van de gemeente Borssele bedraagt 15.080 ha. – en die uitgestrektheid brengt bijzondere problemen met zich mee, bijvoorbeeld op het gebied van openbaar vervoer of sportvoorzieningen, temeer omdat het aantal inwoners per 1 januari 1970 18.202 bedroeg. De samenstelling van de gemeenteraad is: CDA 9 leden, PvdA/PPR 3 leden, SGP 3 leden, VVD 2 leden.

Johan de Koster, 10 jaar PPR-raadslid in Borssele: PROBEREN MET ALLE PARTIJEN KONSTRUKTIEF SAMEN TE WERKEN

DOROTHÉE TEMPELMAN

Als ik bij Johan de Koster thuis kom is hij druk aan het telefoneren; het gaat over de kerncentrale Borssele... Ik praat dus eerst even met zijn vrouw Nel en met hun drie kinderen. Nel is drie halve dagen in de week leidster van een peuterspeelzaal. Zij zit ook in het bestuur van de Babbelaars, een volksdansgroep die ook in België en in Duitsland optreedt.

Hoe vinden de kinderen het, dat hun vader aan politiek doet? Eensgezind antwoord: Niet leuk, want hij is altijd bezig of weg. Nu ze wat ouder worden (ze zijn 10, 12 en 13 jaar) beginnen ze er wel wat van te begrijpen, maar ze zeggen hartgrondig „nee” als ik vraag of ze later ook in de politiek gaan.

Nel, wat kun je vertellen over Johans beginperiode in de politiek; wat waren zijn motieven?

Nel de Koster: „Voordat Johan lid werd van de PPR was hij, sinds ik hem kende, actief lid van de Katholieke Werkende Jongeren, KWJ. Hij heeft daar ook in het bestuur gezeten, deelgenomen aan gespreksgroepen in Vlissingen en Bouvigne en aan verscheidene andere activiteiten. Zijn motivatie was, zonder meer, sociale bewogenheid. In het voorjaar van 1968 werd Johan meteen lid van de PPR; hij zag het allang niet meer zo zitten bij de toenmalige KWJ.”

Door de gemeentelijke herindeling, nu tien jaar geleden, kwamen er ineens PvdA en PPR in de gemeenteraad... Nel de Koster: „Bij de verkiezingen voor de raad van de nieuwe gemeente Borssele, in de herfst van 1969, werden Johan en een PvdA'er, Van Royen, allebei gekozen en dat zorgde wel voor de nodige beroering in conservatieve kringen. Onderonsjes werden ineens

veel moeilijker. Zoals die kwestie rond de ambtswoning van de nieuwe burgemeester, een affaire die ook de landelijke pers haalde. Die burgemeester kreeg een duur ingericht huis, met bijvoorbeeld een complete luxe-keuken. De raadsleden moesten toen – vond Johan – ook maar een cadeautje krijgen. Hij gaf hun toen symbolisch ieder een plastic bordje.

Maar wat belangrijker was: Johan stond heel kritisch ten opzichte van allerlei zaken die met veel tamtam werden aangekondigd als „goed” voor de streek. Zoals de komst van industrie in het Sloegebied, die uiteraard wel het voordeel van werkgelegenheid bood, maar ook nadelen waar je als PPR'er blijkbaar meer gevoelig voor bent dan mensen van andere partijen, want die slikten alles als zoete koek. Zo heeft Johan meegewerkt aan een zwartboek over de Total-olieraffinaderij, heeft hij geageerd tegen de kerncentrale waar we mee zijn opgescheept

en die ons steeds weer voor voldongen feiten stelt.”

Heb je altijd achter het politieke werk van je man gestaan?

Nel de Koster: „Dat wel, ook al zijn we het niet altijd eens. Ik had zelf misschien ook wat aktiever kunnen zijn geweest, maar dan hadden de kinderen er onder geleden. Wat mij erg steekt is het feit dat zoveel mensen PPR-ideeën verkondigen, maar de PPR zelf als een groepje extremisten beschouwen, erg onverdraagzaam doen. Maar je goede ideeën hebben ze intussen wél overgenomen.”

Johan de Koster heeft inmiddels zijn telefoongesprek beëindigd. Hij moet even bijkomen, maar dan barst hij los in een spraakwaterfall, zoals wij die kennen van deze enthousiaste, onvermoeibare PPR'er.

Johan de Koster: „Waarom ik lid ben geworden van de PPR? Omdat de confessionele partijen naar mijn mening te weinig oog hadden voor de basis, voor de onderlaag van de bevolking. Ze deden wel alsof ze opkwamen voor de minder draagkrachtigen, maar in feite waren – en zijn – ze een verlengstuk van de kapitalistische maatschappij. Dat dit nog altijd het geval is zie je bijvoorbeeld aan wat bij de confessionelen voor vredespolitiek moet doorgaan.

Het aantrekkelijke van de PPR is voor mij, dat bij ons de individu zelf verantwoordelijk is voor de besluitvorming en naar eer en geweten verantwoording kan afleggen.”

Er is in die tien jaar dat jij hier raadslid bent wel wat veranderd?

Johan de Koster: „Voor de gemeentelijke herindeling stemde maar 2% van de bevolking progressief. Tien jaar

Johan de Koster (voorgrond, vijfde van links) tijdens een betoging naar aanleiding van de ramp in Harrisburg.

geleden hadden wij – PvdA/PPR – eigenlijk niet de illusie in de raad te komen. Maar we hebben hard gewerkt. De mensen beginnen politiek bewuster te worden, ze gaan zien dat het ook anders kan . . .”

... die aktie met die bordjes als cadeautje voor raadsleden . . .

Johan de Koster: „Politieke onervarenheid van mijn kant. Nú zou ik het niet meer doen. Maar het was toen echt wel nodig de mensen eens een beetje te schokken. Het was gewoon te gek: de sociale woningbouw werd zo eenvoudig mogelijk gehouden – niet meer dan één stopcontactje bijvoorbeeld – en dan krijgt de burgemeester een complete keukeninrichting cadeau. Het leverde in ieder geval een storm van kritiek op in de raad en zette de mensen aan het denken . . . Het zal ook wel mede aanleiding zijn geweest dat de raad aanvankelijk de PvdA/PPR buiten de besluitvorming hield.”

Jullie hadden toen ook nogal wat kritiek op het democratisch functioneren van de nieuwe, grote gemeente.

Johan de Koster: „Naar onze mening – destijds – ontbrak daar inderdaad nogal wat aan. Achteraf beseffen we wel, dat we toen onvoldoende oog hadden voor de problemen die het op poten zetten van zo'n nieuw gemeentelijk apparaat met zich meebrengt. We wilden misschien te veel ineens op het gebied van de democratisering van de besluitvorming. Maar daar stond tegenover dat de confessionele partijen ons als een bedreiging zagen en dienovereenkomstig handelden. Hun stemmen-aantal liep terug, hun macht

werd minder en zo kreeg je aan beide zijden frustraties. De confessionelen lieten ons duidelijk merken dat wij maar een minderheidspositie hadden – pure machtshouding . . .

Bij dat alles kwam nog dat wij, als progressieven in de raad, weigerden de oude spelletjes mee te spelen. Wij lieten de bevolking duidelijk zien waar de knelpunten lagen – knelpunten die anders steeds werden verdoezeld. Neem bijvoorbeeld het Sloegebied, het functioneren van het Havenschap daar, die ergelijke misleiding van bestuurders in het Cogéma-rapport wat betreft de verwerking van kernafval . . . Als het om de belangen van de mensen gaat, dan moet je je als progressieven keihard-kritisch opstellen. Doe je dat niet, dan slikken de mensen hun eigen ongeluk.”

Je hebt een fijne neus voor onregelmatigheden . . .

Johan de Koster: „Misschien wel. Ik probeer altijd tot de bodem te spitten. Neem bijvoorbeeld die kwestie-Zeepeeduinen, waarin de Watermaatschappij Zeeland zodanig manipuleert dat ze een fiscaal voordeel kan behalen – legaal, dat wel, maar niet ten bate van de gemeenschap.”

Is PPR-Borsssele vooruitgegaan in de loop der jaren?

Johan de Koster: „Inhoudelijk zijn we, vind ik, sterker geworden. We gaan de goede weg op, maar je moet wel taai zijn. Alles bij elkaar vergt het raads-lidmaatschap wel veel van je. Een volledige baan – ik ben technisch vertegenwoordiger – kun je er eigenlijk niet bij hebben. Maar ik kan rekenen op de

steun van mijn achterban, van ons aktiecentrum.”

In 1978 was er sprake van dat de PvdA/PPR-fractie een wethouder zou leveren. Een normale zaak, gezien het aantal behaalde stemmen. Jij werd voorgedragen, maar niet geaccepteerd door de andere partijen, die onder meer vonden dat de PPR te weinig voorstelde. De PvdA heeft zich toen loyaal opgesteld tegenover jou en zo werd een VVD'er wethouder.

Johan de Koster: „Die loyaliteit, die goede samenwerking is er steeds geweest en ik vertrouw er op dat die éér ook zal blijven. We moeten trachten, met handhaving van ons programma, met alle partijen op een konstruktieve manier samen te werken. Ik weet, dat ik daarin van mening verschil met veel PPR'ers. Maar ik vind dat je jezelf een bevet van onvermogen geeft als je bij voorbaat al weigert met partijen als het CDA samen te werken. Je geeft dan immers toe dat je het niet aankunt. Wel is het ook belangrijk dat je goed samenwerkt met je bestuur, met je achterban. En als ik zou worden voorgedragen als wethouder, dan moeten mijn standpunten – zoals het afwijzen van kernenergie – worden aanvaard. Anders hoeft het van mij niet.”

De toekomst . . .

Johan de Koster: „Onze positie mét de PvdA blijft belangrijk. Wij moeten er steeds aan blijven werken deel te blijven hebben in de besluitvorming. Het college van B en W is bereid naar ons, progressieven, te luisteren. Ik vertrouw erop dat de waardering voor ons zal toenemen, ook bij de kiezers en ik zie wat dat betreft verschuivingen in de goede richting.”

Industrie als verkwister

Herman Verbeek heeft in Eindhoven voor studenten uit de Derde Wereld die bij Philips worden opgeleid gesproken over „Technology and liberation”. Philips heeft vestigingen in 58 landen; op dit moment worden er studenten uit achttien Derde Wereldlanden opgeleid in Eindhoven; zij zijn verplicht daarna naar hun land terug te keren.

Herman Verbeek zette uiteen hoe verkwistend het Westerse industriële systeem is; ook de elektronica, die zelf misschien niet veel energie vraagt, maar wel energie-opslopende technieken en apparaten regelt. De bevolking van de Verenigde Staten omvat slechts 5,6% van de totale bevolking van de wereld, maar ze eist wel 40% op van alle wereldverbruik van bronnen. Als alle landen die weg opgaan, is de aarde snel uitgeput. De industriële verantwoordelijken kunnen niet om alternatieven heen.

NIEUWS UIT DE aktie CENTRA

Atoomschuilkelder in Leeuwarden

Het aktiecentrum Leeuwarden heeft nogal wat landelijke publiciteit gekregen met zijn aan de kaak stellen van de gemeentelijke verbouwing van een ondergrondse parkeergarage tot atoomschuilkelder, plaats biedend aan 5.000 van de 82.500 Leeuwardenaren. De parkeergarage was al een dubieze onderneming van gemeente én grootwinkelbedrijven maar het idee dat de gemeente niet meer dan 6% van de bevolking veiligheid tegen kernbommen denkt te kunnen geven, tart iedere poging tot kwalifikatie. Het aktiecentrum zamelde geld in (o.m. op het PPR-kongres) om een ludieke, in kwasi-ambtelijke stijl vervatte advertentie in de Leeuwarder Courant te plaatsen, waarin de bevolking werd opgeroepen zich ten gemeentehuize te melden teneinde de beschikbare atoomveilige plaatsen te verdelen. De krant weigerde de advertentie als een „misplaatse grap” en ook de hoofdredakteur bleek zeer boos, ook al drukte hij de advertentietekst wel af - redactioneel en dus voor niets. Het gevolg: het aktiecentrum heeft f 1.000,- overgemaakt aan het landelijk partijbestuur om te gebruiken voor akties tegen kernenergie en -bewapening.

Amsterdam tegen foutparkeerdere

Een twintigtal leden van het aktiecentrum Amsterdam hebben vrijdagavond 23 november aktie gevoerd tegen het door de politie getolereerde foutparkeren in de buurt van het uitgaanscentrum Leidseplein. Auto's die half op de stoep geparkeerd stonden kregen een pamflet onder de ruitwischer dat duidelijk maakte waarom de PPR een van de banden had laten leeglopen. Een pomp zou op het politieburo beschikbaar zijn, maar de politie weigerde een PPR-pomp te accepteren, had blijkbaar lucht gekregen van de aktie en ervoor gezorgd dat er opvallend weinig foutgeparkeerde auto's waren. Aan onderbezetting van de politie kan het dus niet liggen, zou je zeggen...

f 25,- terug

Het provinciaal bestuur van de PPR in Friesland laat enkele malen per jaar een blad RIF (Radikalen in Friesland) verschijnen. Theo Douma en de zijnen vonden het een leuk idee het eerste nummer van 1980 eens niet zelf vol te schrijven, maar ditmaal bekende Nederlanders dit te laten doen, die de uitnodiging tot het schrijven van een bijdrage vergezeld zagen van een briefje van f 25,-: „geen honorarium, maar een aardigheidje”. Wie geïnteresseerd is in het resultaat van deze aktie en dus in dit nummer van RIF neme kontakt op met Theo Douma, Roekstraat 37, Leeuwarden, tel. 05100/21171 ('s avonds). Naar verluidt zijn er nogal wat briefjes van f 25,- teruggestuurd. Een van de aangezochten was Prins Bernhard en hieraan dankt Theo het volgende schrijven:

PARTICULIER SECRETARIS
VAN
ZIJNE KONINKLIJKE HOOGHEID
DE PRINS DER NEDERLANDEN

AANTEKENEN

Paleis Soestdijk,
22 november 1979.

De Wedelgelborene Heer
Th. Douma,
Roekstraat 37,
Leeuwarden.

Zeer geachte Heer Douma,

Zijne Koninklijke Hoogheid de Prins der Nederlanden zal niet ingaan op Uw verzoek om een bijdrage te leveren voor het door U te verzorgen blad.

Hierbij zend ik U het door U opgestuurde biljet van f 25,- terug.

Met de meeste
hoogachting,

(E. Vernède)

Alternatief Amstelveen

Het aktiecentrum Amstelveen heeft ter gelegenheid van zijn tienjarig bestaan een speciaal feestnummer van Alternatief Amstelveen uitgegeven onder het motto: „Tien jaar vooruit!” Vier gastschrijvers geven hun visie op de PPR: voorzitter Herman Verbeek, de Amstelveense CDA-wethouder Heemskerck („een brok gezonde onrust voor anderen, ook voor mij. . . Ga zo door!), het Amstelveense CPN-lid Job de Jonge (. . . hun puur individualistische houding . . .) en Amstelveens eerste PPR-raadslid Romke Hekstra.

Henri Dijksterhuis opvolger van Wim Wildeboer

Wim Wildeboer heeft moeten besluiten afscheid te nemen als lid van de gemeenteraad van Groningen. Zijn opvolger wordt, met ingang van 1 januari

1980, Henri Dijksterhuis, die al in de vorige raad zitting had. Wim Wildeboer wijst er in zijn afscheidsbrief op dat de verplichtingen van het zijn van een éénpersoonsfraktie bijna een volledige dagtaak betekenen, waardoor zijn studie- en daarmee verbonden stageverplichtingen in het gedrang kwamen.

Lichamelijk en/of zintuiglijk gehandicap- ten

Het aktiecentrum Haarlemmermeer heeft een nota over het welzijn van lichamelijk en/of zintuiglijk gehandicapten uitgebracht, die een aanzet wil geven tot een totaalbeleid voor deze groep in de Haarlemmermeer, maar die ook elders alle aandacht verdient. De nota is samengesteld door Arnold Hogers, Han Laman-Parmentier, Heleen Visser-van der Wee en Frans Visser. Belangstellenden kunnen zich wenden tot Klaas te Bos, sekretaris van het aktiecentrum, tel. 02503/17377.

Enschede: ook over de grens

Het aktiecentrum Enschede wil niet alleen de samenwerking van de aktiecentra in de regio Twente stimuleren, maar ook met de „Groene” geestverwanten in Duitsland, dit met het oog op de grensoverschrijdende problematieken in verband met de Duitse plannen op kerngebied. Daartoe heeft de PPR-regio-Twente het initiatief genomen tot een studiedag met forumdiskussie over dit onderwerp, die eind februari, begin maart wordt gehouden en waarover nadere mededelingen volgen.

Assen, zuinig aan!

Aktiecentrum Assen heeft, met de al tijd veel energie verslindende winter in zicht en ook geïnspireerd door aktiecentrum Arnhem een gemeentelijk energiebesparingsplan voor Assen geproduceerd. Deze nota „Assen, zuinig aan!” is aangeboden aan B. en W., de raadsleden en de plaatselijke afdelingen van de politieke partijen in Assen. Deze nota kan worden besteld door overmaking van f 3,50 (inkl. verzendkosten) op giro 3492478 t.n.v. penningmeester PPR-Assen.

VAKANTIE-WONINGRUIL

Wij willen graag van 3 t/m 17 augustus 1980 vakantie vieren aan de Noordzeekust van Noordholland, Zeeland of een van de Waddeneilanden. Zelf wonen wij in Twente. Misschien zijn er mensen die in de genoemde periode met ons van woning willen ruilen? (Ons huis biedt plaats aan 2-3 personen). Reacties: Marijke Spoolder/Jeroen van Urk, Booggang 7 (Kasbah) Hengelo-Ov. tel. 05400-25076 (per 1 jan.: 074-425076)

Vrijheidsstrijd van Polisario heeft recht op onze solidariteit

Polisariostrijders in de Westelijke Sahara. (Foto: Marokkobulletin)

De Nederlandse regering doet tot dusver alsof er geen vrijheidsstrijd woedt om de Westerse Sahara. Laten de Afrikaanse landen dat onderling maar uitmaken, schijnt minister van der Klaauw te denken. Vandaar dat Nederland zich bij voortdurende van stemming onthoudt als er in de Verenigde Naties resoluties aan de orde komen die het recht op zelfbeschikking van het Saharaanse volk erkennen. Zoals de vorige maand met grote meerderheid in de VN aangenomen resolutie die het Front Polisario erkent als vertegenwoordiger van het volk van de Westelijke Sahara en die Marokko veroordeelt wegens agressie. Henk Waltmans heeft over dit Nederlandse stemgedrag vragen gesteld aan minister van der Klaauw.

Een aktiever standpunt, en met name een grotere druk vanuit Nederland en andere westerse landen op Marokko, zou er zeker toe bijdragen dat aan het thans woedende bloedige konflikt sneller een eind komt. Maar ook hier zien wij eens te meer het Westen falen: de Verenigde Staten hebben bijvoorbeeld besloten extra-wapens te leveren aan Marokko, waarmee Amerika en het Westen eens te meer bijdragen tot nodeloos bloedvergieten. Toen Spanje op 28 februari 1976 officieel afstand deed van zijn kolonie in de Westelijke Sahara werd de onafhankelijke Demokratische Arabische Republiek Sahara uitgeroepen, die echter onmiddellijk werd bezet door Marokkaanse en Mauretaanse strijdkrachten. Mauretanië heeft inmiddels afgezien van zijn aanspraken, maar Marokko probeert nog steeds op bloedige wijze de strijd om onafhankelijk-

heid te onderdrukken. Het Front Polisario, dat deze vrijheidsstrijd leidt, heeft de afgelopen drieënehalf jaar zowel militair als diplomatiek grote successen kunnen boeken, die echter in de publiciteit niet de aandacht kregen die ze verdienden.

De Europese kolonialisten toonde aanvankelijk weinig belangstelling voor de Sahara en probeerden slechts met alle middelen de niet aflatende strijd voor vrijheid en onafhankelijkheid te onderdrukken om te voorkomen dat deze zou overslaan naar andere, in economisch opzicht rijkere gebieden.

Omstreeks 1950 ontdekten de kolonisten dat de Sahara rijker was dan zij voordien dachten: immense voorraden aan olie en mineralen. In het Spaanse deel van de Sahara werd de op één na grootste fosfaatreserve ter wereld ontdekt, naast ijzer, uranium en olie. Daarbij kwam in die tijd, toen het neo-kolonialisme zijn huidige vormen ging aannemen, het feit dat de Westelijke Sahara strategisch een belangrijke positie in Afrika innam. Onafhankelijkheid van het volk van de Sahara zou zeker als voorbeeld dienen voor bevrijdingsbewegingen in de rest van Afrika en met name de Franse neo-koloniale invloed in landen als Senegal, Mauretanië, Mali en de rest van franstalig West-Afrika in gevaar brengen. Vandaar de, zeker aanvankelijk, nogal 'stille' oorlog die Westerse neo-kolonialisten er voerden om hun greep op dit rijke gebied te kunnen handhaven.

In 1973 werd het Front Polisario opgericht als bundeling van de strijd om onafhankelijkheid, die sinds 1976 althans niet meer rechtstreeks met de

Fransen of de Spanjaarden wordt gevoerd, maar voornamelijk met het door Frankrijk door dik en dun in dit opzicht gesteunde Marokko. Hoe sterk het Front Polisario is - in weerwil van alle Westerse steun aan Marokko - blijkt wel uit het feit dat het vrijwel het gehele platteland beheerst. De Marokkaanse troepen zijn door het Front verdreven en hebben zich in een aantal steden moeten terugtrekken, zoals El-Aïun, Smara en Dakhla. Dit terugtrekken ging gepaard met een meedogenloze terreur, die ook nu nog voortdurend oploopt en die duizenden levens van Saharanen heeft gekost. Anderen zijn voor de terreur gevlucht naar door het Front Polisario beschermde vluchtelingenkampen, waar echter - door gebrek aan daadwerkelijke solidariteit van het Westen met de vrijheidsstrijd - erbarmelijke toestanden heersen.

LANDELIJKE AKTIE

De PPR sluit zich van harte aan bij de landelijke actie van het Polisario Komitee Nederland, die binnenkort van start gaat en die tot doel heeft:

- politieke druk op de Nederlandse regering om een aktiever standpunt in te nemen in de Saharaanse bevrijdingsstrijd;
 - financiële steun aan projecten op het gebied van gezondheidszorg, voeding en onderwijs in de vluchtelingenkampen die onder beheer staan van het Polisario.
- Deze vluchtelingenkampen liggen in de buurt van de Algerijnse stad Tindouf en er leven zo'n 120.000 Saharanen, die gevlucht zijn voor de moordende Marokkaanse en Mauretaanse troepen. Voor hun levensonderhoud zijn de vluchtelingen volkomen afhankelijk van hulp buitenaf. Op zaterdag 8 maart wordt een grote landelijke manifestatie gehouden voor dit doel. De weken daarvoor vinden er verscheidene financiële akties plaats. Het PPR-partijbestuur hoopt dat zoveel mogelijk aktiecentra zich voor deze akties in zullen zetten, bijvoorbeeld via plaatselijke kollektes, informatieavonden, verspreiding van informatie enz. Voor financiële steun: giro: 3704961 tnv Polisario Komitee Rotterdam. Voor verder informatie: Niko Tetteroo, tel. 070/624081.

Islam fundamenteel bij integratie buitenlandse werknemers

ALBERT KINGMA

„Het zou een kernbegrip van de PPR moeten zijn: het nastreven en het hebben van ambities; dat zou de slagzin in haar politieke wapen moeten zijn”.

Een gewaagde, in progressieve kringen waarschijnlijk wat vreemde uitspraak om een artikel te beginnen. Toch een nadrukkelijk gezegde dat we noteren uit de mond van Sjef Theunis, algemeen secretaris van de Novib. Voor deze aktiekrant hadden we een gesprek met hem over zijn proefschrift, waarop hij in juni van dit jaar promoveerde, over de daarin door hem verwoorde visie op de problematiek van de buitenlandse werknemers in Nederland en over de functie van de PPR binnen het Nederlandse politieke krachtenveld.

Sjef Theunis is in PPR-kringen geen onbekende. In het midden van de jaren zeventig was hij voorzitter in de PAK-fractie van de gemeenteraad in Utrecht; in die stad verdiende hij onder andere zijn sporen via het PPR-initiatief om te komen tot oprichting van de Migrantenraad, waarvan hij ook enige jaren voorzitter is geweest. Daarnaast was hij enige tijd lid van het PPR-par-tijbestuur en gold hij enige jaren gele-

den als één van de belangrijkste kandidaten voor het voorzitterschap van de PPR.

Dat laatste ging vooral niet door, omdat zijn functie als algemeen secretaris van de Novib niet te combineren is met het voorzitterschap van de PPR. Dat de PPR hem nog wel steeds ter harte gaat, merken we als we later in het gesprek vragen naar het bestaansrecht van de PPR.

„Geen enkele partij in Nederland heeft zo consequent en zo doordacht haar stem gehad in de discussie omtrent de bewapening en alles wat daarmee samenhangt, middels haar eigen standpunten en de daaraan ten grondslag liggende visie, als de PPR”, aldus Sjef Theunis.

Aanleiding tot het gesprek was het verschijnen van het discussiestuk „buitenlanders, op de grens van twee werelden” van de PPR-werkgroep Buitenlandse werknemers. Sjef Theunis promoveerde dit jaar juist op een onderwerp dat die problematiek in een uitvoerige dissertatie beschrijft. „Ze kijken naar je handen, nooit naar je ogen; ze kijken slechts naar je productie.” Deze uitspraak van een buitenlandse werknemer leverde de titel voor

de handelseditie van het proefschrift van Sjef Theunis: „Zij zien liever mijn handen dan mijn gezicht”. Een dissertatie welke nogal veel publiciteit heeft gekregen. Niet in de laatste plaats omdat bijna voor het eerst wetenschappelijk aandacht is besteed aan de religieuze behoeften van buitenlandse werknemers in Nederland. Immers veel goed bedoelde hulp van de kant van de overheid gaat vaak voorbij aan deze basisbehoefte van de gastarbeiders. Dat zelfde geldt ook voor andere verlangens die ze vanuit hun cultuur hebben. Daaraan voorbij te gaan is het ontkennen van de eigen identiteit van deze grote groep mensen in de Nederlandse samenleving.

Hoe komt het dat we zo weinig oog hebben voor de belangrijke rol die de Islam in het leven van de gastarbeider speelt? Sjef Theunis: „In de eerste plaats omdat de godsdienst bij ons, en dan vooral ook in kringen van actiegroepen, nog maar een kleine plaats inneemt. Daarbij komt dat het voor ons westerlingen moeilijk voor te stellen is, dat de godsdienst, de Islam in dit geval, voor deze mensen de spil is waarom het hele leven draait. Tenslotte bestaat er in de moslimlanden bijna geen onderscheid

(advertentie)

TWINTIG DISCUSSIEPUNTEN OVER KERNWAPENS

door drs. J. G. Siccama

Onmisbaar om een goed inzicht te krijgen in alle aspecten van het kernwapenbezit. Bij elk aspect worden argumenten, tegenstrijdigheden en dilemma's overzichtelijk gepresenteerd. Geschikt als leidraad voor groepsdiscussies.

Verkrijgbaar bij het Nederlands Instituut voor Vredesvraagstukken (NIVV), postbus 85581, 2508 CG 's-Gravenhage, à f 2,50 + f 1,70 portokosten (bij 5 of meer exemplaren geen verzendkosten).
Tel. 070 - 469412.

Over het vraagstuk van de kernbewapening zijn voorts o.m. nog verkrijgbaar:

ANGST ALS RAADGEVER (geschikt voor o.m. lessen maatschappijleer) door S. Rozemond. Per post f 3,50 (bij 10 exemplaren f 2,50 per stuk). Ook verkrijgbaar bij de boekhandel en de Staatsuitgeverij.

SALT-2 EN DE WESTEUROPESE VEILIGHEID. NIVV-reeks 20. door F. M. Roschar. Per post f 9,70. Ook verkrijgbaar bij de boekhandel en de Staatsuitgeverij.

Het Nederlands Instituut voor Vredesvraagstukken (NIVV) is een onafhankelijke stichting, die wordt gefinancierd door de overheid. Directeur is de heer Neuman, die in het CDA geldt als deskundige op het gebied van vrede en veiligheid en die de voornaamste auteur is van het CDA-rapport waarin modernisering van kernwapens in Europa en in Nederland wordt bepleit.

Het NIVV geniet daarom bij veel PPR-leden weinig sympathie. Toch verschijnen er wel publikaties die de moeite waard zijn, omdat ze gangbare denkbeelden op een rijtje zetten. Daarom hebben we deze advertentie geaccepteerd, ook al is het boekje eenzijdig en beperkt. Sociale verdediging wordt bijvoorbeeld verward met geweldloze weerbaarheid. We mogen echter aannemen dat PPR-mensen dit doorzien. Zeker na het boek van Hylke Tromp e.a. dat op het kongres goed werd verkocht.

REDAKTIE.

(foto: Wim Kingma)

tussen kerk en staat. Wil je dus de gastarbeider serieus nemen, dan moet je zijn godsdienst serieus nemen."

Valt er langs die weg dan ook iets te doen aan de zich steeds meer uitbreidende invloed van reactionaire, soms vaak fascistische groepen als de Amicales of de Grijze Wolven?

Sjef Theunis: „Jazeker, juist langs die weg! Je moet ze het gras voor de voeten wegmaaien door de gastarbeiders moskeeën te geven, door de benoemingen van godsdienstleraren en van Imams goed in de gaten te houden."

Wat voor rol zouden de christelijke kerken hierbij kunnen spelen?

Sjef Theunis: „In de eerste plaats moeten de kerken zich keihard inzetten voor de sociale verbetering van deze groep. Dat betekent ook dat de kerken er zoveel als mogelijk van af moeten zien om onder de moslims te evangeliseren. Dat komt bij de moslimminderheid in Nederland zéér bedreigend over. De kerken zouden ook mogelijkheden kunnen bieden om, bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van leegstaande kerkgebouwen, de moslims hun eigen gebedsruimten te laten krijgen! Kritische gemeenten zouden daarin een voortrekkersrol kunnen vervullen. Voorts denk ik aan het voorbeeld van Engeland; dáár is een zogenaamde Religieuze Raad in het leven geroepen, waar de Engelse kerken op voet van gelijkheid in gesprek zijn met de Islam. De bisschoppen en de synode doen daar wat ook in Nederland zou moeten gebeuren: de moslims serieus nemen!"

Aan welke politieke rechten denk je vooral, als het gaat om de buitenlandse werknemers?

Sjef Theunis: „In de eerste plaats moet legaal verblijvende gastarbeiders di-

rekt het actief en passief kiesrecht op alle parlementaire niveaus gegeven worden. Dat betekent dat, alleen al gezien hun aantal, zij 'aantrekkelijk' worden voor politieke partijen. Dat zou best eens een grote weerslag op verscheidene politieke programma's kunnen hebben. Daarnaast kun je ook spreken van een ander soort recht: ongestoord in Nederland kunnen leven en werken. Dat betekent ook dat we zoveel mogelijk elke bemoeienis van buitenlandse ambassade's met buitenlanders hier moeten tegen gaan, vooral als het gaat om politieke activiteiten van de buitenlandse werknemers in ons land. Wat evenwel bij alle maatregelen moet meespelen is het werken aan het stopzetten van de migratie. Natuurlijk geldt dat niet voor

problematiek van de ontwikkelings-samenwerking steeds minder aandacht krijgt, de discussie daarover levendig houdt. Voorts heeft de PPR een zeer uniek geluid binnen de bewapeningsdiskussie. De PPR heeft ook als één van de eersten het belang gezien van een groepering van de 'Groenen' in Duitsland.

Immers de 'Groenen' en de PPR vinden elkaar vooral in hun angst voor het onzorgvuldig omspringen met atoomenergie. Want wat er dreigt te gebeuren is ongelooflijk griezelig. De dreiging van de atoomstaat.

Waar de PPR zich evenwel vooral sterk voor moet maken, is het uitdragen van een alternatief voor de culturele crisis, de politieke vervlakking de kleurloosheid. Dat moet door ruimte te scheppen voor het experiment, van onderop'. Dan doel ik op experimenten op economisch niveau, de arbeidsorganisatie en de wijze van produktie. Kleinschaligheid is geen modeverschijnsel, maar een bittere noodzaak om uit deze crisis te komen. Wat dat betreft kunnen we veel van de Derde Wereld leren. Daar is ruimte voor het experiment; soms is daar steun voor nodig uit ontwikkelde landen. De steun die de Novib geeft voor dat soort projecten, is daar een goed voorbeeld van. Het zou ook goed zijn met de Derde Wereld in gesprek te treden. Zij hebben ons erg veel te vertellen."

Ik neem aan dat je niet alleen op economische experimenten doelt om een uitweg te vinden uit de culturele crisis die in de westerse wereld heerst?

Sjef Theunis: „Ik doel daarbij zeker ook op andere levens- en omvangsvormen. Andere eetgewoonten, je hoort wel eens spreken over een 'alternatieve eetcultuur'. Dan denk ik ook aan het aanpassen van de studiemogelijkheden die letterlijk en figuurlijk niet in staat zijn om experimenten op te vangen, laat staan te bevorderen. Een sociale dienstplicht voor man én vrouw, in dienst van de zwakken in de samenleving. Allerlei manieren om meer creativiteit voor mensen te helpen scheppen. Het is natuurlijk geen blauwdruk; ik geef slechts een methode aan. Een weg om de mensen die tegenwoordig óf 'moe' zijn óf het 'moeilijk' hebben weer ruimte te geven om te leven. Dat geldt vooral voor de jongeren. Het is niet voor niets dat onder die groep fascistische en racistische symbolen zoveel voedingsbodem vinden. 'Waar leef je nog voor' is het geluid dat je overal hoort. Het hebben van ambities zou een kernbegrip voor de PPR moeten zijn. Waarschijnlijk de enige manier om te ontkomen aan de tol die we nu betalen, de tol van de ééndimensionale, welvaartsmaatschappij."

Sjef Theunis over PPR en 'gastarbeiders'

gezinshereniging. Maar het werven van nieuwe arbeidskrachten in landen van herkomst moet tegengegaan worden. Het gaat erom dáár werk te creëren; daar moet je dan ook je beleid op richten."

Het diskussiestuk van de PPR-werkgroep stipt ook de diskriminatie aan. Een niet goed grijpbaar verschijnsel, aldus de werkgroep.

Sjef Theunis: „Voor de wet is het inderdaad een moeilijk grijpbaar verschijnsel. Voor het kritische oog evenwel niet. Als mensen op basis van hun huidskleur een bar niet binnen mogen, in de tram met 'jij' worden aangesproken, dan past een zedelijke veroordeling. Als heel links Nederland actief zou zijn bij het aan de kaak stellen hiervan en de medemens moreel hierop aanspreekt, dan zouden de rechters niet veel werk meer krijgen! Zeker dus ook een grote taak voor een partij als de PPR."

Je noemt hier een taak voor de PPR. Onlangs verscheen het beleidsstuk van het partijbestuur voor de komende jaren. Wat zie je zelf als de belangrijkste opgaven voor de PPR, wat is haar bestaansrecht?

Sjef Theunis: „De PPR heeft als één van de eerste partijen in Nederland de gedachte van een bundeling van alle progressieve partijen voorgestaan. Het uitdragen van die gedachte moet doorgaan. Daarnaast is het van het allergrootste belang dat de PPR, nu de

Er is een progressieve spaarbank in ons land.

Waar blijven die progressieve sparenders nou...

De Algemene Spaarbank voor Nederland is een spaarbank die gesneden is op de maat van uw principes. De ASN is voortgekomen uit de moderne arbeidersbeweging. En steekt dat gegeven niet onder stoelen of banken.

Ook in de bedrijfsvoering verloochent de ASN haar afkomst niet. Daarom kunt u er ook zeker van zijn dat de ASN geen beleggingen voor uw spaargeld kiest waar zij gezien haar maatschappelijke inzichten niet achter staat.

De ASN belegt wel zo veel mogelijk in maatschappelijke en culturele instellingen en - niet te vergeten - in de woningbouw. Dat betekent dat de ASN u geen gouden bergen belooft als u daar gaat sparen. U krijgt een eerlijke rentevergoeding. Niet meer, maar zeker niet minder. En... rente zonder bijsmaak.

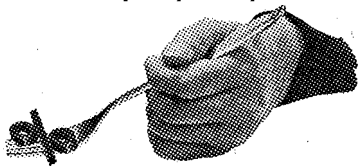
De ASN is in 1960 opgericht door het NVV en De Centrale. Dit geeft haar de verplichting om rekening te houden met de belangen van de groeperingen waarvoor de ASN is opgericht en waaruit zij is voortgekomen.

De ASN: maatschappelijk progressief en principieel. Zo'n spaarbank zou gekozen moeten worden door iedereen die zich verwant voelt met de progressieve beweging in ons land. Door u dus.

Welnu, het minste wat u kunt doen is u te informeren over de ASN. Over de makkelijke manier van sparen (in nauwe samenwerking met de postgiro) en over de vele andere, aantrekkelijke spaarvormen.

U komt er dan meteen achter dat de ASN met haar 55.000 spaarders met een gezamenlijke inleg van 200 miljoen gulden, niet de eerste de beste is. Daarom... vul de bon in deze advertentie in.

Een progressieve daad. Een principiële stap.

**Algemene Spaarbank
voor Nederland**
geeft rente zonder bijsmaak

Bon sturen aan: Algemene Spaarbank voor Nederland,
Antwoordnummer 1188,
2500 VB Den Haag.

U hoeft geen postzegel te plakken. U kunt ook bellen: 070-470181 of ons bezoeken: Rijnstraat 28, Den Haag (vlakbij het Centraal Station) tussen 08.30 uur en 17.00 uur.

Iedereen die voor 1 juli 1980 een spaarrekening opent met tenminste f 50,- als eerste inleg krijgt als welkomstgeschenk een spaarpremie van f 7,50.

Naam en voorletter(s): _____

Adres: _____

Postcode en woonplaats: _____

wenst nadere inlichtingen over:*

- de ASN in het algemeen
- de ASN-spaarrekening, gekoppeld aan de postrekening
- wenst tevens een formulier om een postrekening te openen
- het giraal sparen (sparen zonder boekje)
- de Vroeg-Bij-rekening (een unieke regeling voor jeugdigen t/m 17 jaar)
- het jeugdsparen De Zilvervloot (voor jeugdigen van 15 t/m 20 jaar)
- het termijnsparen (met opzegtermijn)
- het depositosparen (met een vaste looptijd)
- spaardeposito-bewijzen (met een vaste looptijd)

* aankruisen wat u wenst.

Theo Potma: Minder energie - toch welvaart

Theo Potma, al jarenlang actief binnen de PPR (o.m. als raadslid in Voorschoten en voorzitter van de Themagroep Milieu) heeft de nodige beroering verwekt met zijn vorige maand verschenen boek „Het vergeten scenario; Minder energie - toch welvaart”. Die beroering was nodig voor lieden die niet beter willen weten dan dat economische groei noodzakelijk is, ook al gaat deze ten koste van schaarse natuur- en milieugoederen. Aan de evenzeer nodige informatievoorziening rond de energiediskussie heeft Theo Potma met zijn alternatieve - niet van economische groei uitgaande - energiescenario een waardevolle bijdrage geleverd.

Bij zijn alternatieve energiescenario gaat Theo Potma uit van drie belangrijke uitgangspunten:

1. de brandstofprijzen verdubbelen

de komende twintig jaar;

2. het produktienivo blijft ongeveer gelijk;

3. alle mogelijke energiebesparingen worden toegepast.

Als er jaarlijks een fors bedrag wordt geïnvesteerd in energiebesparing - bijvoorbeeld f 5 miljard - kan het brandstofverbruik omlaag: tot het jaar 2000 kan het met 60% zijn gedaald. Dan kan 11% van de totale behoefte aan energie worden gedekt door duurzame energie: zon, wind, aardwarmte of bioenergie. Kernenergie is daarbij „niet nodig”, aldus Theo Potma. De daling van het brandstofverbruik vermindert de belasting van het milieu.

„Het vergeten scenario” is uitgegeven door Meulenhof Informatief en kost f 15,-.

Olie-embargo tegen Zuid-Afrika

Henk Waltmans heeft in de Tweede Kamer, samen met de leden Relus ter Beek (PvdA) en Fred van der Spek (PSP) twee moties ingediend in verband met de Zuid-Afrikaanse apartheidspolitiek, 'die een schending betekent van de meest fundamentele mensenrechten'. In de eerste motie wordt de regering gevraagd de levering van olie en olieprodukten aan Zuid-Afrika te verbieden en ervoor te ijveren dat andere landen en met name de EG-

partners ook tot deze maatregel overgaan. In deze motie wordt eraan herinnerd dat Nederland zich herhaaldelijk heeft uitgesproken voor economische druk op Zuid-Afrika en dat ook de VN gevraagd hebben de levering van olie en olieprodukten aan Zuid-Afrika te staken.

In de tweede motie wordt de regering gevraagd een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheid van een verbod van de levering van strategische goe-

deren aan Zuid-Afrika en van de daarbij behorende kennis.

PPR-vrouwen

In de volgende aktiekrant komt een stuk van het Landelijk PPR-vrouwenoverleg over de abortusmotie op het novemberkongres. Dit stuk wordt ook gepubliceerd in het decembernummer van de PPR-vrouwenkrant. Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met Inge Verkuijlen, Rheezerveenseweg 57 a, Hardenberg-Rheezerveen, tel. 05230/8223 (bgg. 020/720290).

DE STEM DES VOLKS

DE STEM DES VOLKS

DE STEM DES VOLKS

DE STEM DES VOLKS

PPR-groepen

De ingezonden brief van Oene Bergher, in de aktiekrant van 9 november 1979, over PPR-groepen, vraagt om een weerwoord. Overigens heb ik in mijn omgeving gemerkt dat de heer Bergher met zijn opvattingen over de verschillende PPR-groepen beslist niet alleen staat. Reden te meer om eens een positief geluid over deze groepen te laten horen.

Bergher vindt het onterecht dat jongeren, vrouwen, homo's etc. zich afzonderlijk organiseren in een partij waar het om mensen gaat en zelfs diskriminerend voor mensen die ruimte aan hun medemensen willen geven.

Hij komt na een magere argumentatie tot de volgende konklusie: „Waarom dan niet gewoon met elkaar aan politiek gedaan, een ieder op haar en zijn wijze?”

Hier gaat Bergher lelijk in de fout omdat hij uitgaat van de vooronderstelling dat vrouwen, homo's etc. reeds dezelfde kansen als mannen, hetero's, etc. hebben in onze partij en samenleving. Het zich afzonderlijk organiseren van deze groepen binnen de PPR is niet toevallig. Hieruit blijkt hun achtergestelde (diskriminerende?) positie binnen de partij. Als een partij die toch een volledige ontplooiing van alle mensen voorstaat er al niet in slaagt dit voor iedereen te

realiseren hoe ligt de situatie dan wel niet in de maatschappij als totaliteit?

Ook konkludeert Bergher dat we de seksestrijd maar moeten laten varen, laten we maar gewoon doen. Dit gewoon doen is, alweer volgens Bergher, vruchtbaarder voor de werkelijke zaken die aan de orde zijn. Hij noemt dan als werkelijke zaken ontwapening, milieu, energie en werk. Volgens hem zijn homobevrijding, vrouwenemancipatie en jongerenemancipatie geen punten van wezenlijk belang. Juist de reactie van Bergher geeft aan dat deze laatste punten voor een belangrijk deel gerealiseerd dienen te zijn willen ook de problemen op de

terreinen die hij noemt worden opgelost.

Vanwege de aktieve inbreng van PPR-homo's, PPR-jongeren en PPR-vrouwen komt de PPR weer in beweging en wordt zij nog eens met de neus op het feit gedrukt dat er in eigen gelederen ook nog heel wat te verbeteren valt. Trouwens de PPR mag deze groepen dankbaar zijn want een **oppepper** kan zij best gebruiken.

Fred Faber
Delfzijl

Diskussie gesloten

REDAKTIE

aktie VOER

Kaarten voor de Noord-Ierse 'dekenmannen'

De PPR-kongresgangers waren terecht diep geschokt door de verhalen van Mary Nelis en Paddy Doherty over de onmenselijke bejegening door de Britten van hun IRA-gevangenen, de zogenaamde 'dekenmannen'. Nog steeds komen er alarmerende berichten uit de gevangenis van Long Kesh, waar sommige gevangenen al hun derde jaar als 'dekenman' ingaan. Geestelijk staan zij nog sterk, hun moreel is ongeschonden, maar lichamelijk zijn zij aan het einde van hun krachten. Moeilijk te schatten is de psychische schade die zij lijden. Daarom: toon je solidariteit met de 'dekenmannen' en stuur ze óók een kerstkaart. Bijvoorbeeld naar Dennis Nelis H3.

John Nelis H3
Peter Whelan H3
Patrick Coyle H3
Long Kesh
Co. Antrim
N. Ireland.
Mochten die kaarten de gevangenen niet bereiken, dan weten de cipiers en hun ba-

zen in ieder geval dat wij het weten, dat wij solidair zijn. . .
Daarnaast kun je een kerstkaart sturen naar:
Britse Ambassade,
Lange Voorhout 10
Den Haag

met de volgende tekst:
'Guilty or not guilty, Irish prisoners in the United Kingdom and Northern Ireland have a right to humane treatment according to the Kenneth Younger Report on the regime of long term prisoners, HMSO, code 34-455,1968. No excuse for critically deteriorated conditions of Long Kesh prisoners (see H. Block's Report by D. Faul and recent reports).
Use your influence to end this tragedy!!!
Daaraan kun je uiteraard je beste wensen t.g.v. de jaarwisseling enzo toevoegen.

PPR-homogroep solidair met Gerd Blömer

Zaterdag 19 januari organiseert de PPR-homogroep, samen met de zusjes van PSP en PvdA, een picketline voor de Duitse Ambassade in Den Haag om solidariteit te betuigen met de Duitse vrachtwagenchauffeur Gerd Blömer, die heeft bestaan op een afdelingsvergadering van zijn SPD in Keulen een - niet aangenomen - motie in te dienen waarin werd geprotesteerd tegen de registratie door de

(Keulse) politie van homoseksuelen als 'potentiële misdadigers'. Die motie leverde hem een strafklacht op terzake smaad jegens de politie. Tijdens de behandeling van deze strafzaak door de justitie kwamen diverse vooroordelen aan het licht, zoals het weigeren van homoseksuelen als 'niet geloofwaardig'. De picketline start om 15.00 uur op Rijswijkseweg 1, waar de PPR-homogroep dan haar bijeenkomst heeft beëindigd, die om 11.00 uur begint. Rijswijkseweg 1 is vijf minuten lopen van het station HS: rechtsaf, één straat oversteken en dan vind je op de hoek van de volgende straat het juiste adres.

Kerstkaarten van CLAT

CLAT-Nederland geeft ook dit jaar een serie uit van vier kerst- en nieuwjaarskaarten, ontworpen door Piet Bata in Wageningen. Een setje van vier kost, toegezonden per post, f 2,45. Bestellen door dit bedrag over te maken op giro 1918108 tnv CLAT-Nederland in Utrecht. Voor informatie: tel 030/319875.

PORTEFEUILLEVERDELING PARTIJBESTUUR

Het half-nieuwe partijbestuur heeft op zijn vergadering van 27 november besloten tot de volgende, voorlopige verdeling van portefeuilles:

HERMAN VERBEEK: partijvoorzitter; representatie; contact met fracties; permanent campagneberaad; contacten met actiecentra; Drenthe.
EGBERT BOEKER: vicevoorzitter; coördinatie inhoudelijk werk; breed kernwapenoverleg; programmakmissie; studiekommissie themagroepen.
PAUL VAN DER HYDEN: algemeen sekretaris; organisatie; partijapparaat (buro en partijopbouw); partijpolitieke contacten met andere partijen; statuten en reglementen; Limburg.
RUUD DE VRINGER: penningmeester; PPR-Aktiekrant; PPR-Drukwerken; verkiezingsfonds.
MICHIEL VAN DE KASTEELN: sekretaris-buitenland; themagroep vrede; defensiebeleid; kernbewapening.
TINY BOEKHOUT: sekretaris-voorzitter; werkgroep publiciteit; PPR-rtv; PPR-Aktiekrant; campagneberaad; voorlichting/pers/drukwerken.

FOKKE GOUDZWAARD: themagroep macht; studiestichting; Zuid-Holland.

BERT WILLEMSSEN: buitenparlementaire acties m.b.t. vrede; buitenlandse werknemers.

FRANS VAN DE VEN: partijopbouw; buitenparlementaire acties m.b.t. milieu, macht en welzijn; LEK; Utrecht.
BERNHARD HANSKAMP: themagroep milieu; Groningen; Friesland; Overijssel.

DILIA VAN DER HEEM: PPR-vrouwen; Noord-Brabant.

ELLY VAN SCHYNDEL: werkgroep organisatie; kongrespresidium; kerngroepkommissie; buitenlandse werknemers; Noord-Holland.

JACK VERDUYN LUNEL: stuurgroep raads- en statenwerk.

AD MELKERT: EG, SRV; Gelderland.
AGE KAMERMANS: themagroep welzijn; SJW; Zeeland.

Reglementair worden de partijkongressen in 1980 gehouden op de zaterdagen 17 mei en 14 oktober - eventueel beginnend de vrijdagavond daarvoor.

De kerngroep komt, met de volgende agenda, bijeen op:

26 januari: verantwoording partijbestuur (mond.), Tweede Kamer (schr.), welzijn PPR-Aktiekrant.

8 maart: partijbestuur (schr.), Tweede Kamer (mond.), SRV/SJW, vaststelling Eerste Kamerlijst.

3 mei: partijbestuur (mond.), Tweede Kamer (schr.), Eerste Kamer (schr.), financiën, commissie half-nieuw partijbestuur.

23 augustus: partijbestuur (schr.), Tweede Kamer (mond.), milieu, Eerste Kamerlijst.

13 september: partijbestuur (mond.), Tweede Kamer (schr.), vrede, raads- en statenwerk.

11 oktober: kongresvoorbereiding, advies Tweede Kamerlijst, begroting en financiële commissie, voordracht kongrespresidium, jaarverslag kerngroep, verantwoording kerngroepkommissie, jaaragenda '81 kerngroep.

13 december: partijbestuur (mond.), Tweede Kamer (mond.), macht, studiestichting.